

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESKİ HARFLİ ÇOCUK DERGİLERİNDEN YENİ YOL
DERGİSİNİN ÇOCUK EĞİTİMİNDEKİ İŞLEVİ

Nilüfer ÖĞÜT

İzmir
2006

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESKİ HARFLİ ÇOCUK DERGİLERİNDEN YENİ YOL
DERGİSİNİN ÇOCUK EĞİTİMİNDEKİ İŞLEVİ

Nilüfer ÖĞÜT

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin TUNCER

İzmir
2006

YEMİN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi ” adlı çalışmanın tarafımdan bilimsel ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Ağustos 2006

Nilüfer ÖĞÜT

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından T¼rke Eğitimi Anabilim Dalı T¼rke
ğretmenliği Bilim Dalında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan.....

¼ye.....

¼ye.....

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen ğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım

.... / / 2006

Prof. Dr. Sedef GİDENER

Enstit¼ M¼d¼r¼

**YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ TEZ VERİ
FORMU**

Tez no:

Konu Kodu:

Ünv. Kodu:

Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tez yazarının

Soyadı: ÖĞÜT

Adı: NİLÜFER

Tezin Türkçe Adı: Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi

Tezin Yabancı Dildeki Adı: The Function of Yeni Yol Magazine, one of the child magazines written with old alphabet, in the Child Education

Tezin yapıldığı

Üniversite: DOKUZ EYLÜL

Enstitü: EĞİTİM BİLİMLERİ

Yıl: 2006

Tezin Türü: Yüksek Lisans

Dili: Türkçe

Sayfa Sayısı: 283+xv

Referans Sayısı: 24+1

Tez Danışmanının

Ünvanı: Yrd. Doç. Dr.

Adı: HÜSEYİN

Soyadı: TUNCER

Türkçe Anahtar Kelimeler:

1. Çocuk
2. Eğitim
3. Çocuk Dergileri
4. Edebi Türler
5. Edebiyat

İngilizce Anahtar Sözcükler:

1. Child
2. Education
3. Child Magazines
4. Literal Types
5. Literature

ÖN SÖZ

Çocuk edebiyatının en önemli ürünlerinden olan çocuk dergilerinin çocuğun gelişmesi, ahlakı, psikolojisi ve eğitimiyle doğrudan ilişkili eğitici bir yanı vardır. Çocuğun merak olgusuyla birlikte gelişen öğrenmesine de büyük katkı sağlayan çocuk dergilerinde, çocuğun düzeyine uygun masallar, şiirler, hikâyeler, fabllar gibi değişik türler olduğu için, çocukların sıkılmadan zevkle okuyabilecekleri materyallerdir. Aynı zamanda çocuk dergilerinin çocukların sözcük dağarcıklarını zenginleştirmede büyük bir payı bulunmaktadır.

Ülkemizde çocuk dergilerinin ilk örnekleri, eski harfli çocuk dergileridir. Eski harfli çocuk dergileri, çocuk edebiyatının üzerinde durulmamış yönlerinden biridir. Eski harfli çocuk dergilerini gün ışığına çıkartmak adına, eski harfli çocuk dergilerinden biri olan Yeni Yol dergisini çalışmamızın konusu olarak belirledik.

Eski harfli çocuk dergileri, genellikle çocukların sevebileceği veya çocuklukla ilgili şeyleri hatırlatabilecek isimler seçmişlerdir. “Etfâl”, “Çocuklara Arkadaş”, “Aile”, “Mini Mini”, “Çıtı Pıtı” bu dergilerden bazılarıdır. Eski harfli çocuk dergilerinden bazıları çok kısa soluklu olmasına rağmen, içlerinde uzun soluklu olan dergiler de vardır. En uzun soluklu dergiler arasında “Çocuk Dünyası”, “Çocuklara Rehber”, “Yeni Yol”, “Bizim Mecmua” ve “Çocuklara Mahsus Gazete” gibi dergiler yer alır. Uzun soluklu dergilerden biri olan “Yeni Yol” u çalışmamızın konusu olarak belirledik.

Yeni Yol 1923 ve 1926 yılları arasında toplam 113 sayı yayımlanmıştır. Yeni Yol, ilk dokuz sayı Bolu’da çıkmasına rağmen, daha sonra derginin sahibi ve aynı zamanda derginin müdürlüğünü yapan Nedim Tuğrul’un Akhisar’a gelmesi üzerine, onuncu sayıdan itibaren burada çıkmaya devam eder. Fakat dergide “Basım yeri İstanbul’dur.” ibaresi bulunmaktadır. Dergi bir müddet sonra tamamen İstanbul’a

taşınır ve burada çıkmaya başlar, fakat kapakta hâlâ “İmtiyazın alındığı yer Bolu’dur.” ibaresi bulunur.

Tezin birinci bölümünü oluşturan giriş bölümünde, dünyadaki ve bizdeki ilk çocuk dergileri, bizdeki çocuk dergilerinin gelişim evreleri ve asıl çalışma konusu olan Yeni Yol dergisinin şekli ve içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Bu bölümde ayrıca tezin amacı ve önemi, çalışmanın sınırlılıkları, çalışma sırasında kullanılan teknikler, çalışma evreni ve örnekleme konusunda açıklamalar yapılmıştır.

Tezin ikinci bölümünde, daha önce bu tez konusuyla ilgili olarak yapılmış yayınlardan ve araştırmalardan kısaca bahsedilmiştir.

Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bölümde tez çalışmasının araştırma modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve veri çözümleme teknikleri hakkında bilgi verilmiştir.

Tezin dördüncü bölümü, bulgular ve yorumlar başlığını taşımakta ve iki alt bölümden oluşmaktadır. Bu alt bölümler derginin içeriğindeki yazıların türlerine göre belirlenmiştir.

Birinci alt bölümde, şiir, hikâye, masal, roman, fabl, anı, oyun, sohbet, gezi, biyografi, mektup, eleştiri gibi bir çok edebi türde yazılmış parça özetlenerek, kendi aralarında sınıflandırılmışlardır. Bu bölümde adı geçen edebi türlerin, çocuk eğitimine olan katkılarına da değinilmiştir.

İkinci alt bölümde ise dergide edebi türler dışında bulunan diğer konulardaki yazılar bulunmaktadır. Konularına göre sınıflandırılmış olan bu yazıların çocuk eğitimine olan katkıları da bu bölümde verilen bilgiler arasındadır.

Tezin beşinci bölümünü ise sonuç ve değerlendirme oluşturmaktadır. Tezin bu bölümünde, dergideki edebi türlerin ve diğer konulardaki yazıların incelenmesi

sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda dönemin siyasal ve sosyal yapısı, çocukların içinde buldukları durumlar hakkında sonuçlar elde edilmiştir ve bu sonuçlardan hareketle genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Kaynakça bölümünde, tez çalışmasının ana malzemesini oluşturan romanların kaynakçası ile çalışma sırasında yararlanılan eserlerin kaynakçasına ayrı ayrı yer verilmiştir.

Yeni Yol dergisinin sayıları kütüphanelerde tam olarak bulunamamıştır. Bu yüzden İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Ankara Milli Kütüphane ve Erzurum Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Kitaplığı ayrı ayrı taranarak 110 sayıya ulaşılmıştır. Yeni Yol dergisine ait 4, 70 ve 113. sayılar yukarıda isimlerini verdiğimiz kütüphanelerin hiçbirinde bulunamamıştır. Yukarıdaki kütüphaneler dışında İzmir Millî Kütüphane, İstanbul Fatih Kütüphanesi ve İstanbul Sahafçılar çarşısındaki ikinci el kitap satan kitap tezgâhları da tek tek tarandığı halde yukarıda belirtilen üç sayıya ulaşılamamıştır.

Çalışmamızda sınıflandırdığımız türler içindeki parçaları kronolojik sıraya göre vermeye çalıştık. Yeni Yol dergisinde bulunan bütün yazıları özetleyerek yaptığımız bu çalışmada, bu dergideki türlerin çocuk eğitimindeki işlevleri konusunda fikir vermekle beraber, kütüphanelerin raflarında tozlanarak unutulmaya yüz tutan bu dergiyi gün ışığına çıkarmaya karar verdik.

Bu güne kadar eski harfli çocuk dergileriyle ilgili fazla araştırma yapılmamıştır. Bu konuda şimdiye kadar, İsmet KÜR (Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları, Atatürk Kültür Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu, Ank, 1991) ve Cüneyd OKAY (Eski Harfli Çocuk Dergileri, İst, Şubat 1999) çalışmıştır. Fakat bu çalışmalar çocuk dergileri hakkında yüzeysel bilgiler verdikleri için akademik bir nitelik kazanamamıştır. Bunun dışında Hüseyin TUNCER ve Mehmet YARDIMCI

tarafından kaleme alınan, “Çocuk Edebiyatı” adlı eserde de çocuk gazete ve dergilerinin geçirmiş oldukları tarihî gelişim hakkında bilgi verilmiştir.

Tez çalışmasının ana malzemesini oluşturan derginin ve çalışma sırasında yararlanılan eserlerin kaynakçasına ayrı ayrı yer verilmiştir.

Tez çalışması boyunca bana rehberlik eden, bu konuda beni destekleyen danışman hocam sayın Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Tuncer’e teşekkür ederim.

Nilüfer ÖĞÜT

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖZET.....	xii
ABSTRACT.....	xiv

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.Giriş.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	10
1.3. Problem Cümlesi.....	11
1.4. Alt Problemler.....	11
1.5.Sayıtlılar.....	12
1.6.Sınırlılıklar.....	12

2. BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

2.1. İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	12
--	----

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....	13
3.2. Evren ve Örneklem.....	14
3.3. Verilerin Toplanması.....	14
3.4. Veri Çözümlemesi.....	14

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. EDEBÎ TÜRLER

4.1.1. ŞİİR

4.1.1.1. Mevsimlerle İlgili Şiirler.....	15
4.1.1.2. Çiçeklerle ve Hayvanlarla İlgili Şiirler.....	19
4.1.1.3. Hava Olaylarını Konu Alan Şiirler.....	22
4.1.1.4. Dinî Şiirler.....	22
4.1.1.5. Çalışmanın Erdemini Anlatan Şiirler.....	24
4.1.1.6. Yurt, Millet Sevgisi ve Millî Bilinci Aşıl原因an Şiirler.....	26
4.1.1.7. İntikam ve Savaş Konulu Şiirler.....	31
4.1.1.8. Okul ve Eğitim İle İlgili Şiirler.....	33
4.1.1.9. Atatürk Konulu Şiirler.....	35
4.1.1.10. Diğer Önemli Kişilerle İlgili Şiirler.....	36
4.1.1.11. Ninni, Şarkı ve Marşlar.....	37
4.1.1.12. Çeşitli Konularda Yazılan Şiirler.....	45

4.1.2. HİKÂYE

4.1.2.1. Kahramanlık ve Bağımsızlık Konulu Hikâyeler.....	47
4.1.2.2. Şehitlik Konulu Hikâyeler.....	50

4.1.2.3. Kadınlar Üzerine Yazılan Hikâyeler.....	52
4.1.2.4. Yardımseverlik Konulu Hikâyeler.....	55
4.1.2.5. Zenginlik ve Fakirlik Konulu Hikâyeler.....	56
4.1.2.6. Akılsızlık ve Saflık Konulu Hikâyeler.....	58
4.1.2.7. Hayvanlarla İlgili Hikâyeler.....	60
4.1.2.8. Aklın ve Zekânın Önemini Anlatan Hikâyeler.....	63
4.1.2.9. Tedbirsizlik, Dikkatsizlik ve Kıskançlıkla İlgili Hikâyeler.....	66
4.1.2.10. Heyecanlı Olayların Anlatıldığı Hikâyeler.....	68
4.1.2.11. Yaramazlık Konulu Hikâyeler.....	74
4.1.2.12. Okul ve Öğretmen İle İlgili Hikâyeler.....	76
4.1.2.13. Rüyada Görülen Bir Olayın Anlatıldığı Hikâyeler.....	78
4.1.2.14. Anne ve Baba Sevgisi İle İlgili Hikâyeler.....	79
4.1.2.15. Gurur ve Kibir Konularıyla İlgili Hikâyeler.....	81
4.1.2.16. Hırsızlıkla ve Yalancılıkla İlgili Hikâyeler.....	84
4.1.2.17. Cesaret ve Fedakârlık Konulu Hikâyeler.....	87
4.1.2.18. İyilik Etmekle ve Adaletli Olmakla İlgili Hikâyeler.....	90
4.1.2.19. Esrarengiz Olayları Konu Alan Hikâyeler.....	93
4.1.2.20. Çeşitli Konularda Öğüt Veren Hikâyeler.....	94
4.1.2.21. Mizahi Hikâyeler.....	97
4.1.2.22. Resimli (Yazısız) Hikâyeler.....	102
4.1.2.23. Çeşitli Konularda Yazılan Hikâyeler.....	113

4.1.3. MASAL

4.1.3.1. İyilik ve Kötülük Konulu Masallar.....	116
4.1.3.2. Dervişlerle İlgili Masallar.....	119
4.1.3.3. Perilerle İlgili Masallar.....	122
4.1.3.4. Çalışmakla İlgili Masallar.....	125
4.1.3.5. Heyecanlı Olayları Anlatan Masallar.....	127
4.1.3.6. “Ne Ekersen Onu Biçersin” Konulu Masallar.....	130

4.1.3.7. Hırsızlık Konulu Masallar.....	131
4.1.3.8. Bazı Olumsuz Huy ve Davranışları Konu Alan Masallar.....	132
4.1.3.9. Kısmet, Güzellik ve Çirkinlik Konulu Masallar.....	136
4.1.3.10. Çeşitli Konularda Yazılan Masallar.....	137

4.1.4. ROMAN

4.1.4.1. Garip Bir Hayatın Akıbeti.....	142
4.1.4.2. Tilki Kardeş İle Tavuk Hanım.....	143
4.1.4.3. Halim'in Kısmeti.....	144
4.1.4.4. Saadet Adası.....	145
4.1.4.5. Kırmızı Derililerin Esiri.....	146
4.1.4.6. İki Çocuğun Merih Yıldızına Seyahati.....	147
4.1.4.7. Otuz Sene Sonra.....	148
4.1.4.8. Turhan İle Doğan'ın Seyahati.....	149
4.1.4.9. İki Küçük Avcının Korkunç Sergüzeşleri.....	152

4.1.5. FABL

4.1.5.1. Kurnazlıkla İlgili Fabllar.....	156
4.1.5.2. Aklını Kullanmamakla İlgili Fabllar.....	157
4.1.5.3. Çeşitli Konularla İlgili Fabllar.....	158

4.1.6. ANI.....	161
-----------------	-----

4.1.7. OYUN (PİYES)

4.1.7.1. Millî Bilinci Aşılamaya Çalışan Piyeler.....	167
4.1.7.2. Komedi Türünde Yazılan Piyeler.....	168

4.1.7.3. Hatalı Davranışları Konu Edinen Piyesler.....	171
4.1.7.4. Tek Kişilik Piyesler.....	172
4.1.7.5. Çeşitli Konularda Yazılmış Piyesler.....	175

4.1.8. SOHBET

4.1.8.1. Çalışmak ve Yükselmekle İlgili Sohbetler.....	178
4.1.8.2. Türk Büyükleri, Türklük ve Bağımsızlık Konulu Sohbetler.....	180
4.1.8.3. İntikam Duygusunu Aşıl原因an Sohbetler.....	182
4.1.8.4. Okumakla ve Okulla İlgili Olan Sohbetler.....	183
4.1.8.5. Çeşitli Konularla İlgili Sohbetler.....	185

4.1.9. GEZİ.....	188
------------------	-----

4.1.10. BİYOGRAFİ.....	191
------------------------	-----

4.1.11. MEKTUP

4.1.11.1. Ünlü Kişilerin Yazdıkları Mektuplar.....	193
4.1.11.2. Okuyucuların Yazdıkları Mektuplar.....	194

4.1.12. ELEŞTİRİ.....	195
-----------------------	-----

4.1.13. ATASÖZLERİ VE ÖZLÜ SÖZLER.....	198
--	-----

4.1.14. LETÂİF (FIKRALAR).....	200
----------------------------------	-----

4.1.15. BİLMECELER

4.1.15.1. Fen Konularıyla İlgili Bilmeceler.....	205
--	-----

4.1.15.2. Sözcük Dağarcığını Geliştirmeye Yönelik Bilmeceler.....	205
4.1.15.3. Sayısal Yetenekleri Geliştirmeye Yönelik Bilmeceler.....	206
4.1.15.4. Diğer Bilmeceler.....	209

4.2. DİĞER KONULARDAKİ YAZILAR

4.2.1.Hastalıklar, İnsan Vücudu ve Sağlıklı Olmak Konularıyla İlgili Bilgi Veren Parçalar.....	211
4.2.2. Spor Konularıyla İlgili Bilgi Veren Yazılar.....	216
4.2.3. Genel Kültür Konusunda Bilgi Veren Yazılar.....	219
4.2.4. Çeşitli Hayvanlar ve Özellikleri Hakkında Bilgi Veren Yazılar.....	227
4.2.5. Ülkemizin Çeşitli Şehirleri ve Kasabalarıyla İlgili Bilgi Veren Yazılar.....	233
4.2.6. İzcilikle İlgili Bilgi Veren Parçalar.....	235
4.2.7.Dünyanın Çeşitli Ülkeleri, Şehirleri ve Kültürleriyle İlgili Bilgi Veren Yazılar.....	238
4.2.8. Fen Bilimleri, Tabiat ve Evren Konularında Bilgi Veren Yazılar.....	241
4.2.9. Türk Büyükleri Hakkında Bilgi Veren Yazılar.....	245
4.2.10. Eski Medeniyetlerle İlgili Yazılar.....	248
4.2.11. Çocukların El Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Bilgi Veren Parçalar.....	253
4.2.12. Okullar ve Öğretmenler Hakkında Bilgi Veren Parçalar.....	255
4.2.13. Ülkemizin Tarihiyle ve Savaşlarla İlgili Bilgi Veren Parçalar.....	258
4.2.14. Çeşitli Konularda Faydalı Bilgiler Veren Yazılar.....	261
4.2.15. Bayram Konulu Yazılar.....	266
4.2.16. Çocuk Oyunlarıyla İlgili Yazılar.....	268

4.2.17. Duyuru, İlan, Teşekkür Yazıları.....	269
--	-----

5.BÖLÜM

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

5.1. Sonuç ve Değerlendirme.....	274
----------------------------------	-----

KAYNAKÇA

1. Araştırmanın Temelini Oluşturan Kaynaklar.....	281
2. Yararlanılan Kaynaklar.....	281

1.BÖLÜM

GİRİŞ

1. 1. GİRİŞ

Çocuk dergileri, çocukların zevk alarak okudukları, okurken eğlendikleri yayınlardır.Çocuklar için çıkarılan eserlerde vazgeçilmez özellikler, “eğlendiricilik”ve “eğiticilik”tir. Eğlendiriciliğin eğiticilikten bir adım daha önde olması gerekir. Bunun nedeni çocuğun ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerinde aranmalıdır.

Çocuk edebiyatı, bir toplumda çocuğun yerini belirleyen en duyarlı alanlardan biridir. Çocuk edebiyatı, içinde doğduğu toplumun felsefesini yansıtan çocuksu ayna rolünü üstlenir. Ana dili sevgisinin verilmesinde okul öncesi ve okul çağı çocuklarının düzeyi doğrultusunda oluşturulan edebiyat, eğitimin vazgeçilmez kaynağıdır. (Şirin; 1988: 187)

Çocuk edebiyatının önemli ürünlerinden biri olan çocuk dergilerinin okuma aracı olarak ortaya çıkışı 19. yüzyılın ortalarına rastlar. Hemen hemen her ülkede çocuk alanındaki gelişmeler, küçük okurlara özgü dergilerin çeşit ve sayı bakımından artışına yol açmıştır. Bu konuda ilk başarılı örnekler İngiltere ve Amerika Birleşik Devletlerinde görülmüştür.

İngiltere’de 19. yüzyılın başlarında yayımlanan ilk çocuk dergilerinin başlıca amacı, okurlarını türlü konular üzerinde bilgilendirmek ve onlara birtakım ahlakî telkinlerde bulunmaktır. Daha sonraki yıllarda çocukların ilgilerine, hayal güçlerine ve yaratıcı düşüncelerine ağırlık verici nitelikte yazılara yer veren, tirajı yüksek

dergilerin ortaya çıktığı görülür. Örneğin, 1855 ve 1874 yılları arasında çıkan “The Boys Own Magazine” adlı derginin bir aralık tirajı kırk bine ulaşmıştır. 19. yüzyılın ortalarında eğitimcilerle birlikte anne-babalar da artık çocuk dergilerinde yalnız öğretici yazılar değil, eğlendirici ve dinlendirici yazıların da bulunması gerektiğine inanmaya başlamışlardır. 19. yüzyılın ortalarında itibaren yayımlanmaya başlayan çocuk dergilerinden ilki, 1788 yılında çıkan “The Juvenile Magazine” dir. Bunu 1799 yılında yayımlanan “The Children’s Magazine” izler. Kısa ömürlü olan bu dergilerden sonra 1824’te çıkan ve iki yıl süren “The Child’s Companion” uzun ömürlü olması dolayısıyla daha çok okuyucu bulmuştur.

İngiltere’de 1860’lardan sonra çok sayıda çocuk dergisi yayımlanmıştır. Bu dergiler arasında 1879 yılında çıkmaya başlayan The Boy’s Own Paper adlı dergi kendi alanında ülke sınırlarını aşan bir üne kavuşmuştur. Dergide okul hikâyeleri, duygusal hikâyeler ve serüven hikâyeleri yanında Jules Verne’in ilginç yazıları da bulunmaktadır.

Amerika Birleşik Devletlerinde ilk çocuk dergisi olan “The Juvenile Miscellany” 1826 yılında Boston’da yayımlanmaya başlar. Ancak bu dergi köleliğin kaldırılmasına ilişkin yazıları nedeniyle sekiz yıl sonra kapanmak zorunda kalır. Bu ülkede çocuk dergileri biçim ve içerik bakımından ancak 19. yüzyılın ikinci yarısında önemli gelişmeler göstermiştir. 1867 yılında yayımlanan “The Riverside Magazine” adlı dergide, ilk kez Andersen’in masallarından çevirilere yer verilmiştir. Yine aynı dönemde çıkan “Our Young Folks” adlı dergi de güçlü bir yazar ve ressam kadrosuyla Amerikan çocuk edebiyatının gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Bu dergiyi, Francis Hodgson Burnette, Mark Twain ve Jack London gibi ünlü yazarların yazılarıyla “St. Nicholas Magazine” ve “Harper’s Young People” adlı çocuk dergileri izlemiştir.

Ülkemizde çocuk dergilerinin yayımlanmasına 19. yüzyılın ikinci yarısında başlanmıştır. Bizde bilinen ilk çocuk dergisi, 15 Ekim 1869 yılında çıkan “Mümeyyiz” dir. Bu dergiden sonra 23 Nisan 1875 tarihinde “Sadakat” dergisi çıkar. Sadakat altıncı sayıdan sonra “Etfal” adını alır ve bu ad altında on altı sayı

daha çıkar. Bu alanda atılan ilk adımlardan sonra haftalık ve on beş günlük çıkan dergilerde sayıca dikkate değer bir artış görülür. Sırasıyla “Bahçe” (1880), “Çocuklara Kıraat” (1881), “Çocuklara Arkadaş” (1882), “Vasita-i Terakki” (1882), “Çocuklara Rehber” (1897) , “Çocuk Bahçesi” (1904) gibi dergiler yayımlanmaya başlamıştır. Bu dergiler uzun yıllar çocukların serbest okuma ihtiyacını karşılamakta etkili bir rol oynarlar.

Çocuk dergilerinin biçim ve içerik bakımından köklü bir değişiklik göstermeleri İkinci Meşrutiyet Dönemi’ni izleyen yıllara rastlar. Bu sırada yayımlanan dergilerde çocukların gerçek ilgilerinin göz önüne alındığı, resim ve karikatürlere daha çok yer verildiği görülür. 20. yüzyılın başlarında çıkmaya başlayan dergiler arasında şunları sayabiliriz: Çocuk Bahçesi (1905), Musavver Küçük Osmanlı (1909), Mekteplilere Arkadaş (1910), Çocuk Dünyası (1913), Ciddi Karagöz (1913), Çocuk Yurdu (1913), Mektepli (1913), Talebe Defteri (1913), Çocuk Duygusu (1913), Türk Yavrusu (1913), Çocuklar Alemi (1913), Kırlangıç (1913), Çocuk Bahçesi (1914), Çocuk Dostu (1914), Mini Mini (1914), Küçükler Gazetesi (1918), Hür Çocuk (1918), Haftalık Çocuk Gazetesi (1919), Lane (1919), Hacıyatmaz (1920), Bizim Mecmua (1922), Yeni Yol (1923), Musavver Çocuk Postası (1923), Çıtı Pıtı (1923), Haftalık Resimli Gazetemiz (1924), Resimli Dünya (1924), Sevimli Mecmua (1925), Mektepliler Âlemi (1925) Türk Çocuğu (1926), Çocuk Dünyası (1926), Çocuk Yıldızı (1927) (Şirin; 1988: 243)

Bu çocuk dergilerinin içinde varlığını uzun süre koruyanların yanında birkaç sayı çıktıktan sonra kapanan dergiler de vardır.1911 yılında yayımlanan Çocuk Bahçesi 21, Mekteplilere Arkadaş 14, Çocuk yurdu 7, Çocuk Dünyası 94, talebe Defteri 68, Çocuk Duygusu 61, Mektepli 19, Türk Yavrusu 2, Kırlangıç 3, Çocuk Dostu 13, 1914 yılında yayımlanan Çocuk Bahçesi 21, Mini Mini 7, Küçükler Gazetesi 8, hür Çocuk 3, Haftalık Çocuk Gazetesi 8, Lane 3, Hacıyatmaz 1, Bizim Mecmua 74, Yeni Yol 113, Çocuk Postası 25, 1923 yılında yayımlanan Çocuk Yıldızı 5, Çıtı Pıtı 4, Haftalık Resimli Gazetemiz 7, Resimli Dünya 28, 1927 yılında

yayımlanan Çocuk Yıldızı 10, sayı yayımlanmışlardır. (Yardımcı ve Tuncer; 2002: 52)

Cumhuriyetin ilanından sonraki dönemde, özellikle Harf Devrimi'ni izleyen yıllarda çocuk dergilerine gerek tiraj gerek süreklilik bakımından göreceli bir gelişme sağlandığı söylenebilir. Çocuk kitaplarının pek bol olmadığı yıllarda “Çocuk Sesi”, “Mektepli”, “Arkadaş” ve “Çocuk” adlı dergilerin, çocukların genel kültürlerini arttırma, okuma ihtiyaçlarını karşılama, düşünme hayal güçlerini geliştirme bakımından önemli katkılarda buldukları söylenebilir.Geneli İstanbul’da çıkan çocuk dergilerinden bazıları başka yerlerde yayımını sürdürür. Ciddi Karagöz, Haftalık Çocuk Dergisi Bursa’da; Aile Çocuklara Rehber Ve Çocuk Bahçesi Selanik’te, Yeni Yol sırasıyla Bolu, Akhisar ve İstanbul’da yayımlanır.

Yeni Yol 1923- 1926 yılları arasında yayımlanmıştır. Derginin boyutu 20x 27 cm’dir. 1 Şubat 1339 (1 Şubat 1923) tarihinde yayımlanan dergi iki kapak sayfasından oluşmuştur. Derginin bir cami resmi bulunan ilk kapağının üstünde; yılı, sayısı ve tarihi dışında Sermuharrir: E.Şevket, Müdür-i Mes’ûl: İhsan Altay, Sahib-i İmtiyazı: Nedim Tuğrul, Adres: Bolu’da Yeni Yol “ibaresi dışında, “Nüshası 5 kuruştur, on beş günde bir neşrolunur, Resimli Çocuk Mecmusıdır, seneliği 120, altı aylığı 60 kuruştur.” ifadeleri bulunmaktadır. İkinci kapakta ise “İlk Musahabe ve Mukaddes” yazısı yer almaktadır. Birinci kapakta her ne kadar “On beş günde bir neşrolunur” ibaresi bulunsa da derginin ikinci sayısı tam bir ay sonra, 1 Mart 1339 (1 Mart 1923) tarihinde yayımlanmıştır. Derginin tüm sayılarında Yeni Yol logosu derginin hem birinci hem de ikinci kapaklarında en üstte ortada yerini almıştır. Her sayısında olmasa da bazı sayılarının (2.,3.,23.,24.,25.,28.,29.,v.b.) ikinci kapaklarında münderecat bölümü bulunmaktadır. Resimli çocuk mecmuası olan Yeni Yol, bazı özel sayılarının dışında (26 Şubat 1341 yılında yayımlanan sayı, Yeni Yol’un üç yaşına girmesi nedeniyle 34 sayfa olarak yayımlanmıştır.) 18 sayfa olarak yayımlanmıştır. Her sayının sayfaları birbiriyle bağlantılıdır.

Çocuklar için yayımlanan eski harfli dergiler, genellikle siyasî ve sosyal rejime göre hareket ederler. Devletle ve devleti idare edenlerle araları her zaman

iyidir. Meşrutiyet'e kadar Saltanat'ın, 1908 'den sonra Meşrutiyet'in ve 1923'den sonra da Cumhuriyet'in yanında yer alırlar. Yeni Yol dergisi de yeni kurulmakta olan rejime paralel bir politika gütmeye çalışmıştır. Yeni Yol'un ilk sayısının iki buçuk sayfasında, “Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin Çocukluk Hayatı” başlıklı yazı bulunmaktadır. Çalışmamızın diğer bölümlerinde görüleceği üzere, derginin değişik sayılarının bir çok sayfasında başta Mustafa Kemal Paşa olmak üzere, bir çok değerli komutanlarımızı öven yazılar ve komutanlarımıza ait resimler bulunmaktadır. Bunun yanında Yeni Yol, yayın hayatında olduğu dönemin şartlarına sırt çevirmemiş, o dönemde yaşanan bir takım sosyal olayları da sayfalarına taşımıştır. Örneğin, İngilizler'in İstanbul'u ve Musul'u işgalleri, İnönü savaşları ve bu savaşlardan duyulan üzüntü, bir çok yazının konusu olmuştur.

Yeni Yol'un ikinci sayısından başlayarak bir çok sayısında “Şundan Bundan” başlığı altında ve elli ikinci sayısından başlayarak devam eden bir çok sayısında “Yeni Yol'un Dünya Havadisleri” başlığı altında yayımlanan yazılar, çocukların genel kültürlerine katkıda bulunması açısından önemlidir.

Toplam 113 sayı yayımlanan Yeni Yol, ilk sayısını 1 Şubat 1339 (1Şubat 1923) da çıkarmıştır. İkinci sayı tam bir ay sonra, 1 Mart 1339 (1 Mart 1923) da yayımlanmıştır. Üçüncü sayıdan başlayarak sekizinci sayı da dahil olmak üzere, çıkan dergiler, on beş günlük aralarla yayımlanmışlardır. Onuncu sayıdan sonra uzun bir süre haftalık olarak yayımlanmaya başlayan dergi, masrafların artması ve bu masrafların karşılanamamasından dolayı tekrar doksan beşinci sayıdan itibaren on beş günlük aralarla yayımlanmaya başlamıştır. **“Mekteplilerin Tatiline Binâen”** başlıklı yazıda, “Her yıl Haziran'dan Eylül'e kadar olan sürede iki haftada bir neşredilen Yeni Yol, okuyucuların yoğun arzusu sebebiyle yine eskisi gibi haftada bir perşembe günleri çıkacaktır. Daha fazla sayıda sahifeyle ve yüksek kalitede bir gazete için okuyucularımızın yardımına ihtiyacımız vardır.” duyurusu yapılır.(İmzasız, Mekteplerin Tatiline Binaen, Y.Y., Y.3, C.4, S.77, 12 Mayıs 1341, s.863) Okulların tatil olmasıyla tatile giren dergi yukarıdaki yazıdan da anlayacağımız üzere, belli bir süre iki haftada bir ve daha sonra da haftada bir yayımlanmaya başlanmıştır. Dergi yönetimindekiler, bu fikirlerini daha sonra tekrar

değiştirerek okullarla birlikte tatile girme kararı almışlardır. Bunu da şu yazıdan anlıyoruz: **“Yeni Yol 9 Eylül’e Kadar Tatil”** başlıklı yazıda, okulların tatile girmesiyle birlikte Yeni Yol’un da zorunlu olarak üç aylık bir tatile girdiği, tatil bitiminin İzmir’in kurtuluş günü olan 9 Eylül’e rastladığı ve bu günden itibaren Yeni Yol’un tekrar okuyucularıyla birlikte olacağı belirtilerek, çocuklara yaz tatillerini çok iyi geçirmeleri dileğinde bulunulmuştur. (Yeni Yol, Yeni Yol 9 Eylül’e Kadar Tatil, Y.Y., Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, sayfa numarası yok.)

Yeni Yol’un birinci cildi yirmi dördüncü sayıyla, ikinci cildi kırk sekizinci, üçüncü cildi yetmiş ikinci, dördüncü cildi doksan altıncı ve beşinci cildi de yüz on üçüncü sayıyla tamamlanmıştır.

Yeni Yol’un son on yedi sayısının sayı numarası, 97/1, 98/2, 99/3, 100/4... şeklinde verilmiştir. İlk sayısından 103/7’inci sayısına kadar beş kuruşa satılan dergi, bu sayıdan itibaren yedi buçuk kuruşa satılmaya başlanmıştır.

Yeni Yol’un her sayısının genellikle son sayfasında bilmeceler sorulmuş ve bir önceki sayıda sorulan bilmecelerin cevapları verilmiştir. Doğru cevap vererek yapılan çekiliş sonunda hediye kazanan okuyucuların isimleri verilmiştir. Bilmecelere doğru cevap veren okuyucular, kolonya ,çanta, fotoğraf makinesi, Yeni Yol’un altı aylık, üç aylık veya bir aylık aboneliği, çeşitli kitaplar ve süslü kartlar gibi hediyeler kazanmışlardır.Genelde bilmecelerin bulunduğu bu sayfaların yan taraflarında küçük küçük reklamlar bulunur. Bu reklamlar çoğunlukla kitapla ilgilidir. 23 Teşrin-i evvel 1339’da yayımlanan 110/14 sayısında **“Küçük Rahmi’nin Devr-i Âlemini takip ediyor musunuz ?”** yazısıyla kitabın reklamı yapılmıştır (İmzasız, Y.Y., Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrin-i evvel 1926, s.1403), Yakın bir zamanda çıkacak olan bir gazetenin reklâmı 6 Ağustos 1341 yılında yayımlanan sayının 963’üncü sayfasında verilmiştir. Reklâm, “-Çocuk Sesi-dünyanın en büyük ve mükemmel çocuk gazetesi olarak çıkacaktır. Nihayetsiz bir heyecanla bekleyiniz,” şeklindedir. (İmzasız, Y.Y., Y.3, C.4, S.83, 6.Ağustos 1341, s.963) Bu reklâmın çocukların okuma alışkanlığı kazanmaları hususunda etkili olduğunu söyleyebiliriz.

“Resimli çocuk mecmuası” olarak nitelendirilen Yeni Yol’un sayfalarındaki resimlerin fazlalığı dikkat çekicidir. İlk sayılarda pek görünmeyen resimlere onuncu sayıdan itibaren rastlanmaya başlanır. Özellikle üçüncü dördüncü ve beşinci ciltlerdeki resimlerin fazlalığı dikkat çeken bir unsurdur. Hikâyelerin, masalların, fablların ve hatta romanların bile anlatımında resimlerin yardımına ihtiyaç duyulmuştur. Bir hikâye en az iki resim eşliğinde anlatılmıştır. Bazı sayfaların tamamı resimle kaplıdır. Mesela, 14. sayının 198 ve 199’uncu sayfalarının tamamında koyunları otlatan bir köylü kızının resmi vardır (Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kānûn-ı evvel 1339, s.198-199), Resimli hikâyeler bölümünde görüleceği üzere, bu hikâyelerin çokluğu da dergide kullanılan resimlerin fazlalığına bir delil niteliği taşımaktadır.

Tarihî bilgilerin ağırlıklı olduğu, düşmana karşı her zaman kin ve intikam duygularının ön plana çıkartıldığı ve yeni rejimle sürekli bir paralel tutum içinde görülen dergi, çıktığı dönemin sosyal olaylarına sırt çevirmemiş ve bunlara sayfalarında yer vermiştir. Özellikle intikam, savaş ve bağımsızlık konularını işleyen parçalarda ve şiirlerde bunlara yer verilmiştir.

Yeni Yol’da tarih ve coğrafya eğitimine ağırlık verildiği görülür. 62.sayıdan başlayarak 88.sayıya kadar devam eden “Turhan İle Doğan’ın Seyahati” başlıklı yazı bunun en güzel örneklerinden biridir.

İlk sayılarında çocukların seviyesine göre ağır bir dil kullanılan Yeni Yol’un özellikle on yedinci sayısında itibaren dili sadeleşmeye başlamıştır. Sözcüklerde bulunan sesli harfler özellikle belirtilmiştir. Bu durum çocukların dergiyi daha kolay okuyup anlamalarına yardımcı olmuştur.

Derginin 28. sayısına kadar logonun üstünde hiçbir yazı bulunmazken, 28. sayıda, “Yeni Yol” logosunun üstünde “Her şeyin fevkinde Türkiye” ibaresi bulunmaktadır. (Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, Birinci kapak sayfası.). 110/14.üncü sayının birinci kapak sayfasında bulunan logonun üstünde ise “Ey yükselen yeni

nesil! İstikbal sizsiniz. Cumhuriyeti biz tesis ettik, onu koruyacak ve yaşatacak olan sizlersiniz. (Gazi)” sözü bulunmaktadır.

41.sayıya kadar renksiz olan derginin kapaklarının bu sayıdan itibaren renklendiği görülmektedir. 41. sayının kapağında mavi, sarı ve yeşil renginin ağırlıklı olarak kullanıldığı bir resim bulunur. Resimde bir adam elinde “Yeni Yol”olduğu halde karşısında bulunan bir adama dergiyi gösterir. Resmin arka planında bir çocuk vardır. Resmin altında “Müjde müjde Yeni Yol çıktı.” Yazısı bulunmaktadır.

Yeni Yol’da çeşitli müsabakalara da yer verilmiştir. 49. sayıda başlayacak olan müsabakayla ilgili bilgi verilmiştir. **“Pek Mühim Bir Müsabaka”** başlığı altında verilen bilgiye göre, müsabaka 49. sayıdan başlayarak 72. sayıya kadar devam edecektir. Her sayıda verilen kuponları biriktiren okuyucular, kuponları göndereceklerdir. Yapılan çekişin sonucunda 40 kişiye 5’er lira hediye edilecektir.

(İmzasız, Pek Mühim Müsabaka, Y.Y., Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrin-i sâni 1340, s.396)

“Büyük Karikatür Müsabakası” başlığı altında verilen yazıda,okuyucular müsabakayla ilgili olarak bilgilendirilmişlerdir.Çocuklar müsabakaya “Ağlayan Çocuk” karikatürüyle katılacaklardır. Dereceye girenlere çeşitli ödülleri verilecektir.

(İmzasız, Büyük Karikatür Müsabakası, Y.Y., Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, sayfa numarası yok.)

Çocuk dergilerinde sonun başlangıcını gösteren belirtilerden biri de ani ve büyük promosyonlardır. Bu promosyonlardan biri de 500 liralık büyük müsabakadır. “500 Liralık Büyük Müsabakamız” başlığı altında “100 nüsha devam edecek ve yüz okuyucuya 5’er lira vermek suretiyle 500 lira taksim edilecektir.” Yazısı bulunur; fakat müsabaka sonuçlanmadan dergi yayımına son verir.

(İmzasız, 500 Liralık Büyük Müsabakamız, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1021)

Okullarda çeşitli amaçlarla düzenlenen müsamerelere de derginin sayfalarında yer verilmiştir. **“Bandırma’da Müsamere”** başlıklı yazıda, Rumeli’den çırıl çıplak kaçıp gelen insanlara yardım amaçlı Bandırma kız ve erkek liselerinin 28

Nisan 1340'ta millî ve dinî bir müsamere düzenledikleri bildirilmektedir. Emeği geçen herkese teşekkür edilmiştir. (Yeni Yol, Bandırma'da Müsamere, Y.Y., Y.2, S.35, 3 Mayıs 1340, s.180)

“Hilâl-i Ahmer Menfaatine Dursun Bey’de Müsamere” adlı yazıda, kız mektebinin katkılarıyla erkek mektebinde bir müsamerenin yapıldığını ve Hilal-i Ahmer yararına çok miktarda para toplandığını bildiren yazıda, müsamerede katkısı olan herkese teşekkür edilmiştir. (İmzasız, Hilâl-i Ahmer Menfaatine Dursun Bey’de Müsamere, Y.Y., Y.2, S.38, 24 Mayıs 1340, s.225)

Yeni Yol'da hemen hemen her sayıda verilen abonelerin ve çalışan öğrencilerin fotoğraflarına 67. sayıda da rastlanmaktadır. Bazı sayılarda bu fotoğraflar iki veya üç sayfayı kaplamaktadır. Fotoğrafların alt kısımlarında çocukların ve okullarının isimleri yer almaktadır. (Y.Y., Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, s.697-699)

Yeni Yol, yayımlanmaya başladığı tarihten itibaren Atatürk'ün ve cumhuriyetin yanındadır. Daha ilk sayfasının iki buçuk sayfasını “Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin Çocukluk Hayatı”na ayırmıştır. 1 Mayıs 1339'da yayımlanan 5'inci sayının birinci kapağında “Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri” nin, ikinci kapakta ise “Lozan Konferansında Baş Murahhasımız Hariciye Vekili İsmet Paşa Hazretleri”nin resimleri vardır.Yine aynı sayının iç sayfalarında “Büyük komutanlarımızdan Kâzım Karabekir ve Refet Paşa'ların resimleri bulunmaktadır. Çalışmamızın ileriki bölümlerinde görüleceği üzere, derginin bir çok sayfasında bu değerli komutanları öven bir çok yazı bulunmaktadır. Bu yazıların dışında dergide sultanlara ve düşmanlara ağır sözlerin edildiği bölümler de vardır.

Resimlere büyük önem veren Yeni Yol, her sayının kapağında farklı bir resim yayımlamıştır. İç sayfalarda da bir çok parça resimlidir. Bunun dışında bazı okulları öğrencilerinin de fotoğrafları da derginin çeşitli sayfalarında yerini alır.

1928 yılından önce yayımlanmış eski harfli çocuk dergilerinden biri olan “Yeni Yol” un uzun soluklu olmasının yanında, içeriği bakımından da çocuk edebiyatının, buna bağlı olarak çocuk eğitiminin ve çocuk dergiciliğinin gelişiminde önemli bir yere sahip olduğunu söyleyebiliriz.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çocuk dergileri, çocuğun sınırsız sorularına bir nebze de olsa çözümler bulabilen, çocukların meraklarının giderilmesine yardımcı olan, aynı zamanda da çocuğun öğrenmesine katkıda bulunan ve bu merak olgusunu artıran araçlardan biridir.

Çocuk dergileri, çocukların düzeyine uygun öyküler, masallar, şiirler, bilmeceler, fıkralar gibi değişik türler içeren, çocukların sıkılmadan zevkle okuyabilecekleri materyallerdir. Aynı zamanda çocukların düzgün cümle kurabilmelerinde, düzeylerine uygun atasözleri, deyimler ve diğer sözcük gruplarını öğrenmelerinde ve en önemlisi sözcük dağarcıklarını zenginleştirmelerinde çocuk dergilerinin büyük bir payı olduğu bilinmektedir.

Okuma, birikim kazanma yollarından biridir. Çocuklar, çocuk dergilerini okuyarak birikim kazanabilirler, varolan birikimlerini arttırabilirler. Okuma, küçük yaşlarda kazanılması gereken alışkanlıklardandır. Okuma zevkle ve istekle yapıldığı takdirde alışkanlığa dönüşür. Bu yüzden çocuk dergileri ayrı bir önem daha taşımaktadır. Çocuk dergileri hem çocukların sevdikleri birden çok türde eseri içerisinde barındırması, hem de görsel öğelerle bunu desteklemesi açısından okuma alışkanlığının edinilmesinde önemli bir yer tutar.

Son dönemde çocuk edebiyatı gelişmeye başlamıştır. Her geçen gün çocuk dergilerinin niteliği artmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 1923- 1926 yılları arasında yayımlanan “Yeni Yol” adlı çocuk dergisinin çocuk eğitimine sağladığı katkıları ortaya koyabilmektir. Bu çalışma sonucunda elde edilecek veriler,

günümüzde yayımlanan çocuk dergilerine de ışık tutacak ve çocuk edebiyatı ürünlerinin daha nitelikli bir yapıyla küçük okurlara ulaşmasını sağlayabilecektir.

Çocuk dergileri tarihî süreç içerisinde büyük değişiklikler geçirmişlerdir. 1929 yılına kadar yayımlanan çocuk dergileri eski harflerle yazılırken bu dönemden sonra yazılanlar Latin harfleriyle yazılmışlardır.

Çocuk dergileri geçen zaman içerisinde kendilerini tür, içerik, dil, biçim, anlatım gibi yönlerden yenilemişler ve geliştirmişlerdir. 1960 yılından sonra bu türe verilen önemin, çocuk dergilerinin gelişmesinde büyük önem taşıdığı bilinmektedir. Ancak çocuk edebiyatındaki asıl canlanmanın 1980 yılından sonra olduğu görülmektedir. Bu canlılık çocuk dergileri alanında da kendini hissettirmiştir.

Bu tez çalışması ile 1923-1926 yılları arasında yayımlanan “Yeni Yol” dergisinin çocuk eğitimi ve çocuk dünyası açısından ne derece etkili olduğu ortaya konulacaktır. Bu sayede bir bakıma çocuk edebiyatının geçirmiş olduğu ilerlemeler ve değer değişiklikleri ele alınacaktır. Bu çalışma sayesinde çocuk dergilerinin önemli eğitim malzemelerinden biri olduğu vurgulanacak ve bu alana daha çok eğilinmesi gerektiği ortaya konacaktır.

1.3. Problem Cümlesi

Eski harfli çocuk dergilerinden Yeni Yol’un çocuk eğitimindeki işlevi nedir?

1.4. Alt Problemler

1. Çocuk eğitiminde şiirlerin önemi nedir ?
2. Kahramanlık ve bağımsızlık konulu hikâyelerinin çocuk eğitimine etkisi nelerdir?
3. Aklın ve zekânın önemini konu alan hikâyelerin çocuk eğitimindeki önemi nedir ?
4. Olumsuz davranışları konu alan hikâyelerle çocuk eğitimi arasında nasıl bir ilişki vardır?
5. Masallar ve fablların çocuk eğitimine katkıları nelerdir?

7. Diğer türlerle kıyaslandığında, romanların çocuk eğitimindeki etkisi veya etkileri nelerdir?

8 .Çocuklarına zekâ gelişimlerinde bilmecelerin rolü nedir?

1.5. Sayıtlar

Bu çalışmada ele alınan Yeni Yol dergisinin, dönemindeki diğer dergiler gibi çocuk edebiyatına ve çocuk eğitime katkısı olduğu kabul edilmektedir. Ayrıca yayımlandığı dönemin sosyal durumunu da aktarması bakımından önemli görülmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma öncelikle tarihsel bir sınırlandırmaya tabi tutulmuştur. Tez çalışması eski harfli çocuk dergileri içinde 1923-1926 yılları arasında yayımlanan “Yeni Yol” dergisini ele almaktır.

2. BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

2.1. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Ülkemizde çocuk dergilerinin yayımı Meşrutiyet Dönemi’nde başlamıştır. Cumhuriyet döneminde çocuk dergilerinin sayısı artma göstermiştir. Çocuk dergilerindeki asıl gelişmeler ise 1960’lı ve 1980’li yıllarda olmuştur.

Bu güne kadar çocuk dergileriyle ilgili fazla araştırma yapılmamıştır. Eski harfli çocuk dergileriyle ilgili en kapsamlı çalışma İsmet Kür’ün, **Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları** adlı eseridir. Bunun yanında, Cüneyd Okay’ın **Eski Harfli Çocuk**

Dergileri, Osmanlıca Süreli Yayınlar Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi adlı eserlerini de sayabiliriz.

Çocuk dergileri araştırmacıların ilgisini pek çekmemiş bir alandır. Harun Duman'ın Süreli Yayınlar Üzerine Yapılmış Tezler Bibliyografyası adlı incelemesinde 1994 senesi itibariyle çocuk dergileri üzerine yapılmış iki tez göze çarpmaktadır. Fehmi Erdoğan, “**Etfal Mecmuası**”, (Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1977) ve M. Kırman Gültürk, “ **Çocuklara Mahsus Gazete'nin 1. 50. sayılarının (1.Cilt) Sistematik Tedkik ve Umumi İndeksi** ”, (Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1981) Bu bibliyografyaya girmemiş lisans ve yüksek lisans tezleri de olabilir. Bu alanda yapılan yetkin çalışmalardan biri de 2002 yılında Nihat Bayat tarafından yapılan “**Eski Harfli Çocuk Dergilerinin (Çocuk Bahçesi, Çocuk Dünyası) Çocuk Eğitimindeki İşlevleri** ” adlı yüksek lisans çalışmasıdır.

Bunun yanında Mehmet Yardımcı ve Hüseyin Tuncer tarafından kaleme alınan **Çocuk Edebiyatı** adlı eserde de çocuk gazete ve dergilerinin geçirmiş oldukları tarihî gelişim hakkında bilgi verilmiştir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın temel modeli tarihi model olarak belirlenmiştir. Araştırma eski harfli çocuk dergilerinden Yeni Yol dergisinin (1923-1926) çocuk eğitimindeki işlevini içerdiğinden, yani geçmişe yönelik bir zaman dilimi alındığından tarihi yöntemle başvurulacaktır. Dergi incelenirken dergi içinde ki türlerin çocuk eğitimi üzerindeki etkileri göz önünde bulundurulacaktır. Ayrıca dergiye ait elde edilen

sayılar, doküman inceleme yöntemi ile tek tek değerlendirilecek ve elde edilen sonuçlar, sentez yoluyla belli bir bütünlüğe ulaştırılacaktır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni, eski harfli çocuk dergileridir. Örneklem ise eski harfli çocuk dergileri içinde yer alan ve 1923-1926 yılları arasında yayımlanan “Yeni Yol” dergisidir.

3.3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması sırasında doküman inceleme yöntemi incelenme yöntemi kullanılmıştır.

“Yeni Yol” dergisine ait elde edilen bütün sayılar tek tek incelenip, içinde bulunan yazı türleri günümüz Türkçe’sine çevrilmiş ve türlerin çocuk eğitime olan katkıları incelenmiştir.

3.4. Veri Çözümlemesi

1923- 1926 yılları arasında yayımlanan Yeni Yol dergisindeki bütün yazılar günümüz Türkçe’sine çevrilmiş ve elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. EDEBÎ TÜRLER

Yeni Yol dergisinde yer alan yazılar içinde özellikle hikâye, şiir, masal ve bilgi veren parçalarda bir yoğunlaşma olduğu görülür. Bu türler aracılığıyla okuyuculara çeşitli değerler ve davranışlar aşılana çalışılır. Aşağıda verdiğimiz özetler incelendiğinde bu parçaların çocuk eğitimindeki işlevleri daha iyi anlaşılacaktır.

4.1.1. ŞİİR

Yeni Yol dergisinde toplam yetmiş sekiz şiir bulunmaktadır. Geniş bir konu çeşitliliğine sahip olan şiirler, çalışmamızda konularına göre on iki başlık altında incelenmiştir.

4.1.1.1. Mevsimlerle İlgili Şiirler:

Kış mevsiminin kendine göre olan güzelliklerinin ve eğlencelerinin bahara duyulan özlemi gideremediğini anlatan “Kış” şiiri, her bir bölümü dörtlülüklerden oluşan dört bölümden meydana gelmiştir. Şiir hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

“ ...
 Kışın zevki kar topuyla oyunu,
 Ahmak çocuk karda ölçer boyunu!
 Buz üstünde kayak kaymak hoşsa da,
 Hırçın olan belli eder huyunu!
 ...
 Ne de olsa sevemedim kışı ben,

Bekliyorum gelsin diye baharı.
 Yaz olup da Şen kırlarda gezerken;
 Kovalarım kelebek hem de arı...”
 (A.A., Kış, Y.Y., Y.1, S.2, 1 Mart 1339, s.22)

“**Kış Gelirken**” adlı Şiirde bahar ve yaz mevsimlerinin sona ermesinden ve kış mevsiminin yavaş yavaş yaklaşmasından duyulan üzüntü dile getirilmiştir. Şiir beş bölümden oluşmuş ve her bölüm dörtlüklerden meydana gelmiştir. Şiirin son dörtlüğü ilk dörtlüğün aynen tekrarlanması sonucu oluşmuştur. Şiir hece ölçüsünün 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Güzel baharla tatlı yaz
 Kavun, karpuz, üzüm, kiraz
 Darılarak çıkıp gitti;
 Hepsi bitti,hepsi bitti.
 ...
 Sabahları fazla ayaz
 Lákin nasıl Şu sersem kaz.
 Őaşkın Őaşkın dalmıŐ suya
 Ne diyelim akıl bu ya!..”

(Demiray,T.,Kış Gelirken, Y. Y., Y.1,S.15, 13 Kānūn-ı evvel 1339, s.206)

Kış manzarasının anlatıldığı bir resmin sağ, sol ve alt kısımlarına yerleŐtirilen dörtlüklerden oluşan “**Kış Baba**” Şiirinde kışın gelişi ve bundan duyulan rahatsızlık dile getirilmektedir. Şiirde kış mevsiminin bitmesi ve yaz mevsiminin bir an önce gelmesi istenmektedir. Üç bölümden oluşan Şiirin her bir bölümü dörtlüklerden meydana gelmiştir. Hece ölçüsünün 7’li kalıbıyla yazılan Şiirin kafiye Şeması, abab şeklindedir.

“...
 Gezer, karlar serpersin...
 Bora olur nefesin
 Ormanlarda inlersin...
 Ne kadar korkunç sesin!..

Gözüm baba, lütfeyle...
 Bir tarafa çekil de...
 Çubuk yak; bak keyfine...
 Gelsin nazlı yaz nine!..”

(Demiray,T., Kış Baba, Y. Y., Y.1, S.19, 10 Kānūn-ı sāni 1340, sayfa numarası yok.)

“**Kış**” adlı şiirde kışın gelmesinden sadece insanların üzülmelikleri, diğer varlıkların ve nesnelerin de üzüldüğü anlatılmaktadır. 12 dizelik tek bir bölümden meydana gelen şiir hece ölçüsünün 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“...
Sanki evler hep ölmüş,
Kar içine gömülmüş.
Siyah sarmış bacalar,
Bu hâle matem tutar.
Ağlıyor bakın rüzgâr,
Ne hazin sedası var.”

(Alp,Sungur, Kış, Y. Y., Y.1, S.20, 17 Kânûn-ı sâni 1340, s.266)

Bütün zorluklarının yanında kış mevsiminin, insana zevk veren bir tarafının da olduğunu belirtildiği “**Kar Yağarken**” adlı şiirde, kar yağarken çocukların yaşadıkları sevinç anlatılmaktadır. Sekiz bölümden oluşan şiirin bölümleri, dörtlülüklerden ve ikiliklerden meydana gelmiştir. Şiir hece ölçüsünün 11’ li kalıbıyla yazılmıştır.

“...
Kuş başı, kuş başı ve lapa lapa
Yağınca, yığılır, saçağa, dama.
Tiryaki bacalar çubuk tüttürür,
Enginlerde bura bura öttürür.

Bin türlü oyunu, kızağı vardır.
Kışın da ayrıca bir zevki vardır.

(Demiray,T., Kar Yağarken, Y.Y., Y.1, S.22, 31 Kânûn-ı sâni 1340, s.291)

“**Bahar Abla**” adlı şiirde bahar gelmesinden duyulan sevinç işlenmiştir.On altı mısralık şiir, tek bir bölümden oluşmuştur ve hece vezninin 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Menekşe kokar yayla,
Geldin mi bahar abla?..
Geldim güzel, şen yavru
Aylar var; sana doğru
Koştum koştum yoruldu,
Gül yüzüne vuruldum!
Aç kalbini geldim ben
Sensin bana zevk veren!..
Bahar abla geldin mi?
Sisli kalbi deldin mi?
Kuzuların “me!me!” si
Kuşların tatlı sesi!
Diyor ki: Geldi bahar!

Her tarafta sevinç var.
-“Sar bizi bahar abla,
Cennet oldu dağ, ova.”

(Fahri, Ziyaeddin, Bahar Abla, Y.Y., Y.2, S.29, 22 Mart 1340, s.73)

Baharın güzelliklerinin işlendiği **“Bahar İçin”** adlı şiirde baharın gelmesiyle doğadaki bütün varlıklarda oluşan hareketlilik konu edilmiştir. Kırk mısralık şiir tek bir bölümden oluşmuştur. Şiir, hece vezninin 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Yine gül yüzlü bahar
Dağıttı saçlarını;
Sürdü güzel kokular
Meyve ağaçlarını.
Çiçeklerde bir emel
Biz çiçeklerden güzel,
Nilüfer,mine, sümbül,
Papatya, menekşe, gül
Haydi dolaşın diyor,
Kırları aşın diyor.”

(Alp,Nazif, Bahar İçin, Y.Y.,Y.2, S.30, 29 Mart 1340, s.95)

“İlkbahar” adlı şiirde mevsimlerin sultanı olarak nitelenen bahar mevsiminde, doğanın uyanışı ve doğada meydana gelen güzellikler konu edilmiştir. On mısradan oluşan şiir hece ölçüsünün 8’ li kalıbıyla yazılmıştır.

“Güzel bahar, güzel bahar,
Oh! Ne de hoş bir kokun var,
Çiçeklerin zamanısın,
Mevsimlerin sultanısın,
Saçıldı bak papatyalar,
Güzelleşti hep yaylalar.
Renk renk oldu yüce dağlar,
Filizlendi bütün bağlar.
Güzel bahar,güzel bahar,
Oh ne de çok süslerin var.”

(Alp,Sungur, İlkbahar, Y.Y., Y.2, S.39, 13 Mayıs 1340, s.241)

Yukarıdaki şiirlerde mevsimlere, çocukların gözüyle bakılmıştır. Şiirlerde bahar mevsiminin güzellikleri, kış mevsiminin sıkıcılığını gideren oyunları anlatılmıştır. Çocukların her mevsimin güzelliklerini yaşamaktan zevk almalarını sağlamak açısından bu şiirlerin önemi büyüktür.

4.1.1.2.Çiçeklerle ve Hayvanlarla İlgili Şiirler:

Her yeri saran güzel kokulu menekşelerin konu edildiği “**Menekşe**” adlı şiir, üç bölümden oluşmuştur. Her bir bölümü dört mısradan meydana gelen şiir, hece vezninin 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Açılmış menekşeler,
Bezenmiş hep köşeler,
Küçük küçük yapraklar,
Ne güzel kokusu var.

...

Geliniz toplayalım!
Toplayıp koklayalım.
Bunlardan birer demet
Yaparız bugün elbet.”

(Alp, Sungur, Menekşe, Y.Y., Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, s.121)

Çocukları, kırlarda çiçek toplamaya davet eden şair, “**Çiçekler Arasında**” adlı şiirinde çiçeklerin güzelliğinden ve çiçekler arasında dolaşmanın mutluluğundan bahsetmektedir. On altı mısradan oluşan şiir, hece ölçüsünün 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Haydi gelin şu kırlarda
Gezinelim biraz bugün.
Bak ne güzel çiçekler var,
Şafak gibi pembe gülgün.
Boş durmak hiç yakışmıyor,
Tembellikten sakınalım.
Koparalım birkaç çiçek
Göğsümüze takınalım.
...”

(Alp, Sungur, Çiçekler Arasında, Y.Y., Y.2, S.37, 17 Mayıs 1340, s.204)

Karanlık gecelerin bağı yanık yolcusu olarak nitelenen ateş böceğinin ağzından verilen “**Ateş Böceği**” adlı şiirde ateş böceğinin göklerdeki yıldızlarla eş olduğu belirtilmektedir. On mısralık tek bir bölümden oluşan şiir hecenin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Çekilince güneş sultan,
Parıldarım için için.

Ben karanlık gecelerin,
Bağrı yanık yolcusuyum.
Yol verir hep bana güller,
Bahçelerdir uçtuğum yer,
Bazen de bir virane bağ.
Gökte yıldızlar eşimdir.
Bağrımdaki ateşimdir,
Çakan böyle karanlıkta.”

(Nuri, Kenan, Ateş Böceği, Y.Y.,Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrîn-i sâni 1340, s.397)

Derginin 246-247. sayfalarını kaplayan birbirinden şirin kedi resimlerinin hemen ardından 248. sayfada “**Kedim**” adlı şiir yer almıştır. Kedinin her yönüyle anlatıldığı şiir her bir bölümü dörtlülüklerden oluşan yirmi bölümden meydana gelmiştir. Şiir hece ölçüsünün çok az rastlanan 4’lü kalıbıyla yazılmıştır.

“ ...
Bayat ekmek,
Artık yemek
Onun için
Ceza demek.
... ”

Sanma ürkek
Kızarsa pek,
Dehşetlidir,
O da erkek.
... ”

Hemen kızar,
Ve tırmalar.
Ne müthiştir
O tırnaklar.”

(Demiray,T., Kedim, Y.Y., Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.248)

Kuşla bir çocuk arasında geçen konuşmalardan oluşan “**Çocukla Kuş**” adlı şiir, her bir bölümü dörtlülüklerden meydana gelen altı bölümden oluşmuştur. Şiir hece ölçüsünün 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Çocuk kuşa seslenir:

Ey kuşcağız gel sen bana,
Temiz kafes hazır sana,
Şebnemli çiçekler ile
Yemler getiririm sana.

Kuş cevap verir:

Teşekkürler! Küçük beyim
Benim rahat yuvacığım

Senin altın kafesinden.
Çok güzeldir; gideceğim.
...

(Şükrü, Mehmet, Çocukla Kuş, Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kānûn-ı sâni 1340, s.284)

Bir inek üzerine yazılan “**Süt Ninemiz**” adlı şiir, on altı dizeden oluşmuştur ve hece ölçüsünün 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Annemiz yok babamız var,
Süt ninemiz bize bakar.
Biz sütünü çok severiz,
Hele onu bir görseniz.
Ne kadar da güzel yüzlü,
Sarı renkli ela gözlü,
...
Adı nedir? Sormayın pek
Boynuzlu bir sarı inek.”

(Şecaeddin, Süt Ninemiz, Y.Y., Y.1, S.20, 17 Kānûn-ı sâni 1340, s.276)

Bir serçenin ölümünden duyulan üzüntünün işlendiği “**Serçenin Ölümü**” adlı yirmi iki dizelik tek bir bölümden oluşan şiir, hece vezninin 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Ormanlar perisi küçücük serçe
Düşmüştü kaç gündür bir büyük derde.
Elemler sarmıştı hep hülyasını,
Düşünür dururdu son rüyasını.
Bir gün derinlerden işitti bir ses
Dinlerdi bir hayli almadan nefes,
...

Velâkin nasılsa bir fiske geldi.
O narin, o temiz göğsünü deldi.
Siyah gözlerini gölgeler boğdu
Azrail ruhunu aldı, sır oldu.
Yas bağladı gökte melekler bile
“Zavallı serçecik öldü mü?” diye.”

(Rüştü, Latife,Serçenin Ölümü, Y.Y., Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, s.132)

Hayvanlarla ilgili şiirlerde bazı hayvanlarla ilgili özellikler verilerek okuyucuları bu yönde bilgilendirme amacı güdülmüştür. Bunun yanında hayvanların ölümünden duyulan üzüntü ve bazı hayvanların sevimliliği çocuk ruhunun inceliğiyle anlatılmıştır.

4.1.1.3.Hava Olaylarını Konu Alan Şiirler:

“Güneş” adlı şiirde güneşin doğmasını çok isteyen bir çocuğun güneşe seslenişi konu edilmiştir. Şiir tek bir bölümden ve on altı mısradan oluşmuştur. Şiir, hece vezninin 8’ li kalıbıyla yazılmıştır.

“ ...
Güzel güneş çık yuvandan
Bize hayat ver ziyandan
Gel bahçede oynayayım
Kuzumu da otlatayım.
İşte çıkıyor,sevindim!
Çünkü budur istediğim.
Oh ben güneşi aldattım!
Yattığı yerden çıkarttım.”

(Kemal, Güneş, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.35)

Poyrazın doğaya ve insanlara verdiği zararları konu edinen “Poyraz” adlı şiir, on altı mısradan oluşmuş ve 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Köpürmüş bir deniz gibi haykırır,
Döndürür çarptığı her şeyi birden.
Yoksul çocukların sesi hiçkırır;
Poyrazın yumruğu sanki derinden.”

(Can, Kadir, Poyraz, Y.Y., Y.3, C.5, S.99, 4 Şubat 1926, s.1227)

Yukarıdaki şiirlerde hava olaylarının insanlara sağladıkları yararların yanında zararlarının da olduğu bir çocuk gözüyle anlatılmıştır.

4.1.1.4.Dinî Şiirler:

Karanlık bir gecenin ardından doğan bir gün için duyulan mutluluğun dile getirildiği “Sabah Duası” adlı şiirde güne bir duayla başlanmaktadır. Şiir, on iki mısralık tek bir bölümden oluşmuştur ve hece ölçüsünün 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Sabah oldu kâinat
Nurunla yıkandı.
Kudretinle ilahî,
Bütün hayat uyandı.
Huzuruna dizildik;
Veriyoruz şu andı:
Vazifemi yapmadan,

Yemek yemem ve yatmam.
 Sen de bize kuvvet ver.
 Çalışmaya kuvvet ver.
 Varlığımız senindir,
 Bizi her gün sevindir.”

(Karabekir, Kâzım, Sabah Duası, Y.Y., Y.1, S.24, 14 Şubat 1340, s.315)

Başlığın üstünde “Küçük Celâleddin’ime” ithafı bulunan “**Allah**” adlı şiirde ağabey ve kardeşin karşılıklı konuşmaları yer almaktadır. Şiir, her bir bölümü dörtlüklerden oluşan dört bölümden meydana gelmiş ve hecenin 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

“- Dinle yavrum! Senin küçük zihnini
 Tırmalayan bu mesele pek kolay
 Yürür, gezer sandığın o güzel ay
 Hakikatte değiştirmez yerini.

...

Sana zaman hocaların anlatır.
 Şimdi yalnız şunu iyi bil, öğren:
 (Bu alemi, her şeyleri var eden
 Ve boşlukta tutan hep...hep “Allah” tır.)”

(Demiray, T., Allah, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.5)

“**Akşam Duası**” adlı şiirde güzel bir gün geçiren çocuk, güzel bir gece geçirebilmek için dua etmektedir. Her biri dörtlüklerden oluşmuş üç bölümden meydana gelen şiir, hece vezninin 7’ li kalıbıyla yazılmıştır.

“Bol saf hava, bol güneş
 Yüzümüze kan verdi.
 Karnımızı doyurduk,
 Bu da bize can verdi.

...

Geldi yatmak zamanı,
 Rahatlık ver ey Tanrı.
 Tatlı uyku gözleriz,
 Türlü sabah özleriz.”

(Karabekir, Kâzım, Akşam Duası, Y.Y., Y.2, S.26, 1 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

Dinî konuları işleyen bu şiirlerle, Çocukların dinle ilgili bazı konuları öğrenmeleri ve bazı konularda düşünceleri sağlanmaya çalışılmıştır.

4.1.1.5.Çalışmanın Erdemini Anlatan Şiirler:

Çalışmanın önemini belirten “**Çalış Yavrum**” adlı şiirde, yurdu düşmanlardan temizleyen Türk milletinin artık hür olduğu ve çalışması için hiçbir engelin kalmadığı anlatılmaktadır. Şiirde kazanılan değerlerden de bahsedilmektedir. Şiir, beş bölümden oluşmuştur. Bölümlerdeki mısra dizilişleri dergide bulunan diğer şiirlerden farklılık göstermektedir. Şiir, hece ölçüsünün 11’li ve 7’li kalıplarıyla yazılmıştır.

“Hürsün artık zincirlerin kırıldı,
İstiklalin güneşi nur içinde.
Zulmetlerden sıyrıldı,
Hindistan’da, Afrika’da, ta Çin’de,
Dindaşların büyük server içinde.

Unutma ki sen bu asrın Türk’üsün
Şimden sonra fabrikalar dumanı
Sahaları bürüsün
Yurttan sürdün İngiliz’i,Yunan’ı
Bugün artık faaliyet zamanı”

(İmzasız, Çalış Yavrum, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.171)

“**Yavrumun Çocuklarına**” adlı şiirde çalışmanın ülke kalkınmasındaki önemi konu edilmiştir.Şiirde, ülkenin çağdaş uygarlık düzeyine yükseltilebilmesi için çok çalışılması gerektiği ve bütün ümidin gelecek nesiller çalışmasında olduğu vurgulanmıştır. Şiir, dört bölümden oluşmuş ve her bölüm dörtlüklerden meydana gelmiştir. Şiir, hece vezninin 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Bugün küçük bir yavru,
Bir çocuksun ki yarın
Çok sevdiğin yurdunu,
Kurtaracak kollarin.

...

Çalış oğlum hiç durma,
Çalış yurdun şenlensin.
Bu sevgili toprakla,
Ümit, emel hep sensin.”

(Gültekin, Dündar, Yavrumun Çocuklarına, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.212)

“Muhterem Valideme” ithafıyla başlayan “**Bir Nazire**” adlı şiirde gezmek,dolaşmak isteyen çocuğa karşı annesinin tepkisi konu edilmiştir. Dört bölümden oluşan şiirin ilk iki bölümü dörtlüklerden, son iki bölümü ise üçlüklerden oluşmuştur. Şiir, hece ölçüsünün 15’ li kalıbıyla yazılmıştır.

“ ...
 Yalan değil gezilecek, görülecek yerler var;
 Yalan değil, bir cennettir yeşil dağlar, ovalar;
 Lakin yoksul olanlara cehennemdir, her bucak,
 O zevkleri tatmak için bir şart vardır: Çalışmak!

Evet kızım, sen de gezmek sefa sürmek istersen.
 Çalış! Durma! Tende sıhhat, kolda kuvvet var iken,
 Biri sana iş işlerken “Kalk gezelim” deyince.
 ...”

(Demiray,T.,Bir Nazire, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.230)

Ülkenin kalkınması ve ilerlemesi için çalışmanın büyük önemi olduğunun belirtildiği “**Uyan!..Çalış...**” başlıklı şiir, her biri dörtlüklerden meydana gelen üç bölümden oluşmuştur ve hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Çalış, yurdun yad ellere geçmesin,
 Çalış, büyük atan lanet etmesin,
 Çalış, çünkü düşmanların bakıyor.
 Gözlerinden bir melanet akıyor.

...

Haydi kardeş, gel el ele verelim.
 Harap yurdu baştan cennet edelim.
 Haydi kardeş, davran biraz uyuma
 Çalış ,terle bir dakika boş durma.”

(Demiray,Uyan!..Çalış,Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kânûn -ı sâni 1340, s.278)

“**Türk Kızına**” başlıklı şiirde vatanın çalışkan Türk kızlarına ihtiyacı olduğu, ülke kalkınmasında erkekler kadar kadınların çalışmasının da etkili olduğu ifade edilmiştir. Şiir, her biri dörtlüklerden oluşan beş bölümden meydana gelmiştir ve hece vezninin 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

“ ...

Ey Türk kızı! Bari sizler
 Biraz fazla çalışınız.
 Vatan için faydeli

Zahmetlere alışınız.

Aziz vatan işte bugün
Sizden yardım bekliyor bak.
Çalışırsak yarın vatan
Cehaletten kurtulacak.
...

(Alp, Sungur, Türk Kızına, Y.Y., Y.2, S.35, 3 Mayıs 1340, s.170)

Türk çocukları için yeni yolun çalışmak ve ilerlemek olduğunun vurgulandığı on altı mısralık **“Yeni Yol”** adlı şiir, hece ölçüsünün 7’ li kalıbıyla yazılmıştır.

“ ...

Yürü ilmin izinde,
İlim refah yoludur.
Kitap dursun derinde,
Kitap irfan doludur.
Fakat bugün uyku boş,
Haydi uyan Türk oğlu!
Şimdi çalış, durma koş.
Yeni yolun işte bu.”

(İmzasız, Yeni Yol, Y.Y., Y.2, C.3, S.55, 18 Kânûn-ı evvel 1340, s.496)

Bu şiirlerde çocuklara her zaman çalışkan olmaları öğütlenmiştir. Milletın refahı için her konuda çalışmak, çalışkan olmak gerekmektedir.Vatanın kalkınmasının, çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşabilmesinin temelini çalışmak oluşturmaktadır. Bu konuda en büyük görev bugünün küçükleri, yarının büyükleri olan çocuklara düşmektedir.

4.1.1.6.Yurt, Millet Sevgisi ve Millî Bilinci Aşlayan Şiirler:

Güzel yurdun savaş nedeniyle harap bir duruma düştüğünün anlatıldığı **“Harap Yurttan Bir Ses”** adlı şiirde Türk ordusuna da övgü vardır. Hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılan şiir, her biri dörtlüklerden oluşmuş beş bölümden meydana gelmiştir.

“ ...

Köyümüzde ne ev kaldı ne de bağ,
Güzel bülbül bataklıkta ötmüyor.
Ölümlerden kurtulup da varsa sağ,
Onlarında bacaları tütmüyor.
...

Ulu Tanrım sen de yücelt ordumu,
O kurtardı bu sevimli yurdumu.
Neferleri, zabitleri kahraman,
Boyun eğdi karşısında pis düşman.”

(A.A., Harap Yurttan Bir Ses, Y.Y., Y.1, S,2, 1 Mart 1339, s.19)

“**Orduya**” başlıklı şiirde milleti karanlıktan aydınlığa kavuşturan şanlı ordunun galibiyetini, başarısını öven bir şiirdir. Şiir, 11’li hece ölçüsüyle yazılmış olup her biri altılıklardan oluşan üç bölümden meydana gelmiştir.

“Semalar siyahtı, yoktu bir şule.
Dört ufuktan yalnız matemdi esen.
Yurt virandı, ne top vardı ne gülle;
Lakin vardın yalnız imanınla sen.
Sen kurtardın yalnız sinenle yurdu.
Kahreyledin zulmü ey aziz ordu!

...

Kurtuldu azminle İstanbul, İzmir.
Kavuştı hilale Edirnen, Bursan.
Damarda eski kan, kollar o demir,
Cihanlar yıkılır bir darbe vursan.
Ben şehit olayım gel göğsüme bas,
Çok mezkûr kılıcını göklere as.”

(Demiray, T.,Orduya, Y.Y.,Y.1,S.7, 1 Haziran 1339, s.99)

“**Sancak**” başlıklı “Oğluma” ithafıyla başlamıştır. Şiirde bir baba oğluna sancağın önemini ve sancağa niçin saygı duyduğunu anlatmaktadır. 15’li hece ölçüsüyle yazılan şiir, dört bölümden oluşmuştur.

“Şu askerin elindeki al sancağı evladım,
Hürmetle ben selamlarken neden baktın yüzüme?
Şaştın oğlum selamıma, gözlerinden anladım;
Bak söyleyim sebebini, sen kulak ver sözüme :

O gördüğün şanlı kumaş, vatanının canıdır,
Üstündeki ayla yıldız işarettir zafere;
Rengindeki kırmızılık ecdadımın kanıdır,
Şehit olan yiğitlerin kanı düşmez yerlere!..”

...

(Şahabettin, Sancak, Y.Y., Y.2, S.8, 15 Haziran 1339, s.115)

Anadolu toprağına duyulan sevginin işlendiği “**Anadolu**” adlı şiirde yurt toprağının güzelliklerinden bahsedilmiştir. Beş bölümden oluşan şiirin her bir bölümü dörtlüklerden meydana gelmiştir. Şiir, hece ölçüsünün 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Dağın, taşın mukaddes,
Derelerin bir firdevs.
Selam verir şu akan
Irmaklardan gelen ses.

Pembe yüzlü kızların,
Coşkun akan ırmağın
Türkü yakar, çağırır;
Dinler, çınlar her dağın.”

...

(Rüştü, Anadolu, Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, s.62)

“**Bayrağım**” başlıklı şiirde şair bayrağa seslenerek kötü günlerin geride kaldığını, sevinci unutan kalplerin yavaş yavaş gülmeye başladığını belirtmektedir. 11’li hece ölçüsüyle yazılan şiir, üç bölümden oluşmuş ve her bir bölümü dörder dizeden meydana gelmiştir.

“Görünsün bayrağım, gelincik yüzün;
Matemli günlerden kalmadı eser.
Sevinci unutan kalbimiz gülsün;
Ayrılık bizimçin, ölümden beter.

...

Ey şanlı al bayrak! Bu ayla yıldız,
Sana tarihinden kalmış bir çelenk,
Yolunda can vermek, minnet borcumuz,
Şehitler kanını gösterir al renk.”

(Gündoğdu, Hamdi Ahmet , Bayrağım, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.104)

“Milletime” ithafla başlayan “**Cumhuriyet**” başlıklı şiirde, bütün zorluklara rağmen cumhuriyete kavuşulduğu ve Türk milletinin cumhuriyeti tüm varlığıyla hak ettiği anlatılmıştır. Şiir, 14 mısralık tek bir bölümden oluşmuştur ve 15’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Ey milletim! İşte artık hain eller boğuldu.
Tanrımızın vadettiği parlak güneş göründü.
O güneş ki altı asır görünmedi bizlere;
O güneş ki zerresini göstermedi Türklere.”

...

(Cahid, Hüseyin, Cumhuriyet, Y.Y., Y.2, S.48. 30 Teşrin-i evvel 1340, s.383)

Mehmetçiğin kahramanlığını dile getiren “**Meçhul Mehmetçiğe**” başlıklı şiir, 18 mısralık tek bir bölümden oluşmuştur. Şiir, hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

“...
 Ne mutlu günlere yazıldı adın,
 Ne kadar şanlıymış büyük inadin,
 Genç “Mehmet” senin çok açılmış bahtın,
 “Dumlu”da mahşerle kuruldu tahtın.
 Yedi kat topraktan son sesin geldi,
 Paşanın gür sesi göğe yükseldi.”

(Vehbi, Ziya, Meçhul Mehmetçiğe, Y.Y.,Y.3, C.3, S.68, 16 Mart 1341, s.716)

Türkün en büyük gücünün cumhuriyet olduğu duygusunu işleyen “**Türk Cumhuriyeti**” başlıklı şiirde, yurdun her tarafı düşmanla ve kanla dolu iken Türk milletinin yılmayıp önce düşmanı, sonra köhne saltanatı vatandan kovduğu ve özlediği cumhuriyeti kurarak medenî bir şekilde Türk gibi yaşamaya başladığı anlatılmaktadır. Her biri altılıklardan oluşmuş altı bölümden meydana gelen şiir serbest vezinle yazılmıştır.

“Bir akın,
 Bir yangın,
 Bir kasırga, bir bora;
 Bir karanlık, bir nara...
 Her tarafta görünürdü ateş, kan.
 Yanan vatan, kan kusan da Türk aslan!

...

Bu güneş
 Ki yok eş.
 Türkiye’yi daima
 Gark edecek nurlara.
 Cumhuriyet! Türkü yükselt ta arşa!
 Cumhuriyet! Sen çok yaşa! Çok yaşa!”

(Cemil,Sabri, Türk Cumhuriyeti,Y.Y.,Y.3,C.4, S.90, 12 Teşrin-i sâni 1341, s.1064)

Mazisi parlak, geleceği güneşten de parlak olan Türk milletinin diğer milletlerden daha üstün olduğunun anlatıldığı “**Kemalim Var**” adlı şiirde, düşmanlar karşısında Türk’ün gösterdiği kahramanlıkların yanında Türk milletinin, Türk inkılabını sonsuza kadar koruyup yaşatacağı konuları işlenmiştir. 15’li hece ölçüsüyle yazılan şiir, 24 mısralık tek bir bölümden meydana gelmiştir.

“...
 Bana benzer millet göster, yeryüzünde ara da.
 Denizlerde salım yüzdü, gemim gezdi karada.
 Mazim parlak, istikbalim güneşten de parlaktır.
 İnkılaba yan bakanı mahveylerim,alçaktır.
 Bayrağımda ay yıldız var, akla gelmez zevalim.

Parladıkça yıldızla ay, yaşarım, var Kemalim.”
(Berki, Fazıl, Kemalim Var, Y.Y., Y.4,C.5, S.108/12, 25 Eylül 1926, s.1382)

“**Türküm Büyüğüm**” başlıklı şiirde, Türklüğün yüceliğinden, kahramanlığından ve eşsiz bir millet olduğundan bahsedilmiştir.Türk’ün büyüklüğünde şüphe edenlere tarihe bakmaları tavsiye edilmiştir. 15’li hece ölçüsüyle yazılan şiir, her biri beşliklerden oluşmuş beş bölümden meydana gelmiştir.

“...
Balkanda, büyük harpte beni öldü diyenler!
Mirası Yunan milletinin oldu diyenler!
Haç parladı, yıldızla hilal soldu diyenler!
Türküm, büyüğüm var mı eşim? Söyle bilirsen!
Tarihlere sor, al haberi şüphelenirsen!”

...
(Berki, Fazıl, Türküm Büyüğüm, Y.Y.,Y.4,C.5, S.111/15, 6 Teşrîn-i sâni 1926,s.1428)

Türk’ün ve Türklüğün meziyetlerinin işlendiği “**Yalnız Türklük**” başlıklı şiirde Türkler, doğudan batıya nur saçan bir millet olarak tanımlanmaktadır. Şiir her biri dörtlüklerden oluşan yedi bölümden meydana gelmiştir ve hece ölçüsünün 11’ li kalıbıyla yazılmıştır.

“...
Doğulardan nur salarız batıya,
Gönlümüzden yurt kurarız Tanrıya;
Mezarlardan yeni hayat yarattık,
Kim eğilmez turanlıya, şanlıya?

...
Ölüm bilmez, hayat saçan Türkleriz,
İmanından bayrak açan Türkleriz,
Gönüllerde cumhuriyet yaşatır,
Tarih kuran, hür yaşayan Türkleriz.”

(İbrahim,Nergis, Yalnız Türklük, Y.Y., Y.4, C.5, S.112/16, 27 Teşrîn-i sâni 1926, s.1437)

Yukarıdaki şiirlerde çocuklara, bir milletin bağımsızlığının her şeyden daha önemli olduğu; insanın vatanında ancak hür olduğu zaman mutlu olabileceği belirtilmiştir. Türk milletinin ve Türk ordusunun sayısız kahramanlıklarından, Türk milletinin yüce bir millet olduğundan bahsedilerek çocuklara millî bilinci aşılama çabası güdülmüştür.

4.1.1.7. İntikam ve Savaş Konulu Şiirler:

“**Yurt Kaygusu**” başlıklı şiirde, yurdunu düşmanlardan kurtarması için Türk milletinin sürekli tetikte olması gerektiği ve bilinen düşmanların dışında bir çok düşmanın olduğu; bunun için tedbiri elden bırakmamak gerektiği anlatılmıştır. Hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılan şiir, her biri dörtlüklerden oluşan beş bölümden meydana gelmiştir.

“...
Cennetten bir parça yurdumda her yer,
Gümüşlü dereler, heybetli dağlar.
Gam bilmem koynunda ölürsem eğer,
İnsana gülüyor bahçeler, bağlar.
...
Bu yurdun sahibi uyuma, uyan!
Bak hain düşmanlar gözlüyor seni.
Musul’da İngiliz, Meriç’te Yunan,
Uyuma! Vururlar gaflet edeni.

Düşmanı yalnız İngiliz sanma,
Sade Yunanlıdan alma öcünü.
Riyakâr sözlere aldanıp kanma,
Yık köhne dünyayı, göster gücünü!”

(Demiray, T., Yurt Kaygusu, Y.Y., Y.1, S.6, 15 Mayıs 1339, s.85)

“**Düşman Titre**” başlıklı şiirde, Türk çocuğunun düşmana duyduğu kin ve nefret çeşitli şekillerde dile getirilmiştir. Şiirde Türk çocuğu üzülmünün, ümitsizliğe kapılmanın yersiz olduğunu anlayarak yurdunu düşmanlardan kurtaracağına dair yemin eder. 15’li hece ölçüsüyle kaleme alınan şiir, dörtlüklerden oluşmuş dört bölümden meydana gelmiştir.

“...
Rüzgâr gelip hıçkırarak yüce dağlar başından
Haber verdi Anadolu toprağından taşından.
Neler görmüş, neler duymuş anlatırken ağladı,
Ben anladım ötesini gözlerinin yaşından.
...
Düşman! Ben cihangirler hâfidiyim, oğluyum,
Coştu yine öz benliğim, yine millî gururum.
Düşman titre, diz üstünde yalvar, ağla çünkü kork!
Bugün sade intikamdır, kindir benim düsturum.”

(Demiray, T., Düşman Titre, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339 , s.159)

Yunan işgalinden duyulan üzüntüyü ve bunun neticesinde oluşan kini konu edinen “**İntikam**” başlıklı şiir, üç bölümden oluşmuştur. Her bölümü oluşturan dizeler dörtlükler hâlinde kümelenmiştir. Şiir, hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

“...
O acıklı günler bugün bir hayâl,
Sancağımın rengi yine kızıl ,al.
Ulu ırkım Avrupa’ya akacak,
İntikamı cihanları yakacak...”

(Altun,Ö., İntikam, Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kânûn-ı sâni 1340, s.279)

Fransızlar ve Yunanlıların yurdumuzu işgal etmelerinden duyulan rahatsızlık ve üzüntünün konu edildiği “**Acı Haberler**” başlıklı şiirde, Türk gençlerinin görev ve sorumluluklarına da yer verilmiştir. Serbest ölçüyle yazılan şiir, tek bir bölümden meydana gelmiştir.

“Bir iyi gün görmeyen ey biçare yavrular!
Garip ilden size yine garip haber var.
Uzarlarda kalan bir eski vatan bucağı,
Şimdi artık tütmeyen Türk’ün viran ocağı,
Anadolu’dan sürülen aç kurtların elinde,
Hırpalanıp duruyor, işkenceler içinde.

...
Az vakitte o yerler elimizden alındı,
Düşman mızıkaları İstanbul’da çalındı.
Bunlar öyle müthiş ki ağlamadan dinlenmez,
Bunlar öyle dertler ki yazılmakla tükenmez.
Lakin onlar mazinin karanlığında kalsın.
Tarihleri yazılsın ,beşeriyet utansın.”

(Demiray, Acı Haberler, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.105)

Bu şiirlerde çocuklara aşılacak istenen duygu intikam duygusudur. O dönemlerde ülke savaş ortamında olduğu için, bütün millette düşmana karşı bir nefret duygusu vardır ve bu durum çocuk dergilerine de yansımıştır.Fakat ortam nasıl olursa olsun, intikam duygusu çocuklara öğretilmemesi gereken bir duygudur.Ancak derginin yayın hayatında yaşanan sosyal olaylar bu konudaki şiirlerin de yazılmasına sebep olmuştur.

4.1.1.8.Okul ve Eğitim İle İlgili Şiirler:

Sındırgı muallimlerinden Kemal Turgut tarafından yazılan “**Mektebe Giderken**” başlıklı şiirde, okula giden üç çocuk arasında geçen konuşmalar işlenmiştir. Şiir, ikilikler hâlinde 16 bölümden oluşmuştur ve hece vezninin 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“- Çalışırsam dersime ,
Babam vâdetti yine,

Altın saat alacak,
Koluma da takacak.

Biri daha atıldı,
Hemen söze katıldı.

-Ben dersimi bilirim,
İyi cevap verirsem,

Annem beni sevmeli,
Kucaklayıp öpmeli.

Hemen yine birisi,
İçini çekti, dedi:

-Benim yok hiçbir şeyim,
Öksüz kalmış yetimim,

...

Vatandır annem benim,
Babam büyük milletim!

Çalışayım yükselsin,
Güzel vatan şenlensin.”

(Turgut, Kemal, Mektebe Giderken, Y.Y., Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, s.130)

Öğretmenler tarafından azarlanan çocuğunu okuldan alan ve daha sonra bu davranışından dolayı büyük bir pişmanlık duyan bir annenin konuşmalarından oluşan “**Nedâmet**” başlıklı şiir, dört bölümden meydana gelmiştir. Birinci ve üçüncü bölümler dörtlüklerden, ikinci ve dördüncü bölümler ise ikiliklerden oluşmuştur. Şiir, hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Küçük yavrum atıl gel kucağıma!
Hocaların demek seni incitmiş.
Mektepte şu nazik yavrucuğuma,
O haşin adamlar ah neler etmiş.

Gitme yavrum, gitme;sen benimle kal.
Mahzun olma haydi, oyununa dal.

Tam on sene sonra: “Yıkıl buradan git!
Defol sefil...Artık yetti canıma,
Bir dakika durma, bu evi terk et,
Yüz karası oldun hanümanıma.”

Ah ne ettim...Aldım seni mektepten.
Biricik yavrumu mahv etmişim ben.”

(Demiray,Tahsin, Nedâmet, Y.Y., Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.160)

Dergiye Bilecik'ten gönderilen “**Mektep**” başlıklı şiirde, okul çok güzel bir bahçeye, içinde öğrenilen bilgiler de birer çiçeğe benzetilmiştir. Şiir 12 dizelik tek bir bölümden oluşmuştur. Düzenli bir uyak şemasına sahip olan şiir, hecenin 8’li ölçüsüyle yazılmıştır.

“Efendimiz efendimiz!
Bir bahçedir mektebimiz.
Çiçekleri ilim,irfan.
Çalışarak biz her zaman
Birer buket yapıyoruz.
Sinemize takıyoruz.”

...

(Hilmi, Servet, Mektep, Y.Y., Y.2, C.3, S.50, 13 Teşrîn-i sâni 1340, s.418)

“**Gecenin Koynunda**” başlıklı şiir,bir öğretmen tarafından yazılmıştır. Şiir,bir üçlük, dört dörtlükten oluşmuştur. Hece ölçüsünün 7’li kalıbıyla yazılan şiirde gece vakti çocukların aldıkları eğitim anlatılmaktadır.

“...
...

Mini mini yavrular,
Hiç durmayıp çabalar.
Derslerini hazırlar
Şu gecenin koynunda.

...

Güzel çocuk çalışır,
Öğrenmeye alışır,
Dünya ile tanışır,
Şu gecenin koynunda.”

(Lütfi, Ömer, Gecenin Koynunda, Y.Y., Y.3, C.4, S.77, 12 Mayıs 1341, s.856)

Okullardan ve eğitimden bahseden şiirlerde, çocukların ilim sahibi olabilmek için gece gündüz çalıştıklarından bahsedilmiştir. Türk çocukları ülkenin

kalkınmasında eğitimin büyük rol oynadığını bilmekte ve bu yolda çaba harcamaktadır. Ayrıca bu şiirlerde okulun ne kadar önemli olduğunun altı çizilerek çocukların okullarını çok sevmeleri gerektiği belirtilmektedir.

4.1.1.9. Atatürk Konulu Şiirler:

Biga'dan bir öğrenci tarafından gönderilen “**Gazi Mustafa Kemal Paşa**” başlıklı şiirde, Türk milletinin en umutsuz anında Mustafa Kemal'in bir yıldız gibi parlamaya yurda saldıran düşmanlarla kahramanca mücadele etmesi işlenmiştir. Kırk mısralık tek bir bölümden oluşan şiir, 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Anadolu her taraftan
Hep tehlike içindeydi,
Hayat yoktu... Her yaşayan
Sürünürdü esir gibi.
Büyük Türk'e bir vakitler,
Haraç veren köleleri,
Yurdumuza saldırdılar
Büyükleri, küçükleri.
Sen o zaman felaketi
Görür görmez ayaklandın.
Feth eyledi gönülleri
Senin büyük şanlı adın.”

(Gündoğdu, Ahmet, Gazi Mustafa Kemal Paşa, Y.Y., Y.1.S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.219)

“**Büyük Adam**” başlıklı şiir, Atatürk'ün millî mücadele adına yaptıklarını öven bir şiirdir. Hece ölçüsünün 7'li kalıbıyla yazılmış şiirde, Yunan askerlerine ağır sözler söylenmektedir.

“Üç yüz otuz altıda
Senin güzel vatanın
Küstah, alçak Yunan'ın
Ayakları altında
Ezilirken inerken,
Masumların kanları
Derelere akarken,
Diplomatlar bunları
Düşmanın hesabına,
Şeref diye yazdılar
...”

(Hilmi, Servet, Büyük Adam, Y.Y., Y.3, C.4, S.81, 9 Temmuz 1341, s.923)

“O kızıl saçlı zafer kartalının
Bu hiyabende kurulmuş yuvası...”

Faruk Nafiz’in bu beytiyle başlayan “**Çankaya’ya Karşı**” adlı şiir, Mustafa Kemal Paşa’nın memleketi kurtarmasını, şarkın bin yıllık karanlığını elindeki çarayla aydınlatmasını anlatır. 10 dörtlükten oluşan şiir 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Türk’ün ölümünü yenen bu dahi,
Mazlum milletlerin iftiharıdır.
Beyni semadandır, ruhu ilahi,
Düşüncesi şarkın ilkbaharıdır.”

(Sacid, Feyzullah, Çankaya’ya Karşı, Y.Y., Y.3, C.4, S.95, 18 Kânûn-ı evvel 1341, s.1151-1152)

Mustafa Kemal Paşa ile ilgili yazılan yukarıdaki şiirlerde Mustafa Kemal Paşa’nın karamanlıkları, önderliği ön plana çıkartılarak çocukların bu büyük lideri örnek almaları amacı güdülmüştür. Türk milletinin en umutsuz anında bir güneş gibi doğan Mustafa Kemal, etrafını ışığıyla aydınlatmış ve muhteşem kişiliğiyle Türk milletinin yüreğinde taht kurmuştur.

4.1.1.10. Diğer Önemli Kişilerle İlgili Şiirler:

İnönü Savaşları’nda ve diğer büyük savaşlarda büyük kahramanlıklar göstererek vatani müdafaa eden Sarı Ali Bey’e yazılan “**Zeybek**” başlıklı şiir, “Ali Canip Beyefendi’ye” ithafıyla başlar. 15’li hece ölçüsüyle yazılan şiir, dört bölümden oluşmuştur. İlk iki bölüm dörtlüklerden, üçüncü ve dördüncü bölümler üçlüklerden meydana gelmiştir.

“Mor cepkenli bir yiğitti (Sarı Ali) adında
Güzel İzmir bağlarına neşe verir, gezerdi.
(Telli Doru) nâmındaki al kısrığı altında
Yüce dağlar başlarında şarkı söyler gezerdi.

...
Yirmi altı ağustostu; bütün cephe tutuştu
Bilinmedi nasıl oldu? Biraz sonra alkışlar,
O esnada İzmir ona, o İzmir’e kavuştu.”

(Demiray,T., Zeybek, Y.Y.,Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.195)

Horasan’dan daha rahat, daha zengin yurt edinmek için çıkan Selman Şah ve aşiretinin Fırat Nehri’nde yaşadıkları ve Selman Şah’ın vücudunu Fırat’ın sularına

teslim edişini anlatan “**Türk Mezarı**” başlıklı şiir, 12’li hece ölçüsüyle yazılmış ve sekiz bölümden oluşmuştur.

“Azgın sulara hırpalanan Selman,
Şimdi kara topraklara girmişti.
Mezarının baş ucunda o zaman,
Herkes durup birçok dua etmişti.

Günler geçti Türk mezarı eflatun,
Sarı,beyaz çiçeklerle bezendi.
Bir ziyaret yeri oldu Türk için
Herkes onu ziyarete özendi.”

(Özdemir, B., Türk Mezarı, Y.Y.,Y.1, S.22, 31 Kânûn-ı sâni 1340, s.293)

Kuleli Askeri Lisesi’nden gönderilen “**Gökalp’e**” başlıklı şiirde, Ziya Gökalp’in ölümünden duyulan üzüntü dile getirilmiştir. Her biri dördlüklerden oluşan şiir, dört bölümden meydana gelmiştir ve serbest ölçüyle yazılmıştır.

“Memleketimin pek muhterem şairi,
Artık ölmüş dediler.
O ruhumun, o kalbimin fatihi,
Milletine veda etmiş dediler.

Seni seven evlatların ağlıyor,
Çünkü giden artık dönmez dediler.
Yavruların kalplerini dağlıyor,
Veda artık yüce ozan dediler.
...”

(Akdoğan, Gökalp’e, Y.Y., Y.2, C.3, S.53, 4 Kânûn- ı evvel 1340, s.458)

Yukarıdaki şiirlerde vatan ve millet için canlarını feda eden insanlardan bahsedilmiş ve yine ülkenin en büyük edebiyatçılarından birinin ölümünden duyulan üzüntü dile getirilmiştir. Çocuklardan önemli Türk büyüklerini kendilerine örnek almaları ve onlar gibi çevresindekilere faydalı olmaları istenmiştir.

4.1.1.11. Ninni, Şarkı ve Marşlar:

“**Cumhuriyet Marşı**” notalarıyla birlikte verilen bir marştır.Güftesi, Ömer Lütfi’ye; bestesi, Alaturka Keman Muallimi Mustafa Bey’e aittir. Marşta Türk milletine ve Mustafa Kemal Paşa’ya övgü dolu sözler bulunmaktadır.

“Etti cumhuriyeti tesis ulu Türk milleti,
Payidar etsin cihanda hak âli kuvveti,
Dalgalsın her tarafta ulu Türk’ün râyeti,
Mustafa Kemal Gazi’nin unutulmaz hizmeti.

Azmimizle hasıl oldu işte mesut gayemiz,
El ele verdikçe millet, yükseklik hep payemiz.”

(Lütfi, Ömer, Cumhuriyet Marşı, Y.Y., Y.1, S.22, 31 Kânûn-ı sâni 1340, s.297)

“**Işıklar Marşı**” ikiliklerden oluşan bir marştır. Bu marş, Bursa Işıklar Askerî Okulu’nun marşı olarak Halil Bedri tarafında bestelenmiştir. Aynı sayfa içerisinde marşı notaları da bulunmaktadır.

“Yağdıka bu irfan ocağından bize nurlar
İman taşıyan kalplerimiz aşk ile çarpar.

Ati için her sinede bin şanlı emel var,
Feyziyle bütün ülkeye şan verdi Işıklar.”

...

(İmzasız, Işıklar Marşı, Y.Y.,Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.41)

“**Uyan!.. Çalış...**” Uşak’tan Mühendis Mahmut Bey’in zevcesi Nadire Hanım tarafından bestelenerek Yeni Yol okuyucuları için gönderilmiş bir şarkıdır. Bu şarkının sözleri bize hiç yabancı değildir. Çünkü şarkının sözleri 21.sayının 278.sayfasında şiir olarak karşımıza çıkmıştı. Şarkının notaları da aynı sayfa içinde yer almaktadır. Üç dörtlükten oluşan şarkı, 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Haydi kardeş gel el ele verelim,
Harap yurdu baştan cennet edelim,
Haydi kardeş davran biraz uyuma!
Çalış, terle, bir dakika boş durma!”

(Demiray, Tahsin, Uyan!..Çalış...,Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, s.57)

26. sayıda okuduğumuz şiir bu sayıda bestelenmiş olarak karşımıza çıkmaktadır. Şarkının notaları da sayfanın üst bölümünde bulunmaktadır. “**Akşam Duası**” adlı bu şarkını sözleri değerli komutanlarımızdan Kâzım Karabekir Paşa’ya aittir. Parça, Nadire Mahmut tarafından bestelenmiştir. Üç dörtlükten oluşan şarkı, hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Bugün dahi mektepte
Birçok şeyler öğrendik.
İdman, türkü, oyunla
Vücutları besledik.

Bol saf hava, bol güneş,
 Yüzümüze kan geldi.
 Karnımızı doyurduk,
 Bu da bize can verdi.
 ...”

(Karabekir, Kâzım, Akşam Duası, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.109)

29. sayının 73. sayfasında bulunan “**Bahar Abla**” şiiri burada karşımıza şarkı olarak çıkıyor. Sayfanın üst bölümünde notalar, alt bölümünde ise sözler bulunmaktadır. 16 dizeden oluşan şarkı, hecnin 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Menekşe kokar yayla,
 Geldin mi Bahar abla?
 Geldim güzel, şen yavru.
 Aylar var sana doğru,
 Koştum koştum yoruldum,
 Gül yüzüne vuruldum.
 Aç kalbini geldim ben.
 Sensin bana zevk veren.
 Bahar abla geldin mi?
 Sisli kalbi deldin mi?
 Kuzuların ‘me! me!’si,
 Kuşların tatlı sesi,
 Diyor ki, ‘Geldi bahar!’
 Her tarafta sevinç var.
 -Sar bizi bahar abla,
 Cennet oldu dağ ova.”

(Fahri, Ziyaeddin, Bahar Abla, Y.Y., Y.2, S.36, 10 Mayıs 1340, s.191)

“**Cumhuriyet Marşı**”, S.Necati tarafından bestelenmiştir. Güftesi, F.Nâzım’a aittir. Marşta Mustafa Kemal Paşa’ya övgü dolu sözler söylenmiş ve Türk milletinin minnettarlığı dile getirilmiştir.

“Cumhuriyet reisimiz
 Gazi Paşa sayesinde biz,
 Kurtulduk hep yer, gök, deniz
 Hayran senin kudretine.
 Şeref verdin milletime.
 Sen parlattın ordumuzu,
 Sen şenlettin yurdumuzu,
 Sen yükselttin yurdumuzu,
 Allah senden razı olsun.
 Hak ömrünü etsin uzun.”

(Nâzım, F., Cumhuriyet Marşı, Y.Y., Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, s.702)

“Çiçeklerin Gururu (Menekşe)” adlı şarkı beş dörtlükten oluşmuştur ve 7’li hece vezniyle kaleme alınmıştır. Menekşenin ağzından yazılan parçada menekşe kendi güzelliğini anlatmaktadır.

“Benim adım menekşe,
Yaprağım köşe köşe,
Güzel bahar günleri,
Açılıyorum güneşe.

Yaprağım benek benek
Sanki birer kelebek,
Salınırım kırlarda,
Gülerek, eğlenerek.

...”

(İmzasız, Çiçeklerin Gururu(Menekşe), Y.Y., Y.3, C.4, S.88, 1 Teşrin-i evvel 1341, s.1041)

“Çiçeklerin Gururu (Papatya)” adlı şarkıda, papatyanın ağzından kendisi tanıtılır. Şarkının notaları da aynı sayfa içinde yer almıştır. 7’li hece vezniyle yazılan parçada papatya, yapraklarının kardan olduğunu, kırlarda açtığını, hayatın kendisini görünce güldüğünü, kendisinin en güzel çiçek olduğunu anlatır.

“Bakışım ince ince,
Her şey güzeldir bence,
Hayat daima güler,
Beni mesut görünce.”

(İmzasız, Çiçeklerin Gururu (Papatya), Y.Y., Y.3, C.4, S.92, 26 Teşrin-i sâni 1341, s.1099)

“Çiçeklerin Gururu (Zambak)” adlı şarkıda da zambak kendini tanıtmıştır. Şarkıda zambak, kıvrım kıvrım yapraklarından, uzun ve ince boyundan ve güzelliğinin insanlara sevinç kattığından bahsetmiştir. Notalarıyla birlikte verilen parça, dört bölümden oluşmuş ve 7’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“...
Beyaz şemsiyesini
Açan bir kız gibiyim,
Baharın neşesini
Besteleyeni periyim.

...”

(İmzasız, Çiçeklerin Gururu (Zambak), Y.Y., Y.3, C.4, S.93, 3 Kânûn-ı evvel 1341, s.1119)

“**Mektepliler İçin Şarkı Koleksiyonu**”, beş bölümden oluşan şarkının birinci bölümünde, ördeklerin suda dolaşması; ikinci bölümde, değirmen kanatlarının rüzgârla dönmesi; üçüncü bölümde, kafeste kuşların hasretle dönmesi; dördüncü bölümde oburların bağ içinde üzüm aşırıp yemeleri; beşinci bölümde ise güzel saatlerin dönmesi anlatılmıştır. Her bölümde, “*ara lalala*” nakaratı iki kere tekrarlanır

1

“Su içinde ördekler,
Döner döner dönerler.
Su içinde ördekler,
Neşeyle hep dönerler.
Taralalala taralalala.
Halka yapar dönerler,
Taralalala taralalala
Ördekler yüzerler

2

Değirmen kanatları,
Döner döner dönerler,
Değirmen kanatları,
Rüzgârda hep dönerler.
Taralalala taralalala,
Pervaneye benzerler.”

(Bekir, Hüviyet ve Cemil, Macide, Mektepliler İçin Şarkı Koleksiyonu, Y.Y., Y.3, C.4, S.95, 18 Kânûn-ı evvel 1341, s.1155)

“**Toprak**” adlı parçada bahar ayının yavaş yavaş yaklaşmaya başladığı günlerde toprağa seslenilmiştir. Toprak, bereketli, feyizli ve nurlu oluşuyla anlatılır ve baharda tüm doğanın güzelliklere büründüğü anlatılır. Notalarıyla birlikte verilen şarkı, serbest ölçüyle yazılmış olup bestesi Fransızca’dan alınmıştır.

“Ey sevgili güzel toprak!
Yaklaştı bahar sevin.
Üstünde kuşlar şen şakrak,
Esin rüzgâr serin.

Ey bereketli toprak!
Herkes seni sever.
Gül, menekşe,leylak,
Üzerini senin renk renk süsler.
...”

(Bekir, Hüviyet ve Cemil, Macide, Toprak,Y.Y.,Y.3, C.5,S.98/2,21 Kânûn-ı sâni 1341,s.1201)

“**Bahtiyar Kuşlar**” adlı şarkının bestesi İstanbul Erkek Muallim Mektebi Musiki Muallimi Cemil Bey’e, güftesi Hafız Tevfik’e aittir.Şarkıda kuşların ötüşü ve bu ötüşün doğaya kattığı güzellik anlatılır.Altı mısradan oluşan şarkı,15’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Bahtiyar kuş ötüşünde bin neşe var ümit var,
Sanki güneş senin baygın gözlerinde parıldar.
...”

(Tevfik, Hafız, Bahtiyar Kuşlar, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1235)

İlkokul 2.sınıflar için bestelenen “**Gelincik**” adlı şarkı, beş dörtlükten oluşmuştur. Şarkıda çiçek ve bahar sevgisi anlatılmaktadır.

“Kolların pek narin,
Boynun da incecik,
Derdin ne ey çiçek
Düşünecek çok derin?
...”

(Ali, Gelincik, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1235)

“**Kar ve Çiçekler**” umumi çiçekler ve karı tanıtan bir operettir. Notalarıyla birlikte verilen operetin sadece kız öğrenciler tarafından temsil edilmesi tavsiye edilir. Şiir, Cemil Rasim tarafından bestelenmiştir.

“Umumi çiçekler:

Bizler mes’ûd, şen, neşeli çiçekleriz.
Yuvamızdır bahçeler,kırlar.
Rengimizle bahçeleri süsleriz biz,
Bizden cihan saadet toplar.

Yalnız kar:

Bilirsiniz ben karım,
Kış gelince yağarım.
Pamuktan ak rengime,
Kâinatı boyarım.”

(İmzasız, Kar ve Çiçekler, Y.Y., Y.3, C.5, S.100/4, 18 Şubat 1341, s.1248-1249)

“Yüksek semalarda onun aksi var,
Selamlarım al bayrağı hilali.
Yükseldikçe ufuklarda parıldar,
Artık kalmaz Türk ilinin melali.

Göklere neşe saçar nur saçar,
İnsanların sabahına yol açar,
Onun şanlı tarihi var namı var,

Selamlarım al bayrağı hilali.”
(İmzasız, Bayrak Marşı, Y.Y., Y.4, C.5, S.101/5, 4 Mart 1926, s.1269)

“İsmet Paşa Hazretlerine” adlı marşta, İsmet Paşa’ya övgüler yağdırılmaktadır. Dörtlüklerden oluşan, şiir, 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Tan yeri sökerken keskin gözleri,
O gafil düşmanı bir anda görür.
Bir şimşek gibidir taşkın sözleri,
Ordunun başında şerefle yürür.”

(H. İzzeddin, İsmet Paşa Hazretlerine, Y.Y., Y.4, C.5, S.101/5, 4 Mart 1926, s.1269)

İstanbul Erkek Muallim Mektebi Keman Mualimi Cemil Rasim tarafından bestelenen “Güzel Kuşa” adlı şarkı 12 mısradan oluşmuş ve 12’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Güzel kuş ötüşün ne kadar meraklı,
Kukuku kukuku gönlünde ne saklı,
Ötersin kederli ey gizli emelli,
Kukuku kukuku şikâyet bu belli.”

(İmzasız, Güzel Kuşa, Y.Y., Y.4, C.5, S.102/6, 18 Mart 1926, s.1280)

Çiçeklerin güle karşı olan hürmetlerinin dile getirildiği “Gül” adlı şarkı, yedişer dizelik üç bölümden oluşmuştur. Şarkı 10’lu hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Şairin kalbi bendedir her saz
Şi’r benden alır hayat emeli.
Ben açıldıkça neşesiz kalmaz,
Yaprağım pembe, al ve katmerli.”

(İmzasız, Gül, Y.Y., Y.4, C.5, S.102/6, 18 Mart 1926, s.1280)

“Kemal Paşa Hazretlerine” adlı marşın her bölümü dörtlüklerden oluşmuştur ve 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Ufuklarda gezer bir hayal gibi,
Karşısında dünya durur lal gibi,
Bakışı Türklüğe bir timsal gibi,
Akdeniz’i süzer Kocatepe’den.

Vurur haykırırken istiklal diye,
Esir yurtlar inler ah Kemal diye,
Avrupalı bu nasıl cidal diye,
Parmak ısıyor son menkıbeden.”

(H. İzzeddin, Kemal Paşa Hazretlerine, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, sayfa numarası yok.)

“**Küçük Kuş**” adlı şarkı beş dördlükten oluşmuştur. Birinci dördlükte bir kuşa, ikinci dördlükte bir kelebeğe, üçüncü dördlükte bir arıya, dördüncü dördlükte bir kanaryaya ve beşinci dördlükte bir çocuğa seslenilmiştir. Serbest ölçüyle yazılan şiirin uyak şeması abab biçimindedir.

“Küçük kuş, küçük kuş!
Ötüşür ne hoş ne güzel,
Nereye bu uçuş?
Haydi gel mektebe gel.

Kelebek kelebek!
Kanatların ne de güzel.
Sanki şen bir çiçek
Haydi gel mektebe gel.

...

Ey çocuk ey çocuk!
Gel mektep çok hoş, çok güzel.
Biz ona vurulduk.
Haydi gel, mektebe gel.”

(Tevfik, Hıfzı, Küçük Kuş, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, sayfa numarası yok.)

“**Tabiat**” adlı şarkı Cemil Rasim tarafından bestelenmiştir. Sekiz dördlükten oluşan şarkı, 7’li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Dördlükler arasında “Aynı melodi, Hep birlikte...” gibi ibareler bulunmaktadır.

“Mor dağların üstünde
Yavaş yavaş bir pembe,
Ziya söner dağılır,
Yamaçlara yayılır.

Uzarlarda derinden
Sürülerle ses gelir.
Odanın her birinden
Bir feryattır yükselir.”

(Fahrettin, Ali, Tabiat, Y.Y., Y.4, C.5, S.104/8, 15 Nisan 1926, s.1312)

“**Demirci**” adlı şarkıda ihtiyar bir demirci ile kız çocukları arasındaki konuşmalar melodili bir şekilde verilmiştir. Dördlüklerden oluşan şarkının ilk bölümü 11’li hece ölçüsüyle, diğer bölümü 7’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

“Sen ne iş yaparsın demirci baba?
O katı demiri nasıl döversin?
Ateşte yanarsın demirci baba,
Ne zaman eğlenir, nerede gezersin?”

Kızgın ateş yakarım,
Bir çok alet yaparım.
Eğlenemem gezemem,
Benim işim eğlencem.”

(Abdülcabbar, Demirci, Y.Y.,Y.4, C.5, S.105/9, 29 Nisan 1926, s. 1325-1326)

Erkek Muallim Mektebi keman muallimi Cemil Rasim tarafından bestelenen
“**Ninni**” dört kıtadan oluşmuştur. Şiir hece ölçüsünün 8’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Minik çocuk, yavru çocuk,
Gece oldu haydi uyu,
Seni bekler tatlı uyku.
Ninni, ninni, ninni, ninni.

Minik çocuk, yavru çocuk,
Her tarafta karanlık var.
Ormanlarda susmuş kuşlar,
Ninni, ninni, ninni, ninni.”

(İmzasız, Ninni, Y.Y., Y.4, C.5, S.106/10, 13 Mayıs 1926, s.1346)

Yeni Yol dergisinde şiirlerin yanında ninni, marş ve şarkılara da yer verilmiştir. Notalarıyla birlikte verilen bu parçalarla çocuklara müzik zevki aşılarmaya çalışılmıştır.

4.1.1.12.Çeşitli Konularda Yazılan Şiirler:

“**Üç Bahçıvan**” başlıklı şiirde birlikte bahçede oynayan üç kardeşin yaramazlıkları ve Bunun neticesinde annelerinden yedikleri dayak konu edilmiştir. Hece ölçüsünün 8’li kalıbıyla yazılan şiir, 16 dizeden oluşmuştur.

“Ellerinde kazma kürek,
Bahçeyi alt üst ederek,
Oynuyordu üç yaramaz.
Üçü birden ne yapamaz?
Saksıları biri döktü,
Fesleğini biri söktü
...
Bahçe bitti, el çıparak,
Seslendiler: “Anne gel bak”.
Anne geldi: “Bu ne?” dedi.
Her üçü de dayak yedi.”

(Şecaeddin, Üç Bahçıvan, Y.Y., Y.1, S.24, 14 Şubat 1340, s.315)

Sabır ve hırs konularının işlendiği “**İki Yol**” başlıklı şiir, iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm 8, ikinci bölüm 10 dizeden oluşmuştur. Şiir, hece vezninin 7’li kalıbıyla yazılmıştır.

“Mini mini çocuklar,
Dünyada iki yol var.
Biri çiçekle dolu,
Etrafına saçar koku.
Yol hafif inişlidir.
Zahmetsizce inilir.
Bu yoldan yürüyenler,
Maksada çabuk erer.
İkincisi bir dere,
...
Sel onu kapıp gider,
Dünyaya veda eder.
Bu yolun ismi hırstır,
Birincinin de sabır.”

(Faik, M., İki Yol, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.13)

Kardeşinden uzakta bulunan bir ağabeyin kardeşine duyduğu hasreti konu edinen “**Osman’ın Hasreti**” başlıklı şiir, hece ölçüsünün 11’li kalıbıyla kaleme alınmıştır. Şiirde dizelerin sıralanışı dergideki diğer şiirlere göre farklılık göstermektedir. Şiirde dikkati çeken bir başka husus da hiçbir noktalama işareti kullanılmamış olmasıdır.

“ ...
Dört ay oldu bir habercik gelmedi
Sormuyorsun ağabeyini benden
Ağabeyin bak ne hallere girdi
Hasretinden artıyor ah o derdi
Düşünüyor gece gündüz demiyor
Uykusu az çok yemek de yemiyor
Osman’ımdan ben niçin oldum irak
Diyerekten eyliyor pek çok merak”

(Lütfi, Ömer, Osman’ın Hasreti, Y.Y., Y.2, S.30, 29 Mart 1340, s.96)

“**Gençlik**” başlıklı şiirde, ihtiyar bir adamın gençliğine duyduğu hasretten yola çıkılarak gençliğin millete ve medeniyete kazandırdıkları anlatılır. 11’li hece ölçüsüyle yazılan şiir, Almanca’dan tercüme edilmiştir.

“Heyhat ki gençlik hiç geri dönmüyor.
Yaşamak, hep coşkun arzular dolu.

İhtiyar kalp için bir ölüm yolu.
Hislerimde bu zavallı eller titriyor,
Hayatta gül ayı bir defa gelir.
Heyecan ve neşe onda yükselir.
Ey gençlik ne kadar şen ve güzelsin!”

(Can, Kadir, Gençlik, Y.Y., Y.3, C.5, S.97/1, 7 Kânûn-ı sâni 1926, s.1181)

Yukarıdaki şiirlerde çocuklara olumsuz örnekler ve bu örneklerin sonuçları gösterilerek olumlu davranışlarda bulunmaları istenmiştir. Ayrıca kardeşlik duygusunun önemini kavramaları ve gençliğin kıymetini bilmeleri ve buna göre davranmaları istenmiştir.

4.1.2. HİKÂYE

Yeni Yol'da toplam iki yüz üç hikâye bulunmaktadır. Hikayelerdeki konu değişikliği şiirlerden daha fazladır. İncelediğimiz derginin sayılarında, bütün edebî türler arasında sayı bakımından en çok hikâye bulunmaktadır. Toplam yirmi üç başlık altında incelediğimiz hikayelerde, verilen olaylarla okuyucular çeşitli konularda eğitilmeye çalışılmıştır.

4.1.2.1. Kahramanlık ve Bağımsızlık Konulu Hikâyeler:

Türk hakanlarından Kara Hakan'ın oğlu Oğuz Han'ın kahramanlığının konu edildiği **“Oğuz Han”** adlı hikâyede Oğuz Han, adını kendisi koyar. Evlenme çağına geldiğinde, iki amcasının kızlarına da hak dinini kabul etmedikleri için reddeder. Kızlarının Oğuz Han tarafından reddedilmesini kabul edemeyen iki amcası da bunun öcünü almak için Oğuz Han'a savaş açarlar. Şiddetli çarpışmalardan sonra savaşı Oğuz Han kazanır.

(S.A., Oğuz Han, Y.Y., Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.225-226)

Bursa'dan gönderilen **“Kahraman Hüseyin Çavuş”** adlı hikâyenin başında **“Yeğenim İsmet Bedir'e”** ibaresi bulunmaktadır. Cephede çavuş olarak görev yapan Hüseyin, annesinin rahatsızlığını bildiren mektubu aldıktan sonra kumandanından izin ister, fakat kumandan Hüseyin'e izin vermez. Annesinin ölüm haberini veren

mektubu da alan Hüseyin'in izin alma çabaları sonuçsuz kalır. Birkaç gün sonra büyük bir harp olur. Hüseyin'in ortalıklarda görünmediği bu harp çok kanlı geçer. Birkaç gün sonra üstü başı perişan olarak ortaya çıkan Hüseyin'i komutan savaşa katılmadı zannederek cezalandırır. Oysa ki Hüseyin, diğer cephede Mustafa Kemal Paşa ile savaşmıştır. Bunu komutanına söylemeyen Hüseyin, idamla cezalandırılır. Sonunda gerçeği öğrenen komutanı Hüseyin'in cezasını kaldırır. Mustafa Kemal, Hüseyin'in ziyaretine geldiği bir günde Hüseyin'e niçin doğruyu söylemediğini sorunca, Hüseyin: "Annemin yanına daha çabuk gidebilmek için ."cevabını verir.

(Doğan, Faik, Kahraman Hüseyin Çavuş, Y.Y.,Y.1, S.24, 14 Şubat 1340, s.316-317)

"Yanık Sancak" adlı hikâyede, Türk askerlerinin düşman askerleriyle çarpışmaları sırasında sancağı düşman eline vermektense yakmayı tercih etmeleri konu edilmiştir. Çarpışmanın sonunda Yaver Bedii Bey, düşman bayrağını sürüyerek getirir ve yanık sancağın mızrağını saplayarak taburun intikamını almıştır.

(Doğan, Faik, Yanık Sancak, Y.Y., Y.2, S.26, 1 Mart 1340, s.24-25)

"Üç Kahraman Zeynel Kaptan" başlıklı hikâyede, üç arkadaşın Yunan askerlerine karşı yaptıkları mücadele anlatılmıştır. Kasabayı işgal eden Yunan askerleri, bir kara tavuğu ve bir köpeğiyle birlikte yaşayan Zeynel Kaptan'ın kulübesine doğru ilerlemeye başlarlar. Zeynel Kaptan kendisine destek için iki arkadaşıyla birlikte düşmana karşı müthiş bir mücadele gösterirler. Birçok düşman askerinin öldüğü çatışmada Zeynel Kaptan'ın iki arkadaşı da şehit düşer. Yunan askerlerinin kulübeye iyice yaklaştığını gören Zeynel Kaptan, kulübedeki hayvanları kulübeden dışarıya bırakarak, kendisi de içinde olduğu halde kulübeyi ateşe verir ve ruhunu teslim eder.

(Doğan, Faik, Üç Kahraman Zeynel Kaptan, Y.Y.,Y.2, S.48, 30 Teşrîn-i evvel 1340,s.378-381)

"İsyan Karşısında Asil Bir Türk" başlıklı hikâyede, oğlunu Birinci Dünya Savaşı'nda kaybetmiş olan Ali Dayı anlatılmıştır. Ali Dayı Anadolu'nun bir köyünde yaşamaktadır. Bir gün köy kahvesinde yüreği vatan ve millet sevgisiyle dolu olan Ali Dayı, Şeyh Said isminde bir adamın isyan ettiği haberini duyar. Birinci Dünya

Savaşı'nda kaybettiği oğlunun acısını hala yüreğinde hisseden Ali Dayı, bu haberi alır almaz hemen kararını verir ve askeri birliğe dahil olur. Fakat kısa bir süre sonra göğsünden yaralanıp hastaneye kaldırılır. İyileştiği zaman yaralanan göğsüne madalya takılır. Bir süre sonra Ali Dayı, Şeyh Said'in yakalandığını duyar ve gönlünü bir ferahlık kaplar. Akrabaları Ali Dayı'nın dönmesinden ümidi kesmişlerdir ama, Ali Dayı,şerefli bir şekilde köyüne döner. İçinde taşıdığı vatan ve millet sevgisiyle cumhuriyetin köylüye değer veren reformları sayesinde köyünde, tarlasında huzur ve emniyet içinde yaşar.

(Neşet, Ahmet, İsyân Karşısında Asil Bir Türk, Y.Y., Y.3, C.4, S.84, 20 Ağustos 1341, s.970-971)

Bir başka kahramanlık ve bağımsızlık konulu hikâyemiz “**İstiklal Harbi Hatıralarından**” başlığını taşımaktadır. Dumlupınar savaşı sırasında Bolvadin, Yunanlıların eline geçmiştir. Türk askerleri bir gece düşmanı şaşırarak Bolvadin'e, saldırırlar. Çileli halkı da alarak Türk sınırına varmayı amaçlamaktadırlar; fakat buldukları yerden çıkmak için ileride Yunan askeri olup olmadığını öğrenmeleri gerekmektedir. Bunu içi bir gönüllü asker ararlar. Anne ve babası düşmanlar tarafından öldürülen ve kaybedecek bir şeyi olmayan İlhan, gönüllü olur. İlhan etrafı araştırırken Yunan askerleri tarafından yakalanır.Onu konuşurmaya çalışan Yunan askerlerine hiçbir bilgi vermeyen İlhan, uçurumdan atlayarak intihar eder.

(N. A., İstiklâl Harbi Hatıralarından, Y.Y.,Y.4, C.5, S.102/6, 18 Mart 1926, s.1276)

Karaman'dan gönderilen “**Türk Kahramanlığının Yüksek Misallerinden**” başlıklı hikâyede, Afyon'un Yunan saldırısına uğradığı günlerde, Türk ordusunun kahraman askerlerinin Yunan askerleriyle mücadelesi anlatılmıştır. Hikâyenin devamında bir casusun Türk askerlerinin planlarını düşman birliklerine bildirmesi; düşmanın hücumuyla habersiz bir şekilde karşılaşan Türk askerlerinin amansız mücadelesi, bir askerin görevini sonuna kadar yerine getirme çabası ve görevini yerine getirdikten sonra şehitlik mertebesine ulaşması anlatılmıştır.

(İlhan, İsmet,Y.Y.,Y.4, C.5, S.105/9, 29 Nisan 1926, s.1322-1323)

“**Kahraman Kemal**” adlı hikâyede, karanlık ve fırtınalı bir gecede mürettebatı ve yolcularıyla birlikte batmak üzere olan bir gemiye kurtarmak gittikçe zorlaşmaktadır. Bu sırada karanlıkta bir fenerle karşılaşan yolcular, filikaları denize indirmeye çalışırlar; fakat dev dalgalar filikaların bir arada durmasına izin vermez. Kaptan yolcuların hayatını kurtarmak için filikaların ipini fenere götürüp bağlayacak bir gönüllü arar. Kemal gönüllü olur. Birkaç saat dalgalarla mücadele etse de kıyıya ulaşamaz ve bayılır. Bir mucize sonucu dalgalar Kemal’i sahile atar. Fenerdeki görevliler hemen yardıma koşarlar ve Kemal’i de diğer yolcuları da kurtarırlar.

(Oğuz, Kenan, Kahraman Kemal, Y.Y.,Y.4, C.5, S.109/13, 9 Teşrîn-i evvel 1926,s.1392-1393)

Yukarıdaki hikâyelerde vatana, millete ve bağımsızlığa olan sevgi ve bağlılıklar işlenmiştir. Genelde hikâye kahramanları model gösterilerek okuyucular bu konuda etkilenmeye çalışılmıştır. Dönemin sosyal durumundan yola çıkılarak okuyuculara bazı millî değerler aşılarmaya çalışılmıştır.

4.1.2.2.Şehitlik Konulu Hikâyeler:

“**Aslan Yürekli İki Türk Yavrusu**” adlı hikâyede, iki Türk evladının atalarının öçlerini almak için cepheye koşmaları ve kahramanca savaşmaları anlatılmıştır. Bir köyde yaşayan köylü, eşi, kızı ve oğluyla mutlu bir şekilde hayatlarını sürdürmektedir. Çocukların okulda olduğu bir gün, Yunan askerleri köyü basar ve herkesi öldürdükleri gibi köylüyü ve eşini de öldürürler. Anne ve babalarını kaybeden çocuklar, bu acılarının dinmesini beklemeden orduya katılırlar.Cephede kahramanca mücadele eden bu minik bedenler, düşman kurşununun isabet etmesiyle şehit düşerler.

(Avni, Hüseyin, Aslan Yürekli İki Türk Yavrusu, Y.Y., Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.249-251)

İki kardeşin cephede düşman askerleriyle mücadelesini anlatan hikaye “**İki Şehit Kardeş**” adlı hikâyedir. Kayseri’de anne ve babalarıyla mutlu bir yaşam süren Hasan ve Hüseyin, bir gün silah altına alınırlar. Çanakkale cephesinde kahramanca

mücadele eden Hasan ve Hüseyin hiç beklemedikleri bir anda düşman saldırısına maruz kalırlar ve ikisi de şehit olur.

(Nizameddin, İki Şehit Kardeş, Y.Y.,Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.254-255)

“**Küçük Şehit**” adlı hikâyede, küçük Abdullah’ın göstermiş olduğu kahramanlık neticesinde şehit olması konusu işlenmiştir. Bir Türk köyünü işgal eden Yunan askerleri, küçük Abdullah’ların evlerine gelerek, annesine ve babasına işkence yapmaya başlarlar. Bu olayı gören Abdullah, eline geçirdiği baltayla bir askerin kafasını parçalar, diğer askeri de yaralar.Yaralanan düşman askeri kaçarken silahındaki kurşunları zavallı Abdullah’ın üzerine boşaltır. Bu küçük şehidin kahramanlığı herkes tarafından taktirle karşılanır.(N.E.,Küçük Şehit, Y.Y., Y.3, C.3, S.65, 26 Şubat 1341, s.672-673)

“**İhtiyar Şehit**” adlı hikâye üç başlık hâlinde anlatılmıştır. Esas başlığın dışında “Fedai Çocuk” ve “Kurşuna Dizilirken” alt başlıkları bulunmaktadır. Hikâyede, Antep savunmasında 13 yaşındaki Mehmet’in göstermiş olduğu mücadele konu edilmiştir. Günlerce kuşatma altında tutmalarına rağmen, Antep’e giremeyen düşmanlar hiddetlenerek camilere ve hastanelere ateş açmaya başlarlar. İşte böyle bir ateş sonucu tam caminin kapısında ibadet için camiye giren bir ihtiyarı şehit ederler. Cemaat gözyaşlarıyla naaşı defnedir. Definde birkaç saat sonra ihtiyarın 13 yaşındaki oğlu, “Büyük milletimden başka düşünecek kimsem kalmadı.” diyerek kumandanlardan vazife ister. Kumandan çocuğun ısrarlarına dayanamayarak orduya alır. Kısa bir süre sonra düşman askerleri tarafından esir alınan ve her türlü işkenceye rağmen konuşmayan Mehmet, kurşuna dizilir,“Yaşasın Türklük,yaşasın Antepçiler!” diyerek şehit olur.

(Suphi, Mustafa, İhtiyar Şehit, Y.Y., Y.3, C.4, S.77, 12 Mayıs 1341, s.853-860)

“**Çelik Kartal**” adlı hikâyede, küçüklüğünden beri pilot olmak isteyen bir çocuğun hayalinin gerçekleşmesi ve başına gelen talihsiz bir olay sonucu şehit olması anlatılmıştır. Dünder denizden ve karadan ziyade havayı seven, evlerinin balkonundan bir kartal gibi uçmayı hayal eden bir çocuktur. Bir gün okulda okuduğu bir okuma parçası onda pilot olma arzusunu uyandırır.Yıllarca çalışıp çabalar ve

amacına ulaşır. İlk uçuşunda talihsiz bir kaza sonucu uçak düşer ve Dünder şehit olur. Memleketin korunmasında havacılığın ne kadar önemli olduğunu bilen Dünder, ölürken bile Türk havacılığının gelişmesi için dua eder.

(N.E.,Çelik Kartal, Y.Y.,Y.3, C.4, S.81, 9 Temmuz 1341, s.927-928)

“Bir Günün İki Şehidi” adlı hikâyede, 1336 yılında Türk ordusunun Kafkas ileri hareketi esnasında Ermeniler ile olan mücadelede meydana gelen bir olay anlatılmıştır. Türkler, Ermenilere karşı hücum geçiş hazırlıkları yapmaktadırlar. “Mehmetçik” ler büyük bir sevinçle bu hücum emrini beklerler. Bölük komutanı Şerafettin Bey, hücum emrini verir ve ileri atılır. Muharebenin başlarında yaralanır ve şehit olur. Kumandayı Şerif Bey’e bırakır; fakat birkaç saat sonra o da şehit olur. İki şanlı kumandan için orduda bir tören düzenlenir.

(İmzasız, Bir Günün İki Şehidi, Y.Y., Y.3, C.4, S.88, 1 Teşrin-i evvel 1341, s.1030)

Yukarıda bulunan hikâyelerde şehit olanların hep çocuk kahramanlar olması ilgi çekicidir. Bu çocuk kahramanlar gösterilerek, okuyuculara millî bilinci aşılama gayesi güdülmüş ve vatan sevgisinin candan daha kıymetli olduğu anlayışı benimsetilmeye çalışılmıştır. Hikâye kahramanlarının çeşitli durumlara karşı gösterdikleri mücadele, cesaret ve korkusuzluk okuyuculara aşılama istenen davranışlardır.

4.1.2.3.Kadınlar Üzerine Yazılan Hikâyeler:

“Büyük Kadın” adlı hikâyede, Fatih Sultan Mehmet’in Rumeli Savaşları sırasında görüp beğendiği bir kızı, oğlu ikinci Beyazıd ile evlendirmesi ve daha sonra yaşanan olaylar konu edilmiştir. Fatih Sultan Mehmet Rumeli’de savaşırken cephede askerlere su veren bir Türk kızına hayran olur. Bu Türk kızını oğlu ikinci Beyazıd ile evlendirir. Beyazıd karısının devlet işlerine karışmasından rahatsız olur,çareyi oğlu ve karısını İstanbul dışına çıkarmakta bulur. Büyük kadın zorla da olsa devlet işlerinden bir süre uzak kalır; fakat mücadele etmeyi hiçbir zaman bırakmaz ve bu mücadelesinin sonunda Yıldırım’ı tahttan indirerek, tahta oğlu Yavuz Sultan Selim’i çıkarır.(S.E.,Büyük Kadın, Y.Y.,Y.1, S.6, 15 Mayıs 1339, s.88-90)

Kadın üzerine yazılan bir başka hikâye de “**Ayşe Kadın**” adlı hikâyedir. Hikâyede Kurtuluş Savaşı’nda çeşitli cephelerde kahramanca mücadele ettikten sonra şehit olan Mevlüt’ün eşi Ayşe’nin çocuklarıyla birlikte verdiği yaşam mücadelesi anlatılmıştır. Ayşe iki kızı ve bir oğluyla birlikte yaşamaktadır. Hayatın zor şartları altında ezilmiş ve çocuklarını oldukça zor şartlar altında yetiştirmiştir. Ayşe, iki kızını evlendirir, oğlunu da evlendirerek torunlarını sevme hayali kurar. Bir gün köyün ağasıyla birlikte değirmenden dönen Ayşe’yi yolda büyük bir sürpriz beklemektedir. Bu sürpriz bir ayıdır. Bu ayıdan köy ağası korkup kaçır, ama zorluklara karşı mücadele ruhuna sahip olan Ayşe, ayıyla tek başına mücadele eder ve ayıyı öldürür.

(T. N., Ayşe Kadın, Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.202-203)

“**Namuslu Kız**” adlı hikâye, Kocaeli Lisesi beşinci sınıf öğrencilerinden Ertuğrul Sadık tarafından yazılmıştır. Bir köye baskın yapan Yunan askerlerinin kumandanı geceyi köyün en zengin ihtiyarının evinde geçirmeye karar verir. İhtiyarın namuslu kızına göz diken kumandan herkes uyuduktan sonra kızın odasına girer. Kızın çığlığını duyan ihtiyar, hemen koşarak kumandanın üstüne atılır; fakat ihtiyarlığından dolayı fazla dayanamayarak yere yuvarlanır. Kız bu sırada eline geçirdiği hançerle kumandanı öldürür ve daha sonra hançeri kendisine saplayan kız namusunu temizler.

(Sadık, Ertuğrul, Namuslu Kız, Y.Y., Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, sayfa numarası yok.)

Yunan askerlerinden kaçan bir Türk’ün hayatının, kızının metaneti sayesinde kurtulduğunu anlatan “**Zehra’nın Metaneti**” adlı hikâyede, babası Yunanlılara karşı savaşa giden Zehra’nın büyükannesiyle birlikte yaşadığı, kulübenin etrafında dolaşırken nehrin kenarında bir oyuk gördüğü ve Yunanlılardan kaçan babasını o oyuga saklayarak kurtardığı anlatılmaktadır.

(Orhan, Zehra ‘nın Metaneti, Y.Y., Y.2, S.46, 16 Teşrîn-i evvel 1340, s.346-347)

“**Şehit Gülsüm**” bir Türk kızının vatan sevgisini vurgulayan bir hikâyedir. Olay, Millî Mücadele yıllarında Sakarya Sivrihisar’da geçer. Annesi veremden ölmüş olan Gülsüm, babasını hiç görmemiştir. Ağabeyi ve nişanlısı da cephededir. Beş yaşındaki kardeşiyle birlikte yaşayan Gülsüm’ün kapısını Yunanlılar çalarak bol yiyecek ve su isterler. Ardından biraz evvel oradan geçmiş olan Türk müfrezesinin nereye gittiğini sorarlar. Kendi milletinin askerini düşmana haber vermenin cinayet olduğuna inanan Gülsüm söylemez. Ölümle tehdit edilen Gülsüm, bir yandan kendine doğrulan silahlara bakarken bir yandan da kan ve ateş içindeki Türk vatanını, nişanlısını, kardeşini,vatan için canını feda eden binlerce Türk’ün hayalini selamlar.Yunan askerlerinin sorusunu cevaplamadığı için vücudu delik deşik olan Gülsüm, âdeta ölümle alay ediyormuş gibi gülmektedir.

(N.E., Şehit Gülsüm, Y.Y.,Y.3, C.4, S.74, 30 Nisan 1341, s.812)

“**Gülsüm’ün Sırrı**” adlı hikâyede, umumi harbin sonlarına doğru Anadolu’da türeyen çapulcular tarafından zorla kandırılan saf köylü kızlarının zengin ailelerin yanlarında hizmetçi olarak çalıştırılmaları ve çapulcuların bu kızların yardımlarıyla o evleri soymaları anlatılmıştır. Bu hırsızlıkların devam ettiği günlerde, zengin bir aile de evlerinde çalışan Gülsüm’den şüphelenmeye başlarlar. Çünkü evden birkaç küçük eşya ve yiyecek eksilmiştir. Ailenin küçük oğlu Gülsüm’ü takip etmeye karar verir. Bir gece herkes uykudayken Gülsüm’ün evden çıktığını görür ve peşine düşer. Gülsüm bir müddet yürüdüktan sonra otlarla kaplı bir hendeğin yanında durur. Hendekten bir çocuk çıkar ve Gülsüm’ün boynuna sarıldıktan sonra kadının elindeki yiyecekleri alarak yemeye başlar. Bu çocuk Gülsüm’ün sır gibi sakladığı oğludur. Çocuklu olduğu için iş bulamayınca, çocuğunu otların altına yaptığı hendeğe saklamış ve böylece hizmetçiliğe başlamıştır. Ailenin küçük oğlu bu manzara karşısında çok duygulanır. Ailesine her şeyi anlatır. Ailesi Gülsüm’ün oğlunu da eve almayı kabul eder. Gülsüm ailenin sadık hizmetçisi olarak çalışmaya devam eder.

(Rifat, Ahmet, Gülsüm’ün Sırrı, Y.Y.,Y.4, C.5, S.108/12, 25 Eylül 1926, s.1377-1378)

Yukarıda anlatılan hikâyelerin hepsinin kahramanları bayandır. Bu hikâyelerde kadınlar zayıf, pasif ve güçsüz bir varlık olarak değil güçlü, cesaretli, korkusuz ve mücadeleci bir varlık olarak gösterilmiştir. Hemen her konuda en az erkekler kadar kadınların da başarılı olabileceğini gösteren bu hikâyelerle kız okuyuculara bazı davranışlar kazandırılmaya çalışılmıştır.

4.1.2.4.Yardımseverlik Konulu Hikâyeler:

Yardımseverlik konulu ilk hikâye olan “**Yoksullar**” derginin ilk sayısında yerini almıştır. Hikâyede bir balıkçı ailenin yardımseverliği anlatılmaktadır. Bir akşam çocuklarıyla birlikte kulübelerinde oturan kadın, fırtınalı havada balığa çıkan kocasını merak ettiği için dışarı çıkar. Denizi uzun uzun seyrettikten sonra komşusunun kulübesinin kapısını çalar. İçeriden hiç ses gelmeyince merak edip içeriye girer ve dul kadının cansız bedeniyle karşılaşır. Kadın açlıktan ölmüştür. Gördüğü manzara karşısında duygulanan kadın ağlayarak dul kadını çocuklarını kendi kulübelerine götürür. Kocası döndüğünde her şeyi ona anlatır. Kocası, karısına kimsesizlere yardım etmenin en güzel davranışlardan biri olduğunu söyler ve öksüz yavruları bağrına basar.

(Gündüz, Sabri, Yoksullar, Y.Y.,Y.1, S.1, 1 Şubat 1339, s.15-16)

“**Bir Ders**” adlı hikâyede olay, zengin bir adam ve dilenci arasında geçmektedir. Zengin bir adam, konağına gelen dilenciye eli boş geri çevirir. Dilenci, zengin adama zenginliğin gelip geçici olduğunu, parasıyla fakirlere yardım ettiği taktirde ahirette kendisine ebedî bir ikametgâh hazırlanacağını söyler. Bunları duyan zengin adam, dilenciden özür diler ve o günden sonra fakirlere yardım etmeye başlar.

(Demiray, T., Bir Ders, Y.Y.,Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.194)

Yardımlaşma konulu bir başka hikâye “**Küçük Zeliha’nın Büyük Kalbi**” adlı hikâyedir. Zeliha, okulda ayakları çıplak, üstü başı perişan, soğuktan tir tir titreyen bir çocuğu görür ve çok üzülür. Hemen ayağındaki botları ve çorapları çıkartarak çocuğa hediye eder. Bütün bu olanları gören diğer çocuklar da Zeliha’yı

alkışlayarak tebrik ederler.(Kaya, Leman, Küçük Zeliha'nın Büyük Kalbi, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.264)

“**İki Kalp**” adlı hikâye, ibret veren bir hikayedir. Fakirlere yardım etmekten kendini alamayan bir şeyh, dilenci kılığında bir zengin evine giderek bir lokma ekmek ister. Fakat zengin adam dilenciye bir kuru ekmek parçası bile vermeyince, ertesi gün konağı alev alev yanarak kül olur. Aynı şeyh, bir gün fakir bir ailenin kapısını çalarak bir lokma ekmek ister. Fakir köylü çok aç olmasına rağmen, kendi payına düşen ekmeği dilenciye verir. Ertesi sabah köylünün kulübesinin yerinde muhteşem bir köşk inşa olmuştur. Köylü, fakire yardım etmenin karşılığını fazlasıyla almıştır.

(Hâdi, N., İki Kalp, Y.Y.,Y.2, S.26, 1 Mart 1340, s.22-23)

Çevrede bulunan yoksul insanlara yardım edilmesini tavsiye eden bir hikâye de “**Düşkünlere Yardım**” başlıklı hikâyedir. Eşraftan Ali adlı bir kişi karınlarını zor doyuran bir kadınla çocuklarına yardım eder. Çocuklarını okutur, kadına da kendi evinde iş verir. Yıllar sonra Ali Bey, vefat eder ve ailesi muhtaç duruma düşer. Okuyup tüccar olan yoksul kadının çocukları Ali Bey'in ailesini himayelerine alırlar. Hikâyede iyilik edenin iyilik bulacağı anlatılmıştır. (Süleyman, Hatice, Düşkünlere Yardım, Y.Y.,Y.3, C.5, S.97/1, 7 Kânûn-ı sâni 1926, s.1187)

Bu hikâyelerde, yoksullara, kimsesizlere ve ihtiyacı olan insanlara yardım etmenin önemi konu edilmiştir. İyilik eden insanların mutlaka iyilikle karşılaşacaklarının anlatıldığı bu hikâyelerle çocuklara yardımlaşma duygusu aşılarmaya çalışılmıştır.

4.1.2.5.Zenginlik ve Fakirlik Konulu Hikâyeler

“**Zavallı Besleme**” adlı hikâye bir doktor tarafından yazılmıştır. Hikâye, Bolu Hükümet Hastanesi baş hasta bakıcısı merhume Dilber Hanım hatırasına ithaf edilmiştir. Bir hastanenin basık, viran bir odasında yatan besleme kız, ölmek üzere olduğunu bilmektedir. Hemşirelerden efendisini çağırmasını ister.

Hemşireler, beslemenin isteği üzerine efendisini defalarca çağrımalarına rağmen efendisi tenezzül edip gelmez. Zavallı besleme,efendisi gelmeden vefat eder. Besleme öldükten sonra hastaneye gelen efendisi onun yüzüne bakmaya bile tenezzül etmez. Eve gittiğinde karısına gayet duygusuz bir şekilde “Hanım, besleme ölmüş; zavallı ne güzel börek yapardı,” der.

(Enver, Muammer, Zavallı Besleme, Y.Y. Y.1, S.9, 15 Temmuz 1339, s.133-134)

Zenginlik ve fakirlik konularını işleyen bir başka hikâye de “**Zavallı Turgut**” başlıklı hikâyedir. Hikâyede tamamen birbirine zıt şartlarda yetiştirilen iki çocuğun arkadaşlıkları konu edilmiştir. Sokak türküleri,dev ve peri masallarıyla büyüyen Turgut ile mürebbiyeler tarafından eğitilen Oğuz’un yaşam tarzlarındaki zıtlıklara rağmen, her konuda anlaşabildikleri ve çok iyi arkadaş oldukları anlatılmıştır. Bu iki arkadaşın arasındaki arkadaşlık çocuklara örnek olması açısından önemlidir.

(Özdemir, Zeki, Zavallı Turgut, Y.Y.,Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339,s.196-197)

“**Bir Şehit Yavrusunun Akıbeti**” başlıklı hikâyede, annesiz ve babasız kalan bir çocuğun yoksulluk içindeki yaşam mücadelesi konu edilmiştir. Eşini savaşta kaybeden bir kadın çocuğuyla birlikte yaşamaktadır. Kadın bir gece rüyasında kocasının şehit edildiğini görür. Bu rüya üzerine bunalıma giren kadın küçük yavrusuyla birlikte intihar edeceği sırada kocasının silüetini görür ve intihar etmekten vazgeçer. Kocasının acısını bir türlü içinden atamayan kadın bu acıya daha fazla dayanamaz ve bir süre sonra ölür. Tek başına kalan çocuk açlık ve sefalet içindeki hayatında yaşama mücadelesi vermeye devam eder.

(Esad, Sabiha, Bir Şehit Yavrusunun Akıbeti, Y.Y.,Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.151)

Fakir oldukları kadar gururlu olan insanları çileli hayatlarını konu edinen bir başka hikaye de “**Zavallılar**” adlı hikâyedir. Zonguldak’ın köyünde çok fakir bir aile yaşamaktadır. Bu aile karı koca ve bir kız çocuğundan ibarettir.Bu aile fakirliklerini bir sır gibi herkesten saklamakta ve bir lokma ekmeği paylaşıp başkalarından yiyecek istemeyecek kadar gururludurlar. Yeterli oranda beslenemeyen kızlarının küçük bedeni bu duruma fazla dayanamayarak güçsüz düşer. Aile para olmadığı için

kızlarını doktora götüremeyince daha fazla dayanamayan kız ölür. Kızının öldüğünü duyan baba da üzüntüsünden ölür. Birkaç ay sonra da zavallı kadın yaşadığı bütün bu acılara dayanamayarak ölür ve sırları da onlarla birlikte gömülür.

(Ali, Fikret, Zavallılar, Y.Y.,Y.2, S.36, 10 Mayıs 1340, s.195)

Yukarıdaki hikâyelerde, zengin insanların fakirlere yaklaşımları ve fakir insanların yaşam mücadeleleri konu edilmiştir. Hikâyelerde ağırlıklı olarak fakir insanların durumları yansıtılmaya çalışılmıştır. Ayrıca fakir insanların bir çok zorluğa katlanabildikleri de hikâyelerde anlatılmaya çalışılan konulardan biridir. Fakir düşmemek için veya fakirlikten kurtulabilmek için daima çalışmak gerektiği okuyuculara verilmek istenen bir mesajdır.

4.1.2.6.Akılsızlık ve Saflık Konulu Hikâyeler:

“**Tersine Tepti**” adlı hikâyede, Sabire ve Pembe, Sabire’nin kızına bir koca bulmak isterler. Sonunda Pembe’nin ısrarıyla Sabire zengin bir ailenin oğlunu kızına istemek için birlikte yollara düşerler. Zengin ailenin hanımına isteklerini söylerler. Zengin hanım bunların konuşmalarına ve davranışlarına pek anlam veremeyerek ahçı başından yardım ister. Ahçı başı da kadınları evden kovar. Pembe ve Sabire’nin planları böylece ters tepmiş oldu. Kendilerini akıllı zanneden bu iki kadı aslında ne kadar akılsız olduklarının farkına varırlar.

(Şevket,E., Tersine Tepti, Y.Y., Y.1, S.1, 1 Şubat 1339, s.8-12)

“**Köylü Saflığı**” adlı hikâyede, bir köylünün haklılığını ispatlayabilmek için düştüğü durumlar konu edilir. İrlandalı bir köylü komşusuyla tartışır ve onu mahkemeye verir. Tuttuğu avukat,köylüye haksız olduğunu söyler ama, adam inanmayınca kanunu önüne koyup ilgili maddeyi gösterdikten sonra dışarı çıkar. Avukatın dışarı çıkmasını fırsat bilen köylü,ilgili maddelerin bulunduğu yırtar. Haklılığını ispatlaması için başka bir avukata gider.Dava günü gelir ve köylü mahkemeye çıkar. Duruşma sonunda köylü haksız görülünce şaşırır. Mahkemede karşılaştığı ilk avukatı köylüye haksız olduğu halde niçin başka bir avukata

başvurduğunu sorunca köylü: “Ben ilgili maddelerin bulunduğu sayfaları yırtmışım. Hakim nereden buldu şaşırıyorum,” der.

(Şükran, Köylü Saflığı, Y.Y.,Y.1, S.5, 1 Mayıs 1339, s.68)

Akılsızlık ve saflık konulu bir başka hikâye de “**Akılsız Kedi Tüccarları**” adlı hikâyedir. Hikâyede, düşünmeden yapılan işten hayır gelmeyeceği vurgulanmıştır. Evindeki fareleri öldürmek için sopalı adamlar tutan bir kişiye Pehlivan Veli, asıl çözümün bunlar değil; birkaç kedi olduğunu anlatır ve bunu ispatlar. Bu yolla evi farelerden temizlenen adam, Pehlivan Veli’ye bir kese altın verir. Altınlarla eve dönen Veli’ye arkadaşları altının kaynağını sorarlar ve o da kaynağın evinde beslediği kediler olduğunu söyler. Bunun üzerine arkadaşları bir fırsatını bulup Pehlivan Veli’nin kedilerini bir çuvala doldurarak kaçırmaya çalışırlar, fakat kediler çuvalı delerek kurtulurlar.

(Dergâh, Akılsız Kedi Tüccarları, Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.200-201)

“**Yıldırım Çorbası**” adlı hikâyede saf bir çingenenin başından geçen bir olay konu edilmiştir. Şehre alışveriş için gelen bir çingeneye bir kahve ısmarlanır. Hayatında ilk defa kahve içecek olan çingene, kahveyi küçük bir kaseinin içinde bulunan siyah çorba zanneder ve bir dikişte içer. Ağzı yanmasına, gözünden yaşlar gelmesine rağmen hiç belli etmeyen çingenenin yolu yine bir gün şehre düşer. Birlikte iş yaptığı tüccar, çingeneye bir kahve ısmarlayınca çingene ağlamaya başlar. Tüccar ağlamasının nedenini sorduğunda çingene: “Nasıl ağlamam ağabey yıldırım çorbası geliyor,” diye cevap verir.

(Tuğrul, Talat, Yıldırım Çorbası, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kanûn-ı sâni 1340, s.257)

Bir köylünün saflığını konu alan “**Kârlı Bir Alışveriş**” adlı hikâyede, Recep Ağa, karısının isteği üzerine ineği kasabaya satmağa götürür. İneğe müşteri bulamadığı için köye dönerken yolda bir atlıya rastlar ve atlının isteğiyle ineği atla değiştirir. At bir süre sonra topallamaya başlayınca atı bir koçla değiştirir. Recep Ağa, köye varıncaya kadar türlü bahanelerle koçu koyunla, koyunu keçiyle ,keçiyi hindiyle, hindiyi kazla, kazı horozla, horozu da tavukla değiştirir. Tavuğu da mideye

indirdikten sonra köye varır ve karısına başından geçenleri anlatır. Karısı: “Çok iyi etmişsin.Aç duracak değilsin ya. İyi etmişsin can her şeyden kıymetlidir.Eee söyle bakalım ineği ne yaptın?” deyince Recep Ağa: “Yuttum,” diye cevap verir.

(Demiray,T., Kârlı Bir Alışveriş, Y.Y.,Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, s.122-125)

“Akılsız Yusuf’un Marifetleri” adlı hikâyede, bir köyde annesiyle birlikte yaşayan Aptal Yusuf lakaplı bir çocuğun yaptıkları anlatılmaktadır. Annesi bir gün Yusuf’u, koyun alması için pazara gönderir. Yusuf pazardan aldığı koyunu eve kadar kucağında getirdiği için yorgunluktan bayılır. Annesi koyunun kucakta taşınmayacağını; boynuna bağlanan ip vasıtasıyla çekilerek getirilmesi gerektiğini söyler. Bunun üzerine birkaç gün sonra pazardan aldığı toprak bir kaba ip bağlayan Yusuf, kabı eve kadar yerlerde sürüyerek getirmeye çalışırken kap parça parça olur. Annesi, kabın böyle getirilmeyeceğini;köye gelen saman arabalarının bir köşesine koyularak getirilmesinin daha doğru olacağını söyler. Başka bir gün pazardan dikiş iğnesi alan Yusuf, annesini söylediğini hatırlayarak iğneyi saman arabasının bir köşesine koyar. Köye geldiğinde ise samanların içinde iğneyi bir türlü bulamaz.

(C.M., Akılsız Yusuf’un Marifetleri, Y.Y.,Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrin-i sâni 1340, s.398)

Hikâyelerde saf ve bilgisiz insanların düştükleri gülünç durumlar anlatılmaya çalışılmıştır. Bu hikâyelerde verilen modeller doğrultusunda okuyuculara her konuda bilgi sahibi olmaları, cahil kalmamaları konusunda bir takım mesajlar verilmek istenmiştir.

4.1.2.7.Hayvanlarla İlgili Hikâyeler:

“Güzin’in Bebeği” başlıklı hikâye Fransızca’dan tercüme edilmiştir. Güzin, bebeğiyle bahçede oynarken uyuyakalır. Bunu fırsat bilen bahçedeki köpekler, Güzin’in bebeğini paramparça ederler. Güzin uyanıp bu manzarayı görünce göz yaşlarını tutamaz. Tam bu sırada köpeklerden biri havuza, biri kaynayan suya, diğeri de Güzin’in kucağına düşer. İki gözü iki çeşme olan Güzin, köpeklerin bu hallerine

kahkahalarla güler. (Şükrü, Fuad, Güzin'in Bebeği, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.207)

“**Âciz**” adlı hikâyede, odasının penceresinden doğayı seyreden bir çocuk, böceklerle, çiçeklerle oynayan ;oradan oraya uçan bir küçük bir kuş görür. Kuşun yeride olmak isteyen çocuk, onun gibi uçmak ister. Tam bu sırada birden ağaçların arasından çıkan atmaca kuşu, küçük yiyince çocuk çok üzülür ve uzun süre etkisinde kalır.

(Dündar, Tevfik, Âciz, Y.Y.,Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, s.131)

“**Zenciyle Pelikan Kuşu**” adlı hikâyede, pelikanın kursağını valiz olarak kullanmak isteyen bir çocuğun yaşadığı olay konu edilmiştir. Babası Küba'nın zenginlerinden olan Mercan Bey, çok iyi okullarda okumasına rağmen, okula gitmeyi hiç sevmez. Onun tek isteği, seyahat etmektir. Bir gün seyahat etmeğe karar verir ve eşyalarını taşıması için bir pelikanı satın alır. Bütün eşyalarını pelikanın kursağına doldurduktan sonra sandala binip yolculuğuna başlar. Deniz çok dalgalı olduğu için sandal iyice sallanır,bunun üzerine pelikanın midesi bulanarak kursağındakileri denize boşaltır. Bütün eşyaları denize dökülen Mercan Bey, pelikana eşya taşıtmanın iyi bir fikir olmadığını böylece anlamış olur.

(Cahid, M., Zenciyle Pelikan Kuşu, Y.2, C.3, S.60, 22 Kânûn-ı sâni 1341, s.577-578)

“**Koca Ali**” hayvanlarından ayrı kalmaya dayanamayan bir çobanın hikayesidir. Anne ve babasını küçük yaşta kaybeden, koyunlarını otlatıp kavalını çalarak günlerini geçiren Koca Ali, bir gün ağlayarak köye gelir. Yanında kavalının ve koyunlarının olmadığını gören köylüler, Koca Ali'nin başına toplanıp ne olduğunu sorarlar. Koca Ali, koyunlarını ve kavalını ovaya gelen düşmanların çaldığını söyler. Canından çok sevdiği koyunlarından ve kavalından ayrılmayı bir türlü kabul edemeyen Koca Ali,delirir ve köyden kaybolup gider.

(Ata,M., Koca Ali, Y.Y., Y.2, C.3, S.62, 5 Şubat 1341, s.605)

“**Kaplanın İntikamı**” adlı hikâyede yavrusu insanlar tarafından kaçırılan anne bir kaplanın intikamı anlatılmaktadır. Hindistan’da kaplan avına giden iki avcı, bir kaplanın yavrusunu kaçıırarak evlerine getirirler. Yavrusunun yerini kokusundan bulan kaplan her gece avcının evinin önüne gelerek acı acı ulur ve gider. Bir gün avcının küçük oğlu eve dönmeyince herkes onu merak eder. Ertesi sabah bahçeye çıkan ev halkı çocuğun parçalanmış vücudunu bulurlar. İhtiyar kaplan intikamını aldıktan sonra artık oralarda görülmemiştir.

(Basri, H., Kaplanın İntikamı, Y.Y.,Y.3, C.3, S.66, 5 Mart 1341, s.678-680)

Hayvanları konu edinen bir başka hikâyeye de “**Aslanlar Arasında**” adlı hikâyedir. Bir sirk kafilesindeki aslan kafeslerinin kapısı yolda bir kaza sonucu açılınca kafiledeki insanlar kaçırlar. İnsanların kaçışmalarına bir anlam veremeyen aslanlar, sahiplerini aramak için kafeslerinden çıkarak dolaşmaya başlarlar. Bu durumdan tedirgin olan bölge halkının yardımına avcılar ve jandarmalar yetişir. Avcıların öldürmek için etraflarını sardıkları aslanlar, hiçbir şeyden habersiz kafeslerine girerler. Tam bu sırada yanlarına gelen sahiplerini görünce çok sevinirler ve sahipleriyle birlikte tekrar yollara düşerler.

(İmzasız, Aslanların Arasında, Y.Y.,Y.3, C.3, S.69, 26 Mart 1341, s.727-728)

Bir köpekle bir insan arasındaki dostluğu anlatan “**Bobi’nin İntikamı**” adlı hikâyede, bir köpeğin arkadaşını zor bir durumdan kurtarması ve arkadaşıyla yaşadıkları maceralar konu edilmiştir. Öksüz ve cılız bir çocuk olan Turgut, teyzesinin ölümünden ölümünden sonra tek arkadaşı köpeği Bobi ile ortada kalmıştır. Birbirlerini koruyacakları hususunda sözleşirler. Turgut, sigara izmaritleri toplayarak tütün kaçakçılarına satmak suretiyle para kazanmaya başlar. Rakibi olan “Saçaklı Hasan”, gözleri az gördüğü için daha az kazanmaktadır.Hasan, Turgut’un daha fazla kazanmasını hazmedemeyerek, Turgut’u tehdit eder ve döver. Kanlar içinde kalan Hasan’ın imdadına Bobi yetişir. Arkadaşını ölümden kurtarmanın ve rakibi tepelemiş olmanın sevinciyle Bobi, arkadaşını da alarak kaldıkları köprü altına gelir. İşinde rakipsiz kalan Turgut, daha çok kazanır ve küçük bir ev tutarak köprü altından kurtulur.

(İmzasız, Bobi’nin İntikamı, Y.Y., Y.3, C.4, S.74, 30 Nisan 1341, s.807-808)

“**Hain Bir Kedi**” başlıklı hikâyede, çoluğu çocuğu olmayan ihtiyar bir kadının en yakın arkadaşı Bulut, adındaki kedisidir. Bir gün kedi bahçedeki ağaçta bulunan arı kuşunun yavrularını yer. İhtiyar kadın kediyeye çok kızınca, kedi eve kaçar. Birkaç gün evden çıkmayan kedi, kapının önüne çıkınca arı kuşunun babasının saldırısına uğrar. Tekrar evdeki karanlık bir köşeye saklanır ve korkusunda bir daha hiç dışarıya çıkmaz.

(Muallim Nadi, Hain Bir Kedi, Y.Y., Y.4, C.5, S.104/ 8, 8 Nisan 1926, s. 1309)

“**Göz Yaşları**”adlı hikâyede, bir küçük kızın ölen kedisinin ardından tuttuğu yas konu edilmiştir. Leyla anne ve babası tarafından çok sevilen bir çocuktur. Leyla’nın çok sevdiği bir kedisi vardır. Bu kedi, bir gün Leyla’nın babasının çok sevdiği kuşları yaralar. Bunun üzerine çılgına dönen Leyla’nın babası kediyeye dövmeye başlar, zavallı kedi darbelere daha fazla dayanamayarak ölür. Buna çok üzülen Leyla, kuşlardan ve babasından intikam almayı plânlar. Bir gece Leyla’yı yatağında bulamayan anne ve babası her yeri armalarına rağmen, Leyla’yı bir türlü bulamazlar. Sonunda bahçede bir ağcın altında uyurken bulurlar. Babası Leyla’yı içeriye götürmek için kucağına aldığı anda Leyla’nın göğsü açılır ve göğsünden iki kuş yavrusu uçarak çıkar ve ardından kedinin cansız bedeni düşer. Leyla kuşlardan ve babasından bu şekilde intikam almıştır.

(Ağabey, Göz Yaşları, Y.Y. Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrîn-i evvel 1926, s.1410-1411)

Yukarıdaki yedi hikâyede, hayvanların sevimlilikleri, hayvanlara duyulan sevgi, hayvanların yavrularına duydukları sevginin yoğunluğu, hayvanların acizlikleri ve insanlarla hayvanlar arasındaki dostluklar konu edilerek okuyuculara hayvan sevgisi aşılanmaya çalışılmıştır.

4.1.2.8. Aklın ve Zekânın Önemi Anlatan Hikâyeler:

“**Şeytan**” başlıklı hikâyede, arabasını tamir ettirmek için kasabaya giden Yusuf, arabası tamir edilirken çarşıda biraz dolaşır. Tam bu sırada yanına birisi

yanaşır ve Yusuf'un peşini bırakmaz. Bu şeytandır. Yusuf ondan kurtulmak için elinden geleni yapar; ama bir türlü kurtulamaz. Nasıl kurtulacağını düşünürken, kulağına ezan sesi gelir. Akıllı Yusuf, şeytana abdest alıp camiye gitmeyi teklif edince şeytan kaçar. Böylece Yusuf da kurtulmuş olur.

(Doğan, Şeytan, Y.Y., Y.1, S.10, 8 Teşrîn-i sâni 1339, s.148-149)

Üç köylü çocuğunun arasında geçen bir olayı konu alan **“Bir Köylü Çocuğundaki Zekâ”** adlı hikâyede, gezinmek için kırlarda dolaşan üç çocuktan biri susamıştır. Bir tarladaki küpün içinde su bulurlar, ama su derinde olduğu için içemezler. İçlerinden en zeki olanı, küpü taşla doldurmayı teklif eder. Taşlar çoğaldıkça su yükselecek ve böylece suya kavuşacaklardır. Küpe taş atmaya başlarlar. Su yükselince hepsi kana kana su içerler. Zeki çocuğun hem kendisine, hem de arkadaşlarına faydası olmuştur.

(Kıraat Hocası, Bir Köylü Çocuğundaki Zeka, Y.Y., Y.1, S.10, 8 Teşrîn-i sâni 1339, s.152-153)

“Düşünmeden Karar Verme” adlı hikâyede olay, Zeki ve Rüştü adlı iki çocuk arasında geçmektedir. Rüştü Zeki'yi kör olduğu için hor görür ve onunla bir yarış yapmak istediğini söyler. Zeki, yarış yerini ve saatini kendisinin belirlemesi şartıyla kabul eder. Gece yarısı köyden kasabaya gideceklerdir. Zeki zaten karanlıkta yaşadığı için geceyi seçmiştir, ama Rüştü, buradaki kurnazlığı anlamamıştır. Zeki gün aydınlanmaya başladığında kasabaya varır. Rüştü ise ormanda kaybolur. Zeki, zekâsı sayesinde yarışı kazanırken Rüştü, özürsü bir insanı küçük görmeyen cezasını çekmiştir.

(Hadi, T., Düşünmeden Karar Verme'', Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.183)

Küçük bir çocuğun zekice verdiği cevabı konu edinen **“Zekâ”**, Arapça'dan çevrilmiş bir hikâyedir. Olay kutsal topraklarda geçmektedir. Medine sokaklarında oynayan çocuklar, Hz. Ömer'in geldiğini görünce kaçarlar; ama içlerinden bir tanesi kaçmaz ve Hz. Ömer'i bekler. Hz. Ömer gelince çocuğa niçin kaçmadığını sorar. Çocuk, kaçacak bir suç işlemediğini söyler. Çocuğun verdiği cevabı çok beğenen

Hz.Ömer, “Allah senin ömrünü uzun etsin,” diyerek alnından öper.(Y.B., Zeka, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.231-232)

“ **Define**” adlı hikâyede, çok zeki bir genç olan Selim, arkadaşlarıyla birlikte gittiği avda üç küp altın bulur. Bu durumdan arkadaşlarına bahsetmeyen Selim, yanında kimsenin bulunmadığı bir zamanda ormandaki altınları evine çeker ve ailesiyle birlikte mutlu bir hayat yaşar.

(İhsan, Define, Y.Y.,Y.1, S.21, 24 Kânûn-ı sâni 1340, s.288)

Kara Mahmut’un zekâsı sayesinde parasızlıktan nasıl kurtulduğunu anlatan “**Alacaklı**” adlı hikâyede, parasız kalan Kara Mahmut, Bakkal Kiryako’nun dükkânına gider ve küfürlü sözler söyleyerek ayrılır. Bu durumdan rahatsız olan Kiryako, Kara Mahmut’u polise şikâyet eder. Polis her ikisini alıp karakola götürdüğünde zeki Mahmut, Kiryako’yu borcunu ödememekle suçlar. Zavallı adam borçlu olmadığı halde, kendisini savunamayıp borcunu kabul eder. Kara Mahmut da zekâsı ve kurnazlığı sayesinde parasızlıktan kurtulur.

(Zeybek, Alacaklı, Y.Y.,Y.3, C.3, S.66, 5 Mart 1341, s.682-683)

“**Mukaddes Cin**” başlıklı hikâyede, Amerika’da değişik milletlerden oluşan on iki kişi, beraber altın ararken yerlilerin baskınına uğrarlar. Herkesi öldüren yerliler Rasim’i esir alırlar. Yerlilerin ellerinden kurtulmak için bir yol arayan Rasim, vücudunu boyayarak büyük bir kazanın içine girer. Sabahleyin onu öldürmeye gelen yerliler, Rasim’i cin zannedip kaçarlar. Böylece Rasim, akli sayesinde yerlilerin elinden kurtulur.

(Oğuz, Kenan, Mukaddes Cin, Y.Y.,Y.4, C.5, S.109/13, 9 Teşrîn-i evvel 1926, s.1388-1389)

“**Demir Şeytan**” adlı hikâyede, Demirci Fehmi, dükkânında huzurlu bir şekilde çalışırken, yeşil kirpikli acayip burunlu şeytan misafir olarak gelir ve ustayı kandırarak onu kumarbaz ve alkolik yapar. Zengin bir hayat süren, çocuklarını en iyi okullarda okutan Fehmi Usta gittikçe fakirleşmeye başlar. Bu duruma çok üzülen çocuklar babalarına yalvarırlar. Ne yaptığını, nereye gittiğini düşünen Fehmi Usta

aklını kullanarak girdiği bu bataktan kendini ve ailesini kurtarır. Şeytanı yenen usta, eski zenginliğine ve mutluluğuna kavuşur.

(Tuğrul, Doğan, Demir Şeytan, Y.Y.,Y.4, C.5, S.109/13, 9 Teşrîn-i evvel 1926, s.1395)

Zekânın konu edildiği hikâyelerde kahramanlar zekâları sayesinde bir takım zor durumların üstesinden gelirler. Böylece bu hikâyelerde okuyuculara zeki insanların karşılaştıkları sorunları kolayca çözebileceği, aptalların ise her zaman yanılacağı anlatılmaya çalışılmıştır.

4.1.2.9. Tedbirsizlik, Dikkatsizlik ve Kıskançlıkla İlgili Hikâyeler:

Birkaç seyyahın dikkatsizlikleri sonucu yaşadıkları bir olayın anlatıldığı “**Tilki ile Seyyahlar**” başlıklı hikâyede, birkaç seyyah acem ülkelerinde dolaşırken yemek için oturup sofraya iki tavuk koyarlar. Tam bu sırada akşam namazı vaktinin geçmek üzere olduğunu hatırlayıp namazlarını kılmaya başlarlar. Onlar namazlarını kılariken uzaktan gelen bir tilki sofradaki tavuklardan birini alarak uzaklaşır. Sofraya oturan seyyahlar tavuğun birinin yok olduğunu görünce şaşırırlar. Bira ileride tilkinin tavuğu yediğini görünce, tilkiyi yakalamak için koşarlar. Tilki arkadan dolanarak diğer tavuğu da alır ve karnını iyice doyurur. Seyyahlar ise dikkatsizliklerinden ve tedbirsizliklerinden aç kalırlar.

(İmzasız, Tilki ile Seyyahlar, Y.Y. Y.1, S.8, 15 Haziran 1339, s.122)

“**Cevahirci Dursun Ağa**” adlı hikâyede, parasının haddi hesabı olmayan Dursun Ağa, komşunun sünnet düğününe davet edilince, karısına düğün gününe kadar pantolonun paçasını tamir etmesini ister. Karısının çok unutkan olduğunu bildiği için aynı şeyi hizmetçiye ve ahçıya da söyler. Düğün geldiğinde karısı pantolonun paçasını iki parmak kısaltmıştır. Bu durumdan habersiz olan hizmetçi ve ahçı da pantolonun paçasını ikişer parmak kısaltırlar. Akşam eve dönen Dursun Ağa, düğüne geç kaldığı için pantolonun paçasına hiç dikkat etmeden, acele bir şekilde giyiniş çıkar. Düğün evindeki diğer misafirler onun bu komik hâline kakhahalarla

gülerler. Pantolonunun halini fark eden Dursun Ağa, utancından hemen oradan ayrılır.

(Doğan, Cevahirci Dursun Ağa, Y.Y., Y.1, S.9, 15 Temmuz 1339, s.138-139)

“**Hırs ve Dikkatsizlik**” adlı hikâye, dikkatsizliğinin cezasını canıyla ödeyen bir adamın hikâyesidir. Düşmanların şehri terk etmelerinin hemen ardından Osman Ağa, ganimet toplamak için hemen sokağa fırlar ama hiçbir şey bulamaz. Çaresiz dolaşırken, bir kapının üstünde “Ordu Kasası” yazısını görünce, kapının aralığından bakar ve pırıl pırıl parlayan altınları görür. Kapıyı açmaya çalışır, fakat açamaz. Uzun bir uğraştan sonra kapı açılır ve Osman Ağa içeri girer. Tam Altınları toplamaya başladığı sırada, kapı tekrar kapanır ve bir türlü açılmaz. İçeriden çıkamadığı için açlıktan ölen Osman Ağa, dikkatsizliğinin cezasını çeker.

(Celâl, Mehmet, Hırs ve Dikkatsizlik, Y.Y., Y.2, S.29, 22 Mart 1340, s.77)

Arkadaşının başarısını kıskanan bir avcının tedbirsizliğinin neticesinde başından geçen olayların konu edildiği “**Kaplan Avcıları**” hikâyede, Afrika kabilelerinden birinde müthiş bir kaplan avcısı olan Jambo yaşamaktadır. Bu meziyetinden dolayı Jambo’yu kıskanan Kambo, Sam ile bir plan yapar. Kambo Kaplan kılığına girerek etrafta dolaşır. Sam ‘da Jambo’yu bu kaplanı avlaması için ikna eder. Jambo ve Sam sahte kaplanın peşine düşerler. Avcılardan Kambo’nun karşısına gerçek bir kaplan çıkınca ne yapacağını bilemez. Kaplanın elinde kurtulabilmek için büyük çaba sarfeden Kambo, ancak arkadaşlarının yardımıyla kurtulur ve bir daha hiç kimseyi kıskanmayacağına dair yemin eder.

(Orhan, Kaplan Avcıları, Y.Y., Y.2, S.41, 9 Eylül 1340, s.270-272)

“**İki Kıskanç Çocuk**” başlıklı hikâyede, birbirlerini her hususta kıskanan ikiz kardeşler, suç işlediklerinde de suçu birbirlerinin üzerlerine atarlar ve annelerini zor durumda bırakırlar. Bir gün erik çalan Nebil, annesinin gördüğünü fark edince, hemen eve koşar ve kardeşiyle birlikte oynamaya başlar. Annesi yanlarına gelince de suçu birbirlerinin üstüne atarlar. Ama gece eriklerin tesiriyle midesi rahatsızlanan Nebil, kendini ele verir. Birkaç gün süren bu rahatsızlığı onun için en büyük ceza olur.(İmzasız, İki Kıskanç Çocuk, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1024)

“**Tedbirsizliğin Cezası**” adlı hikâyede, tedbirsizliği sonucunda bir kurda yem olacakken son anda kurtulabilen bir çocuğun yaşadıkları konu edilmiştir. Etrafindakilere şaka yapmaktan çok hoşlanan Memduh, evde bulduğu ayı postunu giyerek sırasıyla evin küçük kedisini, kahyayı, büyükannesini korkutur ve onları korkutmaktan büyük bir zevk alır. Ayı postunu üstünden çıkarmadan dolaşmak için kırlara gider ve bir kurda rastlar. Bu sefer korkma sırasının kendinde olduğunu anlayan Memduh, ne yapacağını bilemez. Kaçmağa başlar ama, kurt peşini bırakmaz. Bahçıvan olanları görür ve kurdu öldürür. Memduh, bahçıvanın yetişmesi sonucu kurdun elinden son anda kurtulmuştur.

(İmzasız, Tedbirsizliğin Cezası, Y.Y., Y.4, C.5, S.108/12, 25 Eylül 1926, s.1380)

Yukarıdaki hikâyelerde, kahramanların tedbirsizlik ve dikkatsizlikleri sonucu düştükleri komik durumların yanında, kıskançlığın neticesinde insanların karşılaştıkları olumsuz durumlar konu edilmiştir. Bu hikâyelerle okuyuculara her konuda dikkatli ve tedbirli olmaları, kıskançlık duygusunu hiçbir zaman benimsememeleri tavsiye edilmektedir.

4.1.2.10. Heyecanlı Olayların Anlatıldığı Hikâyeler:

“**Ahtapot Kolları Arasında**” adlı hikâyede, Hacı Numan ve arkadaşları bir gün arkadaşlarıyla inci çıkarmak için denize açılırlar. Tam denizin ortasına geldiklerinde bir taşın ucuna ip bağlayıp denize atarlar. Hacı Numan bu ipe dalıp midyeleri toplar ve çıkar. Son defa ki dalışında çıkması gecikince arkadaşları merak eder. Hacı Numan, ahtapot tarafından yakalanmıştır. Ahtapotla mücadelesinin sonunda elindeki kamayı ahtapotun kalbine kadar saplar ve öldürür. Deniz birden yemyeşil olur. Hacı Numan korku içinde kendini sandala atar. O olaydan sonra bir daha inci toplamaya tövbe eder.

(Kenan, Y., Ahtapot Kolları Arasında, Y.Y., Y.2, C.3, S.58, 8 Kânûn-ı sâni 1340, s.543-544)

Babasının sözünü dinlemeyen çocuğun yaşadıklarını anlatan “**Balık Avlarken**” adlı hikâyede, çocuk babasından izin alarak göle balık avlamaya gider. Babası çocuğu geç kalmaması konusunda tembihler. Balık avlamaya kendini kaptıran çocuk, geçen zamanın farkında olmayarak eğlencesine devam eder. Hava kararmaya başladığında arkasından bir ses geldiğini işitir. Bu ses iri bir kaplana aittir. Korkudan tir tir titreyen çocuk, kaplandan kaçmaya çalışırken bir tüfek sesi duyar ve kaplanın yere yıkıldığını görür. Çocuk kendisini aramaya çıkan babası sayesinde kaplandan kurtulmuştur. Çocuk,basını sözünü dinlemediği için babasında özür diler ve büyük sözü dinlememenin neye mal olabileceğini çok iyi anlar.(İmzasız, Balık Avlarken, Y.Y., Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.791)

“**Mukaddes Vadi**” adlı hikâyede, altı arkadaş eski dünyanın garip gizemlerini çözmek için Himayalar’a seyahate karar verirler. Aylarca yürüdükten sonra kimsenin geçemediği yolları geçmek için yanlarına bir rehber alırlar. Fakat bu rehber yolda onları soyup zehirlenmek isteyen cani bir hayduttur, fakat haydut bu düşüncesini bir türlü gerçekleştiremez. Seyyahlar nihayet türlü zorlukları aşarak mukaddes vadiye ulaşırlar. Çeşitli hayvanlarla ve vahşi insanlarla karşılaşır. Köprüsü yıkılmış derin bir yerden iple geçmeye çalışırken orman adamlarının hücumuna uğrarlar. Kurtulup bir sürü engeli daha aştıktan sonra asıl mukaddes vadiye geldiklerinde bir sürü garip kuşun insan kemiklerini gagaladıklarını görürler. O sırada ilk rehberin kendilerini öldürmek için silahla geldiğini görürler. Rehber bu eyleminde de başarıya ulaşamaz, çünkü günahkâr ve zalimleri üzerinde barındır mayan vadi, rehberi öldürür. Anlarlar ki burası zalimleri cezalandıran, iyileri mükafatlandıran bir vadidir. Seyyahlar evlerine dönmek için yola çıkarlar, evlerine döndüklerin de artık yaşlanmışlardır seyyahlar.

(İmzasız, Mukaddes Vadi, Y.Y., Y.3, C.4, S.77, 12 Mayıs 1341, s.854-856)

Altı arkadaşın heyecanlı seyahatlerini konu alan “**İşkenceli Ölüm**” adlı hikâyede, altı seyyah içinde garip mağaralar bulunan Selvi Dağı’na yolculuk ederler. Büyük, geniş bir mağaranın içine girdiklerinde etlerini hayvanların yediği bir cesetle karşılaşır. Cesedin avucundaki mektubu okuyunca dağın eteğindeki kasaba eşrafından Turhan isimli birine ait olduğunu, bu adamın arkadaşlarıyla gezmeye

geldiğinde soyulup bu mağaraya kapatıldığını ve uzun süre işkence edilerek burada öldürüldüğünü öğrenirler. Turhan kağıda katillerinin isimlerini yazmış ve adalete teslim edilmelerini vasiyet etmiştir. Seyyahlar bu acı durum karşısında geziyi yarıda kesip kasabaya dönerek katilleri yakalattılar. Bu hikâyeye hiçbir suçun cezasız kalmayacağını anlatması bakımından önemlidir.

(N.E., İşkenceli Ölüm, Y.Y., Y.3, C.4, S.78, 28 Mayıs 1341, s. 870-871)

İyiliğin karşılıksız kalmayacağı gibi kötülük edenlerin de mutlaka cezalarını bulacaklarını anlatan “**Heyecanlı Bir Macera**” başlıklı hikâyede, bir doktor ve bir arkadaşı, Amerika açıklarındaki adalarda bilinmeyen bir hastalığa çare aramaktadır.Çevre adaları gezmeye başlarlar. Doktor, hasta bir zenci çocuğunu kurban edilmekten kurtarıp iyileştirir. Arkadaşı doktordan bir süreliğine ayrılır. Doktor, orman içinde bilinmeyen yerleri zenci kılavuzla gezmeye gider. Derin bir uçurumdan inerken zenci kılavuz ipi kesince doktor, uçurumda asılı kalır. Bir süre sonra yukarıdan ip sarkıtılınca sevincinden ağlar. İpi uzatan hayatını kurtardığı zenci çocuktur.Yazar, hikâyenin sonunda iyiliğin hiçbir zaman karşılıksız kalmayacağını söyleyerek hikayeyi bitirir.

(N.E., Heyecanlı Bir Macera, Y.Y., Y.3, C.4, S.81, 9 Temmuz 1341, s.918-919)

İki kardeşin yaşadığı heyecanlı bir olayın konu edildiği “**Girdap**” adlı hikâyede, Kaz Dağı’nın yamaçlarındaki bir kasabada yaşayan iki kardeş anneleriyle mütevazı bir hayat yaşamaktadırlar. Babaları birkaç yıl önce uçurumdan yuvarlanarak düşüp ölen Turgut ve İlhan adlı bu çocukları anneleri gözünün önünden ayırmak istememektedir. Bu iki kardeş vakitlerini dağda elmasa benzeyen billur tanelerini toplayarak geçirirler. Bir kış günü annelerinin istememesine rağmen, yola çıkarlar. Karlı ve buzlu yerlerde ilerlerken birden lodos esmeye başlar. Turgut, geri dönmeleri gerektiği konusunda ısrar eder; fakat İlhan, billur toplayacakları araziye gelmek üzere olduklarını belirtip karşı çıkar. Tam bu sırada büyük bir çığın üzerlerine doğru geldiğini görürler. Turgut çığın altında kalmaktan son anda kurtulur; fakat İlhan kurtulamaz ve çığ onu uçurumdan yuvarlar. Olayın etkisinden kurtulamayan Turgut, kendine gelip kardeşinin yanında olmadığını görünce çığına döner ve kardeşini aramaya başlar. Kardeşine seslenerek bir süre dolaşır ve sonunda

kardeşini bulur. Bir ip yardımıyla kardeşini düzlüğe çıkarır ve onu ölümden kurtarır. İlhan ise nasıl kurtulduğuna hayret ederek uzun bir süre olayın etkisinden kurtulamaz.

(N.E.,Girdap, Y.Y., Y.3, C.4, S.85, 9 Eylül 1341, s.982-985)

Denizde yaşam mücadelesi veren bir kaptanın yaşadıklarını konu eden **“Ölüm Dalgaları”** başlıklı hikâyede, Büyük Okyanus'ta batan bir gemiden zar zor kurtulan kaptan saatlerce dalgalarla boğuştuğundan sonra sesler duyar. Sesin geldiği tarafa bakınca iri cüsseli bir zencinin genç bir bayanın üzerindeki cankurtaranı almak için saldırdığını görür. Hemen harekete geçip zenciye denizin dibine gönderir. Baygın düşen kadını sırt üstü yatırır. Çocuklarını, karısını ve annesini düşünen kaptan, yaşamayı bu kadından daha fazla hak ettiğini düşünür,ama kadının üzerindeki cankurtaranı almayı insanlığına ve erkekliğine yakıştıramaz. Bir süre sonra takati kesilir ve denizin dibini boylar. Gemideki yüzlerce kişiden sadece kaptanın kurtardığı kadın sağ kalmıştır.

(N.E., Ölüm Dalgaları, Y.Y., Y.3, C.4, S.90, 12 Teşrîn-i sâni 1341, s.1062-1064)

“Korkular Arasında” adlı hikâyede Perihan ,babası,annesi ve kardeşleriyle birlikte küçük bir kulübede yaşamaktadırlar. Perihan'ın babası daha büyük bir eve yerleşme hayaliyle altın arıyordur. Perihan on üç yaşında şuh, fattan ve elinden her iş gelen bir kızıdır. Bir gün havanın güzelliğine aldanarak şehirden yaya olarak eve dönerken, birden şiddetli bir yağmurun bastırmasıyla yakınlardaki boş bir kulübeye sığınır. Hemen arkasından üç haydutun da kulübeye sığınması üzerine, kulübenin çatısına saklanıp haydutları dinlemeye koyulur. İçki içmeye başlayan haydutlar, bir yandan da baskın planı yapmaya başlarlar. Perihan'ın babasından da yüklü bir miktar para istemeye, vermezse öldürmeye karar verirler. İçkinin tesiriyle haydutlar, sızınca Perihan önce babasına sonra zaptiyeye haber verir ve haydutları zindana attırır.

(İmzasız, Korkular Arasında, Y.Y.,Y.3,C.4, S.91, 19 Teşrîn-i sâni 1341, s.1078-1079)

Bu bölümün heyecanlı bir başka hikâyesi **“Hint Denizlerinde Bir Fırtına”** adlı hikâyedir. Bu hikâyede, Ümit Burnu'nda yaşanan bir tehlike anlatılmıştır. Açık

bir havada Ümit Burnu'ndan geçerken birden vapura benzeyen bulutlar, gökyüzünü kaplar. Ardından bir fırtına kopar ve dev dalgalar gemideki her şeyi ters yüz eder. Hikâyenin anlatıcısı, önce çok korkar ama, sonra bu korkusu geçer.

(Nadi,Yunus, Hint Denizlerinde Bir Fırtına, Y.Y. Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1228)

“Büyük Bir Geminin Feci Akıbeti” adlı hikâyede, bir geminin fırtınanın şiddetine dayanamayarak batışı ve mürettebatının kurtarılışı anlatılmaktadır. Büyük Okyanus'ta fırtınanın şiddetine rağmen, yoluna devam etmek isteyen bir gemi, hırçın dalgalara dayanamayarak batmaya başlar. Kaptan ve mürettebat sonuna kadar görevlerinin başından ayrılmazlar. Gemideki telgrafçının yardım çağrılarında sonunda cevap gelir. Giderek sulara gömülen geminin mürettebatı, korkulu bir şekilde ümitlerini yitirmeden yardım beklerler. Sonunda bir gemi yanlarına yanaşarak gemideki bütün insanları kurtarır.

(Bekir, Hüviyet, Büyük Bir Geminin Feci Akıbeti, Y.Y., Y. 4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, s.1290-1291)

“Bahr-i Muhit'in Ortalarında” adlı hikâyede, Okyanusya'ya gitmek için denize açılan bir gemi, şiddetli bir fırtınaya yakalanır. Günlerce başıboş dolaşan gemideki mürettebattan sadece birkaçı sağ kalabilir. Bu sağ kalanlardan biri susuzluktan ve açlıktan delirir ve kaptana saldırır. Kaptan canını kurtarmak için denize atlar. Gözlerini açtığı anda ise kendini kurtaran gemide olduğunu anlar.

(Rakım, Melih, Bahr-i Muhit'in Ortalarında, Y.Y.,Y.4, C.5, S.106/10, 13 Mayıs 1926, s.1341)

İki arkadaşın maceralarının konu edildiği **“Küçük Avcıların Akıbeti”** adlı hikâyede, Orhan ve Oğuz adlı iki arkadaş, güneşli bir günde ailelerine haber vermeden okuldan kaçıp, dağ keçisi avlamağa giderler. Sarp kayalıklarda saatlerce dolaşmalarına rağmen, hiç ava rastlayamazlar. Evlerine dönecekleri sırada birden başlayan fırtınayla ormanda mahsur kalan çocuklar, geceyi bir çalılığın içinde geçirirler. Sabah olduğunda evlerine koşan çocuklar, ailelerinden güzel bir ceza

alırlar.(Haşim Mehmet, Küçük Avcıların Akıbeti, Y.Y., Y.4, C.5, S.106/10, 13 Mayıs 1926, s.1343,1344)

“İskeletler Arasında” başlıklı hikâyede insanların esir olarak satılmalarına karşı olan iki seyyah, seyahatleri sırasında zenci bir esiri annesinden alırlar ve onunla birlikte yollarına devam ederler. Esir aldıkları çocuğun ayağındaki zincirleri çıkartarak onu özgür bırakırlar. Çocuk bu duruma şaşırınca iki seyyah, çocuğa şaşırarak bir şey olmadığını, kendisini özgür bırakmak için annesinden aldıklarını söylerler. Bu sözleri duyan çocuk, çok sevinir. Bu üç seyyah ormanda yollarına devam ederlerken kendilerini iskeletlerin arasında bulurlar. Buranın esir mezarlığı olduğunu anlarlar. Esir ticareti konusunda bilgi sahibi olan seyyah, arkadaşına bu konuda bildiği her şeyi anlatır. Bu ortamda daha fazla kalamayan seyyahlar hemen oradan uzaklaşırlar.

(İmzasız, İskeletler Arasında, Y.Y.,Y.4, C.5, S.108/12 27 Mayıs 1926 , s.1372-1374)

Birkaç fil avcısının başlarından geçen heyecanlı bir olayın konu edildiği “**Filin Hortumu Arasında**” adlı hikâyede, birkaç avcı bir filin peşine düşerler. Fil bir mağaraya girince avcılar mağaranın ağzında filin çıkmasını beklerler. Bir süre bekledikten sonra fil hala çıkmayınca avcılardan biri bütün cesaretini toplayarak mağaraya girer. Fili öldürmeye çalışırken fil, hortumuyla adamı sarar. Çaresiz bir durumda olan avcı, elindeki bıçakla filin hortumunu keserek kurtulur. Hortumu kesilen fil devrilir ve ölür. Kahraman avcı, diğer arkadaşları tarafından takdirle karşılanır.

(Oğuz, Kenan, Filin Hortumu Arasında, Y.Y., Y.4, C.5, S.111/15, 6 Teşrin-i sâni 1926, s.1426-1427)

Yukarıdaki hikâyelerde, kahramanlar yaşadıkları heyecanlı olaylarla tesadüfen, yapılan bir hata sonucu veya merak sonucunda karşılaşmışlardır. Ayrıca bu hikayelerin bir kısmında iyilik eden insanların bir gün mutlaka ödüllendirildiği de belirtilmiş ve okuyucular bu konuda yönlendirilmeye çalışılmıştır.

4.1.2.11.Yaramazlık Konulu Hikâyeler:

Yaramazlık konulu ilk hikaye, “**Asım’ın Son Oyunu**” adlı hikâyedir. Çok yaramaz bir çocuk olan Asım’ın gittiği mahalle mektebinde falakaya yatmadığı gün yoktur. Yine bir gün hocanın arkasına “Hoca cübbeni topla” yazılı bir kâğıt asmış ve herkes hocaya gülmüştür. Buna çok sinirlenen hoca, Asım’ı falakaya yatırmak için bekler ama Asım, birkaç gün okula gelmez. Nihayet bir gün çoraplarına kül doldurup, hocanın merdiven başındaki terliklerini çiviledikten sonra okula gelir. Hoca Asım’ı falakaya yatırıp vurur vurmaz. Ortalığı bir toz tabakası kaplar. Hoca hemen kendini dışarıya atar. Terliklerini giymeye çalışırken merdivenden aşağıya yuvarlanır. Bu olaydan sonra Asım, okula uzun bir süre uğramaz.

(Basri, H., Asım’ın Son Oyunu, Y.Y.,Y.2, C.3, S.55, 18 Kânûn-ı evvel 1340, s.490-491)

Yaramazlığın cezasız kalmayacağını öğütleyen “**Yaramazlığın Cezası**” adlı hikâyede, yaramaz ve aynı zamanda tehlikeyi seven bir çocuk olan Fikret, okuldan döndüğü bir gün evde kimseyi bulamaz . Bir süre geçtikten sonra annesinin sesini duyunca kapının önündeki kilimin altına girer ve kapıyı açık bırakır. Fikret’in kapıyı açık bırakıp oyun oynamaya gittiğini düşünen annesi ilk adımda oğlunun gözünü çıkarır. Fikret yaramazlığının cezasını gözünü kaybederek çeker.

(Reşad, Yaramazlığın Cezası, Y.Y., Y.3, C.4, S.77, 12 Mayıs 1341, s.864)

“**Garip Bir Tecrübe**” başlıklı hikâyede İlim ve fenne çok meraklı olan Hakkı, bir keşif yapmaya karar verir. Evin yaşlı köpeğini kafası dışarıda olacak şekilde bir çekmeceye yerleştirir. Önüne de bir tabak peynir koyar. Acıkan köpek, kafasını uzatıp peyniri yiyince, Hakkı peynir tabağını her gün biraz daha uzağa koyar. Bir ay sonra çekmeceyi açtığında köpeğin boynunun uzadığını ve vücudunun çekmecenin şeklini aldığını görür. Evdeki herkes bu garip yaratığa gülerken köpek ise Hakkı’nın ayağını ısırıp ormana kaçar.

(İmzasız, Garip Bir Tecrübe, Y.Y. Y.3, C.4, S.81, 9 Temmuz 1341, s.926-927)

Yaramazların mutlaka cezalarını göreceklerini anlatan bir başka hikâyeye de **“Tatil Günleri İçin Hazırlık”** adlı hikâyedir. Hikâyede yaramaz çocuklar, eğlenmek için hocalarından izin isterler. Hocaları izin vermez. Derslere ara verildiği zaman yaramazlar, bahçeye çıkarlar ve oynamaya başlarlar. Birkaç işçinin sokakta çukur kazmakta olduğunu gören çocuklar, bu çukurda oynamak isteyince, işçiler sadece kumla oynamalarına izin verirler. Hocanın bir iş için dışarı çıkmasını fırsat bilen çocuklar, kumları yavaş yavaş içeriye taşırlar. Kumdan saraylar yaparlar. Kumun ortasını açıp su doldurarak göl yapmaya karar verirler. Bu arada hoca gelir ve çocukları suç üstü yakalar. Çocukların hepsine ellerini açmalarını söyler ve açılan ellere birer birer sopayla vurur.(M.A., Tatil Günleri İçin Hazırlık, Y.Y.,Y.3, C.4, S.89, 5 Teşrîn-i sâni 1341, s.1054-1057)

“Yerle Gök Arasında Korkulu İki Dakika” adlı hikâyede, iki yaramazın maceraları anlatılmaktadır. Hakkı ve Cemal, çok samimi iki arkadaşlardır. Güzel bir günde okul paydosundan sonra kırlarda koşup oynarlarken etrafına onarımı için iskeleler yerleştirilmiş bir bina görürler. Hakkı, iskelelere çıkmak ister.Cemal engellemeye çalışsa da Hakkı dinlemez ve üstelik Cemali de korkaklıkla suçladıktan sonra iskelelere tırmanmaya başlar. Epeyce çıktıktan sonra birden dengesini kaybeder ve hızla düşmeye başlar. Cemal aşağıda ne yapacağını bilememekte, çaresiz bir şekilde bakmaktadır. Hakkı'nın kazağı bir tahtaya takılır ve Hakkı havada asılı kalır. Ne yapacağını bilemeyen Cemal, yardım çığlıkları atar ama, çevrede hiç kimse yoktur. Sonunda arkadaşını kurtarmak için iskelelere tırmanır ve uzun bir uğraşın ardından Hakkı'yı kurtarır. Korkudan rengi atan Hakkı, Cemal'e teşekkür eder ve onu korkaklıkla suçladığı için özür diler.

(Oğuz, Kenan, Yerle Gök Arasında Korkulu İki Dakika, Y.Y.,Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrîn-i evvel 1926, s.1402-1403)

Yaramazlık konulu bir başka hikâyeye de **“Eğlenceli Bir Seyahat”** adlı hikâyedir. Prens ve arkadaşları izcilik yapmak için sahile giderler. Orada koşup eğlenirler. Eve dönecekleri gün hocalarına göstermeden trene yarım çuval kum koyarlar. Dönmek için trene bindiklerinde çuvalın içindeki kumlar hocanın başından aşağıya dökülür. Hiçbir şeyden haberleri yokmuş gibi davranan çocuklar, çok

eğlenirler. Eve geldiklerinde kapının önünde bir sürü ekmek bulurlar. Prens,seyahate çıkacaklarını söylemediği için fırıncı evlerinin önüne her gün ekmek bırakmıştır. Bunu suçlusunu olan Prens'i hocası cezalandırarak üç dört gün bayat ekmek yedirir.

(Ağabey, Eğlenceli Bir Seyahat, Y.Y.,Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrîn-i evvel 1926, s.1404-1405)

Yaramazlık konulu bu hikâyelerde, çocukların yaptıkları yaramazlıkların ne tür sonuçlar doğurduğu, yaramazlık yapanların mutlaka cezalandırılacakları anlatılmıştır. Bu hikâyelerle çocuklara yaramazlık yapmama, yaramazlığın sebep olacağı şeyler hakkında düşünme alışkanlığı kazandırılmaya çalışılmıştır.

4.1.2.12.Okul ve Öğretmen İle İlgili Hikâyeler:

“**Kaptanlık Hevesi**” adlı hikâyede, en büyük isteği kaptan olmak olan on yaşındaki Remzi, okuldan kaçarak deniz kenarına gidip kaptanlık hayalleri kurmaktadır. Yine bir gün okuldan kaçıp deniz kenarına gittiğinde, denizde bir sandal görür ve hemen sandala atlayıp küreklerini çeke çeke kıyıda uzaklaşır. Kıyıda iyice epeyce uzaklaşan Remzi, hava kararmaya başlayınca çok korkar. Uzaktan geçen bir geminin mürettebatı Remzi'yi görür ve kurtarır. Bu olaydan iyi bir ders alan Remzi, bir daha okuldan kaçıp deniz kenarına gitmeyeceğine dair söz verir. (Zeki, M., Kaptanlık Hevesi, Y.Y. ,Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.244-245)

Eğitim görmenin önemini ve eğitimin kişileri kötü davranışlardan arındırmasını anlatan “**Mektepte Bir Karga**” adlı hikâyede, Macar zenginlerinden birinde, Kara Kurum adlı çok yaramaz bir karga vardır. Öğretmen bu hayvanı yavaş yavaş eğitir ve yaramazlıklarından vazgeçirir. Derse devam ettiği müddetçe sırasının üstüne konar ve gelmeyen öğrencilerin yerine “burada” dermiş.

(İmzasız, Mektepte Bir Karga, Y.Y., Y.3, C.4, S.75, 7 Mayıs 1341, s.826)

“**Para ve Oyun Düşkününü Bir Çocuğun Nedâmeti**” başlıklı hikâyede, bazı sebeplerden dolayı okuldan kaçan bir çocuğun pişmanlığı anlatılmıştır. Para ve oyun düşkününü olan Mahir, bu huyu yüzünden çok defa okuldan kaçmıştır. Bir gece

uyurken gözleri başlarında olan bir takım garip adamların kendisini bir yerlere götürdüğünü görür. Bağırarak istese de sesi çıkmaz. Birkaç dakika sonra güzel suların aktığı, yemyeşil cennete benzer bir yere gelirler. Orada akşama kadar yer, içer ve oynar. Akşam bir peri bir kese altını Mahir'e verir. Mahir sevinçle keseği cebine koyarken annesinin "Haydi yavrum mektebe," sesiyle uyanır. Ağlayarak annesinin boynuna sarılır ve kötü huylarından kurtularak okuluna devam edeceğini söyler.

(Adil, Hüseyin, Para ve Oyun Düşkünü Bir Çocuğun Nedâmeti, Y.Y., Y.3, C.4, S.78, 28 Mayıs 1341, s.882)

"Kapıdan Dışarıdaki Ders" adlı hikâyede, yaramaz çocuklar sıcak havada ders yapmak istemezler. Hocalarına serin bir yerde mesela, dere kenarında ders yapmayı teklif ederler. Hoca da bunu kabul eder. Çocukların niyeti dereye ağ atarak, bir yandan balık tutup bir yandan da ders dinlemektir. Derse bu şekilde başlarlar; fakat sakarlıklarının neticesinde, hepsi kendini derenin serin sularında bulurlar. Hoca, onları hasta olmamaları için bir yatağa sokar ve dersi oradan dinlemelerini ister. Fakat çocuklar biraz üşüdüklerini bahane ederek ders dinlemek istemezler. Bunun üzerine hocaları, içmeleri için acı bir şurup getirince hepsi ayağa kalkar ve kusmaya başlarlar.

(M.A., Kapıdan Dışarıdaki Ders, Y.Y., Y.3, C.4, S.82, 24 Temmuz 1342, s.934-936)

Yeni bir öğretmen geleceğini haber alan çocuklarının yersiz sevinmelerini ve sonrasında gelişen olayların anlatıldığı **"Yeni Muallim"** adlı hikâyede, öğrenciler okula yeni bir öğretmen geleceğini öğrenince çok sevinirler; fakat bu sevinçlerinin kursaklarında kalacağından habersizlerdir. Okulun müdiresi Pervin Hanım'ı hiç dinlemeyen çocuklar, yeni öğretmeninde onun gibi biri olacağını düşünmektedirler. Yeni muallim çok disiplinli birisidir. Akşam etüdünde ders yapmamak için, ışıkları kapatan çocuklara mum ışığında ders yaptırır. Her günkü yatma saati gelmesine rağmen, çocukların yatmasına izin vermez. Uykusuzluğa dayanamayan çocuklar bir daha yapmayacaklarına dair söz verirler. Ertesi gün de derslerini uslu bir şekilde dinlerler.

(M.A., Yeni Muallim, Y.Y., Y.3, C.5, S.98/2, 21 Kânûn-ı sâni 1341, s.1198-1199)

Bu bölümde bulunan hikâyelerde çeşitli sebeplerle okuldan kaçan çocukların hatalarını anlayıp okula deva etmeleri, eğitimde disiplinin önemi ve eğitimin insanlara olumlu davranışlar kazandırdığı anlatılmaktadır. Bu hikâyelerle okuyucuların da eğitimlerine yeterli önem vermeleri gerektiği belirtilmiştir.

4.1.2.13. Rüyada Görülen Bir Olayın Anlatıldığı Hikâyeler:

Bu bölümün ilk hikâyesi “**Bir Gecelik Seyahat**”tir. Babası tarafından okuldan alınıp çalışması için bir işe verilmek istenen çocuk, bu duruma katlanamayarak evden kaçır. Günlerce yol gittikten sonra bir camiye girer ve burada kalmaya başlar. Bir gece tam uyuyacakken eli silahlı adamların camiye girdiklerini görür. Çocuğu fark eden adamlar, yakalamak için peşinden koşarlar. Yakalanmamak için minareye çıkan çocuk, yakalanacağını anlayınca kendini boşluğa bırakır. Gözlerini açtığında ise odasının içinde yuvarlandığını görür.

(Altay, İhsan, Bir Gecelik Seyahat, Y.Y., Y.1, S.3, 15 Mart 1339, s.38-39)

“**Kısmetten Fazlası Olmaz**” adlı hikâyede, Çok çalıştığı halde bir türlü fakirlikten kurtulamayan bir ihtiyar rüyasında kısmetinin kapalı olduğunu görür ve bu rüyanın etkisinden kurtulamaz. İhtiyar tebdil-i kıyafet gezen padişahın dikkatini çeker. Padişah ihtiyara yardımcı olabilmek için elinden geleni yapar ama yaptıkları hep sonuçsuz kalır. Hikâyenin sonunda padişah, hayatın kısmetle beraber, kısmetin de hayatla beraber bittiğini anlar.

(Tuğrul, Talat, Kısmetten Fazlası Olmaz, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.237)

Bir çocuğun düşündeki seyahati konu alan “**Ay Dede**” adlı hikâyede, çocuk bir yaz gecesi gökteki yıldızları ve ayı seyrettikten sonra uykuya dalar. Rüyasında bir gemiyle seyahat ederken elini göğe doğru uzattığında yıldızları ve ayı topladığını görür ve bundan çok keyif alır. Çocuk, hayatında birçok defa gemiye binmiş olmasına rağmen rüyasında aldığı o zevki almamıştır.

(Necati, Mehmet, Ay Dede, Y.Y., Y.2, S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340, s.323)

“**Köprü Parası**” adlı hikâyede, dört beş arkadaş toplanarak başlarından geçen olayları birbirlerine anlatmaktadırlar. Sıra Cemil’e gelir. Cemil başından geçen olayı anlatmaya başlar. İstanbul’a giden Cemil’i köprüde polisler yakalayarak para isterler. Cemil tam parayı verirken yan kesiciler cüzdanını çalarlar. Cemil, bunun üzerine köprüden geçmek için başka yollar bulmaya çalışsa da hepsi başarısızlıkla sonuçlanır. Sonunda bunalır ve gözlerini açtığı anda yatağından düşmüş olduğunun farkına varır.

(Beybaba, Köprü Parası, Y.Y., Y.2, C.3, S.61, 29 Kânûn-ı sâni 1341, s.592-593)

Rüyalarda görülen olayların konu alan son hikâyemiz “**Dirilen Mumya**”dır. Mısır çöllerinde dolaşırken çok susayan ve çok acıkan Necdet, yiyecek aramak için girdiği piramitte bulunan bir mumyanın yanında su ve yiyecek bir şeyler olduğunu görür. Tam suyu içecekken mumya doğrulup Necdet’e suyu içmemesini söyleyince, Necdet korkudan titremeye başlar. Birden gözlerini açar ve yatağında olduğunu anlayınca rahatlar.

(Basri, H., Dirilen Mumya, Y.Y.,Y.3, C.3, S.65, 26 Şubat 1341, s.647-649)

Bu bölümdeki hikâyelerde, kahramanlar rüyalarında gördükleri bir takım olayların etkisinden kurtulamazlar. Bu rüyaların çoğu kâbus olarak nitelendirilen rüyalardandır. Bu hikâyelerdeki anlatılan olaylarla okuyuculara benimsetilmek istenen düşünce, rüyaların hiçbir gerçeklik payı olmadığı ve dolayısıyla rüyaların etkisinde kalmamalarıdır.

4.1.2.14. Anne ve Baba Sevgisi ile İlgili Hikâyeler:

Bir annenin ne kadar fedakar olduğunun anlatıldığı “**Küçük Hikâye**” başlıklı hikâyede, eşinin ölümünden sonra üç çocuğuyla birlikte kalan Selma’nın yaşam mücadelesi anlatılır. Çocuklarını çok zor şartlar altında yetiştiren Selma, üç oğluna da parlak bir gelecek sağlar.

(İhsan, Küçük Hikâye, Y.Y.,Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.221)

“**Öksüz**” adlı hikâyede, çocuklarıyla birlikte mutlu bir hayat süren Meryem Hanım ve Cevdet Bey’in mutluluklarına kısa bir süre sonra gölge düşer. Meryem Hanım kalbinden rahatsızlanır. Tüm tedavileri sonuçsuz bırakır ve tam öleceği sırada eşine, ölümünden dolayı ağlamamasını, öksüz çocuklarına ağlamasını söyler.

(İmzasız, Öksüz, Y.1, S.22, 31 Kânûn-ı sâni 1340, s.296-297)

“**Hasret**” adlı hikâyede, annelerini küçük yaşta kaybetmiş olan iki kardeşin acıklı geçen hayatları konu edilmiştir. Ahmet on, Semiha on yedi yaşındayken anneleri vefat eder. Çocuklar annelerinin ölümüne çok üzülürler. Özellikle Semiha annesinin hasretiyle yanıp tutuşur. Yasla geçen beş yıldan sonra Ahmet askeri okula gider. Semiha ise olgun bir kız olmuştur; ama annesinin ölümünden duyduğu üzüntü ve annesine duyduğu hasret onu hastalık sahibi etmiştir. Hastalığının tedavisi olmadığı için günden güne eriyen zavallı kızın vücudu daha fazla dayanamaz ve ölür. Ahmet asker kıyafetleriyle geldiği ablasının mezarı başında gözyaşı döker.

(Safvet, Nihal, Hasret, Y.Y., Y.2, S.33, 19 Nisan 1340, s.143)

“**Seyyah Dede**” adlı hikâyede, on sene evvel bir malikâneyi ve on yaşındaki çocuğu bırakan derviş, seyahate çıkar. Seyhate bitiminde malikâneyi tekrar bulmak için yollara düşen derviş, bir hayli yol yürüdüktan sonra bir malikâneye girer. Malikânenin sahibinin yirmi yaşında bir genç olduğunu görünce derdini anlatır. Birbirlerini tanıyan baba ve oğul hasretle kucaklaşırlar.

(Emin, Seyyah Dede, Y.Y., Y.2, S.43, 25 Eylül 1340, s.307)

Bu hikâyelerle okuyucuların dikkatleri aile kavramı üzerine çekilmiştir. Bir annenin evlatlarını tek başına büyütme için verdiği mücadeleyi, bir genç kızın annesinin ölümünden duyduğu büyük üzüntü neticesinde amansız bir hastalığa yakalanarak ölmesi gibi olaylarla okuyuculara, anne ve babalarına gerekli saygıyı göstermeleri, sevdiklerinin kıymetini henüz yanlarındayken bilmeleri gerektiği anlatılmaya çalışılmıştır.

4.1.2.15. Gurur ve Kibir Konularıyla İlgili Hikâyeler:

Kibirli olmanın insana zarar verdiğini vurgulayan “**İbret Alınız**” başlıklı hikâyede, Saadet ve Necmiye adlı iki kız kardeşten biri çok gururlu diğeri ise alçakgönüllüdür. Necmiye kibirli olduğu için derslerde anlayamadığı konuları sorup öğrenmez; ama Saadet anlayamadığı konuları sorarak öğrenir ve sınavlarda başarılı olur. Necmiye ise sınıfta kalır ve arkadaşlarına rezil olur.

(İmzasız, İbret Alınız, Y.Y.,Y.1 S.10, 8 Teşrîn-i sâni 1339, s.153-154)

“**Gururun Neticesi**”adlı hikâyede, gururu yüzünden ölüm döşeğindeki bir adamın kalbini kırdığı için ömür boyu vicdan azabı duyan ve büyük bir servetten mahrum kalan kadından bahsedilmektedir. Hikâyede, konakta yaşayan kibirli bir hanım ve konağın hemen yanında bir kulübede yaşayan fakir bir aile vardır. Bir gün kulübede oturan ailenin reisi çok hastalanır. Ailenin küçük kızı koşarak konakta oturan zengin ve kibirli bayandan yardım ister; ama kadın onları küçümsediği için yardım etmez. Bir süre sonra çocuk zengin ve kibirli bayanın yanına gelerek,konağın duvarlarından birinin içinde mücevherler bulunduğunu; bunların yerini de babasının bildiğini söyleyince, kadın yerinden fırlayıp kulübeye gider. Fakat adam çoktan ölmüştür. Kadın konağın duvarlarını delik deşik eder, fakat mücevherleri bulamaz.

(Hadi,T., Gururun Neticesi, Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.194)

Kibirli olmanın hiçbir zaman faydalı olmadığını işlendiği “**Kibir ve Gurur Ne Fena Şeydir**” başlıklı hikâyede, biri zeki ve kibirli, diğeri daha az zeki ve mütevazi olan iki arkadaş vardır. Vasfi, derslerde anlayamadığı konuları kimseye sormaya tenezzül etmezken; Nusret, anlayamadıklarını sorarak doğrusunu öğrenir. Bunun neticesinde sınavlarda Nusret başarılı olurken, Vasfi başarısız olur. Vasfi hatasını anlamıştır; fakat çok geçtir.

(Fuad, Emin, Kibir ve Gurur Ne Fena Bir Şeydir, Y.Y., Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.218)

“**Tembel Çocukla Çalışkan Çocuk**” adlı hikâyede, Turhan ve Türkân adlı iki çocuktan Türkan,zengin ve kibirli olduğu için herkesi küçümser, kendini beğenir

ve ailesinin zenginliğine güvendiği için okula gitmez. Turhan ise fakir bir ailenin çocuğudur. Turhan başarılı bir öğrenci olarak okulunu bitirir ve kısa zamanda iş kurar. Türkân'ın çok güvendiği ailesinin zenginliği kısa sürede biter ve Türkan beş parasız kalır. Turhan,Türkân'ın bu halini görünce çok üzülür ve ona yanında bir iş verir.

(Feyzi, Seyide, Tembel Çocukla Çalışkan Çocuk, Y.Y.,Y.1, S.20, 17 Kânûn-ı sâni 1340,s.275)

Zararın neresinden dönülürse kardır anlayışının benimsetilmeye çalışıldığı “**Hikâye**” başlıklı yazımızda, zengin bir ağanın haylaz ve kibirli bir oğlu vardır. Babasının zenginliğine güvendiği için okula gitmez. Oğlunun bu durumundan rahatsız olan ağa, oğlunu bir süreliğine fakir bir ailenin yanına verir. Bu aileyi önce küçümseyen ağanın oğlu zamanla bu fakir ailenin çocuklarındaki hırstan, okuma aşkından etkilenir ve tamamen değişir. Bir süre sonra okulun en başarılı öğrencilerinden biri olur.

(Dündar, Talat, Hikâye, Y.Y.,Y.1, S.21, 24 Kânûn-ı sâni 1340, s.286)

Gururla ilgili bir başka hikâye de yine “**Hikâye**” başlığı altında verilmiştir. Bir kasabada yaşayan çok iyi huylu bir adamın çok gururlu bir oğlu vardır. Bu gururu yüzünden arkadaşları tarafından hiç sevilmemektedir. Bir gün çok fakir bir arkadaşını küçümser ve onu hakir görür. Fakir çocuk ona, “Gurur tatlıdır ama sonu acıdır,” der. Bir süre sonra babası ölen gururlu çocuk, iyice yalnız kalır ve babasının servetini de tükettiği için bir sefil olarak yaşar.

(Hüsnü, Yaşar, Hikâye, Y.Y., Y.2, S.35, 3 Mayıs 1340, s.178)

Gururlu olmanın kişinin başına açtığı sorunları konu alan “**Mantar Meraklısı**” adlı hikâyede, Agâh ve Nâbi adlarında iki kuzen vardır. Agâh ne kadar mütevâzı, çalışkan ve iyi huylu ise Nâbi de o kadar gururlu, tembel ve kıskançtır. Bir gün mantar toplamak için ormana giderler. Agâh Nâbi'ye mantarları birlikte toplamayı teklif eder; fakat Nâbi kabul etmez. Akşam eve döndüklerinde babaları topladıkları mantarları kontrol eder ve Nâbi'nin topladığı mantarların hepsi zehirli

olduğu için çöpe dökülür. Agâh'ın topladığı mantarlar ise pişmesi için mutfağa götürülür. Kibri ve kıskançlığı yüzünden Nâbi'nin bütün emeği boşa gider.

(İmzasız, Mantar Meraklısı. Y.Y., Y.3, C.4, S.94, 10 Kânûn-ı evvel 1341, s.1135-1136)

“Mağrurun Hasmı Allah'tır” başlıklı hikâye, kibir ve ahlaksızlığın insanın başına açtığı dertleri anlatan bir hikayedir. Birkaç sene önce zengin ama, kibirli ve ahlaksız bir adam, gayet ahlaklı ve hayır sahibi olan komşusu Ali Efendi'ye dayak atar. Ali Efendi'nin şikâyeti üzerine hapse düşer. Altı ay hapis yatıp çıktığında evinin yanıp servetinin tükendiğini görür. Düşkün duruma düşen bu adama kimse kötü huylarından dolayı yardım etmek istemediği hâlde Ali Efendi, onu kötü huylarından vazgeçmesi koşuluyla himayesine alır.

(Sadık, Hüsamettin, Mağrurun Hasmı Allah'tır, Y.Y., Y.3, C.5, S.100/4, 18 Şubat 1341, s.1255)

“Gece Yolcuları” adlı hikâyede, işlerini halletmek için kasabaya inen Ali Bey, hizmetçisinin ihmali yüzünden pek çok evrakı köyde unuttuğunu görür ve köye arabasıyla dönmeye hazırlanırken yanına bir yaklaşıyor; kendisini de köye götürmesini söyler. Çok gururlu olan Ali Bey, bu genci yanına almaz. Ali Bey'in arabası yolda atların ürkmesi sonucu devrilir. Uçuruma yuvarlanan Ali Bey, bir dala tutunup ölmeyi beklerken arabaya almadığı çocuk gelerek hayatını kurtarır. Yaptığı hatayı anlayan gururlu Ali Bey, genci yanına işçi olarak alır ve böylece hatasını telafi etmeye çalışır.

(Rifat, Ahmet, Gece Yolcuları, Y.4, C.5, S.109/13, 9 Teşrîn-i evvel 1926, s.1389-1390)

Gurur ve kibir konularıyla ilgili olarak yazılan hikâyelerde, bu kötü huyların insanları yalnızlığa sürüklediği; kötü, gülünç ve acınacak durumlara düşürdüğü anlatılarak çocukların bu huylardan kurtulmaları ve her zaman iyi niyetli, alçakgönüllü olmalarının gerekliliği aşılarmaya çalışılmıştır.

4.1.2.16.Hırsızlıkla ve Yalancılıkla İlgili Hikâyeler:

Hırsızlık konulu ilk hikâye “**Sağlam Ayakkabı**” adlı hikâyedir. Atinalı yankesicilerden Yani, ayakkabısı eskidiği için arkadaşına da yanına alarak bir ayakkabı dükkânına gider. Ayakkabıların birini çıkarıp diğerini giyen Yani, sonunda birini beğenir ve ayağına giyer. Tam bu sırada arkadaşı Yani’ye bir tokat atıp dışarıya kaçar.Yani de güya onu yakalamak için peşinden koşmaya başlar. Dükkân sahibi başına gelenden habersiz, Yani’nin adamı yakalayacağından umutlu olarak bekler. Ama Yani bir daha gelmeyince dükkân sahibinin aklı başına gelir.

(Şükran, Sağlam Ayakkabı, Y.Y.,Y.1, S.5, 1 Mayıs 1339, s.77)

“**Yalancının Cezası ve Doğru Söyleyenin Mükâfatı**” başlıklı hikâyede, fakir bir köylü çocuğu olan Nevzat, annesini ilaç paralarını düşürüp kaybettiği için ağlarken onu, köyün ağası ve yaveri görür. Ağlama nedenini öğrenince ağa cebinden altınlarla dolu ipek bir kese çıkarır ve Nevzat’a vermek ister. Nevzat kaybettiği paraların altın olmadığını söyleyerek keseyi almaz. Ağanın yaveri cebinden gümüş paralarla dolu bir kese çıkarınca çocuk o keseyi alır. Ağa, doğru söylediği için Nevzat’a altınlarla dolu keseyi de mükafat olarak verir. Nevzat’ın bu olayını duyan Kadri, yalancı gözyaşlarıyla ağayı ve yaverini kandırarak, para koparmaya çalışır. Onun yalan söylediğini fark eden Ağa, Kadri’yi güzelce döver.

(Hocanız, Yalancının Cezası ve Doğru Söyleyenin Mükâfatı, Y.Y., Y.1, S.7, 1 Haziran 1339, s.110-111)

Biri yalancı diğeri dolandırıcı olan iki arkadaşın maceralarının anlatıldığı “**Yalancı İle Dolandırıcı**” başlıklı hikâyede, çok samimi iki arkadaş olan yalancı ve dolandırıcının yedikleri içtikleri ayrı gitmez. Bu iki arkadaş huylarından bir türlü vazgeçmez.Bir gün dolandırıcı yalancıyı kandırarak ondan üç lira alır ve aylar geçmiş olmasına rağmen, borcunu bir türlü ödemez. Yalancının her gün evine gelip para istemesinden bunalan dolandırıcı ölü taklidi yapmaya karar verir. Buna inanmayan yalancı dolandırıcının sözde cesedini alarak bir mağaraya kapatır ve kendiside bir köşeye gizlenerek dolandırıcının neler yapacağını merak edip beklemeye başlar. Tam bu sırada Kırk Haramiler çetesi çaldıkları altınları bu

mağaraya bırakıp giderler. Altınları gören dolandırıcı hemen tabuttan fırlar ve karşısında yalancıyı görür. Altınları arkadaşıyla paylaşan dolandırıcı, borcunu da ödemeyi ihmal etmez.

(İmzasız, Yalancı ile Dolandırıcı, Y.Y., Y.1, S.9, 15 Temmuz 1339, s.141-143)

“**Bir Hırsızın Akıbeti**” adlı hikâyede, koyunları çalmak için ahıra giren hırsızın, ayıların saldırısına uğraması ve cezasını bulması konu edilmiştir. Şehre inen ayıcı, ayılarını koyunların bulunduğu ahıra koyarak otele gider. Gece herkes uykudayken koyunları çalmak için ahıra giren hırsız, ayıların saldırısına uğrayınca çok korkar. Hırsız ayıların pençelerinden ancak ayıların sahibi kurtarabilir.(Tuğrul, Talat, Bir Hırsızın Akıbeti, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.214)

Balıkesir Sındırgı'dan gönderilen hikâye, Fransızca'dan tercüme edilmiştir. “**Çoban ve Hırsız**” adlı hikâyede, bir çoban ve hırsızın konuşmaları konu edilmiştir. Bir kış günü yalın ayak karların içinde titreye titreye yürüyen çobana rastlayan hırsız, çobana hırsız olduğu taktirde bolluk ve refah içinde yaşayabileceğini söyler. Çoban ise hırsızlıkla zengin olmaksızın fakir fakat namuslu yaşamanın onu daha mutlu ettiğini söyleyerek çıplak ayaklarıyla yoluna devam eder.

(Selçuk, Sami, F., Çoban ve Hırsız, Y.Y., Y.2, S.33, 19 Nisan 1340, sayfa numarası yok.)

“**Veda**”, huylunun huyundan vazgeçmeyeceğini doğrulayan bir hikâyedir. Mahallede hırsız olarak bilinen Salih, hoca efendinin ayakkabılarını da çalınca okuldan atılır ve mahalleden kovulur. Birkaç sene sonra mahalleye döndüğünde herkesi değiştiğine inandırmayı başarır. Onun değiştiğine inananlardan biri de ayakkabıları çalınan hoca efendidir. Karısı hoca efendiyi Salih ile ilgili olarak ne kadar uyardıysa da o, karısının düşüncesine katılmayarak Salih'in değiştiğine inanmaktadır. Bir gün hoca efendiyle yolda karşılaşan Salih, çok uzak diyarlara gideceğini söyleyerek, hocanın elini öpüp boynuna sarılır ve ayrılır. Hoca, o gün aldığı maaşıyla çocuklara bir şeyler almak için bakkala girip elini cebine soktuğunda paranın olmadığını fark edince fenalaşır.

(Zeybek, Veda, Y.Y., Y.3, C.3, S.65, 26 Şubat 1341, s.654-656)

“**Oynayan El**” başlıklı hikâye iki bölümden oluşur. Birinci bölüm, “Her Defa Kaybedilir” alt başlığı altında verilmektedir. Kaptan Kuk ve mürettebatı, bir adaya çıkarlar. Bu adadaki insanlara eşya satarak karşılığında yiyecek almayı planlarlar; ama her defasında soyulurlar. Çünkü ada halkı hırsızlıkta bir numaradır. İkinci bölüm, “Vodova’nın Hediyesi” alt başlığı altında verilmektedir. Kaptan Kuk ve tayfalarından birkaç kişi, mallarını çalan yerlinin evine gittiklerinde, yerlinin yerine büyük oğlu Vodova’yı bulurlar. Çocuk babasının ayıbını örtmek düşüncesiyle kaptana yaptığı heykellerden birini hediye eder. Bu eseri çok beğenen kaptan, çalınanları unutarak gemisine döner ve tayfasıyla birlikte yola koyulur.

(İmzasız, Oynayan El, Y.Y., Y.3, C.4, S.94, 10 Kânûn-ı evvel 1341, s.1127-1130)

“**Bir Baltanın Hikâyesi - Lodos İle Karpa’nın Marifetleri**” adlı hikâye dört bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde, Polonezya adalarının en güzeli olan “Otahiti” adasının reislerinden Tutahap’ın çocukları olan Lodos İle Karpa, her türlü meyvenin bulunduğu bu cennet gibi yerde mesut bir hayat sürerler. Birkaç yıl önce Kaptan Villi, bu adayı keşfetmiştir. Ellerindeki baltalarla adaya gelen Kaptan Villi’nin ve adamlarının ellerindeki baltaları gören çocuklar,hala o baltaları unutamamışlardır. Adaya büyük bir gemi yanaşır. Çocuklar, balta almak hevesiyle yanlarına bir hindi ve bir tercüman alarak gemiye giderler. Onlara verecek baltaları olmadığını söyleyen kaptanı, reisin evine yemeğe davet edip dönerler ve hazırlıklara başlarlar. İkinci bölümde, Kaptanı yöresel kıyafetlerle ve müziklerle karşılarlar. Kaptan garip kıyafetlerden ve sürdürdükler kokulardan rahatsız olsa da yemeklerini çok beğenir. Üçüncü bölümde, Kaptan gemiye dönünce, bıçağının ve gözlüğünün kaybolduğunu fark eder. Reis’in çocuklarından şüphelenen kaptan ve yardımcısı, tekrar reisin evine giderler. Reis bu durumun adada normal bir şey olduğunu söyleyip eşyalarını iade ettirir. Dördüncü bölümde, Lodos ve Karpa, kaptan ve adamlarının kurdukları çadırların arasında dolaşırken, herkesin elinde bir silah görürler ve merak ettikleri için birini çalarlar. Silahla oynarken yanlışlıkla bir köpeğin ölümüne sebep olurlar ve bu olaydan çok etkilenirler. Kaptan çocuklardan bir daha hırsızlık yapmamaları konusunda söz alır ve onlara bir balta hediye eder.

(İmzasız, Bir Balyanın Hikâyesi-Lodos İle Karpa’nın Marifetleri, Y.Y., Y.3, C.4, S.96, 24 Kânûn-ı evvel 1341, s.1158-1162)

“Bir Yalancının Dokuz Köye Zararı Dokunur” adlı hikâyede, yalanın çok çirkin bir huy olduğu, yalan söyleyenin hem kendine etrafına zarar verdiği anlatılmaktadır. Doğuda Yusuf Ağa isminde bir yalancıdan bahsedilir. Bu adam Birinci Dünya Savaşı sırasında Ermeni ve Rusların köyü basacağını söyler. Bütün köylü dağa çıkar,yolda rastladıkları diğer köylülere de haber verirler ve dokuz köy halkı dağda toplanıp, iki gün dağda kalırlar. Yusuf Ağa köylülere yalan söylediğini açıklayınca, Köylüler Yusuf Ağa’dan kurtulmak için onu öldürürler ve bir daha köylerinden ayrılmayacaklarına dair yemin ederler. Bir gün gerçekten de Ermeni ve Ruslar’ın, Köylülerine doğru yaklaştıklarını haber alırlar; ama yemin ettikleri için kaçamazlar ve Ermeniler ve Ruslar tarafından vahşice öldürülürler.

(Tefvik, Bir Yalancının Dokuz Köye Zararı Dokunur, Y.Y., Y.3, C.5, S.98/2, 21 Kânûn-ı sâni 1341, s.1191)

“Molla Recep’in Marifetleri” adlı hikâyede, köylülerin din duygularını sömüren bedava yatak ve yemek derdinde olan sahte molla, yine bir gün bir köye gelerek kendini biri camiye atar. Geceyi köy odasında geçirdikten sonra ertesi gün vaaz vermek için, kürsüye çıktığında bilgisi olmadığı için köylünün sorularını cevaplayamaz. Köylüler bunu daha zor sorularla köşeye sıkıştırınca sahte molla hemen köyden kaçır.

(Fethi, Molla Recep’in Marifetleri, Y.Y.,Y.4, C.5, S.103/7 1 Nisan 1926 , s.1294)

Hırsızlık ve yalancılık konularının işlendiği bu hikayelerde anlatılan olaylarla, okuyuculara bir takım kötü huyların hem insana hem de etrafındakilere zarar verdiği anlatılmak istenmiş ve çocukların bu kötü huylardan uzak durmaları gerektiği anlatılmaya çalışılmıştır.

4.1.2.17.Cesaret ve Fedakârlık Konulu Hikâyeler:

“İhtiyar Hakan” başlıklı hikâyede, çok yaşlandığını, yerine genç birini seçmek istediğini söyleyen Türkistan’ın hakamı halkın tamamını bir nehrin kenarına toplar ve tacını çıkarıp suya atar. Tacı nehirde çıkaran yeni hakan olacaktır; ancak

hiç kimse nehre girmeye cesaret edemez. Yalnız bir genç kendini azgın sulara atarak kısa bir süre sonra tacı çıkarır ve Türklerin yeni hakanı olur.

(Nurettin, İhtiyar Hakan, Y.Y.,Y.1, S.24, 14 Şubat 1340, s.322)

İyi huylu bir çocuğun, kardeşinin mutluluğu için yapmış olduğu fedakârlığı konu edinen **“Küçük Fedakâr”** başlıklı hikayemiz, bu bölümün ikinci hikâyesidir. Çok iyi yetiştirilmiş, çok çalışkan olan Feridun ve Haldun, okul birinciliğini başka kişilere kaptırmazlar. Son sınavdan sonra herkes Feridun’un birinci olacağını düşünür.İşte bu yüzden Feridun ve Haldun’un arası bu yüzden bozulur. Çünkü Haldun okul birinciliğini Feridun’a kaptırmak istememektedir. Feridun kardeşinin üzüldüğünü ve kendisiyle konuşmadığını görünce, okula gider ve kağıdını değiştirir. Sınav sonuçları açıklandığında Haldun, birinci olduğunu öğrenir ve çok sevinir. Feridun çok sevdiği kardeşi için büyük bir fedakarlık yapmış olur.

(Safvet,Nihal, Küçük Fedakâr, Y.Y.,Y.2, S.28, 15 Mart 1340, s.57-58)

“Genç Avcılar” adlı hikâyede, üç genç avcının karşısına bir aslan çıkar. Şinasi, Abdulkadir ve İbrahim, aslanın elinden kurtulmak için mücadele ederler; fakat aslanın darbelerine fazlasıyla maruz kalan Şinasi ve Abdulkadir bayılırlar. İbrahim ise hemen tüfeğini aslana doğrultur ve aslanı öldürür. İbrahim ve Abdulkadir kendilerine geldiklerinde Şinasi’yi cesaretinden dolayı kutlayarak kendilerini ölümden kurtardığı için teşekkür ederler.

(Selahattin, Genç Avcılar, Y.Y.,Y.2, C.3, S.52, 27 Teşrîn-i sâni 1340, s.441-442)

“Cesaret” başlıklı hikâyede, cesaretli olmadığı halde kendini cesaretliymiş gibi göstermeye çalışan bir çocuğun düştüğü komik durum anlatılmaktadır. Korkak ve cesaretsiz bir çocuk olan Mecit, korkusuz ve cesaretli olduğunu ispatlamak için hiçyaşamadığı olayları yaşamış gibi abarta abarta anlatmaktadır. Bir gün amcasının oğluyla bahse girerler. Mecit kendisine küçük bir tabanca alır ve yastığının altına koyar. Bunu fark eden amcasının oğlu gizlice tabancanın içini boşaltır. Gece yarısı üzerine beyaz çarşaf örterek Mecit’in odasına girer. Mecit ilk önce korkmaz hatta alay eder. Sonra tabancasını yakalar; ama içi boştur. Korkup paniklemeye başlayan Mecit,annesine seslenmeye başlar. Bu sırada amca oğlu üzerindeki çarşafı çıkarır ve

bahsi kazanır. O günden sonra Mecit, korkak bir insan olduğunu herkese söylemek zorunda kalır.

(Neşet, Ahmet, Cesaret, Y.Y.,Y.2, C.3, S.60, 22 Kânûn-ı sâni 1341, s.570-571)

“Babasının Hayatını Nasıl Kurtardı?” başlıklı hikâyede Norveç’in coğrafi özellikleri ve Karl adlı bir çocuğun babasını ölümden nasıl kurtardığı anlatılır. Norveç buzlu, kuzeyde, yemyeşil ağaçların olduğu girintili çıkıntılı bir adadır. Karl ve babası kimsenin uğramadığı yemyeşil bir sahilde yaşar ve balıkçılıkla uğraşırlardı. Babası balık sezonu dışında vaktini avla geçirirdi. Bir gün av hazırlığı yaparken iri beyaz bir ayı kulübelerine gelip babasına saldırınca, Karl, bütün cesaretini toplayarak tüfeğini ateşleyip ayıyı öldürür ve babasını kurtarır.

(M.A., Babasının Hayatını Nasıl Kurtardı?, Y.Y.,Y.3, C.4, S.80, 25 Haziran 1341, s.907-908)

“Çakır Ağa Çocuklarıyla Beraber Nasıl Karların Altında Kaldı?” adlı hikâyede, bir gencin canını hiçe sayarak gösterdiği fedakarlık, heyecanlı bir olayla anlatılmıştır. Annesini ve babasını küçük yaşta kaybeden Ali, Çakır Ağa’nın himayesinde büyür. Dağda bir kulübede yaşayan, dağa gelen seyyahlara rehberlik yaparak çocuklarının rızkını çıkaran Çakır Ağa ve karısı Ali’yi kendi çocuklarından ayırmazlar. Fakat fırtınadan dolayı seyyahlar dağ gelmeyince Çakır Ağa maddî açıdan yıkılır. Parasızlıktan dolayı geçim sıkıntısı çekmeye başlayan Çakır Ağa, yavaş yavaş Ali’yi fazlalık olarak görmeye başlar ve evden kovar. Kısa sürede kendine iş ve kalacak yer bulan Ali, bir gün dağda çalışırken bir çığın Çakır Ağa’nın kulübesine doğru yuvarlandığını görür ve hemen oraya doğru koşmaya başlar.Ali, çığın altında kalan Çakır Ağa ve ailesini büyük bir çabayla çıkarır ve onları ölmekten kurtarır.Ali’nin bu fedakârlığı Çakır Ağa’yı duygulandırır ve onu tekrar evine kabul eder. Birlikte seyyahlara rehberlik yaparak ailenin geçimini sağlarlar.

(Rıfat, Ahmet, Çakır Ağa Çocuklarıyla Birlikte Nasıl Karların Altında Kaldı?, Y.Y.,Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrîn-i evvel 1926, s.1406-1408)

Küçük bir çocuğun cesaretinin ve fedakârlığının anlatıldığı bir başka hikaye de **“Küçük Sadi’nin Fedakârlığı”** adlı hikâyemizdir. Küçük yaşta yetim kalan Sadi,

bir cambaz kumpanyasına çırak olarak girer. Dürüstlüğü ve çalışkanlığıyla kısa sürede kendisini sevdirmeyi başarır. En büyük hayali sahneye çıkıp hünelerini göstermektir. Sadi'nin bu hayalini gerçekleştireceği gün, reislerinin çadırında yangın çıkar. Sadi, bütün cesaretini toplayarak reisinin küçük kızını alevlerin arasından kurtarır. Ciddi şekilde yaralanan Sadi, işine duyduğu aşktan dolayı yine de sahneye çıkmak ister. Sahneye çıkıp iplerin üstünde yürümeye başladığı sırada gözleri kararır ve düşer. Sadi'nin bu fedakârlığı, cesareti ve görev aşkı seyirciler tarafından büyük bir coşkuyla alkışlanır.

(İmzasız, Küçük Sadi'nin Fedakârlığı, Y.Y., Y.4, C.5, S.112/16, 27 Teşrîn-i sâni 1926, s.1434-1435)

Bu bölümde bulunan hikâyelerde anlatılan olaylarla çocuklara her konuda ve her türlü olay karşısında cesaretli olmaları, her zaman fedakâr olmaları gerektiği anlatılmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu hikâyelerde, çocukların kötü huylardan uzak durup iyi huyları benimsemeleri gerektiği öğütlenmiştir.

4.1.2.18.İyilik Etmekle ve Adâletli Olmakla İlgili Hikâyeler:

“Eskici Süleyman Baba İle Rabiş Yenge” başlıklı hikâyede, bir karı kocanın başına konan talih kuşu anlatılmaktadır. Birlikte yoksul bir yaşam süren Süleyman Efendi ve Rabiş Yenge, küçücük kulübelerinde yaşamaya çalışırlar. Süleyman Baba çok fakir olduğu için evlenirken Rabiş Yenge'ye düğün yapmadığı için Rabiş Yenge her akşam başının etini yer. Bir akşam tebdil-i kıyafet dolaşan bir padişah, eskicinin evindeki sesleri duyduktan sonra komşularından olayın aslını anlar ve Süleyman Baba'yı sarayına alır.Yüklü bir maaş da verdikten sonra Süleyman Baba ve Rabiş Yenge'ye güzel bir düğün yapar.

(Doğan, Eskici Süleyman Baba İle Rabiş Yenge, Y.Y.,Y.1, S.3, 15 Mart 1339 , s.42-43)

“Adil Bir Emirnin Cevabı” adlı Arapça'dan çevrilmiş bu hikâyede, adil olmanın önemine değinilir. Emrindkilerle ava giden Emir, öğle vakti susarlar; fakat bir türlü su bulamazlar. İçlerinden biri önlerindeki bahçelerde bulunan meyvelerden

birkaç tane yerlerse biraz olsun susuzluktan kurtulabileceklerini söyler. Başkasının malına zarar gelmesini istemeyen Emir, susuz kalmaya razı olur.

(Kâmil, Adil Bir Emir'in Cevabı, Y.Y.,Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.220)

Adaletli olma konusunu işleyen bir başka hikâye “**Adil Vezir**” adlı hikâyedir. Bir hükümdarın çok adil bir veziri vardır. Bu vezir adaletli olduğu için padişah başta olmak üzere herkesin sevgisini kazanır. Bu veziri kıskanan diğer vezirler padişaha, bu vezirin bir odaya girerek orada gizli işler çevirdiğini söylerler. Padişah, vezirleri de alarak bahsedilen odaya gider. Odadaki yırtık giysileri ve kavalı görünce şaşırır ve vezire bunların ne anlama geldiğini sorar. Vezir, bir zamanlar çobanken şimdi vezir olduğunu, nereden geldiğini unutmamak için sık sık bu odaya girerek kaval çaldığını söyler. Böylece padişah ve vezirler meraklarını giderirler.

(İmzasız, Adil Vezir, Y.Y., Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.153)

İyilik yapmakla ilgili “**Garip Bir Tesadüf**” adlı hikâyede, karlı bir günde sokakta yürüyen bir çocuk, aniden önünde bir şeyin yuvarlandığını görür. Yuvarlanan zavallı bir ihtiyardır. İhtiyar yuvarlandıktan sonra upuzun uzanır. Çocuk çevredeki insanların yardımıyla ihtiyarı ayağa kaldır ve evine kadar götürür. Evde kendine gelen ihtiyar, çocuğa bu iyiliğinden dolayı teşekkür eder.

(Lütfi, Ömer, Garip Bir Tesadüf, Y.Y.,Y.2, C.3, S.63, 12 Şubat 1341, s.625)

İyilik edenin, önünde sonunda iyilikle karşılaşacağı, “**Yerli Hilesi**” adlı hikâyede anlatılmaktadır. Deniz yolculuğuna çıkan iki arkadaş, yaklaştıkları bir adada yerlilerin toplanarak yine kendileri gibi bir yerliyi öldürme hazırlığı içinde olduklarını görürler ve zavallı yerliyi kurtarmak için hemen adaya çıkarlar. Uzun bir uğraştan sonra yerliyi ölmekten kurtarırlar; ama bu sırada yerliyi öldürmek isteyen bir başka yerli seyyahlara sinirli sinirli baktıktan sonra uzaklaşır. Birkaç gün sonra bu yerli, bir hileyle seyyahları öldürmeye çalışırken, seyyahların ölümden kurtardıkları yerli yetişir ve diğer yerliyi uçurumdan atarak öldürür. Böylece hem öcünü almış hem de kendini kurtaran seyyahlara borcunu ödemiş olur.

(İmzasız, Yerli Hilesi, Y.Y.,Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, s.694-695)

“**Zahmetsiz Av**” adlı hikâyede, avdan her seferinde eli boş dönen bir avcı yeni bir umutla dağa doğru çıkarken çalılıklar arasında bir ses duyar. Sesin geldiği yöne doğru gittiğinde çalılıklar içinde bir bebek görür. Adam şaşırır ve bebeğin ailesini bulmak için yola çıkar. Yolda muhtara rastlar. Muhtar ona bebeğini kaybetmiş bir aileden bahseder. Avcı, muhtarın tarif ettiği aileyi bularak, bebeği anne ve babasına teslim eder. Bebeğin babası, avcıya bu iyiliğinden dolayı teşekkür ederek kendisine yeni kesilmiş bir tavşan hediye eder. Avcı, tavşanı alıp evine döndüğünde karısı şaşırır. Bunun üzerine avcı başına gelenleri karısına uzun uzun anlatır. (İmzasız, Zahmetsiz Av, Y.Y., Y.3, C.4, S.83, 6 Ağustos 1341, s.950-951)

“**Mesut Çoban**” adlı hikâye de ahlaki olduğu kadar heyecanlı bir hikâyedir. Yılanlı Yusuf bir gün kabile reisi Şeyh Süleyman’ın yanına çıkar. Fakat şeyh onu küçümseyerek kabul etmeyince Yusuf çok üzülür. Bu vaziyette üzgün yürürken ağlama sesi gelen bir eve yönelir. Kapıyı çalıp içeriye girer ve kadına niçin ağladığını sorar. Kadın, oğlu Şerif’in Addüssaïd’e çobanlık yaptığını fakat her gün sürüden birkaç hayvan eksildiği için Addüssaïd’in, oğlunu sorumlu tuttuğunu anlatır. Hayvanları gölden çıkan bir yılanın yediğini ama şeyhin buna inanmadığını söyler. Şeyh, Şerif’e: “Eğer yılanın başını getirirsen sana çok altın veririm, yok getiremezsen annenle seni kovarım.” demiştir. Bunun üzerine Yusuf, durumun ayrıntılarını Şerif’ten öğrenir. Beraber anlaşarak gölün kenarına giderler. Yusuf yılanı gölden çıkarır ve büyük bir avcı olan Şerif’e, onu vurmasını söyler. Şerif yılanın başına keser ve şeyh de ona söz verdiği bir torba altına verir. Şerif mesut bir şekilde eve döner ve altınların yarısını Yusuf’a verir. Yusuf da zengin olarak Şeyh Süleyman’ın yanına gidip intikam alacağı için sevinir.

(N.E., Mesut Çoban, Y.Y., Y.3, C.4, S.84, 20 Ağustos 1341, s.966-968)

İyilik etmenin ve adaletli olmanın öneminin belirtildiği bu hikâyelerde iyilik eden kahramanlar yine iyilikle ödüllendirilmişlerdir. Bu yolla okuyuculara her zaman adaletli olmaları ve iyilik etmeleri öğütlenmektedir.

4.1.2.19.Esrarengiz Olayları Konu Alan Hikâyeler:

“**Tılsım**” adlı hikâyede, fakir bir köylü iş aramak için İstanbul’a gittiğinde yolda bir adamla tanışır ve ondan kalacak bir yer bulması için yardım ister. Adam bir müddet düşündükten sonra şehirde boş bir konağın bulunduğunu; ancak bu konağa girenlerin sağ çıkmadıklarını söyler. Köylünün kaybedecek hiçbir şeyi olmadığından ve başka çaresi olmadığından, konakta kalmayı kabul eder. Gece konakta uyumaya çalışırken büyük bir gürültüyle yattığı yerden fırlar. Bir müddet sonra sesler kesilir ve ortaya insan kılığında tuhaf bir yaratık çıkar. Köylü kendisini öldürmek için üstüne atlayan bu tuhaf yaratığı uzun bir uğraş sonucunda öldürür. Bu olaydan sonra köylü, karısını ve çocuklarını da bu konağa getirerek huzurlu bir şekilde hayatlarını sürdürürler.

(D.K., Tılsım, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.163-166)

“**Yeşil Renkli Kavanozun Sırrı**” başlıklı hikâyede, Hacı Baba, Bağdat’ta cam eşyaları satan bir tüccardır. Bir gün yanına gelen Hamdi, yeşil kapaklı kavanozlardan birini parasını ödemediği halde alır ve gider. Bu duruma çok sinirlenen Hacı Baba, Hamdi’nin bu kavanozu neden aldığını merak eder ve araştırdığında Hamdi’nin Bağdat’ta gül yağı ticareti yaptığını öğrenir. Aldığı kavanoza da gül yağı dolduracaktır. O sırada yanında bulunan Yahudi, Hacı Baba’ya, yeşil kapaklı kavanozun diğer çiftine su doldurup kervana katılmasını ve kervana Hamdi’nin kavanozuyla değiştirmesini, böylece ondan öcünü alabileceğini söyler. Hacı Baba, kervana katılır ve Şiraz’a doğru ilerler. Fakat birkaç gün geçmiş olmasına rağmen, hâlâ kavanozları değiştirememiştir. Hava çok sıcak olduğundan develer ve insanlar susuzluktan sürünmeye başlarlar. Hacı Baba, Hamdi’nin yanına giderek, ağlar gibi bir sesle bu olanların kendi suçu olduğunu; Allah’ın kendisini bu şekilde cezalandırdığını ve kavanozları değiştirmek için kervana katıldığını söyler. Çok susayan Hamit, Hacı Baba’dan su dolu kavanozu ister.Hacı Baba, gül yağı dolu kavanozu almak şartıyla su dolu kavanozu Hamdi’ye verir ve diğer kavanozu alır. Hacı Baba’nın gül yağı kavanozunu aldığından habersiz olan Yahudi, Hamdi’nin elindeki su dolu kavanozu gül yağı zannederek bir hileyle alıp kaçar ve pazarda yüklü bir fiyata satar. Fakat alan kişi kavanozun içindekinin su olduğunu anlayınca

Yahudi'yi döver. Yahudi yediği dayağın etkisiyle ölür.

(Stockpaul, Yeşil Kapaklı Kavanozun Sırrı, Y.Y., Y.2, C.3, S.59, 15 Kânûn-ı sâni 1340, s.555-556 / Y.2, C.3, S.60, 22 Kânûn-ı sâni 1341, s.566-567 / Y.2, C.3, S.61, 29 Kânûn-ı sâni 1341, s.582-583)

Esrarengiz bir olayın anlatıldığı bir başka hikâye **“Esrar İçinde Esrar”** adlı hikâyedir. Urfa'da yaşayan Merzuk Bey'in evine yeğeni Aslan Bey gelir. Birlikte geç saate kadar sohbet ettikten sonra odalarına çekilirler. Geç saatte çalan kapıyı Merzuk Bey açar. Gelenler Merzuk Bey'e içinde bomba bulunan bir paket verip giderler. Merzuk Bey, paketi açar açmaz bomba patlayan bombanın etkisiyle yaralanır. Aslan Bey, bu olaya çok sinirlenir ve silahını alarak haydutları buldukları yeri keşfe gider. Gizlice her yeri gezdikten sonra haydutların ele geçirdiği altınları görür. Gizlice oradan uzaklaşıp jandarmalara haber verir. Haydutlar, jandarmalar tarafından yakalanırlar. Haydutlar cezalarını çekerlerken, Aslan Bey ve amcası mutlu bir şekilde yaşarlar.

(İmzasız, Esrar İçinde Esrar, Y.Y., Y.2, C.3, S.62, 5 Şubat 1341, s.608-609 / Y.2, C.3, S.63, 12 Şubat 1341, s.624-625)

“Hokkabaz Bir Hintli” adlı hikâyede, Hindistan'da bir gün esrarengiz bir Hintli, yanında iki büyük sandıkla esir kampına gelir. Cebinden çıkardığı zurnayı çalarak ilk sandığı açtırır. Sandıktan Hint ormanlarında yaşayan bir sürü yılan çıkar. Sonra bunları zurnayla uyutup tekrar sandığa kilitler. İkinci sandığı açtığında çok korkunç bir yaratık çıkar. Bu yaratıktan korkan esirlerin çoğu kaçır. Sonra esrarengiz Hintli, elindeki zurnayla o korkunç yaratığı uyutur.

(Yaver, Ali, Hokkabaz Bir Hintli, Y.Y., Y.3, C.4, S.81, 9 Temmuz 1341, s.921-922)

4.1.2.20. Çeşitli Konularda Öğüt Veren Hikâyeler:

Her şeyin fazlasının zararlı olacağını anlatan hikâyenin başlığı, **“Kuzu”** dur. Çok zeki ve başarılı olan Cafer, ailesinin gösterdiği aşırı ilgiden şımarır ve zamanla başarısı da düşer. Bir gün babasından kendisine kuzu almasına ister. Babası isteğini yerine getirir ve Cafer'e güzel bir kuzu alır. Cafer, kuzuya o kadar çok ilgi gösterir ki

Cafer aşırı ilgiden şımarır ve herkesi toslamaya başlar. Kuzu bir gün Cafer'i de toslayıp düşürür. Bunun üzerine Cafer, kuzudan kurtulmak için satmaya karar verir.

(Hocanız, Kuzu, Y.Y., Y,1, S.10, 8 Teşrîn-i sâni 1339, s.155-156)

“Mangal Başında” adlı hikâyede, mutluluğun parayla pulla elde edilemeyeceği anlatılmaktadır. Mangal başında büyükannesiyile birlikte oturan bir çocuğa, büyükannesi şu hikâyeyi anlatır. Zengin fakat mutsuz bir padişah, mutluluğa kavuşmak için bir çok para harcar; ama bir türlü mutluluğa kavuşamaz. Ak sakallı bir derviş, padişaha ancak mutlu olan bir kişinin gömleğini giydiği zaman mutlu olabileceğini söyleyince padişah, mutlu bir kişiyi aramak için yollara düşer. Sonunda tarlasında türkü söyleyerek çalışan bir çiftçiye rastlar. Çiftçiye mutlu olup olmadığını sorar. Çiftçi mutlu olduğunu söyleyince padişah çiftçiden gömleğini ister; ama çiftçi gömleğinin olmadığını söyler. Padişah, mutluluğun parayla pulla alakalı olmadığını böylece anlamış olur.

(Turgut, Nâhid, Akhisar Merkez Numune Mektebi Talebelerinden, Mangal Başında, Y.Y.,Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.212-213)

“Köylünün Fazileti” başlıklı hikâye, başkasının malına saygılı olmak gerektiğini öğütlemektedir. Atlara oy bulmakla görevlendirilen süvari yüzbaşısı arpa veya yulaf bulamayınca, bir kulübenin kapısını çalarak yardım isterler. Kulübeden çıkan ihtiyar, kendisini takip etmelerini söyleyerek ilerler. Biraz ilerledikten sonra güzel bir yulaf tarlası görürler. Tarlaya girmek isteyen askerleri ihtiyar engeller ve ilerde daha güzelinin olduğunu söyler. Biraz daha ilerledikten sonra bir tarlaya girerek yulafları hayvanlara yüklerler. Askerler ihtiyara, önceki tarlada bulunan yulaflar daha güzel olduğu halde niçin toplatmadığını sorarlar. İhtiyar, başkasının malına saygısızlık etmenin iyi bir davranış olmadığını, yulaf topladıkları tarlanın ise kendisine ait olduğunu söyler.

(Şecaeddin, Muallimler Mecmuasından, Köylünün Fazileti, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.231)

Yapacakların ertelenmemesi gerektiğini, ertelenmesi durumunda bir takım olumsuzlukların ortaya çıkmasının muhtemel olduğunu anlatan hikâyemizin adı, **“Tembel Rüzgâr”**dır. Her işin zamanında yapılması gerektiğinin vurgulandığı bu

hikâyemizde, bir rüzgâr eserek değirmenin kanatlarını çevirir, ırmak ise akarak değirmenin ayaklarını döndürür. Bir gün rüzgâr, çok yorulduğunu ve biraz dinlenmek istediğini söyleyerek birkaç gün esmez. Rüzgâr esmeyince değirmendeki işler aksar. Birkaç gün sonra gelen rüzgâra, ırmak çok kızınca; rüzgâr birkaç günün açığını bir günde kapatabileceğini söyleyerek şiddetli bir şekilde eser. Çok şiddetli esen rüzgâr hiç verimli olamaz, dolayısıyla birkaç günün açığını bir günde kapatamaz. Hatasını anlayan rüzgâr, ertesi gün yavaş yavaş esmeye başlar.

(Firdevs, Emine Hatun Mektebi Muallimlerinden, Tembel Rüzgâr, Y.Y. Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.243-244)

“İftira”, başkasını haksız yere suçlamanın yanlış olduğunun anlatıldığı bir hikâyedir. Hikâyenin başında “Kardeşim Kâmi’ye” ibaresi bulunmaktadır. Yünlerden çorap, fanila ören Zeynep, bir gün yünü eğirip yumak yaptıktan sonra bahçeye kuruması için koyar. Aradan bir süre geçtikten sonra yumakları yerinde bulamayan Zeynep, arkadaşını yünleri çalmakla suçlar. Aradan uzun bir süre geçtikten sonra yumaklar, leyleklerin yuvasında bulunur. Böylece yumakları kimlerin aldığı ortaya çıkar. Arkadaşına iftira attığını anlayan Zeynep, çok üzülür ve arkadaşından özür diler.

(Tuğrul, Tal’at, İftira, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.15)

Kanaatkâr olmanın insana kazandırdıkları konusunun işlendiği “**Nankörlük Tamahkârlık**” adlı hikâye, Rusça’dan tercüme edilmiştir. Hikâyede, zengin bir adam bir sepet ekmeği mahallenin çocuklarına dağıtır. Çocuklar ekmeğin en büyüğünü almak için kavga ederler. Sonunda paylarına düşen ekmekleri alarak, zengin adama teşekkür etmeden giderler. Küçük bir kız ise sepetteki en büyük ekmeği alır ve zengin adama teşekkür eder. Ertesi gün aynı olaylar tekrarlanır ve küçük kız yine sepetteki en küçük ekmeği alarak, zengin adama teşekkür eder ve evine gider. Ekmeği kesince içinde bir sürü altın olduğunu görür. Altınları gören kız şaşırır ve zengin adama vermek için hepsini toplar. Küçük kız altınları zengin adama vermek istese de adam kabul etmez. Kanaatkâr olmasının ödülü olarak altınları ona hediye ettiğini ve kanaatkâr insanların daima kazandıklarını, nankör ve tamahkâr insanların ise kaybetmeye mahkum olduklarını söyler. (Beykoz’dan Hilmi, Rusça’dan

Mütercimi, Nankörlük Tamahkârlık, Y.Y., Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1362-1363)

“**Hım Hım Ali**” adlı hikâye, temizliğin ne kadar önemli olduğunu anlatması açısından önemlidir. Üstü başı çok pis olduğu için arkadaşları tarafından dışlanan Ali, bir gün burnu sargılı olarak arkadaşlarının karşısına çıkar. Arkadaşları, Ali’ye burnuna ne olduğunu sorduklarında Ali her şeyi anlatır. Ali, çok pis olduğu için bir akşam yemekten sonra ellerini ve ağzını yıkamadan yatar. Gece yarısı karnı çok acıkan bir fare, Ali’nin yağlı yüzünü koklayarak burnunu yer. Ali, bu olaydan sonra çok temiz bir çocuk olur. Arkadaşlarını da her zaman temiz olmaları konusunda uyarır.

(Baha, Şeref, Hım Hım Ali, Y.Y., Y.4, C.5, S.112/16, 27 Teşrîn-i sâni 1926, s.1438-1439)

4.1.2.21. Mizahi Hikâyeler:

“**Aman Kesme**” adlı hikâyede, yanlış anlama nedeniyle yaşanan komik olaylar anlatılmıştır. Ormanda yollarını kaybeden iki seyyah, ihtiyar bir karı kocanın yaşadığı kulübeye misafir olurlar. Gece yatarlarken ihtiyarla karısının konuşmalarına kulak misafiri olurlar. Karısı ihtiyara, “Aman ikisini kesme birini kes,” diyerek yalvarmaktadır. Bu sözleri üstlerine alınan seyyahlar, sabaha kadar uyumazlar. Sabahleyin kendilerini kesecek zannettikleri ihtiyar, ortaya bir sini dolusu yemek getirerek çıkar. Sini üzerindeki tabakların kapaklarını açan seyyahlar, iki tane kızarmış tavuk görünce, akşamki konuşulanların kendileriyle ilgili olmadığını anlarlar ve afiyetle yemeklerini yerler.

(Altay, İhsan, Aman Kesme, Y.Y., Y.1, C.1, S. 1, 1 Şubat 1339, s.5-6)

Doktorun becerikli katırının neler yaptığını anlatan “**Doktorun Katırı**” adlı hikâyede, boğazında çıban bulunan bir hastayı bir türlü iyileştiremeyen doktor, bir gün hastanın evine katırıyla gider. Doktorun dalgınlığından yararlanan katır, açık olan kapıdan hastanın yanına girer. Hasta, doktorun geldiğini zannederek nabzını ölçmesi için kolunu uzatınca katır hastanın kolunu ısırır. Bu olay hastanın çok

hoşuna gider ve öyle bir güler ki boğazındaki çıban, gülmenin şiddetinden patlar. Ne olduğunu anlayamayan doktor katırı dövmeye kalkışınca hasta, doktora kendisinin patlatamadığı çıbanı katırının patlattığını söyleyerek engeller.

(A.T., Doktorun Katırı, Y.Y.,Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.173)

“Balta Darbesi” adlı hikâyede, her gün ormandan ağaç keserek geçimini sağlayan Ahmet Ağa, bir gün ormana yine odun kesmek için giderken bir köpek üzerine saldırır. Ahmet Ağa, canının acısıyla baltayı köpeğe sallar ve köpeği kafasından yaralar. Bunu duyan halk, köpeğe acıyıp Ahmet Ağa’ya, “Keşke baltanın sapıyla vursaydın,” dediklerinde Ahmet Ağa, “Köpek beni kuyruğuyla ısırmadı ki ben de ona sapıyla vurayım,” diye cevap verir.

(Kemalettin, Ortaköy Mecidiye Numunesinden, Balta Darbesi, Y.Y., Y.2, S.33, 19 Nisan 1340, sayfa numarası yok.)

Uyanık bir hırsızla bir karı koca arasında geçen komik bir olayın anlatıldığı **“Cehennemden Gelen”** adlı hikâyede, hapisten kaçan bir mahkûm, sokakta rastladığı saf bir kadına cehennemden geldiğini söyleyerek kandırır. Kadın cehennemde bulunan kardeşine bu adamla bir miktar para yollar. Parayı alan adam kaçır. Kadın başından geçenleri akşam kocasına anlatır. Adam hırsızın peşine düşer; ama kurnaz hırsız bir yolunu bulup adamın atını ve silahını da alarak kaçmayı başarır. Çaresiz eve dönen adama karısı, ne olduğunu sorunca adam, atı ve tüfeği de kardeşine yolladığını söyler.

(Adil, Ahmet, Cehennemden Gelen , Y.Y., Y.2, S.36, 10 Mayıs 1340, s.185-187)

“Sineklerin Mahkûmiyeti” de gülünç bir hikâyedir. İki kavanoz balı şehre satmaya götüren köylünün yolunu jandarma keser ve balın altında kaçak mallar olduğunu düşünerek, balları aktarır. Ballar aktarılırken içine iki sinek düşer. Bunun üzerine köylü jandarmayı nahiye müdürüne şikâyet eder. Müdür uzun bir süre düşündükten sonra suçun sineklerde olduğuna karar verir ve köylüye, “Sinekleri nerede görürsen öldür,”der. Tam bu sırada müdürün başına bir sineğin konduğunu gören köylü, öldürmek için vurur. Müdür hiddetlenerek köylünün üzerine yürüyünce

kurnaz köylü, “Efendim sineği gördüğün yerde öldür dediniz. Ben de emrinizi yerine getirdim,” diyerek müdüre iyi bir mahcubiyet dersi verir.

(Sûzan, Hatice, Beşiktaş Esmâ Hatun Kız Numunesinden, Sineklerin Mahkûmiyeti, Y.Y.,Y.2, S.39, 13 Mayıs 1340, s.230)

“**Cennetlik Yahudi**” başlıklı hikâyede, bir Yahudi’nin saflığından doğan komik bir olay anlatılmıştır. Moskova’da belediye işçisi olarak çalışan bir Yahudi, bir gün içkiyi fazla kaçırdığında, birden yola düşüp sızar. Bunu gören dolandırıcılar, Yahudi’yi çok güzel bir eve götürerek, güzel elbiseler giydirebilirler. Çok güzel kızları da yanında bırakırlar. Yahudi uyanınca, kızlar ona cennette olduğunu söylerler ve hizmetlerine karşılık Yahudi’den hediye isterler. Yahudi, kuyumcudan hurilerine değerli takılar alır. Hediye alan huriler Yahudi’nin yanından kaçarlar. Yanından neden kaçtıklarını anlayamayan Yahudi, kuyumcu hesap tutarını önüne koyunca her şeyin farkına varır; ama artık çok geçtir.

(Hüsni, Hüseyin, Cennetlik Yahudi, Y.Y.,Y.2, S.40, 7 Mayıs 1340, s.348-349)

“**Kondüktörün Tedbiri**” adlı hikâyede, bir İngiliz trenle yolculuğu sırasında kondüktöre, bulunduğu vagona yalnız kalmak istediğini, bu konuda kendisine yardımcı olursa son durakta kendisine on frank vereceğini söyler. Kondüktör adamın istediğini yapar ve yanına kimseyi sokmaz. Girmek isteyen yolcuların kulağına bir şeyler söylediğinde, yolcular hemen oradan uzaklaşır. Son durakta İngiliz, kondüktöre on frankını verdikten sonra yolcuların kulaklarına ne söylediğini sorar. Kondüktör, “Sizin deli olduğunuzu söyledim,” der.

(Cemal, Mürşide, Kondüktörün Tedbiri, Y.Y., Y.2, C.3, S.51, 20 Teşrin-i sâni 1340, s.434)

Bir çocuğun intikam almak için bulduğu ilginç bir yolu anlatan “**Gülünç İntikam**” adlı hikâyede, resimli mecmuadaki bilmecelerin cevaplarını hep gönderen Necip’in ismi yayımlanmayınca çok sinirlenir. Düzenlenen müsabakaya bir sürü zarf gönderir. Zarflar okuyucuların önünde tek tek açılıp okunur. Bir zarf açılır ki içinde inanılmaz beddualar vardır. Bu zarf bırakılıp başka bir zarf açılır, bu zarfta da ağza alınamayacak kadar ağır küfürler olunca; mecmuanın müdürü çok çok sinirlendiği

için çekilişi durdurur. Resimli mecmua da o günden sonra bir daha çıkmaz. Necip de böylece intikamını almış olur.

(Zeybek, Gülünç İntikam, Y.Y.,Y.2, C.3, S.58, 8 Kânûn-ı sâni 1340, s.535-536)

“**Küçük Âlim**” başlıklı hikâyede, akıllı bir köylünün şehirde okuyan oğlu tatili geçirmek için köye gelir. Bir gün ailece yemek yerlerken köylü, oğlunun küçük bir âlim olup olmadığını sorar. Çocuk da küçük bir âlim olduğunu babasına ispatlamak için babasına sofrada kaç tabak olduğunu sorar. Köylü biri patates, diğeri et tabağı olmak üzere iki tabağın olduğunu söyler. Çocuk ise üç tabağın olduğunu söyleyerek etin bulunduğu tabağın önceden patates bulunan tabak olduğunu söyleyince köylü, “O zaman biz annenle iki tabaktaki yemeği yiyelim, sen de üçüncüyü ye,” der. Bunun sonucunda küçük âlim sofradan aç kalkar.

(İmzasız,Küçük Alim, Y.Y., Y.2, C.3, S.59, 15 Kânûn-ı sâni 1340, s 562)

Arkadaşına şaka yapmak isteyen bir çocuğun başına gelenleri konu alan “**Şaka**” adlı hikâyede, arkadaşı Ali’nin evini şaşırان Nihat, ismi Ali olan yaşlı bir adamın kapısını çalar yanlışlıkla. Kapıyı açan hizmetçi ev sahibini çağırmağa gittiğinde, Nihat arkadaşına şaka yapmak için saklanır. Tıkırtılar kapıya yaklaşınca birden yaşlı adamın önüne zıplar.Yanlış eve geldiğinin farkına varan Nihat, yaşlı adamın dayağından kurtulamamıştır.

(Basri,H., Şaka, Y.Y.,Y.1, C.3, S.62, 5 Şubat 1341, s. 598-599)

“**Mirasyedi**” başlıklı hikâyede, çok zengin olmak için parasını biriktirip kimseye yardım etmeyen cimri bir adam, bir gün oğlunu kendisi öldükten sonra paraları ne yapacağını sorar. Çocuk da bir kısmını fakirlere, hayır kurumlarına dağıtacağını; bir kısmıyla yetim çocuklarını okutacağını; bir kısmıyla da gezip eğleneceğini söyleyince adam çok kızar. “Benim malımı aleme nasıl dağıtırsın ?” diyerek, hayalî miras yüzünden çocuğu döver.

(Zeybek, Mirasyedi, Y.Y., Y.2, C.3, S.64, 19 Şubat 1341, s.635)

Gülünç ve akılsızca yapılan bir davranışın kişiye ve çevresine verdiği zararları anlatan “**Garip Bir Devr-i Âlem Seyahati**” adlı hikâyede, Necdet bir gün

bir iddia sonucu takla atarak dünyayı dolaşmaya çıkan bir akılsızı görür.O da bu teşebbüsü hoş bularak tatbik etmeye karar verir. Yanlış hareket sonucu bir dükkândaki yumurtaları kırar, manav sergisini devirir, en sonunda dükkân sahibinden güzel bir dayak yer.

(İmzasız, Garip Bir Devr-i Âlem, Y.Y.,Y.3, C.4, S.76, 14 Mayıs 1341, s.843-844)

“**Mirasyedi**” başlıklı hikâyede, babası ölen genç, babasının mirasına konar. Mirasyedi tam babasının mirasına kavuşmuşken birisi yanına yanaşır ve kardeşi olduğunu iddia ederek paranın yarısını ister. Mirasyedi nereden kardeşi olduğunu sorunca, adam “Hepimizin babası Hz.Adem’dir,”der. Mirasyedi adama birkaç lira verir. “Adam o kadar paranın yarısı bu mu?” deyince, mirasyedi “Sus öbür kardeşlerimiz duyarsa hakkımıza bir lira bile düşmez.” der.

(Hicâbi, Ahmet, Mirasyedi, Y.Y.,Y.3, C.4, S.83, 6 Ağustos 1341, s.962)

Mizahi hikâyelerden biri de “**Cambaz Ali’nin Hileleri**” başlıklı hikâyedir. Ali ve Mehmet isimli iki cambaza müdürleri fazla iş yaptıkları için pasta ve çörek verir. Pasta ve börekleri paylaşamayınca yazı tura atmaya karar verirler. Ali, hem yazı da hem de turada kendisinin kazandığını ileri sürerek, pasta ile çörekleri yer. Buna çok kızan Mehmet, Ali’ye şeytanca bir oyun oynamak istese de yine Ali’nin hilesine karşı mağlup olur.

(İmzasız, Cambaz Ali’nin Hileleri, Y.Y., Y.3, C.4, S.92, 26 Teşrîn-i sâni 1341, s.1102-1105)

İnsanların olduklarının dışında görünmeye çalışmaları sonucunda gülünç duruma düşeceklerini anlatan “**Memiş, İbiş ve Durmuş Ağaların Başına Gelenler**” hikâyede, İbiş, Memiş ve Durmuş adlı üç köylü köyelerine gelen memur ve tüccarların konuşmalarına hayran olurlar. Lügat parçalamayı öğrenmek için kasabaya inerler. Fakat cimri oldukları için birkaç cümle öğrenip geri dönerler. Yolda bir cinayet olayını sorgulayan jandarmaya, öğrendikleri cümleleri tekrarlayınca hapse düşerler.Bir avukat sayesinde bunlar hapisten kurtulurlar.Köye dönünce avukata teşekkür etmek için üç sepet pişmiş elma götürürler. Avukat, elmaları başlarına

atarak hepsini kovunca İbiş, şu cümleyle arkadaşlarını teselli eder: “İyi ki ben pişirmeyi akıl ettim.Yoksa kafa, beyin kalmazdı.”

(İmzasız, Memiş, İbiş ve Durmuş Ağaların Başına Gelenler, Y.Y., Y.3, C.5, S.100/4, 18 Şubat 1341, s.1245)

Anlamsız şeylere sinirlenmenin insanların başlarına açacağı sorunları konu edinen “**(Guguk) dan Deliren Berber**” adlı hikâyede, çocukların kendisine “guguk” demelerine sinirlenen bir berberin sinirlenerek çocukların peşinden koştuğu, böylece işini ihmal ettiği için müşterisiz kaldığı anlatılmaktadır. Berber, bir büyüğünün nasihatini dinleyerek çocukların “guguk” demelerine hiç aldırmayınca, çocuklar da bir süre sonra “guguk” demekten vazgeçerler.Berber de sakın sakın işiyle ilgilenmeye devam eder.

(Hulûsi, 26. Mektep Müdürü, “Guguk” dan Deliren Berber, Y.Y.,Y.4, C.4, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1357-1358)

Bu bölümde on altı hikâye bulunmaktadır.Bu hikayelerde ki çeşitli durumlar komik bir dille anlatılmıştır. Bu hikâyeler, okuyucuları hem eğlendirir hem de düşündürür niteliktedir.

4.1.2.22.Resimli (Yazısız) Hikâyeler:

“**Resimli Hikâye**” başlığıyla verilen yazı, altı resimden oluşmuş bir hikâyedir. Her resmin altında birer cümle bulunmaktadır. Göl kıyısında balık tutan bir adamın başındaki peruğu çocuklar, fark ettirmeden alarak göle atarlar. Adam oltaya balık takıldığını zannederek çektiğinde bir peruk olduğunu görür ve korkudan kaçar. Çocuklar ise adamın bu haline kahkahalarla gülerler.

(İmzasız, Resimli Hikâye, Y.Y.,Y.1, S.5, 1 Mayıs 1339, s.75)

Başlıksız olarak yazılan bir başka resimli hikâye, iki sayfanın tamamını kaplamıştır.Hikâyenin tamamı altı resimden oluşmuş olup her resmin altında birer cümlelik yazılar bulunmaktadır. Elllerinde tırmık olan iki adam, otururken karşıdan öküzle gelen bir adamı gözlerine kestirirler ve adamın peşine düşerler. Adam fark

etmeden öküzü çalarlar ve adamın çektiği ipe tırmığı bağlarlar. Adam, ipi çekip ipin ucunda öküz yerine bir tırmık olduğunu görünce hayretten şaşkına döner.

(İmzasız, “Resimli Hikâye”, Y.Y., Y.1, S.10, 8 Teşrin-i sâni 1339, s 150-151)

Bir başka başlıksız hikâye, beş resimden oluşmuştur. Hiç yazının bulunmadığı bu resimli hikâyelerde bir tavşan, bir köpekten kaçmaktadır. Tavşanı köpeğin elinden bir kaz kurtarmıştır.

(İmzasız, “Resimli Hikâye”, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.40)

“Küçük Cin’in Şeytanlığı” başlıklı hikâye, dört resimden oluşmuştur. Hikâyede hiç yazı bulunmamaktadır. Küçük bir çocuk, hasta yatağında yatan kurda takma bacaklar takar. Yorganın altından fırlayan bu bacakları gören dişi kurt şaşkına döner.

(İmzasız, Küçük Cin’in Şeytanlığı, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.106)

“Görünüşe Aldanma” adlı resimli hikâye, üç resimden oluşmakta ve her resmin altında kısa cümleler bulunmaktadır. Resimlerdeki iki adamdan biri diğerine, üçüncü bir kişiyi göstererek onun en değerli yazarlardan biri olduğunu, onun çantasının çeşit çeşit gazetelerle dolu olduğunu söyler söylemez; adam bir çocuğun çarpması sonucu düşer ve çantasından çıkan bir sürü gereksiz eşya etrafa saçılır. Bu manzarayı gören iki arkadaş birbirlerine, “Ne umduk; ne bulduk,” diyerek gülerler.

(İmzasız, Görünüşe Aldanma, Y.Y., Y.2, S.33, 19 Nisan 1340, s.137)

“Hiddetle Oturan Zararla Oturur” başlıklı yazısız hikâye, üç resimden oluşmuştur. Bir lokantada yemek masalarını düzelttiren bir gurmeye sinirlenen ahçı, üzerinde içi yemek dolu tencere bulunan masaya yumruğunu vurur vurmaz tencere ahçının kafasına geçer.

(İmzasız, Hiddetle Oturan Zararla Oturur, Y.Y., Y.2, S.33, 19 Nisan 1340, s.141)

“Bir Hırsızın Akıbeti” adlı yazısız hikâye arka arkaya dört sayfanın alt kısımlarında yer almaktadır. Eczaneden şurup çalan hırsızın peşine polis düşer.

Polisten kaçan hırsız önce kafasını direğe çarpar, daha sonra da bir arabanın altında kalarak cezasını bulur.

(İmzasız, Bir Hırsızın Akıbeti, Y.Y.,Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.153-156)

“**İki Yaramaz**” başlıklı yazısız hikâyenin resmi sayfanın tamamını kaplamıştır. Bayram gününün neşesi içinde bulunan bir kedi ve bir ayıcık etrafta ne varsa dağıtarak oynarlar.

(İmzasız, İki Yaramaz, Y.Y., Y.2, S.35, 3 Mayıs 1340, s.166)

“**Balonla Beş Hafta**” adlı resimli hikâye altı resimden oluşmakta ve her resmin altında birer, ikişer cümlelik yazılar bulunmaktadır. Hikayede iki afacan, uyuyan baloncunu elinden balonları alırlar. Kendilerini ve beraberlerinde bulunan köpeği de bağlayarak uçmaya başlarlar. Bir süre sonra biri diğerine ağırlık yaptığını söyleyerek onun ipini keser. Arkadaşının ipini kestikten sonra yoluna devam eden afacan, ağırlık ettiğini düşündüğü elbiselerini de çıkartıp atar. Son olarak da köpeğin bağlı bulunduğu ipi keser ve onu da aşağıya atar.

(İmzasız, Balonla Beş Hafta, Y.Y., Y.2, S.37, 17 Mayıs 1340, s.210)

“**Orhan İle Yaşarın Sergüzeştleri**” başlıklı resimli hikâye sekiz resimden oluşmuş ve iki sayfanın tamamını kaplamıştır. Resimlerin altında kısa kısa yazılar bulunmaktadır. Ormana ağaç kesmeye giden Orhan ve Yaşar, gözlerine kestirdikleri bir ağacı kesmeye çalışırken, iki vahşinin kendilerine doğru geldiğini görünce korkudan kaçmağa çalışırlar. Kaçamayacaklarını anlayınca vahşilerin önüne diz çökerek kendilerini yememeleri için yalvarırlar. Daha sonra bunların vahşi değil, vahşi kılığına girmiş sinema aktörleri olduklarını öğrenince çok rahatlarlar.

(İmzasız, Orhan İle Yaşar’ın Sergüzeştleri, Y.Y.,Y.2, S.43, 25 Eylül 1340, s.300-301)

“**Kaplan Hanımın Ziyafeti**” başlıklı resimli hikâyede, iki sayfanın tamamını kaplayan dört resim bulunmaktadır. Resimlerin altlarında kısa kısa resimler bulunmaktadır. Bir akşam kaplan, büyük bir ziyafet verir. Yemekler yendikten sonra

fil ile su aygırı birlikte dans etmek isterler. Fakat bu iki ağır vücudun zıplamalarına dayanamayan ev yıkılır.

(İmzasız, Kaplan Hanımın Ziyafeti, Y.Y., Y.2, S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340, s.316-317)

Başlıksız ve yazısız olan bir resimli hikâye, dört resimden oluşmaktadır. Anne ve baba ve çocuklardan oluşan bir ayı ailesinin canları bir gün meyve ister ve çocuklarından birini, meyve çalması için komşularının bahçesine gönderirler. Küçük ayı bahçe sahibi fil tarafından yakalanır. Fil, ayı ailesine meyveyi sepetle verince, aylar yaptıklarından utanç duyarlar. (İmzasız, “Resimli Hikâye”, Y.Y., Y.2, S.47, 23 Teşrîn-i evvel 1340, s.364-365)

“**Acar’ın Sergüzeştleri**” adlı resimli hikâyede resimlerin alt kısımlarında kısa kısa yazılar bulunmaktadır. Acar, uzun boylu arkadaşını kendisiyle dalga geçmesine dayanamayarak kendisine tahtadan bacak yapar. Bunu çekemeyen uzun boylu arkadaşı Acar uyurken tahta bacaklarını keser. Acar uyanınca arkadaşının üstüne düşer ve onun da bacakları kırılır.

(İmzasız, Acar’ın Sergüzeştleri, Y.Y.,Y.2, S.48, 30 Teşrîn-i evvel 1340, s.384-386)

“**Acar’ın Sergüzeştleri**” adlı altı resimden oluşan hikâyede Acar, yolda rastladığı bir köpekle birlikte aya gitmeğe karar verir. Kendisini ve köpeği kaldırabilecek sayıda balon alır. Kendisini ve köpeği bağlar ve yolculuğuna başlar. Gök yüzünde uçmaya başlayan Acar ve Bobi kuşların saldırısına uğrarlar. Kuşlardan kurtulduktan sonra bir müddet rüzgarla sürüklenir. Acar, hızla düşüklerinin farkına varınca Bobi’yi aşağıya atar ve böylece biraz yükselir. Daha sonra Acar, sürekli düşmeye başlar. Sonunda bir denize düşer ve bir kayıkçının yardımıyla kurtulur. Bu olaydan sonra Acar, uslu bir çocuk olacağına dair söz verir.

(İmzasız, Acar’ın Sergüzeştleri, Y.Y., Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrîn-i sâni 1340, s.400-402 / S.50, 13 Teşrîn-i sâni 1340,s. 415-417 / S.51, 20 Teşrîn-i sâni 1340, s.431-434 / S.52, 27 Teşrîn-i sâni 1340, s.247-249)

Başlıksız bir resimli hikâyenin tamamı altı resimden oluşmaktadır ve yazı bulunmamaktadır. Hikâyede bir adam tuvale kuş resmi yapar. Bu sırada yanına köpekli bir arkadaşı gelir. İki arkadaşın konuşmaya daldıkları bir sırada köpek, tuvaldeki kuşu gerçek zannederek, saldırır.

(İmzasız, “Resimli Hikâye” , Y.Y., Y.2, C.3, S.58, 8 Kânûn-ı sâni 1340, s.545)

“Doğan Korsan Reisi” adlı resimli hikâyede resimlerin altında yazılar bulunmaktadır. Doğan, küçük sandalında korsanlığı özenerek eline baltasını alır ve etrafına tehditler yağdırır. Yanından sandalla geçen yaşlı bir adam onun hâline gülünce, Doğan sinirlenir ve adama doğru atlamak isterken suya düşer. Doğan suya düşünce sandalı çocukların üstüne gider. Bunun üzerine çocuklar Doğan’a savaş açarlar. Bu olaylardan sonra Doğan, korsanlığa tövbe eder.

(İmzasız, Doğan Korsan Reisi, Y.Y., Y.2, C.3, S.62, 5 Şubat 1341, sayfa numarası yok. / S.63, 12 Şubat 1341, sayfa numarası yok.)

Dört resimden oluşmuş başlıksız ve yazısız, bir başka resimli hikâyede de, ellerinde şemsiye bulunan iki tavşan, uçurumun kenarında otururken; tavşanlardan biri dengesine kaybederek düşer. Diğeri de onu kurtarmaya çalışırken bir leylek gelir ve sapından tuttuğu şemsiyenin içine tavşanları koyarak kurtarır.

(İmzasız, “Resimli Hikâye”, Y.Y., Y.2, C.3, S.64, 16 Şubat 1340, s.644)

“Toraman Bey’in Şişmanlık Dersi” adlı resimli hikâyede, şişmanlığın zararları çocuklara komik bir biçimde anlatılmıştır. Toraman Bey’in bindiği arabanın tekeri kırılır ve kapıdan giremediği için trenden atılır. Toraman Bey, sonunda dayanamayarak doktora gider. Doktor kendisine bir takım tavsiyelerde bulunur. Bunun üzerine Toraman Bey, zayıflamak için pek çok yola baş vurur. Zayıflamaya karar veren Toraman Bey, çocuklar gibi ip atlar, en ağır diyetleri uygular; ama hiçbiri fayda etmez. Bir gün ağacın dalından tutunup jimnastik yapacağı sırada ağaç dayanamayarak kırılır. Tam o sırada ağacın altından geçen bir adam, Toraman Bey’in altında kalır. Bu olaydan sonra Toraman Bey, diyet yapmaya karar verir; fakat bunda da başarısız olur. Toraman Bey, sonunda zayıflamaktan vazgeçer.(İmzasız, Toraman Bey’in Şişmanlık Dersi, Y.Y.,Y.3, C.3, S.65, 26 Şubat 1341, s.673 / S.66, 5 Mart 1341, s.691 / S.67, 12 Mart 1341, s.706 / S.68, 19 Mart 1341, s.723)

Altı resimden oluşan başlıksız hikâyede, Gobin Hanım'ın ayakkabı alma isteğini duyan Tomas, arkadaşlarını kandırarak; içinde ayakkabı olmayan bir sandığı Gobin Hanım'a verir. Gobin Hanım Sandığı açınca, içinde bir sürü nal görür ve gülmekten kendini alamaz.

(İmzasız, “Resimli Hikâye”, Y.Y., Y.3, C.4, S.78, 28 Mayıs 1341, s.876)

“**Diş Ağrısı**” başlıklı resimli hikâyede cimri bir adamın yaptıkları konu edilmiştir. Adamın dişi ağrıaktadır. Cimri olduğu için dişçiye para vermek istemeyen adam dişini kendisi çekmeye çalışır. Bir ipin bir ucunu dişine, bir ucunu elbise dolabının halkasına bağlayan adam, geri çekilince dolap üstüne yıkılır. Daha sonra tavana çaktığı çiviye bağladığı ipin ucunu dişine bağlar. Ayağının altındaki iskemleyi tekmeleyince dişi çıkar. Dişçiye vereceği bir liranın tasarrufunu yapan adam evde yaptığı masrafı hesaba katmaz.

(İmzasız, Diş Ağrısı, Y.Y., Y.3, C.4, S.79, 11 Haziran 1341, s.896-897)

“**Tutuşan Fener**” adlı resimli hikâyede, tedbirsizliğin getireceği zararlar anlatılmaktadır. Bir fare kâğıt fenerin içine girer. Ayak sesleri duyan fare, içeride iyice büzülür. Mum yakılınca sıcak yerde ayaklarını uzatıp keyfine bakarken birden fener hareket etmeye başlar ve mum kâğıdı yakar. Farenin de tüyleri kavrulur.

(İmzasız, Tutuşan Fener, Y.Y., Y.3, C.4, S.79, 11 Haziran 1341, s.884)

“**Muzip Çocuklar**” adlı resimli hikâyede, iki kardeşe anneleri oynamaları için tahta bir ördek alır. Çocukların tahta ördeği çamaşır fiçisinde yüzdürdüklerini gören maymun, ördeğin üstüne binmek istediğini söyler. Çocukların izin vermesi üzerine ördeğe binen maymun suya düşer ve bağırmaya başlar. Çocuklar maymuna gülerken seslerini duyan anneleri içeriye girer, maymunu kurtarır ve çocukları cezalandırır.

(İmzasız, Muzip Çocuklar, Y.Y., Y.3, C.4, S.82, 24 Temmuz 1341, s.938-939)

“**Küçük Yaramazlar**” başlıklı resimli hikâyede anne, çocuklarına ipe asılmış olan tozlu halıyı temizlemelerini söyler. Çocuklar, halıyı temizlemek için

kullanacakları şekilli sopayı halının farklı yerlerine sürerek ortaya garip bir görüntü çıkarırlar. Bu görüntüyü gören anne şaşırır ve halının yeni ve sevimli bir hale geldiğini söyler. (İmzasız, Küçük Yaramazlar, Y.Y., Y.3, C.4, S.82, 24 Temmuz 1341, s.945)

Başlıksız ve yazısız bir başka resimli hikâyede iki kız kitap okurken küçük kardeşlerinin, içinde iğnelerin ve makaraların bulunduğu sepeti devirip karıştırdığını görürler ve çok şaşırırlar.

(İmzasız, “Resimli Hikâye”, Y.Y.,Y.3, C.4, S.82, 24 Temmuz 1341, sayfa numarası yok.)

Altı resimden oluşan **“Kaplan İle Bobi’nin Kısa Bir Sergüzeşti”** adlı resimli hikâyede, Kaplan (Kedi) bir sıranın üzerine uzanır. Bobi (Köpek) ise onu rahatsız etmek için üzerine doğru gider. Kaplan bunu fark ederek, hemen zıplar ve sıranın ucuna düşer. Sıranın diğer tarafı havaya kalkar ve Bobi’nin kafasına düşer.

(İmzasız, Kaplan İle Bobi’nin Kısa Bir Sergüzeşleri, Y.Y., Y.3, C.4, S.84, 20 Ağustos 1341, s.973)

“Balık Tutarken” başlıklı sekiz resimden oluşan yazısız hikâyede, balıkçının küfesi balıkla dolu olduğu için küfenin ağırlığından kayığın bir tarafı batmaya başlar. Balıkçı oltayı bırakıp küfeyle meşgul olmaya başlarken kayık tamamen batar. Suyun dibinde küfeden çıkan balıklar, balıkçıya saldırmaya başlar.

(İmzasız, Balık Tutarken, Y.Y., Y.3, C.4, S.85, 9 Eylül 1341, s.986)

“Farenin Muzipliği” başlıklı resimli hikâyede iki kardeşin odasına insan kılığında bir fare girer ve seccadeyi alıp kaybolur. Anneleriyle birlikte evin her tarafında fareyi arayan çocuklar, en sonunda çamaşır dolabında seccadeyi örtünmüş uyurken bulurlar ve fareyi oraya hapsederler.

(İmzasız, Farenin Muzipliği, Y.Y.,Y.3, C.4, S.85, 9 Eylül 1341, s.992)

Bir başka yazısız hikâyemiz de **“Kurnaz Hırsız”** başlıklı resimli hikâyedir. On resimde oluşan yazısız hikâyede, bir adam gömlek almak için bir dükkâna girer.

Dükkân sahibi tek tek gömlekleri gösterir; ama müşteri gömlekleri dükkân sahibinin üstünde görmek ister. O gömleği giyerken, adam kasadaki paraları alıp kaçar. (İmzasız, Kurnaz Hırsız, Y.Y.,Y.3, C.4, S.89, 5 Teşrîn-i sâni 1341, s.1051)

İzin almadan evden kaçan bir çocuğun başından geçenleri yazısız olarak anlatan resimli hikâyede, evden sessizce kaçan çocuk biraz ileride kurbağa ve yılanla karşılaşır ve korkup kaçar. Kaçarken tel örgülere takılarak derisi ve elbiseleri parçalanır ve ağlayarak eve döner.

(İmzasız, “Resimli Hikâye”, Y.Y., Y.3, C.4, S.90, 12 Teşrîn-i sâni 1341, sayfa numarası yok.)

“**Avcıların Cenneti**” başlıklı yazısız hikâye, on beş resimden oluşmuştur. Bir balık avcısı gittiği avlarda balık dışında bir çok şey (şapka, ayakkabı, tava...) tutar. Fakat oltasına bir gün büyük bir balık ve bir ahtapot takılır. Bunları gören adam korkar ve diğer balıkçılardan yardım ister.

(İmzasız, Avcıların Cenneti, Y.Y.,Y.3, C.4, S.91, 19 Teşrîn-i sâni 1341, s.1081)

Yaramazlık edeninin cezasını mutlaka bulacağını anlatan “**Yaramazların Tarihi Gecesi**” başlıklı resimli hikâyede, bir evde bir hoca hanım ve çocuklar birlikte yaşamaktadırlar. Çocuklar gece çok gürültü yapınca hoca hanım Tim’i başka bir odaya yatırır. Gece diğer çocuklar, Tim’in yattığı oda zannederek hoca hanımın odasına girerek etrafa su sıkırlar. Sırılsıklam olan hoca hanım, çocukları gece tahtanın üstüne yatırıp sabah da değnek cezası verir. Tim ise öbür odada rahatça uyur.

(M.A., Yaramazların Tarihi Gecesi, Y.Y., Y.3, C.4, S.93, 3 Kânûn-ı evvel 1341, s.1116-1119)

Başlıksız bir başka yazısız hikâye on iki resimden oluşmuştur. Halter kaldıran sporcu resmini gören adam, spor mağazasından çeşitli spor aletleri alır. Hiçbirini beceremeyince kahveye gidip kâğıt oynamaya başlar.

(İmzasız, “Resimli Hikâye”, Y.Y.,Y.3, C.4, S.93, 3 Kânûn-ı evvel 1341, sayfa numarası yok.)

Dokuz resimden oluşan “**Şermin’in Balonu**” başlıklı resimli hikâyede resimlerin altında kısa kısa yazılar bulunmaktadır. Çok terbiyeli ve akıllı olan Şermin’in her isteği ailesi tarafından hemen yapılmaktadır. Şermin bir gün balon ister ve balon hemen alınır.Şermin hep balonuyla oynamaya başlar. Şermin’in amcasının oğlu Vehbi, çok yaramaz ve çok kıskançtır. Bir gün Şermin’in balonunu alarak içine mürekkep doldurur ve ağzını açık bırakır; ama planı ters teper. Küçük bir çocuk mürekkep dolu balonu alarak Vehbi’ye doğru atar ve Vehbi’nin üstü başı mürekkep olur. Böylece Vehbi kazmış olduğu kuyuya kendisi düşer.
(İmzasız, Şermin’in Balonu, Y.Y.,Y.3, C.4, S.94, 10 Kânûn-ı evvel 1341, s.1138-1140)

Tehlikeli yerlerde oynayan çocukların başlarına kötü şeyler gelebileceğini anlatan “**Yaramaz Çocuklar**” başlıklı resimli hikâyede, iki arkadaş bahçedeki büyük fıçıda kayık yüzdürürlerken çocuklardan biri fıçıya düşer. Bir sürü uğraştan sonra fıçıdan çıkartılan çocuk birkaç gün hasta yattıktan sonra iyileşir. İki arkadaş o günden sonra bir daha tehlikeli yerlerde oyun oynamaz.
(Necati, Muhammed, Yaramaz Çocuklar, Y.Y.,Y.3, C.5, S.97/1, 7 Kânûn-ı sâni 1926, s.1187)

“**Heyecanlı Bir Av**” başlıklı resimli hikâye, sekiz resimden oluşmaktadır ve her resmin altında birer cümlelik yazılar bulunmaktadır. Avın nasıl yapılacağını anlatan bir hikayedir. Uzun seyahatlere çıkmayı seven Orhan, Afrika’ya gider. Aslan, kaplan avlamak için buraya gelen Orhan, uyuyan bir aslanı görünce korkudan kaçar.
(İmzasız, Heyecanlı Bir Av, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1234)

“**Fenalık Cezasız Kalmaz**” başlıklı resimli hikâyede, Hintli bir tüccarın kimseye yardım etmeyen oğlunun başına gelenler konu edilmiştir. Tüccarın oğlu bir gün filiyle birlikte gezerken, kendisinden sadaka isteyen yoksul bir çocuğu yanındaki adamlarına dövdürtür. Gördüğü haksız muameleye çok kızan çocuk, cebindeki son parasıyla tütün alıp filin hortumuna koyar. Fil hapşırınca üzerindeki tüccarın oğlu yere düşerek bayılır. Bir müddet sonra kendisine gelen genç, bundan sonra kimseye

kötülük yapmayacağına dair söz verir. (İmzasız, Fenalık Cezasız Kalmaz, Y.Y.,Y.3, C.5, S.100/4, 18 Şubat 1341, s.1241)

“**Avcı Bir Köpeğin Akıbeti**” adlı resimli hikâye, her zaman yapılacak işin sonunu düşünmemiz gerektiğini tavsiye etmektedir. Durmuş Bey adındaki bir avcının, avın kokusunu çok iyi alan bir köpeği vardır. Bir gün ava giderken köpek hırlayarak bir oyuğun içine girer, Köpeğinin geri döneceğini düşünen avcı, oyuğun ağzında köpeğin butlarını kemiren bir ayıyı görünce çok korkar.

(İmzasız, Avcı Bir Köpeğin Akıbeti, Y.Y.,Y.3, C.5, S.100/4, 18 Şubat 1341, s.1250)

Dört resimden oluşan “**Dağ Keçisi Avında**” başlıklı resimli hikâyede, dağ keçisinin çok zor avlanan bir hayvan olmasından yakınan bir avcı, kendine göre bir yöntem geliştirir. Büyük bir balonla dağ keçisi avına çıkar. Böylece hayvanı ürkütmeden avlar ve sırtına alarak diğer arkadaşlarına hava atar.

(İmzasız, Dağ Keçisi Avında, Y.Y., Y.4, C.5, S.101/5, 4 Mart 1926, s.1262)

Bir kedinin kurnazlığını anlatan “**Tekir’in Kurnazlığı**” başlıklı resimli hikâyede, hiç anlayamayan Bobi ile Tekir, süreksiz birbirlerine tuzak kurarlar. Bir gün, sahipleri ikisine bir kase süt koyar. Bobi, sütü Tekir’e içirtmemekte kararlıdır. Bunu anlayan Tekir, mahsus köpeği kızdırarak bağlı bulunduğu direğin etrafında döndürür ve onu sımsıkı sarıp bağladıktan sonra karşısına geçip bir güzel sütünü de içer.

(K.A., Tekir’in Kurnazlığı, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, s.1294)

“**En Âlâ Sığır**” adlı yazısız hikâyede kasap, fotoğrafçıdan dükkânının camekânından bakarken bir fotoğrafını çekmesini ister ve bu fotoğrafı memleketine göndereceğini söyler. Fotoğrafçı kasabın istediği gibi camekânın önünden fotoğrafı çeker; ama camekânda yazan “En iyi sığır beş kuruş” yazısı kasabın fotoğrafının tam altına gelmiştir.

(İmzasız, En Âlâ Sığır, Y.Y.,Y.4, C.5, S.103/ 7, 1 Nisan 1926, s.1299)

“Bibo Efendi Nasıl Diş Çıkarır?” başlıklı resimli hikâyede, tıbbın en son aletleriyle ağrısız diş çekmeyle övünen Bibo, bir gün muayenehanesinin önünde otururken yanağı şişmiş biri gelir ve Bibo’dan dişini çekmesini ister. Tıbbın son aletlerini kullanan Bibo, adamın ağrıyan dişine ipi bağlar ve ortadan kaybolur. Adam ağzı açık bir şekilde Bibo’yu beklerken karşısına bir aslan çıkınca sırt üstü düşer ve dişi de bağlı bulunduğu ipte kalır. Aslan postu içindeki Bibo, dışarıya çıkar ve parasını alır.

(İmzasız, Bibo Efendi Nasıl Diş Çıkarır?, Y.Y., Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrîn-i evvel 1926, s.1403)

“Gülfidan Kalfa’nın Sergüzeşti” adlı resimli hikâyede, Gülfidan Kalfa efendisinin doğum gününü hatırlar ve ona bir hediye almayı düşünür. Sigara tiryakisi olan efendisine puro alır. Fakat satıcı komik bir adam olduğu için, puronun içine barut yerleştirip verir. Gülfidan, puroyu efendisine verir. Efendi memnun bir şekilde puroyu yakar ve her taraf duman olur.Bu olaydan sonra efendisi Gülfidan’ı azarlayınca, Gülfidan bir daha hiç kimseye hediye almayacağına dair yemin eder.

(İmzasız, Gülfidan Kalfa’nın Sergüzeşti, Y.Y.,Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrîn-i evvel 1926, s.1416)

“Şempanze Efendi Elmas Peşinde” adlı resimli hikâyede, şempanze elmas tüccarlığı yapmaktadır. Elmasları pelikan kuşunun kursağında taşır. Ama pelikan kuşuna hiç iyi davranmamaktadır. Pelikan Kuşu da şempanzeden intikam almak için kursağındaki elmasları yutar. Bunu fark eden şempanze, deliye döner.

(K.A. Şempanze Efendi Elmas Peşinde, Y.Y., Y.4, C.5, S.111/15, 6 Teşrîn-i sâni, s.1429)

Son resimli hikâye, **“Fehmi’nin Şeytanlığı”** başlığını taşımaktadır.Resimlerin altında yazılar da bulunmaktadır. Fehmi, komşularının bahçesinde elma koparmak ister. Bahçede köpek olduğu için korkusundan giremez. Bulduğu bir kemik parçasını bir tahtaya bağlayarak köpeğin önüne atar. Köpek kemiği kulübesine doğru çekmeye başlar.Tam kulübesine girdiğinde kemiğin bağlı

bulunduğu tahta, kulübenin kapısını kapatır ve köpek içeriye hapsolür. Böylece Fehmi de rahat rahat elmaları toplar.

(İmzasız, Fehmi'nin Şeytanlığı, Y.Y.,Y.4, C.5, S.112/16, 27 Teşrin-i sâni 1926, s.1443)

Bu bölümde kırk üç hikâyeye vardır. Resimlerden oluşan bu hikâyelerin bir bölümünde yazı bulunmamaktadır. Bu hikâyeler, okuyucuların resimlerde gösterilen durumlardan hikâyeler çıkarabilmeleri için yorum geliştirmeye yöneliktir.

4.1.2.23. Çeşitli Konularda Yazılan Hikâyeler:

“Kuyruksuz Ahmet” başlıklı hikâyede, baba mesleği olan “Gaipten haber verme” işini yapan kuyruksuzu, herkes yalancılıkla suçlayınca karısıyla birlikte köyünden ayrılıp İstanbul'a yerleşen Ahmet, kısa zamanda büyük bir üne kavuşur. Ünü saraya kadar gidince; padişah, Ahmet'i baş müneccimlik sınavı için saraya çağırır. Sınavı şans eseri kazanan Ahmet, karısıyla birlikte saraya yerleşerek mutlu bir şekilde yaşar.

(Altay, İhsan, Kuyruksuz Ahmet, Y.Y.,Y.1, S.2, 1 Mart 1339, s.19-20)

“Sığırtmaç Kel Osman'ın Oburluğu” adlı hikâyede, anne ve babasını kaybeden Osman, dayısının himayesinde yaşamını sürdürür. Kirden ve yağdan saçları döküldüğü için kel lakabını alır. Osman, yengesinden habersiz mutfakta ne varsa yer. Osman bir gün evlenir. Karısının bir tepsi baklava yaptığını gören Osman, karısından gizli baklavayı yer ve arkasından beş litreye yakın su içtikten sonra kendisinden geçer.

(Doğan, Sığırtmaç Kel Osman'ın Oburluğu, Y.Y.,Y.1, S.7, 1 Haziran 1339, s.112)

“Lütfi ve Arkadaşları” başlıklı hikâyede, çok akıllı, terbiyeli ve çalışkan olan Lütfi, arkadaşlarıyla sohbet eder. Sohbetin konusu sütün mutlaka kaynatılarak içilmesi gerektiğidir.

(Gündüz, Lütfi ve Arkadaşları, Y.Y.,Y.1, S.13, 29 Teşrin-i sâni 1339, s.188-189)

Akhisar muallimlerinden Fuad Şükrü'nün yazdığı **“Bardak Hikâyesi”** adlı hikâye, aşağıdan yukarıya doğru hücum eden havanın, bardağın ağzındaki kapalı kâğıdı sıkıştırmasından dolayı baş aşağı olmasına rağmen suyun dökülmemesini gösteren bir deney yapan iki çocuk arasında geçen konuşmaları içermektedir.

(Şükrü, Fuad, Bardak Hikâyesi, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.190)

“Recep Bey’in Kemani” adlı hikâyede, Boğaziçi’nde bir köyde yaşayan Recep Bey, eczacılık yapmaktadır. Fakat bir süre sonra hayatına renk katmak amacıyla bir keman alır ve çalmaya başlar. Recep Bey bu durumdan ne kadar mutlu ise çevredekiler de o oranda rahatsızdırlar. Bir gün Recep Bey’in kemani yere düşer ve kırılır. Çevredekiler de böylece rahatlar; ama Recep Bey, çok üzülür.

(İmzasız, Recep Bey’in Kemani, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.235-236)

Oburluğun zararını anlatan **“Memiş’in Korkunç Seyahati”** başlıklı hikâyede, annesinin yaptığı baklavanın bir kısmını yemekte yediği halde doymayan Memiş, gece herkes yattıktan sonra tepside kalan tatlıların hepsini yer ve yatar. Gecenin ilerleyen saatlerinde çok korkunç rüyalar görür ve uyandıktan sonra bir müddet bu rüyaların etkisinden kurtulamaz.

(Cahid, Mahmut, Memiş’in Korkunç Seyahati, Y.Y.,Y.2, S.42, 18 Eylül 1340, s.283)

“En İyi İlaç” adlı hikâyede, kocası hasta olduğu için kendisinden yardım isteyen kadını kırmayan tıp öğrencisi Açbırak Bey, hastayı muayene ettikten sonra hastanın ilacını getirmek için çıkar. Geriye döndüğünde elinde bir kutu vardır. Kutuyu kadına veren Açbırak Bey, içindeki paraları kullanarak kocasına yiyecek almasını, kocasının gıdasızlıktan hasta olduğunu söyler.

(Aksungur, En İyi İlaç, Y.Y., Y.2, S.46, 16 Teşrîn-i evvel 1340, s.345)

“Kırk Beş Santim Boyunda Bir Adam Cüce Cefri” başlıklı hikâyede, Cefri’yle bütün arkadaşları dalga geçmektedir. Bir gün saray çalışanı cücelerden hoşlandığını bildikleri kraliçeye sürpriz olması açısından Cefri’yi bir tepsiye koyup

üstünü börekle kapatarak kraliçenin önüne koyarlar. Kraliçe, kesmek için bıçağı eline aldığıında cüce birden fırlar ve kraliçeden saraya kabul edilmesini ister. İsteğı kabul edilen Cefri, sarayda mutlu bir şekilde yaşamaya başlar.

(İmzasız, Kırk Beş Santim Boyunda Bir Adam Cüce Cefri, Y.Y., Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, s.697-698)

Kavga ve pişmanlık konularının işlendiğı **“İki Kardeş Arasındaki Kavga”** adlı hikâyede, iki kardeşten birinin, diğersinin boya şişesini kırmasıyla başlayan kavga daha da büyüyerek bir birlerine hakaret ederler ve küserler. Birkaç gün süren küslükten sonra her ikisi de yaptıklarından pişman olarak birbirlerinden özür dilerler.

(İmzasız, İki Kardeş Arasındaki Kavga, Y.Y., Y. 3, C.4, S.94, 10 Kânûn-ı evvel 1341, s.1134-1135)

Zor bir durumda kalan babasına yardımcı olan bir kızı konu edinen **“Fenerci Kızı”** adlı hikâyede, annesini kaybeden küçük bir kız, fenerci olan babasıyla yaşamaktadır. Fenerci bir gün haftalık yiyecek ihtiyaçlarını karşılamak için kasabaya gider. Geri döneceğı sırada çok şiddetli bir fırtına çıkar ve deniz dalgalanır. Fenerci, sandalıyla fenere gitmeye bir türlü cesaret edemez; fakat gecenin karanlığında yollarını kaybedecek olan gemileri düşününce, görevinin başına gitmek için kendini dalgaların içine atar ve fenere doğru yol alır. Bir süre gittikten sonra fenerin yandığını görünce çok şaşırır. Fenercinin küçük kızı babasının geciktiğini görünce altına yüksek bir tabure koyarak feneri yakmış ve böylece babasına da büyük bir yardımda bulunmuştur.

(Üsküdar 26. Mektep Müdürü Hulûsi, Fenerci Kızı, Y.Y.,Y.4, C.5, S.101/5, 4 Mart 1926, sayfa numarası yok.)

Musul halkının istiklalleri için verdikleri mücadelelerin anlatıldığı **“İstiklal Yolunda Olanlar”** başlıklı hikâyede, bir baba oğul arasında gelişen olayları konu almıştır. Baba oğul bir trenle cepheye doğru yol alırlar. Oğul trenin geçeceği köprüünün ecnebler tarafından havaya uçurulduğı haberini alır ve buldukları vagonu diğers vagonlardan ayırmak ister. Oğluna inanmayan baba, oğluna engel olmak isterken onun trenden düşmesine neden olur. Adam trende bulunan diğers

askerlere ve kumandana durumu anlatsa da kumandan, yaşlı adamın casus olabileceğini düşündüğü için kurşuna dizdirir.

(İmzasız, İstiklal Yolunda Olanlar, Y.Y., Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1354-1355)

“Rus İhtilalinden Bir Yaprak” adlı hikâyede, ihtilal hareketlerine karışan Paul ve beraberindekiler, Rus kumandanı tarafından yakalanarak kurşuna dizilmek üzere bir duvarın önüne sıralanırlar. Silahlar ateşlendikten sonra her yeri bir toz bulutu alır. Toz bulutu geçtikten sonra komutan, Paul’un ölmediğini, dimdik ayakta durduğunu görünce şaşırır ve kendisini serbest bırakır. Paul, kurtulduğuna şükrederken bir daha ihtilal hareketlerine karışmayacağına yemin eder.

(Beykoz’dan Hilmi, Rus İhtilalinden Bir Yaprak, Y.Y.Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1359)

Yukarıdaki on bir hikâye arasında belli bir konu birliği yoktur. Bu hikâyelerle okuyuculara farklı mesajlar verilmeye çalışılmıştır. Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmanın yanında, çeşitli düşünce şekilleri verilmeye çalışılmıştır.

4.1.3. MASAL

Yeni Yol dergisinin sayfalarında toplam 62 masala yer verilmiştir. Çocukların hayatında önemli bir yer tutan masallar, çocukların eğitiminde de önemli bir yere sahiptir. Konuları bakımından oldukça çeşitlilik gösteren masalları on başlık altında inceledik.

4.1.3.1. İyilik ve Kötülük Konulu Masallar:

İyiliğin karşılığının kötülük değil, yine iyilik olduğunun vurgulandığı **“İyilik ve Kötülük”** başlıklı masalda, Ahmet Ağa kasabaya gitmek için dağlar, bayırlar aşarlar. Dereden geçerken, çağlayanın bir sandık düştüğünü görür. Sandığı açınca içinden bir ejderha çıkar. Ejderha, Ahmet Ağayı yemeğe hazırlanırken Ahmet Ağa,

ejderhaya kendisini ölümden kurtardığını hatırlatarak; iyiliğin karşılığının kötülük etmek olmadığını, iyiliğe iyilikle karşılık verilmesi gerektiğini söyler. Ejderha ise iyiliğe karşılık kötülük edilmesi gerektiğini söyler. Ahmet Ağa ve ejderha, karşılıklarına çıkan ceviz ağacına ve öküze iyiliğe karşılık neyin yapılması gerektiğini sorduklarında, her ikisi de “kötülük” cevabını verirler. Sonunda bir tilkiye rastlarlar. Tilki iyiliğe iyilikle karşılık verilmesini söyler ve bir hileyle ejderhayı sandığa koyup uçurumdan atar. Tilkinin yardımıyla ejderhadan kurtulan Ahmet Ağa, tilkiyi ödüllendirmek için köydeki bir kümese götürür; ama daha sonra tilkiyi ele verir. Köylünün elinden canını zor kurtaran Tilki, iyiliğe karşılık kötülük yapılması gerektiğini böylece anlamış olur.

(Yıldırım, İyilik ve Kötülük, Y.Y.,Y.2, S.28, 15 Mart 1340, s.60-62)

“**Devlerin Akıbeti**” başlıklı masalın üst bölümünde “Masalcı Babanın Köşesi” alt başlığı bulunmaktadır. Masalda bir gencin devlerle mücadelesi sonucunda elde ettiği hazineyi ihtiyacı olan kişilere dağıtması konu edilmiştir. Bir avcının yanında çirak olarak çalışan genç işi iyice öğrendikten sonra avcının yanından ayrılırken, avcı ona hedefini şaşırmayan bir tüfek hediye eder. Genç bir gece ormanda ilerlerken insan eti yiyen üç dev görür ve onların yiyecekleri etleri tam ağızlarına atarken vurur. Gençten korkan devler, bir saraydaki hazineyi gençle paylaşabileceklerini söylerler. Genç bahsedilen saraya devlerden önce girer ve hazineyi alır. Devleri öldürdükten sonra hazineyi yardıma muhtaç insanlara dağıtarak iyilik yapmış olur.

(Afyonlu Himmet Baba, Devlerin Akıbeti, Y.Y., Y.2, S.47, 23 Teşrîn-i evvel 1340, s.358-359)

İyilik ve kötülük konulu bir başka masalımızın başlığı “**Tunç Yüzük**” tür. Masalda seyahate çıkan iki gençten biri gördüğü yaşlı bir kadına yardım etmezken, diğeri yaşlı kadını yanına alarak yola onunla birlikte devam eder. İhtiyar kadın ve genç konakladıkları şehrin padişahının çok hasta olduğunu ve kimsenin iyileştiremediğini duyarlar. Yaşlı kadın, padişahın hastalığının nasıl iyileşeceğini iyi kalpli gence anlatarak, onu saraya gönderir ve padişahın tunç yüzüğünü istemesini söyler. Genç padişahı iyileştirir ve karşılığında Tunç yüzüğü ister. Bütün görkemli

yaşantısı bu yüzüğe bağlı olan padişah yüzüğü vermek istemese de vermek zorunda kalır.Yüzüğü alan genç, ihtiyarı da yanına alarak bolluk ve huzur içinde yaşar. Böylece yaptığı iyiliğin karşılığını almış olur.

(Ali, Mustafa, Tunç Yüzük, Y.Y., Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrîn-i sâni 1340, s.330-331 / S.50, 13 Teşrîn-i sâni 1340, s.406-410)

Binbir Gece Masalları'ndan **“Çalınan Güller”** başlıklı masalda, bir Arap şair, sabahın erken saatlerinde bahçedeki tıkrıtyla uyanır. Pencereden baktığında çok sevdiği güllerinin, bir kız çocuğu tarafından koparıldığını görür ve kızı takip eder. Kız gülleri pazarda satıp parasıyla bir elbise ve bir parça et alarak fakir ve hasta bir kadına götürür. Bunu gören Arap şair, çok duygulanır ve kızla konuşur. Kız gülleri çalmakla hatalı bir davranışta bulunduğunu; fakat bunu çaresiz bir insana iyilik etmek için yaptığını söyler. Arap şair kızı çok sever ve onu evlat edinir.

(Selâmi Dede, Çalınan Güller, Y.Y., Y.2, C.3, S.51, 20 Teşrîn-i sâni 1340, s.426-427)

“Gelincik İle Ada Tavşanı” adlı masalda, Riki adlı gelincik ve Miki adlı Tavşan çok iyi dostlardır ve her konuda birbirlerine yardım ederler. Bir gün Riki'nin yuvasının bulunduğu ağacın kesileceğini öğrenen Miki, Riki'yi kendi yuvasına alarak arkadaşına çok büyük bir iyilik etmiş olur. Bir gün Miki, dolaşmak için kırlara çıktığında bir avcının hedefi olur; ama tam bu sırada Riki avcının bacağına ısırarak arkadaşı Miki'yi kurtarır. Riki ve Miki yuvalarında mutlu bir şekilde yaşamaya devam ederler.

(İmzasız, Gelincik İle Ada Tavşanı, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1019-1020)

“Ganj Nehri Kıyılarında” başlıklı masalda, nehirde balık tutan gencin yanına bir adam gelir ve gençten zavallı hasta kızı için prensesin sarayının bahçesinden bir çiçek koparmasını ister. İyi kalpli genç, hasta kızı için çiçek dilenen bu adamı kırmamak için hayatı pahasına da olsa sarayın bahçesine girer ve bir gül koparır.Arkasına döndüğünde güzeller güzeli prensesi görür. Prensese, gence bahçesinden çiçek koparmanın cezasının ölüm olduğunu söyler. Bunun üzerine genç

preneşese, bahçedeki gülü yaşlı bir adama iyilik yapmak için kopardığını söyleyince preneşes genci affeder.

(İmzasız, Ganj Nehri Kıyılarında, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1022)

“**Cüceler Âleminde**” başlıklı masalda, iyi insanların iyilik görecekleri anlatılmaktadır. Eski zamanlarda iyi ama fakir bir ayakkabıcı vardır. O kadar fakir düşer ki elinde sadece bir ayakkabı yapacak kadar deri vardır. Ertesi güne hazırlamak için bu deriyi keser ve evine çekilir. Ertesi gün geldiğinde kestiği deriden yapılmış mükemmel ayakkabıları görür ve çok şaşırır. Bunu yapanları merak ettiği için bir gece saklanarak beklemeye koyulur. Gece yarısı yırtık pırtık elbiseli cüceler gelerek ayakkabıları yapıp giderler. Onların yırtık kıyafetlerini gören ayakkabıcı onlara elbise yaparak dükkâna bırakırlar. Ertesi gece gelen cüceler, elbiseleri giydikten sonra, “Biz artık iki şık beyefendi olduk, bundan sonra ayakkabıcılık mı yaparız?”diyerek, çıkar giderler. Onların getirmiş olduğu bereketle ayakkabıcı ve karısı ömürlerini refah içinde geçirirler.

(Bekir Hüviyet, Cüceler Âleminde, Y.Y., Y.3, C.5, S. 99/3, 4 Şubat 1926, s.1237)

İyilik ve kötülük konulu bu masalarda, iyilik yapanlar hep iyilik bulurken; kötülük yapanlar da kötülükle cezalandırılmışlardır. Bu masalarla çocuklara iyilik yapmanın güzelliği, kötülüğün çirkinliğiyle birlikte anlatılmış ve kahramanların yaptıkları iyilikler gösterilerek, okuyucular iyilik yapmaya özendirilmeye çalışılmıştır.

4.1.3.2.Dervişlerle İlgili Masallar:

Bu bölümdeki ilk masal, “**Hamal Mehmet**” başlıklı masaldır. Masalda küçüklüğünden beri hamallık yapan ve artık ihtiyarlayan Mehmet Efendi'nin gördüğü rüya anlatılmaktadır. Yükünü sırtına alan Mehmet Efendi, bir süre sonra çok yorulur ve bir ağacın altında uykuya dalar. Rüyasında kendisini çok zengin edeceğini söyleyen bir dervişi görür. Dervişin yol göstermesi sonucu, çok zengin olan hamal yüzüne düşen yağmur damlalarıyla uyanır. Derin bir iç çekerek, yükünü sırtına alır

ve şehre doğru yoluna devam eder.(Halit, M. Hamal Mehmet, Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kānûn-ı sâni 1340, s.280-281)

“**Hızır Babanın Cevabı**” adlı masalda, arkadaşlarıyla futbol oynayan çocuk, akşam olduğu için koşa koşa eve giderken yolu bir mezarlıktan geçer. Çocuk mezarlıktan geçerken çok korkar. Birden karşısına ak sakallı bir ihtiyar çıkar ve istediği konuda ona yardım edebileceğini söyler. Çocuk, ihtiyara çok yaşamak istediğini ve çok bilgili olmak istediğini söyleyince; Hızır, çok yaşamak için sağlığına önem vermesi gerektiğini, çok bilmesi için de bilmediği şeyleri öğrenmesi gerektiğini belirterek, kaybolur. Hızır’ın kendisine okuyup üfleyeceğini ve böylece uzun ömürlü ve çok bilgili bir insan olacağını zanneden çocuk, bu duruma çok şaşırır.

(T. Celal, Hızır Babanın Cevabı, Y.Y.,Y.2, S.29, 22 Mart 1340, s.72-73)

Ailesiyle birlikte bir köyde yaşayan ve geçimini odunculukla sağlayan fakir bir köylünün akıbetinin anlatıldığı “**Nankör Bir Oduncunun Akıbeti**” adlı masalda, yorgunluktan bir ağacın altında uyuyakalan köylü, dervişin sesiyle irkilir.Hızır, oduncuya kulübesinin bahçesini kazmasını söyler. Köylü hemen gidip kulübesinin bahçesini kazar ve altınları çıkarır. Bu sayede zengin olan köylü, kendisi ve ailesi için dervişten sık sık isteklerde bulunur ve bütün istekleri gerçekleşir. Ailesiyle birlikte zenginlik içinde yaşayan oduncu, dervişe, her şeye sahip olduğu için artık ona ihtiyacı olmadığını söyleyince; derviş oduncuya kızar ve ona eski hayatına geri döneceğini söyler. Oduncu bu sözlere gülüp geçse de bir süre sonra, kızı, oğlu ve karısı yakalandıkları bir hastalıktan dolayı ölürler. Oduncu açlık, sefalet dolu hayatına geri döner ve nankörlüğünün cezasını çeker.

(Nuri, Turgut, Nankör Bir Oduncunun Akıbeti, Y.Y., Y.2, S.30, 29 Mart 1340, s.87-89)

“**Sokullu Derviş ve Talebesi**”, başlıklı masalda, kızını fakir bir delikanlıya vermeyi kabul eden padişahın, delikanlıdan istediği bir şey vardır. Padişahın isteğine göre delikanlı, bütün zanaatları öğrendikten sonra kızıyla evlenebilirdi. Delikanlı bir dervişten yardım alır ve kısa sürede ustasını geçerek bütün zanaatları öğrenince,

derviş onu yanından kovar. Delikanlı bir gün dervişle karşılaşır ve ondan kurtulmak için fare olunca derviş de kedi olur. Delikanlı kuş, derviş kartal olur. Delikanlı sarayın bahçesinde bir çiçek, derviş kurt olur. Bahçıvan çiçeği koparıp padişaha verince, derviş dilenci kılığında çiçeği padişahın ister. Bu sırada çiçek nar olur ve padişah narı yere atınca taneleri etrafa saçılan narı derviş, horoz olup toplamaya başlar. Sonunda delikanlı tilki olarak horozu yer ve padişahın kızıyla evlenmeye hak kazanır.

(Vefa Lisesi Talebesinden 437 Numaralı Ekrem, Sokulu Derviş ve Talebesi, Y.Y., Y.2, S.32, 19 Nisan 1340, s.148-149)

“Keçi Sakallı Adam” adlı masalda, zengin bir adamın hizmetçisi emekliye ayrılınca adam, hizmetçiye üç metelik verir. Hizmetçi bu meteliği yolda rastladığı bir dervişe verir. Derviş böylece üç dileğinin gerçekleşeceğini söyler. Hizmetçinin dilekleri tüfek, keman ve isteklerinin reddedilmemesidir. Hizmetçi yolda bir Yahudi’ye rastlar.Yahudi ağacın dalındaki bülbülü isteyince hizmetçi, bülbülü tüfeğiyle vurur.Yahudi, çalılıkların içine düşen bülbülü almaya çalışırken hizmetçi kemanını çalmaya başlar. Müziğin ritmine ayak uyduran Yahudi zıpladıkça her yeri yara bere içinde kalır. Keçi sakallı Yahudi, hizmetçiye keman çalmayı keserse bir kese altın vereceğini söyler. Altını alan genç yoluna devam eder. Şehre vardığında Yahudi altınlarını çaldığını söyleyerek; genci kadıya şikâyet eder. Kadı tarafından idamla cezalandırılan hizmetçi son isteğinin keman çalmak olduğunu söyleyince kadı kabul eder. Genç keman çalmaya başlayınca, herkes oynamaya başlar ve herkes yorgunluktan bayılır. Kadı hizmetçiye keman çalmayı kestiği taktirde serbest bırakacağını söyler ve sonunda genç serbest kalır.

(Afyonlu Himmet Baba, Keçi Sakallı Adam, Y.Y., Y.2, S.45, 9 Teşrîn-i evvel 1340,s.334-337)

“Ali Cengiz Oyunu” başlıklı masalda, dul bir kadının çok zeki olan oğlu Ali Cengiz oyununu öğrenmek için bir dervişten yardım alır. Dervişin, bu oyunu öğrenen insanları öldürdüğünü öğrenince korkmaya başlar. Dervişin öğrettiği oyunu ne kadar öğrenmiş de olsa dervişe, hala öğrenemediğini söyleyince kovulur. Eve dönen genç çeşitli kılıklara girerek annesine para kazandırır. Bir gün dervişin tuzağına düşen

genç, kuş olup kaçarken, derviş de atmaca olup genci yakalamak için peşine düşer. Genç yerlere saçılan mısır taneleri olurken, derviş mısır tanelerini yemeye hazırlanan tavuk olur. Tam bu sırada akıllı genç, sansar olup tavuğu boğar ve oyunu kazanır. (İbrahim Hüsni, Ali Cengiz Oyunu, Y.Y., Y.2, S.47, 23 Teşrîn-i evvel 1340, s.370)

Bu bölümdeki masalların bir kısmında bir takım gizli güçlerden medet umarak zengin olmayı düşünen insanlar model olarak verilmiştir. Bu insanların karşılıklarına çıkan ak sakallı dervişler de başarının, mutluluğun ve paranın elde edilmesi için çalışmanın ve azmin önemini kahramanlara bir takım yollarla anlatmaya çalışmışlardır. Bu masallarla okuyuculara verilmek istenen mesaj, hedeflerine ulaşmak için ak sakallı dervişleri beklemeleri değil; çok çalışmaları gerektiğidir.

4.1.3.3. Perilerle İlgili Masallar:

Bir peri tarafından verilen sihirli fasulyelerle hayatları değişen bir anneyle oğlunun yaşadıkları olayların konu edildiği “**Harikulade Fasulyeler**” başlıklı masalda, köyün birinde fakir bir ana oğul yaşam mücadelesi vermektedirler. Kadının kocası bir dev tarafından öldürülmüştür. Çok fakir oldukları için bir tek bile bakamayan ana oğul, ineklerini satmaya karar verirler. Oğul annesinden habersiz olarak, ineği yolda karşılaştığı bir periye bir avuç fasulye karşılığında verir. Bunu duyan annesi çok kızar ve fasulyeleri etrafa saçar. Bu fasulyeler zamanla o kadar büyür ve o kadar çok mahsul verir ki ana oğul çok zengin olurlar. Çocuk bir gün, gökyüzüne kadar uzayan fasulyelere tırmanır ve orada bir periyle karşılaşır. Çocuğa iyilik yapacağını söyleyen peri, babasını öldüren devin sarayının gökyüzünde olduğunu söyler ve sarayın yolunu tarif eder. Çocuk bir yolunu bulup saraya girer. Devin altın yumurtlayan tavuğunu ve sihirli udunu alarak kaçır. Yeryüzüne indiğinde, devin de arkasından geldiğini görünce fasulyeleri keser ve böylece dev yere çakılarak ölür. Devden kurtulan ana oğul, zengin ve mutlu bir şekilde yaşamaya devam ederler.

(Emine Hatun Baş Muallimi Firdevs Kenan, Harikulade Fasulyeler, Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.255-257 / S.20, 17 Kânûn-ı sâni 1340, s.268-269)

“**Belma**” başlığını taşıyan masalda, okula gitmeyi sevmeyen köyün en tembel kızı Belma’nın başından geçen olaylar anlatılmıştır. Bir gün Belma, kırlarda dolaşırken birkaç periye rastlar. Periler, Bema’yı isteği üzerine Bülbül yaparlar. Bülbül olmaktan sıkılan Belma, perilerden kendisini çiçek yapmalarını ister. Bir süre sonra çiçek olmaktan da sıkılan Belma, özüne döner ve perilerin isteği üzerine okuluna gider.

(Nevzat, Hüseyin, Belma, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.48)

“**Tehlikeli Orman**” adlı masalda, girenin bir daha çıkamadığı bir orman vardır. Emine’nin babası da bu ormana girmiş ve bir daha çıkamamıştır. Bir gün ormandan gelen bir peri, Emine’ye, babasının yaşadığını, ve isterse onu bulabileceğini; ormanın abartıldığı kadar korkunç olmadığını söyler. Emine büyük bir cesaretle ormana girer ve öldüğünü zannettiği babasını bulur.

(Demiray, Tahsin, Tehlikeli Orman, Y.Y.,Y.2, S.37, 17 Mayıs 1340, s.202-203)

“**Köpük Perisi**” başlıklı masalda, Köpük Perisi, annesi dalganın üzerinde gezerken sahile yaklaştığında annesinin uyarılarını dinlemeyerek; sahilde ilerleyince yengeç tarafından yakalanır. Yengeç, köpük Perisini daha önceden hapsettiği Mercan Bey’in yanına atar. Mercan Bey ile Köpük Perisi bir plan yaparak kaçarlar. Yengeç, her ikisini de yakalayacağı sırada Dalga Anne, onları kurtarır. Denizin dibinde diğer canlılarla birlikte Mercan Bey’in ve Köpük Perisi’nin kurtuluşları kutlanır.

(Afyonlu Himmet Baba, Köpük Perisi, Y.Y.,Y.2, S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340, s.310-312)

Bir baba oğlun başından geçen olayları konu alan “**Perili Ev**” adlı masalda, başlarından bin türlü felaketler geçen baba oğul, geldikleri İstanbul’da kendilerine göre ucuz bir ev bulamazlar. Sonunda ucuz bir ev bulurlar;ama bu evin perili olduğunu ve eve girenlerin ilk gece öldüklerini duyunca çok korkarlar. Başka çareleri olmadığı için evi tutarlar. Oğlan gece uyandığında babasına doğru bir böceğin gitmekte olduğunu görür ve öldürür. Eve girenleri öldüren bu böceği oğlan öldürünce

babasıyla birlikte mutlu bir şekilde yaşarlar.(Afyonlu Himmet Baba, Perili Ev, Y.Y., Y.3, C.3, S.72, 16 Nisan 1341, s.775)

“Konuşan Mağara” başlıklı masal “Yeşil Perinin İntikamı”, “Kayış Dağı’ndaki Manastır” ve “Şah Kampama’nın İntikamı” olmak üzere, üç bölümden oluşmaktadır.Masalda, çocukları olmadığı için çok üzülen bir kadın, dereye gördüğü bir kurbağanın duasıyla hamile kalır. Kurbağa doğacak olan çocuklardan birini ister ve kadında yeşil perinin bu isteğini kabul eder; ama çocuklar doğunca kadın kurbağanın bu isteğini yerine getirmez. Bunun üzerine çok kızan yeşil peri, çocukları kaçıtır. Baba çocuklarını bulmak için yollara düşer. Yeşil peri çocukların babasından çok değerli bir elmas ve bir de taç istemektedir. Adam bir farenin yardımıyla girdiği konuşan mağarada kırk gün dua eder. Buradan çıkan adam ve fare, Yeşil perinin istediği elması ve tacı almak için Kayış Dağı’na tırmanırlar ve manastıra güçlkle girerler. Buradan perinin istediği tacı alan adam ve fare, Şah Kampaman’dan da elması alıp, yeşil periye verince oğullarına kavuşur ve mutlu bir şekilde yaşamaya devam ederler.

(İmzasız, Konuşan Mağara, Y.Y.,Y.2, C.3, S.53, 4 Kânûn-ı evvel 1340, s.459-461 / S.54, 11 Kânûn-ı evvel 1340, s.470-472 / S.55, 18 Kânûn-evvel 1340, s.487-488 / S.56, 25 Kânûn-ı evvel 1340, s.503)

“Bir Dilencinin Talihi” başlıklı masalda, yaşamak için dilenmek zorunda olan bir dilenci, zenginlerin kendisine yardım etmemesine üzülmemektedir. Talih isminde bir peri yanına yaklaşır ve ona yardım etmek istediğini söyler. Dilenciden çuvalın ağzını açmasını ve yere hiç altın dökmemek şartıyla, içine aldığı kadar altın koyacağını söyler. Dilenci hemen çuvalı açar ve altınları doldurmaya başlar. Peri, “Yeter mi?” diye sorunca, “Yetmez” diyerek daha fazla ister. En sonunda çuval yırtılır ve dökülen tüm altınlar toprağa dönüşür.

(M.A., Bir Dilencinin Talihi, Y.Y.,Y.3, C.4, S.83, 6 Ağustos 1341, s. 957)

Masalların vazgeçilmez kahramanlarından olan periler bu masalların bir bölümünde insanlara çeşitli konularda yardım etmeye çalışmışlardır. Bu masallarda

insanların bazı olumsuz davranışları verilmiştir. Masalarda periler, insanların bu olumsuz davranışlarını kendilerine özgü yollarla düzeltmeye çalışmaktadırlar.

4.1.3.4. Çalışmakla İlgili Masallar:

Çalışmanın ibadetten üstün olduğunu anlatan “**Hızır İle Vezir**” adlı masalda, eski zamanlarda başarısını Hızır’a borçlu olan bir vezir vardır. Çok yorulan vezir bir gün emekliye ayrılır ve o günden itibaren yanına Hızır uğramaz. Zamanının çoğunu ibadetle geçiren vezir, Hızır’ın gelmesi için çok dua eder ve Hızır gelir. Yanına niçin gelmediğini soran vezire Hızır, şu cevabı verir: “Sen o zaman görünen vezirdin, ben de asıl vezirdim. O yüzden seninle birlikte çalışıyordum. Artık vezirlikten ayrıldığın için ben de gelmiyorum,” der.

(Ruhi, Ethem, Altıntaş Soma Mektebi Altıncı Sınıfından, Hızır İle Vezir, Y.Y.,Y.1, S.24, 14 Şubat 1340, s.317)

“**Arılar İçinde Bir Gün Bir Gece**” başlıklı masalda, kırlarda koşup oynayan Turgut, bir arıyla tanışıp dost olur. Arı, Turgut’u evlerine davet eder. Diğer arılar da Turgut’u çok iyi karşılar ve bir gün bir gece misafir ederler. Arıların çalışkanlığından çok etkilenen Turgut, ertesi gün eve dönünce “Ben bir insanım, arılardan daha akıllıyım. Her zaman arılar gibi çalışkan olacağım,” der.

(Tak, Celal, Arılar İçinde Bir Gün Bir Gece, Y.Y., Y.2, S.33, 19 Nisan 1340, s.137-140)

İki arkadaşın yaşadıkları bir olayın anlatıldığı “**Saadet Sarayı**” başlıklı masalda, Kaygısız Bekir ve Karınca Hüseyin adlı iki arkadaşın yanına gelen bir peri, kendisini takip ederlerse saadet sarayına girebileceklerini söyleyerek kaybolur. Bunun üzerine karınca Hüseyin yılmadan yürüyerek saadet sarayına ulaşır. Kaygısız Bekir ise tembelliğinin neticesi olarak saraya giremez. Karınca Hüseyin, çalışkanlığından dolayı ömrü boyunca saadet içinde yaşar.

(Refet, Saadet Sarayı, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Mayıs 1340, s.350 352)

“**Sinbad**” adlı masalda, Bağdat’ta hayatını hamallıkla kazanan bir adam, Sinbad’ın sarayının önünden geçerken kendisinin ne kadar sıkıntılar çektiğinden yakınarak, gördüğü sarayın sahibinin hiç sıkıntı çekmediğini düşünür. Bunu duyan Sinbad, bulunduğu bu mevkiye gelebilmek için ne sıkıntılar çektiğini, ne kadar çok çalıştığını anlatınca, hamal Sinbad’dan özür dileyerek yanından ayrılır. (İmzasız, Sinbad, Y.Y.,Y.2, S.48, 30 Teşrin-i evvel 1340, s.374-376)

Çalışkan ve iyi niyetli insanların ödüllendirildiğini anlatan “**Kar Nine**” başlıklı masalda, dul bir kadının biri öz, diğeri üvey olmak üzere iki kızı vardır. Biri çirkin ve tembel, diğeri güzel ve çalışkandır. Dul kadın kendi kızı olduğu için çirkin kızı çok sever, diğeri sevmeyiz. Güzel kız bir gün kuyunun başında yün eğirirken ipi kuyuya düşürür. Üvey annesi, kızıdan düşürdüğü ipi kuyudan çıkarmasını isteyince kız, kuyunun başına gider ve ipi almaya çalışırken düşüp bayılır. Gözlerini açtığında kendisini cennet gibi bir yerde bulur. Burada Kar Nine adında bir nineye rastlar ve ninenin evinde çalışmaya başlar. Nineyle güzel kız çok iyi anlaşır; ama güzel kız evini, yurdunu çok özlediği için ayrılmak ister. Kar Nine de gitmesi için izin verir. Güzel kız tam kapıdan çıkarken her taraftan altın yağar ve elbiselerine yapışır. Kızı bu şekilde gören dul kadın, çirkin kızını da aynı kuyunun başına gönderir. Çirkin kız da bayılıp kendisini cennet gibi bir yerde bulur, daha sonra Kar Nine’nin yanına giderek, evinde çalışmaya başlar. Fakat çok tembel olduğu için Kar Nine tarafından kovulur. Kapıdan geçerken altın yağmasını bekleyen çirkin kızın üstüne kara katran yağar. Üzerindeki bu katran tembelliğin bir cezası olarak ömür boyu çıkmaz.

(Bekir, Hüviyet, Kar Nine, Y.Y.,Y.3, C.4, S.95, 18 Kânûn-ı evvel 1341, s.1152-1154)

Tembelliğin kötü bir şey olduğunu, çalışkanlığın ise, insanları iyi sonuçlara götürdüğünü anlatan bu masalarda, ağırlıklı olarak model gösterme yoluna gidilmiştir. Masalarda olumlu çalışkan ve olumsuz tembel tipler yer almaktadır.

4.1.3.5. Heyecanlı Olayları Anlatan Masallar:

“**Dedemin Seyahat Masalları**” başlığının hemen altında “Oğlum Talat Tuğrul’a” ithafı bulunmaktadır. Dede, torunlarını toplayarak masalını anlatmaya başlar. Dede ve arkadaşları, gemiyle seyahat ederlerken bir adaya çıkarlar. Adadaki yerlilerden yiyecek isterler. Yerliler evlerine davet edip onlara yiyecek verirler. Çok lezzetli bir et yerler. Daha sonra yedikleri etin insan eti olduğunu öğrenince kendilerini de öldürmemeleri için gemiye koşarlar ve adadan uzaklaşırlar.

(Yaramaz, Dedemin Seyahat Masalları, Y.Y., Y.1, S.2, 1 Mart 1339, s.24-25)

“**Maymunlar Diyarında**” başlıklı masalda, uzun bir süre maymunlarla birlikte yaşamak zorunda kalan bir çocuğun yaşadıkları anlatılmıştır. Afrika’da dalgalara yenik düşen bir gemi kıyıya vurur. Gemiden su aramak için inen zenci çocuk, bir goril tarafından kaçırılır ve evlat edinilir. Böylece gorillerin arasında yaşamak zorunda kalan çocuk, çok sıkılır ve bulunduğu yerden kaçmak için çeşitli yollar dener; fakat başaramaz. Goril ve eşi, çocuğu kendi çocuklarıymış gibi severler. Çocuk ise kendi ailesini çok özlemiştir. Gorillerin elinden kurtulmak için son bir plan yapar. Hastaymış gibi davranmaya başlar. Bunu gören goril, karısını ve çocuğu alarak, değişiklik olur düşüncesiyle deniz kenarına gider ve kendisi yiyecek bulmak için ormana gider. Bunu fırsat bilen çocuk, dişi gorilden izin alıp oynamak için deniz kenarına gider. Bir süre sonra uzaktan bir geminin yaklaşmakta olduğunu gören çocuk, gemidekilere işaret verince gemi kıyıya yaklaşır ve çocuğu alarak uzaklaşmaya başlar. Çocuğun kaçtığını gören dişi goril üzüntüden bayılır, erkek goril ise deliye döner.

(Tuğrul, Nedim, Maymunlar Diyarında, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340,, s.11 / S.26, 1 Mart 1340, s.28 / S.27, 8 Mart 1340, s.46-47, S.30, 29 Mart 1340, s.92-94)

“**Gece Kraliçesi**” başlıklı masal, “Hint Masallarından” başlığı altında verilmiştir. Vahşiler köylerinin meydanında, bir beyaz tarafından vurulan ve köylülerin korkulu rüyası olan aslan için ateş yakmışlar ve eğlemişlerdir. Vahşilerin Gece Kraliçesi’nden çok korktuklarını duyan bir beyaz, vahşilerin en ihtiyarının yanına giderek; Gece Kraliçesi’nin kim olduğunu sorarak ve onu görmek istediğini

söyler. İhtiyar, Gece Kraliçesi'ni görmeyi hiç kimseye tavsiye etmediğini; çünkü bu kraliçeyi görenlerin mutlaka öldüklerini söyler. Gece Kraliçesi'nin ormanın derinliklerinde, on yılda bir açan bir çiçekten çıktığını anlatır. Bu anlatımdan çok etkilenen beyaz, Gece Kraliçesi'ni bulmak için yollara düşer. Uzun uğraşlar sonunda Gece Kraliçesi'ni bulup merakını yener; ama ölmekten de kurtulamaz.

(İmzasız, Gece Kraliçesi, Y.Y.,Y.2, S.46, 16 Teşrîn-i evvel 1340, s. 342-343)

“Korkunç Ormanlarda” adlı masalda, Osman, Seyfi ve Bekir adlı üç kafadar sinemada seyrettikleri bir filmde etkilenerek avcı olmaya karar verirler. Bir gün üçü birden yollara düşer ve epey bir yol giderler. Ormanın derinliklerine gittikçe, korkup geri dönmek isterler; fakat dönüş yolunu bulamazlar. Bu arada önlerine çıkan bir kurt, Bekir'i parçalayarak öldürünce Osman da kurdu öldürür. Biraz daha ilerlediklerinde karşlarına çıkan bir ayı, Seyfi'yi öldürünce Osman bu sefer korkudan dona kalır.

(Basri, H., Korkunç Ormanlarda, Y.Y.,Y.2, C:3, S.57, 1 Kânûn-ı sâni 1340, s.519-521)

“Goriller Arasında” başlıklı masalda, babasından kalan parayla dünya turuna çıkan bir genç, transatlantik gemisiyle Afrika'ya gider. Burada bir kabile reisinin evine misafir olur. Genç, reis ve yerlilerle birlikte goril avına gider. Bu avda korkunç dakikalar yaşayan geç sonunda korkudan bayılır. Ayıldığında kendisini kabile reisinin evinde bulur.

(Kenan, Y., Goriller Arasında, Y.Y.,Y.2, C.3, S.64, 19 Şubat 1341, s.631-632)

Abdullah ve arkadaşlarının başlarına gelen korkunç bir olayın anlatıldığı **“Korkunç Ada”** adlı masalda, denizde seyahat eden Abdullah ve arkadaşlarının içinde buldukları gemi, fırtınada sürüklenerek bir adaya çıkar. Adada yiyecek aramak için gemiden ayrılan gençler, muhteşem bir saray görürler ve hemen içine girerler. Sarayın sahibi olan dev, bu gençlerden yakaladığı birini yer. Bu olay üzerine diğer iki genç, devi uyurken yakalayıp öldürdükten sonra hemen oradan kaçarlar. Bu olaydan sonra Abdullah, bir daha seyahate çıkmamaya karar verir.

(İmzasız, Korkunç Ada, Y.Y.,Y.3, C.3, S.71, 9 Nisan 1341, s.758-760)

“**Cüceler ve Devler Memleketinde**” adlı masalda cesareti olan birinin, kendisinden kat kat kuvvetli de olsa yenemeyeceği bir varlığın olmadığı anlatılır. Kaf Dağ’ı taraflarında yaşayan cüceler padişahının kızına tuhaf bir yılan getirirler. Hiçbir şey yemediği halde sürekli büyüyen yılan, saraya sığmayan kocaman bir ejderha olur. Padişah, ejderhayı öldürene ödül vaat eder. Binlerce kişi öldürmeye çalışır; ama ejderha hepsini helak eder. En sonunda Korkut adında bir genç gelir ve ejderhayı öldürür. Padişah bu genci evlat edinir. Korkut, bir gün padişahın kızının haydutlar tarafından kaçırıldığını öğrenir. Hemen takip etmeye başlar ve çölde bilge bir kıza rastlar. Ondan, padişahın kızının devler ülkesine esir olarak satıldığını öğrenir. Bilge kızın yanından ayrıldıktan sonra ormanda bir çobana rastlar. Çobanın “Orman tehlikeli girmeyin,” uyarısını dinlemeyip ormana girer. Burada devlere esir düşen Korkut, yılanlı kuyuya sarkıtılır. Yılanların hepsini öldürüp kuyudan kurtulan Korkut, padişahın kızını kurtarır.

(Afyonlu Himmet Baba, Cüceler ve Devler Memleketinde, Y.Y.,Y.3, C.4, S.75, 7 Mayıs 1341, s.822-823)

Bir başka heyecanlı masal da “**Devler Adasında**” başlığını taşımaktadır. Masalda, büyük okyanusta gemisi batan bir gemiciyi dev bir kuş kurtarıp bir adaya bırakır. Derin bir uykuya dalan gemici, uyanınca baş ucunda hazır yiyecekler bulur. Karnını doyurup etrafı gezmeye çıkınca, kulübe büyüklüğünde bir ayakkabı görür ve çok şaşırır. Ertesi gün yine gezinirken bir devle karşılaşır ve korkudan bağırarak kaçmaya başlar. Onu yakalayan dev, korkmamasını söyler ve ceketinin cebine koyarak evine götürür. Gemiciyi bir kafese koyup beslemeye başlar. Tam bu sırada büyük bir sarsıntı ile uyanan gemici, karşısında bir dev yerine karısını görünce çok memnun olur.

(İmzasız, Devler Arasında, Y.Y, Y.3, C.4, S.95, 18 Aralık 1341, s.1148-1150)

Sekiz masalın bulunduğu bu bölümde kahramanların başlarından geçen olaylar ve bu olaylar neticesinde karşılaştıkları zor durumlar anlatılmıştır. Zor durumda kalan bu kahramanlar masalın sonunda genellikle kurtulmuşlardır.

İnsanların zorluklar karşısındaki mücadelelerini anlatan bu masallar, çocukların çok sevdiği heyecan duygusunu barındırması bakımından önemlidir, diyebiliriz.

4.1.3.6. “Ne Ekersen Onu Biçersin” Konulu Masallar:

“**Masal**” başlıklı masalda, padişahın bahçivana emanet ettiği küçük bir köle, bahçedeki bir gülü koparıırken gülün dikeninin batması sonucu ölür. Daha sonra bu gülü, kuzu yer; kuzuyu yılan sokar ve yılanı da bahçıvan öldürür. Ettiğini bulma sırası bahçivana gelmiştir. Bahçıvan bir gün işini vaktinde bitiremediği için, padişah tarafından cezalandırılacağı sırada, padişaha gülün, kuzunun ve yılanın başına gelenleri anlatarak; kendisine kötülük ettiği taktirde padişahın da kötülük bulacağını söyler. Bunu üzerine padişah onu affeder. Bir gün bahçıvan, padişahı bulunduğu köşkten çıkartır ve hemen ardından köşk yıkılır. Böylece padişah ölmekten kurtulmuş olur. Bahçıvan padişaha, iyilik ettiği için iyilik bulduğunu söyler ve padişah bahçivana keseler dolusu altın verir.

(Mustafa, Masal, Y.Y.Y.1, S.6, 15 Mayıs 1339, s.93)

İngilizce'den tercüme edilen “**Karşılıklı Hileler**” başlıklı masalda çakal, deveye şeker kamışı tarlasına gitmeyi teklif eder. Şeker kamışı tarlasına giden deve, şeker kamışlarını güzel güzel yerken, çakal köye giderek deveyi suçüstü yakalattır. Deveyi yakalayan köylüler, onu güzelce döverler. Deve, çakala çok kızar ve ondan intikam almak için bir plan yapar. Dereden geçerken deve üzerindeki çakalı suya atar ve böylece öcünü almış olur.

(Mahir, İzzettin, Karşılıklı Hileler, Y.Y.,Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.232-233)

Çocuklarına ekmek parası kazanmak için hamile eşini bırakıp giden bir köylünün dramını anlatan “**Ah Yerde Kalmaz**” adlı masalda köylü, yolda karşılaştığı asker arkadaşıyla sığındıkları bir mağarada hazine bulurlar. Hazineyi paylaşmak istemeyen asker arkadaşı köylüyü öldüreceği sırada, köylü son bir isteğinin olduğunu söyler. Köylünün bu isteği, doğacak olan çocuğunun adının “Ah Yerde Kalmaz” olmasıdır. Asker arkadaşı köylüyü öldürür ve arkadaşını ölümüne bir

kılıf uydurarak; köylünün isteğini eşine iletir. Bir gün kadının “Ah Yerde Kalmaz” diyerek seslendiğini duyan padişah kadına bunun ne demek olduğunu sorar. Padişah kadını dinleyince her şeyi anlar ve köylünün asker arkadaşını öldürtür.

(Necati, Mustafa, Ah Yerde Kalmaz, Y.Y.,Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.252)

“Kadri Bey’in Bombası” başlıklı masalda, bomba ile balık avlamak isteyen Kadri Bey, komşusunun oğlundan bomba yapımı için yardım ister. Komşusunun oğlu da onunla dalga geçmek için dört tane kestane fişeğinin üzerini sarar, arkasına bir fitil geçirir ve bomba diye Kadri Bey’e verir. Kadri Bey, hemen balık avlamağa gider. Bombayı atar atmaz korkusundan kaçmağa başlar. Arkada patlayan bir şey yoktur ama; ağzında bir bomba olan köpek, Kadri Bey’in arkasından koşmaktadır. Kadri Bey kendisini hemen eve atar; fakat açık kalan kapıdan köpek de içeri girince bomba patlar.

(Afyonlu Himmet Baba, Kadri Bey’in Bombası, Y.Y.,Y.2, S.43, 25 Eylül 1340, s.298-299)

Bu bölüm dört masaldan oluşmaktadır. Bu masallardaki kahramanlar çeşitli kötülükler yapmışlar; fakat daha sonra kendileri de bir takım kötülüklerle karşılaşmışlardır. Bu masallarla çocuklara kötülükten kaçınmaları ve her zaman iyilik yapmaları anlatılmaya çalışılmıştır.

4.1.3.7. Hırsızlık Konulu Masallar:

“Kırmızı Ceketli Cüce” hırsızlığın fenalığını anlatan bir masaldır. Yıllarca sultanın emrinde çalıştıktan sonra emekliye ayrılan üç askere, ormanda karşılarına çıkan bir cüce, her birine ceket, içinde altın bitmeyen küp ve boru vererek kaybolur. Bir gün üç asker, komşu ülkenin sultanını ziyaret ederler. Bu sırada sultanın kızı içinde altın bitmeyen küpü ve sihirli ceketini çalar. Kızın zamanla burnu uzamaya başlar. Bunu fark eden sultanın getirttiği doktorlar, kızın derdine çare bulamazlar. Askerlerden biri doktor kılığına girerek, saraya gider ve kızın hırsızlık yaptığı için bu hale geldiğini söyler. Kız çaldıklarını sahiplerine iade ettikten sonra burnu eski hâlini

alır. Askerler de saraylarında mutlu bir şekilde yaşamaya devam ederler.(Afyonlu Himmet Baba, Kırmızı Ceketli Cüce, Y.Y.,Y.2, S.42, 18 Eylül 1340, s.278-281)

Babasının katırını çalan hırsızlarla bir terzinin mücadelesini konu eden **“Terzi İle Üç Hırsız”** başlıklı masalda, üç hırsız yaşlı adamın önünü keserek kandırırlar ve katırını alırlar. İhtiyar başından geçenleri, terzi olan oğluna anlatır. Terzi hırsızlardan intikam almak için planlar yapar. Planı iyi bir şekilde işler ve hırsızları yakalattırarak idam ettirir. Böylece hırsızlar cezalarını bulurlar.

(M.A., Terzi İle Üç Hırsız, Y.Y.,Y.3, C.3, S.87, 25 Eylül 1341, s.1015-1017)

“Sergüzeştçi Mızıkacılar” adlı masalda, yaşlı bir eşek, sahibi kendisini kovmadan kendisi ahırdan kaçarak, şehre doğru yola çıkar. Kendisiyle benzer durumdaki köpek, kedi ve horozu yolda görür. Onları “Şehirde mızıkacılık yaparız,” diyerek yanına alır. Gece yarısı ışığı yanan bir ev görüp eve doğru yaklaştıklarında içerdeki hırsızları görürler. Bir plan yapıp gürültüyle içeri girerler ve hırsızlar “Cinler bastı” sanarak kaçarlar.

(B.H., Sergüzeştçi Mızıkacılar, Y.3, C.4, S.93, 3 Kânûn-ı evvel 1341, s.1114-1115)

Bu bölümdeki masalarda hırsızlığın kötülüğü anlatılmış ve çocukların bu tür kötü davranışlardan uzak durmaları gerektiği vurgulanmaya çalışılmıştır.

4.1.3.8. Bazı Olumsuz Huy ve Davranışları Konu Alan Masallar:

“İbiş Ağa İle Kırk Haramiler” kıskançlık ve cimrilik konularını işleyen bir masaldır. İki kardeş olan Durmuş ve İbiş, evlenerek yuva kurarlar. Durmuş, zengin bir kadınla evlendiğinden refah içinde yaşar. İbiş ise fakir bir kadınla evlendiği için yokluk içinde yaşar ve hayatını odunculukla kazanır. Bir gün dağda odun keserken, kırk haramilerin bir kayanın içine girdiklerini gören İbiş, onlar gittikten sonra gizlice kayanın içine girer ve uçsuz bucaksız bir hazineyle karşılaşır. Hemen altınların bir kısmını küfelere yükleyerek evine götürür. Karısını bu konu da hiç kimseye bir şey söylememesi konusunda sıkı sıkı tembihlese de, karısının dikkatsizliği yüzünden durumu, Durmuş Ağa öğrenir. Bunun üzerine İbiş, Durmuş’a altınları paylaşmayı

teklif eder. Ama kardeşini kıskanan Durmuş, onunkinden daha fazla altın almak için gittiği mağarada kırk haramiler tarafından yakalanarak öldürülür.

(İmzasız, İbiş Ağa İle Kırk Haramiler, Y.Y.,Y.1, S.5, 1 Mayıs 1339, s.70- 71)

Verilen sözde durmamının cezasının anlatıldığı **“Emir Buhara ve Yıldırım Beyazıd”** başlıklı masalda, Yıldırım Beyazıd’ın kızını Emir Buhara ister. Beyazıd karşılığında kırk katır altın ister. Bunun üzerine Emir Buhara, Padişahın adamlarına, nehrin kenarlarındaki taşları doldurmalarını söyler. Adamlar denileni yaparlar ve küfelerin içindeki taşların altına dönüştüğünü görürler. Altınları alan padişah sözünde durmayarak kızını Emir Buhara’ya vermez. Padişahın seferde olduğu bir gün Emir Buhara, padişahın kızını kaçırmakla evlenir.

(Muallim Gündüz, Emir Buhara ve Yıldırım Beyazıd, Y.Y. Y.1, S.23, 5 Şubat 1340, s.308)

“Prenses Olga’nın Gururu” başlıklı masalda bir prensesin gururunun çevresindeki insanlara zarar vermesi ve sonunda prensesin hatasını anlayarak mütevazı olması anlatılmaktadır.Masal, prensesin güzelliğini anlatarak başlamaktadır. Herkes bu güzel prensesle evlenmek ister; ama o hiç kimseyi istemez. Çevre ülkelerin şehzadeleri, prensesi görmek için onun ülkesine geldiklerinde, ülkede güneş doğar her yer pırl pırl olur. Ülkeden gittiklerinde ise gökyüzü bulutlanır ve her yer buzlarla kaplanır. Bu yüzden halk prensese karşı tepkilidir. Bir gün ülkede yine güneş doğar; çünkü prensesi görmek için ülkeye bir delikanlı gelmiştir. Fakat gelen bir çoban olduğu için, prenses onu küçümser ve çobanı huzurundan kovar. Çoban ülkeden ayrıldığında gökyüzü kararır ve kar yağmaya başlar. Halk prensese tepkilerini göstermek için ülkeyi terk eder. Ülkede tek başına kalan Olga, çobanla evlenmek zorunda kalır. Birlikte sıcak ülkelere giderler ve mutlu bir şekilde yaşarlar. Olga, mutluluğun ancak mütevazı olmakla, gururu kırmakla, kimseyi incitmemekle elde edileceğini anlamış olur.

(Demiray, Tahsin, Prenses Olga’nın Gururu , Y.Y.Y.2, S.38, 24 Mayıs 1340, s.216-217 / S.39, 13 Mayıs 1340 s.232-233)

“**Çakıl Çorbası**” adlı masalda da, içeriye hiç kimseyi almamaları konusunda anneleri tarafından sıkı sıkı tembihlenen çocuklar, bu tembihi unutarak, annelerinin evde olmadığı bir gün, sokaktan geçen dilencinin sözlerine inanarak eve alırlar. Dilenci çocuklara çakıl çorbası öğreteceğini söyleyerek; topladığı çakıl taşlarını tencereye atar. Taşların dışında tencereye bahçedeki sebzelerden de atarak, ateşe koyar. Kendisi kaynayan sebzeleri yiyerek karnını doyurup gider. Tenceredeki taşların kaynamasını bekleyen çocuklar, aldatıldıklarını anlarlar;ama artık çok geçtir.Anneleri gelince çocuklara çok kızır. Çocuklar da bir daha annelerinin sözünden çıkmayacaklarına dair söz verirler.

(Afyonlu Himmet Baba, Çakıl Çorbası, Y.Y.,Y.2, C.3, S.52, 27 Teşrîn-i sâni 1340, s.444-445)

Kıskançlığın kötü bir şey olduğunun anlatıldığı “**Tılsımlı Kaval**” adlı masalda, Kasım’ın kavalını kıskanan Memiş, Kasım’a ve kavalına büyü yaptırır. Büyücü Kasım’ı ve kavalı bir ipe bağlayarak gökyüzüne doğru uçurur. Kasım burada uyuyan bir ihtiyar görür ve kavalını çalarak, binlerce yıldan beri uyuyan bu ihtiyarı uyandırır. İhtiyar da bunun üzerine, Kasım’ın kavalını tılsımlı yaparak onu ödüllendirir. Kasım, tılsımın yardımıyla köye döner. Gece uyurken, kaval onu altınla dolu bir yere götürür. Altınları alan Kasım, bir köşk yaptırarak refah içinde yaşar.Bunu gören Memiş, kıskançlığına yenik düşerek kavalı çalmak için Kasım’ın evine girince, Memiş’e yakalanır ve güzel bir dayak yer.

(Afyonlu Himmet Baba, Tılsımlı Kaval, Y.Y.,Y.3, C.4, S.76, 14 Mayıs 1341, s.838-840)

Kıskançlık konulu bir başka masal da “**Altun Peyker**” başlığını taşımaktadır. Geniş bir ormanın içindeki bir kulübede üç oğluyla birlikte dul bir kadın yaşamaktadır. İki büyük kardeş Kadri ile Süleyman kıskanç mizaçlı, Tahir ise çok iyi niyetlidir. Bir akşam ekmek ve suyla karınlarını doyururken kapı çalınır ve aç olduğunu söyleyen bir avcı içeri girer. Kadri ile Süleyman oralı bile olmazken, Tahir ekmeğini ve suyunu avcıyla paylaşır. Avcı giderken kulübedekilere, ormanın içinde su olduğunu, ona dokunulduğu zaman altın olduğunu söyler. Kadri ve Süleyman bu altınlı su için kavga etmeye başlarlar. Ertesi gün, Kadri, altınlı suyu bulmak için yola

koyulur ve yolda altın boynuzlu bir atla karşılaşır. Kadri altın suyunu aradığını söyleyince, at onu bir ağaca hapseder. Birkaç gün sonra Süleyman aynı amaçla yola koyulur. Altın boynuzlu at onun da amacını öğrenince başka bir ağaca hapseder. Sıra Tahir'e gelir. Tahir, çok iyi niyetli bir çocuk olduğu için at onun bu iyiliğini anlar ve Tahir'e bir şişe altın vererek; Tahir'in ricası üzerine ağabeylerini serbest bırakır. Ağabeyleri şişeyi Tahir'in elinden almaya çalışırken elleri altın olur. Bunu görünce çok korkan çocuklar, hemen Tahir 'den özür dilerler ve bir daha hiçbir şeyi kıskanmayacaklarına dair söz verirler.

(İmzasız, Altun Peyker, Y.Y., Y.3, C.4, S.95, 18 Kānûn-ı evvel 1341, s. 1142-1146)

“Zavallı Gülün Ölümü” başlıklı masal, üç su damlası ile bir gül arasında geçen konuşmalardan meydana gelmiştir. Kurumak üzere olan bir gül, ölmek için bir havuzun dibinde bulunan üç su damlasından yardım ister. Su damlaları güle ancak, buharlaşıp gökyüzüne çıktıktan sonra, tekrar yağmur taneleri şeklinde yeryüzüne düştükleri zaman, yardım edebileceklerini söylerler. Bir gün su damlaları buhar olup gökyüzüne yükselirler ve gökyüzünü o kadar çok severler ki yeryüzüne inmek istemezler. Böylece güle verdikleri sözü de tutmamış olurlar. Uzun bir süre gökyüzünde gezdikten sonra sıkılırlar ve bir gün yeryüzüne inerler. Gülü ararlar; fakat bir türlü bulamazlar. Çünkü gül, susuzluğa daha fazla dayanamayarak ölmüştür. Su damlaları yaptıkları hatayı anlarlar; ama artık çok geçtir.

(Rüştü, Selâmi, İstanbul 40'inci Mektep Muallimlerinden, Zavallı Gülün Ölümü, Y.Y., Y.4, C.5, S.105/9, 25 Nisan 1926, s.1331-1332)

Bu bölümde altı masal bulunmaktadır. Masalarda kıskançlık, gurur, söz dinlememe ve sözünde durmama gibi bazı olumsuz huy ve davranışlar konu edilmiştir. Bu kötü huy ve davranışların insanların kendilerine ve çevresindeki insanlara çeşitli zararlar verdikleri değişik modellerle gösterilmeye çalışılmıştır. Bu masallarla okuyuculara, büyüklerin sözünden çıkmamaları, alçakgönüllü ve cömert olmaları gerektiği anlatılmak istenmiştir.

4.1.3.9. Kısmet, Güzellik ve Çirkinlik Konulu Masallar :

“**Küçük Masal**” başlıklı masalda, yoksulluk ve sefalet içinde yaşayan bir adam, rüyasında gördüğü ak sakallı bir dervişin yol göstermesiyle kısmetini açtırır. Kısmetinin açıldığına dair bir takım işaretler verilse de adam bunu bir türlü anlayamaz ve elindeki fırsatları değerlendirmeyerek, ailesiyle birlikte yoksulluk içinde yaşamaya devam eder.

(Asım, Mustafa, Küçük Masal, Y.Y.,Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.208-209)

“**Masalcık**” güzellik ve çirkinliği konu edinen bir masaldır. Zamanın birinde bir padişahın kırk bir cariyesi vardır. Bunların kırkı çok güzel, bir tanesi çok çirkindir. Diğer cariyeler onu beğenmedikleri için kapıcı yaparlar. Çirkin cariyeye, padişaha gizli gizli mektup yazarak aşkını ilan eder. Padişah da onun yazdıklarından çok etkilendiği için onunla evlenir. Böylece çirkin cariyeye, güzel cariyelerin sultanı olur.

(Mehmet, E., Süleymaniye Enas Mektebinden, Masalcık, Y.Y., Y.1, S.23, 5 Nisan 1340,s.310)

Kısmet konulu bir başka masal da “**Balıkçının Kısmeti**” başlığını taşımaktadır. Çok zengin ve cimri bir adamın evinde bulunan altınlardan bir avuç almak isteyen balıkçıyı bir Arap engeller ve bu altınların sahibinin Yemen’ de yaşayan Cerrah Ali olduğunu belirterek; altınları alabilmesi için, ondan izin alması gerektiğini söyler. Yemen’e giderek Cerrah Ali’yi bulan balıkçı, izni alır ve Cerrah Ali’nin verdiği izin kâğıdını Arap’a verir ve istediği kadar altını alır. Bir gün zamanın padişahı çok hastalanır ve onu sadece Cerrah Ali iyileştirebilir. Bu arada zengin ve cimri adam ölür ve evi vakfa bağışlanır. Padişah, Cerrah Ali’ye, ödül olarak bu evi verir. Eve giren Cerrah Ali, altınları ve kendi yazdığı notu görünce şaşkına döner. Balıkçıyı da yanına alarak bu evde mutlu bir şekilde yaşarlar.

(Rıza, Meliha, Balıkçının Kısmeti, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.112-113)

“**Çirkin Çocuk**” masalı, bir bin bir gece masalıdır. Vaktiyle bir padişahın çok akıllı ama, çok çirkin oğluyla,komşu memleketlerden birinin padişahının da çok

güzel ama, çok akılsız bir kızı vardır. Aileler çocuklarının bu durumlarına çok üzüldükleri için, bir bilgeden yardım isterler. Bilge, çirkin prensi yakışıklı, akılsız prensesi de akıllı yapar. Bu iki genç ve aileleri, bu duruma çok sevinirler. Kırk gün kırk gece eğlence yaparak bu gençleri evlendirirler. Gençler de ömür boyu mutlu bir şekilde yaşarlar.

(Afyonlu Himmet Baba, Çirkin Çocuk, Y.Y., Y.3, C.3, S.68, 19 Mart 1341, s.710-711)

Bu bölümdeki masalarda, kimsenin kısmetinin bir başka kimse tarafından alınmadığı, herkesin kendi kısmetini yediği ve hiçbir insanın dört dörtlük olmadığı anlatılmaktadır.

4.1.3.10. Çeşitli Konularda Yazılan Masallar:

“Akıllı Ol İbiş” adlı masalda, köyünde tembel, hayırsız,akılsız olarak bilinen İbiş, bir gün devlerin arasına düşer ve akli sayesinde hayatta kalmayı başarır. Devler, İbiş’i köyüne büyük bir törenle uğurlarlar ve katırlar dolusu altın verirler. Bütün bunları gören köylüler şaşkına dönerler. Köylüler, İbiş’e bu altınları nasıl elde ettiğini sorunca; İbiş akli sayesinde elde ettiğini söyler.

(Sami, A., Akıllı Ol İbiş, Y.1, S.8, 15 Haziran 1339, s.124-126)

Eski çağlarda kendi hâlinde yaşayan bir takunyacının karısını kaybetmemek için padişaha karşı girdiği zorlu sınavın konu edildiği “Masal” başlıklı masamızda, takunyacı bir gün ormandan kestiği ağacı, evinin avlusuna koyup dükkânına gider. Akşam eve döndüğünde evinin temizliği yapılmış, yemeği pişmiş olarak görünce çok şaşırarak takunyacı, ertesi gün bir yere saklanır ve bunları kimin taptığını izlemeye başlar. Bütün bu işleri kestiği ağacın içinden çıkan bir kız yapmaktadır. Takunyacı bu kızla evlenir ve kızı dışarıya çıkmaması konusunda tembihler. Çünkü evinin karşısındaki sarayda oturan padişahın, güzel karısını görüp elinden almasından korkar. Kız bir gün takunyacının söylediklerini unutup dışarı çıkınca, padişah kızı görür ve âşık olur. Kızı takunyacıdan almak için zavallı adamı bir sınava tabi tutar. Takunyacı karısının yardımıyla sınavı başarıyla geçer. Padişah, takunyacıdan son

olarak bir dudağı yerde, bir dudağı gökte olan bir Arap bulup getirmesini ister. Takunyacı da karısının yardımıyla bulduğu Arap'ı padişahın karşısına dikince padişah korkudan ölmüş. Böylece kendi keyfi için aileyi parçalamak isteyen padişahтан takunyacı ve karısı kurtulurlar.

(Biga'dan Muharrem, Masal, Y.Y.,Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.104)

“Baharın Aşkı” adlı masalda, mevsimler ülkesinin sultanı olan ilkbahara herkes hayrandır. İlkbaharın en büyük düşmanı kış, en yakın dostu yazdır. İlkbahar kendisine âşık olanlardan bir tanesini seçmek üzere, tek tek huzuruna çağırır. Önce rüzgâr gelir, sonra bir vezir ve daha sonra da kış, baharın huzuruna gelir; ama bahar, bunların hiçbirini kabul etmez. Son olarak içeriye bir bülbül girer. İlkbahar, bülbülü çok sever ve onu seçer. Bülbül ile evlenen bahar, yanından en yakın dostu yazı da ayırmaz.

(İmzasız, Baharın Aşkı, Y.Y., Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.154-156)

Deniz kenarında oynayan Adnan'ın bir deniz çocuğuyla arkadaşlığını anlatan **“ Deniz Çocukları”** masalında, Adnan, deniz çocuğuyla anlaşarak, yer değiştirirler. Deniz çocuğu karada, Adnan ise denizde yaşamaya başlar. İlk başlarda ikisi için de değişik gelen bu hayattan bir süre sonra sıkılırlar ve özlerine dönerler.

(A.A., Deniz Çocukları, Y.Y., Y.2, S.41, 9 Eylül 1340, s.263-265)

“Rüyalar Memleketinde”, iki kardeşin farklı bir memlekete olan farklı yolculukları anlatılmıştır. Semih, Semiha ve kuzenleri Samim birlikte oynarlarken, Samim birden ortadan kaybolur. Samim'i arayan çocuklar annesinden, onun rüyalar memleketine gitmiş olabileceğini öğrenirler. İki kardeş, rüyalar ülkesinin karşısındaki ormanın hemen ilerisinde bulunan bir yer olduğunu zannederek hiç kimseye haber vermeden yola çıkarlar. Bir müddet sonra yorulurlar ve bir ağacın altında uyurlar. Bir çok rüya gören iki kardeş uyandıklarında, birbirlerine rüyalarını anlatırlar. Böylece Semih ve Semiha rüyalar ülkesinin, ormanın ilerisinde bir yer olmadığını anlarlar.

(İmzasız, Rüyalar Ülkesinde, Y.Y., Y.2, S.42, 18 Eylül 1340, s.286-287 / S.43, 25 Eylül 1340, s.294-297)

“**Üç Kardeşin Marifetleri**” başlıklı masalda, üç oğlu ve bir evi olan bir ihtiyar, evi hangi oğluna vereceğini bilemediği için, onları bir sınava tabi tutar. Üç oğlunu da meslek sahibi olmaları için başka diyarlara gönderir. Hangisi mesleğinde başarılı olursa ev onun olacaktır. Aradan uzun bir zaman geçtikten sonra, üç oğul da mesleklerini öğrenip geriye dönerler. Babalarının yaptığı sınavda başarılı olan küçük oğul, evi almaya hak kazanır.

(Selâmi Dede, Üç Kardeşin Marifetleri, Y.Y., Y.2, S.47, 23, Teşrîn-i evvel 1340, s.362-363)

Oğlunun bir kaplan tarafından parçalanmasına dayanamayan bir babanın kaplandan farklı bir şekilde aldığı intikamını anlatan “**Kaplan Gözlü İnsan**” masalında, adam gözlerini kaplan gözleriyle değiştirmiştir. Bu gözlerle kaplanlara keskin bir şekilde bakarak öcünü almaktadır. Adam bu hikâyesini bir avcıyla paylaşır. Avcı, adamın anlattıklarından çok etkilenir. Birkaç gün sonra avcı, bir kaplanın vurulduğu haberini alır. Avcılar vurdukları avı getirdiklerinde, bunun bir kaplan değil, bir insan olduğunu görürler. Avcılar karanlıkta onun kaplan gözü gibi parlayan gözlerinden onu kaplan zannederek vurmuşlardır.

(Cahid, M., Kaplan Gözlü İnsan, Y.Y., Y.2, C.3, S.54, 11 Kânûn-ı Evvel 1340, s.480-482)

Almanca’dan tercüme edilen “**Parmak Çocuk**” masalında, eski zamanlarda çocukları olmayan bir karı koca vardır. Parmak kadar da olsa bir çocukları olsun isterlermiş. Bir süre sonra duaları kabul olmuş ve parmak büyüklüğünde bir çocukları dünyaya gelmiş. Ne kadar beslerlerse beslesinler, parmak çocuk bir türlü büyümemiş. Parmak çocuğu gören iki adam, onu kaçırarak şehre götürürler ve ona gösteri yaptırarak sırtından para kazanırlar. Adamlardan kurtulmak için, bir ineğin midesine saklanan parmak çocuk, “Fazla yem vermeyiniz,” diye bağıınca ineğin sahibi, ineği cin çarptı diyerek kestirir ve midesini de ormana atar. Parmak çocuk, tam dışarı çıkacağı sırada kendisini aç bir kurdun midesinde bulur. Kurtla anlaşılan çocuk, onu ailesinin yiyecek ambarına yönlendirir. Ambarda tıka basa karnını doyuran kurdun kımıldayacak hali kalmadığını gören çocuk, bağırp çağırarak

annesini uyandırır. Kurdu öldüren anne baba, çocuğu kurdun midyesinden çıkartırlar ve böylece çocuk çok özlediği ailesine kavuşmuş olur.

(Bekir, Hüviyet, Parmak Çocuk, Y.Y., Y.3, C.5, S. 97/1, 7 Kânûn-ı sâni 1926, s.1175-1177)

Halkın sevgilisi olan yöneticilerin daima muvaffak olduklarının, yaptıklarıyla kibirlenenlerin mağlup olmaya mahkûm olduklarının anlatıldığı **“Gurur Sarayı”** adlı masalda, Mehmet adında biri, yüksek bir yere köşk yaptırır. Halk bu köşke, gurur sarayı der. Köşkün yapımı bitince Mehmet, elindeki keseri bir tarafa, çekici bir başka tarafa atar ve “Bunların düştüğü yer benimdir,” der. Ertesi gün çekicinin düştüğü yerin sahibi olan ve halka zulmeden derebeyine hücum eder. Halk zalim derebeyine destek vermediği için, onu yener ve topraklarına el koyar. Birkaç gün sonra keserin düştüğü yerin sahibi olan ve halkın mutluluğu için çalışan reise saldırır. Halk sevdiği reise destek verince, Mehmet yenilir. Ceza olarak da sarayı yıkılır, sarayın taşlarından şehre bir okul ve ibadethane yaptırılır. Böylece gurur sarayı fazilet sarayı hâline gelir.

(N.E, Gurur Sarayı, Y.3, C.5, S.97/1 , 7 Kânûn-ı sâni 1341, s.1178)

“Bir Annenin Sergüzeşti” başlıklı masalda, çocuğu hasta olan bir annenin evine “ölüm” yaşlı bir adam kılığında gelir. Kadın uykudayken çocuğunu götürür. Kadın uyanınca çocuğunu aramaya çıkar. Sonunda ölümün evine varır. Ölümün evinin büyük bir bahçesi, bu bahçede bir çok ağaç, ot ve çiçek vardır. Bahçede bekçilik yapan yaşlı kadın anneye, bahçedeki her bir çiçeğin ve ağaçların bir insanı temsil ettiğini söyler. Anne çocuğuna ait çiçeği, çocuğunun kalp sesinden tanıyarak bulur. Çiçeği almak istese de ölüm buna engel olur ve kadına eğer çocuğu yaşasaydı, hayatının acı ve keder dolu olacağını anlatır. Bunları dinleyen kadın, çocuğunun ölümünü kabullenerek, yavrusunun öbür dünyada rahat yaşamasını diler.

(Bekir, Hüviyet, Bir Annenin Sergüzeşti, Y.Y., Y.3, C.5, S.98/2, 21 Kânûn-ı sâni 1341, s.1193-1196)

“Kaplan, Fil, Maymun ve Horoz Beylerle, Zürafa ve Leylek Hanımların Heyecanlı Maceraları” adlı masalda, bir okulda öğrenci olan bu hayvanlar, hocaları

aslan hanımı dinlemeyerek izci olmak için hazırlıklara başlarlar. Bütün hazırlıkları tamamladıktan sonra kamp kurmak için, bir yer ararlar. Sonunda bir tarlanın ortasına çadırlarını kurarlar. Burada geçirecekleri ilk gecelerinde tarla sahibinin hışmına uğrarlar ve ahırda hapsedilirler. Hocaları sayesinde tarla sahibinin elinden kurtulan bu yaramazlar, hocalarının hışmından kurtulamazlar ve güzelce cezalandırılırlar.

(Ağabey, Kaplan, Fil, Maymun ve Horoz Beylerle, Zürafa ve Leylek Hanımların Maceraları, Y.Y., Y.4, C.5, S.108 /12, 25 Eylül 1926, s.1370-1371)

“Yağmurdan Kaçan Doluya Tutulur” masalında, sahibinin yanındaki saadeti kendi ayağıyla tepen maymunun cezasını nasıl çektiği anlatılmıştır. Maymun, bir gece açık kalan kafesinden çıkar ve herkesin uykuda olmasını fırsat bilerek kaçar. Maymunun tıkırtısına uyanan Hüseyin Bey, yakalamaya çalışsa da bir türlü yakalayamaz ve maymun, çok istediği özgürlüğe kavuşur. Dışarıdaki yabancı hayatın sürprizlerinden habersiz yoluna devam eder. Uyumak için bir ağacın dallarına tırmanan maymun, dalda gördüğü bir yuvayı kurcalarken bozar ve yuvanın içindeki yavruların yere düşerek ölmelerine neden olur. Tam kaçmaya hazırlanırken yavruların anne ve babası olan iki yırtıcı kuş, maymunu parçalamaya başlarlar. Sahibinden kaçtığı için, büyük bir üzüntü ve pişmanlık duyan maymun, pençelerin darbesine dayanamayarak ölür.

(Oğuz, Kenan, Yağmurdan Kaçan Doluya Tutulur, Y.Y.,Y.4, C.5, S.108/12, 25 Eylül 1926, s.1379-1380)

Bu bölümde on iki masal yer almaktadır.Çeşitli kahramanlarla ilgili olayların verilmiş olduğu bu masalarda, herhangi bir konu birliği bulunmamaktadır. İyilerin ödüllendirildiği, kötülerin ise cezalandırıldığı bu masalarla okuyuculara, kötülükten uzak durmaları; iyilikten ise hiçbir zaman vazgeçmemeleri aşılarmaya çalışılmaktadır.

4.1.4. ROMAN:

Yeni Yol dergisinin sayfalarında dokuz romana yer verilmiştir. Bazıları on sayıdan fazla yayımlanan ve tefrika hâlinde verilen bu romanlar, yayımlandıkları her sayıda ilgiyle izlenmiştir. Bazı romanlar, dergiye gelen yazıların yoğunluğundan dolayı, düzenli olarak her sayıda yayımlanamadığı için, romanın yayımlanmadığı sayılarda, okuyuculardan özür dilenmektedir.

4.1.4.1. Garip Bir Hayatın Akıbeti:

Onuncu sayıdan itibaren yayımlanmaya başlayan bu roman, tefrika hâlinde dokuz sayı yayınlanmıştır. Roman bir çölde başlamaktadır. Deve sırtında çölde yolculuk eden iki arkadaş, yorgunluktan ve susuzluktan halsiz düşerler. Bu halde, bir süre daha ilerledikten sonra, hurma ağaçları arasında muhteşem bir saray görürler ve saraya girmek için çeşitli yollara başvururlar ve sonunda saraya girmeyi başarırlar. İki arkadaş girdikleri sarayın içinde buldukları bir hatıra defterini okumaya başlarlar. Defterdeki yazıların bir mahkûm tarafından yazılmış olduğunu düşünürler. Defterde yazılanları okumaya devam ettiklerinde, bu düşüncelerinin doğru olduğunu anlarlar ve bu mahkûmu kurtarabilmek için, neler yapabileceklerini düşünürler. Defteri bir kere daha okumaya başlayan iki arkadaş, okuduklarından ipuçları bulmaya çalışırlar. Özellikle bazı cümleler ve sözcükler dikkatlerini çeker ve bunların üzerine konuşurlar. Abbas ve Nahid adlı bu iki arkadaş, defteri bir kenara koyarak, mahkûmu kurtarmak için yola koyulurlar. Mahkûm sarayın içinde bir yerdedir. Yavaş yavaş mahkûmun bulunduğu yere doğru yaklaşır. Tahminlerine göre mahkûm, iki zencinin bekledikleri kapının arkasında bulunmaktadır. Abbas ve Nahid , bu kapıyı bulurlar ve uzaktan izlemeye başlarlar. Zencilerin bekledikleri kapının açılarak içeriye bir kızın girdiğini görürler. Kız, sevgilisi olan mahkûmu kurtarmak için oradadır. Bir süre sonra zencilerin uyumalarını fırsat bilerek onlar da içeriye girerler. Gördükleri manzara karşısında şaşkına dönerler. Kollarından zincirlerle bağlanan gencin bitkin hâli, ikisinin de içini sızlatır. Mahkûmun niçin burada olduğu konusunda konuşurlar ve kimse gelmeden oradan kaçmağa karar verirler. İki arkadaş mahkûmu ve kızı alarak kaçmağa başlarlar. Sarayın altındaki gizli yolu bilen kız,

yanındakileri bırakarak gizlice saraya girer ve teyyareyi hazırlar. Daha sonra geri dönüp arkadaşlarını aldıktan sonra teyyareye binip uzaklaşırlar. Onlar teyyareyle uzaklaşırken, kaçtıkları haberini alan saray muhafızları, diğer teyyarelerle onların peşine düşerler. Mahkûm yakalanacaklarını düşünerek Nahid ve Abbas her şeyi anlatmaya karar verir. Mahkûm bir padişah oğludur. Bu genç padişahın baş vezirinin kızını sevdiği için, babası tarafından cezalandırılarak mahzene kapatılmıştır. Yakalanmalarına çok az bir mesafe kalmışken, kendilerini takip eden teyyare düşmeye başlar. Düşen bu uçak, kahramanlarımızın içinde bulunduğu uçağa çarparak onu da düşürmeye başlar. Hepsi denize düşer ve bir geminin mürettebatı tarafından kurtarılırlar. Tam bu sırada Nahid, tanıdık bir sesin kendisine seslendiğini duyar. Seslenen Abbas'tır. Bütün bu anlatılanlar Nahid'in gördüğü bir rüyadan başka bir şey değildir. (Muharrir: E., Garip Bir Hayatın Akıbeti, Y.Y., Y.1, S.10, 8 Teşrîn-i sâni 1339, s.154-156 / S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.167-169 / S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.179-181 / S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.216-217 / S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.227-228 / S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.238-240 / S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1339, s.262-263 / S.21, 24 Kânûn-ı sâni 1340, s.287-288 / S.22, 31 Kânûn-ı sâni 1340, s.299-300)

4.1.4.2. Tilki Kardeş İle Tavuk Hanım:

Fransızca'dan tercüme edilen, uzun bir fabl niteliğini taşıyan **“Tilki Kardeş İle Tavuk Hanım”** , adlı roman, bir çok resimle süslenerek okuyuculara aktarılmıştır. Fare ve tilki Tembел tilki, çocuklarına yiyecek aramak için , tavuk, horoz ve farenin yaşadığı eve doğru yol alır. Bu hayvanların yaşadığı eve giden tilkiye, kapıyı fare açar ve tilkiyi görünce kaçır. İçeri giren tilki, horozu bir çuvala koyarak evine doğru yürümeye başlar. Bu arada fare, saklandığı delikten çıkarak; su almaya giden tavuğu bulur ve her şeyi anlatır. Tavuk, horozu tilkinin elinden kurtarmak için planlar yapar. Fareyle birlikte, tilkinin evinin yolu üzerine şarap şişeleri bırakırlar. Çok yorulan ve susayan tilki, bu şarapları içtikten sonra sızır. Tavuk ve fare, çuvaldan horozu çıkarıp, kocaman bir taş koyarlar ve ağzını bağlarlar. Bir süre sonra tilki uyanır ve çuvalı sırtına alarak, yoluna devam eder. Dereden

geçerken dengesini kaybederek düşer. Elindeki çuvalı bir türlü bırakmadığı için boğulur.

(İmzasız, Tilki Kardeş İle Tavuk Hanım, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.191-192 / S.14, 6 Kânûn-ı evvel, 1339, s.204 / S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.215 / S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.227)

4.1.4.3.Halim'in Kısmeti :

Küçük yaşta anne ve babasını kaybettikten sonra, amcasının yanına sığınan Halim, amcasının varlığı içerisinde yokluk çekmektedir. Bir gün bu cimri adam ölünce, herkes adamın altınlarının yerini merak eder. Fakat altınların yerini hiç kimse bilmemektedir. Halim, büyür ve başarılı bir öğretim hayatından sonra, bir kereste fabrikasında müdür olarak işe başlar. Halim bir gün ağaç kütüklerini kontrol ederken, kütüğün birinde bir kese bulur. Kesenin içinde bir anahtar ve yazıları çok zor okunan bir kâğıt vardır.

Kağıttaki yazıları okuyamayan Halim, anahtarı eline alarak iyice inceledikten sonra, kütüğün nereden kesildiğini öğrenir ve ormana gidip kütüğün kökünü bulmaya karar verir. Birkaç gün sonra bir gece vakti gizlice ormana gider. Kâğıtta yazılanlardan anladığı kadarıyla kütüğün kökünün yerini tespit eder. Halim, kütüğün kökünü bulduktan sonra kâğıdı tekrar çıkarır ve anahtar sözcüklerden yol açarak, altınları demir bir çekmece içinde bulur. Çekmecede altınlarla birlikte bir de mektup vardır. Mektubu açıp okuyan Halim, bu mektup sayesinde amcasının kendisiyle ilgili gerçek düşüncelerini öğrenir. Mektupta anlatılanlara göre, amcası bu altınları Halim'e vermek istemiş; ama veremediği için ölmüştür. Altınları alıp almamakta kararsız davranan Halim, sonunda kararını verir ve altınları alarak ihtiyacı olan kimselere yardım eder.

(Demiray, Tahsin, Halim'in Kısmeti, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.35-36 / S.28, 15 Mart 1340, s.52 / S.29, 22 Mart 1340 s.69-70 / S.30, 29 Mart 1340, s.83-84)

4.1.4.4. Saadet Adası :

Romana, Büyük Ada'da buluna büyük bir köşkün şirin bir odasından başlanır. Bu oda Necdet'in büyükannesinin odasıdır. Üvey annesinin işkencelerine maruz kalarak büyüyen Necdet'in tek tesellisi büyükannesidir. Üvey annesinin verdiği acıları, büyükannesinin anlattığı hikâyelerle dindirmeye çalışır. Büyükannesi, Necdet'e denizin ortasında bulunan ve oraya gidenlerin geriye dönmek istemedikleri Saadet Adası'nı konu alan masallar anlatır. Bu masallardan çok etkilenen Necdet, evde üvey annesinden bunalınca deniz kıyısına gider, uzaklara dalarak büyükannesinin anlattığı Saadet Adası'nı düşünür.

Bir gün deniz kıyısında yine düşüncelere dalan Necdet, eve dönmemeye karar verir. Bir vapura atlayıp İstanbul'a gider ve Galata Limanı'ndaki gemilerden birinde tayfa olarak çalışmak ister; fakat yaşı küçük olduğu için isteği kabul edilmez. Geceyi deniz kenarında, un çuvalları üstünde geçirir. Rüyasında çok güzel bir adaya gittiğini görürken, ak sakallı bir ihtiyarın sesiyle irkilir. Kendisine yardım edeceğini söyleyen bu ihtiyar, Necdet'i kendi konağına götürür. Başından geçen her şeyi anlatan Necdet, bu konakta çok iyi ağırlanır. İhtiyar, ailesiyle de görüştüktan sonra Necdet'i evlat edinir. Necdet'in ihtiyarın evindeki mutluluğu çok kısa sürer; çünkü babası onu ihtiyarın evinden zorla alarak eve götürür. Evde üvey annesinin dayaklarına dayanamayan Necdet, birkaç gün kaldıktan sonra, yine kaçır ve bir Fransız gemisine tayfa olarak girer.

Necdet, bu gemide bir ay çalıştıktan sonra, başka bir gemide çalışmak üzere, eşyalarını toplayıp yola koyulur. Yol yürüye yürüye bitmediği için, çok yorulan Necdet, ormanda gördüğü bir kulübeye sığınır. Kulübede bir baba kız yaşamaktadır. Kız, Necdet'e babasının düşmanları olduğunu ve onların, babasını öldürebileceklerinden duyduğu korkuyu anlatır. Necdet, birkaç gün bu kulübede kalır. Bir akşam evde otururlarken, kapıya kızın babasının düşmanları gelirler. Kapıyı kırarak içeriye giren haydutlar kızın babasını öldürüp, Necdet'i de yanlarına alarak giderler. Haydutlar, Necdet'i dağa kaldırır ve başına da kendi yaşlarında bir muhafız koyarlar. Saadet aramak için çıktığı yolda, hep felaketlerle karşılaşan

Necdet, gözyaşlarını tutamaz. Necdet'in bu hâlini gören muhafız, ağlamasının sebebini sorar. Necdet, başından geçen her şeyi anlatınca, muhafız çok üzülür ve Necdet ile arkadaş olmaya karar verir. Bu iki arkadaş buldukları yerden kaçmak için plan yaparlar. Tam kaçacakları sırada, haydutlar tarafından yakalanırlar. Necdet, ellerinden kaçarak jandarmaya gider ve haydutların yerini bildirir. Jandarma haydutların saklandıkları mağaraya bomba atarak hepsini yok eder. Romanın sonunda Necdet'in arkadaşı, babası haydutlar tarafından öldürülen kızla evlenir. Mutluluk ararken sefalet bulan Necdet de evinin yolunu tutar.

(Safvet, Nihal, Saadet Adası, Y.Y., Y.2, S.29, 22 Mart 1340, s.76-77 / S.30, 29 Mart 1340, s.94-95 / S.31, 5 Nisan 1340, s.111 / S.32, 12 Nisan 1340, s.129-130 / S.33, 19 Nisan 1340, s.146-147 / S.34, 26 Nisan 1340, s.160-162 / S.35, 3 Mayıs 1340, s.176 / S.36, 10 Mayıs 1340, s.192-193 / S.37, 17 Mayıs 1340, s.207-208 / S.38, 24 Mayıs 1340, s.221-222 / S.40, 7 Haziran 1340, s.355-356)

4.1.4.5. Kırmızı Derililerin Esiri :

Roman, bir tayfayla beraberindekilerin başlarından geçen olayları konu edinmiştir. Turgut'un tayfa olarak çalıştığı ticaret gemisi, Miami açıklarında şiddetli bir fırtına sonucu batar. Turgut, gözlerini açtığı anda kendini bir korsan gemisinde bulur. Gemideki korsanlardan biriyle arkadaş olan Turgut, gemiden kaçmanın yollarını arar. Arkadaşıyla birlikte bir plan yaparak, herkesin uyuduğu bir saatte gemiden kaçarlar. Sandalla karaya vardıklarında vahşi bir kabilenin üyeleri tarafından yakalanırlar. Turgut ile arkadaşını esir alan yerliler onları en ağır işlerde kullanırlar. Kendileri ava gittiklerinde de yaşlıları ve çocukları koruma görevini onlara verirler. Bir gün Turgut ve arkadaşı, çocukları ve yaşlıları korudukları sırada, küçük bir çocuğu yakalamaya çalışan bir ayıyı görürler ve Turgut hemen koşarak ayıyı öldürür. Avdan dönen kabile reisi Turgut ile arkadaşının kahramanlığını öğrenince, adadan ayrılmayacaklarına yemin ettirerek; onları serbest bırakır. Bir gün yerliler, bir kervanın önünü keserek, kervandakileri esir alıp hapsederler. Turgut ve arkadaşı herkesin uyuduğu bir zamanda esirleri serbest bırakırlar ve onlarla birlikte kaçarlar. Esirlerin kaçtıklarını anlayan yerliler, hemen peşlerine düşerler ve kısa sürede izlerini bulurlar. Yerliler, vahşilerin izlerini bulsalar da onları bir türlü

yakalayamazlar ve bu yüzden geri dönmek zorunda kalırlar. Böylece Turgut ve arkadaşı yerlilerin elinden kurtulur.

(Cahid, M., Kırmızı Derililerin Esiri, Y.Y., Y.2, S.41, 9 Eylül 1340, s.274-275 / S.42, 18 Eylül 1340, s.290 / S.43, 25 Eylül 1340, s.306-307 / S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340, s.322-323 / S.45, 9 Teşrîn-i evvel 1340, s.340 / S.46, 16 Teşrîn-i evvel 1340, s.352 / S.47, 23 Teşrîn-i evvel 1340, s.371 / S.48, 30 Teşrîn-i evvel 1340, s.385-386)

4.1.4.6. İki Çocuğun Merih Yıldızına Seyahati :

Yayınlanmadan önceki her sayıda, romanla ilgili tanıtım yazıları bulunmaktadır. Bu yazılarda romanın çok heyecanlı, akıcı ve diğer romanlardan çok farklı olduğu belirtilmektedir.

Anne ve babasını küçük yaşta kaybeden Türkân ve Orhan, amcalarının himayesinde yaşarlar. Bir gün amcaları, çocukları çalışma odasına çağırır. Çalışma odasına giren çocuklar etrafı hayretle seyrederek. Çünkü odanın her yerinde değişik araç, gereç vardır. Amcaları odadaki kitaplardan istediklerini okuyabileceklerini söyleyerek onları yalnız bırakır.

Türkân ile Orhan, amcalarının kütüphanesinden seçtikleri kitap ve gazeteleri okumaya başlarlar ve bunlarla ilgili birbirlerine bilgi verirler. Odaya giren Muammer Bey, çocuklara Merih ile ilgili ayrıntılı bilgiler verir ve gider. Çocuklar çok yorgun olduklarından uyuyakalırlar. Bir süre sonra kendilerini Merih'e gitmek için, amcalarının imal ettiği güllenin içinde bulurlar. Seyahate çıkmadan önce, amcalarından son talimatları aldıktan sonra, gülleye binerek Merih'e doğru yola çıkarlar ve elli sekiz gün sonra Merih'e varırlar.

“Merih'te İlk Adımlar” ve “Yeni Ufuklar” olmak üzere, iki kısımdan oluşan romanın bu bölümünde, çocukların Merih'te ilk adımlarını atmaları, etraftaki güzellikleri görmeleri ve bu güzelliklere doğru ilerlemeleri anlatılmıştır. Etraftaki güzellikleri seyreden çocukların çevresini Merihliler sarar ve ağızları olmadığı için, çocuklarla işaret yoluyla anlaşırırlar. Çocukların karnı çok acıkmıştır. Bu yüzden

Merihlilerden yiyecek isterler; fakat Merihliler çocuklara yiyecek vermezler. Açlıktan ölmek üzere olan çocuklar, ahçının sesiyle uyanırlar.Meğer bu anlatılanların hepsi bir rüyaymış.

(Cahid, M., İki Çocuğun Merih Yıldızına Seyahati, Y.Y., Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrîn-i sâni 1340, s.399-400 / S.50, 13 Teşrîn-i sâni 1340, s.417 / S.51, 20 Teşrîn-i sâni 1340, s.431-434 / S.52, 27 Teşrîn-i sâni 1340, s.447-448 / S.53, 4 Kânûn-ı sâni 1340, s.464-465 / S.54, 11 Kânûn-ı sâni 1340, s.478-479 / S.55, 18 Kânûn-ı sâni 1340, s.495)

4.1.4.7. Otuz Sene Sonra:

Bu roman otuz sene sonra, insanların nasıl yaşayacakları konusunda ipuçları veren bir roman özelliğini taşımaktadır. Demir ve Neriman adlı iki kardeş, deniz teyyareleriyle gezdikten sonra evlerine gelirler. Evlerinin şifreli kapılarını açarak annelerinin yanına giderler. Çocuklar, anneleriyle teyyarenin faydaları konusunda konuşurlar. Anne, çocuklara ulaşımın eskiden çok zor yapıldığını anlatır. Karşılardaki büyük ekranda amcaları Kemal Bey, belirir ve karşılıklı konuşurlar. Amcaları, Demir'i evine davet eder ve ona bir hediyesi olduğunu söyler. Buna çok sevinen Demir, teyyare biletini almak için ayağına motorlu bir alet geçirerek; kasabaya gider ve biletlerini alır. Yolda, amcasının kendisine verecek olduğu hediye düşünür. Demir, ertesi gün teyyareyle şehre gider ve oradan da balona binerek yolculuğuna devam eder.

Romanın bu bölümü “Seyahat” ve “Hediye” başlıklarını taşıyan iki kısımdan oluşmaktadır. Balonla süren seyahatin ardından Demir, amcasına kavuşur. Birlikte arabaya binerek çiftliğe giderler. Çiftliğe vardıklarında amcası, Demir'e hediyesinin bulunduğu kutuyu verir. Kutunun içinde suyu kırk beş dereceye kadar kaynatabilen bir maden olduğunu söyleyerek, bu maden hakkında bilgi verir. Kemal Bey, Demir'e kendisinin keşfi olan bu çok değerli madeni, başka milletlere satmayacağını; bu madenden sadece kendi milletinin faydalanmasını istediğini söyler. Amcasının kendisine böyle bir hediye verdiğine çok sevinen Demir, birkaç gün daha amcasının çiftliğinde kaldıktan sonra, evlerine döner ve hediyesini özenle dolabına

koyar.Hediyenin bu dolapta olduğunu tesadüfen öğrenen Çinli arkadaşı, bir gün bu madeni çalmak için gizlice Demir ‘in odasına girer. Tam madeni çalmak için dolabın kapağını açtığı sırada, alarm çalışır ve Çinli, ev halkı tarafından yakalanır. Bu üzücü olaydan sonra Kemal Bey, bu madenden, tüm milletlerin yararlanabileceğini, hiç kimseye parayla satmayacağını kamuoyuna açıklar ve böylece bu madenden tüm milletler bedava yararlanabilme imkânına sahip olurlar.

(Cahid, M., Otuz Sene Sonra, Y.Y., Y.2, C.3, S.56, 25 Kânûn-ı Evvel 1340, s.510-511 / S.57, 1 Kânûn-ı sâni 1340, s.526-527 / S.58, 8 Kânûn-ı sâni 1340, s.539 / S.59, 15 Kânûn-ı sâni 1340, s.559-560 / S.60, 22 Kânûn-ı sâni 1341, s.576-577 / S.61, 29 Kânûn-ı sâni 1341, s.585-586 / S.62, 5 Şubat 1341, s.602-603)

4.1.4.8. Turhan ile Doğan’ın Seyahati:

Okuyuculara ülkemizi tanıtmak ve çocukların coğrafya bilgilerini geliştirmek amacıyla yazılmış bir romandır. Bu roman, küçük hikâyelerin birleşmesinden meydana gelmiştir. Her bir sayıda ülkemizin farklı bir yerini tanıtan bu roman, bir gezi yazısı özelliği taşımaktadır. Roman, Yeni Yol’da yirmi sayıdan fazla yayımlanmıştır.

Turhan ile Doğan, sınıflarını birincilikle geçince, babaları onları yurt gezisiyle ödüllendirir. İstanbul’dan vapura binen çocuklara emekli Tarih ve Coğrafya öğretmeni olan babaları, Marmara Deniz’i ve Mudanya’nın tarihi ve doğal güzellikleri hakkında bilgi verir. Vapur yolculuğundan sonra Mudanya’dan trene binen seyyahlar, birkaç saat sonra Bursa’ya varırlar. Yaşar Bey, çocuklara Bursa’nın tarihi ve coğrafyası hakkında çok kapsamlı bilgiler verir.

Romanın bu bölümü, “Keşiş” , “Çekirge” ve “Nilüfer Çayı” olmak üzere, üç kısımdan oluşmuştur. Bursa’nın bel kemiği olan Keşiş Dağı’nın yüksekliği, uzantıları ve bu dağın Bursa için önemi anlatılır. Keşiş Dağı’ndan çıkan kaplıca sularının künklerle Çekirge’ye aktarıldığı ve Çekirge’de birçok kaplıca bulunduğu, Çekirge’nin bir kaplıca cenneti olduğu ifade edilir. Keşiş Dağı’nın güney batısından çıkarak, Susurluk Nehri’ne dökülen Nilüfer Çayı’nın denizden yüksekliği ve

uzunluğu gibi konularda bilgi verilmiştir. Bunların dışında bu bölümde, Bursa’da çok sayıda okulların bulunduğu, Bursa’da kozacılığın ve dokumacılığın yaygın olduğu konularında bilgiler sunulmuştur.

“İbadethaneler” başlığını taşıyan romanın bu bölümünde, Bursa’da bulunan Orhan Camii, Yeşil Türbe, Ulu Camii ve Muradiye Camii gibi yapıtların, tarihleri, mimarî özellikleri ve sanat değerleri hakkında geniş kapsamlı bilgi verilmiştir. Bursa’dan İnegöl’e geçen seyyahlar bu bölümde, İnegöl’ün tarihi, coğrafi konumu, dağları, nehirleri, nüfusu, köyleri ve tarihî güzellikleri hakkında bilgi edindikten sonra Eskişehir’e doğru yol alırlar. Yazının ilerleyen kısımlarında, Eskişehir’in düz bir ova üzerinde kurulu olduğu; tam ortasından Porsuk Çayı’nın geçtiği ve şehrin diğer özellikleri anlatılmıştır. Eskişehir’in bir il merkezi olduğu ifade edilerek, ilçeleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu bölümde ayrıca, Eskişehir ekonomisi için çok yüksek bir öneme sahip olan lüle taşıyla ilgili bilgiler de bulunmaktadır. Bu bölümde, Eskişehir’den Ankara’ya gitmek için trene binen seyyahların yolculukları sırasında yaşadıkları ve gördükleri konu edilmiştir. Yazının devamında, Ankara’nın İstanbul’a uzaklığı, nüfusu, yeryüzü şekilleri ve Frigler’den, Roma’dan bu yana olan tarihçesi hakkında bilgi verilir. Dünyanın en meşhur tiftik keçisinin Ankara’da bulunduğu, Haymana Ovası’nın ne kadar bereketli olduğu anlatılır. Yaşar Bey, bir gün çocuklarını alarak, Ankara’da bulunan bir çocuk sığınma evine götürür. Burada, babaları şehit düşmüş çocukları ziyaret ettikten sonra Bilecik’e doğru yola çıkarlar.

Bilecik’in Osmanlı tarihindeki öneminin, nüfusunun, kazalarının, nahiye ve köylerinin; coğrafi yapısının ve sanayisinin; cami, mektep ve han sayılarının; Gazi Mustafa Kemal Paşa Gece Mektebi’nin faaliyetlerinin anlatıldığı bu bölüm, gelecek hafta Turhan ile Doğan’ın Adapazarı’nda olacağı haberiyle biter.

Bu bölüm, “Turhan İle Doğan Adapazarı’nda” başlığını taşımaktadır. Bu gezide çocuklar babalarıyla birlikte, Kocaeli (Kocaili)’nin ilçesi olan Adapazarı’ndadırlar. Adapazarı’nı çevreleyen iller ve ilçelerin adları verilir. Sakarya Nehri, İzmit iskelesinin ihracattaki önemi ve Sapanca Gölü hakkında kısa bilgiler

verilir. Yazı, Adapazarı Şerafeddin Camii, Hükûmet Konağı ve bankalarını bir arada gösteren bir resimle süslenmiştir.

“Turhan İle Doğan, Hendek, Düzce ve Bolu Yollarında” başlığını taşıyan bu bölümde çocuklar, bozuk yollardan ilerleyerek, önce Hendek’e, sonra Düzce’ye giderek buraların nüfus yapısı, coğrafi özellikleri, tarım ürünleri, çevresindeki şehirlere uzaklığı konusunda bilgi alırlar. Tarih boyunca çeşitli milletlerin yerleşim merkezi olan Düzce’ye Çerkez halkının yerleşmiş oldukları, bunların büyük bir kısmının Türkçe’yi bilmedikleri konusunda bilgi verilmektedir. Yazının devamında, Düzce’nin coğrafi durumu hakkında bilgi verilmiştir.

Bu ve bundan sonra gelen iki bölüm, “Turhan’la Doğan Bolu’da” başlığını taşımaktadır. Yazı genellikle Bolu’da çıkarılan madenler, maden suları ve kaplıcalar üzerinedir. Bolu’da çıkan kalay, çinko ve kömür madenlerinden bahsedilir. Maden suları açısından da önemli olan Bolu’nun Ömerler Köyü hakkında bilgi verilmektedir. Bolu’nun geçim kaynakları, iskeleleri, sınırları ve ikliminden kısaca bahsedildikten sonra, Bolu’nun tarihi hakkında bilgi verilmektedir.

“Turhan’la Doğan Bolu-Gerede Yolunda” başlığını taşıyan bu bölüm, Gerede’ye dört kilometre uzaklıkta bulunan bir kaplıcanın resmiyle süslenmiştir. Gerede’nin büyük bir çam ormanının eteklerine kurulduğu, denizden yüksekliği, havası, mevsim koşulları, nüfusu, halkının özellikleri, yer şekilleri, başlıca tarım ürünleri, ihracatı, gölleri ve madenleri hakkında bilgi verilmiştir. Bunların dışında eylül aylarında kurulan panayırlardan ve tarihi eserlerinden de bahsedilmiştir.

“Turhan’la Doğan Devrek ile Zonguldak Yollarında” başlıklı bu bölümde, Devrek’in Bolu’ya olan uzaklığı, deniz seviyesinden yüksekliği, iklimi ve bitki örtüsü, geçim kaynakları ve doğa özellikleri hakkında bilgi verildikten sonra Devrek’in yurt dışına önemli miktarlarda kereste, ceviz ve yumurta ihraç ettiği bildirilmiştir.

“Turhan’la Doğan Zonguldak’ta” başlığını taşıyan son bölümde, Zonguldak’ın coğrafi konumu belirtilerek, sınırlarından bahsedilir. Üzerinde en çok durulan husus, “Kara Elmas” diye bilinen kömür madenidir. Bu bölümde Zonguldak’ın 1315 yılının öncesine kadar bir köy olduğu, Kömür madeni bulunduktan sonra yerleşim alanının genişlediği; önce sancak, sonra il olduğu ve şehrin merkezinde yirmi üç maden ocağı bulunduğu konusunda bilgi verilir. Turhan ile Doğan’ın seyahatleri burada son bulur.

(T., M., Turhan ile Doğan’ın Seyahati, Y.Y, Y. 2, C.3, S.62, 5 Şubat 1341, s.604-605 / S. 63, 12 Şubat 1341, s.619 / S.64, 19 Şubat 1341, s.638-639 / Y.3, C.3, S.65, 26 Şubat 1341, s.658-659 / S.66, 5 Mart 1341, s.672 / S.67, 12 Mart 1341, s.704 / S.68, 19 Mart 1341, s.720 / S.69, 26 Mart 1341, s.738-739 / S.72, 16 Nisan 1341, s.777-778 / Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.798-799 / S.74, 30 Nisan 1341, 815-816 / S.75, 7 Mayıs 1341, s.828-829 / S.77, 21 Mayıs 1341, S.861 / S.79, 11 Haziran 1341, S.893-894 / S. 80, 25 Haziran 1341, s.909-910 / S.82, 24 Temmuz 1341, s.944-945 / S.83, 6 Ağustos 1341, s.955-956 / S.84, 20 Ağustos 1341, s.974, S.85, 9 Eylül 1341, s.993 / S.86, 16 Eylül 1341, s.1007 / S.87, 25 Eylül 1341, s.1020 / S.88, 1 Teşrin-i evvel 1341, s.1033-1034)

4.1.4.9. İki Küçük Avcının Korkunç Sergüzeşleri:

Büyük ve heyecanlı sergüzeşt romanı olarak nitelendirilen bu roman, diğer romanlara göre daha uzun solukludur. Romanda olay iki çocuğun etrafında gelişmektedir. M.T. tarafından yazılan roman, Y. Kenan tarafından tercüme edilerek okuyuculara aktarılmıştır. Fakat altmış yedinci sayıdan sonra, Y. Kenan dergiden ayrıldığı için, bundan sonraki tercüme, Ahmet Neşet tarafından okuyuculara aktarılmıştır.

“Paris’te” ve “Harikulade Bir Hadise” başlıklarını taşıyan romanın bu bölümünde, Kemal ve Nimet’in Paris’e gidişleri, Paris’te kalacak bir otel bulamamaları ve yaşadıkları zorluklar anlatılmıştır. Geriye dönülerek, Kemal ve Nimet’in seyahate çıkmadan önce ailelerine bıraktıkları mektubu, anne ve

babalarının okuması, çocukları bulmak için seferber olmaları ve çocukların gitmelerinden duydukları üzüntü anlatılmıştır.

Paris'in boş sokaklarında dolaşan çocuklar, biri tarafından takip edildiklerinin farkına varınca çok korkarlar. Çocuklar sonunda bir otel bularak yerleşirler. Onları takip eden kişi, hemen arkalarından Paris'e gelen çiftliğin yaverinden başkası değildir. Bu iki çocuk otelde Fore adında bir çocukla tanışır ve onun iyi biri olduğuna inanırlar. Kemal, Fore'yle daha yakın olabilmek için, hayat hikâyesini ve gelecekle ilgili planlarını anlatır. Fore, arkadaşlıklarının sürmesinin paraya bağlı olduğunu söyler. Eline birkaç değişik alet alan Fore, çocukları da yanına alarak yola koyulur. Çocuklar nereye gittiklerini merak ederler.

Çiftliğin yaveri İbrahim, kendini göstermeden çocukları takip ederken çocuklar birden gözünün önünden kaybolur. İbrahim, gidebilecekleri her yere bakar; ama hiçbir yerde bulamaz.

Kemal ve yanındakiler, gecenin geç saatlerinde yollarına devam ederler. Bir ses duyduklarında büzüşürler, ses kesildiğinde yollarına devam ederler. Tehlikeli geçitlerden geçen çocuklar, Fore'nin kendilerini ava götürdüğünü anlarlar. Hep birlikte suyun içinde bulunan değişik böceklerden yakalarlar. Kemal, değişik bir böcek görerek, yakalamak için peşine düşünce diğerlerinde bir hayli uzaklaşır. Heyecandan ve korkudan ayağı kayarak düşer. Elindeki mum sönünce karanlıkta kalır.

Bu bölümde İbrahim'i ve çocukları takip eden üçüncü bir kişiden bahsedilmektedir. Bu kişi kendisine sahte polis süsü vererek, otelden çocuklar hakkında bilgi toplayıp tam ayrılacağı sırada İbrahim'le karşılaşır. İbrahim, polis zannettiği bu şahsa, kendisiyle ve çocuklarla ilgili her şeyi anlatırken otele gerçek bir polis gelir ve çocuklarla ilgili bilgi getirir.

Diğer cephede ise Kemal'in yanlarında olmadığını fark eden çocuklar, onu aramaya başlarlar. Derinlerden gelen bir sese doğru gittiklerinde, kayalar altında

kalan vücudun cılız kolunu görürler. Kayaları kaldırdıklarınca, bu kişinin Kemal olmadığını görürler. Çocukların kurtardığı adam, bir kaçakçıdır; fakat bu işi hiç istemediği halde zorla yaptığını söylemektedir. Yaralarını saran çocuklarla birlikte o da Kemal'i aramaya başlar ve çok geçmeden Kemal'in baygın vücuduyla karşılaşılır.

Kemal, kendini toplar toplamaz yollarına devam eden çocukların yolunu polisler keser ve yanlarındaki ispiroto kaçakçısıyla birlikte hepsini hapse atarlar. Çeşitli sorgulamalardan sonra kaçakçı hapiste kalırken, çocuklar serbest bırakılırlar. Fore bir av kulübünde çalışmaktadır. Dağlarda bulduğu değişik hayvanları avlar. Onun yaptığı işten çok etkilenen diğer çocuklar, av kulübü yetkililerinden izin alarak; değişik hayvanlar bulmak için bir çok plan yaparlar. Nimet , Kemal ve Fore birlikte av kulübünü gezerlerken, yazar onları burada bırakır ve romanın önemli şahıslarından bazıları hakkında bilgi vereceğini söyler.

“Muzlim Bir Hikâye” başlığını taşıyan bu bölümde, sanki başka bir roman anlatılıyormuş gibidir. Anlatılan konu yukarıdakilerden farklı gibi görünmektedir. Amerika'ya kaçakçılık yapmak için gelen korsanlardan bahsedilmektedir. Amerika açıklarındaki bir gemide bir çok kaçakçı bulunmaktadır. Kaçakçılar gece ilerlerken ilerde kımıldayan bir cisim görürler. Bunu bir insan olduğunu anlayıp; gemiye alacakları sırada, polis motorlarının adamın etrafını sardıklarını görürler. Polislerin elinden güçlkle kurtulan adam gemidekilerden yardım ister. Adamı kurtaran kaçakçılar, adamın Perez isminde bir katil olduğunu anlarlar.

“Dağlarda” başlıklı bu bölümde, Kemal, Nimet ve Fore, Pirene dağlarına seyahat ederler; fakat bu sefer yanlarında İbrahim Efendi yoktur. Çünkü İstanbul'dan kendisini geri çağırın bir mektup almıştır. Kemal ile Nimet yollarına bir rehber ve bir hayvan mütehassısı ile devam ederler. Amaçları av kulübü için değişik hayvanlar bulmaktır. Ayı yakalamak için yollara düşen çocuklar, şafağın sökmesiyle beraber, ayının ayak seslerini duyarlar ve onu pusuya düşürmek için uğraşırlar. Üç avcı, pusuda beklerken, bir homurtu duyarlar. Kemal aceleyle hemen ateş eder.

Homurtunun sahibi ayı yıkılır; fakat ölmez. Kemal, ayının ölmediğini görünce kaçmağa başlar. Ayı, Kemal'in peşine düşmüştür. Kemal, bir yolunu bularak ayıya tekrar ateş eder ve ayıyı vurur. Böylece ayının elinden kurtulur.

Av kulübü yetkilileri, çocukların bu seyahatlerinden çok memnun kaldıkları için, bu sefer de başka bir seyahate gönderirler. Bu seyahatin daha zor olacağını bilen çocuklar, birkaç gün dinlendikten sonra yola koyulurlar.

“Marsilya” başlıklı bu bölümde, İbrahim Efendi, kendini göstermeden, yine çocukları takip etmektedir. Rıhtımda esrarengiz bir adamla tanışan çocuklar, bu adamla birlikte aynı gemiye binerler ve bilmedikleri bir maceraya doğru ilerlerler. Marsilya limanına inen çocuklar, kendilerine emredilen kasabaya giderler ve burada bulmaları gereken bir müdürün misafiri olurlar. Müdür, onları bir eve yerleştirir. Sabaha karşı bir gürültüyle uyanan çocuklar, kapılarının açılmak için zorlandığını görürler. Bunun bir pars olduğunu gören çocuklar, şaşırırlar; fakat bunun buralarda sık görülen bir olay olduğunu öğrenince rahatlarlar.

Kemal, burada tanıştığı Behçet'le birlikte ava gider. Amaçları hiç kimsenin avlayamadığı çok büyük hayvanlar avlamaktır. Bu av esnasında “Barut Kralı” (Eski korsan Perez) lakaplı bir avcıyla tanışır. Bu avcının peşine düşüp kurt avlamaya çalışan çocuklara Kurtlar saldırır. Kurtlardan güçlükte kurtulan çocuklara bu sefer de mandalar saldırır. Ağaca tırmanan çocuklar, mandaların darbelerinden kendilerini kurtarırlar. Mandalar, Perez'i boynuz darbeleriyle öldürür. Ormandaki bu durumdan haberdar olan İbrahim Efendi, çocukları mandaların elinden kurtarır ve onları alarak, memlekete götürür. Çocukları sağ olarak karşılarında bulan aile ve akrabaları çok sevinirler. Böylece macera tutkunlarının maceraları burada son bulmuş olur.

(M. T., İki Küçük Avcının Korkunç Sergüzeşleri, Y.Y., Y.2, C.3, S.63, 12 Şubat 1341, s.620- 621 / S 64, 19 Şubat 1341, s.636-637 /Y.3, C.3, S. 65, 26 Şubat 1341, s. 670-671 / S.66, 5 Mart 1341, s.684-685 / S.67, 12 Mart 1341, s.703 / S.68, 19 Mart 1341, s.717-718 / S.71, 9 Nisan 1341, s.765-766 / S.72, 16 Nisan 1341, s.784 /Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.802 / S.74, 30 Nisan 1341, s. 816 / S. 75, 7 Mayıs 1341, s.830-831 / S.77, 12 Mayıs 1341, s.853-856 / S.78, 28 Mayıs 1341, s.878-879 / S.79,

11 Haziran 1341, s.897-898 / S. 80, 25 Haziran 1341, s.913-914 / S. 81, 9 Temmuz 1341, s.929-930 / S.82, 24 Temmuz 1341, s.946 / S.83, 6 Ağustos 1341, s.959-960 / S.84, 20 Ağustos 1341, s.976-978 / S.85, 9 Eylül 1341, s.994-995 / S.86, 16 Eylül 1341, s.1008-1009 / S.87, 25 Eylül 1341, s.1023-1024 / S.89, 5 Teşrîn-i sâni 1341, s.1059-1060 / S.90, 12 Teşrîn-i sâni 1341, s. 1074-1075 / S. 91, 19 Teşrîn-i sâni 1341, s.1090-1091 / S.92, 26 Teşrîn-i sâni 1341, s. 1107 / S.93, 3 Kânûn-ı evvel 1341, s.1122-1123 / S.95, 18 Kânûn-ı evvel 1341, s.1154-1155 / S.96, 24 Kânûn-ı evvel 1341, s.1171 /Y.4, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1341, s.1239 / S.100/4, 18 Şubat 1341, s.1252-1253)

4.1.5. FABL

Yeni Yol dergisinde fabl türünde yazılmış on bir tane metin bulunmaktadır. Diğer birçok türde olduğu gibi hayvan ve bitkilerin kahraman olarak kullanıldığı bu yazılarda da okuyuculara bazı davranış biçimleri verilmeye çalışılmıştır. Bu metinlerde dolaylı ve doğrudan ders veren fabl örnekleri dikkat çeker.

4.1.5.1. Kurnazlıkla İlgili Fabllar :

Her zaman uyanık ve tedbirli olmanın gerekliliğini vurgulayan “**Kurt İle Kuzu**” adlı fablda, kuzu kurnazca davranarak; kurdun tuzağından kurtulmuştur. Manzume tarzında yazılan fabl, aabbccdd şeklinde uyaklanmıştır.

“Kurt geldi ta kapıya,
Diller döktü kuzuya.
- “ Benim mini mini
Küçük kuzum, teyzeni
Gördüm; gelecek o da
Hazırlasın bir oda.
Aç kapıyı gireyim,
Sileyim, devşireyim.”
Dinledi hilekârı,
Sakladı anahtarı.
- “Hoş geldiniz sultanım,
Kurban sana al kanım.
Şurda bekçi köpek var,
Ondadır hep anahtar.
Emredin çağırayım,
İstersen bağırayım.
...”

(Sungur Alp, Kurt İle Kuzu, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.233)

“**Kurdun Dönekliği**” başlıklı fabl, İngilizce’den tercüme edilmiştir. Parçaladığı koyunu yerken, boğazına kemik takılan kurt, leylekten yardım ister. Yardım etmesi durumunda leyleği ödüllendireceğini söyler. Leylek kurdun boğazındaki kemiği çıkarınca, ödülünü bekler; ama kurt onu ödüllendirmez. Leylek bunun nedenini sorduğunda kurt, leyleğin kafasını kendi ağzından çıkardığı anda mükâfatını aldığını söyleyerek, hayatı elde etmekten büyük bir mükâfat olmadığını söyler.

(Mahmut, İzzeddin, Kurdun Dönekliği, Y.Y., Y.1, S.20, 17 Kānûn-ı sâni 1340, s. 266)

Safların kurnazlar tarafından daima aldatılacağıının anlatıldığı ve konuların genellikle mizahi tarzda ele alındığı bu bölümdeki fabllarda, uyanık olmak gerektiği ve böylece kurnazların tuzaklarına düşülmemesi gerektiği ima edilmeye çalışılmıştır.

4.1.5.2.Aklını Kullanmamakla İlgili Fabllar:

Akılsızca davranmanın sonucunun anlatıldığı “**Bir Kavganın Neticesi**” adlı fablda, iki geyik karşılaşır ve hiç yoktan kavgaya tutuşurlar. Kavga sırasında boynuzları birbirine geçen geyikler, ne kadar uğraşsalar da kurtulamazlar ve sonunda ölürler. İki geyik de akılsızca yaptıkları davranışın cezasını canlarıyla öderler.

(İmzasız, Bir Kavganın Neticesi, Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kānûn-ı sâni 1340, s.287-288)

“**Akılsız Eşek**” adlı fablda, genç bir eşek, kırdan gezerken, ağustos böceklerinin seslerini duyar ve çok beğenir. Onlar gibi ötmeye çalışır; fakat ötemez. Ağustos böceklerine böyle ötmek için ne yediklerini sorduğunda; ağustos böceklerinden biri, hiçbir şey yemediklerini, hava ve güneş sayesinde böyle öttüklerini söylerler. Zavallı eşek, böceklere inandığı için hiçbir şey yemez. Bir süre sonra sesi iyice kısılır ve sonunda ölür.

(Süleymaniye Enas Mektebi Öğrencilerinden 221 Huriye, Akılsız Eşek, Y.Y., Y.1, S.22, 31 Kānûn-ı sâni 1340)

Yukarıdaki fallarda, akılsızca, düşünmeden davranan hayvanların düştükleri kötü durumlar anlatılmıştır. Bu fabllar çocukların her zaman mantıklı bir şekilde düşünerek hareket etmeleri gerektiğini vurgular.

4.1.5.3.Çeşitli Konularla İlgili Fabllar:

Güçlü insanların da bir zayıf taraflarının olduğunu anlatan “**Horoz, Eşek, Aslan**” adlı fabl, manzume tarzında yazılmıştır. Hece ölçüsünün 7’li kalıbıyla yazılmış olan fablın uyak düzeni, aabbccdd şeklindedir.

“Vaktiyle ihtiyar, boz
Bir merkep ve bir horoz,
Olmuşlardı arkadaş,
Çok sadık iki yoldaş.
Bir gün sabah erkenden,
Bir tepeye çıkmışken.
Göründü ta uzaktan,
İri yarı bir aslan.
Yoldaşlar bundan korktu,
Kaçmağa imkan yoktu.
Yaklaşınca korkusuz,
Korkudan öttü horoz.
İşitmemişti aslan,
Bu derece uzayan
İnce tuhaf bu sedadan.
Kaldırdı tabanları,
Güldürdü hayvanları.
İşte bize bu bir ders:
Çok defa korkar insan,
Küçücük bir hayvandan.”

(Sungur Alp, Horoz, Eşek, Aslan, Y.Y.,Y.2. S.33, 19 Nisan 1340, s.136)

“Ne ekersen onu biçersin” konusunu işleyen “**Baykuşla Kumru**” adlı fablda kendini beğenen insanların yalnız kalmaya, dışlanmaya mahkûm oldukları anlatılmıştır. Baykuşun tanıtılmasıyla başlayan fabl, baykuşun ve kumrunun konuşmalarıyla son bulmaktadır.

“Gördünüz mü acep siz hiç,
İri gözlü mağrur bir kuş.
Çok fena bir sedası var.
Ona derler: Meş’um baykuş.
Tembel, arsız,kıskanç, korkunç;
Çok kibirli ve hırçındır.
Bunun için diğer kuşlar,
Kendisine hep dargındır.

Konmuştu bir viraneye,
Gördü orda ak bir kumru.
Dertlerini dökmek için,
Uçtu hemen ona doğru.
- “Aman komşu bana söyle.
Bu dargınlık niçin acep?”
Cevap verdi kumru ona:
- “Yok mu sizce hiçbir sebep?
Suç bulmayın hayvanlara.
Sizdedir hep kabahatler.
Ne ekerse yazın çiftçi,
Yaz gelince onu biçer.”

(Sungur Alp, Baykuşla Kumru, Y.Y., Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.152)

“İnsanlar güzel elbiseleriyle değil; güzel ahlaklarıyla başkalarının dikkatini çekmelidir.” Düşüncesini konu alan “**Görünüşe Aldanma**” başlıklı fablda, bir ağacın dalına yuva yapan bir tırtıl, dalın tam altında bulunan salyangoza selam verir; ama salyangoz tırtılın görünüşünü beğenmediği için hiç cevap vermez. Bir gün salyangoz bir gülün gölgesinde yatarken, çok güzel bir kelebek görür ve selam verir. Kelebek ise salyangozun ağzının payını verir. “ Benim görünüşüm değişmiş olabilir; ama ben hâlâ o tırtılım,” der.

(Kocaeli Lisesi Dördüncü Sınıf Talebelerinden 91 Kazım, Görünüşe Aldanma, Y.Y., Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.162)

Çalışkanlık ve tembellik konularını işleyen “**Sinek İle Karınca**” başlıklı fablda, yazın sıcak günlerinde vız vız öterek, etraftakileri rahatsız eden sinek, kış için hazırlık yapan karıncalarla dalga geçerek; “Size acıyorum. Bu güzel havalarda benim gibi eğlenip gülmek dururken, altı ay sonra lazım olacak şey için bu zahmet çekilir mi?” deyince, karıncalardan biri: “Gafil sinek, sen bu nasihatlerinin kıymetini kış gelince anlayacaksın.” Diye cevap verir.

(Hüseyin, Afife, Sinek İle Karınca, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Mayıs 1340, s.352)

Etrafta bulunan canlı, cansız her şeye sevgiyle bakmanın önemini belirten, “**Ayı ve Yavrusu**” fablında bir ayı, çirkin bir yavru doğurur ve bu yavrunun çirkinliğinden utanç duyar. Kargaya gider ve üzüntüsünü anlatır. Karga, ayıdan yavrusunu yalamasını ister ve böyle yaparsa yavrusunun güzelleşeceğini söyler. Bunun üzerine ayı, yavrusunu her gün yalar; ama yavrusu bir türlü güzelleşmez. Ayı bir gün dayanamayarak, yavrusunu öldürmeğe karar verdiğinde, karşısında çok güzel

bir ayı görür. Hemen kargaya gider ve ona, “Eğer sabırsız davransaydım, bu güzel yavruyu öldürecektim,” der ve teşekkür eder.

(Atıf, Mehmet, Ayı ve Yavrusu, Y.Y., Y.2, S.48, 30 Teşrîn-i evvel 1340, s.384)

Tabiat kanunlarını değiştirmenin verdiği zararı anlatan “**Küçük Çam**” adlı fablda, etrafındaki yeşil yapraklı ağaçlara özenip, iğne yapraklarını beğenmeyen küçük çam, bir akşam göz kamaştırıcı altın bir elbisesi olmasını arzu eder. Peri kızı bu dileğini kabul eder; fakat kurnaz bir adam, küçük çamın altın yapraklarını toplayıp gider. Yine peri kızının yardımıyla sırça yapraklara sahip olan çamın sevinci kısa sürer. Çünkü yağın dolu, yapraklarını paramparça eder. Yine periden yardım isteyen çam, bu sefer de etraftaki ağaçlar gibi giyinmeyi ister ve dileği kabul olur, bir dağ keçisi gelerek çamın yeşil, geniş yapraklarını yer. Sonunda küçük çam, kendi hâline dönmek ister.

(İmzasız, Küçük Çam, Y.Y., Y.3, C.4, S.79, 11 Haziran 1341, s.891-892)

Güçlülerin güçlerini kaybettiklerinde acınacak duruma düştüklerini ve savaşmak için tarafların eşit durumda olmaları gerektiğini anlatan “**Aslan**” adlı fabl, Almanca’dan tercüme edilmiştir. Gücü ve kuvvetiyle bilinen aslan, bir gün ölecek derece de hastalanır. Bu sayede aslanın pençelerinden kurtulacak olan ormandaki diğer hayvanları, aslanın bu hali hiç üzmez. Aslanın bu zayıf durumundan yaralanan bütün hayvanlar, aslanı tekmeleyerek, onu küçük düşüren sözler söyler. Bir tek asil soylu at, ona dokunmaz. Eşek ata, niçin atı hırpalamadığını sorunca at: “Bana zararı dokunmayacak düşmandan intikam almak, şeref ve haysiyetim için lekedir,” der ve orayı terk eder.

(Bekir, Hüviyet, Aslan, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, s.1297)

Yukarıda bulunan fabllar arasında her hangi bir konu birliği yoktur. Her biri, okuyuculara farklı bir ders vermeyi açıklamıştır. Bu fablların bir bölümü, hikâye izlenimi vermektedir. Bu fablların bazılarında verilmek istenen ders, fablın sonunda açıkça verilmesine rağmen, diğer fabllarda açık olarak verilmemektedir.

4.1.6. ANI

“**Validemin Son Sözü**” adlı anının başlığının hemen altında “Kardeşim Y. Fehmi’ye” ithafi bulunmaktadır. Parçada, bir çocuk annesinin hastalığından ve ölümünden duyduğu üzüntüyü anlatmaktadır. Annesi hasta olan çocuğu, evden uzaklaştırmak için teyzesinin evine götürürler. Birkaç gün orada kalan çocuk, bir gün babası tarafından eve götürülür. Çünkü ölmek üzere olan annesi, oğlunu son bir defa görmek istemiştir. Eve giden çocuk, annesinin yatağına koşarak annesine sarılır. Annesi son defa çocuğa bakarak, ‘Tal’at Tal’at’ dedikten sonra ölür.

(Tuğrul Tal’at, Validemin Son Sözü, Y.Y., Y.1, S.5, 1 Mayıs 1339, s.66)

“**Kanlı Sümbül**” adlı parçada bir gazeteci, Bulgaristan seyahati sırasında tanık olduğu , bir otelde işlenen cinayeti anlatmaktadır. Çok sevdiği kedisi Sümbül’ü yanından ayırmayan Musevi bir iş adamı, Bulgaristan’da kaldığı bir otelde o çok sevdiği kedisi tarafından parçalanarak öldürülmüştür. Yazının devamında kedilerin nankör hayvanlar olduğu vurgulanarak; çocuklara, “Sakin yatarken odanıza kedi almayın,” uyarısı yapılmıştır.

(Dergâh, Kanlı Sümbül, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.172-173)

“**Musiki**” adlı parça, bir öğrencinin ağzından verilmiştir. El işi yapamadığı için öğretmeni tarafından azarlanan öğrenci, ağlaya ağlaya eve doğru giderken; bir keman sesi duyar ve sesin geldiği dükkâna doğru gider. Kendisini kemanın güzel sesine bırakır. Keman sesi kesildiğinde, üzüntüsünden eser kalmadığını fark eder. Çocuk, bu olaydan sonra müziğin ruhun gıdası olduğunu anlamış olur.

(Kaya, L., Musiki, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni, s.185)

“**Amcamın Evi**” adlı parçada, amcası tarafından yaban ördeği avına davet edilen bir çocuğun evinden çıkıp, amcasının evine varıncaya kadar geçen zaman içinde yaşadığı olaylar anlatılmıştır. Soğuk bir günde atıyla yola çıkan çocuk, yavaş yavaş şehirden uzaklaşıp, ormanın içlerine doğru ilerler. Tam kaybolduğunu düşündüğü anda, amcasının muhteşem malikanesini görünce içi rahatlar.

(Şükrü, Fuad, Amcamın Evi, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.207)

“**Al Sancak**” adlı anı, Balıkesir’den gönderilmiştir. Parçada, Yunanlıların iki yıl süren işgalleri boyunca bayrağımızı göremediğinden dolayı, duyduğu üzüntüyü dile getiren yazar, yurdun kurtuluşundan sonra al sancağımızın ait olduğu yere takıldığını ve asırlardan beri bildiği diyarları selamlamaya başladığını anlatır.
(Altınhançer, C., Al Sancak, Y.Y., Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.251)

Bir öğrenci tarafından gönderilen “**Yazın Bir Tatil**” adlı anı, yine öğrencinin ağzından anlatılmaktadır. Derslerinde çok başarılı olan çocuğu, babası ödüllendirmek için amcasının çiftliğine gönderir. Çiftlikte çok güzel vakit geçiren çocuk, bir süre sonra sıkılır ve okulunu özler. Çiftlikte, arıların bal yapmak için, ne kadar çalıştıklarını gözlemleyen çocuk; kendisinin de verimli olabilmesi için, çok çalışması gerektiğini anlar. Yazar, yazının sonunda okulu kastederek, “Kardeşim bu yuvadan ayrılma,” der.
(Kocaeli Lisesi Beşinci Sınıf Talebelerinden 102 Numaralı İsmail Hakkı, Yazın Bir Tatil, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.262)

“**Kış Levhası**” adlı parçada, çocukluğunda bir kış günü odasının penceresinden dışarıyı gözlemleyen yazar, gördüğü manzarayla ilgili duygu ve düşüncelerini anlatmaktadır.
(Koca Mustafa Paşa Numune Mektebi Talebelerinden 957 Numaralı Orhan, Kış Levhası, S.23, 5 Şubat 1340, s.312)

“**Kurtuluş**” adlı parça, Sındırgı’nın düşman işgalinden kurtuluşunu yaşayan yazar tarafından anlatılmıştır. Sındırgı’nın Yunanlılar tarafından işgalinin ve yağma edilmesinin anlatıldığı yazıda, Türk askerlerinin gösterdikleri kahramanlıklara da yer verilmiştir.
(Sındırgılı Feridun Sami, Kurtuluş, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.16)

Rumeli’yi (Rum ili) terk etmek zorunda kalan anneyle çocuklarının dramının anlatıldığı “**Rum İlinden Ayrılırken**” başlıklı parçada, anne ve çocuklar evlerindeki eşyaları topladıktan sonra, kabristana son ziyaretlerini yaparak atalarına

dua ettikten sonra, Yunan askerlerine görünmeden evlerine dönerler. Yazının sonunda yazar, “Şimdi de Türk’ün sıcak koynunda bulunuyorum,” demektedir.

(Doğan, Faik, Rum İlinden Ayrılırken, Y.Y., Y.2, S.33, 19 Nisan 1340, s. 135-136)

“**Acı Hatıralar**” başlıklı yazıda Çamlıca tepesinde bir ilkbahar günü dolaşan yazar, denize bakarak düşüncelere dalar. İzmir’in, İstanbul’un ve diğer yerlerin düşmanlar tarafından işgalini ve milletin sefaletini düşündükten sonra ülkenin şimdiki durumuna şükreder.

(Sabih, Ahmet, Acı Hatıralar, Y.Y., Y.2, S.36, 10 Mayıs 1340, s.190-191)

“**Acı Hatıralar**” adlı parça, düşman işgali sırasında İstanbul’da yaşayan bir balıkçının ağzından aktarılmıştır. Geçimini denizden sağlayan Hüsnü Ağa, bir gün sandalıyla denizdeyken, bir İngiliz motoru tarafından biçilerek sulara gömülür. Bu üzücü olaydan sonra arkadaşlarının yardımıyla bir sandal daha alan Hüseyin Ağa, aradan uzun yıllar geçmesine rağmen, bu olayı bir türlü unutamaz. Yazının sonunda Hüseyin Ağa, İngiliz askerlerinin İstanbul’dan ayrıldıkları günü en mutlu günü olarak ilan ettiğini, söyler.

(Fikret, H., Acı Hatıralar, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Haziran 1340, s. 346)

“**Korkunç Bir Gece**” adlı parçada yazar, küçük yaşlarda gördüğü bir rüyadan ne kadar etkilendiğini anlatır. Yazar küçük bir odada tek başına yatmaktadır. dışarıdaki fırtınanın ve yağmurun sesinden koktuğu için yatağında iyice büzüşür ve bir süre sonra uykuya daldığında evlerine garip ve korkunç kıyafetli adamların geldiğini ve ev halkına işkence ettiklerini görür ve aradan yıllar geçmesine rağmen yazar, hala bu rüyayı unutamaz.

(Ömer, Ahmet, Korkunç Bir Gece, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Haziran 1340, s.357)

“**Şimdi Oldu**” başlıklı parçada yazar, küçüklüğünde arkadaşlarıyla birlikte oynadıkları oyunları hatırlayarak; çiftlikte saklambaç oynayışlarını ve oyun sırasında yaşadıkları mizahî olayları anlatır.

(Zeybek, Şimdi Oldu, Y.Y., Y.2, C.3, S.63, 12 Şubat 1341, s.615)

“Bir Çocuğun Hatıra Defterinden” adlı parçada, küçük bir çocuğun millî mücadele yıllarındaki top seslerinden, sokaktaki düşman bayraklarından ve düşman askerlerinin davranışlarından duyduğu üzüntü dile getirilmiştir. Yazının son bölümünde, Türk çocuğunun her zaman, her durumda cesur olması gerektiği vurgulanmıştır.

(Neşet, Ahmet, Bir Çocuğun Hatıra Defterinden, Y.Y., Y.3, C.3, S.68, 19 Mart 1341, s.713-714)

“Bir Çocuğun Hatıra Defterinden” başlığını taşıyan başka bir parçada, millî mücadele yıllarında babası savaşa giden bir çocuğun, babasıyla vedalaşması; o dönemde vatanın düşmanlardan temizlenmesi için babası gibilere ihtiyaç olduğu ve çocuğun düşmanlara karşı duyduğu kin anlatılır.

(İmzasız, Bir Çocuğun Hatıra Defterinden, Y.Y., Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.800-801)

“Çok Heyecanlı Bir Sergüzeşt” başlıklı parçada, deniz yolculuğu yapan üç dört arkadaş, çıktıkları bir adada rastladıkları bir adamın anısını anlatırlar. Adam yıllar önce kendisinin de bir seyyah olduğunu, fırtınada gemileri alabora olunca arkadaşlarının öldüğünü ve yalnız başına bulunduğu adada nasıl yaşam mücadelesi verdiğini anlatır.

(İmzasız, Çok Heyecanlı Bir Sergüzeşt, Y.Y., Y.3, C.4, S.79, 11 Haziran 1341, s.886-887)

“Orman Yangını” adlı parçada Mühendis Behzad adında biri, arkadaşlarına başından geçen bir olayı anlatmaktadır. Demiryolu döşemek için bulunduğu bir memlekette çıkan bir orman yangınından nasıl kurtulduğunu anlatır.

(E.N., Orman Yangını, Y.Y., Y.3, C.4, S.82, 24 Temmuz 1341, s.942-943)

Birinci Dünya Savaşı yıllarında Avrupa'ya gönderilen bir çocuğun orada yaşadıklarının anlatıldığı **“Almanya’da Amelilikte Geçen Günlerim”** adlı yazıda, yazar Almanya’da çok zor iş bulduğunu, oranın köylerinin bizim en güzel şehirlerimizden bile daha güzel olduğunu ve Alman halkının Türk insanına

yaklaşımını anlatır. Yazar, Almanya’da kaldığı üç yıl içerisinde hayattan çıkardığı dersleri de anlatmıştır.

(Zeki, Mehmet, Almanya da Amelilikte Geçen Günlerim, Y.Y., Y.3, C.4, S.85, 9 Eylül 1341, s.991- 992)

“Heyecanlı Dakikalar” adlı parça, yaşlı bir adamın ağzından anlatılmaktadır. Gençlik yıllarında Hindistan’da bulunduğu bir günde gittiği ördek avını ve bu ördek avı yüzünden yaşadığı heyecanlı ve korkunç olayları anlatır.

(E.N., Heyecanlı Dakikalar, Y.Y., Y.3, C.4, S.89, 5 Teşrîn-i sâni 1341, s.1347-1348)

“Hindistan’da Gördüğüm Bir Cambaz” adlı yazıda yazar, Hindistan’da gördüğü sirk çadırını ve sirkte gördüklerini anlatır. Fillerin eğiticisiyle birlikte yaptıkları hareketleri, ata binen maymunların gösterisini ve bir ip cambazının nefes kesen gösterisini anlatır.

(İmzasız, Hindistan’da Gördüğüm Bir Cambaz, Y.Y., Y.3, C.4, S.89, 5 Teşrîn-i sâni 1341, s.1058-1059)

Bir muhabbet kuşunun ölümünden duyulan üzüntünün anlatıldığı **“Zavallı Kuşum”** adlı parça, bir çocuğun ağzından anlatılmıştır. Çocuk güzel bir havada kuşun biraz hava almasını düşünerek, onu dışarıya çıkarır. Fakat kuş bu gezinti nedeniyle hastalanır ve birkaç gün sonra ölür. Çocuk çok sevdiği kuşunun ölümünden kendini suçlar ve kuşu dışarıya çıkardığı için büyük bir pişmanlık duyar.(Beylerbeyi 28’inci Mektep’ten 189 Nuriye, Zavallı Kuşum, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, s.1300)

“Toptaşı’nda Deliler Arasında” adlı parçada yazar bir tımarhanede gördüğü deliyi ve onunla yaptığı konuşmayı anlatır. Oğlunun isteği üzerine, deniz hamamına giden adam, ilk başta çok güzel vakit geçirirler. Fakat oğlu burada kafasını sert bir cisme çarparak bayılınca bütün keyifleri kaçar. Burada aldığı darbenin etkisiyle oğlu birkaç gün içinde ölen adam, o günden sonra üzüntüsünden delirmiştir. Adamı dinleyen yazar, daha fazla dayanamaz ve hastaneyi terk eder. (İmzasız, Toptaş’ında Deliler Arasında, Y.Y., Y.4, C.5, S.104/8, 15 Nisan 1926, s.1311)

“**Pis Boğazlığın Cezası**” adlı parça, bir çocuğun ağzından anlatılmıştır. Sarıyer’deki dayısına misafirlige giden çocuk, sofradaki yemekleri ve tatlıları yediği halde doymaz. Gece herkesin uyuduğu bir vakitte, mutfağa girer ve kaşığı bir kaseye daldırıp ağzına götürür götürmez bir çığlık koparır. Çünkü yediği hardaldır. Çocuk pis boğazlığı sonucunda herkese rezil olur.

(İbrahim, Sacide, Üsküdar 18’inci Kız Mektebi’nden, Pis Boğazlığın Cezası, Y.Y., Y.4, C.5, S.105/9, 29 Nisan 1926, s.1334)

“**Tramvaydaki Adam**” adlı parçada yazar, çorap fabrikasında çalıştığı sırada, başından geçen olayı anlatmıştır. Bir gün ustası çorap örneklerini göstermesi için onu bir şirkete gönderir. Adam tramvayla giderken, yanlışlıkla ayağına basan bir adama hakaret eder. Şirkete vardığında hakaret ettiği kişinin, şirketin sahibi olduğunu görür ve kaçmak ister. Ama şirketin sahibi, adamı görünce gülümser ve çok sayıda çorap sipariş eder.

(İmzasız, Tramvaydaki Adam, Y.Y., Y.4, C.5, S.109/13, 9 Teşrin-i evvel 1926, s.1396-97)

Yeni Yol’da toplam yirmi beş anıya yer verilmiştir. Bu parçaların bazılarında yazarlar kendi başlarından geçen olayları, bazılarında ise tanık oldukları olayları anlatmışlar ve böylece okuyuculara bazı konularda ders verme amacı gütmüşlerdir.

4.1.7. OYUN (PİYES)

Yeni Yol’da yirmi altı piyes bulunmaktadır. Bu piyesleri, beş başlık altında toplamaya çalıştık. Bunlar içinde en ilgi çekici olanları komedi türündeki piyeslerdir.

4.1.7.1.Millî Bilinci Aşlamaya Çalışan Piyesler:

“**Gönüllü Kızlar**” adlı piyes, dört perdelik bir oyundur. İstiklal Savaşı yıllarının konu edildiği oyun, Şadiyeler’in evinde başlar. Düşman askerlerinin, yurdu yakıp yıkmalarına daha fazla dayanamayan Şadiye, Türkân, Hadiye, ve Neriman adlı genç kızlar, namuslarını korumak için, silahlanıp cepheye gitmeye karar verirler. Neriman’ın ağabeyi Şekip Bey, kızlara silah kullanımı hakkında bilgi verir. Silah kullanmayı az çok öğrenen kızlar, cepheye gitmek için yollara düşerler. Ancak altı ay sonra dağda karşılaştıkları Aslan Bey sayesinde orduya girebilirler. Cephede kahramanca savaşan kızlar ve Şekip Bey, kaçmak isteyen düşman askerlerini kısıp alırlar. Çatışmada Şekip Bey yaralanır. Düşman askerleri daha fazla dayanamayarak teslim olurlar. Türkân ve arkadaşlarına, Mustafa Kemal Paşa’nın kendilerini beklediği haberi ulaşır. Kızlar düşman askerlerini önlerine alarak, Mustafa Kemal Paşa’nın yanına gitmek için yola koyulurlar.

(Sipahizade Mehmet Erduran, Gönüllü Kızlar; Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, s.54-56 / S.29, 22 Mart 1340, s.70-71 / S.30, 29 Mart 1340, s.89-91 / S.31, 5 Nisan 1340, s.101-103)

“**Zulüm ve Azim**” adlı piyesteki olay, millî mücadele yıllarında işgal altında olan bir yerleşim yerinde geçmektedir. Üç perdelik olan oyunun birinci perdesi, bir evin odasında başlar. On altı on yedi yaşlarında olan Hadi, İngiliz askerleri tarafından kaçırılan babasının nerede, ne halde olduğunu düşünür. Allah’tan bu kötü günlerin bitmesini diler. Bu sırada yanına gelen annesi Hadi’ye, güçlü olması gerektiğini söyler. Babasını İngiliz zulmünden kurtarmak isteyen Hadi, annesini ve kardeşlerini Allah’a emanet ederek; silahını alıp çıkar.

Hadi’nin babası, iki arkadaşıyla birlikte zindanda İngiliz zulmü altında ezilmektedir. Zindana gelen Hadi, İngiliz askerlerini öldürerek, babasını ve arkadaşlarını zulümden kurtarır ve kendisi de şehit olur. Hadi’nin annesi ve kardeşleri meraklı bir şekilde beklemektedirler. Hadi’nin babası eve gelince ev halkı çok sevinir. Hadi’nin nerede olduğunu sorarlar. O da Hadi’nin şehit edildiğini söyler

ve perde kapanır.(Demiray, Tahsin, Zulüm ve Azim, Y.Y., Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, s.128-129 / S.33, 19 Nisan 1340, s.144-146 / S.34, 26 Nisan 1340, s.157-158)

“**Canavar**” başlıklı piyesteki olay, Birinci İnönü Muharebesi sırasında, işgal sahasında bulunan bir köy okulunda geçmektedir. Okulda hoca, çocuklarla millî bilinci geliştirmeye yönelik konuştuğundan sonra, çocuklardan iki tanesi bir bohçanın içinde sakladıkları Türk bayrağını çıkarıp öperler. Bu sırada pencereden gelen kurşunlar bu iki çocuğa isabet eder ve çocuklar ölürlür. İçeriye iki Yunan askeri gelir ve hocadan Türk bayrağını ayakları altında çiğnemesini isterler. Askerlerin bu isteğini gerçekleştirilmeyen hocayla bir Yunan askeri dövüşmeye başlarlar. Bu sırada Yunan askerinin silahını ele geçiren bir öğrenci, Yunan askerini öldürür. Silah seslerini duyan diğer askerler, içeriye girip arkadaşlarının öldüğünü görünce; diğer öğrencileri ve hocayı öldürürler. Hoca, “Canavarlar! Her şey ölür, hak ölmez; fertler ölür fakat bir millet ölmez,” dedikten sonra son nefesini verir.

(Demiray, Tahsin, Canavar, Y.Y., Y.1, S.9, 15 Temmuz 1339, s. 131-133)

Bu bölümdeki oyunlarda vatan, millet ve bayrak sevgisi ön plana çıkartılarak okuyuculara, millî bilinci aşılama gayesi güdülmüştür. Türk çocuklarının, millî değerlerine ne kadar bağlı oldukları model tiplerle gösterilmeye çalışılmıştır.

4.1.7.2. Komedi Türünde Yazılan Piyesler:

“**Hâlâ Bu Mektep**” adlı bu piyeste, bir hocanın tutumu ve davranışları eleştirilmektedir. Mizahi yönü ağır basan oyunda, hiciv unsuruna da yer verilmiştir. Piyeste olay bir mahalle mektebinde geçmektedir. Hoca çocuklardan birini falakaya yatırdığı sırada, içeriye kaymakam ve Avrupa’dan gelen bir Türk girer. Kaymakam ve ziyaretçi, çocuklara bir takım sorular sorarlar. Hoca foyasının meydana çıkmaması için, sık sık araya girer. Kaymakam,ziyaretçi, hoca ve çocuklar arasında ilginç konuşmalar geçer. Kaymakam ve ziyaretçi bu mekteplerin yerini artık modern mekteplerin alması gerektiğini söylerler. Hocayı ve çocukları alarak modern mekteplere giderlerken perde kapanır.(Karabekir Paşa, Kâzım, Hâlâ Bu Mektep,

Y.Y., Y.1, S.23, 5 Şubat 1340, s.304-305 / S.24, 14 Şubat 1340, s.314-315 / Y.2, S.25, 21 Şubat 1340, s.10-11 / S.26, 1 Mart 1340, s.26-27)

“Fettah Efendi’nin Hilesi” adlı piyesin kişileri, Fettah Efendi, Halil Bey, Kamber ve bir polistir. Piyes, Fettah Efendi’nin evinde başlar. Halil Bey’e borcu olan Fettah Efendi, borcunu ödememekte ısrar edince Halil Bey, polise şikâyet etmekle tehdit eder ve bir haftaya kadar kasabadan ayrılacağını, o zamana kadar borcunu ödemesini ister. Fettah Efendi, borcunu ödememek için bir kurnazlık düşünür ve Halil Bey kasabadan ayrılıncaya kadar ortalıkta görünmemeye karar verir. Fettah Efendi, Halil Bey’e görünmemek için, kılık kıyafetini değiştirip evine gider. Fettah Efendi’yi tanımayan uşağı Kamber, ona kapıyı açmaz. Fettah Efendi ısrar edince, Kamber onu sopayla döver. Fettah Efendi, yediği dayaağın etkisiyle bayılır. Kamber, efendisinin Halil Bey’e olan borcunu Fettah Efendi’nin haberi olmadan onun saklı servetiyle öder. Bunu duyan Fettah Efendi, deliye döner ve yine kılık değiştirerek Kamber’in ifadesini almak için evine gider. Yolda karşılaştığı polis, onu tanıyınca, Fettah Efendi, kimliğini saklamaya çalışır ve polise başka biri olduğunu söyler. Yalan söylediğini anlayan polis, Fettah Efendi’yi tutuklar. Bunu gören Kamber, Fettah Efendi’ye: “Üzülmeysin efendim. Bütün işlerinizi eskisi gibi yapacağım. Her gün külbastı, baklava yiyerek; dolaptaki peyniri idare edeceğim. Siz yokken eve kimseyi almayacağım,” der.

(İmzasız, Fettah Efendi’nin Hilesi, Y.Y., Y.3, C.3, S.69, 26 Mart 1341, s.734-735 / S.71, 9 Nisan 1341, s.761-762 / S.72, 16 Nisan 1341, s.785)

“Mantarlı Çörek” adlı piyes, Fettah Efendi, Kamber ve Nevzat arasında geçen olayı ve konuşmaları içermektedir. Oyun, Fettah Efendi’nin evinde geçer. Kamber, Fettah Efendi’nin en çok sevdiği mantarlı çörekten bir tepsi yapıp, yemesi için yanına getirdiğinde; yeğenini çok seven Fettah Efendi, yeğeninin sözlerine inanarak Kamber’i kovar. Kovulmayı hak edecek hiçbir şey yapmayan Kamber, Nevzat’ın suçunu ortaya çıkarmak için bir oyun yaparak; kendi suçsuzluğunu ispatlar. Asıl suçlunun Nevzat olduğunu gören Fettah Efendi, Yeğenini evden kovar.

(N.E., Mantarlı Çörek, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1018 / S.88, 1 Teşrin-i evvel, 1341, s.1035-1036)

“Afacan’ın Hilesi” adlı oyunda, zengin bir adamın yeğeni olan Afacan, amcasının sözde dostu olan kişi tarafından pek sevilmez. Afacan’ı terbiyesizlik etmekle suçlayarak, amcası tarafından evden kovulmasını sağlayan bu adamın asıl niyeti, zengin olan Sadi Bey’in mallarını ele geçirmektir. Bunun için hemen çalışmalara başlar. Evden kovulan yeğen, kılık kıyafetini değiştirerek amcasının evinde hizmetçi olarak çalışmaya başlar ve amcasının sözde dostu olan adamın tüm düşüncesini bildiği için, adamın bütün çalışmalarına engel olur. Sonunda her şeyin farkına varan Sadi Bey, yeğenin değerini anlayarak, dostu zannettiği adamı evinden kovarak, yeğenini evine alır.

(Oğuz, Kenan, Afacan’ın Hilesi, Y.Y., Y.4, C.5, S.108/ 12, 25 Eylül 1926, s.1381-1382)

“Uydurma Hastalık” adlı oyun, on beş yaşındaki Ferit, Ferit’in annesi Pembe Hanım, babası Memiş Bey ve bir doktor arasında geçen konuşmalardan meydana gelmiştir. Ferit bir sabah okula gitmek istemediği için, hasta numarası yapar. Pembe Hanım bu yalana inanır; fakat Memiş Efendi inanmaz. Bir doktorla anlaşarak, Ferit’i muayene ettirir. Doktorun ilaç olarak acı şurup ve hindi yağı verdiğini duyan Ferit, hemen numara yapmayı bırakır.

(Oğuz, Kenan, Uydurma Hastalık, Y.Y., Y.4, C.5, S.109/ 13, 9 Teşrîn-i evvel 1926, s.1391-1392)

“Yanlılık” adlı oyunda, Kenan Bey, hizmetçisiyle birlikte üç aylık diye çıktıkları geziden üç günde geri dönerler. Dönme sebepleri, hiç deniz görmemiş olan Kenan Bey’in korkarak; vapura binmemesidir. Dayısının geziye hiç başlamayıp geri döndüğünden habersiz olan Nazif Bey, dayısının evinin pencerelerinin açık olduğunu görüp eve hırsız girdiğini düşünür. Hırsız zehirleyerek öldürme planları yapar. Daha sonra hırsız zannettiği dayısını zehirlediğini düşünerek çok üzülür. Fakat daha sonra Kenan Bey’in zehirlenmediği anlaşılır. Çünkü hizmetçi zehirli ekmekleri farkında olmadan çöpe atmıştır ve yine farkında olmadan efendisini ölmekten kurtarmıştır.

(Rifat, Ahmet, Yanlılık, Y.Y., Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrîn-i evvel 1926, s.1413-1414)

Bu bölümdeki piyeslerde, toplumdaki aksaklıklar ve bazı insanların yaşadıkları durumlar komik bir şekilde gözler önüne serilmiştir. Bu oyunlarla çocukları eğlendirme amaçlanmıştır.

4.1.7.3. Hatalı Davranışları Konu Edinen Piyesler:

Bir perdelik, dört sahnelik olan “**Oburluğun Cezası**” adlı tiyatro oyununda, obur bir çocuk olduğu hâlde oburluğunu bir türlü kabul etmeyen Bedri, annesinin dolaba koyduğu renkli hapları, evde hiç kimsenin olmadığı bir günde şeker zannederek yer. Bir süre sonra midesi ağrımaya başlayan Bedri, abisi tarafından hastaneye götürülür. Ölümünden dönen Derdi, bir daha her gördüğünü yemeyeceğine tövbe eder.

(İmzasız, Oburluğun Cezası, Y.Y., Y.2, S.38, 24 Mayıs 1340, s.218-220)

On bir yaşındaki Çetin’in, yedi yaşındaki Nihal’in ve iki kardeşin babaları Fettah Efendi’nin rol aldığı “**Kazazedeler**” başlıklı piyes, bir yalının bahçesinde başlamaktadır. Canları sıkılan iki kardeş, evdekilerden gizli olarak, bahçedeki kümesten bir sal yaparlar. Çarşaf ve süpürge de bir yelken yaparak deniz yolculuklarına başlarlar. Bir adacığa çıkarak balık avlamaya başladıkları sırada su yükselmeye başlar ve çocuklar boğazlarına kadar suyun içinde kalırlar. Çocukları aramaya çıkan Fettah Efendi, onların boğulmak üzere olduklarını görür ve hemen kurtarır. Çok korkan çocuklar, bir daha izinsiz bir şey yapmayacaklarına dair söz verirler.

(İmzasız, Kazazedeler, Y.Y., Y.3, C.4, S.74, 30 Nisan 1341, s.811 / S.75, 7 Mayıs 1341, s.834 / S.76, 14 Mayıs 1341, s.846 / S.77, 21 Mayıs 1341, s.862-863)

Bir perdelik çocuk oyunu olan “**Maskeli Yaramaz’ın Sergüzeşleri**” adlı piyes, çok yaramaz olan Halûk, babası tarafından oda hapsiyle cezalandırılır. Cezalı olduğu günlerden birinde anne ve babasının evde olmadığını fırsat bilen Halûk, babasının silah koleksiyonundan iki tane silah alıp; yüzüne de bir maske takar ve kendisini hırsız bildirerek kız kardeşlerini korkutur. Tam bu sırada eve dönen anne

ve babasına yakalanan Halûk, özür dileyerek bir daha böyle hatalı davranışlarda bulunmayacağına dair söz verir.

(Rıfat, Ahmet, Maskeli Yaramaz'ın Sergüzeştleri, Y.Y., Y.4, C.5, S.112/16, 27 Teşrîn-i sâni 1926, s.1445-1446)

Yukarıdaki oyunlarda kahramanların hatalı davranışları sonucunda düştükleri durumlar örnek olarak gösterilerek; çocuklara bu tür hatalı davranışlardan uzak durmaları öğütlenmeye çalışılmıştır.

4.1.7.4. Tek Kişilik Piyesler (Monologlar) :

“**Küçük Cin’in Hesap Muallimi**” başlığını taşıyan piyeste, on iki yaşlarında bir çocuk sahneye düşünceli bir tavırla girer. Seyircilere acele bir selam verdikten sonra anlatmaya başlar. Her şeyde başarılı olmasına rağmen, hesapta başarılı olamadığını, bunun suçlusunun öğretmen olduğunu, bu durumu ailesine bir türlü anlatamadığını ve hesap mualliminin okuldan gitmesi gerektiğini komik ifadelerle anlatır. Yazının sonunda seyircilerden de kendi durumu için dua etmelerini ister.

(Demiray, Tahsin, Küçük Cin’in Hesap Muallimi, Y.Y., Y.1, S.24, 14 Şubat 1340, s.320)

“**Aman Şu Kızlar**” adlı monologda, on iki, on üç yaşlarında bir kız sahnede üstündeki bluzunu kimsenin beğenmediğini bazen gülerek bazen kızarak anlatır.

(Demiray, Tahsin, Aman Şu Kızlar, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.6)

“**Ya Hazreti Sopa**” adındaki monologda, küçük, sevimli bir çocuk sahnede düşünceli bir şekilde dolaşmaktadır. Daha sonra düşünceli olmasının sebebini açıklar. Çocuk sopaları düşünmektedir. Sopaların cinslerine ve büyüklüklerine göre ikiye ayrıldığını belirterek bu tasnifleri komik bir dille ifade eder. Monologun devamında “Sopa cennetten çıkmadır” sözünü kendince komik bir şekilde yorumlar.

(Demiray, Tahsin., Ya Hazreti Sopa, Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, s.59-60)

“Satılık Oruç” başlıklı monologda, küçük bir çocuk babasıyla ve büyükannesiyile bir anlaşma yapar. Anlaşmaya göre çocuk, bir gün içinde iki oruç tutacak ve bunlardan birini babasına diğerini de büyükannesine satacaktır. Ama müthiş bir ticaret kafası olan çocuk, gün içerisinde üç oruç tutmak istediğini, bunu da annesine satmak istediğini söyler. Çocuğun isteği kabul edilir ve gün içerisinde üç oruç tutar.

(Demiray, Tahsin., Satılık Oruç, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.107-108)

“Bayram Hediyesi” adlı monologda, küçük bir çocuk, tuttuğu oruçlara karşılık dedesinin kendisine hediye ettiği saati nasıl bozup dağıttığını sahnede eğlenceli bir şekilde anlatır.

(Demiray, Tahsin., Bayram Hediyesi, Y.Y., Y.2, S.35, 3 Mayıs 1340, s.175)

“Yarına Kalan Dona Kalır” adlı monologda, küçük bir kız çocuğu olan Sacide, arkadaşı Nahide’ye misafir olmak için mektup yazar. Fakat mektubu geç yazdığı için bu misafirlik işi olmaz. Çünkü Nahide, o gün teyzesine gidecektir. Aynı şekilde bir müsamerede oynama davetine de geç cevap verdiği için bu işi de olmaz. Son olarak halasının kızının düğünü için elbise diktirmek ister. Fakat bu hususta acele etmez. Kumaşı terziye verdiği ise terzi bu işi kısa zamanda yapamayacağını söyleyerek kabul etmez. Sacide bu duruma çok üzülür.

(E.N., Yarına Kalan Dona Kalır, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1014 / S.88, 1 Teşrin-i evvel 1341, s.1038-1039)

“Başıma Neler Geldi?” başlığını taşıyan monologda, otuz iki yaşındayken yüz, iki yüz yaşında görüldüğünü söyleyen oyuncu, genç yaşında niye böyle olduğunu anlatır; ilk gençliğinde çok kuvvetliyken çiftlikteki yaşlı hizmetçiyi dövdüğünü, hayvanlara çeşitli işkenceler yaptığını ve bir gün yaşlı bir kadının kendisinden sadaka isteyince, eline yanmış izmariti koyduğunu anlatır. Bunun üzerine yaşlı kadının elindeki değnekle başına dokunur dokunmaz küçüldüğünü ve bir karınca kadar olduğunu söyler. Bir çekirgenin yardımıyla baygın halde çiftliğe döndüğünü ve ayıldığında kendisini tekrar eski büyüklüğünde bulduğunu anlatır. O baygınken yaşlı kadın tekrar gelip onu eski hâline döndürmüştür.Bütün

merhametsizliği, kötü huyları gitmiştir. Giderken gençliğini de götürmüştür. Bugün herkesin kendisine bunak muamelesi yaptığını, ama aslında genç olduğunu bu ak saçlarını yaşlı çehrenin yaptığını fenalıklar yüzünden başına geldiğini söyler.

(Neşet, Ahmet, Başıma Neler Geldi., Y.Y., Y.3, C.5 , S.100/4, 19 Şubat 1341, s.1244)

“Ne Olmak İstiyorum?” başlıklı monologda, ne olacağını bilmeyen çocuk, meslekleri tek tek düşünür. Gazetecilik, şairlik, milletvekilliği, tüccarlık, öğretmenlik gibi mesleklerin hepsine bir kulp takar ve sonunda sade bir hayat yaşayan sanatçı olmaya karar verir.

(Hami, Ender, Ne Olmak İstiyorum?, Y.Y., Y4, C.5, S.108/12, 25 Eylül 1926, s.1376-1377)

“Fevkalade Kelepirler” adlı monologda çocuk, seyircilere kelepir diye bir şeyi tanıyıp tanımadıklarını sorarak konuşmasına başlar. Hiç sokağa çıkmamış olan çocuk, bir gün ilk defa sokağa çıkar. Pasta, çorap ve portakal alıp eve dönerken yağmura yakalanır ve sırlıklam olur. Pasta ve portakallar ezilir. Çorapların boyası akar. Babası çocuğun ve elindekilerin halini görünce çocuğa, küfürler yağdırmaya başlar. Çocuk da evden çıktığına pişman olur.

(Oğuz, Kenan, Fevkaledede Kelepirler, Y.Y., Y.4, C.5, S.110/4, 23 Teşrîn-i evvel 1926, s.1415)

“Lokanta” oyununda, lokantada yemek yemekten çok hoşlanan bir çocuk, lokantada yaşadığı komik bir olayı anlatır. Kendisinin lokantada yemek yemekten çok hoşlanmasına rağmen, babasının bundan hiç hoşlanmadığını, bunun da sebebinin hesabı babasının ödemesi olduğunu, mizahî bir dille anlatılır.

(İmzasız, Lokanta, Y.Y., Y.4, C.5, S.111/15, 6 Teşrîn-i sâni 1926, s.1430)

Geneli komedi türünde olan bu monologlarda oyuncular yaşadıkları bir olayı veya tanık oldukları bir olayı mizahi bir dille anlatmışlardır. Bu oyunlar okuyucuları eğlendirmek amacıyla yazılmıştır.

4.1.7.5. Çeşitli Konularda Yazılan Piyesler:

“**Bir Rüya**” adlı piyes, manzum bir piyestir. Piyes, Süheyla ve Mualla adlarındaki iki kardeş arasında geçen konuşmalardan meydana gelmiştir. Süheyla gördüğü bir rüyadan etkilenir ve bu rüyayı kardeşine anlatır.

Mualla –“ Beni dinle Süheyla kardeşim
Şekerden bir diyara gitmişim,
Bir sarışın peri kızı olmuşum,
O âlemde sanki: Yokmuş eşim.”
Süheyla –“Bir masal mı kardeşim Mualla?
Söleyiniz ne güzel, ne hoş,
Bilirsin ki seni çok severim,
Uyur iken gözlerinden öperim.”

(Kayhan, Talat, Bir Rüya, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.37- 39)

“**Kırılmış Fincan**” adlı piyes, iki perdelik ve dört sahneliktir. Piyeste, cici annelerinden, fakir bir ailenin bebeğine beşik istemek için salona giren Füsün ve Nihal adlı iki kardeş itişirken, cici annelerine ait fincanı masanın üstünden düşürürler ve fincan parçalanır. Kızlar fincanı cici annelerinin görmemesi için saklarlar. Cici anneleri içeriye girince kızlar dayanamayıp, fincanı kırdıklarını söylerler. Cici anneleri, o fincanı onların değil, kendisinin kırdığını; çöpe atmayı unuttuğu için de masanın üzerinde kaldığını söyleyince kızlar rahatlarlar.

(Bekir, Münevver, Kırılmış Fincan, Y.Y., Y.2, S. 36, 10 Mayıs 1340, s.188-189 / S.37, 17 Mayıs 1340, s.204-207)

“**Vazife**” başlıklı piyes, iki perdelik bir piyestir. Piyes, ahlaki bir piyes olarak nitelendirilmektedir. Okuldan ve öğretmenlerden nefret eden Tuğrul, okulların tatile girmesinden memnundur. Tuğrul’ların evinde annesiyle birlikte kalan Oğuz, başarılı bir şekilde sınıfını geçmiştir. Sınıfta kalan Tuğrul, Oğuz’un başarısını kıskanarak Oğuz’la dalga geçer ve kendi babasının zenginliğinden bahsederek, Oğuz’u küçümser. Tuğrul, babasına ne yalan söyleyeceğini düşünür. Oğuz’un başarı belgesini alıp göstermeyi düşünür ve belgeyi Oğuz’un elinden zorla alır. Buna çok üzülen Oğuz, ağlarken yanına annesi gelir ve oğlunun niçin ağladığını öğrenmeye çalışır. Bu sırada başka bir odada bulunan Şahin Bey, oğlu Tuğrul’dan başarı belgesini getirmesini ister. Tuğrul, bir sürü yalanlar söylese de sonunda elindeki

başarı belgesinin Oğuz'a ait olduğunu söylemek zorunda kalır. Tuğrul'un yalan söylemesine çok kızan Şahin Bey, onu ahlaksızlıkla suçlayarak onu oda hapsiyle cezalandırır. Evin başka bir odasında bulunan Oğuz, annesine sınıfını birincilikle geçtiğini söyleyince, kadın çok sevinir. Kocasının da bu günleri görmesini çok istediğini söyleyen kadın, Oğuz'a babasının nasıl biri olduğunu ve onun nasıl şehit edildiğini anlatır. Bunları anlattıktan sonra kadın, maddî durumlarının çok kötü olmasından dolayı, Oğuz'u okuldan almak zorunda olduğunu söyler. Buna çok üzülen Oğuz, maddi durumlarıyla ilgili gerçekleri bildiği için, hiçbir şey söyleyemez. Tam bu sırada içeriye giren Şahin Bey, ana oğulun bütün konuşmalarını duymuştur. Şahin Bey, başarısından dolayı Oğuz'u tebrik eder. Zor durumdaki bir kadına yardım etmek isteyen Şahin Bey, Oğuz'un annesine evlenme teklifinde bulunur ve böylece Oğuz'un da okuluna devam edebileceğini söyleyince, kadın bu teklifi kabul eder. Oğuz, Şahin Bey'den Tuğrul'u affetmesini ister. Şahin Bey, oğlunu affederek, "Vazife her şeyden mukaddestir," der ve perde iner.

(Zeki, Salih, Vazife, Y.Y.,Y.2, S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340, s.315 / S.45, 9 Teşrîn-i evvel 1340, s.331 / S.46, 16 Teşrîn-i evvel 1340, s.351 / S.47, 23 Teşrîn-i evvel 1340, s.360-361 / S.48, 30 Teşrîn-i evvel 1340, s.382 / Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrîn-i sâni 1340, s.396-397 / S.50, 13 Teşrîn-i sâni 1340, s.415-416 / S.51, 20 Teşrîn-i sâni 1340, s.428-429 / S.52, 27 Teşrîn-i sâni 1340, s.442-443 / S.53, 4 Kânûn-ı evvel 1340, s.462-463 / S.54, 11 Kânûn-ı evvel 1340, s.474-475 / S.55, 18 Kânûn-ı evvel 1340, s.497 / S.56, 25 Kânûn-ı evvel 1340, s.504-505 / S.57, 1 Kânûn-ı sâni 1340, s.524-525 / S.58, 8 Kânûn-ı sâni 1340, s.536-537 / S.60, 22 Kânûn-ı sâni 1341, s.567-568 / S.62, 5 Şubat 1341, s.600 / S.63, 12 Şubat 1341, s.616-617 / Y.3, C.3, S.65, 26 Şubat 1341 s.660 / S.67, 12 Mart 1341, s.695 / S.68, 19 Mart 1341, s.719)

Kız çocuklarına mahsus mektep temsili olarak nitelendirilen "Yıl Dönümü" adlı piyeste yıl, aylar ve mevsimler konuşturulmaktadır. Ölmek üzere olan Yıl Anne, dört kızını (Kış, ilkbahar, yaz ve sonbahar) yanına çağırır. Beyazlar içinde içeri giren kışa Yıl Anne, üç ay boyunca neler yaptığını sorar. Kış yaptıklarını sayar ve sonra kızlarına (aralık, ocak, şubat) sormasını ister. Yıl Anne, torunlarını çağırarak, onlarla tek tek konuşur. Daha sonra Yıl Anne, yanına ilkbaharı çağırır. İlk baharın çocuklarıyla da (mart, nisan, mayıs) tek tek konuşur. Diğer mevsimlerle ve aylar la

da tek tek konuştuktan sonra Yıl Anne, mevsimlerin hepsine seslenir ve hepsinin bir birlik içinde olması gerektiğini, birinin diğerinden bağımsız düşünülmediğini söyler. Yıl Annenin bu sözleriyle, okuyuculara akrabalığın önemi, bunun yanında aile bireylerinin birbirlerine duydukları sevginin önemi kavratılmaya çalışılır.

(Gündüz, Aka, Yıl Dönümü, Y.Y., Y.3, C.4, S.90, 12 Teşrîn-i sâni 1341, s.1071 / S.91, 19 Teşrîn-i sâni 1341, s.1086 / S.92, 26 Teşrîn-i sâni 1341, s.1106 / S.93, 3 Kânûn-ı evvel 1341, s.1120 / Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1230 / Y.4, C.5, S.101/ 5, 11 Şubat 1926, s.1263-1264)

“Patateslerin Heyecanlı Döğüşü” adlı piyeste, herkesin başı patatestir. İki perdelik oyunda bir bey, beyin kızı, bir Arap beyinin oğlu ve ikinci bir bey daha vardır. Piyeste mal ve para hırsının insanı canından edebileceği vurgulanmaktadır. Hiç erkek evladı olmayan bir bey, kendisine evlat olacak bir genç arar. Arap beyinin oğlu talip olur. Talip olan gençlerden hangisi dövüşte galip gelirse, beyin evlatlığı o olacaktır. Talip olan iki genç meydanda dövüşürler. Dövüşme sonunda her iki geç de ölür.

(Bekir, Hüviyet, Y.Y., Y.3, C.5, S.97/1, 7 Kânûn-ı sâni 1926, s.1182)

Bu bölümdeki piyeslerde başkasının malına zara verme, yalan söyleme, dürüst olma ve aşırı hırsın insana verdiği zararlar gibi konular işlenmiştir. Bu konularla çocuklara bazı olumlu davranışlar kazandırılmak istenmiştir. Kötü davranışların verildiği piyeslerle de çocukların, bu tür olumsuz davranışlardan uzak durmaları gerektiği belirtilmeye çalışılmıştır.

4.1.8. SOHBET

Toplam kırk iki tane olan sohbet yazılarını beş başlık altında incelemeye çalıştık. Sohbet yazılarında yazarlar, çeşitli konulardaki görüş ve düşüncelerini okuyucularıyla paylaşmışlar, çocuklara belli konularda öğütler vermişler ve onlara belirli duyguları aşılama amaçlamışlardır.

4.1.8.1. Çalışmak ve Yükselmekle İlgili Sohbetler:

“**Gençler İş Başına**” başlıklı yazıda, ülkeyi cehalet batağından temizlemek, kurtarmak için, en büyük görevin gençlere düştüğü belirtilerek; vatani canıyla, kanıyla kazanan ve gelecek nesillere emanet eden atalara layık olabilmek için, gençlerin çok çalışmaları gerektiği vurgulanmıştır.

(Tuğrul, Nedim, Gençler İş Başına, Y.Y., Y.1, S.1, 1 Şubat 1339, s.7)

“**Anadolu’nun Yaralarını Saralım**” başlıklı yazıda, Anadolu insanının, yıllardan beri çok ezildiğinden, çok acı çektiğinden bahsedilerek Anadolu insanını bu durumdan kurtaracak olanların ilim ve fen alanında kendilerini yetiştiren çalışkan gençler olacağı vurgulanmıştır.

(Tuğrul, Nedim, Anadolu’nun Yaralarını Saralım, Y.Y., Y.1, S.6, 15 Mayıs 1339, s.83-84)

“**Çalışmak**” adlı parçada, insanın ihtiyaçlarını karşılayabilmek için, çalışmak zorunda olduğu, çalışmak sayesinde fikir sahibi olunabildiği belirtilmiştir. Yazının devamında, insan çalışmak için yaratılmış olduğundan, faaliyet zorunludur, denilmektedir.

(Dündar, Reşat, Çalışmak, Y.Y., Y.1, S.9, 15 Temmuz 1339, s.133)

“**Cesur ve Müteşebbis Olunuz**” adlı çocukların cesur ve girişimci olmalarının belirtildiği yazıda, ülkemizin cesaretli, girişken ve çalışkan gençlere ihtiyacı olduğu vurgulanmaktadır. Yazar, çocuklara “Girişimciliğinizi ve cesaretinizi kırarak sözler işitirseniz bunları hiç dinlemeyin, ilk başta hemen başarılı olamayabilirsiniz; ama sonunda mutlaka muvaffak olacaksınız.” diyerek yazısını bitirmiştir.

(Tuğrul Nedim, Cesur ve Müteşebbis Olunuz, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.182)

“Uyan Ve Çalış” başlıklı yazıda, çocuklara vatanın zor günleri hatırlatılmakta, büyük mücadelelerle kazanılan vatani kaybetmemek ve geliştirmek için, Türk çocuklarının uyanık olmaları ve çok çalışmaları gerektiği vurgulanmıştır. (Muallim Süleyman, Uyan ve Çalış, Y.Y., Y.2, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.242)

“İstikbali Düşünürken” adlı bu parçada, yazar çocuklara, İstikbalin parlak olabilmesi için, gereken azim, çalışmak ve doğruluk hakkında bilgi vermiştir. Yazar,geleceği düşünen herkesin azim ve doğruluk çerçevesinde çok çalışması gerektiğini söylemiştir. (Alparslan, Zekeriyya, İstikbali Düşünürken, Y.Y., Y.2, S.30, 29 Mart 1340, s.95-96)

“Türkiye Cumhuriyeti” başlıklı yazıda, Fransız halkının ve bir çok krallıkla yönetilen ülkelerdeki insanların, cumhuriyet için verdikleri mücadelelerden örnekler verilmiştir. Bununla bağlantılı olarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin gençler tarafından korunup yaşatılması gerektiği belirtilmiştir. Yazının sonunda Türk gençlerinin daima uyanık ve çalışkan olmalarının gerekliliği vurgulanmıştır. (Doğan, Faik, Türkiye Cumhuriyeti, Y.Y., Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, s.118)

“Musahabe” başlıklı yazıda, cumhuriyeti ve inkılabı koruma görevinin çocuklarda olduğu belirtilmiştir. Bu bilinç doğrultusunda çocukların, daima uyanık ve çalışkan olmaları gerektiği söylenmiştir. Yazının sonunda bütün ümidin çocuklarda olduğu ifade edilmiştir. (Tuğrul, Nedim, Musahabe, Y.Y., Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, sayfa numarası yok.)

“Gönüllü Hazineseler” başlığını taşıyan yazıda, ülkemizin tarihi zenginliklerini yabancıların eline teslim etmemek için, çocukların okuyarak birer mühendis, birer madenci olmaları istenmektedir. Bunun neticesinde, hem zengin olunacağı, hem rahat edileceği, hem de bu toprakları bizlere bırakanların ruhlarının rahat edeceği belirtilmiştir.(M. Fevzi, Gönüllü Hazineseler, Y.Y., Y.2, C.3, S.61, 29 Kânûn-ı sâni 1341, s.586-587-588)

Bu bölümde bulunan yazılarda, çalışmanın insanlar ve toplum açısından önemi belirtilerek, ülkenin kalkınması ve ilerlemesi için çalışmanın önemli bir koşul olduğu belirtilmiştir. Bunun için de çocukların çok çalışmaları gerektiği vurgulanmıştır.

4.1.8.2. Türk Büyükleri, Türklük ve Bağımsızlık Konulu Sohbetler:

“**Millî Kahramanlarını Sev**” başlıklı yazıda, ülkemizin Birinci Dünya Savaşı’na katılması, ülkemizin düşmanlar tarafından işgal edilişi, düşmanların Osmanlı devletine karşı tutumu ve millî mücadele ruhunu taşıyan kahramanlarımızın mücadelelerinden bahsedilmiştir. Yazıda çocuklardan istenen, atalarına layık birer evlat olmaları; Gazi Mustafa Kemal Paşa, İsmet Paşa, Kâzım Karabekir Paşa, Fevzi Paşa ve daha nicelerini unutmamaları, saygıyla anmalarıdır.

(Tuğrul, Nedim, Millî Kahramanları Sev, Y.Y., Y.1, S.9, 15 Temmuz 1339, s.130-131)

“Cihanı titreten, dünyayı alt üst eden babaların evladı olduğunu unutma !” diye başlayan “**Türk’ü Sev**” başlıklı yazıda, çocuklardan manevî değerlere toz kondurmamaları istenmektedir. Yazı, “Dilinde, kafanda ve her şeyinde Türklük hissi bulunsun.” tümcesiyle bitirilmektedir.

(Tuğrul, Nedim, Türk’ü Sev, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.206)

“**İstiklal Aşkı**” adlı yazıda, Türklerdeki vatan, millet ve bayrak sevgisinin fitri olduğu vurgulanmıştır. Türk’ün her türlü felaketi sabır ve metanetle karşıladığı, Türk’ün kahramanlığı vurgulanarak, Türk’ün diğer güzel özelliklerinden bahsedilmiştir.

(Tuğrul, Nedim, İstiklal Aşkı, Y.Y., Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.242-243)

“**Eski Tarihi Boğan Yeni Günler**” başlıklı yazıda, kötü günlerin geride kaldığından; fakat o günleri Türk gencinin bilmesinin gerekli olduğu “Dünün karanlığını görmezsen, bugünün aydınlığına dayanamazsın; dünün zayıflığını

öğrenmezsen, bugünün kuvvetli Türk'ü olamazsın," sözüyle anlatılmaya çalışılmıştır.

(Edip, Süleyman, Eski Tarihi Boğan Yeni Günler, Y.Y., Y.2, S.30, 29 Mart 1340, s.82)

"23 Nisan" başlıklı yazının bulunduğu sayfada, Fevzi Paşa, İsmet İnönü ve Kâzım Karabekir Paşa'ların resimleri bulunmaktadır. Yazıda ülkenin ve milletin bağımsızlığa kavuşmasında, bu fedakâr paşaların katkılarının büyük olduğu belirtilmiştir. Yazının devamında 1920 yılında ulusal egemenliğimizin ilan edildiği ve egemenlik sevincinin coşkulu bir şekilde kutlandığı bildirilmiştir.

(Tuğrul, Nedim, 23 Nisan, Y.Y., Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.150)

"Küçük Yavrularımıza" adlı sohbet yazısında, başta Mustafa Kemal Paşa olmak üzere, vatanın kurtuluşu için mücadele eden herkese teşekkür edilen yazıda ülke bağımsızlığına engel olanlara da beddualar edilmektedir.

(İmzasız, Küçük Yavrularımıza, Y.Y.,Y.2, S.48, 30 Teşrîn-i evvel 1340, s. 377)

"23 Nisan" başlıklı bir diğer sohbet yazısında, Kurtuluş Savaşı yıllarında ordumuzun kahramanca mücadelesinden, Türk milletinin fedakârlığından, millî birliğin gücünden ve 23 Nisan'ın öneminden bahsedilmiştir. Yazını bulunduğu sayfalarda, büyük önder ve büyük komutan Mustafa Kemal Paşa ile İsmet Paşa'nın resimleri bulunmaktadır.

(Tuğrul, Nedim, 23 Nisan, Y.Y., Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, sayfa numarası yok.)

"Cumhuriyet Yaşayacaktır" başlıklı yazıda yazar, çocuklara cumhuriyeti sevmelerini ve korumalarını öğütlemektedir. Yazıda, cumhuriyetin ne zorluklarla kurulduğu ve inkılapların ne güçlüklerle yapıldığı dile getirilmiştir. Mutlaka cumhuriyete saldıracak birilerinin ortaya çıkacağını belirten yazar, çocukların "cumhuriyetçiliğinin" onları ortadan kaldıracağını ifade eder.

(Tuğrul, Nedim, Cumhuriyet Yaşayacaktır, Y.Y.,Y.3, C.4, S.84, 20 Ağustos 1341, s.965)

Yukarıda bulunan bu yazılarda, çocuklara çeşitli Türk büyükleri, Türklük ve bağımsızlık konularında bilgiler verilmiştir. Yazılarda, Türk halkı ve Türk büyükleri çeşitli bakımlardan övülürken; bağımsızlığı çok zor kazanan Türk halkının, geçmişte kalan acı dolu yılları içinden söküp atamadığı konusunda da bilgi verilmiştir. Çocuklardan istenen, Türk olmalarıyla gurur duymaları ve atalarını unutmayıp, onları her zaman saygıyla anmalarıdır.

4.1.8.3. İntikam Duygusunu Aşıl原因an Sohbetler:

Türk çocuklarına seslenen **“Düşmanını Unutma”** başlıklı yazıda, vatana ve millete yapılan hakaretlerin, zulümlerin ve işkencelerin hiçbir zaman unutulmamasının gerekliliği vurgulanmıştır. Yazının sonunda, “İntikam için büyü ve öç almak hissiyle yaşa!” cümlesi bulunmaktadır.

(Tuğrul, Nedim, Düşmanını Unutma, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.159-160)

“Musahabe” başlıklı bir başka sohbet yazısında yazar, İtalya meclisinde Anadolu’yu işgal etme fikrini savunan bir milletvekiline karşı çocukları uyarıyor. Türk toprağına göz dikenlerin gözlerinin oyulmaya mahkûm olduğunu belirten yazar, “Milletvekilinin sözlerini dinleyenler, Türk’ü ortadan kaldırmak için gelen; ama amaçlarına ulaşmadan ölen binlerce insanı unutmasınlar,” diyerek yazısını bitirmiştir.

(Tuğrul, Nedim, Musahabe, Y.Y., Y.3, C.4 , S.78, 28 Mayıs 1341, s.869)

“Musahabe” başlıklı bir diğer yazıda, Yunanlıların Batı Anadolu’yu işgal ettikleri dönemle ilgili bilgi verilmiştir. Yazar, bu felaket zamanlarının unutulmaması gerektiğini ve intikam beslemenin gerekliliğini vurgulamıştır.

(Tuğrul, Nedim, Musahabe, Y.Y., Y.3, C.4, S.85, 9 Eylül 1341, s.981)

“Türk Vatanına Hor Bakan Gözleri Her Vakit Çıkarabiliriz” adlı yazı, “Aziz Türk Yavruları” hitabıyla başlamıştır. Bir çok Avrupa devletlinin gözlerinin

yurdumuzda olduğunu belirten yazar, eskiden ülkemizi paramparça eden düşmanların, artık bir karış toprak bile alamayacaklarını, almaya teşebbüs etmeleri durumunda, Türk gençlerini karşılarında bulacaklarını anlatmıştır.

(Tuğrul, Nedim, Türk Vatanına Hor Bakan Gözleri Her Vakit Çıkarabiliriz, Y.Y., Y.4, C.5, S.105/9, 29 Nisan 1926, sayfa numarası yok.)

“**Yeni Yol**” başlığı taşıyan bir başka sohbet yazısı, “Aziz Türk Çocukları” hitabıyla başlamaktadır. Yazıda, Yunanlıların Türk milletine verdiği maddî ve manevî zararlardan bahsedilmiştir. Yazara göre Türk çocuğuna düşen görev, uyanık olmaları ve yaşanan kötü günlerin intikamını almaktır. Yazar yazısını, “İntikam taşımayan, düşmanın vahşet ve zulümlerini unutan milletler yaşayamaz. İntikam için çalışınız ve yaşayınız yavrularım.” cümleleriyle bitirmektedir.

(İmzasız, Yeni Yol, Y.Y., Y.4, C.5, S.112/16, 13 Teşrîn-i sâni 1926, sayfa numarası yok.)

Bu bölümde bulunan yazılarda çocuklara, Türk topraklarını yakıp yıkarak ve binlerce insanı öldürerek; Türk halkının yüreğine derin bir yara açan düşmanlara karşı kin beslemeleri ve onlara karşı içlerinde intikam duyguları beslemeleri gerektiği söylenmektedir. Yazarın çocuklardan böyle bir istekte bulunmasını biz pek doğru karşılamasak da dönemin şartlarını ve o dönemin ağır şartları altında yaşayan yazarın psikolojisini de düşünmeden edemiyoruz.

4.1.8.4. Okumakla ve Okulla İlgili Olan Sohbetler:

“**Musahabe**” başlıklı yazıda yazar, tatillerini bitirip, iyice dinlenmiş, dinç bir vücutla ve kafayla okullarına dönen çocuklara seslenmektedir. Çocuklardan devamsızlık yapmamaları ve çok çalışmaları istenmektedir. Derslerden geriye kalan zamanlarda Yeni yolu okumaları tavsiye edilmektedir. Yazının sonunda Yeni Yol’un, çocukları hiçbir zaman yalnız bırakmayacağı vurgulanmaktadır.

(Tuğrul, Nedim, Musahabe, Y.Y., Y.1, S.10, 8 Teşrîn-i sâni 1339, s.146)

Çocuklara seslenerek muallimlerine karşı gayet saygılı olmalarını belirten **“Şakirdanın Muallimine Karşı Vezâifi”** başlıklı yazıda, çocukların okulda geleceklerine yön veren bilgileri öğrendiklerinden, muallimlerin çocuklar üzerinde çok fazla haklarının olduğundan bahsediliyor.

(İmzasız, Şakirdanın Muallimine Karşı Vezâifi, Y.Y., Y.1, S.10, 8 Teşrîn-i sâni 1339, s.153)

Öğrencilerin okula geç kalmamaları, öğretmenlerine karşı saygılı olmalarının öğütlediği **“Vazife”** adlı yazıda, “Çocuklar! Her gün vaktinde mektebe gitmek, sokaklarda oynamamak, her işlerinizi vaktinde yapmak, derslerinize çalışmak, hocalarınızı dinlemek, işlerinizi pek çok sevmek vazifenizdir.” deniliyor.

(Tuğrul, N., Vazife, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.158)

Çocukların okullarına büyük bir hevesle gitmeleri ve derslerine yine hevesle çalışmaları gerektiğini vurgulayan, **“Heves”** başlığını taşıyan yazıda, heveslerinin geçici değil, sürekli olması gerektiğinden, hevesleri çabuk geçen çocukların hayatın zorluklarıyla mücadele edemeyeceklerinden, aciz ve zayıf düşeceklerinden bahsedilmektedir. Çocukların sonsuza kadar devam edecek bir heves ve arzuyla çalışmaları gerektiği belirtilmiştir.

(Tuğrul, N., Heves, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.170)

“Bilginin Faydası” başlığını taşıyan sohbet yazısında, bilginin eksik ve cehaletin fazla olduğu ülkemizin, içinde bulunduğu bu durumdan, ancak okuyan çocukların artmasıyla kurtulabileceği ifade edilmiştir. Yazının devamında, Yeni Yol’un çocuklara okumayı sevdirmeyi amaçlayan bir dergi olduğu vurgulanmıştır.

(İmzasız, Bilginin Faydası, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.230)

“Biraz da Benlik” başlıklı yazıda, çocuklara seslenilerek, çocuklardan anlamını bilmedikleri kelimeleri kullanmamaları; onların yerine anlamını bildikleri kelimeleri kullanmalarını istenmektedir.

(İmzasız, Biraz da Benlik, Y.Y., Y.1, S.22, 31 Kânûn-ı sâni 1340, s.290)

Bilginin öneminin belirtildiği **“Bilgi”** adlı yazıda, insanların ihtiyarladıkça dimağlarının zayıfladığından, bilgi kazanmak için en verimli çağın gençlik çağı olduğundan söz edilmiştir. Yazı ünlü Yunan bilgini Diyogen’in sözüyle son bulur. “Bilgi, gençler için vasıta-i saadet, ihtiyarlar için zenginlik, zenginler için de bir süstür.”

(M. Asım, Bilgi, Y.Y., Y.1, S.22, 31 Kânûn-ı sâni 1340, s.290-291)

“Yazmak İçin Okumak” adlı yazıda, güzel yazı yazmanın sırrının çok okumak olduğu belirtilmiştir. Çocuklara, okul çalışmalarının dışında kalan zamanlarının en az bir saatini okumaya ayırmaları tavsiye edilmiş ve ellerine geçirdikleri her kitabı okumadan önce mutlaka öğretmenlerine veya ebeveynlerine göstermeleri gerektiği belirtilmiştir. Yazıda, bir çok yazarın kitap yazmadan önce kendisinden önceki büyük yazarların kitaplarını okudukları da ifade edilmiştir.

(Kaya, Kemaleddin, Yazmak İçin Okumak, Y.Y., Y.2, S.33, 19 Nisan 1340, s.134-135)

Yukarıda bulunan yazılarda, çocukların öğretmenlerine karşı saygılı olmaları, derslerine çok çalışmaları gerektiği belirtilerek; ülkenin kalkınması için eğitim ve öğretimin temel esas olduğu ve gençlerin mutlaka okumaları gerektiği anlatılmıştır.

4.1.8.5. Çeşitli Konularla İlgili Sohbetler:

“İlk Musahabe ve Mukaddes” başlıklı sohbet yazısında, Yeni Yol’dan önceki dergilerin hep büyüklere hitap eden dergiler olduğu, artık çocuklar için de bir şeyler yapılması gerektiği düşünülerek, Yeni Yol’un çıkarıldığı ifade edilmiştir. Yeni Yol’un çocukların ihtiyaçlarına cevap verecek, okul dışındaki zamanlarını değerli hale getirecek ve çocukların meraklarını perçimleyecek bir dergi olduğu belirtilerek; Yeni Yol’un devamının çocuklara ve gençlere bağlı olduğu vurgulanmıştır.

(Şevket, E., İlk Musahabe ve Mukaddes, Y.Y., Y.1, S.1, 1 Şubat 1339, sayfa numarası yok.)

Mezarlıkların ihmal edilmesinden duyulan rahatsızlığın dile getirildiği **“Mezarlıklarımız”** adlı sohbet yazısında, mezarlıktaki her ölünün, dünyada gözü yaşlı bir yakının bulunduğu ve bu yakınların, mezarlığın temizliği ve muhafazası gibi konularda titiz davranmalarının gerekliliği ifade edilir.

(İmzasız, Mezarlıklarımız, Y.Y., Y.1, S.2, 1 Mart 1339, sayfa numarası yok.)

“Musahabe” başlığı altındaki yazıda, ramazanda çocukların sokaklarda eğlenceler yaptıkları, büyüklerinden aldıkları paralarla camilerin içlerini aydınlatacak mumlar aldıkları anlatılarak; ramazanın insana verdiği neşe ve heyecandan bahsedilir.

(İmzasız, Musahabe, Y.Y., Y.1, S.3, 15 Mart 1339, sayfa numarası yok.)

“Musahabe” başlıklı sohbet yazısında, yıllardan beri her ramazanda göklerde yükselen hilalin hep korkak ve üzgün olduğu belirtilerek, artık hilalin korkak ve üzgün olmaması gerektiği; çünkü acı dolu günlerin geride kaldığı ve geleceğin umutla dolu olduğu anlatılır.

(Şevket, E. , Musahabe, Y.Y., Y.1, S.6, 15 Mayıs 1339, s.82)

Çocuklara çeşitli öğütler veren **“Hasis Olmayınız”** adlı yazıda, mutlu ve başarılı olmak için, bazı kötü huylardan vazgeçilmesi ve iyi huyların kazanılması gerektiği konusunda bilgiler verilmiştir. Kötü huylardan biri olan hasisliğin insana verdiği zararlardan bahsedilmiştir.

(İmzasız, Hasis Olmayınız, Y.Y., Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.218)

Görgü kurallarına göre davranmanın ve edepli olmanın insana sağladığı yararların vurgulandığı **“En İyi Tavsiye”** başlığını taşıyan yazıda, bir tacir kendisine yirmi kişinin içinden bir kişiyi memur seçer. Ahbapları memuru neye göre seçtiğini sorunca tacir, kılığının, kıyafetinin düzgün ve temiz olmasının, sorulara kısa ve ciddi cevaplar vermesinin, odaya selam vererek girmesinin etkili olduğunu söyler.

(M.Asım, En İyi Tavsiye, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1339, s.254)

“**Dinî Vazifemiz**” başlıklı yazıda, Yunan zulmünden kaçan, muhacir olan din kardeşlerimizi koruyup kollamanın dinî bir vazife olduğu belirtilir.

(Şecaeddin, Dinî Vazifemiz, Y.Y., Y.1, S.20, 17 Kânûn-ı sâni 1340, s.274-275)

“**Musahabe**” başlığı altında verilen yazıda, ithalat ve ihracat kavramları hakkında çocuklar bilgilendirildikten sonra, ülkemizde ithalatın ihracattan fazla olduğu, bunun da ülkemiz için üzücü olduğu bildirilerek; çocuklardan yerli mallarını kullanmaları istenmiştir.

(Tuğrul, Nedim, Musahabe, Y.Y., Y.3, C.3, S.72, 16 Nisan 1341, sayfa numarası yok.)

Yerli mallarının üretimini ve tüketimini arttırmak isteyen, bu yolda çaba göstermeleri için, çocuklara çağrıda bulunulan “**Türk İktisadiyeti**” adlı yazıda yazar, çocuklara ulusal ekonomiye önem vermelerini tavsiye eder.

(Tuğrul, Nedim, Türk İktisadiyeti, Y.Y., Y.3, C.4, S.81, 9 Temmuz 1341, s.517)

“**İrtica Ejderi Sivas, Erzurum ve Vatanımızın Bazı Noktalarından Kımıldamak İstedi**” başlığı altında verilen yazıda, bazı sözde din adamlarının, halkın din duygularını sömürerek, onları hükûmete karşı ayaklandırmak istedikleri ve bundan duyulan rahatsızlık dile getirilmiştir. Yazının devamında çocuklar bu konuda bilinçlendirilmişlerdir.

(Muallim Gazi İbrahim, İrtica Ejderi Sivas, Erzurum Ve Vatanımızın Bazı Noktalarından Kımıldamak İstedi, Y.Y., Y.3, C.4, S.94, 10 Kânûn-ı evvel 1341, s. 1126)

“**Türk Oğlu**” başlıklı yazıda yazar, çocuklara Türkçe’nin dünyanın en güzel dili olduğunu söylemektedir. Yazar, çocuklardan yalnız Türkçe konuşmalarını istemekte ve başka dille konuşanları gördükleri zaman, millî vazifenin icabını yapmaktan çekinmemelerini ifade etmektedir.

(İmzasız, Türk Oğlu, Y.Y., Y.4, C.5, S.111/15, 6 Teşrîn-i sâni 1926, s.1419)

Bu bölümde bulunan sohbet yazıları, birbirinden bağımsızdırlar. Bu yazılarda çocuklara çeşitli konularda öğütler ve bilgiler verilerek çocukları bu konular üzerinde düşündürme amacı güdülmüştür.

4.1.9. GEZİ

“**Karteba Camii**” başlıklı yazıda yazar, Endülüslerin İspanya’da bıraktıkları en meşhur ve en güzel mimarı eser olan Karteba Camii’nin güzellik ve sanatı itibariyle emsalsiz olduğunu belirtmektedir. Yazının devamında camiinin özellikleri hakkında bilgi verilmektedir.

(İmzasız, Karteba Camii, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.170)

Anadolu’da yapılan bir yolculuğu konu edinen “**Bir Yolculuk Tahsisi**” adlı yazıda, Anadolu’nun güzellikleri iki çocuğun ağzından verilir. Çocuklar gözlemedikleri güzellikleri ve edindikleri izlenimleri ayrıntılı bir şekilde anlatırlar.

(Tuğrul, Tal’at, İzmit Altıncı Sınıf Talebelerinden, Bir Yolculuk Tahsisi, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.184)

“**Eyfel Kulesi**” başlıklı gezi yazısında, 1905 yılında Mösyö Eyfel tarafından yapılan muhteşem yapıtın mimarisi, biçimi, bölümleri ve güzelliği hakkında bilgi verilir. Kulenin üçüncü katından sonra, Mösyö Eyfel’in kendine ait bir odasının bulunduğu ve kulenin Mösyö Eyfel’in odası üstünde bulunan bir bayrak direği ile son bulduğu belirtilmektedir. Bunun yanında yazıda, Paris’in eşsiz güzelliklerinden de bahsedilmektedir.

(Şükrü, Fuad, Eyfel Kulesi, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.258, 259)

“**Silivri Seyahati**” adlı yazıda, Fatih Akşemseddin Nümüne Mektebi İzçilerinin, Silivri’de son bulan bir haftalık seyahatleri anlatılmıştır. İzçiler trenle başlayan yolculuklarına yaya olarak devam ederler. Küçük Çekmece yakınlarında trenden inen izçiler yürüyerek Büyük Çekmece’ye giderler. Büyük Çekmece’nin konumu, doğal güzellikleri hakkında bilgi verilen yazıda, Büyük Çekmece’deki

okullar hakkında da bilgi verilir. Büyük Çekmece yakınlarında bulunan birkaç Rum köyünü de gezen izciler, bu köylerle ilgili izlenimlerini de aktarırlar. Eşyalarını toplayarak, uzun bir yolculuktan sonra Silivri'ye gelen izciler, Silivri halkı tarafından coşkuyla karşılanırlar. Çadırlarını kurup bol bol denize girerler. Yazıda Silivri'nin evleri, doğası, insanları hakkında da bilgi verilmiştir. Silivri'de eğlenceli vakit geçiren izciler, İstanbul'a dönmek için, yavaş yavaş hazırlanarak tekrar yollara düşmüşlerdir. Bu gezi yazısının, okulun hatıra defterinden aynen alınarak yazıldığı belirtilmiştir.

(Sezai, Ali, Akşemseddin Muallimlerinden, Silivri Seyahati, Y.Y., Y.1, S.20, 17 Kânûn-ı sâni, 1340, s.271-272 / S.21, 24 Kânûn-ı sâni 1340, s.284-285 / S.22, 31 Kânûn-ı sâni 1340, s.298 / S.23, 5, Şubat 1340, s.309-310 / S.24, 14 Şubat 1340, s.321-322 / Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.7 / S.27, 8 Mart 1340, s.44-45 / S.28, 15 Mart 1340, s.53 / S.30, 29 Mart 1340, s.91 / S.31, 5 Nisan 1340, s.108 / S.32, 12 Nisan 1340, s.125-126 / S.33, 19 Nisan 1340, s.147-148 / S. 35, 3 Mayıs 1340, s.177 / S.37, 17 Mayıs 1340, s.198 / S.38, 24 Mayıs 1340, s.214)

“Seyahat Hatıraları” parçasında, Nedim Tuğrul'un Akhisar'dan Kırkağaç'a gidişi, yol boyunca edindiği izlenimleri hakkında bilgi verilmiştir. Kırkağaç kasabasının doğal güzelliklerinin de anlatıldığı yazıda, burada bulunan okullarının genel durumları hakkında da bilgi verilmiştir.

(Tuğrul, Nedim, Seyahat Hatıraları, Y.Y., Y.1, S.23, 5 Şubat 1340, s.302-303)

“Seyahat Mektupları” yazısı, Nedim Tuğrul tarafından kaleme alınmıştır. Yazıda, Soma'dan Balıkesir'e giderken Balıkesir'in tarihî, coğrafi özellikleri, geçim kaynakları ve il bünyesinde bulunan okullar hakkında bilgi verilmiştir. Yazının devamında, Susurluk ve Mustafa Kemal Paşa'nın tarihî, coğrafi ve doğal güzelliklerine de değinilmiştir.

(Tuğrul, Nedim, Seyahat Mektupları, Y.Y., Y.2, S.26, 1 Mart 1340, s.20-21 / S. 27, 8 Mart 1340, s.42-44)

“Kahire'de Bir Gezinti” adlı gezi yazısında, Mısır'ın düşman boyunduruğu altında inleyen Müslüman memleketlerinden biri olduğu belirtilmiştir. Yazıda

Mısır'ın iklimi, bitki örtüsü, doğal ve tarihi güzellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Yazının ilerleyen bölümlerinde, Kahire'nin eski ve yeni olmak üzere ikiye ayrıldığı ve bu iki şehrin özellikleriyle ilgili ayrıntılı bilgiler de bulunmaktadır.

(İmzasız, Kahire'de Bir Gezinti, Y.Y., Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, s.700-701)

“Küçük Çinliler” parçasında yazar, Şanghay'da bir gazinoda otururken küçük bir Çin'li çocuğun, herkesin attığı çöpü topladığını görür. Garsondan aldığı bilgiye göre küçük çocuğun satıldığını öğrenen yazar çok şaşırır. Çin'de sık sık kıtlık olduğu için, aileler çocuklarını zenginlere satmaktadırlar. Yazar, garsondan, bir Çinli'nin kaç yaşında olursa olsun ailesinin müsaadesini almak zorunda olduğunu öğrenir. Çince'nin çok karışık ve zor olduğunu belirten yazar, Çin'de insanların çoğunun okuma yazma bilmediğini belirtir.

(Seyyah Gündüzalp, Küçük Çinliler, Y.Y., Y.3, C.4, S.96, 24 Kânûn-ı evvel 1341, s.1166-1167-1168)

“Türk Dünyasının Kubbesi” başlıklı parçada, çok eski zamanlardan beri eski Rus İmparatorluğu'nun kanlı ve zalim idaresi altında ezilen Türkistan'da, okuma ve yazma oranının çok düşük olduğu; bu oranın Rus ihtilalinden sonra artış gösterdiği belirtilmiştir. Bunun dışında, Türkistan'ın sosyoekonomik durumu hakkında bilgi verilip, Taşkent şehrinden bahsedilmiştir. Taşkent'in İstanbul'la aynı düzeye gelebilmesi için, en az iki asır çalışması gerektiği vurgulanmıştır.

(Hilmi, Türk Dünyasının Kubbesi, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, s.1296-1297)

Yeni Yol'da dokuz gezi yazısı bulunmaktadır. Bu gezi yazılarıyla çocuklara gidip göremedikleri yerlerle ilgili çeşitli bilgiler verilmiştir. Bu gezi yazıları çocukların tarih ve coğrafya bilgilerini geliştirmeleri açısından önemlidir.

4.1.10. BİYOGRAFİ

“**Mustafa Kemal Paşa Hazretlerimizin Çocukluk Hayatı**” başlıklı yazıda, Başkumandan Mustafa Kemal Paşa’nın Vakit Gazetesi baş muharriri Ahmet Emin Bey’e anlattığı çocukluk hayatı aynen dergiye aktarılmıştır. Yazıda, Atatürk’ün ailesi, babasının vefatı, okula başlaması, adının Mustafa Kemal olması, matematiğe ve edebiyata olan düşkünlüğü ve askerî okula girmesi anlatılmıştır.

(İmzasız, Mustafa Kemal Paşa Hazretlerimizin Çocukluk Hayatı, Y.Y., Y.1, S.1, 1 Şubat 1339, s.2-4)

“**Yunus Emre – Âşık Yunus**” başlığını taşıyan yazıda, yüksek bilgisiyyle tanınan Yunus Emre’nin Bolu sancağının Sakarya nehri havalisinden olduğu, Tabduk Emre’nin yanına giderek büyük bir mertebeye yükseldiği ve tahmini olarak 843 yılında vefat ettiği belirtilmiştir.

(İmzasız, Yunus Emre – Âşık Yunus, Y.Y., Y.1, S.3, 15 Mart 1339, s.34-35)

“**Pastaure (Pastör)**” adlı parçada, 1822 yılında Fransa’da doğan Pastaure’ün, orta halli bir ailenin çocuğu olduğu, okul hayatı boyunca hep başarılı olan Pastaure’ün çalışmaktan hiçbir zaman vazgeçmediği anlatılır. İlk denemelerini köpekler üzerinde yapan Pastaure, kolera ve buna benzer birçok hastalığın mikroplarını ve bu mikropları yok edecek aşılı bulur. Kangren hastalığının çaresini, şarbon hastalığının ve tavuk kolerasının tedavi yollarını keşfeder. Kuduz hastalığının mikrobunu bulmak için beş yıl çalışır. Kuduz aşısını insanlarda dokuz yaşındaki bir çocuğa uygular ve bunda başarılı olur. 1895 yılında ölen Pastaure, arkasında birçok talebe bırakır.

(İrfan, Pastaure, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.260-261)

“**Newton**” adlı yazıda, 1642 yılında orta halli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Newton’un, bir gün bahçede gezinirken bir elmanın düştüğünü gördükten sonra bunu sorgulamaya başladığı ve “Yerçekimi Kanunu” nu bulduğu anlatılır. Newton asla çalışmaktan bıkmamıştır. Teleskop denilen aleti daha mükemmel bir hale getirmiştir. Güneşin beyaz ışığının yedi renk karışımından

meydana geldiğini ispat etmiştir. Newton, hayatının sonuna kadar sade bir hayat sürmüştür.

(İrfan, Newton, Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, s.50)

“George Stephenson (Jorj İstefenson)” başlıklı biyografide, George Stephenson’un, fakir bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldiği, fakirlik nedeniyle okuyamadığı belirtilmiştir. Stephenson’un şimendiferi icat ederek insanlığa büyük bir katkı sağladığı ve 1848’de öldüğü anlatılmıştır.

(İmzasız, George Stephenson (Jorj İstefenson) , Y.Y., Y.2, S.36, 10 Mayıs 1340, s.182-183-184)

“Nizâmülmülk” adlı parçada, fakir bir köylünün oğlu olan Nizâmülmülk’ün, küçük yaşta annesini kaybettiği, türlü zorluklarla medreseyi bitirdiği, Alparslan’ın babası tarafından yüksek zekâsı ve bilgisinden ötürü önce vali yardımcılığına sonra da Horasan valisi olan Alparslan’ın hocalığına tayin edildiği hakkında bilgi verilmiştir. Tuğrul Bey’in ölümü üzerine Alparslan’ı Selçuklu hükümdarlığına taşıdığı ve onun baş veziri olduğu, okullar açtırdığı ve kanunlar yaptırdığı anlatılmaktadır. Alparslan’ın ölümü üzerine oğlu Melikşah’ın da baş veziri olduğu, fakat sultanın karısı Türkân Hatun ile anlaşamayınca, rivayete göre, Melikşah’ın gönderdiği Tahir adındaki bir genç tarafından 77 yaşında iken şehid edildiği bildirilmiştir.

(Doğan’ın Babası, Nizâmülmülk, Y.Y., Y.3, C.4, S.91, 19 Teşrîn-i sâni 1341, s.1082-1083)

Bu bölümde toplam altı biyografi bulunmaktadır. Yaşamları hakkında verilen bu başarılı ve ünlü kişiler, kendi alanlarında insanlığa yararı olan şahsiyetlerdir. Bu parçaları okuyan okuyucular, bu kişilerin başarılarından etkilenerek onları kendilerine örnek alabilirler ve bunun için de çok çalışmayı ve başarılı olmayı düstur edinebilirler.

4.1.11. MEKTUP

Bu bölümde bulunan yedi mektubu iki başlık altında inceledik. Bunlardan birincisi ünlü kişilerle ilgili, diğeri ise okuyucuların gönderdiği mektuplardır.

4.1.11.1.Ünlü Kişilerin Yazdıkları Mektuplar:

“**Ankara Muharebesi**” başlıklı yazıda, bu muharebenin iki kahramanı Yıldırım Beyazıd ve Timur’la ilgili bilgilerin yer aldığı yazıda Timur’un Yıldırım’a gönderdiği bir mektuba yer verilmiştir. Derginin diğeri bir sayısında, Timur’un Yıldırım’a yazdığı mektuba karşılık yazılan mektupta Timur’u suçlayan birtakım sözler kullanılmış, bu sözlerden bazıları hakaret derecesine varmıştır. Derginin başka bir sayısında aynı başlık altında verilmiş, Timur ve Yıldırım’ın birbirlerine yazdıkları mektuplar bulunmaktadır. Bu mektuplarda Timur’un yeterince ılımlı olmasına rağmen, Yıldırım’ın hiddetli olması oldukça dikkat çekmektedir. Yıldırım mektubunda Timur’la savaşa hazır olduğunu belirterek şu ifadelerle yer vermiştir; “İnsafı Hristiyan oğlu, insafsız Müslüman oğlundan hayırlıdır. Cenk kazanmak askerin çokluğunda azlığında değil, Allah’ın büyüklüğündedir.” Timur, Şam taraflarındayken Yıldırım ordusuyla Erzincan’a gelir ve Kemah Kalesini alır. Timur bu haberi alır almaz, Yıldırım’a bir mektup yazar ve kendisi de mektubun arkasından yola çıkar. Yazıda, Timur’un Yıldırım’a yazdığı bu mektup da verilmiştir.

(İmzasız, Ankara Muharebesi, Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, s.63-64 / S.29, 22 Mart 1340, s.79 / S.31, 5 Nisan 1340, s.99-101 / S.32, 12 Nisan 1340, s.118-119)

“**Sevgili Gazi**” adlı bu yazısında yazar Mustafa Kemal’e hitap ederek, onun varlığının ülke için ne mana ifade ettiğini dile getirmektedir. Ülkenin en zorlu günlerinde millete bir umut ışığı olduğunu ve İstiklal Harbi’nin kazanılmasında çok önemli bir rolü olduğunu anlatır. Milletin kendisini çok sevdiğini ve onu daima büyük bir sevgi ile andığını belirterek, yıllardan beri karanlığa gömülmüş olan bir milleti, kendi ışığıyla aydınlattığını ifade eder.

(Suphi, Hamdullah., Sevgili Gazi, Y.Y., Y.3, C.4, S.88, 1 Teşrin-i evvel 1341, s.1029)

Bu mektuplar, çocukların tarih konularıyla ilgili bilgilerini geliştirmeleri ve geçmişlerini unutmamaları açısından önem taşımaktadır.

4.1.11.2. Okuyucuların Yazdıkları Mektuplar:

“**Yeni Yol Mecmuası Müdüriyetine,**” hitabıyla başlayan mektupta, Yeni Yol’un zevkle okunan bir dergi olduğundan, hikâyelerin ve diğer bilgi veren yazıların çok keyifli olduğundan bahsedilmektedir. Okuyucu, mektubunun sonunda, derginin yayımlanmasında emeği olan herkese bütün okuyucular adına teşekkür etmektedir.

(Sadık, Nezihe, Yeni Yol Mecmuası Müdüriyetine, Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, sayfa numarası yok.)

“**Yeni Yol’a**” başlıklı mektupta, Yeni Yol’un yazarlarına ve müdürüne teşekkür edilir. Mektubun devamında, derginin okuluna seyrek olarak gelmesinden yakınan okuyucu, derginin daha sık getirilmesini rica eder.

(Mahmut, Eşref, Yeni Yol’a, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.209)

“**İmtihandan Sonra Valideme Mektup**” başlıklı yazı, bir okuyucunun dergi kanalıyla annesine yazdığı bir mektuptur. Çocuk, mektubunda sınavlarının çok iyi geçtiğini, ailesini çok özlediğini; ama ilim, irfan öğrenmek için, bazı zahmetlerin çekilmesi gerektiğini ifade eder.

(Abdülhalim, Bursa Işıklar İdadisi Sekizinci Sınıf Talebesi, İmtihandan Sonra Valideme Mektup, Y.Y., Y.2, S.39, 13 Mayıs 1340, s.241-242)

“**Muhterem Yeni Yol’a**” hitabıyla başlayan mektupta, Yeni Yol’un yegâne çocuk mecmuası olduğunu, mecmuanın içeriğinin çok güzel olduğunu, bu güzelliklere dayanamadığını ve Yeni Yol’u çok sevdiğini ifade etmiştir.

(Rize Orta Mektebinden 23 Numaralı Tal’at, Muhterem Yeni Yol’a, Y.Y., Y.2, C.3, S.56, 25 Kânûn-ı evvel 1340, s.502)

“**Muhterem Yeni Yol’a**” hitabıyla başlayan bir başka mektupta okuyucu, Yeni Yol’u en güzel dergi olarak nitelendirmektedir. Derginin okuluna geldiği günlerde çok mutlu olduğunu ve Yeni Yol’a derin bir sevgiyle bağlı olduğunu ifade etmektedir.

(Gökalp, M., Muhterem Yeni Yol’a, Y.Y., Y.2, C.3, S.59, 15 Kânûn-ı sâni 1340, s.558)

“**Yeni Yol Mecmuası Müdüriyetine**” başlıklı mektup, Muallim Şehit Dünder Alp Bey ‘in oğlu Nejat tarafından gönderilmiştir ve mektup aynen yayımlanmıştır. Mektupta, Dünder Alp’in hayatı, yaptıkları ve geriye bıraktıklarından bahsedilerek; Yeni Yol’un göstermiş olduğu ilgi ve alakaya teşekkür edilmiştir.

(Nejat, Şehit Muallim Dünder Alp Bey’in Oğlu, Yeni Yol Mecmuası Müdüriyetine, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1025-1026)

Bu bölümde yer alan mektuplar tamamı okuyuculardan gelen mektuplardır. Çocuklar bu mektuplarla, çeşitli duygu ve düşüncelerini aktarmışlar ve isteklerini dile getirmişlerdir.

4.1.12.. ELEŞTİRİ

“**Ağabey Refikimiz**” başlığı altında verilen yazıda, Edirne’de “Ağabey” adında bir çocuk gazetesinin yayımlanmaya başladığı haberi verilmiş, dergiye övgüler yağdırılmış ve Edirneli okuyuculara tavsiye edilmiştir.

(İmzasız, Ağabey Refikimiz, Y.Y., Y.2, S.30, 29 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

“**Keyfi Bir Azl**” başlığıyla verilen yazıya göre, Karesi valisi bir nahiyeye teftişe gider. Bayram dolayısıyla okullar tatil olduğu için, çocuklar okula çağrılır. Nahiyede valinin çocuklara elbise yaptıracağı söylentisi yayıldığı için, okula devam etmeyen çocuklar da okula koşarlar. Öğretmen kabul etmek istemese de halktan korktuğu için fazla ısrarcı olamaz. Vali çocuklara sorular sorar. Bütün sorular okula devam etmeyen çocuklara sorulunca hiçbir cevap alınamaz. Buna çok kızan vali

öğretmeni keyfi yere azleder. Yazı, bu olayı ve valinin tutumunu eleştirmek için yazılmıştır. Yeni Yol olarak yetkili birimlerden gerekeni yapmaları istenmektedir.

(İmzasız, Keyfi Bir Azl, Y.Y., Y.2, S.37, 17 Mayıs 1340, sayfa numarası yok.)

“Müracaat ve Şikâyet Sütunu” başlığı altında okuyuculardan gelen çeşitli yazılar, şirler ve resimler değerlendirilmiştir. Buna örnek olarak şu yazıları verebiliriz.

“Manisa Kızlar Lisesi’nden Ruhiye Hanıma, şiiriniz çok güzel. Sizi takdir ederiz.Ancak çocuklarımızın şiir ile uğraşmalarını arzu etmediğimizden gönderdiğiniz eser gibi güzel parçaları da maalesef yayımlayamayacağız.” Yazısının dışında Edirne Erkek Muallim Mektebi’nden Tevfik Efendi’ye hitaben yazılan yazıda, yazdığı hikâyelerin çok uzun olduğu, bilmecelerin fennî olmadığı ve yazdığı hikâyelerin çocuk düzeyine uygun olmadığı belirtilmiştir.

(İmzasız, Müracaat ve Şikâyet Sütunu, Y.Y., Y.1, C.3, S.53, 4 Kânûn-ı evvel 1340, s.466)

“Müracaat ve Şikâyet Sütunu” başlığı altında bu sefer de okuyucunun bir mektubu eleştirilmiştir. Şikâyetlere açığız demelerine rağmen, bir okuyucunun mektubunu şöyle eleştirmişlerdir:

“Bartın ilk mektep talebelerinden 45 numaralı Sarı kadızade Mehmet Efendiye; Mektubun münderecatını size yakıştıramadık. Bir mektep talebesinin böyle bir harekete cüret edeceğini tahattür edemedik. Yaptığınız terbiyesizliğin farkında mısınız? Tekrarı hâlinde mektep müdürünüze ihbar edeceğiz.”

(İmzasız, Müracaat ve Şikâyet Sütunu, Y.Y., Y.2, C.3, S.55, 18 Kânûn-ı evvel 1340, s.497)

Nedim Tuğrul derginin giriş sayfasında, başlıksız olarak bulunan yazısında, çocuklara seslenerek, Doğu’da çıkan Şeyh Sait isyanını tenkit eder. Şeyh Sait’in İngiliz desteğiyle Cumhuriyete isyan etmesi ve bu genç Cumhuriyet’in bu isyanı bastırması anlatılır.

(Tuğrul, Nedim, Başlıksız, Y.Y., Y.3, C.4, S.75, 7 Mayıs 1341, s.821)

Derginin kapak sayfasında olan başlıksız bir yazıda, ecnebi kolejlerin birinde (İstanbul) oynanan temsili bir oyunda Türk milletine yapılan hakaret anlatılarak, Ecnebi okullarının bu tutumu eleştirilmektedir. Kolejde temsil edilen oyun şöyle :

Sahneye zırlayan bir eşek çıkar. Papaz bunu koleje götürür. Beş yıl sonra elinde bir tutam otlar bir anne ve baba okula çocuğunu aramaya gelir. Papaz, seccade üzerinde oturan temiz kıyafetli bir genci göstererek “Sizin çocuğunuz, budur,” der. Yazar, bu konuyla ilgili Türk gençliğinin harekete geçmesini önererek yazısını bitirmiştir.

(İmzasız, Başlıksız, Y.Y., Y.3, C.4, S.76, 14 Mayıs 1341, s.837)

“Amerikan Mektebinde Yeni Bir Hadise” adlı yazıda, ecnebi mekteplerin milletimize verdiği zararlar anlatılmaktadır. Rumelihisarı’ndaki Amerikan mektebindeki temsili piyes rezaletinden sonra da Göztepe Amerikan Kolejinde, geri kafalı mutaassıp papazların Türk çocuklarını zorla kiliseye götürdükleri ve bu okuldaki Türk öğrencilere diğer milletlerden gelen öğrencilerden daha aşağı seviyede muamele gösterildiği anlatılarak, papazların yaptıkları bu davranışlar kınanmıştır. Yazı şu cümleyle bitirilmektedir: “Türk vatanında müreffeh bir şekilde yaşadığı hâlde, Türk düşmanlığı yapan bu mekteplerin kapatılması, Türk milletinin bekası için elzemdir. Genç Maarif Vekilimiz Refik Bey’den bu yönde çok şeyler bekliyoruz.”

(İmzasız, Amerikan Mektebinde Yeni Bir Hadise, Y.Y., Y.3, C.4, S.92, 26 Teşrin-i sâni 1341, s.1093)

“Resimli Mecmuanın Neşriyatına Karşı” başlıklı yazıda, yeni çıkan bir gazetenin kendilerine şımarık bir çocuk tavrıyla sataştıkları belirtilerek onların bu seviyesiz tutumları eleştirilmiştir. Yeni Yol’un onlara cevap vermeyecek kadar büyük olduğu, sataşmanın devam etmesi hâlinde gereken işlemlerin yapılacağı belirtilerek gazete çalışanları terbiyeli olmaya davet edilmiştir.

(İmzasız, Resimli Mecmuanın Neşriyatına Karşı, Y.Y., Y.4, C.3, S.103/7, 1 Nisan 1926, s.1295)

Yeni Yol’da toplam sekiz eleştiri bulunmaktadır. Bu eleştirilerde Türk milletine karşı yapılan olumsuz davranışlar ve Yeni Yol’a yönelik söylenen kötü sözlere ağır bir şekilde cevap verilmektedir. Bunun yanında az sayıda da olsa olumlu eleştiriler de bulunmaktadır.

4.1.13. ATASÖZLERİ VE ÖZLÜ SÖZLER

Yeni Yol dergisinde, “Doğru Sözler” adı altında çeşitli atasözleri ve “Ulu Peygamberimizin Sözleri” başlığı altında Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)’in çeşitli konularla ilgili hadisleri verilmiştir. Bu sözlerle okuyucuları belli konularda düşündürmek, onlara çeşitli davranışları kazandırmak amaçlanmıştır. “Doğru Sözler” başlığı altında verilen sözler, on üçüncü sayıdan başlayıp kırkinci sayıya kadar yayımlanmıştır. “Ulu Peygamberimizin Sözleri” başlığı altında verilen özlü sözler ise, otuz ikinci ve kırkinci sayılarda yayımlanmıştır. **“Doğru Sözler”** başlığı altında verilen atasözlerinin bazıları şunlardır :

“İnsanın şerefi okumakla artar.”
 “Bilmediğin adamı methetme.”
 “Bir Arap için Arabistan yanmaz.”
 “Çalışmak günü kısaltır, ömrü uzatır.”
 “Hacı olmayacak adamı deve üstünde yılan sokar.”
 “Doğrunun yardımcısı Allah’tır.”

(İmzasız, Doğru Sözler, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.184)

“Dilenci bir tane olsa balla börekle beslenir.”
 “Garip kuşun yuvasını Allah yapar.”
 “Galibiyet mağlup ola ola kazanılır.”

(İmzasız, Doğru Sözler, Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.197)

“Cimri zengin ücretsiz hazine bekçisine benzer.”
 “Tok iken yemek yiyen mezarını dişle kazar.”
 “Kiminle gezersen onunla anılırsın.”

(İmzasız, Doğru Sözler, Y.Y., Y.1, S.18, 3 Kânûn- ı sâni 1340, s.245)

“Ev yıkanı, yuva bozanı Allah perişan eder.”
 “At ölür semeri, insan ölür namı kalır.”
 “Akrabanın yaptığını akrep yapmaz.”

(İmzasız, Doğru Sözler, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.255)

“Suyun azlığı hastalığın çokluğuyla beraberdir.”
 “Ağız mideden büyük olmamalıdır.”
 “Baba mirası yanan mum gibidir.”
 “Çabuk parlayan çabuk söner.”

(Gönderen: Refik, Hüseyin, Akşemseddin Nümûnesi Beşinci Sınıf Talebesi, Doğru Sözler, Y.Y., Y.1, S.20, 17 Kânûn-ı sâni 1340, s.276)

“Allah dağına göre kar verir.”
 “Adamakla mal tükenmez.”
 “Attan düşene tımar, deveden düşene mezar gerektir.”
 “Su bulanmadan durulmaz.”
 “Allah diyen hiçbir şeyden mahrum kalmaz.”

(Gönderen: Rıza, Mehmet, Balıkesir İlk Tedrisat Müfettişı Raif Bey Biraderi, Doğru Sözler, Y.Y.,Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.5)

“Terazi var tartı var , her şeyin bir vakti var.”
 “Gençliğin kıymeti bilinse, ihtiyarlığın şikâyeti azalır.”
 “Gülü yad ettikçe bülbülün feryadı azalır.”

(İmzasız, Doğru Sözler, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.47)

“Suyun çağlamazından, insanın söylemezinden korkulur.”
 “Yatan aslandan gezen tilki yeğdir.”
 “İki karga bir şahinin gözünü oyar.”
 “Sorma kişinin aslını, sohbetinden bellidir.”

(İmzasız, Doğru Sözler, Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

“Borçlu insan ekinini yeşilli biçen çiftçiye benzer.”
 “Azim ve irade altından kıymetlidir.”
 “Fakir dost çabuk unutulur.”
 “Rüzgara göre yelken açılmalıdır.”

(İmzasız, Doğru Sözler, Y.Y., Y.2, S.36, 10 Mayıs 1340, s.193)

“İnsan arşınla değil, akıl ile ölçülür.”
 “Kaşığı al eline, besmele getir diline.”
 “Yolundan giden yorulmaz.”

(Gönderen: Karantina Saltanat – ı Milliye Mektebi 76 Numaralı Neriman Fethi, Doğru Sözler, Y.Y., Y.2, S.39, 13 Mayıs 1340, s.242)

“Kardeş kardeşi kucaklamış, dönmüş yine kucaklamış.”
 “Çürük bina temel tutmaz.”
 “Dünyada eken, ahirette biçer.”

(Gönderen: Selahaddin Mehmet, Doğru Sözler, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Mayıs 1340, s.258)

“Ulu Peygamberimizin Sözleri” başlığı altında verilen hadislerden bazıları şunlardır :

“İki kişi arasında izinsiz oturulmaz. Zira insan her sırrını herkese açamaz.”

“Ana ile oğul ve kardeş ile kardeşin arsını bozan kimseye Allah lanet eder.”
 “Okumak ve bilgi sahibi olmak kadın ve erkek bütün Müslümanlara farzdır.”
 “Müslümanlıkta cehalet en büyük kabahattir.”
 “Yalan söylemek, insanı iki cihanda da rezil eder. Yalan yalnız Müslümanlıkta değil, bütün dinlerde caiz değildir.”

(Gönderen: İzmir’den Şeyh Mehmet Sabit, Ulu Peygamberimizin Sözleri, Y.Y., Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, s.120-121)

- 1.“Namus ve doğruluk dairesinde kazanmağa çalışanları Allah sever”.
- 2.“İlim ve bilgi rütbelerin en yükseğidir. Binaenaleyh insanın cevheri ve kıymeti bilgisiyle meydana çıkar.”
- 3.“Her şeyin bir nişanı vardır. İmanın da nişanı namazdır. Çünkü namaz dinimizin direğidir.”
- 4.“Babanın evladına bırakacağı en güzel miras, terbiye ve edeptir. Yani çocuğu güzel bir terbiye ile büyütmek ve millî mefkûre ile yetiştirmektir.”

(Gönderen: İzmir’den Şeyh Mehmet Sabit, Ulu Peygamberimizin Sözleri, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Mayıs 1340, s.349-350)

4.1.14. LETÂİF (FIKRALAR)

Yeni Yol’da çocukları eğlendirmek amaçlı çeşitli başlıklar altında bir çok fıkra yayımlanmıştır. Bu fıkralar, çocukları günlük hayattaki sıkıntılardan uzaklaştırarak, onlarda belli bir mizah duygusunun oluşmasına katkı sağlamaktadır. Yeni Yol’da yer alan fıkralardan bazıları aşağıda verilmiştir. “**Letâif**” başlığı altında verilen fıkralar şunlardır :

Talebeyle muallim arasındaki bir konuşma şöyledir :

Muallim – “Dörtten dört çıkınca ne kalır oğlum ?”
 Çocuk – “.....”
 Muallim – “Canım ne düşünüyorsun ? Mesela cebinde dört onluk vardı. Dördü de düştü. Geriye ne kaldı ?”
 Çocuk – “Onlukların düştüğü delik.”

(İmzasız, Hesap Dersinde, Y.Y., Y.1, S.1, 1 Şubat 1339, sayfa numarası yok.)

İki çocuk arasındaki konuşmadan oluşan fıkra şöyledir :

- “Mektepte ne yapıyorsun ?”
- “Paydos vaktini bekliyorum.”

İki dost arasında geçen konuşmalardan oluşan fıkra şöyledir:

- “Bu sabah haciz memuru gelip kapıya asılmaz mı.”
- “Daha iyi ya ! Dokunma ölsün. Sen de kurtulursun.”

(İmzasız, Letâif, Y.Y., Y.1, S.2, 1 Mart 1339, sayfa numarası yok.)

Coğrafya dersinde öğrenciyle öğretmeni arasında geçen konuşma şöyledir:

- “Oğlum güneş ne taraftan doğuyor ?”
- “Efendim sabahları geç kalktığımdan, maalesef ne taraftan doğduğunu daha göremedim.”

(İmzasız, Letâif, Y. Y., Y.1, S.6, 15 Mayıs 1339, sayfa numarası yok)

Fakir ile zengin arasında geçen konuşmalardan oluşan fıkra şöyledir:

Fakir – “Ben senin önünde ölürsem ne yaparsın ?”

Zengin – “Kefenini alır defnedirim.”

Fakir – “O zaman bana şimdi bir gömlek ver de öldüğüm zaman kefensiz defnet.”

(İmzasız, Letâif, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.192)

İki kişi arasında geçen konuşma şöyledir:

- “Bin türlü dert ! Hele nezleden bitiyoruz.”
- “Nerede oturuyorsunuz azizim ?”
- “ezarlığın üst tarafında.”
- “Oranın havası size değil, hiç kimseye yaramaz. Alt tarafına taşınırsanız rahat edersiniz.”

(İmzasız, Letâif , Y.Y., Y.1, S.22, 31 Kânûn-ı sâni 1340, s. 299)

Abla ile kardeş arasında geçen bir konuşma da şöyledir:

- “Abla ! Niçin tavuklar daima yüksek yerlere çıkmaz da horozlar çıkar.”
- “Tavuklar yumurtlar da ondan. Yükseklerle çıkarlarsa yumurtaları düşer kırılır.”

(İmzasız, Letâif, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.13)

İki çocuk arasında geçen bir konuşma şöyledir:

- “Nuri ! Bu gece rüyamda muhallebi gördüm.”
- “Beş kuruş verirsen tabir edeyim.”
- “Hiç beş kuruşum olsaydı, muhallebiyi rüyamda mı görürdüm.”

Bir diğer fıkra da şöyledir:

Yahudi'nin birini asmaya götürmüşler. Tam asılacağı zaman memurlara demiş ki:

- “Aman rica ederim, ipi belimden bağlayınız. Boğazımdan pek gıdıklanırım.”

(İmzasız, Letâif, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.116)

Muallimle talebesi arasında geçen konuşma şöyledir.

- “Oğlum, insana en yakın hayvan hangisidir ?”
- “Solucanlar.”

- “Nasıl olur ?”
 - “Efendim, onlardan yakını yoktur. Çünkü içimizde yaşar.”
- (İmzasız, Letâif, Y.Y., Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.159)

Bir dilenci ile bir çocuk arasında geçen konuşmadan oluşan fıkra şöyledir:

- Bir çocuğun evlerinin önünde duran dilenci çocuğa hitaben,
- “Yavrum burada ne zaman yemek yenir ?”
 - “Sen buradan gidince.”

Anne ile haşarı çocuğu arasında geçen konuşma şöyledir:

- “Anne küçük kardeşim daima benden küçük olacak değil mi?”
- “Şüphesiz oğlum.”
- “Oh, ne güzel. Öyleyse onu her zaman dövebilirim.”

(Vehbi, Hüseyin, Letâif, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Mayıs 1340, s.258)

Baba ile oğlu arasında geçen konuşma şöyledir:

- “Bu sıcakta insan kurşun olsa eriyecek.”
- “Sahi öyle bey baba, dünkü verdiğin iki kuruş da hemen eriyiverdi.”

(İmzasız, Letâif, Y.Y., Y.2, C.3, S.55, 18 Kânûn-ı evvel 1340, s.498)

Bir çocukla babasının arasında geçen konuşma şöyledir :

- “Efendim siz berber misiniz ?”
- “Hayır oğlum. Niçin sordun ?”
- “Babam her gelişinizde “ İşte yine tıraş etmeye geldi,” diyor da...”

(İmzasız, Letâif, Y.Y., Y.2, C.3, S.58, 8 Kânûn-ı sâni 1340, s.538)

“Fıkra” başlığı altında verilen fıkralardan bazıları şunlardır:

- Muallim – “Dörtten iki çıkarsa ne kalır ?”
Talebe – “...”
Muallim – “Oğlum cebinde dört elma olsa ikisini bana versen, ne kalır ?”
Talebe – “Dört kalır.”
Muallim – “Neden ?”
Talebe – “Neden olacak size hiç vermem de ondan.”

(İmzasız, Fıkra, Y.Y., Y.2, S.36, 10 Mayıs 1340, s.190)

- Valide – “Ben sana bir mum yak demiştim. Niçin iki mum yakıyorsun ?
Bu ziyan değil mi ?”

Çocuk – “İki mum yakmadım. İdare olsun diye bir mumu ikiye böldüm.”

(İmzasız, Fıkra, Y.Y., Y.2, S.38, 24 Mayıs 1340, s.224)

İki kardeş arasında geçen konuşmadan oluşan fıkra şöyledir :

- “Kardeşim niçin böyle ağlıyorsun ?”
- “Başka türlü ağlandığımı bilmediğim için...”

(K. M., Fıkra, Y.Y., Y.2, S.39, 13 Mayıs 1340, s.230)

Bir baba ile oğlu arasında geçen konuşma şöyledir :

- “Demek hocan senden memnun, öyle mi oğlum ?”
- “Evet babacığım. Dün bana ‘Eğer böyle gidersen gelecek sene sınıfın en eskisi sen olacaksın.’ dedi.”

(İmzasız, Fıkra, Y.Y., Y.2, C.3, S.57, 1 Kânûn-ı sâni 1340, s.526)

“Yeni Yol’un Kahkaha Köşesi” başlığı altında verilen fıkralardan bazıları şunlardır :

Amca ile çocuk arasında geçen konuşma şöyledir:

- “Hüseyin, sizin sınıfın en tembeli kimdir ?”
- “Bilmiyorum amca.”
- “Nasıl bilmiyorsun ? Biraz düşün bakayım. Herkes çalıştığı zaman hiçbir şey yapmayan, tembel tembel oturan kimdir ?”
- “Buldum... Buldum..! Muallim Bey.”

Anne ile çocuk arasında geçen konuşma şöyledir:

- “Bir daha Mehmet’le oynamam o kadar terbiyesiz olmuş ki...”
- “Peki ne yaptı ?”
- “Bir çocuk bir pencerenin camını kırınca güldü”
- “O ne terbiyesizlik, Camı kıran kimdi?”
- “Ben.”
- “...”

Hakim ile hırsız arasında geçen konuşma şöyledir:

Hakim –“ (Hırsıza hitaben) Bir daha seni burada görmeyeceğim ve görmek de istemem. Anladın mı ?”

Hırsız – “Allah razı olsun hakim bey. Yalnız siz onu bana değil, polislere söyleyin. Gelen ben değilim, getiren onlar.”

(İmzasız, Yeni Yol’un Kahkaha Köşesi, Y.Y., Y.2, S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340, s.321)

İki arkadaş arasında:

- “Hiç Paris’te buldun mu ?”
- “Evet buldum.”
- “Peki Fransızca konuşmasını bilir misin ?”
- “Evet.”
- “Fransızca “Kar” nasıl denir ?”
- “Bunu bilmiyorum. Çünkü kışın orada değildim.”

(İmzasız, Yeni Yol'un Kahkaha Köşesi, Y.Y., Y.2, S.46, 16 Teşrîn-i evvel 1340, s. 350)

Anne oğul arasında :

- “Sabri tenekeyi getirdin mi ?”
- “Getirdim anne.”
- “Aferin oğlum, çok memnun oldum.”
- “Aferin diyeceğine beş kuruş versen ben de memnun olurum.”

(İmzasız, Yeni Yol'un Kahkaha Köşesi, Y.Y., Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrîn-i sâni 1340, s.402)

Muallim ile talebe arasında :

Muallim –“(Haritanın bir yerine parmağımı dayayarak) Bu nedir ?”

Talebe –“ Kirli bir parmak.”

(İmzasız, Yeni Yol'un Kahkaha Köşesi, Y.Y., Y.2, C.3, S.58, 8 Kânûn-ı sâni 1340, s.544)

Baba ile oğul arasında :

- “Baba bak, inek de sakız çiğniyor.”
- “Sakız çiğnemiyor oğlum, geviş getiriyor.”

İki gece sonra evde oturlurken çocuğun annesi sakız çiğnemeye başlar. Çocuk ellerini çırparak:

- “Bak baba annem geviş getiriyor, der.”

(Cevad, M., Yeni Yol'un Kahkaha Köşesi, Y.Y., Y.3, C.3, S.66, 5 Mart 1341, s.690)

İki adam arasında :

- “Bu senenin takvimini aldın mı ?”
- “Hayır. Geçen senekinden iki tane almıştım.”
- “Şimdi iktisad olsun diye onu kullanıyorum.”

(İmzasız, Yeni Yol'un Kahkaha Köşesi, Y.Y., Y.3, C.4, 20 Ağustos 1341, s.969)

4.1.15. BİLMECELER

Yeni Yol'da hemen her sayıda bilmecelelere rastlamak mümkündür. Bu bilmeceleler çocukların bilgilerini arttırmaları ve pekiştirmeleri açısından önemli olduğu kadar, çocukların zeka jimnastiği yapmaları açısından da önemlidir. Bilmecelelere doğru cevap verenler arasında kazanan yüz kişiye çeşitli hediyeler verilir. Bu hediyeler arasında fotoğraf makinesi, kolonya, çeşitli kitaplar, Yeni

Yol'un altı aylık, üç aylık veya bir aylık aboneliği ve çeşitli renkte kartlar bulunmaktadır. Ayrıca bu yüz kişinin isimleri dergide de yayımlanır. Bu bilmecelerden bazıları aşağıda verilmiştir.

4.1.15.1. Fen Konularıyla İlgili Bilmeceler :

“Odanın içerisinde bir fiskiye var.Bu odanın her tarafını kapayarak içindeki havayı çıkaracak olursak fiskiye den fişkırıran su yükselir mi, yoksa alçalır mı? Sebebini izah ediniz.”

(İmzasız, Bilmeceler, Y.Y., Y.2, S.42, 18 Eylül 1340, s.291)

“Üç tane bardak alınız. Birincinin içine sade su, ikinciye az tuzlu su ve üçüncüye de çok tuzlu su koyunuz. Her üç bardağın içine birer yumurta atınız. Birinci bardakta yumurta suyun altına gider. İkincide ortada kalır. Üçüncüde ise bardağın üzerinde kalır. Bunun sebebini izah ediniz.”

(İmzasız, Bilmeceler, Y.Y., Y.2, S.43, 25 Eylül 1340, s.307-308)

“Bir bardak alarak su ile doldurunuz.Ağzını bir kâğıt ile kapatarak baş aşağı çevirdiğiniz zaman bardaktaki suyun akmadığını görürsünüz. Sebebini izah ediniz.”

(İmzasız, Bilmeceler, Y.Y., Y.2, S.46, 16 Teşrin-i evvel 1340, s.354)

“Havadan bir şey bıraktığımız zaman yere düşer. Yalnız balon yukarıya çıkar. Bunun sebebi nedir?”

(İmzasız, Bilmeceler, Y.Y., Y.2, C.3, S.58, 8 Kânûn-ı sâni 1340, s.547)

“Bir sath üzerine kuvvetle itilen bir çivi ile bir iğneden hangisi daha çok batar ve bunun nedeni nedir ?”

(İmzasız, Bilmeceler, Y.Y., Y.2, C.3, S.60, 22 Kânûn-ı sâni 1340, s.579)

4.1.15.2. Sözcük Dağarcığını Geliştirmeye Yönelik Bilmeceler :

“Ben yedi harfli bir ülkeyim. Mazim şanlı, hâlim şerefli, istikbalim saadetlidir. İlk ve son harfim göktedir. Baştan üç harfim kadar sevilirsem bahtiyarım.”

(İmzasız, Bilmeceler, Y.Y., Y.1, S.9, 15 Temmuz 1339, sayfa numarası yok.)

“Şark vilayetlerimizdeki bir kazanın 2,3,4,5 inci harfleri pek büyük bir milletin ismidir. 1,2,4 üncü harflerden oluşan kelime arıcılık bahsinde çok kullanılır. Bu kazanın ismi nedir?”

(İmzasız, Bilmeceler, Y.Y., Y.1, S.24, 14 Şubat 1340, sayfa numarası yok.)

“Üç harfli bir nakliye vasıtası ismi bulun ki son harfini kaldırınca hayvanlara lazım olan bir alet, tersine okununca her gün bir kaç saatimizi işgal eden bir şey hasıl olsun.”
(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.2, S.30, 29 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

“Dört harfli bir kuş ismi bulun ki sondan bir harfi çıkarıldığında bir hadise-i tabiiyye ismi, baştan bir harfi çıkarıldığında erkeklere ait bir elbise ismi hasıl olsun.”
(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, sayfa numarası yok.)

“Dört harfli ve çok muhteremdir. Bugünkü refah ve istiklalimizi temin etmiştir. Baştan üç harfi öyle bir madenin ismidir ki uğrunda bütün hükümetler birbirleriyle çarpışıyor, mücadele ediyor. Çünkü o, trenler çekiyor, dağlar deviriyor.”
(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, sayfa numarası yok.)

“Dört harfli bir isim bulunuz ki bu asırda halkın en çok düşkün olduğu bir oyun olsun. 1, 2, 3 üncü harfleri leziz bir gıda, 2,1 inci harfleri bir madeni teşkil etsin ki onsuz ne insan ve ne de hayvan yaşayabilir. 2,1,4 üncü harfleri tehlikeli bir hastalık olsun.”
(Ahmet Güzide, İzmit Sakarya Kızlar Nümûnesinden, Bilmece, Y.Y., Y.2, S.38, 24 Mayıs 1340, s.227)

“Birer heceden oluşan öyle iki cins isim bulunuz ki bunların takibinden mekteplilere en çok lazım olan diğer bir cins isim ortaya çıksın.”
(Şevket, Mahmut, Rize Orta Mektebinden, Bilmece, Y.Y., Y.3, C.3, S.68, 19 Mart 1341, s.723)

4.1.15.3. Sayısal Yetenekleri Geliştirmeye Yönelik Bilmeceler :

“Bir çocuk eline geçen bir sepet yumurtayı üçer üçer sayıyor, artmıyor. Beşer beşer sayıyor artmıyor, yedişer yedişer sayıyor artmıyor. Acaba sepette kaç yumurta vardır?”
(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, sayfa numarası yok.)

“ Ne güzel güller;
Kurnaz bülbüller.”

“Çift kondular arttı bir gül;
Tek kondular arttı bir bülbül.”

“Acaba kaç gül, kaç bülbül ?”
(İmzasız, Bilmecce, Y.Y., Y.1, S.20, 17 Kânûn-ı sâni 1340, s.276)

“Aynı anda dünyaya gelen ikiz kardeşler yine aynı anda ölürlər. Bir Bahriye zabiti olan babaları çocuklarından birininin diğərinden bir gün fazla yaşadığını iddia etmiş. Bu meseleyi nasıl izah edersiniz?”
(İmzasız, Bilmecce, Y.Y., Y.1, S.23, 5 Şubat 1340, sayfa numarası yok.)

“Avcının biri yolda bir çobana rast gelmiş. Avcı çobana: Kaç koyunun var ? demiş. Çoban da cevaben:Koyunlarımın üçte biri ile dörtte biri kadar mal alabilir ve üzerinede beş tane daha ilave edersem yüz koyunum olacak,diye cevap vermiş.Acaba çobanın kaç koyunu vardır?”
(Saadet, Süleymaniye Kızlar Nümûnesinden, Bilmecce, Y.Y., Y.2, S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340, s.323-324)

“Bir sürü kuş gelip bir ağacın dalına birer birer konuyorlar. Bir kuş açıkta kalıyor.İkişer ikişer konuyorlar, bir dal açıkta kalıyor. Kaç dal ve kaç kuş vardır?”
(Nebahat Hanım, Bilmecce, Y.Y., Y.2, C.3, S.50, 13 Teşrîn-i sâni 1340, s.418)

“Bir avcı serçe, bildircin ve çilden ibaret olmak üzere, yüz parça av yapıp, serçeleri birer paraya, bildircinleri üçer kuruşa,çilleride beşer kuruşa satıp toplam 98 kuruş almış olsa serçe, bildircin ve çillerin sayısı kaç olmalıdır?”
(Şark İdadisi Feridun, Bilmecce, Y.Y., Y.2, C.3, S.56, 25 Kânûn-ı evvel 1340, s.515)

“Bir kümeste tavuk gibi iki ayaklı ve tavşan gibi dört ayaklı 26 hayvan varmış. Bunların ayakları toplamda 70 imiş. Acaba kümeste kaç tavuk ve kaç tavşan vardır?”
(İmzasız, Bilmecce, Y.Y., Y.2, C.3, S.61, 29 Kânûn-ı sâni 1341, s.595)

“Benim bir miktar elmam var, senin de bir miktar elman var. Ben sana 6 elma verirsem seninki benimkilerin 2 misli oluyor. Eğer sen bana 6 elma verirsen ikimizin elmaları eşit oluyor. Şu halde senin ve benim elmalarımızın miktarı nedir?”
(Türkân, Vedia, Eyüp Reşadiye Muallimlerinden Hüsnü Bey’in Kerimesi, Bilmecce, Y.Y., Y.2, C.3, S.62, 5 Şubat 1341, s.611)

“Yüz lira paramız var. Yüz tane hayvan almak istiyoruz. Almak istediğimiz hayvanların çeşidi üç; koyun, katır, deve. Koyunun tanesi 10 kuruş, katırın tanesi 100 kuruş, devenin

ise 300 kuruştur. Acaba bu üç çeşit hayvandan kaçar tane almalıyız ki yüz lirayı ve yüz havyanı geçmesin?”

(Ali Efendi, İstanbul Mahmut Şevket Paşa Nümûnesinden, Bilmecce, Y.Y., Y.2, C.3, S.63, 12 Şubat 1341, s.627)

“Bir çoban 3600 kuruş vererek 40 koyun satın almış. Her sene nihayetinde koyunların yününü, sütünü ve yoğurdunu satarak bir koyundan 18 kuruş kazanmış olsa, kaç senede koyunlara verdiği parayı çıkartabilir?”

(Enver Efendi, Mudanya Erkek Lisesinden, Bilmecce, Y.Y., Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, s.706)

“Bir adam hanesine bir kuyu kazdırmak ister. Bir amele bu kuyuyu 30, bir diğeri 50 günde bitireceğini söyler. Adam daha evvel bitirmek için her ikisini birlikte çalıştırmak ister. Acaba birlikte kuyuyu kaç günde kazarlar?”

(Sabri, Hüseyin, Darüşşafaka'dan, Bilmecce, Y.Y., Y.3, C.3, S.69, 26 Mart 1341, s.739)

“Elimizde 100 kuruş var. Bunun tamamını harcamak istiyoruz. Kaz üç kuruştan, tavuk bir kuruştan, serçe on paradan satılmaktadır. izdeki 100 kuruşu harcadıktan sonra kaz, tavuk ve serçenin toplamları da yüz adet olacaktır. Kaz, tavuk ve serçelerin her birinden kaçar adet aldık ve her cins hayvana kaçar kuruş verdik?”

(Kemal, Ali, Çal Turan Mektebinden, Bilmecce, Y.Y., Y.3, C.3, S.72, 16 Nisan 1341, s.787)

“Bir kümeşte birçok tavuk ve kaz varmış. Tavuğun herbiri günde 2, kazlar 3 yumurta yumurtlamış. Bunların hepsi 2 günde 274 tane yumurta yumurtlamış olsa, acaba bu hayvanları sayısı kaç ve kaç kaz kaç tavuktur?”

(Zeynep, Mersin Gazi Paşa Mektebinden, Bilmecce, Y.Y., Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.803)

“Bir kömürcü dükkânında mevcut dört dirhemle müşterilerin satın alacakları bir okkadan kırk okkaya kadar kömür verebilmek için elimizdeki dirhemlerin adedi ne olmalıdır?”

(Rahmi, Hüseyin, Lüleburgaz Emrullah Efendi Mektebinden, Bilmecce, Y.Y., Y.3, C.4, S.94, 10 Kânûn-ı evvel 1340, s.1140)

“Bir kimse senede 18.000 kuruşla bir kat elbise vermek üzere bir uşak tutar. Uşak efendisine tam on ay hizmet ettikten sonra memlekete gitmeğe mecbur kalır. Efendisi kendisine daha önce vermiş olduğu bir kat elbiseden başka 13.245 kuruş vererek uşağın hesabını keser. Acaba efendi, uşağın elbisesini kaç kuruşa tutmuştur.”

(İmzasız, Bilmecce, Y.Y., Y.4, C.5, S.105/9, 29 Nisan 1926, s.1335)

“Bir yük trenine bir mecburiyet eseri olarak 11 vagon ilave etmişler.Bu her vagona 5000 kilo konulduğu halde, bir seferinde 300.000 kilo getirmiş olsa 11 vagon ilave etmeden evvel trende kaç vagon bulunduğunu hesaplayınız.”

(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrîn-i evvel 1926, sayfa numarası yok.)

“Dört adet toplamı 2000 diyenlerden birinci ve ikincinin toplamı 662, ikinci ve üçüncünün toplamı 1426 ve dördüncü adette 339 olduğuna göre, bu adetleri bulunuz.Bilenler arasında çekilecek kura neticesinde, 1. ve 2. ye 150’şer kuruşluk bir teyyare bileti, sonrakilerden 15.ye kadar olanlara kıymetli birer kitap verilecektir.”

(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.4, C.5, S.111/15, 6 Teşrîn-i sâni 1926, sayfa numarası yok.)

4.1.15.4. Diğer Bilmeceler :

“Bir dalda kırk elma, kırkı da eğilip alma, yirmi ikisi güne gelir, on sekizi gölgeye gelir.”

(Cahit Tuğrul, Bilmece, Y.Y., Y.1, S.2, 1 Mart 1339, sayfa numarası yok.)

“Bir acayip nesne gördüm. Dört direk üstünde gözler bakar, eller oynar, kol yürek üstünde.”

(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.1, S.3, 15 Mart 1339, sayfa numarası yok.)

“Yedi harflidir. 1.,2.,3.,4. harfleri ressamların bir aleti, 5. ve 6. harfleri erkeklerin süsüdür.”

(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.1, S.5, 1 Mayıs 1339, sayfa numarası yok.)

“Benim on iki oğlum, her oğlumun otuzar kızı vardır. Cümlesi birbirinden farklıdır. Kiminin çehresi ak, kiminin ki karadır. Gariptir ki her gün içlerinden biri telef olduğu halde, yine adetleri eksilmez.”

(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.1, S.7, 22 Mayıs 1341, sayfa numarası yok.)

“Dereden karşıya gölgesiz geçer.”

(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s. son sayfa)

“Beyazla başladım, yeşille işledim, al ile bitirdim.”

(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s. son sayfa)

“Tarla beyaz, tohum siyah

El eker, dil toplar. “

(İmzasız, Billece, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, sayfa numarası yok.)

“Sabahları feryad eder
Geceleri takati biter
Kurulur pek nazla kışın
Yazın bir kenara siner.”

(İmzasız, Billece, Y.Y., Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, sayfa numarası yok.)

“Yapan satar
Alan kullanır
Kullanan görmez.”

(İmzasız, Billece, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, sayfa numarası yok.)

“Beni başımdan soyarlar; vücudumu ikiye ayırıp iki noktayı alırsanız karşımda tir tir
titremeye başlarsınız.”

(İmzasız, Billece, Y.Y., Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, sayfa numarası yok.)

“Gelişi aslan gibi
Oturuşu sultan gibi
Yayılr hasır gibi
Sürünür esir gibi.”

(İmzasız, Billece, Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kânûn-ı sâni 1340, sayfa numarası yok.)

“Zerre zerre dal olur
Yeşil iken al olur
Meyledince siyaha
Lezzet verir damağa
Tutarsan yavaşı tut
İki elin kan olur.”

(İmzasız, Billece, Y.Y., Y.2, S.26, 1 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

“Hayvanda dilsiz
Kuranda mimsiz
Meyvede kelsiz nedir?”

(İmzasız, Billece, Y.Y., Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, sayfa numarası yok.)

“Bir atım var göğsü suda
Akşam olur yem yemez
Sabah olur kişnemez.”

(Şevket, Vefa Lisesinden, Billece, Y.Y., Y.2, S.35, 3 Mayıs 1340, sayfa numarası yok.)

“Bir milleti ilk üç harfim
Bir ülkeyi son üç harfim
Bildirici bir şehrim
Bilin nedir benim adım.”

(Vasıf Bey, Balıkesir Nümûnesi Müdîr Muavini, Bilmece, Y.Y., Y.2, S.39, 13 Mayıs 1340, s.243)

“Bir küçücük heykel
Dibi yassı başı kel
Alacak donlu Rus bacısı
Samur kalpaklı Bağdat bacısı
Daima çocuklarıdır sohbeti
Yan yatamaz bodur aleti
Fen ile bilmektir bunun ilacı
Kâbe'ye gitmeden olmuştur hacı.”

(İmzasız, Bilmece, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Mayıs 1340, s.259)

4.2. DİĞER KONULARDAKİ YAZILAR

Okuyuculara değişik konularda bilgi veren bu yazıların dergideki toplam sayısı, iki yüz kırk altıdır. Bu parçaları on yedi başlık altında incelemeye çalıştık. Bu parçalarda dikkati çeken en önemli unsur konularındaki çeşitliliğidir.

4.2.1. Hastalıklar, İnsan Vücudu ve Sağlıklı Olmak Konularıyla İlgili Bilgi Veren Parçalar :

“Röntgen” başlıklı yazıda bu aletin Alman, F. Röntgen tarafından icat edildiği ve böylece tedavide yeni bir sayfa açıldığı konusunda bilgi verilmiştir. Bu icattan sadece Alman’ların değil, tüm insanlığın faydalandığı belirtilerek, röntgenin tedavide kullanımıyla ilgili bilgi verilmiştir.

(Doktor Muammer Enver, Röntgen, Y.Y., Y.1, S.3, 15 Mart 1339, s.37-38)

“Verem” adlı yazıda, en tehlikeli hastalık olarak bilinen veremden Fransa’da her yıl 150 kişinin öldüğü, bu oranın ülkemizde daha düşük olduğu belirtilmiştir. Yazının devamında verem mikrobunun bulaşması, yayılması ve veremden korunmak

için yapılması gerekenler hakkında bilgi verilmiştir.(Doktor Muammer Enver, Verem, Y.Y., Y.1, S.5, 1 Mayıs 1339, s.69-70)

İyi nefes almanın iyi yaşamak olduğunun belirtildiği “**Teneffüs**” parçasında, temiz havanın sağlıklı yaşamın ilk koşulu olduğu, mümkün olduğunca kapalı mekânlar yerine açık alanlarda bulunmanın gerekliliği belirtilerek; kapalı alanların sık sık havalandırılması gerektiği bildirilmektedir. Yazının devamında ciğerlerin ne kadar havaya ihtiyaç duydukları, nefes tutmanın sakıncaları ve nefes tutmayı gerektiren meslekler hakkında bilgi verilmiştir.

(Şahabeddin, Teneffüs, Y.1, S.5, 1 Mayıs 1339, s.73-74 / S.7, 1 Haziran 1339, s.100-101)

“**Verem Mücadelesi**” adlı yazıda, veremin belli bir ilacı olmadığı, temiz havanın ve sağlıklı gıdanın en iyi ilaç olduğu ifade edilmiştir. Yazının ilerleyen bölümlerinde veremden korunma yollarından bahsedildikten sonra, İzmir’de kurulan “Veremle Mücadele Derneği” hakkında bilgi verilmiştir.

(Doktor Muammer Enver, Verem Mücadelesi, Y.Y., Y.1, S.6, 15 Mayıs 1339, s.86-87)

Sıtmanın sadece ülkemizde değil, dünyanın bir çok yerinde görülen bir hastalık olduğunun belirtildiği “**Sıtma**” başlıklı yazıda, sıtmanın belirtileri ve sıtma nöbeti hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca sıtmanın doğrudan doğruya hastaya temasla, havayla veya gıdayla bulaşmadığı, sıtmayı bulaştıran hayvanın sivrisinek olduğu belirtilmiştir.

(Doktor Muammer Enver, Sıtma, Y.Y., Y.1, S.7, 1 Haziran 1339, s.102-103)

“**Sıtmanın Tedavisi ve Mücadelesi**” başlığını taşıyan parçada, sıtmanın tedavisi olan bir hastalık olduğu, sıtmaya yakalanmamak için sivrisineklerden uzak durulması gerektiği konusunda bilgi verilmiştir. Sıtmadan kurtulmanın en kesin çözümünün, sıtmanın bulunduğu bölgedeki bataklık, göl veya durgun suları kurutmak gerektiği vurgulanmıştır.(Doktor Muammer Enver, Sıtmanın Tedavisi ve Mücadelesi, Y.Y., Y.1, S.8, 15 Haziran 1339, s.114-115)

“**Hava**” parçasında, havanın atmosferi çevreleyen bir gaz olduğu, bir cisim olduğu için bir ağırlığının olduğu belirtilerek, havanın ağırlığının her zaman deniz seviyesinden yükseklerle çıkıldıkça azaldığı, deniz seviyesinden aşağılara inildikçe ağırlığının arttığı ve bu azalıp artmanın insan vücudu üzerindeki etkileri konusunda bilgi verilmiştir.

(Hekim Aksungur, Hava, Y.Y., Y.1, S.10, 8 Teşrîn-i sâni 1339, s.149-152)

Yaşamının sadece nefes almak olmadığını ifade eden “**Çocuklara Hıfz-ı Sıhhat**” parçasında, sıhhatli olmanın öneminden, servetin, saadetin ve diğer her şeyin sağlıktan sonra geldiğinden bahsedilmektedir.(Doktor Şemseddin, Çocuklara Hıfz-ı Sıhhat, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni, s.178)

Çocuklara suya bakmadan içmemeleri gerektiğini öğütleyen “**İbret**” yazısında, bir çocuğun su içerken yuttuğu sülük nedeniyle hasta olduğu ve uzun uğraşlar sonucunda çocuğun eski sağlığına kavuştuğu anlatılmıştır.

(Hüsnü, Yaşar, İbret, Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kânûn-ı sâni 1340, s.278)

“**Mukaddime**” başlıklı yazı “Sıhhi Sütunlar” ana başlığı altında verilmiştir. Yazıda, vatanımızı düşmanlardan korumağa özen gösterdiğimiz kadar, vücudumuzu da mikroplardan korumak için mücadele etmememizin gerekliliği anlatılmıştır.

(Doktor Feridun Neşet, Mukaddime, Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, s.51-52)

Bir önceki yazının devamı niteliğini taşıyan “**Vücudumuz**” başlıklı yazıda, vücudun sadece etten ve kemikten oluşmadığı belirtilerek, karaciğerin, sinirlerin, beynin ve bağırsakların işlevleri hakkında bilgi verilmiştir.

(Doktor Feridun Neşet, Vücudumuz, Y.Y., Y.2, S.29, 22 Mart 1339, s.67-68)

“**Bebek**” adlı yazıda, bebeklerin doğduklarında, boylarının ve kilolarının yaklaşık ne kadar olduğu, göbek bağının ne işe yaradığı; bebeklerin dış çıkarma dönemlerindeki rahatsızlıkları ve bebeklerin beslenmeleri konularında bilgi verilmiştir.(Doktor Feridun Neşet, Bebek, Y.Y., Y.2, S.30, 29 Mart 1340, s.85-86)

Bir önceki konuyla bağlantılı olan **“Yavrunun Sıhhati”** başlıklı yazıda, bebeğin bulunduğu odanın havalandırılması gerektiği, bebeği kundaklamanın yanlış olduğu ve bebeklerin her gün ılık suyla yıkanmaları gerektiği anlatılmıştır.

(Doktor Feridun Neşet, Yavrunun Sıhhati, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.109-110)

“Çocuklarım” adlı yazı da önceki yazıların devamı niteliğindedir. Bebek ölümlerinin çoğunun nedeninin bağırsak iltihaplarının olduğu, bunun da yanlış beslenmeden kaynaklandığının belirtildiği yazıda, bebekler için en sağlıklı besinin anne sütü olduğu vurgulanmıştır.

(Doktor Feridun Neşet, Çocuklarım, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Mayıs 1340, s.354-355)

“Yeni Yol’un Sıhhat Sütunu” bölümünde, hiç hasta olmamak için yapılması gerekenler konusunda bilgi verilmiştir ve yapılması gerekenler yazıda maddeler halinde bulunmaktadır.

Bu maddelerden bazıları şunlardır:

- “Erken yatıp erken kalkılmalıdır.”
- “Her gün egzersiz yapılmalıdır.”
- “Mümkünse her sabah banyo yapılmalıdır.”
- “Çay ve kahveden mümkün olduğunca uzak durulmalıdır.”
- “Yemekten önce ve sonra eller mutlaka yıkanmalıdır.”
- “Sofraya aç oturulmalı ve aç kalkılmalıdır.”
- “Şişmanlamaktan kaçınılmalıdır.”
- “Terliyken su içilmemelidir.”
- “Sık sık çamaşır değiştirilmelidir.”
- “Haftada bir gün mutlaka dinlenilmelidir.”
- “Her zaman neşeli olunmaya çalışılmalıdır.”

(Kaya, Kemaddin, Sokullu Numune Mektebi Muallimlerinden, Yeni Yol’un Sıhhat Sütunu, Y.Y., Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrin-i sani 1340, s.402 / S.50, 13 Teşrin-i sani 1340, s.415 / S.51, 20 Teşrin-i sani 1340, sayfa numarası yok. / S.52, 27 Teşrin-i sani 1340, s.440)

“Temizlik” adlı yazıda, temizliğin tanımı yapıldıktan sonra, banyoya girmeden önce ve banyodan çıktıktan sonra yapılması gerekenler maddeler hâlinde verilmiştir. Bu maddelerden bazıları şunlardır :

...

- “Banyodan sonra soğuk havaya çıkılmamalıdır.”
- “Banyoya tok karınla girilmemelidir.”
- “Banyoda yirmi beş dakikadan fazla durulmamalıdır”

Bu maddelerin dışında yazıda, soğuk su ile yıkanmanın daha sağlıklı olduğu konusunda bilgi verilmiştir.

(Hekim Aksungur, Temizlik, Y.Y., Y.3, C.3, S.66, 5 Mart 1341, s.689 / S.69, 26 Mart 1341, s.735)

Vücudun bir vapor makinesine benzetildiği **“Gıda”** adlı parçada, sağlıklı olmanın ilk koşulunun beslenme olduğu belirtilerek, vücuda yaralı olan gıdalar hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca gıda seçiminin de çok önemli olduğu ifade edilmiştir.

(Hekim Aksungur, Gıda, Y.Y., Y.3, C.3, S.72, 16 Nisan 1341, s.786)

“Uykuda Ağırlık Basar mı?” başlığını taşıyan yazıda, uykuda ağırlık basması gibi bir durumun söz konusu olduğunu ve bu durumun da gerçek sebebinin, uyuyan kimsenin yatağa nefessiz kalacak şekilde uzanması ve yorganı üzerine çekmesi olduğu ve bunun da batılı doktorların yapmış oldukları araştırmalar sonucunda kanıtlandığı söylenmektedir.

(İmzasız, Uykuda Ağırlık Basar mı?, Y.3, C.4, S.82, 24 Temmuz 1341, s.937)

“Vücudumuzdaki Esrarengiz Beyaz Polisler” yazısında vücudumuzda bulunan akyuvarların görevi, çocuklara farklı bir dille anlatılmıştır. Akyuvarlar polisler, onların hapsettikleri mikroplar da mahkumlara benzetilmiştir. Polislerin mahkumlarla girdikleri mücadeleler de polislerin galip gelmeleri durumunda hastalığın geçeceği belirtilmektedir.

(İmzasız, Vücudumuzdaki Esrarengiz Beyaz Polisler, Y.Y., Y.3, C.5, S.98/2, 21 Kânûn-ı sâni 1341, s.1192)

Saç temizliğinin insana vereceği huzur ve güzelliğini anlatan **“Saçların Temizliği”** adlı yazıda, kız çocuklarının temiz ve düzenli olmaları gerektiği vurgulanarak, saçları devamlı taramak ve iki günde bir yıkamak gerektiği konusunda bilgi verilmiştir. Yazıda, saçları dağınık bırakmanın ve saçlarda kızgın maşa kullanmanın sakıncalı olduğuna da değinilmiştir.

(Sami, Seniha, Saçların Temizliği, Y.Y., Y.3, C.5, S.100/4, 18 Şubat 1341, s.1256)

İnsan vücudu, hastalıklar , sağlıklı olabilme konularını işleyen bu parçalarla çocuklar bu konularda bilgilendirilmeye çalışılmıştır. Mesela, dönemin en korkunç hastalıklarından olan verem hakkında ve hastalığın tedavisi hakkında okuyucular geniş oranda bilgi sahibi edilmişlerdir.

4.2.2. Spor Konularıyla İlgili Yazılar :

“**Akhisar’ da Cirit**” adlı parçada, eski Türk sporu olan cirit hakkında bilgi verilerek, bu sporun, Akhisar gençleri tarafından her cuma kırlara giderek oynadıkları ve böylece cirit sporunun yaşatılmasına katkıda buldukları anlatılmaktadır.

(İmzasız, Akhisar’ da Cirit, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, sayfa numarası yok.)

“**Spor**” başlıklı yazıda ,derginin ileriki sayılarında spor yazılarının yayımlanacağı, bunun için de okuyuculardan sporla ilgili yazılar göndermeleri istenmektedir.

(İmzasız, Spor, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.238)

Fatih Akşemseddin Mektebi ve Cendereli Mektebi takımları arasında oynanan maçı Fatih Akşemseddin Mektebi’ nin kazandığı “**Spor Müsabakası**” adlı yazıda anlatılmaktadır. Yazının devamında maçın ayrıntıları ve skoru hakkında da bilgi verilmiştir.

(İmzasız, Spor Müsabakası, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.239)

“**Balıkesir’de Spor**” yazısında, memleketin önemli takımlarından bir olan İdman Birliği futbolcularının tatillerini Balıkesir’de geçirecekleri haberi verilmiştir.

(Şekercizade İ.Hakkı, Balıkesir’de Spor, Y.Y., Y.1, S.20, 17 Kânûn-ı sâni 1340, s.268)

“**Balıkesir’de Spor**” başlığını taşıyan bir başka yazıda da, Balıkesir’de İdman Yurdu ve İdman Birliği takımlarının bulunduğu, bunların birbirleriyle çok iyi mücadele eden iki takım oldukları ifade edilmiştir.

(Şekercizade İ.Hakkı, Balıkesir’de Spor, Y.Y., Y.2, S.30, 29 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

“**Manisa’da Futbol Müsabakaları**” yazısında, Manisa Türk Ocağı ile İzmir Karşıyaka Altay İdman Yurdu arasında yapılan maçla ilgi ayrıntılı bilgiler bulunmaktadır. Manisa Türk Ocağı sporcuları ile İzmir Karşıyaka Altay İdman Yurdu arasındaki bu müsabakayı Altaylılar 3-0 kazanmışlardır.

(İmzasız, Manisa’da Futbol Müsabakası, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.116)

“**Kocaeli Yurdu**” yazısında, kulübün Bursa seyahatinin çok güzel geçtiği belirtilmiştir. Bursa İdman Yurdu sporcularının kendilerini çok iyi karşıladıkları anlatılmıştır. Daha sonra iki takım arasında oynanan futbol maçının berabere sonuçlandığı bildirilmiştir.

(Tuğrul, Tal’at, Kocaeli Yurdu, Y.Y., Y.2, S.37, 17 Mayıs 1340, s.209)

Eskişehir İdman Yurdu futbolcularının hem bayramlarını kutlamak hem de futbol oynamak için Adapazarı’na gittiklerinin anlatıldığı “**5 Mayıs Pazartesi Günü Maçı**” adlı yazıda, Adapazarı’nda çok iyi karşılandıkları, iki taraf arasında oynanan maçın 3-3 berabere bittiği belirtilmiştir.

(M.Can / Eskişehir /9 Mayıs 1340 / 5 Mayıs Pazartesi Günü Maçı, Y.Y., Y.2, S.38, 24 Mayıs 1340, s.223-224-225)

Gerçek sporcunun cesur ve fedakâr olması gerektiğinin belirtildiği “**Spor**” adlı yazıda, bir sporcu ve arkadaşlarının başlarından geçen bir olay anlatılmıştır. İngiliz sporcu Scott ve dört arkadaşının meşakkatli bir yolculuktan sonra güney kutbuna vardıklarında bir buz kütesinin tepesine dikilmiş Norveç bayrağını görünce oraya kendilerinden önce birilerinin geldiğini anladıkları belirtilmiştir. Bu zorlu yolculuktan sonra cesur ve fedakâr olan bu sporcular, burada hayata gözlerini

yummuşlardır.(Sırrı, Selim, Spor, Y.Y., Y.2, S.41, 9 Eylül 1340, s.272-273 / S.42, 18 Eylül 1340, s.288-289)

“Garip Bir Spor” başlıklı yazıda, Amerika’nın Florida eyaletindeki insanların bir kısmının yüzerken yorulduklarında bu sulara yaşayan ve ağırlıkları 200-300 kilogram olan kaplumbağaların üzerlerine çıkararak dinlendikleri, bir müddet bunlarla yüzdükleri anlatılmaktadır.

(İmzasız, Garip Bir Spor, Y.Y., Y.2, C.3, S.61, 29 Kânûn-ı sâni 1341, s.584)

“Çanakkale Orta Mektep Muhabirlerimizden” başlığını taşıyan yazıda, Çanakkale ‘nin futbol sahasında Türk Ocağıyla, Orta Mektep birinci takımları arasında heyecanlı bir maç yapıldığı ve Orta Mektep oyuncularının sıfıra karşı üç gol atarak ocaklıları mağlûp ettikleri anlatılmıştır.

(İmzasız, Çanakkale Orta Mektep Muhabirimizden, Y.Y., Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.794)

“Konya Sanai Mektebi Muhabirimizden” yazısında muhabir, okullarında bir spor yurdu kurulduğunu, yurdun gerek tesisi ve gerekse yaşaması için çok çalışan (Ali, Mustafa, Mahmut, Selahaddin ve Kudsi Efendi) kişilerin çalışmalarının takdire şayan olduğu belirtilmiştir. Sanai Mektebi’nin Muallim Mektebi ile yaptığı maçı, 1-0 Kazandığı haberi verilmiştir.

(Lütfi, Ömer, Konya Sanai Mektebi Muhabirimizden, Y.Y., Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.791)

“Avrupa’da Kış Sporları ve Eğlenceleri” yazısında, Avusturya, Almanya ve Kuzey ülkelerini gezen yazar, buradaki kış eğlenceleri ile ilgili izlenimlerini aktarır. Doğu ülkelerinde kış geldi zaman ya bir mangal kenarına ya da bir soba kenarına geçilip sohbet edildiğinden bahsedilir. Halbuki Avrupa’da bunun tam tersi olduğu, insanların “patinaj” denilen buz tutmuş meydanlarda dans ve eğlenceler tertip ettikleri; hatta dağlarda kızak yarışları yaptıkları ve bu yarışlarda birinci olanları ödüllendirdikleri anlatılır.

(M.Zeki, Avrupa’da Kış Sporları ve Eğlenceleri, Y.Y., Y.3, C.5, S.97/1, 7 Kânûn-ı sâni 1926, s.1173-1174)

“Tabiat Tetkiki” üst başlığı ile verilen **“Dağlarla Mücadele”** adlı yazı, dağcılık sporunu tanıtmak ve sevdirmek amacıyla yazılmıştır. Yazar, çağdaş dünya insanların kuvvetlerini denemek, cesaretlerini göstermek için dağa tırmandıklarını anlatır. Yazıyla ilgili olan iki resimde dağa tırmanan iki ayrı insan bulunmaktadır. Yazar, bu işin fotoğrafta görüldüğü kadar kolay olmadığını anlattıktan sonra, dağcılarının dağa nasıl tırmandığını, tırmanışta neyle mücadele ettiklerini ve tırmanmadan önce ekip olarak yaptıkları hazırlığı anlatır. Yazara göre iyi bir dağcının özellikleri cesaret, metanet ve güçtür.

(Bekir, Hüviyet, Dağlarla Mücadele, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1226-1227)

“Yeni Yol Kupası” başlığı altında verilen yazıda, İstanbul’da yeni Yol’un ilk mektep talebeleri arasında düzenleyeceği voleybol karşılaşması hakkında bilgi verilmiştir. Kazanan takımın Yeni Yol kupasıyla ödüllendirileceği ifade edilmiştir.

(İmzasız, Yeni Yol Kupası, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, s.1301)

Değişik sporlar hakkında bilgi veren yazıların da bulunduğu bu bölümde, genellikle okullardaki futbol maçları hakkında bilgi verilmiştir.

4.2.3. Genel Kültür Konusunda Bilgi Veren Yazılar:

Bu bölümde bulunan yazıların bir kısmı **“Şundan Bundan”** başlığı altında verilmiştir. Bu yazıların bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

En son icat edilen kurşunsuz silah ve tabanca hakkında bilgi verilen yazı da, bu silahlarda çıkararak etrafa yayılan bir çeşit gazın, hedefi sersem ederek; yere düşürdüğü anlatılmaktadır. Kahvenin en çok Yemen, Brezilya, Okyanusya ve Antil adalarında yetiştiği konusunda bilgi verilmektedir.

Dünya üzerinde bulunan altın ve gümüşün miktarının 850 milyar kuruş olduğunun tahmin edildiği tahmin edilmektedir.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.1, S.2, 1 Mart 1339, sayfa numarası yok.)

Orta boy bir filin kuvvetinin yüz kırk yedi adam kuvvetinde olduğu belirtilmiştir.

Kanada'dan İngiltere'ye senede seksen milyon liraya yakın peynir, yirmi altı milyon liralık sade yağ ihraç edildiği ifade edilir.

Londra'da bina yapmak için senede dokuz yüz milyon kadar kiremit kullanıldığı bildirilmiştir.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.1, S.3, 15 Mart 1339, s.47-48)

Hindistan'da bulunan nehirlerin bir kısmında altın parçaları bulunduğu belirtilmektedir.

İtalya'nın Venedik şehrinin seksen kadar küçük ada üzerine kurulu olduğu, bu adalardan köprülerle birbirine geçildiği ve sokaklarının kanal olup araba yerine kayık kullanıldığı anlatılmıştır.

Ganj Nehri kenarında bulunan kaplanların çok vahşi oldukları ve nehirde gezen sandallara bile saldırmak için hücum ettikleri bildirilmektedir.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.1, S.5, 1 Mayıs 1339, sayfa numarası yok.)

İstanbul'da bir yıl içinde otuz dokuz milyon kadar elma tüketildiği, bu elmaların da Anadolu'dan ve Rumeli'den geldiği konusunda bilgi verilmiştir.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.1, S.9, 15 Temmuz 1339, s.144)

Dünyanın en büyük saatinin Amerika'da olduğunun belirtildiği yazıda, bu saatin özellikleri hakkında bilgi verilmektedir. Geceleri ışıklandırılan saatin her yerden görüldüğü de verilen bilgiler arasındadır.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrin-i evvel 1339, sayfa numarası yok.)

Yazıda, çeşitli kaynaklardan edinilen bilgilere göre kadınların erkeklerden daha fazla yaşadıkları konusunda bilgi verildikten sonra, dünyada en uzun yaşayan kadının bir Fransız olduğu ve yüz yedi yaşında öldüğü belirtilmektedir.

Cava adasında, bir piton yılanının bir domuz yavrusunu yuttuğunun anlatıldığı yazı, resimlerle desteklenmiştir. Bu garip olay, Fransız asıllı bir siyahi tarafından görüntülenmiştir.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.1, S.16, 20 Kānûn-ı evvel 1339, s.226- 228)

Yazıda dünyanın en kalabalık şehirlerinin isimleri verilmiştir. Bunlar, Newyork, Londra, Paris, Tokyo, Berlin, Viyana gibi şehirlerdir. Bu listede bir milyondan fazla nüfusu bulunan İstanbul'un bulunmaması Avrupalıların Türklere olan düşmanlıklarına bağlanmaktadır.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kānûn-ı sâni 1340, s.281)

Almanya'nın Münih Kenti'nde bütün aletleri kâğıt olan bir saatin olduğuyla ilgili bilgi verildikten sonra Dünyanın en büyük bahçesinin Amerika'da bulunduğu bildirilmiştir.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.3, C.4, S.84, 20 Ağustos 1341, s.971)

En büyük çam ağacının, Japonya'da bulunduğunu belirten bu yazıda, ağacın 1250 yaşında olduğu, ağacın dallarının üç yüz tepecik meydana getirdiği konusunda da bilgi verilir.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.3, C.4, S.86, 16 Eylül 1341, s.1004)

“Yeni Yol’un Dünya Havadisleri” başlığı altında verilen yazılardan da bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

İngiltere’de her yıl bir haftanın fare öldürülmesine ayrıldığıнын ifade edildiği yazıda bu bir haftalık sürede bütün İngiltere halkının farelere karşı seferber oldukları ve bunun için yüz binlerce sterlin harcadığı haberi verilmiştir.

(İmzasız, Yeni Yol’un Dünya Havadisleri, Y.Y., Y.2, C.3, S.52, 27 Teşrîn-i sâni 1340, s.444)

Britanya’da tutulan bir kılıç balığının, 2565 kilogram ağırlığında ve 9 metre 30 santimetre uzunluğunda olduğu bilgisi verilir.(İmzasız, Yeni Yol’un Dünya Havadisleri, Y.Y., Y.2, C.3, S.55, 18 Kānûn-ı evvel 1340, s.498)

Yazıda, dünyanın en uzun boylu insanının bir Hintli olduğu ve boyunun üç buçuk metre olduğu bildirilmektedir.

(İmzasız, Yeni Yol’un Dünya Havadisleri, Y.Y., Y.2, C.3, S.58, 8 Kānûn-ı sâni 1340, s.546)

Filipin yerlilerinin maymunlar gibi ayak parmaklarıyla istediklerini tutabildiklerinin anlatıldığı yazıda, mesela mızıka çalarken notayı ayaklarıyla tuttıkları, onların bu becerilerinin örneği olarak verilmiştir.

Dünyada en uzun sakala sahip olan iki adamdan birinin sakalının uzunluğu 5 metre 60 santimetre, diğersinin 3 metre 60 santimetre olduğu bilgisi verilmiştir.

(İmzasız, Yeni Yol’un Dünya Havadisleri, Y.Y., Y.2, C.3, S.59, 15 Kānûn-ı sâni 1340, s.561)

Dünyanın en büyük lokomotifin Amerika’da bulunduğunu belirten yazıda, bu lokomotifin ağırlığının kırk beş bin kilogram olduğu ve beş bin yüz beygir gücünde olduğu bildirilmiştir.

Aynı başlık altında verilen diğers bir yazıda, Amerika’nın Washington şehrinde yaşayan bir kişiye iğne deliğinde mektup gönderildiği, bu mektubun uzunluğunun kırk dört kilometrelik olduğu ve mikroskop altında seksen defa büyüterek okunabildiği hakkında bilgi verilmiştir.

(İmzasız, Yeni Yol’un Dünya Havadisleri, Y.Y., Y.2, C.3, S.60, 22 Kānûn-ı sâni 1341, s.575)

Zürafaların, dünyadaki en uzun hayvanlar oldukları ifade edilen yazıda, boynu çok uzun olan bu hayvanların nasıl beslendikleri hakkında da çeşitli bilgiler bulunmaktadır.(İmzasız, Yeni Yol’un Dünya Havadisleri, Y.Y., Y.2, C.3, S.63, 12 Şubat 1341, s.626)

Dünyanın en büyük kraterinin Afrika’da olduğu bilgisi verildikten sonra, her memleketten çeşitli kibrit kutuları toplayarak bir müze yapmayı düşünen Miller adlı bir kişinin yapacak olduğu bu müzeyi memleketi Manchester’a armağan edeceği bildirilmiştir.

(İmzasız, Yeni Yol’un Dünya Havadisleri, Y.Y., Y.2, C.3, S.64, 19 Şubat 1341, s.640)

“Hayvanlarda Zekâ” adlı parçada, Rus bir doktorun köpeği, yemesi için verilen kemiklerin bir kısmını, daha sonra yemek üzere toprağa gömer ve çok acıktığında bu kemikleri çıkarıp yer.Yazıda, bir atın istirahat ve çalışma saatini bilerek ona göre kendini programladığından da bahsedilir.

(Safa, İsmail., Hayvanlarda Zekâ, Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.201)

“Çayın Felaketi” başlıklı yazıda, çayın faydalı bir içecek olmadığı, bir çok hilebaz insanın çay posalarını kurutup boyayarak tekrar pazarladıkları ifade edildikten sonra ; çay yerine ihlamur içmenin daha yararlı olduğu vurgulanmaktadır.

(Hadi.T, Çayın Felaketi, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.214)

Maden kömürünün altın, bakır ve gümüşten farkının belirtildiği **“Dünyada Ne Kadar Maden Kömürü Vardır?”** adlı yazıda,dünyadaki maden kömürünün miktarı ve bu madenin yaklaşık olarak kaç yıl sonra tükeneceği hakkında bilgi verilmiştir.

(İmzasız, Dünyada Ne Kadar Maden Kömürü Vardır?, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.216)

Amsterdam hayvanat bahçesinde demir kafes içinde beslenen Malezyalı bir orangutan hakkında bilgi verilen **“Menfi Bir İhtiyar”** başlığını taşıyan yazıda, bu hayvanın hayvanat bahçesine Malezyalı’ların reisi tarafından hediye edildi bilgisi de bulunmaktadır.

(İmzasız, Menfi Bir İhtiyar, Y.Y., Y.2, S.35, 3 Mayıs 1340, s.171)

“Yamyamlar Memleketinde” yazısında, yamyamların insan etlerini nasıl yedikleri hakkında bilgi verildikten sonra, insan eti yemek için birbirleriyle savaştıkları ve bu savaş sonucunda esir aldıkları insanları parçalayarak etlerini yedikleri anlatılmıştır.

(Kaya Kemaleddin, Yamyamlar Memleketinde, Y.Y., Y.2, S.38, 24 Mayıs 1340, s.215- 216)

Amerikalıların tuhaf insanlar, Amerika'nın da harikalar memleketi olduğunun vurgulandığı **“Amerika'da”** parçasında, Florida eyaletinde bulunan on kilometre uzunluğundaki köprüden bahsedilmiştir.

(İmzasız, Amerika'da, Y.Y., Y.2, S.42, 18 Eylül 1340, sayfa numarası yok.)

“Yeni Keşfiyat” adlı yazıda,Mısır prenseslerinden Fatma Hanım'ın oğlu Türk sporcularından Celâleddin Bey'in imal ettiği, saatte üç yüz kilometre giden sekiz silindirli bir otomobilden bahsedilmiştir.

(İmzasız, Yeni Keşfiyat, Y.Y., Y.2, S.47, 23 Teşrîn-i evvel 1340, sayfa numarası yok.)

Çin'de yetiştirilen ve tanelerinden inek sütüne benzer bir çeşit maddenin çıkartıldığı Zoja adlı bitki hakkında bilgi verilen **“Zoja”** başlıklı yazıda bu bitkinin Afrika, Kanada da yetiştirildiği belirtilir.

(İmzasız, Zoja, Y.Y., Y.2, S.48, 30 Teşrîn-i evvel 1340, sayfa numarası yok.)

“Musiki ve Hayvanlar” adlı yazıda, musikinin hayvanlar üzerindeki etkisi konu edilmiştir.Yazının devamında musikiden etkilenen hayvanlar arasında aslan, kaplan ve geyiklerin sayılabileceği belirtilir. Yazı çeşitli hayvan resimleriyle desteklenmiştir.

(Kenan,Y, Musiki ve Hayvanlar, Y.Y., Y.2, C.3, S.53, 4 Kânûn-ı evvel 1340, s.447-458)

Gökteki yıldızların göründüklerinden çok daha büyük olduklarının, aradaki mesafenin uzaklığından dolayı küçük göründüklerinin ifade edildiği **“İkinci Kamer”**

adlı yazıda, ikinci bir ayın varlığından söz edilmektedir. Bu ikinci ayın, Almanya'nın Hamburg rasathanesindeki bilim adamları tarafından bulunduğu hakkında bilgi verilmiştir.

(Gündüz, İkinci Kamer, Y.Y., Y.2, C.3, S.60, 22 Kânûn-ı sâni 1341, s.572-573)

Hayvanların oynadığı filmlerin daha fazla ilgi gördüğü **“Dört Ayaklı Artistler”** parçasında anlatılmıştır. Bu yüzden, çok yakın bir zamanda insanlarla hayvanlar arasında bir rekabetin başlayacağı bilgisi verilmiştir.

(İmzasız, Dört Ayaklı Artistler, Y.Y., Y.2, C.3, S.61, 29 Kânûn-ı sâni, s.588)

“Azamızdan Hangisi Evvela Uyur?” başlıklı yazıda, göz kapaklarının uykunun öncüsü olduğu, daha sonra sırasıyla burnun, kulakların ve ellerin uykuya daldığı ifade edilmiştir.

(İmzasız, Azamızdan Hangisi Evvela Uyur?, Y.Y., Y.3, C.3, S.68, 19 Mart 1341, s.716)

“Garip Bir Ağaç” adlı yazıda, Madakaskar adasında , çıplak gövdesinde sadece yirmi dört yaprağın bulunduğu, uzunluğu iki buçuk metre, genişliği bir metre seksen santimetre olan ağaç hakkında bilgi verilmiştir.

(İmzasız, Garip Bir Ağaç, Y.Y., Y.3, C.3, S.68, 19 Mart 1341, s.716)

Bazı kuşların gökyüzünde kaç metre yüksekliğe kadar çıkabildikleriyle ilgili bilgi veren **“Kuşlar Ne Kadar Yükseksebilir?”** başlığını taşıyan yazıda, bir akbabanın yedi bin metre, kartalın beş bin yüz metre, çaylağın dört bin yüz metre yüksekliğe kadar çıkabildikleri anlatılmıştır.

(İmzasız, Kuşlar Ne Kadar Yükseksebilir?, Y.Y., Y.3, C.3, S.71, 9 Nisan 1341, s.764)

“Dünyanın En Büyük Matbaası” parçasında, Berlin hükûmet matbaasının dünyanın en büyük matbaası olduğu, içinde bin iki yüz kişinin çalıştığı ve iki yüz elli altı makinenin bulunduğu belirtilmiştir.

(İmzasız, Dünyanın En Büyük Matbaası, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1017)

“Fenni Musahabe” parçasında, ilk lokomotifin 1825’te İngiltere’de yapıldığı ve iki sene sonra Fransa’nın Lion şehrinde faaliyete başladığı anlatılmıştır. Aynı yazıda Avrupa’dan çıkan bir otomobil kervanının doğuyu, Afrika’yı ve Nijer’i dolaşarak, buralardaki deve kervanlarını tarihe gömdüğü bilgisi verilmektedir. (İmzasız, Fenni Musahabe, Y.Y., Y.3, C.4, S.96, 24 Kânûn-ı evvel 1431, s.1163)

“Bir Sene Zarfında Ne İşler Gördüm?” adlı yazıda, bir insanın yılda ne kadar uyuduğu, ne kadar yemek yediği, su içtiği; ne kadar yazı yazdığı, ne kadar konuştuğu, ne kadar yürüdüğü konuları hakkında bilgi verilmektedir. Yazı sekiz adet resimle desteklenmiştir.

(İmzasız, Bir Sene Zarfında Ne İşler Gördüm?, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1231)

“Hayvanlar Yavrularını Nasıl Taşırlar?” başlıklı yazıda, bir çok hayvanın yavrularını nasıl taşıdıkları konusunda bilgi verilmiştir. Maymunların, insanlar gibi kollarında taşıdıkları, kangurunun göğsündeki doğal kesede taşıdığı, yarasa ve gelinciğin göğsünde taşıdığı belirtilmiştir. Bir çok hayvan resmiyle süslenen yazıda ayrıca, yunus balıklarının yavrularını ağızlarının içinde besleyip büyüttükleri ve yine bir çok zehirli yılanın yavrularını ağızlarının içinde barındırdıkları gibi ilginç bilgiler verilmiştir.

(K., A., Hayvanlar Yavrularını Nasıl Taşırlar?, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/ 7, 1 Nisan 1926, s.1292)

“Çayın Vücutumuza Faydası Var mıdır?” başlığı altında, çayın yetiştirilmesi, yapraklarının toplanması, ve fırınlanması gibi konularda bilgi verilmiştir. Çayın tok karınla içildiğinde hazmı kolaylaştırdığı, aç karınla içildiğinde ise mideye ve sinirlere zararlı olduğu bildirilmiştir. Yazının devamında çayı en iyi demleme şekilleri anlatılmıştır.

(Hulûsi Bey, Beylerbeyi 26’ıncı Mektep Müdürü, Çayın Vücutumuza Faydası Var mıdır?, Y.Y., Y.4, C.5, S.105/9, 29 Nisan 1926, s.1329-1330)

Çok değişik konulardaki yazılardan oluşan bu bölümde verilen bilgilerle okuyucuların genel kültürlerinin gelişmesi ve dünyadaki bir çok yer, insan, hayvan ve nesne hakkında bilgi sahibi olmaları amaçlanmıştır.

4.2.4. Çeşitli Hayvanlar ve Özellikleri Hakkında Bilgi Veren Yazılar :

“**Köstebek**” adlı yazıda, köstebeğin fiziksel özellikleriyle ilgili bilgi verildikten sonra, köstebeğin yeraltında iki yuvası olduğu anlatılmıştır. Ayrıca her türlü mahsule çok zararı dokunan köstebeği öldürmek için bir takım yollardan bahsedilmiştir.

(Ormancı, Köstebek, Y.Y., Y.1, S.2, 01 Mart 1339, s.31-32)

Kedinin tabiatı, şekli ve sertliği bakımından aslana benzediğinin belirtildiği “**Kedi** ‘’ başlıklı yazıda, kedilerin biri bahar, diğeri yaz olmak üzere yılda iki defa yavruladıkları, yavrularını karınlarında elli beş gün taşıdıkları ve çoğunlukla dört beş yavru çıkardıkları konusunda bilgi verilmiştir. Bunun dışında, ülkemizdeki Van kedilerinin özelliklerinden ve dünyanın diğer ülkelerindeki kedilerden de bahsedilmiştir.

(İmzasız, Kedi, Y.Y., Y.1, S.7, 01 Haziran 1339, s.109-110)

“**Çin’de Kartal Avı**” yazısında, Çin’de her sene ağustos ve eylül aylarına doğru kartal avının yapıldığından, her sene düzenlenen bu kartal avının eski bir adet olduğundan ve kartal avının inceliklerinden bahsedilmektedir.

(İmzasız, Çin’de Kartal Avı, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.162)

Hayvanlar âleminde en kuvvetli hayvanın aslan olduğunu belirten “**Aslanlar**” adlı yazıda, bu hayvanların en çok çöllerde yaşadıkları, Afrika Arabistan ve Hindistan’da çok vahşi aslanlar olduğu anlatılıyor.

(İmzasız, Aslanlar, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşîn-i sâni 1339, s.168)

Hindistan’da insanların kaplanlar tarafından telef edildiği hakkında bilgi veren “**Hindistan’da Kaplanlar**” başlığını taşıyan yazıda, bu oranın 1891 yılında

önceki senelere göre daha da arttığı belirtilmektedir. Ayrıca yazıda Hindistan hükûmetinin bu konudaki tedbirleriyle ilgili bilgiler bulunmaktadır.

(Cengiz. Süleyman, Hindistan’da Kaplanlar, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.168)

“**Vahşi Öküzler**” yazısında, Amerika’nın dağlarında yaşayan vahşi öküzleri Avrupa öküzlerinden ayıran özellikler hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca yazıda bu öküzlerin Amerika’da yaşayan hayvanların en vahşisi olduğu belirtilmektedir. (Kemal, Osman, Vahşi Öküzler, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.178-179)

İneklerin fiziksel özellikleri, beslenmeleri ve süt verimleri hakkında bilgi veren “**İnek**” başlıklı yazıda, iyi bir ineğin yılda altı bin okka süt vermesi gerektiği belirtilmektedir. Çocuklara bu hayvanlara vurmamaları, dövmemeleri öğütlenmekte, aksi halde sütlerinin çekileceği ifade edilmektedir.

(Hayrullah, İnek, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.186)

“**Geyik**” adlı yazıda, geyiklerin su kenarlarında, serin yaylalarda ve oldukça sessiz yerlerde dolaşmaktan hoşlandıkları, belirli dönemlerde boynuzlarının yenildiği, yaşlarının boynuzlarına bakılarak hesaplandığı anlatılmaktadır.

(Hayrullah. M, Geyik, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.189)

Kaplumbağaların fiziksel özelliklerinin yanı sıra çeşitleri hakkında da bilgi verilen “**Kaplumbağalar**” adlı yazıda kara, deniz, bataklık ve nehir kaplumbağalarının özellikleriyle ilgili ayrıntılı bilgiler verilmektedir.

(Fahri, Ahmet, Kaplumbağalar, Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.201-202)

Yarasaların hem dört ayaklı hayvan türüne hem de kuş cinsine ait olduğunun belirtildiği “**Yarasa**” başlığını taşıyan yazıda, yarasaların yaşadıkları yerler ve yaşamları hakkında bilgi verilmektedir.

(M., Münirullah, Yarasa, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.214)

“**Misk Kedisi**” adlı parçada, sıcak memleketlerde ve özellikle Afrika’nın bazı bölgelerinde yaşayan misk kedisinin fiziksel görünüşü hakkında bilgi verilmektedir. Parçalayıcı bir hayvan olduğu, timsahları bile parçalayabilecekleri belirtilmektedir. Bu kedilerin biraz daha büyüklerinin İspanya ve Fransa’nın güneyinde yaşadıkları bildirilmektedir.

(Hocanız Zeki, Misk Kedisi, Y.Y., Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.226)

“**Gergedan**” başlıklı yazıda, vahşi ve korkunç bir hayvan olan gergedanın fiziki özellikleri ve beslenme şekli hakkında bilgi verilmiştir. Ormanların sık yerlerinde, bataklıklarda ve nehir kenarlarında bulunmaktan hoşlanan bu hayvanlar en çok Hindistan’da ve sıcak Asya ülkelerine yaşarlar.

(İmzasız, Gergedan, Y.Y., Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.251)

Zehirli hayvanlardan biri olan akrebin en değişik türlerinin Afrika’da ve Hindistan’da bulunduğu belirtildiği “**Akrep**” yazısında bu hayvanların fiziki özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu akreplerin bir kısmının sokması halinde şiddetli hastalıklara sebep oldukları bildirilir.

(Eşya Hocası, Akrep, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.263)

Güvercinlerin ne kadar sürede kaç tane yumurtladıklarının, yavrularını nasıl büyüttüklerinin anlatıldığı “**Posta Güvercini**” adlı yazıda, bir posta memurunun şifreli bir mektubun sırrını düşmana ihbar edebileceği; fakat güvercinin kesinlikle böyle bir şey yapmayacağı belirtilmiştir.

(Bahri, İlyas, Posta Güvercini, Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kânûn-ı sâni 1340, s.282-283)

“**Ren Geyikleri**” başlığını taşıyan yazıda, kuzey halkının en kıymetli varlıkları olan geyiklerin, çok soğuk havalara dayanabildikleri gibi çok sıcak havalara da dayanabildikleri konusunda bilgi verildikten sonra, en önemli vasıta araçlarından olan renlerin etinden, sütünden, derisinden ve boynuzlarından yararlanıldığı da belirtilmektedir.

(Reşid, Harun-ül, Ren Geyikleri, Y.Y., Y.2, S.31, 05 Nisan 1340, s.98-99)

Yılan balıklarının her yıl yumurtlamak için Amerika civarındaki adalara gidip yumurtladıktan sonra Avrupa'ya geri döndüklerinin anlatıldığı **“Yılan Balıkları”** yazısında, yılan balıklarının yavruları hakkında da bilgi verilmiştir.
(İmzasız, Yılan Balıkları, Y.Y., Y.2, S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340)

“Karıncalar Dünyasında Bir Seyahat” yazısında, karınca yuvalarının tertibat itibariyle insanların saraylarından daha mükemmel olduğu, karıncaların burunlarını birbirlerine sürterek konuştukları anlatılmaktadır. Karıncaların kendi içlerinde belirli sınıflara ayrıldıkları, bunlarda en dikkat çekici olanların asker karıncalar oldukları ve bunlarla ilgili özellikler anlatılmaktadır.
(Kenan, Y., Karıncalar Dünyasında Bir Seyahat, Y.Y., Y.2, C.3, S.59, 15 Kânûn-ı sâni 1340, s.552-553)

“Kuduz Böceği” yazısında, yazın bir takım ağaçların yapraklarında görülen kabarcıkları kuduz böceklerinin yaptığı belirtilmiştir. Yazıda ayrıca kuduz böceklerinin fiziksel özellikleri ve faaliyetleri hakkında da bilgi bulunmaktadır.
(Açbırak, Kuduz Böceği, Y.Y., Y.2, C.3, S.62, 05 Şubat 1341, sayfa numarası yok.)

“Yılan Balıkları” başlıklı bir başka yazıda, yılan balıklarının iki kısma ayrıldıkları belirtilmektedir. Bunlardan bir kısmının tatlı sularda, bir kısmının da deniz suyunda yaşadıkları bildirilmiştir. Bununla birlikte yılan balıklarının her sene hasıl olan yumurta sayılarının on beş milyondan fazla olduğu ifade edilmiştir.
(Açbırak, Yılan Balıkları, Y.Y., Y.2, C.3, S.63, 12 Şubat 1341, s.622-623)

“Papağan” adlı yazıda, papağanların tırmanarak ağaçlara çıkan ve gezen kuşların cinsinden oldukları, fiziksel özellikleri, konuşma yetileri, renkleri hakkında bilgi verilerek vatanlarının sıcak memleket ormanları olduğu belirtilmiştir.
(İmzasız, Papağan, Y.Y., Y.3, C.3, S.65, 26 Nisan 1341, s.657)

“Bal Arıları” yazısında, bir arının yüz kırk dört dirhem bal yapabilmesi için iki buçuk milyon çiçeğe konması gerektiği, bundan yola çıkılarak bu hayvanların

çalışma oranlarının, bir insanın hiç dinlenmemek şartıyla durmadan çalışmasından yüzde doksan dokuz fazla olduğu anlatılmaktadır.

(İmzasız, Bal Arıları, Y.Y., Y.3, C.3, S.66, 05 Mart 1341, s.681)

“**Deniz Aygırı**” adlı bu yazıda, deniz aygırlarının suda yaşayan hayvanların en garibi oldukları ve bu hayvanların fiziksel özellikleri hakkında bilgi verilmiştir.

(İmzasız, Deniz Aygırı, Y.Y., Y.3, C.3, S.68, 19 Mart 1341, s.715-716)

“**Cennet Kuşu**” başlığını taşıyan yazıda, kuşun dış görünüşü hakkında bilgi verildikten sonra Okyanusya adalarında ve insan ayağı değmemiş büyük ormanlarda yaşadığı; tahıl, meyve ve böceklerle beslendiği ve sesinin olmadığı bildirilmiştir.

(İmzasız, Cennet Kuşu, Y.Y., Y.3, C.3, S.69, 26 Mart 1341, s.730)

Dünyada üçüncü büyük kuş olan saka kuşunun fiziksel özellikleri hakkında bilgi verilen “**Saka Kuşu**” yazısında, sıcak iklimlerden hoşlanan saka kuşunun, kaz, kuğu ve ördek gibi zor yürüdüğü fakat yine onlar gibi çok iyi yüzdüğü bildirilmiştir.

(İmzasız, Saka Kuşu, Y.Y., Y.3, C.3, S.71, 9 Nisan 1341, s.763)

“**Tavus Kuşu**” adlı yazıda, Tavus kuşlarının dış görünüşleri hakkında bilgi verilerek, bu hayvanların en dikkat çekici yerlerinin kuyrukları olduğu; erkeğin süslü, dişinin sade olduğu bildirilmiştir. Genellikle Hindistan çevresinde bulunan bu kuşların beslenme şekillerinin diğer kuşlarla aynı olduğu belirtilmiştir.

(İmzasız, Tavus Kuşu, Y.Y., Y.3, C.3, S.72, 16 Nisan 1341, s.779)

Soğuk havalardan hoşlanan tavşanın çok korkak bir hayvan olduğunun anlatıldığı “**Tavşan**” başlıklı yazıda, tavşanların düşmanlarının yalnız insanlar olmadığı, küçük veya büyük yırtıcı hayvanların da tavşanların en büyük düşmanları olduğu belirtilmiştir. Yazının devamında ağaç kabukları ve her türlü sebzeyle beslenen tavşanın fiziksel özellikleri hakkında da bilgi verilmiştir.

(İmzasız, Tavşan, Y.Y., Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.795)

Kuşların en büyüğü olup, asla uçamayan devekuşunu tanıtan **“Devekuşu”** adlı yazıda, devekuşunun fiziksel özelliklerinden, nelerle beslendiğinden (at, çakıl taşı, odun parçası, demir, alçı...), nerelerde yaşadığından (Afrika, Arabistan) bahseder. Ayrıca, çok kuvvetli olduğu ve çok hızlı koştuğu da anlatılmaktadır.
(İmzasız, Devekuşu, Y.Y., Y.3, C.4, S.74, 30 Nisan 1341, s.813)

“Büyük Antimak Kelebeği” başlıklı yazıda, resimler eşliğinde bu kelebek hakkında bilgi verilmektedir.Batı Afrika’da yaşayan bu kelebek, çok iri ve vücudu siyahlı grili beneklerle kaplıdır. Yazıda bu kelebeğin kanatlarının uzunluğunun yirmi bir santimetre olduğu ifade edilmektedir.
(İmzasız, Büyük Antimak Kelebeği, Y.Y., Y.3, C.4, S.75, 7 Mayıs 1341, s.825)

Gergedanın özelliklerinin anlatıldığı **“Gergedan”** yazısında, filden sonra yeryüzünün en kuvvetli, vahşi ve çirkin hayvanı olduğu belirtilir. Vücudu ayrıntılarıyla anlatıldıktan sonra, beslenme şekli hakkında ve yaşadığı yerler hakkında bilgi verilir.
(İmzasız, Gergedan, Y.Y., Y.3, C.4, S.76, 14 Mayıs 1341, s.845)

“Çakır Kuşu” başlığını taşıyan yazıda, serçegillerden olan Çakır Kuşu’nun özellikleri anlatılır. Bu kuş, daima seyahat eden, insanları seven, tek veya çift olarak dolaşan, tehlike anında bile yavrularını bırakıp gitmeyen sevimli bir kuştur.
(İmzasız, Çakır Kuşu, Y.Y., Y.3, C.4, S.77, 12 Mayıs 1341, s.858)

“Muhacir Kuşlar” yazısında, kırlangıç, leylek gibi bazı kuşların mevsim değişiklikleri ile beraber yer değiştirdikleri konusunda bilgi verilen yazıda bu kuşlar ilgili yapılan araştırmalara da yer verilmiştir. Avrupalı bilim adamları göçmen kuşların bu göçleri esnasında hangi güzergâhları kullandığını tespit edebilmek için, çeşitli çalışmalar yapmışlardır. İlk önce kuş istasyonları yapılmıştır. Sonra kuşların ayaklarına halka takılıp, üzerlerine halkanın takıldığı, istasyonun ismi yazılmıştır. Buradan hareketle hangi kuşun nereden gelip nereye gittiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bununla beraber kuşların adetleri hakkında da tespit yapılmaya

çalışılmıştır.(Reşid, Harun-ül, Muhacir Kuşlar, Y.Y., Y.3, C.4, S.88, 1 Teşrîn-i evvel 1341, s.1031-1032)

“Gündüz Kelebeği” adlı yazıda, bu hayvanın özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu hayvan, parıldayan renklere sahip gayet güzel bir kelebektir. Yumurtalarını ağaçların çiçeklerine bırakır. Bu çiçeklerden yetişen meyvelerin içinden birtakım kurtlar çıkar. Bu kurtlar yumurtalardan çıkan kurtlardır. (İmzasız, Gündüz Kelebeği, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1227)

“Maymunlar” başlıklı yazıda, hayvanlar arasında insana en çok benzeyen, genellikle sıcak memleketlerin ormanlarında sürü hâlinde yaşayan maymunların türleri hakkında bilgi verilmiştir. (Hulûsi, Beylerbeyi 26. Mektep Müdîri, Maymunlar, Y.Y., Y.4, C.5, S.1295, 01 Nisan 1926, s.103/7)

Bir çok hayvanın bilinmeyen özellikleri hakkında bilgi veren bu yazılar, çocukların isimlerini bile duymadıkları bazı hayvanlar hakkında da bilgi sahibi olmalarını sağlamıştır.

4.2.5. Ülkemizin Çeşitli Şehirleri ve Kasabalarıyla İlgili Bilgi Veren Yazılar :

“Bolu’nun Manzarası” adlı yazıda, geniş bir ovaya hakim bir tepeye kurulmuş olan Bolu’nun dağlarından, tepelerinden, pınarlarından, yaylalarından, rengarenk çiçeklerinden, tertemiz havasından ve diğer güzelliklerinden bahsedilmektedir. (Tuğrul, T., Bolu’nun Manzarası, Y.Y., Y.1, S.3, 15 Mart 1339, s.41)

Ayvalık’ın denizinin güzelliğinin, nüfusu, iklimi ve bitki örtüsünün anlatıldığı **“Vatanımızın Zengin, Mağrur ve Zümrüt Bir Köşesi – Ayvalık”** başlığını taşıyan yazıda, Ayvalık adının körfezden çıkan Ayvadıs adı verilen midyeden geldiği de belirtilmiştir. 28 Mayıs 1335’te Yunan işgaline maruz kalan Ayvalık, 10 Eylül

1338’de işgalden kurtulmuştur.(İmzasız, Vatanımızın Zengin, Mağrur ve Zümrüt Bir Köşesi – Ayvalık, Y.Y., Y.2, S.41, 9 Eylül 1340, s.268-269)

“**Anadolu’nun Ortasında Tarihî Bir Şehir – Konya**” yazısında, bir dönem Selçuk Türkleri’nin başkenti olan Konya’nın, Irak, Suriye, İstanbul yolları üzerinde bulunmasından dolayı, büyük bir öneme sahip olduğu belirtilmiştir. Yazıda, Konya’nın iklimi, bitki örtüsü, geçim kaynakları ve nüfusu hakkında da bilgiler bulunmaktadır.

(İmzasız, Anadolu’nun Ortasında Tarihi Bir Şehir – Konya, Y.Y., Y.2, S.46, 16 Teşrîn-i evvel 1340, s.348-349)

Adapazarı’nın Kocaeli’ne bağlı gelişmiş bir kaza olduğunun belirtildiği “**Adapazarı**” adlı yazıda, yüzölçümü, nüfusu, geçim kaynakları ve iklimi hakkında bilgi verilmiştir. Yazının sonunda yörede kereste ticaretinin yaygın olduğu bildirilmiştir.

(İmzasız, Adapazarı, Y.Y., Y.2, C.3, S.50, 13 Teşrîn-i sâni 1340, s.412-413)

“**Yel Değirmeni – Akhisar**” adlı yazıda, Akhisar’ın özelliklerinden bahsedilerek, “Yel Değirmeni” adlı tepeden Akhisar’ın güzelliklerini izlemenin insana verebileceği haz anlatılmıştır.

(Akhisar Kız Mektebinden Melahat Hanım, Yel Değirmeni-Akhisar, Y.Y., Y.2, C.3, S.62, 5 Şubat 1341, s.603)

Sarıkamış’ın tanıtıldığı “**Sarıkamış**” başlıklı yazıda, Sarıkamış’ın kırk yıl Moskof’ların, üç yıl da Ermeni’lerin elinde kaldığından ve son Kafkas hareketinde Türk topraklarına dahil edildiğinde bahsedilmektedir. Bunun dışında Sarıkamış’a, ilkbahar ve sonbaharda çok fazla yağmur yağdığı, kışın ise ayrı bir güzelliğinin olduğu anlatılmıştır. Çok kar yağdığından ve çocukların kar yağarken çeşitli oyunlar oynadığından bahsedilmiştir. Sarıkamış manzaralı resimler, yazıya ayrı bir güzellik katmıştır.

(Muallim Mehmet Hâşim, Sarıkamış, Y.Y., Y.3, C.4, S.89, 5 Teşrîn-i sâni 1341, s.1052-1053)

Rize'nin doğal güzelliklerinden bahsedildiği **“Türkiye'nin İsviçre'si - Rize”** başlığını taşıyan yazıda, coğrafyası ve ikliminden dolayı İsviçre'ye benzediği belirtilmiştir. Yazıda, şehrin Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerindeki sosyal ve ekonomik durumu karşılaştırılır. Nahiye ve kazaları ile birlikte ticaret hayatı ile ilgili bilgilerin de verildiği yazıda Yetişen tarım ürünleri ve eğitim kurumları ile ilgili bilgiler de bulunmaktadır.

(Tevfik Bey, Kanlıca İlk Mektep Müdürü , Türkiye'nin İsviçre'si – Rize, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1232-1233)

“Şarkın Güzel ve Medeni Beldelerinden Oltu” adlı yazıda, Ardahan'a bağlı Oltu kasabası tanıtılmıştır. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Rusya sınırı olan Oltu'nun bir askerî karargâh gibi olduğu ve şehrin imarı, tarihî binaları, coğrafi özellikleri, yeraltı zenginlikleri ve Oltu insanının zeki ve çalışkanlığıyla ilgili bilgi verilmiştir.

(Muallim Mehmet Hâşim, Şarkın Güzel ve Medeni Beldelerinden Oltu, Y.Y., Y.3, C.5, S.100/4, 18 Şubat 1341, s.1246)

Bu bölümde okuyuculara, ülkemizin çeşitli şehirlerinin tarihi ve coğrafi özelliklerinin yanında bir çok bilgi verilmiştir. Bu sayede çocuklar yaşadıkları ülkenin şehirleri hakkında geniş bir bilgiye sahip olmuşlardır.

4.2.6. İzcilikle İlgili Bilgi Veren Yazılar :

“Güzel Havanın Zuhurunu Vaktinden Önce Anlamak” adlı parçada, havanın güzel olacağını, önceden anlayabilmek için, ipucu niteliğinde birkaç bilgi verilmiştir. Bu bilgilerden bazıları şunlardır:

“1 – Geceleyin hava açık ve yıldızlarla dolu, gök gayet berrak olur da sabahleyin güneş parlak doğar ve mevcut bulutlar gün batısına doğru süratle gittikleri görülürse, o gün hava güzel olur.”

“2 – Akşam üzeri güneş batarken grup noktasının etrafı kızılık peyda eder veyahut civarda bulunan bulutlarda bir kızılık mevcut olursa, ertesi gün hava berrak olacaktır.”

“3 – Ayın on üçüncü ve on beşinci gecelerinde ayın üzerindeki lekelerin gayet güzel görünmesi havanın güzelliğine delâlettir.”

Yazının tamamında bulunan maddeler toplam on beş tanedir.

(Muallim Dünder, Güzel Havanın Zuhurunu Vaktinden Önce Anlamak, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.173 / S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.190)

“**Nebatî Barometre**” adlı yazıda, bazı bitkilerin hava durumuyla ilgili ipucu verebildiği, bu bilgilerin de izcilere çok faydası olduğu ifade edildikten sonra, bu bitkilerle ilgili on iki maddelik bilgi verilmiştir. Bu maddelerde bazıları şunlardır:

- Acı marul çiçeği kapalı bulunduğu halde; yağmur
- Küçük kakhaha çiçeği kapalı bulunduğu halde; yağmur
- Beş parmak otu yaprakları kıvrık bir halde bulunursa; güzel hava olacağına işarettir.”

(Muallim Dünder, Nebatî Barometre, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.209)

“**Kara ve Deniz Rüzgârları**” başlığını taşıyan yazıda, sıcak memleketlerde gündüz denizden esen, akşamda karadan esen rüzgârların nasıl oluştukları ve bu rüzgârların sıcak memleketlerde yaşayan insanlar için, ne kadar önemli oldukları anlatılarak izcilere bu konuda bilgi verilmiştir.

(Muallim Dünder, Kara ve Deniz Rüzgârları, Y.Y., Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.225)

“**Kimyevî Barometre**” başlıklı yazıda izcilere kolaylık sağlayacağı düşünülen başka bir bilgi daha verilmektedir. Bir şişenin içine belirli yöntemlerle ispirtonun konması ve yine belirli yöntemlerle ispirtonun çıkartılmasının anlatıldığı yazıda, havanın değişmesine göre şişedeki ispirtonun alacağı şekiller yedi madde olarak verilmiştir. Bunlardan bazıları;

- Şişedeki ispirto gayet berrak, şeffaf olarak görünürse, havanın açık ve güzel olacağını gösterir.”
- “_Eğer ispirto şişenin dibinde donmuş gibi durursa, havada şiddetli soğuk olacağına delalettir.”

(Muallim Dünder, Kimyevî Barometre, Y.Y., Y.1, S.23, 5 Şubat 1340, s.311)

“**Bir Maden Nasıl Aranır?**” adlı yazıda, izcilere, bir taş parçasının maden olup olmadığını anlayabilmeleri için, bir takım ipucu niteliğinde bilgiler verilmiştir.

(İmzasız, Madenler Nasıl Aranır?, Y.Y., Y.3, C.3, S.66, 5 Mart 1341, s. İkinci Kapak)

“Yıldırımdan Nasıl Korunmalıdır?” yazısında izcilere yıldırım çarpmasından kendilerini koruyabilmeleri için, bir takım bilgiler verilmiştir. Yıldırımdan korunmak için tavsiye edilen yöntem, ağaç altına girmektir. Ama bu ağaçlar kayın, ak gürgen veya bunların dışında tüylü, kıllı ağaçların emniyetli olduğu bildirilmekte, tüysüz ve kılsız ağaçlardan sakınılması gerektiği belirtilmektedir. Tüylü ve yapraklı ağaçların doğal paratoner vazifesi gördüğü de yazıda belirtilenler arasındadır.

(İmzasız, Yıldırımdan Nasıl Korunmalıdır?, Y.Y., Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, s.705)

Güneş çarpmasının iki türe ayrıldığı belirtilen **“Güneş Nasıl Çarpar?”** adlı parçada, güneş çarpmasından korunmak için yapılması gerekenler de anlatılmıştır. İzciler, şemsiyesiz dolaşmamaları ve sıcak günlerde güneşin altında yürümemeleri konusunda uyarılmaktadır.

(İmzasız, Güneş Nasıl Çarpar?, Y.Y., Y.3, C.3, S.68, 19 Mart 1341, s.İkinci Kapak)

“Havanın Bozulacağını Nasıl Anlarız?” başlığını taşıyan yazıda havanın bozulacağını önceden anlayabilmek için, bir takım ipucu niteliğinde bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerden bazıları şunlardır:

“_ Güneş batarken kırmızımsı olursa, rüzgâra işarettir.”

“_ Ay kırmızı veya turuncu doğarsa, fırtınaya işarettir.”

“_ Ay ilk günlerinde çatal çatal görünürse, rüzgâr ve şiddetli yağmura işarettir.”

(İmzasız, Havanın Bozulacağını Nasıl Anlarız?, Y.Y., Y.3, C.3, S.71, 9 Nisan 1341, s.İkinci Kapak)

Küçük izcileri de düşünen Yeni Yol’un bu bölümünde izcilere kolaylık sağlayacak olan çok çeşitli bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgiler sayesinde izciler, kamp kurdukları yerlerde rahatça yaşayabilecekler ve olması muhtemel olan herhangi bir olumsuzluktan da uzak kalabileceklerdir.

4.2.7. Dünyanın Çeşitli Ülkeleri, Şehirleri ve Kültürleriyle İlgili Bilgi Veren Yazılar:

“**Londra**” adlı yazıda, sanatın, ticaretin, medeniyetin beşiği olarak tanıtılan şehrin yüzölçümü, iklimi, nüfusu ve doğal bitki örtüsü hakkında bilgi verilmiştir. Dünyanın en büyük ticaret limanı olan bu şehirdeki limanın iki bin gemi kapasiteli olduğu belirtildikten sonra, şehrin parklarından, sanat eserlerinden, mimarisinden ve doğal güzelliklerinden bahsedilmiştir.

(Coğrafya Hocası, Londra, Y.Y., Y.1, S.7, 1 Haziran 1339, s.106)

“**Rusya’da Kızakçılık**” parçasında, Rusya’nın kuzeyi genelde karla kaplı olduğu için, yöre halkının ulaşımını genelde kızakla sağlamak zorunda oldukları hakkında bilgi verilir. Önüne gelen herkesin kızak kaydıramadığı; ancak yeterlilik belgesi olanların kızaklarını kaydırabildikleri ifade edilir.

(İmzasız, Rusya’da Kızakçılık, Y.Y., Y.1, S.8, 15 Haziran 1339, s.121)

“**Japonya**” başlığını taşıyan yazıda, Doğu Asya’da bulunan bu ülkenin çok kısa bir sürede gelişmeye başladığı konusunda bilgi verilir. Japonya’nın coğrafi özellikleri anlatılır. Japonlar eğitime çok önem verdiği ve kısa bir sürede gelişmeye başlamalarında bunun etkisinin çok büyük olduğu vurgulanır.

(Kerameddin, Japonya, Y.Y., Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.222-223)

Kanalların ulaşımı kolaylaştıran, mesafeyi kısaltan yollar olduğunun ifade edildiği “**Panama Kanalı**” parçasında, Panama Kanalı’nın Amerika ve Fransa’nın ortak girişimleri sonucu açıldığı belirtildikten sonra, kanalın uzunluğu seksen bir kilometre olduğu bildirilmektedir. 1914’de tamamlanmış olan bu kanal iki milyar franka mal olmuştur.

(Demiray, Tahsin., Panama Kanalı, Y.Y., Y.2, S.33, 19 Nisan 1340, s.141-142)

Çin postasının tarihçesi hakkında bilgi veren “**Çinli Postacı**” adlı yazıda, Çin’deki postacıların çok büyük zorluklarla çalıştıklarından bahsedilmektedir. Yazının devamında Çinli postacının giyim kuşamı hakkında da bilgi verilmektedir.

(İmzasız, Çinli Postacı, Y.Y., Y.2, S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340, s.313)

“Lav Selleri Altında” başlıklı yazıda, Antil adalarındaki en güzel şehirlerden biri olan Saint Pier şehrinin 1902 yılında Pele dağının etrafa saçtığı lavların altında harap olduğu anlatılmaktadır. Yazıda hatıra defterinden alıntılar yapılmıştır.

(Kenan, Y., Lav Selleri Altında, Y.Y., Y.2, C.3, S.62, 5 Şubat 1341, s.606-607)

“Kongolular” parçasında, Kongoluların ölülerine en güzel elbiselerini giydirerek yakmaları anlatılmaktadır. Bu tuhaf cenaze merasiminin mecusilerden farkı, elbisenin her yanışında yenisinin giydirilmesidir. Ta ki etler kül olana kadar bu devam etmektedir. Daha sonra bu küller merasimle toprağa gömülür.

(İmzasız, Kongolular, Y.Y., Y.3, C.4, S.75, 7 Mayıs 1341, s.827)

“Eski Japonya’dan Birkaç Manzara” başlığını taşıyan yazıda, beş tane fotoğraf eşliğinde Japonya hakkında bilgiler verilmektedir. Japonlar’ın, Türkler, Mısırlılar, Araplar ve Romalılarla birlikte tarihin en ileri milletlerinden oldukları anlatılır.. Onların mimari tarzlarının “gotik” tarzı kadar kıymetli olduğu belirtilir. Daha önceleri pek bilinmeyen Japonya’nın 1900 yılından sonra Avrupa ile sıkı bir ilişkiye girdiği ve artık günümüzde bütün dünyanın tanıdığı ileri ve medeni bir millet olduğu bildirilir.

(İmzasız, Eski Japonya’dan Birkaç Manzara, Y.Y., Y.3, C.4, S.81, 9 Temmuz 1341, s.924-925)

“İtalya Menâzırından İntibalar” adlı yazıda, İtalya’nın insanları, evleri, köprüleri, adaları kısmen de olsa kesitler hâlinde verilmiştir. İki sayfayı kaplayan beş resim vardır. Örnek olarak;

- 1- Bir ihtiyar İtalyan Balıkçısı
- 2- Venedik Senjörünün Görünüşü
- 3- Pavan’da bir kulübe

(İmzasız, İtalya Menâzırından İntibalar, Y.Y., Y.3, C.4, S.82, 24 Temmuz 1341, s.940-941)

“**Çin Kızları**” başlıklı yazıda Çin kızlarının ayaklarının 20 yaşına kadar bir kabın içinde sıkıştırıldığı bu yüzden neredeyse sakat durumda olduklarından dışarı pek çıkamadıklarından bahsedilmektedir. Ayrıca Çin’deki evlenme geleneğini, nasıl kız istenildiğini ve düğünlerin nasıl yapıldığı anlatılır. İlginç adetlerden de bahsedilir. Yazının bulunduğu sayfada, “Çin’de fildişi satan bir kızın resmi” de vardır. (İmzasız, Çin Kızları, Y.Y., Y.3, C.4, S.84, 20 Ağustos 1341, s.969)

“**Pepular**” adlı parçada, Afrika’da Gine sahillerinde yaşayan Pepu kabilesi tanıtılmaktadır. Şekil olarak insanlar tarif edildikten sonra, çocuklarının doğumu ve isim konulması törenleri anlatılmıştır. Çocukların hurma yağıyla yıkanıp altı yaşında da yüzlerinin çizildiği anlatılır. Ölülerin yıkanıp bezlere sarıldığından, gömülme törenlerinden ve ölen kişi zengin ise mezarın üç gün açık bırakıldığından bahsedilmiştir. Yazıda bulunan resimlerin altında ay, gün ve yıl hesapları ile ilgili bilgiler ve kullandıkları diller anlatılmaktadır. (İmzasız, Pepular, Y.Y., Y.3, C.4, S.85, 9 Eylül 1341, s.987)

Tibet’in anlatıldığı “**Esrarengiz Belde’de Seyahat**” parçasında, Tibet’in sayısız gölleri olduğu için buraya “Göller Diyarı” da denildiğinden bahsedilmektedir. En büyük yerleşim merkezlerinin reislerinin oturduğu etrafı kayalarla çevrili olan bir kasaba olduğu bilgisi verilmiştir. Moğol ırkından olan halkın dini Budizm’dir. (İmzasız, Esrarengiz Belde’de Seyahat, Y.Y., Y.3, C.5, S.98/2, 21 Kanûn-ı Sâni 1341, s.1203)

“**Büyük Bahr-i Muhit Ortasında Uyanan ve Yükselen Bir Millet**” başlığını taşıyan yazıda, Büyük Okyanus ortasındaki adalar üzerinde yaşayan Japonların çalışkanlıkta rakiplerinin olmadığını belirtmiştir. Yazının diğer bölümlerinde, Japonya’daki volkanik dağlardan, ülkenin deprem kuşağı üzerinde bulunmasından, ülkede yetişen mahsullerden ve nüfusundan bahsedilmiştir. (İmzasız, Büyük Bahr-i Muhit Ortasında Uyanan ve Yükselen Bir Millet, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, s.1295)

“Gün Doğusunda Oturan Küçük İnsanların Garip Yaşayışları” yazısında, Japon kızlarının gelenek ve göreneklerine uygun olarak yaşadıkları, Başkent Tokyo’da genç kızların Avrupalılar gibi giyiniyor olmalarına karşın, Tokyo dışında diğer şehirlerde yaşayan genç kızların Japon geleneklerine uygun olarak giyindikleri anlatılmıştır. Japon kızlarının, eğitimleri, sanata olan ilgileri ve ticari ilişkilerdeki yerleri konusunda da bilgi verilmiştir.

(Hadi, Gün Doğusunda Oturan Küçük İnsanların Garip Yaşayışları, Y.Y., Y.4, C.5, S.110/ 14, 23 Teşrin-i evvel 1926, s.1405-1406)

Bu parçalar, dünyanın çeşitli ülkeleri, şehirleri ve kültürleri hakkında okuyuculara çeşitli bilgiler vermektedir. Bu bilgileri edinen okuyucular, bu ülkelerin kültürleriyle kendi ülkelerinin kültürlerini karşılaştırma imkanı bulurlar.

4.2.8. Fen Bilimleri, Tabiat ve Evren Konularında Bilgi Verem Yazılar :

“Ay’da Gece İle Gündüz” parçasında, Ay’daki gece gündüz süresinin dünyadakinden daha uzun olduğu belirtilmiştir. Ayda bir günün 708 saat 44 dakika ve 3 saniye olduğu, bunun 354 saatinin gece ve 354 saatinin de gündüz olduğu anlatılmıştır.

(İmzasız, Ay’da Gece ile Gündüz, Y.Y., Y.1, S.8, 15 Haziran 1339, s.116)

“Kimyager’in Mütaalası” başlıklı yazıda, genellikle sanayi alanında kullanılan fosforun önemli bir kimyasal madde olduğunun belirtildiği yazıda, orta boylu bir insanın vücudunda bulunan fosforun yarım milyon kibrit imâli için gereken fosforu karşılayacak kadar çok olduğu anlatılmaktadır.

(İmzasız, Kimyager’in Mütaalası, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.264)

Fennin bu günlere birçok zorluğu aşarak gelebildiğinin anlatıldığı **“Fen Ne Müşkülatlarla Bu Hâle Geldi”** adlı yazıda, bugün Avrupa’nın en medenî ülkelerinin bile zamanında fenle ilgili birçok aleti şeytan icadı diyerek parçaladıkları, “Dünya dönüyor,” diyen âlimi idama mahkûm ettikleri konusunda bilgiler

verilmektedir.(Reşid, Harun -ül., Fen Ne Müşkülâtlarla Bu Hâle Geldi, Y.Y., Y.2, S.29, 22 Mart 1340, s.66-67)

“**Merih Yıldızında İnsan Var mı ?**” başlığını taşıyan parçada, bazı bilim adamlarının Merih’te bir takım kanallar gördükleri ve bu kanalların da burada insanların yaşadığının işareti olduğu belirtilir. Yazıda, Merih’te az miktarda su ve havanın bulunduğu da bahsedilmiştir.

(İmzasız, Merih Yıldızında İnsan Var mı?, Y.Y., Y.2, S.41, 9 Eylül 1340, s.266-267)

Bir yıldızın kayma sebeplerinin anlatıldığı “**Semadan Düşen Taşlar**” adlı yazıda, yıldızların parlaklıklarının da nedenleri anlatılmaktadır.

(İmzasız, Semadan Düşen Taşlar, Y.Y., Y.2, C.3, S.52, 27 Teşrîn-i sâni 1340, sayfa numarası yok.)

Arşimed’in insanlık için yaptığı büyük buluşun anlatıldığı “**Arşimed ve Gemiler Nasıl ve Neden Yüzer?**” parçasında, Arşimed’in suyun kaldırma kuvvetini bulmasından sonra denizcilikteki gelişmeler hakkında bilgi verilmiştir.

(D.A., Arşimed ve Gemiler Nasıl ve Neden Yüzer?, Y.Y., Y.2, C.3, S.53, 4 Kânûn-ı evvel 1340, s.454)

Kâinatın nerelere kadar uzadığını hiç kimsenin izah edemediğinin anlatıldığı “**Namütenahi**”başlıklı yazıda, bir ışığın aydan, güneşten veya yıldızlardan bize ne kadar sürede ulaştığı hakkında da bilgiler verilmiştir.

(E.M., Namütenahi, Y.Y., Y.2, C.3, S.54, 11 Kânûn-ı evvel 1340, sayfa numarası yok.)

“**Merih Yıldızıyla Konuşabilecek miyiz?**” parçasında, Merih’te canlı olduğunu kabul eden bilim adamlarının onlarla iletişime geçebilmek için çalışmalar başlattıkları, bu konuyla ilgili bilhassa Amerikalı bilim adamlarının kayda değer çalışmalar yaptıkları belirtilmiştir.

(Y., Kenan, Merih Yıldızıyla Konuşabilecek miyiz?, Y.Y., Y.2, C.3, S.55, 18 Kânûn-ı evvel 1340, sayfa numarası yok.)

Yerçekimi kanunu ile ilgili bilgi verilen **“Cazibe-i Arziyye”** adlı yazıda, Newton’un ağaçtan düşen elmayı görerek, bu elmayı çeken kuvvetin ne olduğunu araştırıp bulduğu ve bu kuvvetin Cazibe-i Arziyye (Yerçekimi) olduğu anlatılmıştır. (İmzasız, Cazibe-i Arziyye, Y.Y., Y.2, C.3, S.60, 22 Kânûn-ı sâni 1341, sayfa numarası yok.)

“Kurbağa Nasıl Büyür?” adlı bu bölümde, hiç yazı kullanılmadan kurbağanın gelişme evrelerinin resimlerle anlatıldığı sayfanın tamamında on bir resim bulunmaktadır. (İmzasız, Kurbağa Nasıl Büyür?, Y.Y., Y.2, C.3, S.60, 22 Kânûn-ı sâni 1340, s.574)

“Elektrik Ziyası Altında Nebatat” parçasında, Amerikan âlimlerinden birinin sıcak ülkelerde yetişen bitkilerden bir kısmını elektrik ışığı ile soğuk yerlerde de yetiştirdiği anlatılmıştır. İki bitki arasında bir karşılaştırma yapıldığında, asıl vatanında yetişen bitkinin elektrik ışığıyla yetişen bitkinin yanında çok cılız kaldığı belirtilmiştir. (İmzasız, Elektrik Ziyası Altında Nebatat, Y.Y., Y.2, C.3, S.62, 5 Şubat 1341, s.601)

“Ay Dedemize Nasıl Gideriz?” başlığını taşıyan bu bölümde, Aya gitmek için, bir kısım bilim adamlarının çalışmalar yaptıkları, fakat ayı keşfedecek bir kuvvetin henüz mevcut olmadığı hakkında bilgi verilmiştir. (İmzasız, Ay Dedemize Nasıl Gidebileceğiz, Y.Y., Y.2, C.3, S.63, 12 Şubat 1341, sayfa numarası yok.)

“Alüminyumdan Gazete” adlı yazıda, medeniyet tarihinin tunç, altın ve demir devirlerine ek olarak bir de alüminyum devrinin görüleceği belirtilmektedir. Artık çevrede alüminyumdan yapılmış vapurlar, arabalar, tabaklar, çaydanlıklar vs. görünmeye başlayacağından bahsedilmektedir. Gelecekte bu madenin kâğıdın yerini alabileceği söylenmektedir. Çünkü kâğıttan daha ince bir şekilde işlenmeye başladığı belirtilmiştir.Yazı,Yeni Yol’un alüminyum sayılarının beklenebileceği belirtilerek

bitiriliyor.(İmzasız, Alüminyumdan Gazete, Y.Y., Y.3, C.4, S.77, 12 Mayıs 1341, s.853)

“Hamız Karbonlu Tramvay” başlıklı yazıda, tramvayların hareket etmesini sağlamak için, bu maddenin kullanıldığı anlatılır. Tramvaylar önceleri atla çekilirken, daha sonra elektrikle çalıştırılmaya başlanır. Bunun pahalıya mal olması sebebiyle vazgeçilerek başka maddeler denenir. Sonunda en ekonomik ve performansı yüksek olan “hamız” kullanılmaya başlanır.

(İmzasız, Hamız Karbonlu Tramvay, Y.Y., Y.3, C.4, S.78, 28 Mayıs 1341, s.872)

“Su Neden Ateşi Söndürür?” parçasında, suyun ateşi nasıl söndürdüğünü anlamak için, önce ateşi tanımak gerektiği, ateşte yanıcı ve yakıcı olmak üzere iki maddenin bulunduğu belirtilerek, havanın olmadığı yerde ateşin yanmayacağı ve suyu ateşe dökünce havanın buhar olmasından dolayı ateşin söndüğü anlatılır. Şayet ateş çok, su az olursa, ateşin içindeki iki maddeyi körükleyerek daha da çoğalmasını sağlar.

(İmzasız, Su Neden Ateşi Söndürür?, Y.Y., Y.3, C.4, S.79, 11 Haziran 1341, s.888)

“Bir sümüklü böceğin pehlivanlığı aslında bulunmaz,” sözüyle başlayan **“Sümüklü Böceğin Kuvveti”** başlıklı yazıda, Darwin ve bazı tabiatçıların yaptıkları araştırmaların sonucunda eşek arısı, karınca, örümcek gibi hayvanların insandan kuvvetli olduğunu gösterdikleri belirtilmiştir. Vücut ağırlıklarının kat kat fazlasını taşımalarının da bu gücün ispatı olduğu ifade edilmiştir. Sümüklü böceği bir demire bağlayan adamın anlattıklarından hareketle fikrini ispat ediyor. Sümüklü böceğin iki yüz altmış beş gram ağırlığındaki bir arabaya koşması ve onu çekmesi, kendinden otuz altı kat fazla ağırlığı bulunan yükü çekebilmesi ve dolayısı ile hayvanlar içinde en büyük pehlivan olması vurgulanmaktadır.

(İmzasız, Sümüklü Böceğin Kuvveti, Y.Y., Y.3, C.4, S.85, 9 Eylül 1341, s.985)

Çocukların derslerine de faydalı olan Yeni Yol’un bu bölümünde fen, tabiat ve evren konularında çeşitli sayıda bilgi verilmiştir. Böylece okuyucular hem bu

konularda bilgi sahibi olmuşlardır hem de öğrendikleri bu bilgileri derslerinde de kullanma imkânı bulmuşlardır.

4.2.9. Türk Büyükleri Hakkında Bilgi Veren Yazılar:

“Pamukçu Sarı Ali Bey” parçasında şımarıklığı, haylazlığı ve tembelliğiyle ün salmış olan Ali'nin çok zeki bir çocuk olduğunu bilen hocası, onunla tembelliği ve şımarıklığı bırakması konusunda konuşur. Hocasının konuşmasından çok etkilenen Ali, derhal tembelliği bırakıp çalışmaya başlar. O kadar çok çalışır ki mektebini birinci olarak bitirir. İptidai Mektebini bitiren Ali'yi babası Sultani Mektebine kaydettirir. Ali mektebin birinci sınıfını birincilikle bitirir. Yaz tatilinde okulun izci grubuyla dört beş günlük güzel bir seyahate çıkar. Sarı Ali, okulun diğer sınıflarını da başarılı bir şekilde geçtikten sonra birinci olarak Sultani Mektebinden mezun olur. İstanbul'da ticaret mektebinin en başarılı öğrencilerinden biri olan Ali, okulu bitirdikten sonra ailesinin yanına döner. Bu sırada Anadolu'da Millî Mücadele başlar. Sarı Ali vatan ve millet fedakârlarının arasına katılır. İstanbul'dan Anadolu'ya gelen Sarı Ali Bey, kurduğu küçük bir birlikle İnönü Savaşları'nda büyük başarılar kazanır ve böylece Niğbolu Kalesi kumandanı Doğan Bey'in oğlu olduğunu ispatlar. Sarı Ali Bey'in İnönü savaşlarında gösterdiği üstün başarılarından haberdar olan Mustafa Kemal, Ali Bey'e İstiklal madalyasını kendi elleriyle takar. Savaş bittikten sonra Ali Bey, yarım kalan eğitimini tamamlamak için, Almanya'ya gider. Cephelerdeki görevini tamamlayan Sarı Ali Bey, ailesinin yanına döner. Halk tarafından coşkuyla karşılanan Sarı Ali, annesinin boynuna sarılarak Rumlardan tarafından vahşice öldürülen dayısının öcünü fazlasıyla aldığını söyler. İki ay kadar ailesinin yanında kalan Ali Bey, İstanbul'a gitmek için yola çıkar. Yolda cepheden arkadaşlarıyla karşılaşır ve bir süre savaş günlerinden konuştuktan sonra ayrılır.

(Tuğrul, Nedim, Pamukçu Sarı Ali Bey, Y.Y., Y.1, S.7, 1 Haziran 1339, s.107-108 / S.8, 8 Haziran 1339, s.123-124 / S. 11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.166-167 / S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.179- 180 / S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.192 / S.24, 14 Şubat 1340, s.324 / S.25, 23 Şubat 1340, s.4)

“Galiçya Muharebeleri ve Cevdet Tepe Müdafî’ Abdülmecid Çavuş” başlıklı parçada, Cevdet Tepe’de tabur komutanı olarak görev yapan Abdülmecid Çavuş’un, Rusların cepheyi yakmış olmalarına rağmen, cepheyi terk etmemiş olması ve askerlerine de cepheyi terk etmemeleri emrini verdiği anlatılmaktadır.

(İmzasız, Galiçya Muharebeleri ve Cevdet Tepe Müdafî’ Abdülmecid Çavuş, Y.Y., Y.1, S.10, 22 Haziran 1339, s.146)

“Galiçya Muharebeleri ve 17 Eylül 1332 Kahramanı 1332 Kahramanı Zahir Çavuş” parçasında, Rus askerleri tarafından esir alınan Zahir Çavuş’un elinden silahı alınır. O yanındaki Macar bıçağıyla kendini tutan Rus askerini öldürür. Ama ne var ki karnı süngülerden paramparça olur. Bu halde, sürüne sürüne sınırimıza kadar gelir ve bizim topraklarımızda şehitlik mertebesine ulaşır.

(İmzasız, Galiçya Muharebeleri ve 17 Eylül 1332 Kahramanı Zahir Çavuş, Y.Y., Y.1, S.10, 22 Haziran 1339, s.146-147)

“Molla Hüsrev” adlı parçada, Sultan Mahmut zamanında kadılık yapmış çok önemli bir şahsiyet olan Molla Hüsrev’in, birçok kitap yazarak Türk ve İslam bilimine büyük hizmetler etmiş olduğundan bahsedilir. Yazının sonunda Molla Hüsrev’in mezarının Bursa’da olduğu bildirilir.

(Tuğrul, Nedim., Molla Hüsrev, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.160-161)

“Akhisarlı Şeyhülislam Vasaf Efendizâde Mehmet Esad Efendi” adlı yazıda, şair ve yazar olan Mehmet Esad Efendi’nin çeşitli mevkilerde çalıştıktan sonra Şeyhülislam olmasından ve meziyetlerinden bahsedilmektedir.

(İmzasız, Akhisarlı Şeyhülislam Vasaf Efendizâde Mehmet Esad Efendi, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.177)

“Büyük Şehit Miralay Nazım Bey” başlığını taşıyan yazıda, Yunanlıların İzmir’i işgal ettikten sonra Aydın efeleriyle birlikte vatanın bağımsızlığı için mücadele eden Nazım Bey’in, İnönü savaşlarında da büyük kahramanlıklar gösterdiği anlatılmıştır. İkinci İnönü savaşında ordusunun yenileceğini anlayan

Nazım Bey, ordusunun yenilmesini görmek yerine ölmeyi tercih edip düşman kurşunuyla şehitlik mertebesine ulaşmıştır.

(Tuğrul, Nedim., Büyük Şehit Miralay Nazım Bey, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrin-i sâni 1339, s.171-172)

“Akhisarlı Şeyhülislam Vasaf Abdullah Efendi” parçasında,Akhisar’ın en ünlü âlimlerinden ders aldıktan sonra İstanbul’a giden Vasaf Abdullah Efendi’nin müderrislik, kadılık, kazaskerlik ve şeyhülislamlık görevlerinde çalıştığı hakkında bilgi verilir. Birçok şiir ve yazıları bulunan Vasaf Efendi, şiirde “Abdi” ve “Vasaf” isimlerini kullanmıştır. Yazının sonunda çocukların bu büyük âlimi unutmamaları gerektiği vurgulanmaktadır.

(İmzasız, Akhisarlı Şeyhülislam Vasaf Abdullah Efendi, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrin-i sâni 1339, s.183)

“ Cezayirli Hasan Paşa” başlıklı parçada,Doğu Anadolu’da doğan Hasan Paşa’nın, İstanbullu bir aile tarafından evlat edinildiği ve iyi bir tahsil görmesinin sağlandığı ifade edilir. Tahsilinden sonra birçok tüccar gemisinde tayfa olarak çalışan Hasan Paşa’nın, Cezayir’de liman reisi olarak görev yaptıktan sonra tekrar ülkesine döndüğü ve Rus donanmasıyla Türk donanmasının Çeşme açıklarındaki muharebelerinde müthiş bir kahramanlık gösterdiği anlatılır.

(Muallim Ali Rıza, Cezayirli Hasan Paşa, Y.Y., Y.2, S.32, 12 Nisan 1340, s.126-127)

“Şehid Dünder Alp” adlı yazıda, Nedim Tuğrul, muallim Şehit Dünder Alp’in sekiz yaşındaki oğlu Nejat’ın Yeni Yol’a gönderdiği mektubu aynen yayımlar.Nejat, mektupta babasına gösterilen ilgi dolayısıyla teşekkür eder. Nedim Tuğrul’da bu mektup sebebiyle duygularını dile getirerek Nejat’a öğütlerde bulunur.

(Tuğrul, Nedim., Şehid Dünder Alp, Y.Y., Y.3, C.4, S.83, 6 Ağustos 1341, s.949)

“Türk Büyüklerinden Mehmet Ali Paşa” başlığını taşıyan parçada,Mehmet Ali Paşa’nın “Cihadiye” adlı düzenli orduyu kurmasını, eğitim faaliyetlerine verdiği önemi, ekonominin gelişmesi için Mısır’da yaptığı inkılapları, Vehhabi ve Mora

isyanlarında devlete yaptığı hizmetler anlatılır. Kanunlara saygılı birisi olan Mehmet Ali Paşa, çok sevdiği bir miralayın idamına bu saygıdan dolayı karışmaz.

(İmzasız, Türk Büyüklerinden Mehmet Ali Paşa, Y.Y., Y.3, C.4, S.93, 3 Kânûn-ı evvel 1341, s.1113)

“Türk Büyüklerinden Gazi Celâleddin Ekber” adlı yazıda, Gazi Ekber’in dört asır önce elli bir sene hakanlık yapmış ve kırk kadar milleti idare etmiş bir şahsiyet olduğu anlatılır. Küçük yaşta zamanın ilim ve fennini yutmuş olan Ekber’in, babasının ölümünden sonra hakan olduğu ve milletin başına geçtiği ifade edildikten sonra, yaptığı çalışmalar ve atılımlarla sadece Asya’da değil Avrupa’da da kendini tanıtan bir insan olduğu belirtilir.

(İmzasız, Türk Büyüklerinden Gazi Celâleddin Ekber, Y.Y., Y.3, C.4, S.94, 10 Kânûn-ı evvel 1341, s.1126)

Osmanlı Devleti döneminde çok ezilen Türk köylüsünün yaşadığı zorluklardan bahsedilen **“Büyük Paşamız Köylüler Arasında”** başlıklı yazıda, İsmet Paşa’nın Silifke’ye giderken köylülerle konuşmak, onların sıkıntılarını dinlemek ve onlarla iç içe olmak istediği için, karayolunu tercih etmiş olduğu bildirilmektedir.

(Tuğrul, Nedim., Büyük Paşamız Köylüler Arasında, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1926, s.İkinci ön kapak)

Kahramanlıklarıyla tanınan Türk büyükleri hakkında bilgi veren bu parçalarla, okuyucuların, adı geçen bu Türk büyüklerini kendilerine örnek almaları ve onları unutmamaları, her zaman hatırlamaları sağlanmıştır.

4.2.10. Eski Medeniyetlerle İlgili Yazılar :

“İskit Türkleri” yazısına göre, İskit Türk’ün kısaltılmışıdır. Başlarında Tomris adında kadın bir lider vardır. İskitler yabancıları hiç sevmezler ve fırsat buldukça onlarla savaşır. Yaptıkları her savaşı kurnazlıklarıyla kazanan İskitleri,

Makedonya Kralı Philippe hile ile bozar. Bozulan İskitler bir daha toparlanamazlar. Daha sonra Hun Türkleri'yle birleşerek Avrupa'yı çiğnerler.

(İmzasız, İskit Türkleri, Y.Y., Y.1, S.10, 29 Haziran 1339,s.147-148)

“**Avusturalya Ormanları**” parçasına göre, Avusturalya kıtası ilk keşfedildiği zamanlarda kimse rağbet etmezken, daha sonra madenlerinden ve ormanlarından dolayı, insanların ilgi odağı olur. Avrupalılar özellikle İngilizler daha çok ilgi gösterir. Avusturalya ormanlarında yetişen ağaçların bir kısmıyla tren vagonları ve gemiler yapılmaktadır.

(N.A., Avusturalya Ormanları, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.234)

Amerika vahşilerinin merak edilen özelliklerinin anlatıldığı “**Amerika Vahşileri**” adlı yazıda, Amerika'nın Avrupalılar gelmeden önceki durumu hakkında bilgi verilmiştir.Vahşilerin kıtanın verimli yerlerinde oturdukları, bedevî olarak yaşadıkları hakkında bilgi verilen yazıda, vahşilerin en büyük düşmanlarının bizon öküzleri olduğu ve yine en büyük gıdalarının da bu hayvanlar olduğu belirtilmektedir. Büyük vücutları, küçük ve kuvvetli boynuzlarıyla sahranın hakimi oldukları ifade edilen bizonların hep sürüler hâlinde dolaştıkları bildirilmiştir. Amerika vahşilerinin eşyalarını, yaban öküzlerinin çektiği arabalarda taşıdıkları bilgisi de verilmektedir. Ayrıca yazıda, vahşilerin önlerine çıkan seyyahları katlettikleri anlatılır. Yerliler Avrupalı kervanların yolunu keserek onları öldürürler ve kervandaki malları talan ederler. Kervanın önünü keserek kervandakileri öldürürler ve o günün şerefine kafa derilerini yüzerler. İnsanların kafa derilerini yüzdükten sonra eşyalarını talan edip, vücutlarını da paramparça ederek yerler.Vahşilerle Avrupalıların senelerce süren savaşlarında hep vahşiler kazansalar da sonunda Avrupalılar galibiyeti alırlar. Kendi egemenlikleri altına aldıkları vahşilere çeşitli işkenceler yaparlar. Vahşiler sonunda Avrupalılara itaat etmek zorunda kalırlar.

(İmzasız, Amerika Vahşileri, Y.Y., Y.2, S.42, 18 Eylül 1340, s.282 / S.43, 25 Eylül 1340, s.305 / S.44, 2 Teşrîn-i evvel 1340, s.314 / S.45, 9 Teşrîn-i evvel 1340, s.330 / S.46, 16 Teşrîn-i evvel 1340, s.344 / S.47, 23 Teşrîn-i evvel 1340, s.368-369)

“Kabile nasıl teşekkül eder?”, “Büyük Avlar” ve “Muharebeler” bölümlerinden oluşan “**Avusturalya Yerlileri**” parçasında, yerlilerin bir reislerinin olmadığı, hemen hemen her ailenin ayrı olarak yaşadığı, kabile üyelerinin yılda bir kez büyük avlar için toplandıkları ve avlanma şekilleri anlatılmıştır. Bununla birlikte kabileler arasında açlık, komşularının yerini zaptetme gibi nedenlerle sık sık savaşlar yapıldığı belirtilerek, savaş aletleri ve savaş esirlerine yapılan işkenceler hakkında da bilgi verilmiştir. Yazının devamında, Avusturalya adasının dünyanın en büyük adası olduğu, iklimi ve bitki örtüsü dışında, yerlilerin fiziksel özellikleri, yemekleri, günlük hayatları ve silahları hakkında da bilgi bulunmaktadır.

(Y., Kenan, Avusturalya Yerlileri, Y.Y., Y.2, C.3, S.54, 11 Kānûn-ı evvel 1340, s.522-524 / S.55, 18 Kānûn-ı evvel 1340, s.489 / S.56, 25 Kānûn-ı evvel 1340, s.506-507)

Kıtada çok eski milletlerin yaşadığının anlatıldığı “**Atlantik Kıtası**” başlıklı yazıda, kıtayla ilgili anlatılan birtakım efsanelere de yer verilmiştir. Yazının devamında, kıtanın etrafındaki Kanarya, Bahama, Antil gibi adalar hakkında bilgi verilmektedir. Atlantik kıtasının arazisinin tamamen volkanik olduğu, deniz altındaki arazinin bir tepsi kadar düz olduğu ifade edilerek, Afrika ve Amerika’dan büyük hendeklerle ayrıldığı belirtilmiştir.

(Cahid, M., Atlantik Kıtası, Y.Y., Y.2, C.3, S.56, 25 Kānûn-ı evvel 1340, s.512-513 / S.57, 1 Kānûn-ı sâni 1340, s.527 / S.58, 8 Kānûn-ı sâni 1340, s.537-538)

İspanyollar işgal etmeden önce Meksika’da ileri bir medeniyet kuran Aztekler ile ilgili resimlerden yola çıkılarak, bilgiler verilen “**Meksika’da Aztekler**” başlığını taşıyan yazıda, saçları çok kıvrıkcık, yüzleri küçük ve zeki insanlar olarak nitelendirilen Aztekler’in kimsenin bilmediği bir dili kullandıkları belirtilmektedir. (İmzasız, Meksika’da Aztekler, Y.Y., Y.3, C.4, S.76, 14 Mayıs 1341, s.842)

“**Mauriler**” parçasında, Avusturalya ve Yeni Zelanda’da yaşayan Mauriler’in gayet vahşi insanlar olduklarından ve insan eti yediklerinden bahsedilmiştir. Göğüslerinden aşağısı kapalı olan bu insanların birbirleriyle karşılaştıklarında burunlarını birbirlerine dayayıp “opağra” kelimesini söyledikleri, bu kelimenin

bizdeki “merhaba” anlamına geldiği belirtilmiştir. Yine Yeni Zelanda’nın bazı kabilelerinde “huuuu” diye selamlaşıldığı da yazıda verilen bilgiler arasındadır.

(İmzasız, Mauriler, Y.Y., Y.3, C.4, S.78, 28 Mayıs 1341, s.875)

“Sibirya’da Samuidiler ve Laponlar” başlıklı parçada, Sibirya’da yaşayan bu insanların evlerinin fiziksel şekli, yemekleri, giyecekleri, içecekleri, inançları ve kaba davranışları anlatıldıktan sonra, yaşadıkları iklim hakkında bilgi verilir. Bu insanların yiyeceklerinin hammaddesi genelde balıktır. Balık yağı içecek ve yakacak olarak, balık kemikleri ev yapımında kullanılır. Giyecekleri hayvan derilerinden ibarettir. Tek Tanrı inancı yoktur. Evlerinin yüksekliği toprağın yüzüyle beraberdir. Yazı da bir resimle desteklenmiştir.

(İmzasız, Sibirya’da Samuidiler ve Laponlar, Y.Y., Y.3, C.4, S.79, 11 Haziran 1341, s.890)

“Dünyanın En Büyük Yanardağı Üzerinde” adlı yazıda, Hawaii adalarında oturan melez insanlar ve onların garip davranışları anlatılır. Bu adada dünyanın en büyük yanardağı olduğu, bu yanardağın üzerinde halkın “Pele” adını verdiği bir perinin oturduğuna inandığı ve volkanın lavlarının Pele’nin saçları olduğu varsayıldığı anlatılır. Yazıda bir yerlinin ağzından yanardağın patlaması ve her yıl yüzlerce kişinin ölümüne yol açan denizdeki gel-gitler tasvir edilmektedir.

(İmzasız, Dünyanın En Büyük Yanardağı Üzerinde, Y.Y., Y.3, C.4, S.80, 25 Haziran 1341, s.905-906)

“Patagonyalılar” parçasında, Patagonya halkından ve genel özelliklerinden bahsedilir. Bu insanların bakacak kimsesi olmayan çocukları anneleriyle birlikte nasıl diri diri gömdükleri, bir erkeğin öldükten sonra yakılan cesedinin gömülme merasimi, ayrıntılarıyla anlatılır. Ölülerin kıymetli eşyalarıyla gömüldükleri, bir sene sonra ölünün akrabalarının bu eşyaları alabildikleri hakkında da bilgi verilir.

(İmzasız, Patagonyalılar, Y.Y., Y.3, C.4, S.83, 6 Ağustos 1341, s.952)

“Bakır Renkliler” başlıklı yazıda, Amerika’nın en eski yerli ahalisi olan bu insanlar hakkında bilgiler verilmektedir. Tenleri kırmızı, boyları uzun olan bu

insanların ayaklarına giydikleri meşin çorapları ölünceye kadar çıkarmadıkları belirtilir. Yazının ileriki bölümlerinde, Çocukların on iki yaşında savaşçı umresine girdikleri anlatılmaktadır.

(İmzasız, Bakır Renkliler, Y.Y., Y.3, C.4, S.86, 16 Eylül 1341, s.1003-1004)

İnsanların süse olan ilgilerinin hangi tarihte başladığının bilinmediğini belirten “**Süs ve Moda**” başlığını taşıyan yazıda, çeşitli ırklarda farklı farklı süslenme şekillerinin olduğu bilgisi verilmektedir. Mesela, Malakalılar’ın boyunlarına bir sürü madeni halka taktıkları, Hint kadınlarının burunlarına halka taktıkları, Kanfuliler’in kulaklarına ve burunlarına iri maden parçaları taktıkları ifade edilmektedir. Resimlerle desteklenen yazı, “Süs ve moda merakı bir gün insanlığı tehlikeye sürükleyebilir,” cümlesiyle sona erer.

(E., N., Süs ve Moda, Y.Y., Y.3, C.4, S.91, 19 Teşrîn-i sâni 1341, s.1088-1089)

Vaktiyle güzelliğiyle dillere destan olan Eski Babil hakkında bilgi verilen “**Eski Babil**” parçasında, Babil’in, dünyanın yedi harikasından biri olduğu, Fırat ve Dicle nehirleri arasında kurulmuş olan bu şehri, Arapların “İki Nehir Arası”, eski Yunanlıların ise “Mezopotamya” diye adlandırdıkları belirtilmektedir. Babil’in altı sıra kale ile çevrilmiş olduğu, kalenin yüz tane kapısının olduğu ve kalenin etrafındaki büyük hendeklerden çıkan toprakların büyük bir dağ meydana getirmiş olduğu verilen bilgiler arasındadır.

(İmzasız, Eski Babil, Y. Y., Y.3, C.5, S.98/2, 21 Kânûn-ı sâni 1341, s.1190)

Bütün insanlar için süslenmenin bir ihtiyaç olduğundan bahsedilen ve resimlerle süslenen “**Vahşilerde Moda**” adlı parçada, medeniyetten uzak insanlar yaşadığı bir adaya, bir gün bir uçaktan sandık atıldığı, ad halkının sandığı açtıkları ve içinden çıkan kıyafetleri gelişi güzel ve sevinç çığlıklarıyla giydikleri anlatılır. Yazar hikayenin sonunda şu mesajı verir; “İnsanlar, ister beyaz, ister siyah, ister medeni, ister vahşi ve bedevi olsun süslenmenin, ziynetin, modanın yaldızlı ve parlak cazibesinden kendilerini kurtaramazlar.”

(İmzasız, Vahşilerde Moda, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1225)

“Eski Ve Yeni Dünyanın Evleri” başlığı altında, kuzey kutbundaki kardan evlerin, deve yününden yapılan çöl evlerinin ve Afrika’da bulunan çamurdan evlerin özellikleri hakkında bilgi verildikten sonra eski ve yeni dünyanın evleri çeşitli yönlerden karşılaştırılmaktadır.

(İmzasız, Eski ve Yeni Dünyanın Evleri, Y.Y., Y.4, C.5, S.102/6, 18 Mart 1926, s.1275)

“Afrika’da Aslanları Nasıl Avlarlar?” başlıklı yazıda, Afrika’ da yaşayan Masai adı verilen vahşi insanların hepsinin birer savaşçı oldukları, Avrupalılardan nefret ettikleri için, onlardan silah bile almadıkları anlatılır. Yazıya göre Masailer, aslan avına çıktıklarında aslanı bulunduğu yerden kendi yöntemleriyle çıkarıp kendilerine ait ilginç silahlarla avlayarak, zaferlerini bayram havası içinde kutlarlar.

(Bekir, Hüviyet, Afrika’da Aslanları Nasıl Avlarlar?, Y.Y., Y.4, C.5, S.106/10, 13 Mayıs 1926, s.1338)

Bu bölümde bir çok eski medeniyet ve kavim hakkında bilgi verilmiştir. Bu bilgiler çocukların tarih bilgilerini geliştirmeleri açısından önemlidir.

4.2.11. Çocukların El Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Bilgi Veren Yazılar:

“Dikiş Sahifesi – Cici Annemizin Dersleri” başlıklı bu yazının ana başlıklı yazıda, dikiş ve nakış hakkında bilgiler verilir. Yazının bu bölümünde, bebek geceliğinin dikilişi resimler eşliğinde tarif edilir. Aynı sayfada geceliğin model çizimleri de bulunmaktadır. Aynı yazının derginin diğer sayılarında devamı bulunan bölümlerinde de çocuklara, bebeklere dikecekleri kıyafetler konusunda bilgi verilir. Çocukların, bebeklere elbise ve ceketini nasıl dikecekleri tarif edilir. Başka bir sayıda bulunan yazıda, çocukların bebeklerine dikebilecekleri dekolteli gömleğin dikilişi resimlerle desteklenerek anlatılır. Yine diğer bir sayıda, bebeklere dikilebilecek yazlık ve hafif yazlık kıyafetlerin dikilişi resimler eşliğinde tarif edilir. Bir başka bölümde ise üç parçalı bir elbisenin dikilişi yine resimler eşliğinde tarif edilir.(Cici Anne, Dikiş Sahifesi – Cici Annemizin Dersleri, Y.Y., Y.3, C.3, S.65, 26 Şubat

1341, s.668 / S.68, 19 Mart 1341, s.721 / S.71, 9 Nisan 1341, s.767 / S.72, 16 Nisan 1341, s.783 / Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.794)

“Tığ Örgüsüyle Armut” başlığını taşıyan yazıda, şekiller ve resimler eşliğinde, tığ örgüsüyle armut örülmesi konusunda bilgi verilmektedir.
(İmzasız, Tığ Örgüsüyle Armut, Y.Y., Y.3, C.3, S.69, 26 Mart 1341, s.736-737)

“Kızlarımızın El İşleri Sahifesi – Şık Örnekler” adlı yazıyla, örnek resimlerden yola çıkılarak el becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.Havlulu bohçası hakkında bilgi verilen yazıda, bu bohçanın peçeteleri tozdan muhafaza etmeye, çabuk kirlenmesini önlemeye yaradığı anlatılmaktadır. Bohçanın işlemeli resmi örnek olarak verilmiştir. Aynı yazının devamında bir örnek resimle gösterilen işlemeli bir örtünün, yemek havlusu, bardak tabağı örtüsü ve çaydanlık örtüsü olarak kullanılabilceği belirtilmektedir.
(Cici Anne, Kızlarımızın El İşleri Sahifesi – Şık Örnekler, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1236)

“Kızlarımızın El İşleri Sahifesi – Gecelik Bohçası ve Peçete İşlemesi” başlıklı yazıda, işlenecek nakışların desenleri, desenlerde kullanılacak renkler, bu renklerin birbirleriyle uyumları konusunda bilgi verilmektedir. Bu bilgiler örnek desen resimleriyle desteklenmektedir.
(Cici Anne, Kızlarımızın El İşleri Sahifesi – Gecelik Bohçası ve Peçete İşlemesi, Y.Y., Y.4, C.5, S.101/5, 4 Mart 1926 , s.1267)

“Dikiş Çantası” adlı yazıda, sayfanın hemen hemen tamamını kaplayan resimler eşliğinde, dikiş çantasının dikilişi konusunda bilgi verilmektedir.
(Cici Anne, Dikiş Çantası, Y.Y., Y.4, C.5, S.103/7, 1 Nisan 1341, s.1299)

“Faydalı El İşleri – Bir Yelkenli Nasıl Yapılır?” başlığını taşıyan yazıda, oyuncak bir yelkenlinin yapımı konusunda bilgi verilmektedir. Yelkenlinin yapılışının tarif edildiği bu yazıda konuyla ilgili dört resim de

bulunmaktadır.(İmzasız, Faydalı El İşleri – Bir Yelkenli Nasıl Yapılır?, Y.Y., Y.4, C.5, S. 108/12, 25 Eylül 1926, s.1383)

“**Resim Sahifesi**”, çocukların resim yapma becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir sayfadır. Bu sayfalarda çeşitli resimler verilmiş ve bu resimleri okuyucuların ayrı bir kâğıda yaparak dergi yönetimine göndermeleri istenmiştir. Seçilen en güzel on resmin sahiplerine birer Yeni Yol defteri verileceği belirtiliyor.

(İmzasız, Resim Sahifesi, Y.Y., Y.3, C.5, S.97/1, 7 Kânûn-ı sâni 1926, s.1178 / S.98/2, 21 Kânûn-ı sâni 1341, s.1202 / S.99/3 4 Şubat 1926, s.1236 /S.100/4, 18 Şubat 1926, s.1250)

Genellikle kız çocuklarının el becerilerini geliştirmeye yönelik olan bu parçalar doğrultusunda kız çocuklarına dikiş ve nakış konusunda bir çok bilgi verilmiştir. Bunun dışında okuyucuların resim becerilerini geliştirmeye yönelik sayfalara da yer verilmiştir.

4.2.12. Okullar ve Öğretmenler Hakkında Bilgi Veren Parçalar:

“**Gerede’de Maarif Hareketleri**” yazısında,Bolu’nun şirin kazası Gerede’de maarif hareketlerinin takdire şayan olduğu belirtilmektedir. Gerede ve nahiyelerindeki okullardan ve bu okullarda ilim, irfan öğrenen gençlerden bahsedilmektedir. Gerede’deki maarif hareketlerini destekleyen kaymakam, belediye başkanı, öğretmenler başta olmak üzere, herkese teşekkür edilmektedir.

(Cahid, M., Gerede’de Maarif Hareketleri, Y.Y., Y.2, S.9, 15 Temmuz 1339, s.137-138)

“**Müsamere**” başlığını taşıyan yazıda, Akhisar Erkek Nümûne mektebinde muhteşem bir müsamerenin verileceğinden bahsedilmektedir.

(İmzasız, Müsamere, Y.Y., Y.2, S.9, 15 Temmuz 1339, s.137-138)

“**Mektep Haberleri**” başlığı altında, Selendi kasabasının genç öğretmeni Asaf Bey’in girişimiyle birçok köyde gece derslerine başlandığı haberi

verilmektedir.(İmzasız, Mektep Haberleri, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, sayfa numarası yok.)

“**Mektep Havadisleri**” başlığı altında verilen yazıda, okulları teftiş etmek için Akhisar’a gelen ilköğretim müfettişlerinden Neşet Bey’in il merkezine döndüğü bildirilir. Aynı yazıda, İzmir Maarif Müdürü Nazım Beyefendi’nin mektep teftişlerini tamamlayıp İzmir’e döndüğü haberi verilir. Yazının devamında, Maarif Vekili Sefa Bey’in önce İzmir’e sonra Manisa’ya, oradan da Balıkesir’e geçerek okulları teftiş ettiği ve maarif vekilinin bu okullardan beklentisinin neler olduğu anlatılır.

(İmzasız, Mektep Havadisleri , Y.Y., Y.1, S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.245)

“**Bir Muallim Daha Tecennüm Etmiştir**” adlı yazıda, çok zor şartlarda çalışan öğretmenlerin durumlarından bahsedilerek, bu zor şartlara dayanamayan Bozüyük baş muallimi Mehmet Celal Bey’in delirdiği haberi verilmiştir.

(İmzasız, Bir Muallim Daha Tecennüm Etmiştir, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.39)

“**Akhisar’da Müsamere**” başlıklı yazıda, memleketimize sığınan muhacirler yararına Akhisar Kız ve Erkek Numune Mektepleri öğrencilerinin müsamere düzenleyerek, iki yüz liradan fazla gelir elde etmiş oldukları bilgisi verilmektedir.

(İmzasız, Akhisar’da Müsamere, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.42)

“**Mektep Sütunu**” adlı yazıda, Akhisar’ın Selendi köyünde gece derslerinin başarılı bir şekilde devam ettiği haberi verilmektedir. Ayrıca bu gece okullarının açılmasında emeği bulunan herkese tek tek teşekkür edilmektedir.

(İmzasız, Mektep Sütunu, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.47)

“**Mektep Havadisleri**” başlıklı bir başka yazıda ise, okullarındaki düzenlenen sınavlarda birinci olan öğrencilerin isimleri tek tek verildikten sonra bütün başarılı öğrenciler tebrik edilmiştir.

(İmzasız, Mektep Havadisleri, Y.Y., Y.2, S.29, 22 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

“Muallimler Derneği” yazısında, meslektaşlar arasında birlik olmasını isteyen Akhisar muallimlerinin 1 Nisan 1340 tarihinde bir dernek kurdukları haberi verilmiş ve dernek çalışanlarına başarılar dilenmiştir.

(Yeni Yol, Muallimler Derneği, Y.Y., Y.2, S.35, 3 Mayıs 1340, s.180)

“İzmir Erkek Lisesi Muhabirimizden” adlı yazıda, okuldaki öğrencilerin katılımıyla, okula bir coğrafya salonunun açıldığı haberi verilerek, bu olaydan duyulan sevinç dile getirilmektedir.

(Uluğ, Osman, İzmir Erkek Lisesi Muhabirimizden, Y.Y., Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, s.703)

Hemen her okuldan dergi için çalışan muhabirlerin dergiye gönderdikleri haberlerden biri de **“Gelibolu Cumhuriyet Mektebi Muhabirimizden”** başlıklı yazıdır. Yazıda, Gelibolu’da, kasaba halkının, öğrencilerinde katılımları ile bir ağaç bayramı yaptıkları ve bu ağaç bayramında binlerce ağacın dikildiği haberi verilmiştir. (Selahaddin, İsmail, Gelibolu Cumhuriyeti Mektebinden, Y.Y., Y.3, C.3, S.71, 9 Nisan 1341, s.763-167)

“Aksaray Şinasi Nümûnesi Muhabirimizden” yazısında muhabir, okullarında yeni açılan kütüphaneden tüm öğrencilerin gerekli miktarda yararlanabildiklerini bildirilerek, kütüphanenin açılmasında katkısı olan herkese teşekkür etmiştir.

(Tevfik, Mehmet, Haber, Y.Y., Y.3, C.3, S.71, 9 Nisan 1341, s.763-767)

Okullarla ve öğretmenlerle ilgili bir çok bilginin verildiği bu bölümde, bize göre dikkati çakan en ilginç ve en acı haber yokluk ve sefalet içerisinde görevini yapmaya çalışan bir öğretmenin, bu yokluk ve sefalete dayanamayarak aklını yitirmesi haberidir.

4.2.13. Ülkemizin Tarihiyle ve Savaşlarla İlgili Bilgi Veren Parçalar :

“**Baş Kumandan Muharebesi**” adlı bu yazı, “Bir Zabitan Defteri Hatıratından” alt başlığıyla verilmiştir.Yazıda, askerlerin bütün gece hiç uyumadıkları, geçmişleri ve gelecekleri ile ilgili düşüncelere daldıkları, hep birlikte sabah namazını kılıp, alay imamıyla birlikte toplu bir şekilde dua ettikleri, anlatılmıştır.

(Şahabeddin, Baş Kumandan Muharebesi. Y.Y., Y.1, S.7, 1 Haziran 1339, s.101)

“**İngilizler İstanbul’da**” başlığını taşıyan bu parçada, ülkede birlik ve beraberlik ruhunun hakim olması gereken yıllarda, yeniçerilerin bu anlayışın tamamen zıddı bir davranış gösterdikleri, onların bu yanlış davranışlarının yurdumuzun bağımsızlığa kavuşmasını geciktirdiği anlatılmıştır. Yazıda, İngiliz gemilerinin Sarayburnu ve Beşiktaş’a demir atmalarından duyulan rahatsızlık dile getirildikten sonra, Türk çocuğunun düşmanını çok iyi tanması gerektiği ve düşmanlarının her hareketlerine dikkat etmeleri gerektiği belirtilmiştir.

(Muallim, Zihni, İ., / 14 Kânûn-ı evvel 1339, İngilizler İstanbul’da, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.Birinci kapak arkası. / S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, s.Birinci kapak arkası. / S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.Birinci kapak arkası)

Akşemseddin Nümûnesi beşinci sınıf talebesinin göndermiş olduğu “**Anadolu Muzafferiyeti**” başlıklı yazıda, bir avuç insanın önce İnönü’de, sonra İzmir sahillerindeki mücadelelerinin ardından yurdu düşmanlardan temizlemeleri anlatılmıştır.

(Refik, H., Akşemseddin Numûnesi Beşinci Sınıf Talebesi, Anadolu Muzafferiyeti, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.239)

“**Musul Türk Yurdudur**” adlı yazı, İngilizlerin Musul’daki kardeşlerimize yaptığı zulümden bahsederek başlar. İngilizler’in, Musul’u boyunduruğu altına almak isteyecek olmalarından duyulan rahatsızlık dile getirilir. Yazıda, bir Türk toprağı olan Musul’un gerekirse, can pahasına da olsa korunacağını belirterek,

“Musulsuz Türkiye olamaz,” cümlesiyle yazısını bitirir.(Tuğrul, Nedim., Musul Türk Yurdudur, Y.Y., Y.3, C.4, S.79, 11 Haziran 1341, s.885)

“**Bir Türk Dünyaya Bedeldir**” parçasında, Atatürk’ün Kastamonu’daki bir kışlaya girerken kapının üstünde “Bir Türk on düşmana bedeldir.” sözünü okuması üzerine “Bir Türk dünyaya bedeldir,” demesi konu edilmiştir. Yazının devamında en eski çağlardan beri hiçbir millete boyun eğmeyen tek milletin Türkler olduğunu söyleyen yazar, bununla gurur duyduğunu belirtir.

(Tuğrul, Nedim., Bir Türk Dünyaya Bedeldir, Y.Y., Y.3, C.4, S.86, 16 Eylül 1341, s.997)

“**Büyük Türk İnkılabı**” adlı yazıda, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının yaptığı inkılabın değerinden bahsedilir. Gelecek nesillerin, M. Kemal ve arkadaşlarının yaptığı inkılabı daha iyi anlayacakları ve koruyacakları ifade edilmektedir.

(Tuğrul, Nedim., Büyük Türk İnkılabı, Y.Y., Y.3, C.4, S.90, 12 Teşrin-i sâni 1341, s.1061)

Cumhuriyet hakimlerinin adalete verdiği önemin anlatıldığı, “**Cumhuriyet Mahkemelerinin Adaleti**” parçasında yazar, gazetede okuduğu bir haberden duyduğu sevinci, çocuklarla paylaşmak istemiştir. Haber, milyoner Prens Abbas Hilmi Paşa’nın davalı olduğu bir köylü karşısında Cumhuriyet hakimleri tarafından haksız bulunması ile ilgilidir. Bu olay, yüzyıllardır mahkemelerde haklının uğradığı adaletsizliklere son vermiştir.

(Tuğrul, Nedim., Cumhuriyet Mahkemelerinin Adaleti, Y.Y., Y.3, C.4, S.93, 3 Kânûn-ı evvel 1341, s.1109)

“**Musul Ebediyen Bizimdir**” başlıklı yazıda yazar, İngiltere’nin Irak elçisinin İngiltere ile Türkiye arasındaki Musul meselesini aşiret reisiyle hizmetkârı arasındaki ilişkiye benzetmesi ve Milletler Cemiyeti’nin Musul’u İngiltere’ye bırakması üzerine bu yazıyı kaleme alıp duygularını Türk çocuklarıyla paylaştığını ifade etmektedir. Yazar, Musul’un ebediyen Türk toprağı olarak kalacağını

belirtmektedir.(Tuğrul, Nedim., Musul Ebediyen Bizimdir, Y.Y., Y.3, C.4, S.96, 24 Kānûn-ı evvel 1341, s.1157-1158)

“Türk Tarihinin En Kıymetli Parçası Musul” başlığını taşıyan parçada, Musul’un Bağdat’a bağlanmaya çalışıldığı; ama tarihin de tasdik ettiği gibi Musul’un Diyarbakır’ın bir parçası olduğu ve tarih boyunca Diyarbakır’ı elinde tutan bir milletin Musul’u da elinde tutmuş olduğu anlatılmıştır. Bunun yanında Musul’da yaşayanların köklerinin İsa’dan önce üç dört bin seneye kadar inen Turaniler olduğu belirtilmektedir.Yazının devamında, Musul’un coğrafi özelliklerinden bahseden yazar, o civarda yaşayan Türklerden de bahsetmektedir.

(İmzasız, Türk Vatanının En Kıymetli Parçası Musul, Y.Y., Y.3, C.5, S.97/1, 7 Kānûn-ı sâni 1926, s.1181)

“Sevgili Musul’umuz” yazısına çocuklara seslenerek başlayan yazar, Musul adını duyunca içinin ürperdiğini, göğsünün kabardığını; çünkü hayata bu topraklardan atıldığını ifade eder ve kalbinin bu yerlerin aşkıyla çarptığını belirtir.Yazısının devamında Musul toprakları, iklimi, bitki örtüsü ve insanları hakkında bilgi verir.

(Nadi, Yunus, Sevgili Musul’umuz, Y.Y., Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1362)

“Çocuklarımızın Musul Hakkında Düşünceleri” başlıklı yazıda, Türk çocuklarının bu konudaki düşüncelerine yer verilmiştir. Bu yazılardan bir bölümü şunlardır :

“Musul Türk’ündür. Musul’u kurtarmak en büyük borçtur. Musul’suz yaşayamayız.”

(Vefa Erkek Lisesinden 692 Ahmet Hamdi, Çocuklarımızın Musul Hakkındaki Düşünceleri, Y.Y., Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1364-1366)

“Sevgili Musul’umuzu almaya son derece gayret etmeliyiz. Sevgili Musul’umuzun her yanını şen ve mesut görmek Türk yavrularının büyük emelidir.”

(Maltepe İkinci Kız Mektebinden 80 Ferhunde, Çocuklarımızın Musul Hakkındaki Düşünceleri, Y.Y., Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1364-1366)

“Türk evladı Musul’un bir karış toprağını dahi feda etmeyecek ve Musul’u yeniden Anavatanına kavuşturacaktır.”

(Beyoğlu Üçüncü Mektebinden 114 Kadri, Çocuklarımızın Musul Hakkındaki Düşünceleri, Y.Y., Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1364-1366)

“Musul uğrunda icab ederse hepimiz feda olacağız. Kanlarımız sel gibi Musul’u kaplayacak ve istilacılar kan tufanında boğulup gideceklerdir.”

(Karman, Nilüfer, Tarsus Kız Mektebinden, Çocuklarımızın Musul Hakkındaki Düşünceleri, Y.Y., Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1364-1366)

“Anavatanımızın mühim ve zengin bir parçası olan Musul, canımızdan azizdir. Onu düşman ellere çiğnetemeyiz.”

(Zeki, Murat, Tavşanlı İstiklal Mektebinden, Çocuklarımızın Musul Hakkındaki Düşünceleri, Y.Y. Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, s.1364-1366)

Ülkemizin tarihi ve savaşlarla ilgili bilgi veren bu bölümde, Musul ile ilgili yazılan yazıların çokluğu dikkat çekmektedir.

4.2.14. Çeşitli Konularda Faydalı Bilgiler Veren Yazılar :

“**Gazete**” adlı parçada, insanlar için haberleşmenin önemi anlatıldıktan sonra eski Mısır’dan başlayarak gazeteciliğin temellerinin atıldığı dönemlerden, dünyanın pek çok ülkesindeki gazetelerden bahsedilmiştir.

(İmzasız, Gazete, Y.Y., Y.1, S.2, 1 Mart 1339, s.27-28)

“**Kahve**” başlıklı yazıda, kahvenin 923 tarihinde ve Yavuz Sultan Selim döneminde İstanbul’a gelmesine rağmen, yüz sene sonra kullanılmaya başlandığı, İtalya ve Fransa’nın kahve ile bizim tüccarlarımız sayesinde tanıştıkları, kahve içmeyi en çok seven millet Arap’lar oldukları ve kahvenin en çok Yemen, Brezilya, Okyanusya ve Antil Adalarında yetiştirildiği konusunda bilgi verilmektedir. (İmzasız, Kahve, Y.Y., Y.1, S.3, 15 Mart 1339, s.45-46)

Fotoğraf makinesinin bölümlerinden bahsedildikten sonra, fotoğraf çekmenin incelikleri konusunda bilgiler verilen **“Resim Almak”** adlı yazıda, fotoğraf çekmenin her bir aşaması ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Yazının diğer bölümlerinde, fotoğrafçılığın inceliklerinden ve filmlerin banyo edilmesi işleminden bahsedilmiştir.

(Dündar, Atıf., Resim Almak, Y.Y., Y.1, S.8, 15 Haziran 1339, s.115-116 / S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.195-196)

“Şundan Bundan” başlığını taşıyan yazıda, harareti söndürmek için limonata ve portakal suyu gibi içeceklerin kullanıldığından, fakat bundan daha etkili bir içeceğin olduğundan bahsedilmiştir. Elmanın dilimlenerek, kabuklarını soymadan bir litre suda kaynatılıp oda sıcaklığında soğutulduktan sonra içine şeker koymadan içildiği takdirde harareti söndüreceği anlatılmıştır.

(İmzasız, Şundan Bundan, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.169)

“Pek Kolay Bir Usul” yazısında sütün saf olup olmadığını anlamak için neler yapılması gerektiği konusunda bilgiler verilmiştir. Yazıda verilen bilgiye göre, çelikten yapılmış bir iğnenin süte batırıldıktan sonra ucunda sütün bir damlası kalırsa sütün halis olduğu, iğnenin ucunda süt kalmazsa sütün içine su karıştırılmış olduğu anlaşılır.

(İmzasız, Pek Kolay Bir Usul, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, sayfa numarası yok.)

“Deniz Fenerlerinde Tarz-ı Maişet” başlığını taşıyan parçada, gemicilerin yoldaşı olan deniz fenerlerinin, gemicilere sağladığı yararlar hakkında bilgi verilmektedir. Yazının devamında, her deniz fenerinin birbirinden farklı özelliklere sahip olduğundan ve deniz fenerlerinin dizaynlarından bahsedilmektedir.

(İmzasız, Deniz Fenerlerinde Tarz-ı Maişet, Y.Y., Y.1, S.12, 22 Teşrîn-i sâni 1339, s.174 -175)

Siyah renkli mürekkep yapmak için, gerekli malzemelerin sayıldığı **“Mürekkep Yapmak”** adlı yazıda, bu malzemelerden mürekkebin nasıl yapılacağı

konusunda bilgi verilmekte ve mürekkebi cam şişede saklamanın önemli olduğu bildirilmektedir.

(İmzasız, Mürekkep Yapmak, Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, sayfa numarası yok.)

Kasımpaşa Cezayirli Nümûne Mektebi talebelerinin ziyaret ettikleri Yavuz Sultan Selim gemisinin özellikleri hakkında bilgi veren **“Yavuzu Ziyaret”** başlıklı yazıda, çocuklara gemicilik ve denizcilik konularında da bilgi aktarılmıştır.

(İmzasız, Yavuzu Ziyaret, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.209)

İlk altın madeninin 1912 yılında bulunduğu belirtildiği **“Altın”** adlı yazıda Amerika, Rusya ve Avusturya'nın en çok altın madeni bulunan ülkeler olduğu, bu ülkeler dışında dünyanın hangi ülkelerinde altın madeni çıkartıldığı hakkında bilgiler bulunmaktadır.

(Tevfik, Rıza., Altın, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, sayfa numarası yok.)

“Türk Bayrağı” Başlığını taşıyan yazıda, bayrağın renginin ve üzerindeki ayın Murat Hüdavendigâr tarafından, ayın önüne getirilen yıldızın da Abdülmecit tarafından konulduğu anlatılmıştır.

(İlhan, Ruhi., Türk Bayrağı, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.16)

Demirlerin önceden demircilerin ellerinde şekil aldıklarını konu edinen **“Yüksek Ocaklar”** parçasında, dökme demirin icadıyla demirciliğin kolaylaşmasından bahsedilmiştir. Bugün kullanılan demir eşyaların genelinin dökme demirden imâl edildiği anlatılır. Bu demirlerin, boyları yaklaşık on dört metreyi bulan ocaklarda işlendiği de yazıda bulunan bilgiler arasındadır.

(İmzasız, Yüksek Ocaklar, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.2-3)

İnsanların en çok ihtiyaç duyduğu meyvelerden biri olan limon ağacının yetiştirme şartları hakkında bilgi verilen **“Limon Ağacı”** adlı yazıda, Akdeniz adalarında, Suriye'nin deniz kenarlarında, İspanya'nın birçok yerinde, Fransa'nın

güney kesimlerinde limon yetiştirildiği bildirilmektedir.(İmzasız, Limon Ağacı, Y.Y., Y.2, S.26, 1 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

“**İlk Ateş**” parçasında, insanların tarih yazmadan önce ateşi bulmalarından dolayı ateşin ilk olarak ne zaman ve kimler tarafından bulunduğu kesin olarak bilinmediği ifade edilerek, ilk insanların ateşi nasıl buldukları üzerine görüşler ileri sürülmektedir.

(Reşit, Harun-ül, İlk Ateş, Y.Y., Y.2, S.26, 1 Mart 1340, s.19)

Bakırköy Muallimlerinden Manisalı Ali Haydar Bey’in mekteplerdeki musiki dersleri hakkında bilgi veren “**Musiki Dersleri**” adlı yazısında, musikinin sesi intizama soktuğundan ve musikinin güzelliğinden bahsedilmektedir.

(Haydar, Ali., Musiki Dersleri, Y.Y., Y.2, S.31, 5 Nisan 1340, s.115)

Bir kısım âlimlerin binlerce kilometre uzaklıktaki yerleri yıkacak, vapurları batıracak, şimendiferleri devirecek, insanları öldürecek makinelerin icadı için uğraştıklarının belirtildiği “**Yirmi Birinci Asırda Neler Olacak ?**” parçasında, yine bir takım âlimlerinde fırtına topları icat etmeye çalıştıkları belirtilmiştir.

(İmzasız, Yirmi Birinci Asırda Neler Olacak?, Y.Y., Y.2, S.43, 25 Eylül 1340, s.297)

“**Madencilik**” adlı parçada, yerin altında maden olduğunu anlayabilmek için bazı ipuçları verilmiştir.

(Talat, Madencilik, Y.Y., Y.2, C.3, S.61, 29 Kânûn-ı sâni 1341, s.589-590)

“**Yanar Dağlar**” adlı yazıda, yanardağların şekillerinin koni biçiminde olduğu, ateş saçmaya başlamadan önce inilteler gelmeye başladığı, daha sonra lavların fişkırdığı ve bu lavların bazılarının yıllarca sönmediği bildirilmiştir.

(İmzasız, Yanar Dağlar, Y.Y., Y.3, C.3, S.65, 26 Şubat 1341, s.646)

“**Dağ Şimendiferi**” başlığını taşıyan parçada, İsviçre’de arazinin dağlık olmasından dolayı dağ şimendiferleri yapıldığı, bu şimendiferlerin bazılarının

buharla, bazılarının da elektrikle işlediği ve yolcuları 1975 metre yüksekliğe kadar çıkarabildikleri anlatılmaktadır.

(İmzasız, Dağ Şimendiferleri, Y.Y., Y.3, C.3, S.66, 5 Mart 1341, s.687)

“**Maden Kömürü**” adlı yazıda, maden kömürünün enerjisinden nerelerde faydalandığımızı anlattıktan sonra, bitmesinden endişe edenlere ona denk bir enerji kaynağından bahseder. Fransa’da Alp dağlarında çok fazla kar olduğundan, bu kardan enerji elde etme yolunda önemli başarılar kazanılacağından ve bu yüzden maden kömürünün bitmesinden endişe etmeye gerek olmadığını belirtir.

(İmzasız, Maden Kömürü, Y.Y., Y.3, C.4, S.74, 30 Nisan 1341, s.810)

“**Yıldırım Acâibâtı**” adlı yazıda, yıldırımın tuhaflıkları anlatılarak çocuklara bilgiler verilmektedir. Yazıya göre yıldırım, duvarda asılı duran kılıçları, cepte duran saatleri erittiği halde kınlarına dokunmaz. Ayakkabıların çivilerini söktüğü halde sahiplerine dokunmaz. Aralarında üç adımlık mesafe olduğu halde, kavak ağacının altındaki iki kişiye bir şey yapmaz, ama söğüt ağacının altındaki kişiyi yakar.

(İmzasız, Yıldırım Acâibâtı, Y.Y., Y.3, C.4, S.75, 7 Mayıs 1341, s.824)

Çocuklara dünya ile alakalı faydalı bilgiler verildiği “**Fâideli Malûmat**” başlıklı yazıda, saniyede üç yüz kilometre mesafe alan ışığın, dünya ile güneş arasındaki mesafeyi yedi dakika on sekiz saniyede kat ettiği; dünyayı kaplayan havanın en fazla yüksekliğinin altmış kilometre, ağırlığının beş trilyon kilogram olduğu konularında bilgi verilmektedir.

(Cevdet, Ahmed., Fâideli Malûmat, Y.Y., Y.3, C.4, S.81, 9 Temmuz 1341, s.923)

“**Bilgi Hazinesi**” adlı yazı, iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde çeşitli ülkelerdeki kadın erkek nüfuslarının birbirlerine oranlarından bahsedilmiştir. İkinci bölümde ise, büyük denizlerin derinlikleri hakkında bilgi verilmiştir.

(İmzasız, Bilgi Hazinesi, Y.Y., Y.3, C.4, S.86, 16 Eylül 1341, s.1004)

“**Uyku Perisi**” parçasında, uykunun anlamı, niçin uyunduğu, uykunun bazen hafif bazen derin olmasının sebeplerinin neler olduğu, rüyanın ne olduğu ve rüyaya inanmanın doğru olup olmadığı hususunda bilgiler verilmiştir.

(Doğan’ın Babası, Uyku Perisi, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1014)

“**Napolyon Nerede Öldü?**” adlı yazıda, Fransa kralı Napolyon’un Saint Elen odasında ölmediği, orada hapis tutulan şahsın onun yerine geçen “Rabad” isimli biri olduğu, Omsa adında bir Fransız araştırmacının verdiği bilgilerden yola çıkılarak anlatılmıştır. Yazıda anlatılanlara göre, Rabad’ı yerine geçiren Napolyon İtalya’nın bir kasabasında yedi yıl yaşadktan sonra Viyana’da tutuklu olan oğlunu görmeye gider. Saray duvarına tırmanırken bir er tarafından alnından vurularak öldürülür. Yazının devamında, Omsa’nın araştırmasına dayanılarak Rabad’ın biyografisi hakkında bilgi verilir.

(İmzasız, Napolyon Nerede Öldü?, Y.Y., Y.3, C.5, S.97/1, 7 Kânûn-ı sâni 1926, s.1177-1178)

“**Fâideli Bilgiler**” başlığı altında, elbiselere sürülen mürekkep, meyve, yağ, zift, katran, demir pası, kan, mum, çamur vs. lekelerinin nasıl temizleneceği hakkında pratik bilgiler verilmektedir.

(İmzasız, Fâideli Bilgiler, Y.Y., Y.3, C.5, S.99/3, 4 Şubat 1926, s.1238)

Bir çok konuda faydalı bilgiler veren yazıların bulunduğu bu bölümde çeşitli konuların püf noktaları hakkında da bilgiler bulunmaktadır.

4.2.15. Bayram Konulu Yazılar :

İzmir’in kurtuluşunun yıldönümü olduğunun belirtildiği “**9 Eylül 1338**” başlıklı yazıda, düşmanların İzmir’de denize döküldükleri dönem ve Türk askerinin kahramanca mücadelesi anlatılmaktadır.

(İmzasız, 9 Eylül 1338, Y.Y., Y.2, S.41, 9 Eylül 1340, s.262)

“**Millî Sahife**” başlığı altında verilen yazıda, işgalin bitiminden sonraki bir bayram arifesinde küçük bir çocuğun gözüyle etrafta yaşanan telaş anlatılmıştır. Top sesi bayramın geldiğini ilan etmesine rağmen, olayı aktaran çocuk da, sokaktaki insanlar da tereddütedir. Çünkü top sesleri onlara savaş ve işgali hatırlatır. Herkes tereddütlü; “Bugün bayrammış.”der. Belli bir süre etraftaki herkesin gülüp oynamaya başladığı belirtilir. Yazar, yazısını “Gülmek her Türkün hakkı, fakat çok çalışarak ilmen ve fikren memleketimizi daha ileriye taşıma düşüncesini de unutmamalıyız.” diyerek bitirir.

(E.,N., Milli Sahife, Y.Y., Y.3, C.4, S.75, 7 Mayıs 1341, s.832-833)

Edirne Erkek Muallim Mektebi Birinci sınıfından Kâzım'ın gönderdiği “**Edirne'nin Kurtuluş Bayramı**” başlıklı yazısına göre, Edirne'nin Yunan işgalinden kurtuluşu bir bayram havası içerisinde kutlanmıştır. Edirne halkının, Türk'ün yenilmez kuvvetini dünyaya bir kez daha göstermiş olduğu belirtilmektedir.

(Kâzım, Edirne Erkek Muallim Mektebi. Birinci Sınıfından, Edirne'nin Kurtuluş Bayramı, Y.Y., Y.2, C.3, S.57, 1 Kânûn-ı sâni 1340, s.529)

“**Kutlama**” başlığı altında Yeni Yol'un bayram mesajı bulunmaktadır. Bayram mesajı şöyledir : “ (Yeni Yol) Bütün Türkiye çocuklarının bayramlarını kutlar ve daha pek çok hayırlı ve mes'ûd bayramlar görüp geçirmelerini ulu Tanrı'dan diler.”

(İmzasız, Kutlama , Y.Y., Y.3, C.3, S.73, 23 Nisan 1341, s.796)

“**Bayram Nasihati**” başlığı altında çocuklar, bayramda topladıkları paraları boş yere harcamamaları, bu paraları biriktirerek teyyare cemiyetine vermeleri konusunda öğütlenirler.

(İmzasız, Bayram Nasihati, Y.Y., Y.3, C.4, S.73, 23 Nisan 1341, s.795)

Senelerden beri ağlayan çocukların kurban bayramlarını tebrik eden yazar, “**İki Bayram**” adlı yazısında, sefalet dolu yılların geride kaldığını, Gazi Mustafa Kemal Paşa önderliğinde yeni bir devlet kurulduğunu belirterek, Bunun için Türk

milletinin iki bayramı bir anda kutladığını anlatır.(Tuğrul, Nedim., İki Bayram, Y.Y., Y.3, C.4, S.82, 24 Temmuz 1341, s.933-934)

“**Cumhuriyet Bayramı**” başlığı altında şu cümle bulunmaktadır : “29 Teşrîn-i evvel’de büyük millî bayramımız vardır. Saltanatın yıkıldığı, millet iradesinin kurulduğu, cumhuriyetin ilan olunduğu bu mukaddes bayramı şimdiden kutlarız.”

(İmzasız, Cumhuriyet Bayramı, Y.Y., Y.4, C.5, S.110/14, 23 Teşrîn-i evvel 1926, sayfa numarası yok.)

Bu bölümde millî bayramları, dinî bayramları ve şehirlerin kurtuluşlarını bayram olarak ilan ettikleri kurtuluş bayramlarıyla ilgili yazılar bulunmaktadır.

4.2.16. Çocuk Oyunlarıyla İlgili Yazılar :

Bir fırının içinde buz yapmanın incelikleri hakkında bilgi veren “**Fennî Eğlenceler**” adlı yazıda, bu olayın herkes tarafından hayretle karşılandığı belirtiliyor. (İmzasız, Fennî Eğlenceler, Y.Y., Y.1, S.10, 8 Teşrîn-i sâni 1339, s.154)

“**Bir Çocuğun Kuvveti**” başlıklı yazıda, dört değneğin etrafına ip dolanarak dört çocuk tarafından geriye doğru çektikleri ve değnekleri çekerken birbirlerine yaklaştırmamayı amaçlayan bir oyun hakkında bilgi verilmektedir. Yazının sonunda, oyunda düşme riski olduğu için, ahşap zemin üzerinde oynanması tavsiye edilmektedir.

(İmzasız, Bir Çocuğun Kuvveti, Y.Y., Y.1, S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, s.203)

“**Düşmez Para**” adlı yazıda, avucun içine konulan beş kuruşluk bir çeyrek paranın, başka birinin elinde bulunan bir fırçayla düşürülmeye çalışılacağı halde, düşmeyeceği anlatılmıştır. Yazının bulunduğu sayfada oyunun tarifıyla ilgili bir de resim bulunmaktadır.

(İmzasız, Düşmez Para, Y.Y., Y.3, C.4, S.83, 6 Ağustos 1341, s.958)

“**Yeni Yol Eğlencelerinden**” başlığı altında, karışık resimler verilmiş ve çocuklardan bunları kesip yapıştırarak düzgün bir hale getirmeleri istenmiştir. Resimler 1’den 5’e kadar işaretlenmiş ve bazı resimlerin nereye geleceği kural şeklinde belirlenmiştir. Sayfanın sol tarafındaki ayı, çocuk ve fiçı resimlerinin kesilip, sayfanın sağ tarafındaki numaralı yerlere yapıştırılması istenmiştir. (İmzasız, Yeni Yol Eğlencelerinden, Y.Y., Y.3, C.4, S.85, 9 Eylül 1341, s.1925)

Bu bölümdeki yazılarda, çocukların boş zamanlarını değerlendirebilecekleri bazı oyunlar hakkında bilgi verilmiştir. Yazılarda oyunlarla ilgili önemli konulara da değinilmiştir.

4.2.17. Duyuru, İlan ve Teşekkür Yazıları :

Yeni Yol’da bu tür yazılar çok fazla sayıda olduğundan ve yazıların tamamını çalışmamızın içine almamız mümkün olmadığından, bu yazılara örnek olması açısından ancak birkaçını çalışmamız içine alabilmekteyiz.

“ **Teşekkür**” başlığı altında verilen yazılarda, Bolu’dan çıkan “Türkoğlu, Dertli ve Bolu” gazetelerine övgülerinden dolayı teşekkür edilmiştir. Yeni Yol’dan yardımlarını esirgemeyen kişilerin isimleri tek tek sayılarak her birine ayrı ayrı teşekkür edilmiştir. (Yeni Yol, Teşekkür, Y.Y., Y.1, S.2, 1 Mart 1339, s.32 / S.5, 1 Mayıs 1339, s.77 / S.14, 6 Kânûn-ı evvel 1339, sayfa no yok. / S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.238 / S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, sayfa numarası yok.)

Yeni Yol’da, “**Küçük Okuyucularımıza**” başlığı ile verilen duyuru yazıları bulunmaktadır. Bu yazıların bazılarında, okuyuculardan istenen, yazdıkları yazılardan en güzellerini seçip yayımlanması için Yeni Yola göndermeleridir. Dergilerde yayımlanan bu yazıların diğer okullarda bulunan öğrenciler tarafından da okunabileceğini ve böylece çocuklar arasında bir paylaşımın sağlanabileceği ifade edilmektedir. İstanbul, İzmir, Bolu ve çevresi için müracaat mahallinin İstanbul Servet-i Fünun matbaasında T.Demiray Bey olduğu, İzmir ve civarı için Akhisar’da

Yeni Yol Dergisi olduğu belirtilmektedir.Yazıların bir kısmında ise, bilmece kuponlarının beş kuruşluk mektuplar yerine üç kuruşluk kartlarla da gönderilebileceği ve böylece iki kuruşluk kar edebilecekleri konusunda çocuklar bilgilendirilmektedir.Yazının devamında okuyucuların dergiye gönderecekleri yazıların çok uzun olmaması istenmektedir.Uzun yazılar gönderilmesi durumunda yayımlayamayacakları belirtilmiştir.

(İmzasız, Küçük Okuyucularımıza, Y.Y., Y.1, S.12, 12 Teşrîn-i sâni 1339, s.172 / S.15, 13 Kânun-ı evvel 1339, sayfa numarası yok. / S.18, 3 Kânûn-ı sâni 1340, sayfa numarası yok.)

“**Aleni Muhabere**” başlıklı yazıda, Mektep müdürü ve müdirelerinden dergide yayınlanmak üzere okul fotoğraflarından acilen göndermeleri ve okuldaki çalışan öğrencilerin fotoğraflarının dergide yayımlanması için göndermeleri istenmektedir.

(Yeni Yol, Aleni Muhabere, Y.Y., Y.1, S.13, 29 Teşrîn-i sâni 1339, s.185)

Okuyuculara gösterdikleri ilgiden dolayı teşekkür edilen “**Muhterem Okuyucularımıza**” yazısında, merkezin Akhisar’dan İstanbul’a taşındığı haberi verilmiştir. Bilmece kuponlarını İstanbul’da Servet-i Fünun Matbaası’ndaki Yeni Yol Mecmuası sahibi Nedim Tuğrul Bey’e göndermeleri rica edilmiştir.

(İmzasız, Muhterem Okuyucularımıza, Y.Y., Y.1, S.19, 10 Kânûn-ı sâni 1340, s.264)

“**Sevimli Küçük Okuyucularımıza**” adlı yazıda, Yeni Yol’un birinci cildinin tamamlandığı, derginin bir yaşını doldurduğu, birinci ciltteki bazı eksiklerin ikinci ciltten başlayarak tamamlanacağı, Paris’te 25 çocuk mecmuası çıktığı, bunların 25-30 senelik geçmişleri olduğundan bahsedilmiştir. Çocuklara hitaben “Bugün mecmuanız olan Yeni Yol’u böyle uzun seneler yaşatmak, sizin için en büyük bir vazife, bir borçtur,” denilmektedir.

(İmzasız, Sevimli Küçük Okuyucularımıza, Y.Y., Y.1, S.24, 16 Şubat 1340, s.318)

“**Sevimli Küçük Okuyucularımıza**” başlığı altında verilen diğer bir yazıda, okuyucuların iki yaşına giren dergilerinden beklentilerinin neler olduğu sorulmaktadır. Çocukların dergiden herhangi bir beklentileri olması durumunda, bunu dergi yönetimine bildirmeleri istenmektedir.

(Yeni Yol, Sevimli Küçük Okuyucularımıza, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340, s.2)

“**Küçük Karilerimizin Veli ve Mürebbiyelerine**” yazısında, Yeni Yol’un farklı bir çığır açtığından, uzun soluklu bir dergi olduğundan ve amaçlarının batıdaki dergileri taklit etmek olmadığından bahsedilmiştir.

(İmzasız, Küçük Karilerimizin Veli ve Mürebbiyelerine, Y.Y., Y.2, S.25, 23 Şubat 1340)

“**Zehirli Kitaplar**” adlı yazı, “Vali Muhterem Haydar Beyefendi’nin Nazar-ı Dikkatine” sözüyle başladıktan sonra, bir çok kitapçılarda yayımlanan satılan renkli, cicili bicili bazı kitapların çocuklar üzerindeki zararlı etkilerinin vurgulandığı yazıda kitapların satışının durdurulması için Vali Haydar Beyefendi’den yardım istenmiştir.

(İmzasız, Zehirli Kitaplar, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, s.34)

“**Küçük Karilerimize Müjdeler**” gelecek nüshalarda “Saadet Adası” heyecanlı ve meraklı romanın ve doktorlara ait “Sıhhat Sütunu”nun başlayacağı müjdelenmiştir.

(İmzasız, Küçük Karilerimize Müjdeler, Y.Y., Y.2, S.27, 8 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

“**Meslektaşlar Arasında- Bir Anket**” başlıklı yazı şöyledir:

“Yakında ilk tedrisat muallimlerine ait layiha-i kanûniyye Büyük Millet Meclisi’nde mevki-i müzakereye konacaktır.” Bu konuda ilgili okuyucuların ne düşündüklerini anlamak için bir anket hazırlanmıştır. Anketteki sorular şöyle:

1. “Geçen sene tanzim edilen İlk Tedrisat Kanunu’nu nasıl buluyorsunuz?”
2. “Heyet-i ilmiyece tertip edilen layihanın ne eksikleri vardır?”
3. “Kıdem meselesi nasıl halledilmelidir?”
4. “Fakir bütçemizden ne isteyebiliriz?”
5. “Maaştan başka terfi için ne çareler vardır?”
6. “Fikri tesanüdü meydana getirdikten sonra ne yapmalıyız?”

(İmzasız, Meslektaşlar Arasında Anket, Y.Y., Y.2, S.28, 15 Mart 1340, sayfa numarası yok.)

“**Çocuk Sütunu**” yazısında, bir sonraki sayıdan itibaren Yeni Yol’da çocukların şikayetlerini ve isteklerini dile getirebilecekleri bir sütunun olacağı haberi verilmiştir.

(İmzasız, Çocuk Sütunu, Y.Y., Y.2, S.37, 17 Mayıs 1340, sayfa numarası yok.)

“**Küçük Yavrular**” başlığı altında verilen yazıda, okulların tatile girmesinden ve üç aylık tatil süresince okuyucuların çeşitli yerlere gitmelerinden dolayı, dergiyi tedarik edemeyecekleri düşünülerek, bu üç aylık süre zarfında derginin çıkmayacağı, eylül ayında tekrar başlayacağı haberi verilmiştir.

(Tuğrul, Küçük Yavrular, Y.Y., Y.2, S.40, 7 Mayıs 1340, s.347)

“**Çocukların Müracaat ve Şikâyet Sütunu**” başlıklı yazılarda, okuyuculardan gelen yazılar yayımlanmamıştır. Bu sütunda çocukların dergiye gönderdikleri iyi veya kötü eleştirilere karşı veya okuyucuların herhangi bir konuyla ilgili olan görüş ve düşüncelerine karşı, dergi yönetiminin verdiği cevaplar yer almaktadır. Bu sütunda bulunan bazı yazılarda, okuyucuların göndereceği yazıların bir sayfayı geçmemesi, bu yazıların şiir değil, düz yazı olması, istenmektedir. Bilmece kuponlarını geç gönderenlerin kuraya katılamadıkları, bunların biraz daha acele etmeleri gerektiği belirtilmektedir. Yazıların bir kısmında ise çocuklar çeşitli alanlara yönlendirilmekte, bazılarında da çeşitli konularda uyarılmaktadırlar. Bir okuyucunun gönderdiği resimden yola çıkılarak, resim yeteneğinin çok iyi olduğu ve kendini bu konu da geliştirmesi tavsiye edilmiştir. Başka bir okuyucuya hitaben yazılan yazıda, okuyucunun gönderdiği hikâyenin herkes tarafından bilinen bir hikâyeye olduğu, bu yüzden de yayımlanmadığı ifade edilmektedir.

(İmzasız, Çocukların Müracaat ve Şikâyet Sütunu, Y.Y., Y.2, S.46, 16 Teşrîn-i evvel 1340, s.351 / S.47, 23 Teşrîn-i evvel 1340, s.366, / S.53, 4 Kânûn-ı evvel 1340, s.466 / S.54, 11 Kânûn-ı evvel 1340, s. 481 / S.55, 18 Kânûn-ı evvel 1340, s.497)

“**Duyuru**” başlıklı yazıda, “Anadolu’da gezdirmek üzere iki seyyar muhabirle gazetemiz için karikatürist bir mütercime ihtiyaç vardır. Muhabirlerin Darümualliminden mezun olmaları şarttır. Talebelerin idarehanemize müracaatları rica olunur.”(İmzasız, Duyuru, Y.Y., Y.3, C.3, S.67, 12 Mart 1341, s.702)

“Yardım İlanı” başlığı altında, şöyle bir yazı bulunmaktadır: “Teyyare Cemiyeti hayat ve istikbalimizi kurtaracaktır. Fedakârlıktan çekinmeyiniz.”
(İmzasız, Yardım İlanı, Y.Y., Y.3, C.4, S.87, 25 Eylül 1341, s.1027)

“Yeni Yol’u Üç Senedir Yaşatan Aziz ve Muhterem Arkadaşlarımıza”
adlı yazı, aynen şöyledir:

“Dördüncü cildini ikmal etmek üzere olduğumuz Yeni Yol’u yaşatan arkadaşlarımızın yardımına bundan sonra daha çok ihtiyacımız var. Bundan sonra gazetemizi yeni müfredat programına ait konuları da ihtiva edecek şekilde on beş günde bir çıkarmaya karar verdik. Masraflar artacağı için, daha fazla yardımtenizi talep ediyoruz.”
(İmzasız, Yeni Yol’u Üç Senedir Yaşatan Aziz ve Muhterem Arkadaşlarımıza, Y.Y., Y.3, C.4, S.95, 18 Kânûn-ı evvel 1341)

“Yeni Yol 9 Eylül’e Kadar Tatil” başlıklı yazıda, okulların tatile girmesiyle birlikte Yeni Yol’un da zorunlu olarak üç aylık bir tatile girdiği, tatil bitiminin İzmir’in kurtuluş günü olan 9 Eylül’e rastladığı ve bu günden itibaren Yeni Yol’un tekrar okuyucularıyla birlikte olacağı belirtilerek, çocuklara yaz tatillerini çok iyi geçirmeleri dileğinde bulunulmuştur.
(Yeni Yol, Yeni Yol 9 Eylül’e Kadar Tatil, Y.Y., Y.4, C.5, S.107/11, 27 Mayıs 1926, sayfa numarası yok.)

“Anket” başlıklı yazıda, değişik mekteplerden kız ve erkek öğrencilere sorulan “İleride ne olmak istiyorsunuz?” sorusuna, bu öğrencilerin verdiği cevaplar yer alır.Çocuklar, muallim, doktor, mühendis, heykeltıraş ve kaşif olmak istediklerini söylerler.
(Mukaddes, On Birinci Kız Mektebinden, Y.Y., Y.4, C.5, S.109/13, 9 Teşrîn-i evvel 1926, s.1394)

5. BÖLÜM

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

5.1. Sonuç ve Değerlendirme

Yeni Yol'da bulunan türleri sayısal olarak ifade edecek olursak, 246 bilgi veren parça, 203 hikâye, 78 şiir, 62 masal, 42 sohbet, 26 oyun, 25 anı, 11 fabl, 9 roman, 9 gezi yazısı, 7 mektup, 6 biyografi, 6 eleştiri türünde yazı bulunmaktadır.

Sayısal olarak bakıldığında hikâyelerin diğer edebî türlerden daha fazla sayıda olduğu görülür. Konu çeşitliliği fazla olan hikâyeler yirmi üç alt başlık altında incelenmiştir. Şehitlik, kahramanlık ve bağımsızlık konulu hikâyeler, çocuklara millî bilinci aşlamaya yönelik hikâyelerdir. Örneğin, Türk askerlerinin düşman askerleriyle çarpışmaları sırasında sancağı teslim etmektense yakmayı tercih ettiklerinin konu edildiği **“Yanık Sancak”** adlı hikâyede, çarpışmanın sonunda askerlerden birinin düşman bayrağının ortasına yanık sancağın mızrağını saplayarak taburun intikamını almıştır. (Doğan, Faik, Yanık Sancak, Y.Y., Y.2, S.26, 1 Mart 1340, s.24-25) Yine **“Küçük Şehit”** adlı hikâyede, düşman askerlerinin anne ve babasına işkence yaptıklarını gören küçük bir çocuk, eline geçirdiği bir baltayla bir düşman askerini öldürür, bir düşman askerini de yaralar. Yaralı asker silahındaki kurşunları çocuğun üzerinde boşaltınca çocuk şehit olur. (N.E., Küçük Şehit, Y.Y., Y.3, C.3, S.65, 26 Şubat 1341, s.672-673) Bu ve buna benzer hikâyelerle okuyuculara millî bilinç aşılmasına çalışılmıştır.

Hikâyelerin çoğunda, model gösterme yöntemine başvurulmuştur. Bu yöntem genellikle okuyucuların olumlu davranışları kazanmaları, olumsuz davranışlardan uzak durmaları gerektiği konularını işleyen hikâyelerde görülür. Mesela, kibirli olmanın hiçbir zaman faydalı olmadığını işlendiği **“Kibir ve Gurur Ne Fena Şeydir”** başlıklı hikâyede, biri zeki ve kibirli, diğeri daha az zeki ve mütevazı olan iki arkadaş vardır. Vasfi derslerde anlayamadığı konuları kimseye sormaya tenezzül

etmezken; Nusret, anlayamadığı konuları sorarak öğrenir ve sınavlarda Nusret başarılı olurken, Vasfi başarısız olur. Bu hikâyede çocukların önüne bir iyi model, bir de kötü model konmuştur. Hikâyenin sonunda iyi modelin başarıya ulaşmasıyla çocuklara, gururun hiçbir şeye faydası olmadığı, aksine insana zarar verdiği anlatılmaya çalışılarak, çocuklar iyi olana yönlendirilmeye çalışılır.

Yeni Yol'da tercüme hikâyelere de yer verilmiştir. Fransızca'dan tercüme edilen **“Güzin'in Bebeği”** adlı hikâye (Şükrü, Fuad, Güzin-in Bebeği, Y.Y., Y.1, S.15, 13 Kânûn-ı evvel 1339, s.207) ve Arapça'dan tercüme edilen **“Zekâ”** (Y.B., Zekâ, Y.Y., Y.1, S.17, 27 Kânûn-ı evvel 1339, s.231-232) adlı hikâyeleri örnek olarak verebiliriz.

Hikâyelerin ardından dergide bulunan şiirleri konuları bakımından ele alırsak, mevsimlerle ilgili şiirlerin yanında, hayvanları konu alan şiirlerin bulunduğunu; çalışmanın önemini belirten şiirlerin yanında intikam ve savaş konulu şiirlerin bulunduğunu görürüz. On iki alt başlık altında toplanan bu türlerden bazıları, çocuklara olumlu bir takım davranışlar kazandırmayı amaçlarken, bazıları da düşmana karşı duyulan kin ve nefret duygularını perçimlemektedir.

Çocuklardan düşmanlarını hiçbir zaman unutmamaları, onlara kin ve nefret beslemeleri, intikam duygusuyla yaşamaları gerektiğini vurgulayan şiirler dergide çok az sayıda da olsa yer almaktadır. Bu şiirlere **“Düşman Titre”** (Demiray, T., Düşman Titre, Y.Y., Y.1, S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.159) adlı şiiri ve **“İntikam”** (Altun, Ö., İntikam, Y.Y., Y.1, S.21, 24 Kânûn-ı sâni 1340, s.279) adlı şiiri örnek olarak verebiliriz. İntikam duygusunun çocuklara aşılınmaması gereken duygulardan biri olduğunu düşünüyoruz. Bunun yanında yaşanan dönemin sosyal olaylarından soyutlanamayacak olan edebiyatın aynasında bu olayların görünmesinin ve anlatılmasının da doğal olduğunu düşünmeden edemiyoruz.

Okul ve eğitim konularını işleyen şiirlerde, insan için okulun ve eğitimin önemi anlatılmaya çalışılmıştır. Okulun bir bahçeye, içinde öğrenilen bilgilerin de birer çiçeğe benzetildiği **“Mektep”** (Hilmi, Servet, Mektep, Y.Y., Y.2, C.3, S.50,

13 Teşrîn-i sâni 1340, s.418) adlı şiirde okulda öğretim görmeyen, bilgi edinmenin insana verdiği mutluluk konu edilmiştir. Okuldaki hocalarının disiplininden şikâyetçi olan oğlunu okuldan alarak okutmayan; fakat yıllar sonra bu davranışından dolayı, büyük pişmanlık duyan bir annenin ağzından yazılan “**Nedamet**” (Demiray, Tahsin, Nedamet, Y.Y., Y.2, S.34, 26 Nisan 1340, s.160) başlıklı şiirde de yine okulun ve eğitimin önemi vurgulanmaya çalışılmıştır.

Yayımlanmaya başladığı tarihten itibaren, Atatürk’ün ve Cumhuriyet’in yanında olan Yeni Yol, sayfalarında sık sık başta Mustafa Kemal olmak üzere, ordunun diğer değerli komutanlarını konu edinen parçalara ve şiirlere yer vermiştir. “**Gazi Mustafa Kemal Paşa**” (Gündoğdu, Ahmet, Gazi Mustafa Kemal Paşa, Y.Y., Y.1, S.16, 20 Kânûn-ı evvel 1339, s.219) adlı şiirde, Türk milletinin en umutsuz anında Mustafa Kemal’in bir yıldız gibi parlayarak yurda saldıran düşmanlarla kahramanca savaşması ve yurdu düşmandan temizlemesi konu edilmiştir. “**Büyük Adam**” (Hilmi, Servet, Büyük Adam, Y.Y., Y.3, C.4, S.81, 9 Temmuz 1341, s.923) başlıklı şiirde de Atatürk’ün millî mücadele adına yaptığı kahramanlıklar konu edilmektedir.

Yeni Yol’da toplam 62 masal bulunmaktadır. Bu masallar on başlık altında incelenmiştir. Masalarda dikkat çekici en önemli özellik masal içindeki olayların fazlalığı ve sayfalarda çok fazla yer kaplamalarıdır. Buna örnek olarak, “**Tunç Yüzük**” (Ali, Mustafa, Tunç Yüzük, Y.Y., Y.2, C.3, S.49, 6 Teşrîn-i sâni 1340, s.330-331/ S.50, 13 Teşrîn-i sâni 1340, s.406-410) adlı masal ile, “Keçi Sakallı Adam” (Afyonlu Himmet Baba, Keçi Sakallı Adam, Y.Y., Y.2, S.45, 9 Teşrîn-i evvel 1340, s.334-337) adlı masalı örnek olarak verebiliriz.

Beş başlık altında incelediğimiz sohbet yazılarında yazarlar, okuyucularla çeşitli konulardaki düşüncelerini paylaşmışlardır. Yazarlar düşüncelerini paylaşmakla kalmayarak okuyucuları çeşitli konularda bilgilendirmişler ve yine okuyuculara çeşitli konularda öğütler vermişlerdir.

Şiir bölümünde karşılaştığımız “İntikam” konusu, burada da karşımıza çıkmıştır. Vatana ve millete yapılan hakaretlerin, zulümlerin ve işkencelerin hiçbir zaman unutulmaması gerektiğini vurgulayan “**Düşmanını Unutma**” (Tuğrul, Nedim, Düşmanını Unutma, Y.Y., Y.1 S.11, 15 Teşrîn-i sâni 1339, s.159-160) adlı yazının sonunda “İntikam için büyü ve öç almak hissiyle yaşa!” cümlesi bulunmaktadır. “Aziz Türk Çocukları,” hitabıyla başlayan “Yeni Yol” başlıklı parçada, Yunanlıların Türk milletine verdiği maddî ve manevî zararlardan bahsedilmiştir. Yazara göre Türk çocuğuna düşen görev, uyanık olmak ve yaşanan kötü günlerin intikamını almaktır. Yazar yazısını, “İntikam taşımayan, düşmanın vahşet ve zulümlerini unutan milletler yaşayamaz. İntikam için çalışınız ve yaşayınız yavrularım.” cümlesiyle bitirir. Bunlar ve bunlara benzer yazılarla okuyuculara intikam duygusu aşılarmaya çalışılmıştır. Sebebi ne olursa olsun çocuklara bu gibi duyguları aşılarmak bizce doğru değildir. Bir çocuk dergisinin de işlevi bu olmamalıdır.

Yeni Yol’da toplam yirmi altı oyun (piyes) bulunmaktadır. Bu piyeslerin çoğunluğunu çeşitli konularda yazılan, tek kişilik oyunlar (monologlar) oluşturur. Diğerleri ise komik olayları konu edinen, millî bilinci aşılarmaya çalışan, hatalı davranışları konu edinen ve çeşitli konularda yazılan piyeslerdir. Bu piyesler içinde dergide en fazla yer kaplayan oyun toplam yirmi bir sayı yayımlanan “**Vazife**” adlı piyestir.

Yeni Yol’da anı türünde toplam yirmi beş parça bulunmaktadır. Bu parçalarda yazarlar yaşadıkları veya tanık oldukları çeşitli konuları anlatmışlardır.

Yeni Yol dergisi, toplam on bir fablla bazı düşünce ve davranışları okuyuculara eğlendirerek vermeyi amaçlamıştır. Daha çok hayvanların bazen de bitkilerin kahraman olarak kullanıldığı bu fabllar, çocukların iyi ile kötü arasındaki farkı anlamalarını sağlar. Çalışmamızda fabllar, kurnazlıkla ilgili fabllar, aklını kullanamamakla ilgili fabllar ve çeşitli konularla ilgili fabllar olmak üzere, üç başlık altında incelenmiştir. Bu fablların kahramanları genellikle hayvanlardan oluşmuştur. Sadece “**Küçük Çam**” (İmzasız, Küçük Çam, Y.Y., Y.3, C.4, S.79, 11 Haziran

1341, s.891-892) adlı fablın kahramanı bitkidir. Bu fablda, tabiat kanunlarını değiştirmenin verdiği zarar konu edilmiştir.

Dergide dokuz roman tefrika edilmiştir. Bu romanlardan “Tilki Kardeş İle Tavuk Hanım” bir fabl niteliği taşıırken; “Turhan İle Doğan’ın Seyahati” başlığını taşıyan roman da daha çok bir gezi yazısı özelliği taşımaktadır.

Yeni Yol’da toplam dokuz gezi yazısı bulunmaktadır. Bu gezi yazılarıyla çocuklara gidip görme imkânlarının olmadığı yerlerle ilgili çeşitli bilgiler verilmiştir. Bu gezi yazıları edebî bir değer taşıyor olsalar bile, çocukların tarih ve coğrafya bilgilerini geliştirmeleri açısından önemlidir.

Yeni Yol’da az rastlanan türlerden biri de eleştiridir. Toplam altı eleştiri yazılmıştır. Bunlardan çoğu toplumda gördükleri aksaklıklarla ilgilidir. “Müracaat ve Şikayet Sütunu” başlığı altında okuyuculardan gelen çeşitli şiirler ve yazılar değerlendirilmiştir. Böylece yazısında yaptığı çeşitli hataları gören bir okuyucu daha nitelikli yazılar yazmaya başlayacaktır.

Mektup türü Yeni Yol’da çok az yer verilen türlerden biridir. Bu mektuplardan biri, Hamdullah Suphi tarafından Mustafa Kemal Paşa’ya yazılmıştır. “ **Sevgili Gazi**” (Suphi, Hamdullah, Sevgili Gazi, Y.Y., Y.3, C.4, S.88, 1 Teşrin-i evvel 1341, s.1029) adlı bu mektupta, Hamdullah Suphi, Mustafa Kemal’e hitap ederek, onun varlığının ülke için ne kadar önemli olduğunu ifade etmektedir. Yıllardan beri karanlığa gömülmüş olan Türk milletini Mustafa Kemal’in bir ışık gibi aydınlattığını ifade eder.

Timur’un ve Yıldırım Beyazıt’ın birbirlerine yazdıkları mektuplar dışında kalan diğer mektuplar, okuyuculara ait mektuplardır. Okuyucular bu mektuplarda bazı düşüncelerini veya isteklerini dile getirmişlerdir.

Yeni Yol’un en az yer verdiği türlerden biri de biyografidir. Dergide toplam altı biyografi bulunmaktadır. Bu biyografiler, Mustafa Kemal Paşa, Yunus Emre,

Pastaure, Newton, George Stephenson ve Nizamülmülk ile ilgilidir. Ünlü kişilerin yaşamlarını anlatan bu parçalar, okuyucuların bu ünlü ve başarılı insanları örnek almalarını sağlaması açısından önemlidir.

Gülmece unsurunun da unutulmadığı derginin bir çok sayfasında değişik konularda yazılmış fıkralar da bulunmaktadır. Bu fıkraların geneli sadece güldürü amaçlıdır.

Derginin hemen hemen her sayısının çoğunlukla son sayfasında bulunan bilmeceleri, fen konularıyla ilgili bilmeceler, sözcük dağarcığını geliştirmeye yönelik bilmeceler, sayısal yetenekleri geliştirmeye yönelik bilmeceler ve diğer bilmeceler olmak üzere dört başlık altında incelemeye çalıştık.

Bilmeceler dışında çocuk oyunlarına ve çocukların el becerilerini geliştirmeye yönelik bölümlere de rastlanır. Bu parçalarda çocuklara bazı oyunlar öğretilir. Özellikle kız çocuklarının el becerilerini geliştirmeye yönelik dikiş ve nakış konularında bilgiler verilir.

Yeni Yol'da edebî türler dışında, okuyuculara çeşitli konularda bilgi veren parçalar da vardır. Toplam 246 parça olan yazılar 17 başlık altında incelenmiştir. Okuyucuların genel kültürlerini geliştirmeyi amaçlayan parçalar işledikleri konular bakımından farklılık göstermektedir.

Son olarak dergide, duyuru ilan ve teşekkür yazıları bulunmaktadır. Bu bölümde okuyuculara çeşitli konularda duyurular yapılmış, başta dergiye katkısı olanlar olmak üzere, diğer yaralı işler yapmış olan herkese tek tek teşekkür edilmiştir. Okullar ve Öğretmenler hakkında çeşitli haberler verilmiştir. Bunların yanında bir çok ilanın yanında kitap ve dergi reklamı da yapılmıştır.

Yeni Yol'da en fazla yer kaplayan yazılar, "Edebî Türler" ana başlığı altında bulunan parçalardır. Bu türler "eğlendiricilik" ve "eğiticilik" bakımından çocuk

eğitimi için en uygun türlerdir. Okuyuculara kazandırılmak istenen duygu, düşünce ve davranışlar daha çok bu türler aracılığıyla verilmiştir.

Yayımlandığı dönemin özelliği dikkate alındığında Yeni Yol'un ocuk edebiyatına ve ocuk eğitimine katkısı oldukça büyüktür. Bu dergide yer alan yazılarla dönemin çocukları çeşitli açılardan eğitilmiştir. Diğer ocuk dergileri gibi Yeni Yol da çocukların derslerden arta kalan zamanlarını yararlı faaliyetlerle değerlendirmek gibi bir işleve sahiptirler.

ocuk dergilerinin okuyucularına katkılarında biri de yetenekli bazı çocukları edebiyat dünyasına kazandırmaktır. Dergileri okudukça bu sayfalarda kendi yazılarını da görmek isteyen ocuk okurlar, çeşitli türlerde yazdıkları yazıları buralarda yayımlatma olanağı bulmuşlardır. Onların yazılarındaki olumlu ve olumsuz yönler eleştirilerek daha başarılı olmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece muhtemelen okullarda açığa çıkamayan bu yetenekler, ocuk dergileri aracılığıyla keşfedilmiş ve pekiştirilmiştir.

Yeni Yol dergisinin sayfalarında yer alan yazılarla dönemin çocukları çeşitli açılardan eğitilmiştir. Onların zgr bireyler olarak yetişebilmeleri, toplum için olumlu davranışlar sergilemeleri, mill kültürümüzle yoğrulmaları konularında birçok ocuk dergisiyle beraber Yeni Yol dergisi de önemli bir yere sahiptir.

1923- 1926 yılları arasında çıkan dergiler arasında gerek uzun soluklu olması bakımından gerekse içeriği bakımından yayımlandığı döneme damgasını vuran Yeni Yol dergisi, ocuk eğitimi açısından önemli bir yere sahiptir.

KAYNAKÇA

1. Araştırmanın Temelini Oluşturan Kaynak

Yeni Yol (1923-1926)

2. Yararlanılan Kaynaklar

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2004). **Araştırma Yöntemleri**. Sakarya: Sakarya Kitabevi.

Bayat, N. (2002). Eski Harfli Çocuk Dergilerinin (Çocuk Bahçesi, Çocuk Dünyası) Çocuk Eğitimindeki İşlevleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Dilidüzgün, S. (2004). **Çağdaş Çocuk Yazını-Yazın Eğitimine Atılan İlk Adım**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Emre, A. C. (2000). **Çocuklara Hikaye Anlatmak Sanatı**. Çev. Ferit R. Tuncor. İstanbul: MEB Yayınları.

Gençel, Ş. (1984). **Çocuk Dergileri, Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler (1849-1984)**. İstanbul: Gelişim Yayınları.

Gökşen, E.N. (1993). **Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Güleryüz, H. (2002). **Yaratıcı Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Pegen A. Yayıncılık.

Güney, E. C. (1997). **Masallar**. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Helimoğlu, M. (1999). **Masallar ve Eğitimsel İşlevleri**. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Kantarcıoğlu, S. (1991). **Eğitimde Masalın Yeri**. İstanbul. MEB Yayınları.

Kür, İ. (1991). **Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Meydan Larousse. (1981). **Çocuklar İçin Edebiyat**. C.3, İstanbul.

Oğuzkan, A. F. (1997). **Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Emel Matbaacılık Sanayi.

_____. (1987). **Dünya Çocuk Edebiyatının Ana Çizgileri, Çocuk Edebiyatı Yıllığı**. İstanbul: Gökyüzü Yayınları.

Okay, C. (1999). **Eski Harfli Çocuk Dergileri**. İstanbul: Kitabevi

_____. (1998). **Osmanlı Çocuk Hayatında Yenileşmeler 1850-1990**. İstanbul: Kırkambar Yayınları.

_____. (2000). **Osmanlıca Süreli Yayınlar Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi**. Ankara: Gezgini Kitabevi.

Sever, S. (2003). **Çocuk ve Edebiyat**. Ankara: Kök Yayıncılık.

Şirin, M.R. (1988). **99 Soruda Çocuk Edebiyatı**. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Thema Larousse. (). **Sanat ve Kültür, Türk-İslam**. Milliyet Yayınları.

Topuz, H. (). **100 Soruda Türk Basın Tarihi**. İstanbul: Gerçek Yayınevi

Ural, O. (1979). **Şiirlerde Çocuk**. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.

Yardımcı, M.ve Tuncer, H. (2002). **Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı**.
İzmir: Ürün Yayınları.

Yavuzer, H. (1998). **Çocuk Psikolojisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

ÇALIŞMA KONUSU: RUMİ 1339- 1340-1341 YILLARINDA YAYIMLANAN YENİ YOL MECMUASININ 10.SAYISINDAN BAŞLAYARAK 72.SAYIYA KADAR OLAN (70. SAYI HARİÇ) SAYILARININ İNDEKSİNİN HAZIRLANMASI.

İÇİNDEKİLER

1.CİLT (10. – 48. SAYI)

Tuğrul, Nedim, “Musahabe”, Tarih Yok, Sayı:10, Sayfa:146, Türü:Sohbet

İmzasız, “İskit Türkleri”, Tarih Yok, Sayı:10, Sayfa.147-148, Türü:Deneme

Doğan, “Şeytan” Tarih Yok, Sayı:10, Sayfa.148-149, Türü:Hikâye

Hekim: Aksungur, “Hıfz-ı Sıhhat(Hava)”, Tarih Yok, Sayı:10, Sayfa:149-152, Türü:Makale

Kıraat Hocası, “Bir Köylü Çocuğundaki Zeka” Tarih Yok, Sayı:10, Sayfa:152-153, Türü:Hikâye

A., “Garip Bir Hayatın Akıbeti”, Tarih Yok, Sayı:10, Sayfa:154-155-156, Türü:Roman

Hocanız, “Kuzu”, Tarih Yok, Sayı:10, Sayfa:155-156, Türü:Hikâye

Tuğrul, Nedim, “Vazife”, 1339, Sayı:11, Sayfa:158, Türü:Söyleşi

Demiray,T, “Düşman Titre”, 1339, Sayı:11, Sayfa:159, Türü: Şiir

Tuğrul,Nedim, “Molla Hüsrev”, 1339, Sayı:11, Sayfa:160-161, Türü:Biyografi

D.K, “Tılsım”, 1339, Sayı:11, Sayfa:163-166, Türü:Masal

İmzasız, “Çinde Kartal Avı”, 1339, Sayı:11, Sayfa:162, Türü:Gezi

İmzasız, “Pamukçu Sarı Ali Bey”,1339, Sayı:11, Sayfa:166-167, Türü:Biyografi

İmzasız, “Hindistanda Kaplanlar”, 1339, Sayı:11, Sayfa:168, Türü:Gezi

İmzasız, “Mektep Haberleri”, 1339, Sayı:11, Sayfa:169, Türü.Duyuru

İmzasız. “Bilmece” , 1339, Sayı:11, Sayfa No Yok.

Tuğrul,Nedim, “Heves”, 1339, Sayı:12, Sayfa:170, Türü:Söyleşi

İmzasız, “Karteba Camii”, 1339, Sayı:12, Sayfa:170, Türü:Gezi

Tuğrul, Nedim, “Büyük Şehit Miralay Nazım Bey”, 1339, Sayı:12, Sayfa:171-172,Türü: Biyografi

Dergah, “Kanlı Sünbül”, 1339, Sayı:12, Sayfa:172-173, Türü: Anı

A,T, “Doktorun Katırı”, 1339, Sayı:12, Sayfa:173, Türü: Hikâye

İmzasız, “Deniz Fenerlerinde Tarz-ı Maişet”, 1339, Sayı:12, Sayfa:174-175, Türü:Deneme

İmsak, “Yunan Canavarlıkları”, 1339, Sayı:12, Sayfa: 176-177, Türü:Hikâye

İmzasız, “Akhisarlı Şeyhülislam Vasaf Efendizade Mehmet Esat Efendi”, 1339, Sayı:12 Sayfa:177, Türü:Biyografi

Tuğrul, Nedim, “Pamukçu Sarı Ali Bey”, 1339, Sayı:12, Sayfa:179-180, Türü:Biyografi

A., “Garip Bir Hayatın Akıbeti”, 1339, Sayı:12, Sayfa:179-180-181, Türü:Roman

İmzasız, “Mektep Haberleri”, 1339, Sayı:12, Sayfa:181, Türü:Duyuru

İmzasız, “Bilmece”, 1339, Sayı:12, Sayfa No Yok.

Tuğrul,Nedim, “Cesur ve Müteşebbis Olunuz”, 1339, Sayı:13, Sayfa:182, Türü:Sohbet

Yeni Yol, “Karilerimize”, 1339, Sayı:13, Sayfa:182, Türü:İlan

Hadi,T, “Düşünmeden Karar Verme”, 1339, Sayı:13, Sayfa:183, Türü:Hikâye

İmzasız, “Akhisarlı Şeyhülislam Vasaf Abdullah Efendi”, 1339, Sayı:13, Sayfa:183, Türü: Biyografi

Tuğrul,Talat, “Bir Yolculuk Tahsisi”, 1339, Sayı:13, Sayfa:184, Türü:Gezi

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1339, Sayı:13, Sayfa:184, Türü: Atasözleri

Kaya,L, “Musiki”, 1339, Sayı:13, Sayfa:184, Türü:Anı

Yeni Yol, “Aleni Muhabere”, 1339, Sayı:13, Sayfa:185, Türü: Duyuru

....., “Küçük Karilerimiz”, 1339, Sayı:13, Sayfa:185, Türü:Duyuru

İmzasız, “Latife”, 1339, Sayı:13, Sayfa187, Türü: Fıkra

Gündüz, “Lütfi ve Arkadaşları”, 1339, Sayı:13, Sayfa:188-189, Türü:Hikâye

İmzasız, “Tilki Kardeş İle Tavuk Hanım”, 1339, Sayı:13, Sayfa:191-192, Türü: Masal

Tuğrul,Nedim, “Pamukçu Sarı Ali Bey”, 1339, Sayı:13, Sayfa:192, Türü:Biyografi

İmzasız, “Letaif”,1339, Sayı:13, Sayfa:192, Türü:Fıkra

İmzasız, “Bilmece”, 1339, Sayı:13, Sayfa No Yok.

Demiray,T, “Bir Ders”, 1339, Sayı:14, Sayfa:194, Türü:Hikâye

Hadi, T, “Gururun Neticesi”, 1339, Sayı:14, Sayfa:194, Türü:Hikâye

Demiray,T, “Zeybek”, 1339, Sayı:14, Sayfa: 195, Türü:Şiir

Özdemir,Zeki, “Zavallı Turgut”, 1339, Sayı:14, Sayfa:196-197, Türü:Hikâye

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1339, Sayı:14, Sayfa:197, Türü:Atasözleri

Dergah, “Akılsız Kedi Tüccarları”, 1339, Sayı:14, Sayfa: 200-201, Türü:Hikâye

T.,N, “Ayşe Kadın”, 1339, Sayı:14, Sayfa:202-203, Türü:Hikâye

İmzasız, “Tilki Kardeş İle Tavuk Hanım”, 1339, Sayı:14 Sayfa:204, Türü:Masal

İmzasız, “Mektep Haberleri”, 1339, Sayı:14, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru

Sadık, Nezihe, “Yeni Yol Mecmusa Müdüriyetine”, 1339, Sayı:14, Sayfa No Yok.
Türü: Mektup

İmzasız, “Letaif”, 1339, Sayı:14, Sayfa No Yok, Türü: Fıkra

İmzasız, “Bilmece” 1339, Sayı: 14, Sayfa No Yok.

Tuğrul,Nedim, “Türkü Sev”, 1339, Sayı:15, Sayfa:206, Türü:Söyleşi

Demiray,T, “Kış Gelirken”, 1339, Sayı:15, Sayfa:206, Türü:Şiir

Şükrü, Fuad, “Amcamın Evi”, 1339, Sayı:15, Sayfa:207, Türü:Anı

Şükrü,Fuad, “Güzinin Bebeği”,1339, Sayı:15, Sayfa:207, Türü:Hikâye

Asım, Mustafa, “Küçük Hikaye”, 1339, Sayı:15, Sayfa:208-209, Türü:Hikâye

Gültekin,Dündar.T, “Yavrumun Çocukları”, 1339, Sayı:15, Sayfa:212,Türü:Şiir

Turgut, Nahid, “Mangal Başında”, 1339, Sayı:15, Sayfa:212-213, Türü: Hikâye

İmzasız, “Doğru Sözler”, 1339, Sayı:15, Sayfa:213, Türü:Atasözleri

Tuğrul,Nahid, “Bir Hırsızın Akıbeti”, 1339, Sayı:15, Sayfa:214, Türü:Hikâye

İmzasız, “Tilki Kardeş İle Tavuk Hanım”, 1339, Sayı:15, Sayfa:215, Türü: Masal

A., “Garip Bir Hayatın Akıbeti”,1339, Sayı:15, Sayfa:216, Türü:Roman

İmzasız, “Küçük Okuyucularımıza”, 1339, Sayı:15, Sayfa No Yok, Türü:Duyuru

İmzasız, “Dağıtım Merkezleri”, 1339, Sayı: 15, Sayfa No Yok, Türü:İlan

İmzasız, “Bilmece”, 1339, Sayı:15, Sayfa No Yok.

İmzasız, “Hasis Olmayınız”, 1339, Sayı:16, Sayfa:218, Türü:Söyleşi

İmzasız, “Gazi Mustafa Kemal Paşa”, 1339, Sayı:16, Sayfa:219, Türü: Şiir

Kami, “Adil Bir Emirın Cevabı”, 1339, Sayı: 16, Sayfa: 220, Türü: Hikâye

İhsan, “Küçük Hikaye”, 1339, Sayı: 16, Sayfa:221, Türü: Hikâye

Keramettin, “Japonya”, 1339, Sayı:16, Sayfa:222-223, Türü:Gezi

İmzasız, “Küçük Karilerimize”, 1339, Sayı:16, Sayfa: 223, Türü: Duyuru

İmzasız, “Doğru Sözler”, 1339, Sayı: 16, Sayfa:224, Türü: Atasözleri

S. A., “Oğuzhan”, 1339, Sayı:16, Sayfa: 225-226, Türü:Hikâye

İmzasız, “Tilki Kardeş ve Tavuk Hanım”, 1339, Sayı: 16, Sayfa:227, Türü:Masal

A., “Garip Bir Hayatın Akıbeti”, 1339, Sayı: 16, Sayfa:227, Türü:Roman

İmzasız, “Bilmece”, 1339, Sayı:16, Sayfa No Yok.

İmzasız, “Küçük Okuyucularımıza”, 1339, Sayı:16, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru

İmzasız, “İngilizler İstanbulda”, 1339, Sayı: 17, Sayfa No Yok, Türü:Makale

İmzasız, “Bilginizin Faidesi”, 1339, Sayı:17, Sayfa:230, Türü:Söyleşi

Demiray,T, “Bir Ses İşitti Ki”, 1339, Sayı:17, Sayfa:230,Türü:Şiir

Y.B., “Zeka”, 1339, Sayı:17, Sayfa:231-232, Türü: Hikâye

Mahir,İzzeddin, “Karşılıklı Hileler”, 1339, Sayı:17 Sayfa: 232-233, Türü: Masal

İmzasız, “Doğru Sözcükler”, 1339, Sayı:17, Sayfa:233, Türü:Atasözcükleri

Alp,Sungur, “Kurt İle Kuzu”, 1339, Sayı:17, Sayfa: 233, Türü: Fabl

Cezayirli,A., “Avusturalya Ormanları”, 1339, Sayı:17, Sayfa:234, Türü: Gezi

İmzasız, “Recep Beyin Kemani”, 1339, Sayı:17, Sayfa:235-236, Türü:Hikâye

İmzasız, “Letaif”, 1339, Sayı:17, Sayfa: 235-236, Türü: Fıkra

Tuğrul,Talat, “Kısmetten Fazlası Olmaz”, 1339, Sayı:17, Sayfa: 237, Türü: Masal

A., “Garip Bir Hayatın Akıbeti”, 1339, Sayı: 17, Sayfa:238-239-240, Türü:Roman

İmzasız, “Mektep Havadisleri”, 1339, Sayı:17, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru

İmzasız, “Nafiz Zeki Kırtasiye Mağazası”, 1339, Sayı:17, Sayfa No Yok, Türü:Reklam

İmzasız, “Küçük Okuyucularımıza”, 1339, Sayı:17, Sayfa No Yok, Türü:Duyuru

İmzasız, “Bilmece”, 1339, Sayı:17, Sayfa No Yok.

İmzasız, “İngilizler İstanbulda”, 1340, Sayı:18, Sayfa No Yok, Türü: Makale

Süleyman, “Uyan ve Çalış”, 1340, Sayı:18, Sayfa: 242, Türü:Söyleşi

Tuğrul, Nedim, “İstiklal Aşkı”, 1340, Sayı:18, Sayfa: 242-243, Türü:Makale

Firdevs, “Tembel Rüzgar”, 1340, Sayı: 18, Sayfa: 243-244, Türü:Masal

Zeki, M., “Kaptanlık Hevesi”, 1340, Sayı:18, Sayfa:244-245, Türü: Hikâye

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:18, Sayfa:245, Türü:Atasözleri

Demiray,T. “Kedim”, 1340, Sayı:18, Sayfa:248, Türü:Şiir

Avni,Hüseyin, “Aslan Yürekli İki Türk Yavrusu”,1340, Sayı:18, Sayfa:249-250-251, Türü:Hikâye

İmzasız, “Al Sancak”, 1340, Sayı:18, Sayfa:251, Türü: Anı

Necati ,Mustafa, “Ah Yerde Kalmaz”, 1340, Sayı:18, Sayfa:252, Türü: Masal

Sadık, Ertuğrul, “Namuslu Kız”, 1340, Sayı:18, Sayfa No Yok, Türü: Hikâye

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:18, Sayfa No Yok.

İmzasız, “Küçük Okuyucularımıza”, 1340, Sayı: 18, Sayfa No Yok, Türü:Duyuru

Zihni, İbrahim, “İngilizler İstanbulda”, 1340, Sayı:19, Sayfa No Yok, Türü: Makale

Demiray,T, “Kış Baba”, 1340, Sayı:19, Sayfa No Yok, Türü: Şiir

Asım, Mehmet, “En İyi Tavsiye” 1340, Sayı:19, Sayfa:254, Türü:Hikâye

Nizameddin, “İki Şehit Kardeş”, 1340, Sayı: 19, Sayfa:254-255, Türü: Anı

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:19, Sayfa:255, Türü:Atasözleri

Firdevs, “Harikulade Fasulyeler”, 1340, Sayı: 19, Sayfa:255-256-257, Türü: Masal

Tuğrul, Talat, “Yıldırım Çorbası”, 1340, Sayı: 19, Sayfa: 257, Türü: Hikâye

Şükrü,Fuad, “Eyfel Kulesi”, 1340, Sayı: 19, Sayfa: 258-259, Türü:Gezi

İrfan, “Pastaure”, 1340, Sayı:19, Sayfa: 260-261, Türü:Biyografi

Hakkı, İsmail, “Yazda Bir Tatil”, 1340, Sayı:19, Sayfa: 262, Türü:Anı

A., “Garip Bir Hayatın Akıbeti”, 1340, Sayı:19, Sayfa:262-263, Türü: Roman

İmzasız, “Küçük Zeliha'nın Büyük Kalbi”, 1340, Sayı:19, Sayfa: 264, Türü:Hikâye

İmzasız, “Muhterem Okuyucularımıza”, 1340, Sayı:19, Sayfa:264, Türü: Duyuru

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:19, Sayfa:264.

İmzasız, “ Eti Para İle Satılan Vezir”, 1340, Sayı:20, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

Mahmut, İzzeddin, “ Kurdun Dönekliği”, 1340, Sayı:20, Sayfa: 266, Türü: Masal.

Alp, Sungur, “Kış”, 1340, Sayı:20, Sayfa:266, Türü: Şiir.

Demiray, T., “Haylaz”, 1340, Sayı:20, Sayfa: 267-268, Türü: Hikâye.

Hakkı, İsmail, “Balıkesir’de Spor”, 1340, Sayı:20, Sayfa: 268, Türü: Haber.

Kenan, Firdevs, “Harikulade Fasulyeler”, 1340, Sayı:20, Sayfa:268-269, Türü: Masal.

İmzasız, “ Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:20, Sayfa:271-272, Türü: Gezi.

Celil, Kemaleddin, “İlk Devr-i Alem”, 1340, Sayı:20, Sayfa:273-274, Türü: Hikâye.

Şecaeddin, “ Dini Vazifemiz”, 1340, Sayı:20, Sayfa:274-275, Türü: Söyleşi.

Feyzi, Said, “Tembel Çocukla Çalışkan Çocuk”, 1340, Sayı:20, Sayfa:275, Türü: Hikâye.

Seraceddin, “ Süt Ninemiz”, 1340, Sayı:20, Sayfa:276, Türü:Şiir.

İmzasız, “ Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:20, Sayfa:276, Türü: Atasözleri.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:20, Sayfa:276, Türü: Bilmece.

Zihni, İbrahim, “ Eti Para İle Satılan Vezir”, 1340, Sayı:21, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

Hüsnü, Yaşar, “İbret”, 1340, Sayı:21, Sayfa:278, Türü: Söyleşi.

Demiray, “ Uyan!. Çalış...”, 1340, Sayı:21, Sayfa:278, Türü: Şiir.

İmzasız, “ Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:21, Sayfa:279, Türü: Atasözleri.

Altun, A., “İntikam”, 1340, Sayı:21, Sayfa: 279, Türü:Şiir.

Halid, F., “ Hamal Mehmet”, 1340, Sayı:21, Sayfa:280-281, Türü:Masal.

İmzasız, “Şundan Bundan”, 1340, Sayı:21, Sayfa:281, Türü: Haber.

Bahri, İlyas, “ Posta Güvercini”, 1340, Sayı:21, Sayfa:282-283, Türü: Söyleşi.

Şükrü, Mehmet, “Çocukla Kuş”, 1340, Sayı:21, Sayfa:284, Türü: Şiir.

İmzasız, “ Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:21, Sayfa:284-285, Türü:Gezi.

Dündar, Talat, “ Hikaye”, 1340, Sayı:21, Sayfa:286, Türü: Hikâye.

İmzasız, “ Bir Kavganın Neticesi”, 1340, Sayı:21, Sayfa:287-288, Türü: Masal.

İmzasız, “Garip Bir Hayatın Akıbeti”, 1340, Sayı:21, Sayfa:287-288, Türü: Roman

İhsan, “Define”, 1340, Sayı:21, Sayfa: 288, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:21, Sayfa No Yok, Türü: Bilmece

İmzasız, “Küçük Okuyucularımıza”, 1340, Sayı:21, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru.

Zihni, İbrahim, “Eski Eğlencelerde Lüzumsuz Masraflar”, 1340, Sayı:22, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

İmzasız, “Biraz da Benlik”, 1340, Sayı:22, Sayfa:290, Türü: Söyleşi.

Asım, Mehmet, “ Bilgi”, 1340, Sayı:22, Sayfa:290-291, Türü: Makale.

Demiray, T., “ Kar Yağarken”, 1340, Sayı:22, Sayfa:291, Türü:Şiir.

K., B., “ Tamahkâr Sarı Veli”, 1340, Sayı:22, Sayfa:292-293, Türü: Hikâye.

Özdemir, B., “ Türk Mezarı”, 1340, Sayı:22, Sayfa: 293, Türü: Şiir.

İmzasız, “Öksüz”, 1340, Sayı:22, Sayfa:296-297, Türü: Hikâye.

Lütfi, Ömer, “ Cumhuriyet Marşı”, 1340, Sayı:22, Sayfa:297, Türü: Şiir.

İmzasız, “Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:22, Sayfa:298, Türü: Gezi.

İmzasız, “Letaif”, 1340, Sayı:22, Sayfa:299, Türü: Fıkra.

A., “Garip Bir Hayatın Akıbeti”, 1340, Sayı:22, Sayfa:299-300, Türü:Roman.

Huriye, “Ufak Hikaye”, 1340, Sayı:22, Sayfa:300, Türü:Hikâye.

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:22, Sayfa No Yok, Türü:Atasözlere.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:22, Sayfa No Yok, Türü: Bilmece.

Zihni, İbrahim, “ Eski Eğlencelerde Lüzumsuz Masraflar”, 1340, Sayı.:23, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

Cevdet, Osman, “ Hilal-i Vatan Tasviri”, 1340, Sayı.23, Sayfa: 302, Türü: Mensur Şiir.

Tuğrul, Nedim, “ Seyahat Hatıraları”, 1340, Sayı:23, Sayfa:302-303, Türü: Gezi.

İmzasız, “Hala Bu Mektep”, 1340, Sayı:23, Sayfa:304-305, Türü: Piyes.

Hamdi, Ahmet, “Nilüfer Sultan”, 1340, Sayı:23, Sayfa.307, Türü:Şiir.

Gündüz, “Emir Buhari ve Yıldırım Beyazıd”, 1340, Sayı:23, Sayfa:308, Türü: Masal.

İmzasız, “Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:23, Sayfa:309-310, Türü: Gezi.

Mehmet, İhsane, “ Masalcık”, 1340, Sayı:23, Sayfa:310, Türü:Masal.

Dündar, “Kimyevi Barometre”, 1340, Sayı:23, Sayfa:311, Türü: Söyleşi.

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:23, Sayfa:311, Türü: Atasözlere.

Demiray, T., “ Latife”, 1340, Sayı:23, Sayfa:312, Türü: Fıkra.

İmzasız, “ Bir İzah”, 1340, Sayı:23, Sayfa: 312, Türü: Duyuru.

İmzasız, “Suallerimiz”, 1340, Sayı:23, Sayfa No Yok, Türü: Bilmece.

Zihni, İbrahim, “Eski Eğlencelerde Lüzumsuz Masraflar”, 1340, Sayı.24, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

Karabekir, Kazım, “ Hala Bu Mektep”, 1340, Sayı:24, Sayfa:314-315, Türü: Piyes.

Karabekir, Kazım,” Sabah Duası”, 1340, Sayı:24, Sayfa:315, Türü: Şiir.

Seraceddin, “Üç Bahçivan”, 1340, Sayı:24, Sayfa:315, Türü: Şiir.

Doğan, Faik, “Kahraman Hüseyin Çavuş”, 1340, Sayı:24, Sayfa:316-317, Türü: Hikâye.

Ruhi, Ethem, “Hızır ile Vezir”, 1340, Sayı: 24, Sayfa: 317, Türü: Hikâye.

İmzasız, “ Su Üstünde Kayan Gemiler”, 1340, Sayı:24, Sayfa: 318, Türü:Makale.

İmzasız, “ Sevimli Küçük Okuyucularımıza”, 1340, Sayı:24, Sayfa.318, Türü: Duyuru.

Demiray, T., “ Küçük (Cin)in Hesap Muallimi”, 1340, Sayı:24, Sayfa:320, Türü: Monolog.

İmzasız,” Letaif”, 1340, Sayı:24, Sayfa:320, Türü: Fıkra.

İmzasız, “Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:24, Sayfa:321-322, Türü:Gezi.

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:24, Sayfa:322, Türü:Atasözlere.

Nureddin, “İhtiyar Hakan”, 1340, Sayı:24, Sayfa322, Türü.Hikâye.

Celil, Kemaleddin, “ İlk Devr-i Alem”, 1340, Sayı.24, Sayfa.323-324, Türü:Hikâye.

Tuğrul, Nedim, “Pamukçu Sarı Ali Bey”, 1340, Sayı:24, Sayfa:324, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:24, Sayfa No Yok, Türü: Bilmece.

İmzasız, “İhtar”, 1340, Sayı:24, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru.

Yeni Yol, “ Küçük Sevimli Okuyucularımıza”, 1340, Sayı:25, Sayfa:2, Türü: Duyuru.

İmzasız, “ Yüksek Ocaklar”, 1340, Sayı:25, Sayfa: 2-3, Türü: Makale.

İmzasız, “ Pamukçu Sarı Ali Bey”, 1340, Sayı: 25, Sayfa: 4, Türü: Hikâye.

Demiray, T., “ Allah”, 1340, Sayı: 25, Sayfa: 5, Türü: Şiir.

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:25, Sayfa:5, Türü:Atasözlere.

Demiray, T., “ Aman Şu Kızlar”, 1340, Sayı:25, Sayfa:6, Türü: Monolog.

İmzasız, “Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:25, Sayfa: 7, Türü: Gezi.

Kabekir, Kazım, “ Hala Bu Mektep”, 1340, Sayı:25, Sayfa:10-11, Türü: Piyes.

Tuğrul, Nedim, “ Maymunlar Diyarında” 1340, Sayı:25, Sayfa:11, Türü: Masal.

Zihni, İbrahim, “ Eski Eğlencelerde Lüzumsuz Masraflar”, 1340, Sayı:25, Sayfa: 12-13, Türü: Makale.

İmzasız, “Letaif”, 1340, Sayı:25, Sayfa:13, Türü: Fıkra.

Faik, M., “ İki Yol”, 1340, Sayı: 25, Sayfa:13, Türü: Şiir.

İmzasız, “ Münderecatsız Resimli Hikaye”, 1340, Sayı:25, Sayfa.14, Türü:Hikâye.

Tuğrul, Talat, “İftira”, 1340, Sayı:25, Sayfa: 15, Türü: Hikâye.

İmzasız, “ Bilmece”, 1340, Sayı:25, Sayfa: 15, Türü: Bilmece.

İlhan, Ruhi, “Türk Bayrağı”, 1340, Sayı:25, Sayfa:16, Türü: Makale.

Sami, Feridun, “Kurtuluş”, 1340, Sayı:25, Sayfa:16, Türü: Anı.

İmzasız, “ Mektep Havadisleri”, 1340, Sayı:25, Sayfa:16, Türü: Haber.

İmzasız, “ Letaif”, 1340, Sayı:25, Sayfa No Yok, Türü:Fıkra.

İmzasız, “ Limon Ağacı”, 1340, Sayı:26, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

Reşid, Harun, “İlk Ateş”, 1340, Sayı:26, Sayfa: 19, Türü: Makale.

Tuğrul, Nedim, “Seyahat Mektupları”, 1340, Sayı:26, Sayfa:20-21, Türü:Gezi.

Hadi, T., “ İki Kalp”, 1340, Sayı:26, Sayfa: 22-23, Türü: Hikaye.

İmzasız, “ Doğru Sözler”, 1340, Sayı:26, Sayfa:23, Türü: Atasözleri.

Doğan, Faik, “Yanık Sancak”, 1340, Sayı:26, Sayfa:24-25, Türü:Hikâye.

Karabekir, Kazım, “Hala Bu Mektep”, 1340, Sayı:26, Sayfa:26-27, Türü: Piyes.

Tuğrul, Nedim, “Maymunlar Diyarında”, 1340, Sayı: 26, Sayfa:28, Türü: Masal.

Karabekir, Kazım, “Akşam Duası”, 1340, Sayı:26, Sayfa No Yok, Türü:Şiir.

İmzasız, “ Bilmece”, 1340, Sayı:26, Sayfa No Yok, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Küçük Karilerimize Müjde”, 1340, Sayı:27, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru.

İmzasız, “Zehirli Kitaplar”, 1340, Sayı: 27, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

İmzasız, “Doğru Sözler”, 1340, Sayı:27, Sayfa:34, Türü:Atasözleri.

Kemal, “Güneş”, 1340, Sayı:27, Sayfa:35, Türü:Şiir.

Tahsin, “Halim’in Kısmeti”, 1340, Sayı:27, Sayfa:35-36, Türü:Roman

Kayhan, Talat, “ Bir Rüya”, 1340, Sayı:27, Sayfa: 37-39, Türü: Manzum Piyes.

Zihni, İbrahim, “ Bir El Şakası”, 1340, Sayı:27, Sayfa:40-42, Türü: Hikaye.

İmzasız, “Işıklar Marşı”, 1340, Sayı:27, Sayfa:41, Türü:Şiir.

İmzasız, “ Mektep Havadisleri”, 1340, Sayı:27, Sayfa:42, Türü.Haber.

Tuğrul, Nedim, “ Seyahat Mektupları”, 1340, Sayı:27, Sayfa:42-44, Türü:Gezi.

İmzasız, “ Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:27, Sayfa: 44-45, Türü:Gezi.

İmzasız, “ Maymunlar Diyarında”, 1340, Sayı:27, Sayfa:46-47, Türü: Masal.

İmzasız, “ Doğru Sözler”, 1340, Sayı.27, Sayfa:47, Türü:Atasözleri.

Nevzad, Hüseyin, “ Belma”, 1340, Sayı:27, Sayfa:48, Türü:Masal.

İmzasız, “Letaif”, 1340, Sayı:27, Sayfa No Yok, Türü: Fıkra.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:27, Sayfa No Yok, Türü: Bilmece.

İrfan, “Dünyanın En Büyük Adamları -Newton”, 1340, Sayı:28, Sayfa:50, Türü: Biyografi.

Neşet, Feridun, “Sıhhi Sütunları Mukaddime”, 1340, Sayı:28, Sayfa:51-52, Türü: Makale.

İmzasız, “Halim’in Kısmeti”, 1340, Sayı:28, Sayfa:52, Türü:Roman

İmzasız, “Silivri Seyahati”,1340, Sayı:28, Sayfa:53, Türü:Gezi.

İmzasız, “Gönüllü Kızlar”, 1340, Sayı:28, Sayfa.54-56, Türü:Piyes.

Demiray, Tahsin, “Uyan!. Çalış...”, 1340, Sayı:28, Sayfa:57, Türü:Şiir.

Safvet, Nihal, “Küçük Fedakar”, 1340, Sayı:28, Sayfa:57-58, Türü: Hikaye.

Demiray, Tahsin, “ Ya Hazreti Sopa”, 1340, Sayı:28, Sayfa:59-60, Türü:Monolog.

Yıldırım, “İyilik ve Kötülük”, 1340, Sayı:28, Sayfa:60-62, Türü: Monolog.

Rüştü, “Anadolu”, 1340, Sayı:28, Sayfa:62, Türü:Şiir.

İmzasız, “Ankara Muharebesi”, 1340, Sayı:28, Sayfa:63-64, Türü: Mektup.

İmzasız, “ Doğru Sözler”, 1340, Sayı:28, Sayfa No Yok, Türü: Atasözleri.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:28, Sayfa No Yok, Türü:Bilmece.

İmzasız, “Duyuru”, 1340, Sayı:28, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru.

İmzasız, “Mektep Havadisleri”, 1340, Sayı:29, Sayfa No Yok, Türü: Haber.

Reşid, Harun, “Fen Ne Müşkülâta Bu Hale Gelebildi”, 1340, Sayı:29, Sayfa:66-67, Türü:Makale.

Neşet, Feridun, “ Vücudumuz”, 1340, Sayı:29, Sayfa:67-68, Türü: Makale.

İmzasız, “Halim’in Kısmeti”, 1340, Sayı:29, Sayfa:69-70, Türü:Roman

İmzasız, “Gönüllü Kızlar”, 1340, Sayı:29, Sayfa:70-71, Türü:Piyes.

Tak, Celal, “Hızır Babanın Cevabı”, 1340, Sayı:29, Sayfa:72-73, Türü:Masal.

Fahri, Ziyaeddin, “Bahar Abla”, 1340, Sayı:29, Sayfa.73, Türü:Şiir.

Nevzad, Mehmet, “ Omacı”, 1340, Sayı:29, Sayfa:74-75, Türü:Piyes.

Safvet, Nihal, “Saadet Adası”, 1340, Sayı:29, Sayfa:76-77, Türü:Roman.

Avni , Hüseyin, “ Zeki Bir Mabeynci”, 1340, Sayı:29, Sayfa:77, Türü:Hikâye.

Celal, Mehmet, “Hırs ve Dikkatsizlik”, 1340, Sayı:29, Sayfa:77, Türü:Hikâye.

İmzasız, “Ankara Muharebesi”, 1340, Sayı:29, Sayfa:79, Türü:Mektup.

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:29, Sayfa:79, Türü:Atasözleri.

İmzasız, “Suallerimizin Cevabı”, 1340, Sayı:29, Sayfa:79-80, Türü: Duyuru.

İmzasız, “ Bilmece”, 1340, Sayı:29, Sayfa No Yok, Türü:Bilmece.

İmzasız, “Küçük Okuyucularımıza Müjde”, 1340, Sayı:30, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru.

İmzasız, “Nuri Doğan Bey”, 1340, Sayı:30, Sayfa No Yok, Türü:Duyuru.

İmzasız, “Ağabey Refikimiz”, 1340, Sayı:30, Sayfa No Yok, Türü:Duyuru.

Edip, Süleyman, “ Eski Tarihi Boğan Yeni Günler”, 1340, Sayı:30, Sayfa:82, Türü:Makale.

Demiray, Tahsin, “ Halim’in Kısmeti”, 1340, Sayı:30, Sayfa:83-84, Türü:Roman.

Neşet, Feridun, “Bebek”, 1340, Sayı:30, Sayfa:85-86, Türü: Makale.

Nuri, Turgut, “ Nankör Bir Oduncunun Akıbeti”, 1340, Sayı:30, Sayfa:87-89, Türü:Masal.

Erturan, Mehmet, “Gönüllü Kızlar”, 1340, Sayı:30, Sayfa:89-91, Türü:Piyese.

İmzasız, “Silivri Seyahati, 1340, Sayı:30, Sayfa:91, Türü:Gezi.

Tuğrul, Nedim, “Maymunlar Diyarında”, 1340, Sayı:30, Sayfa:92-94, Türü:Masal.

İmzasız, “ Saadet Adası”, 1340, Sayı:30, Sayfa:94-95, Türü: Roman.

Alp, Nazif, “Bahar İçin”, 1340, Sayı:30, Sayfa:95, Türü: Şiir.

Lütfi, Ömer, “ Osman’ın, Hasreti”, 1340, Sayı:30, Sayfa:96, Türü:Şiir.

İmzasız, “Doğru Sözlere”, 1340, Sayı:30, Sayfa:96, Türü:Atasözleri.

İmzasız, “Bilmece ve Aramacalar”, 1340, Sayı:30, Sayfa No Yok, Türü:Bilmece.

Hakkı, İsmail, “ Balıkesir’de Spor”, 1340, Sayı:30, Sayfa No Yok, Türü:Haber.

İmzasız, “Eğlenceli ve Meraklı Sualler”, 1340, Sayı:31, Sayfa No Yok, Türü:Bilmece.

İmzasız, “Aman Dikkatli Okuyun”, 1340, Sayı:31, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru.

Reşid, Harun, “ Ren Geyikleri, 1340, Sayı:31, Sayfa:98-99, Türü: Makale.

İmzasız, “Ankara Muharebesi”, 1340, Sayı:31, Sayfa:99-101, Türü: Mektup.

Erturan, Mehmet, “Gönüllü Kızlar”, 1340, Sayı:31, Sayfa:101-103, Türü: Piyes.

İmzasız, “ Muhterem Meslektaşlarımıza”, 1340, Sayı:31, Sayfa:103, Türü: Duyuru.

Muharrem, “Masal”, 1340, sayı.31, Sayfa:104, Türü: Masal.

Gündoğdu, Hamdi, Ahmet, “Bayrağım”, 1340, Sayı:31, Sayfa:104, Türü: Şiir.

Demiray, “Acı Haberler”, 1340, Sayı:31, Sayfa:105, Türü: Şiir.

Demiray, Tahsin, “ Satılık Oruç”, 1340, Sayı:31, Sayfa:107-108, Türü:Monolog.

İmzasız, “Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:31, Sayfa:108, Türü:Gezi.

Karabekir, Kazım, “ Akşam Duası”, 1340, Sayı:31, Sayfa:109, Türü: Şiir.

Neşet, Feridun, “ Yavrunun Hıfz-ı Sıhhası”, 1340, Sayı:31, Sayfa:109-110, Türü:Makale.

İmzasız, “ Saadet Adası”, 1340, Sayı:31, Sayfa:111, Türü:Roman.

Rıza, Meliha, “ Balıkçının Kısmeti”, 1340, Sayı:31, Sayfa:112-113, Türü:Hikâye.

İmzasız, “ Uyku Aleminde”, 1340, Sayı:31, Sayfa:113-114, Türü:Anı.

Haydar, Ali, “ Musiki Dersleri”, 1340, Sayı:31, Sayfa:115, Türü: Makale.

İmzasız, “Doğru Sözler”, 1340, Sayı:31, Sayfa:115, Türü: Atasözleri.

İmzasız, “Letaif”, 1340, Sayı:31, Sayfa:116, Türü:Fıkra.

İmzasız, “ Manisa’da Futbol Müsabakası”, 1340, Sayı:1340, Sayfa:116, Türü: Haber.

Yeni Yol, “ Saruhan Maarif Bütçesi”, 1340, Sayı:31, Sayfa:116, Türü: Haber.

İmzasız, “Darülmualliminde Müsamere”, 1340, Sayı:31, Sayfa:116, Türü: Haber.

İmzasız, “Bilmece ve Aramacalar”, 1340, Sayı:31, Sayfa No Yok, Türü: Bilmece.

İmzasız,” Büyük Karikatür Müsabakası”, 1340, Sayı:32, Sayfa No Yok, Türü:Duyuru.

Doğan, Faik, “ Türkiye Cumhuriyeti”, 1340, Sayı:32, Sayfa:118, Türü: Makale.

Tuğrul, Nedim, “Ankara Muharebesi”, 1340, Sayı:32, Sayfa:118-119, Türü: Mektup.

Sabit, Mehmet, “ Ulu Peygamberimizin Sözleri”, 1340, Sayı:32, Sayfa: 120-121, Türü:Özdeyiş.

Alp, Sungur, “ Menekşe”, 1340, Sayı:32, Sayfa: 121, Türü: Şiir.

Demiray, T., “ Kârlı Bir Alışveriş”, 1340, Sayı:32, Sayfa:122-125, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:32, Sayfa:125-126, Türü:Gezi.

Rıza, Ali, “Cezayirli, Hasan Paşa”, 1340, Sayı:32, Sayfa:126-127, Türü: Biyografi.

Demiray, Tahsin, “ Zulm ve Azim”, 1340, Sayı:32, Sayfa:128-129, Türü: Piyes.

İmzasız, “Saadet Adası”, 1340, Sayı:32, Sayfa: 129-130, Türü: Roman.

Turgut, Kemal, “Mektebe Giderken”, 1340, Sayı:32, Sayfa:130, Türü: Şiir.

Dündar, Tevfik, “Aciz”, 1340, Sayı:32, Sayfa:131, Türü: Hikâye.

Rüşti, Latife, “ Serçenin Ölümü”, 1340, Sayı:32, Sayfa:132, Türü:Manzume.

İmzasız, “ Doğru Sözler”, 1340, Sayı:32, Sayfa:132, Türü: Atasözleri.

İmzasız, “Letaif”, 1340, Sayı:32, Sayfa No Yok, Türü:Fıkra.

Nevzad, Muzaffer, “Bilmece ve Aramacalar”, 1340, Sayı:32, Sayfa No Yok, Türü:Bilmece.

İmzasız, “Mektep Haberleri”, 1340, Sayı:33, Sayfa No Yok, Türü: Haber.

Tekin, Selçuk, Sami,F., “ Çoban ile Hırsız”, 1340, Sayı:33, Sayfa No Yok, Türü: Hikâye.

Kemaleddin, “Balta Darbesi”, 1340, Sayı:33, Sayfa No Yok. Türü: Hikâye.

Kaya, Kemaleddin, “Yazmak İçin Okumak”, 1340, Sayı:33, Sayfa:134-135, Türü: Söyleşi.

Doğan, Faik, “ Rum İlinden Ayrılırken”, 1340, Sayı:33, Sayfa:135-136, Türü: Anı.

Alp, Sungur, “Horoz, Eşek, Aslan”, 1340, Sayı:33, Sayfa:136, Türü:Fabl.

İmzasız, “ Görünüşe Aldanma”, 1340, Sayı:33, Sayfa:137, Türü: Resimli Hikâye.

Tak, Celal, “Arılar İçinde Bir Gün Bir Gece”, 1340, Sayı:33, Sayfa:137-140, Türü: Masal.

İmzasız, “ Hiddetle Kalkan Zararla Oturur”, 1340, Sayı:33, Sayfa:141, Türü:Resimli Hikaye.

Demiray, Tahsin, “ Panama Kanalı”, 1340, Sayı:33, Sayfa:141-142, Türü: Makale.

İrfan, “ İhtilal Adamlarından Mirabu”, 1340, Sayı:33, Sayfa:142, Türü:Biyoğrafi.

Safvet, Nihal, “Hasret”, 1340, Sayı:33, Sayfa:143, Türü:Hikâye.

İmzasız, “ Zulm ve Azim”, 1340, Sayı:33, Sayfa:144-146, Türü:Piyes.

İmzasız, “Saadet Adası”, 1340, Sayı:33, Sayfa:146-147, Türü: Roman.

İmzasız, “ Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:33, Sayfa:147-148, Türü: Gezi.

Ekrem, “Masal”, 1340, Sayı:33, Sayfa:148, Türü: Masal.

İmzasız, “ Bilmeceler”, 1340, Sayı:33, Sayfa No Yok, Türü: Bilmece.

Tuğrul, Nedim, “23 Nisan”, 1340, Sayı:34, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

Esad, Sabiha, “Bir Şehit Yavrusunun Akıbeti”, 1340, Sayı:34, Sayfa:151, Türü: Hikâye.

Alp, Sungur, “ Baykuşla, Kumru”, 1340, Sayı:34, Sayfa:152, Türü: Fabl.

İmzasız, “Adil Vezir”, 1340, Sayı:34, Sayfa:153, Türü: Masal.

İmzasız, “Bir Hırsızın Akıbeti”, 1340, Sayı:34, Sayfa:153, Türü: Resimli Hikâye.

İmzasız, “Baharın Aşkı”, 1340, Sayı:34, Sayfa:154-156, Türü: Masal.

Demiray, Tahsin, “Zulm ve Azim”, 1340, Sayı:34, Sayfa:157-158, Türü:Piyes.

Tuğrul, Nedim, “ Sarı Selim”, 1340, Sayı:34, Sayfa:158-159, Türü:Biyografi.

Demiray, Tahsin, “ Nedamet”, 1340, Sayı:34, Sayfa:160, Türü: Şiir.

Safvet, Nihal, “Saadet Adası”, 1340, Sayı:34, Sayfa:160-162, Türü: Roman.

Kâzım, “Görünüşe Aldanma”, 1340, Sayı:34, Sayfa: 162, Türü:Fabl.

İmzasız, “Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:34, Sayfa:163, Türü: Gezi.

İmzasız, “Kocaeli’nde Spor”, 1340, Sayı:34, Sayfa:164, Türü: Haber.

İmzasız, “ Akçaşehir’de Spor”, 1340, Sayı:34, Sayfa: 164, Türü: Haber.

İmzasız, “Menemen’de Spor”, 1340, Sayı:34, Sayfa:164, Türü:Haber.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:34, Sayfa No Yok, Türü: Bilmece.

İmzasız, “İkramiyeli Piyango”, 1340, Sayı:35, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru.

Tuğrul, Nedim, ” Osmanlı Sultanları”, 1340, Sayı:35, Sayfa: 167-169, Türü: Makale.

T. N., “ Arz-ı İtiraz”, 1340, Sayı: 35, Sayfa:169, Türü: Duyuru.

Alp, Sungur, “Türk Kızına”, 1340, Sayı:35, Sayfa:170, Türü: Şiir.

Gültekin, “ Horoz Mehmet”, 1340, Sayı:35, Sayfa:170-174, Türü: Hikâye.

Demiray, Tahsin, “Bayram Hediyesi”, 1340, Sayı:35, Sayfa:175, Türü:Monolog.

Safvet, Nihal, “ Saadet Adası”, 1340, Sayı:35, Sayfa: 176, Türü: Roman.

İmzasız, “Silivri Seyahati”, 1340, Sayı:35, Sayfa:177, Türü: Gezi.

Hüsnü, Yaşar, “Hikâye”, 1340, Sayı:35, Sayfa:178, Türü: Hikâye.

İmzasız, “ Balıkesir’de Müsamere”, 1340, Sayı:35, Sayfa:179, Türü: Haber.

Kemaleddin, “Tecessüs”, 1340, Sayı:35, Sayfa:179, Türü:Fıkra.

Yeni Yol, “Küçük Gazeteciler”, 1340, Sayı:35, Sayfa:180, Türü: Duyuru.

İmzasız, “ Bandırma’da Müsamere”, 1340, Sayı:35, Sayfa:180, Türü: Haber.

Yeni Yol, “ Muallimler Derneği”, 1340, Sayı:35, Sayfa:180, Türü: Haber.

Şevket, “Bilmece ve Aramacalar”, 1340, Sayı:35, Sayfa No Yok. Türü:Bilmece.

İmzasız, “ Balonla Beş Hafta”, 1340, Sayı:36, Sayfa:182, Türü: Makale.

İmzasız, “Dünyanın Büyük İlim Adamlarından Jorj İstefenson”, 1340, Sayı:36, Sayfa: 182-184, Türü: Biyografi.

Adil, Ahmet, “ Cehennemden Gelen”, 1340, Sayı:36, Sayfa: 185-187, Türü: Hikâye.

İmzasız, “ Ulu Peygamberimizin Kıymetli Sözleri”, 1340, Sayı: 36, Sayfa: 187, Türü:Özdeyiş.

İmzasız, Kırılmış Fincan”, 1340, Sayı:36, Sayfa: 188-189, Türü: Piyes.

İmzasız, “Fıkra”, 1340, Sayı: 36, Sayfa:190, Türü. Fıkra.

Sabih, Ahmet, “Acı Hatıralar”, 1340, Sayı.36, Sayfa: 190-191, Türü: Anı.

Safvet, Nihal, “Saadet Adası”, 1340, Sayı:36, Sayfa:192-193, Türü:Roman.

İmzasız, “Doğru Sözler”, 1340, Sayı:36, Sayfa:193, Türü:Atasözleri.

Ali, Fikret, “ Zavallılar”, 1340, Sayı:36, Sayfa:195, Türü: Hikâye.

Makbule, “Bilmeceler”, 1340, Sayı:36, Sayfa No Yok. Türü: Bilmece.

İmzasız, “Silivri Seyahati”,1340, Sayı:37, Sayfa: 198, Türü:Gezi.

Tuğrul, Nedim, “Üçüncü Sultan Murat”, 1340, Sayı: 37, Sayfa: 200-201, Türü: Biyografi.

Demiray, Tahsin, “Tehlikeli Orman”, 1340, Sayı:37, Sayfa:202-203, Türü: Masal.

Alp, Sungur, “Çiçekler Arasında”, 1340, Sayı:37, Sayfa:204, Türü: Şiir.

Bekir, Münevver, “ Kırılmış Fincan”, 1340, Sayı:37, Sayfa:204-207, Türü: Piyes.

Safvet, Nihal,” Saadet Adası”, 1340, Sayı:37, Sayfa:207-208, Türü: Roman.

Tuğrul, Talat,” Kocaeli Yurdu”, 1340, Sayı:37, Sayfa: 209, Türü: Haber.

İmzasız, “ Balonla Seyahat”, 1340, Sayı:37, Sayfa:210, Türü: Resimli Hikâye.

İmzasız, “ Bilmeceler”, 1340, Sayı:37, Sayfa:211, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Mütercim Aranıyor”, 1340, Sayı:37, Sayfa No Yok, Türü: Duyuru.

Sezai, Ali, “ Silivri Seyahati”, 1340, Sayı: 38, Sayfa:214, Türü: Gezi.

Kaya, Kemaleddin, “Yamyamlar Memleketinde”, 1340, sayı:38, Sayfa:215-216, Türü: Makale.

İmzasız, “Prenses Olga’nın Gururu”, 1340, Sayı:38, Sayfa: 216, 217, Türü: Masal.

İmzasız, “Oburluğun Cezası”, 1340, Sayı:38, Sayfa: 218-220, Türü: Piyes.

Safvet, Nihal, “Saadet Adası”, 1340, Sayı:38, Sayfa: 221-222, Türü: Roman.

Can, M., “ 5 Mayıs Pazartesi Günü Maçı”, 1340, Sayı:38, Sayfa: 223-225, Türü: Haber.

İmzasız, “Hilâl-i Ahmer Menfaatine Dursunbey’de Müsamere”, 1340, Sayı:38, Sayfa:225, Türü: Haber.

- Ahmet, Güzide, “Bilmece ve Aramaca”, 1340, Sayı: 38, Sayfa: 227, Türü: Bilmece.
- K.M., “Letaif”, 1340, Sayı: 39, Sayfa: 230, Türü: Fıkra.
- Suzan, Hatice, “Ev Sahibi İle Kiracı Arasında”, 1340, Sayı:39, Sayfa: 230, Türü: Fıkra.
-, “Sineklerin Mahkumiyeti”, 1340, Sayı:39, Sayfa:230, Türü: Hikâye.
- Tuğrul, Nedim, “Kardeşlerimize Yardım Edelim”, 1340, Sayı:39, Türü: Söyleşi.
- Demiray, Tahsin, “Prenses Olga’nın Gururu”, 1340, Sayı: 39, Sayfa: 232-233, Türü: Masal.
- Sabih, Ahmet, “Eren Baba”, 1340, Sayı:39, Sayfa: 234-236, Türü: Masal.
- Rıza, A., “Genç Osman”, 1340, Sayı: 39, Sayfa: 237-239, Türü: Hikâye.
- İmzasız, “Balonla Seyahat”, 1340, Sayı:39, Sayfa No Yok, Türü: Resimli Hikâye.
- Alp, Sungur, “İlkbahar”, 1340, Sayı:39, Sayfa:241, Türü: Şiir.
- Abdülhalim, “Mektup”, 1340, Sayı: 39, Sayfa: 241-242, Türü: Mektup.
- İmzasız, “Doğru Sözler”, 1340, Sayı: 39, Sayfa: 242, Türü: Atasözleri.
- İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı: 39, Sayfa: 243, Türü: Bilmece.
- Fikret, H., “Acı Hatıralar”, 1340, Sayı:40, Sayfa:246, Türü: Hikâye.
- Fikret, Kâzım, “Bülbül”, 1340, Sayı:40, Sayfa: 246, Türü: Deneme.
- Tuğrul, Nedim, “Küçük Yavrular”, 1340, Sayı:40, Sayfa:247, Türü: Duyuru.
- Hüsnü, Hüseyin, “Cennetlik Yahudi”, 1340, Sayı:40, Sayfa:248-249, Türü: Hikâye.
- Sabit, Mehmet, “Ulu Peygamberimizin Sözleri”, 1340, Sayı:40, Sayfa:249-250, Türü:Özdeyiş.
- Refet, “Saadet Sarayı”, 1340, Sayı:40, Sayfa:250-252, Türü: Masal.
- Hüseyin, Afife, “Sinek ile Karınca”, 1340, Sayı:40, Sayfa:252, Türü: Masal.
- Neşet, Feridun, “Çocuklarım”, 1340, Sayı:40, Sayfa:254-255, Türü: Makale.

Safvet, Nihal, “Saadet Adası”, 1340, Sayı:40, Sayfa:255-256, Türü: Roman.

Ömer, Ahmet, “Korkunç Bir Gece”, 1340, Sayı:40, Sayfa:257, Türü: Anı.

Kemal, Namık, “Doğru Sözler”, 1340, Sayı:40, Sayfa:258, Türü: Atasözleri.

Vehbi, Hüseyin, “Letaif”, 1340, Sayı:40, Sayfa:258, Türü:Fıkra.

Dürdane, “Bilmece”, 1340, Sayı:40, Sayfa:259, Türü:Bilmece.

A., A., “Deniz Çocukları”, 1340, Sayı:41, Sayfa:263-265, Türü:Masal.

İmzasız, “Merih Yıldızında İnsan Var mı?”, Sayı:41, Sayfa:266-267, Türü: Makale.

İmzasız, “Vatanımızın zengin, Mağmur ve Zümrüt Bir Köşesi”, 1340, Sayı:41, Sayfa:268-269, Türü: Makale.

Orhan, “Kaplan Avcıları”, 1340, Sayı:41, Sayfa:270-272, Türü:Hikâye.

Sırrı, Selim, “ Spor”, 1340, Sayı:41, Sayfa:272-273, Türü: Makale.

İmzasız, “Teyyare ile Devr-i Alem”, 1340, Sayı:41, Sayfa:273, Türü: Reklam.

Cahid, M., “ Kırmızı Derililerin Esiri”, 1340, Sayı:41, Sayfa:274-275, Türü: Roman.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:41, Sayfa:275, Türü: Bilmece.

Himmet Baba, “ Kırmızı Ceketli Cüce”, 1340, Sayı:42, Sayfa.278-281, Türü: Masal.

İmzasız, “Amerika Vahşileri”, 1340, Sayı:42, Sayfa:282, Türü:Makale.

Cahid, Mahmut, “Memiş’in Korkunç Seyahati”, 1340, Sayı:42, Sayfa:283, Türü:Hikâye.

İmzasız, “Ağlayan Çocuklar Karikatür Müsabakası”, 1340, Sayı:42, Sayfa:284, Türü: Duyuru.

İmzasız, “Rüyalar Memleketinde”, 1340, Sayı:42, Sayfa: 286-287, Türü: Masal.

Sırrı, Selim, “Spor”, 1340, Sayı:42, Sayfa:288-289, Türü: Makale.

İmzasız, “Teyyare ile Devr-i Alem”, 1340, Sayı:42, Sayfa:289, Türü: Reklam.

Cahid, M., “Kırmızı Derililerin Esiri”, 1340, Sayı:42, Sayfa:290, Türü:Roman.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:42, Sayfa:291, Türü:Bilmece.

A. Mübarek, “Rüyalar Memleketinde”, 1340, Sayı:43, Sayfa:294-297, Türü: Masal.

İmzasız, “Yirmi Birinci Asırda Neler Olacak”, 1340, Sayı:43, Sayfa:297, Türü: Makale.

Himmet Baba, “Kadri Bey’in Bombası”, 1340, Sayı:43, Sayfa:298-299, Türü:Hikâye.

İmzasız, Orhan İle Yaşar’ın Sergüzeştleri”, 1340, Sayı:43, Sayfa:300-301, Türü: Karikatür.

Turgut, Necdet, “ Nasıl Vahşilerin Hükümdarı Oldum”, 1340, Sayı:43, Sayfa:302-304, Türü:Hikâye.

Kemaleddin, Ahmet, “ Muhacir”, 1340, Sayı:43, Sayfa:304, Türü:Şiir.

İmzasız, “Amerika Vahşileri”, 1340, Sayı: 43, Sayfa:305, Türü: Makale.

Cahid, M., “Kırmızı Derililerin Esiri”, 1340, Sayı:43, Sayfa:306-307, Türü: Roman.

Emin, “ Seyyah Dede”, 1340, Sayı:43, Sayfa:307, Türü: Masal.

İmzasız, “ Bilmece”, 1340, Sayı:43, Sayfa.307-308, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Yılan Balıkları”, 1340, Sayı:44, Sayfa No Yok, Türü:Makale.

Himmet Baba, “Köpük Perisi”, 1340, Sayı:44, Türü: Masal.

Orhan, A., “Çinli Postacı”, 1340, Sayı:44, Sayfa:313, Türü:Makale.

İmzasız, “Amerika Vahşileri”, 1340, Sayı:44, Sayfa:314, Türü: Makale.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:44, Sayfa:315, Türü. Piyes.

İmzasız, “Kaplan Hanımın Ziyafeti”, 1340, Sayı:44, Sayfa:316-317, Türü:Karikatür.

İmzasız, “İfritler ve Masallar Diyarı”, 1340, Sayı:44, Sayfa:318-320, Türü: Masal.

İmzasız, “Yeni Yol’un Kahkaha Köşesi”, 1340, Sayı:44, Sayfa:321, Türü: Fıkra.

Cahid, M., “Kırmızı Derililerin Esiri”, 1340, Sayı:44, Sayfa:322-323, Türü: Roman.

Saadet, “Bilmece”, 1340, Sayı:44, Sayfa: 323-324, Türü: Bilmece.

Muallim, “Havada Devr-i Alem”, 1340, Sayı:45, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

Selâmi Dede, “Kormızı Gülle Beyaz Gül”, 1340, Sayı:45, Sayfa, 326-329, Türü: Masal.

İmzasız, “Amerika Vahşileri”, 1340, Sayı:45, Sayfa:330, Türü:Makale.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:45, Sayfa:331, Türü: Piyes.

Himmet Baba, “Keçi Sakallı Adam”, 1340, Sayı:45, Sayfa:334-337, Türü:Masal.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:45, Sayfa:340, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Mütecessiz Zenci Yavruları”, 1340, Sayı:45, Sayfa No Yok, Türü: Resimli Hikâye.

Emin, Mübarek, “Ayder Avı”, 1340, Sayı:46, Sayfa No Yok, Türü, Makale.

İmzasız, “Gece Kraliçesi”, 1340, Sayı:46, Sayfa:342-343, Türü: Masal.

İmzasız, “Amerika Vahşileri”, 1340, Sayı:46, Sayfa:344, Türü: Makale.

Aksungur, “En İyi İlaç”, 1340, Sayı:46, Sayfa:345, Türü:Hikâye.

Orhan, “Zehra’nın Metaneti”, 1340, Sayı:46, Sayfa:346-347, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Anadolu’nun Ortasında Eski Ve Tarihi Bir Şehir: Konya”, 1340, Sayı:46, Türü:Makale.

İmzasız, “Çocuk Milyonerler”, 1340, Sayı:46, Sayfa:350, Türü: Haber.

İmzasız, “Yeni Yol’un Kahkaha Köşesi”, 1340, Sayı:46, Sayfa:350, Türü: Fıkra.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:46, Sayfa:351, Türü: Piyes.

Cahid, M., “Kırmızı Derililerin Esiri”, 1340, Sayı:46, Sayfa:352, Türü:Roman.

İmzasız, “Bilmecemiz”, 1340, Sayı:46, Sayfa:354, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Yeni Keşfiyat”, 1340, Sayı:47, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

Himmet Baba, “Devlerin Akıbeti”, 1340, Sayı:47, Sayfa:358-359, Türü:Masal.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:47, Sayfa:360-361, Türü: Piyes.

Selâmi Dede, “Üç Kardeşin Marifetleri”, 1340, Sayı:47, Sayfa:362-363, Türü: Masal.

İmzasız, “Karikatür Sayfaları”, 1340, Sayı:47, Sayfa:364-365, Türü:Karikatür.

İmzasız, “Teyyare ile Devr-i Alem”, 1340, Sayı:47, Sayfa:366, Türü:Reklam.

Sevim, Remziye, “Vatanıma”, 1340, Sayı:47, Sayfa:367, Türü: Şiir.

İmzasız, “Amerika Vahşileri”, 1340, Sayı:47, Sayfa:368-369, Türü:Makale.

İmzasız, “Yeni Yol’un Kahkaha Köşesi”, 1340, Sayı:47, Sayfa:369, Türü: Fıkra.

İbrahim, Hüsnü, “Ali Cengiz Oyunu”, 1340, Sayı:47, Sayfa:370, Türü: Masal.

İmzasız, “Müsabaka”, 1340, Sayı:47, Sayfa:370, Türü:Duyuru.

Cahid, M., “ Kırmızı Derililerin Esiri”, 1340, Sayı:47, Sayfa:371, Türü: Roman.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:47, Sayfa:372, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Zoja”, 1340, Sayı:48, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

İmzasız, “Sinbad”, 1340, Sayı:48, Sayfa:374-376, Türü:Masal.

İmzasız, “Küçük Yavrular”, 1340, Sayı:48, Sayfa:377, Türü: Duyuru.

Doğan, Faik, “Üç Kahraman Zeynel Kaptan”, 1340, Sayı:48, Sayfa:378-381, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:48, Sayfa:382, Türü: Piyes.

Cahid, Hüseyin, “Cumhuriyet”, 1340, Sayı: 48, Sayfa:383, Türü: Şiir.

İmzasız, “Yeni Yol’un Dünya Havadisleri”, 1340, Sayı:48, Sayfa:383, Türü: Haber.

Atıf, Mehmet, “Ayı ve Yavrusu”, 1340, Sayı:48, Sayfa:384, Türü: Masal.

İmzasız, “Acar’ın Sergüzeştləri”, 1340, Sayı:48, Sayfa:384-386, Türü:Resimli Hikâye.

Cahid, M., “Kırmızı Derililerin Esiri”, 1340, Sayı:48, Sayfa: 385-386, Türü: Roman.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı: 48, Sayfa:387, Türü:Bilmece.

2.CİLT (49-72. CİLT)

İmzasız, “Tunç Yüzük”, 1340, Sayı: 49, Sayfa: 390-391, Türü: Masal.

İmzasız, “28 Teşrin-i Evvel 339”, 1340, Sayı:49, Sayfa:392, Türü:Söyleşi.

Arif, “Ejderhalar Diyarında”, 1340, Sayı:49, Sayfa:393-395, Türü: Masal.

İmzasız, “Muallimler Sütunu”, 1340, Sayı:49, Sayfa:395, Türü: Haber.

İmzasız, “Pek Mühim Bir Müsabakamız”, 1340, Sayı:49, Sayfa:396, Türü:Duyuru.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:49, Sayfa:396-397, Türü:Piyes.

Nuri, Kenan, “Ateş Böceği”, 1340, Sayı:49, Sayfa:397, Türü:Şiir.

C. M., “Akılsız Yusuf’un Marifetleri”, 1340, Sayı:49, Sayfa:398, Türü: Hikâye.

Cahid, M., “İki Çocuğun Merih Yıldızına Seyahati”, 1340, Sayı:49, Sayfa:399-400, Türü:Roman.

İmzasız, “Acar’ın Sergüzeştları”, 1340, Sayı:49, Sayfa:400-402, Türü:Resimli Hikâye.

Fikri, Hüseyin, “Fakir Bir Anadolu Yavrusunun Tefekkürü”, 1340, Sayı: 49, Sayfa: 401, Türü:Hikâye.

İmzasız, “Yeni Yol’un Sıhhat Sütunu”, 1340, Sayı:49, Sayfa: 402, Türü: Söyleşi.

İmzasız, “Yeni Yol’un Kahkaha Sütunu”, 1340, Sayı:49, Sayfa:402, Türü: Fıkra.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı: 49, Sayfa: 403, Türü: Bilmece.

Ali, Mustafa, “Tunç Yüzük”, 1340, Sayı:50, Sayfa: 407-410, Türü: Masal.

İmzasız, “Esrarengiz Topraklar”, 1340, Sayı:50, Sayfa: 411, Türü: Gezi.

İmzasız, “Adapazarı”, 1340, Sayı:50, Sayfa: 412-413, Türü: Gezi.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:50, Sayfa: 414-415, Türü: Piyes.

İmzasız, “Yeni Yol’un Sıhhat Sütunu”, 1340, Sayı: 50, Sayfa: 415, Türü: Söyleşi.

İmzasız, “Acar’ın Sergüzeştları”, 1340, Sayı: 50, Sayfa: 415-417, Türü: Resimli Hikâye.

Cahid, M., “İki Çocuğun Merih Yıldızına Seyahati”, 1340, Sayı: 50, Sayfa: 417, Türü: Roman.

Hilmi, Servet, “Mektep”, 1340, Sayı: 50, Sayfa: 418, Türü: Şiir.

Nebahat Hanım, “Bilmecemiz”, 1340, Sayı: 50, Sayfa: 418, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Sıhhat Sütunu”, 1340, Sayı: 51, Sayfa no yok, Türü: Söyleşi.

Cevat, Mehmet, “Buzlar Üzerinde”, 1340, Sayı:51, Sayfa: 422-423, Türü: Anı.

Cahid, M., “Esrarengiz Adalar”, 1340, Sayı: 51, Sayfa: 424-425, Türü: Gezi.

Selami Dede, “Çalınan Güller”, 1340, Sayı: 51, Sayfa:426-427, Türü: Masal.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı: 51, Sayfa: 428-429, Türü: Piyes.

İmzasız, “Yeni Yol’un Kahkaha Sütunu”, 1340, Sayı: 51, Sayfa: 430, Türü: Fıkra.

Cahid, M., “İki Çocuğun Merih Yıldızına Seyahati”, 1340, Sayı: 51, Sayfa: 431-434, Türü: Roman.

İmzasız, “Acar’ın Sergüzeştleri”, 1340, Sayı: 51, Sayfa: 434, Türü: Resimli Hikaye.

Cemal, Mürşide, “Kondüktörün Tedbiri”, 1340, Sayı: 51, Sayfa: 434, Türü: Hikaye.

Faik, Melahat, “Bilmece ve Aramacamız”, 1340, Sayı: 51, Sayfa:435, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Semadan Düşen Taşlar”, 1340, Sayı:52, Sayfa no yok, Türü: Makale.

İmzasız, “Kızıl Kunduz”, 1340, Sayı: 52, Sayfa: 438-439, Türü: Hikâye.

Kaya, Kemaleddin, “Sıhhat Sütunu”, 1340, Sayı:52, Sayfa: 440, Türü: Söyleşi.

Selahaddin, “Genç Avcılar”, 1340, Sayı:52, Sayfa: 441-442, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:52, Sayfa: 442-443, Türü: Piyes.

Afyonlu Himmet Baba, “Çakıl Çorbası”, 1340, Sayı:52, Sayfa:444-445, Türü: Masal.

Cahid, M., “Esrarengiz Topraklar”, 1340, Sayı:52, Sayfa: 446, Türü: Gezi.

Cahid, M., “İki Çocuğun Merih Yıldızına Seyahati”, 1340, Sayı:52, Sayfa: 447-448, Türü: Roman.

İmzasız, “Acar’ın Sergüzeştleri”, 1340, Sayı: 52, Sayfa: 447-449, Türü: Resimli Hikâye.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:52, Sayfa: 450, Türü: Bilmece.

D., A., “Arşimed ve Gemiler Nasıl ve Niçin Yüzer?”, 1340, Sayı: 53, Sayfa: 454, Türü: Makale.

Cahid, “Hazine Adası”, 1340, Sayı:53, Sayfa: 455-456, Türü: Masal.

Kenan, Y., “Musiki ve Hayvanlar”, 1340, Sayı:53, Sayfa: 457-458, Türü: Makale.

Akdoğan, “Gökalp’e”, 1340, Sayı: 53, Sayfa: 458, Türü: Şiir.

İmzasız, “Konuşan Mağara”, 1340, Sayı:53, Sayfa: 459-461, Türü: Masal.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı: 53, Sayfa: 462-463, Türü: Piyes.

İmzasız, “Sanai-i Altun”, 1340, Sayı:53, Sayfa: 464, Türü: Makale.

Cahid, M., “İki Çocuğun Merih Yıldızına Seyahati”, 1340, Sayı: 53, Sayfa: 464-465, Türü: Roman.

Hilmi, M., “Bilmece”, 1340, Sayı: 53, Sayfa: 466, Türü: Bilmece.

Emin, Mübarek, “Namütenahi”, 1340, Sayı: 54, Sayfa no yok, Türü: Makale.

İmzasız, “Konuşan Mağara”, 1340, Sayı: 54, Sayfa: 470-472, Türü: Masal.

Cahid, M., “Esrarengiz Topraklar”, 1340, Sayı:54, Sayfa: 473, Türü: Gezi.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:54, Sayfa: 474-475, Türü: Piyes.

Cahid, M., “İki Çocuğun Merih Yıldızına Seyahati”, 1340, Sayı: 54, Sayfa: 478-479, Türü: Roman.

Cahid, M., “Kaplan Gözlü İnsan”, 1340, Sayı:54, Sayfa: 480-482, Türü: Masal.

Alaaddin, “Bilmece”, 1340, Sayı:54, Sayfa: 482, Türü: Bilmece.

Kenan, Y., “Merih Yıldızıyla Konuşabilecek miyiz?”, 1340, Sayı: 55, Sayfa: 486, Türü: Makale.

İmzasız, “Konuşan Mağara”, 1340, Sayı:55, Sayfa: 487-488, Türü: Masal.

İmzasız, “Avusturalya Yerlileri”, 1340, Sayı:55, Sayfa: 489, Türü: Gezi.

Basri, H., “Asım’ın Son Oyunu”, 1340, Sayı:55, Sayfa: 490-491, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Karikatür Sahifeleri”, 1340, Sayı:55, Sayfa: 492-493, Türü: Yazısız Hikâye.

Cahid, M., “1500 Sene Evvel Pak Adasında Teyyare Varmış”, 1340, Sayı:55, Sayfa: 494, Türü: Sohbet.

Cahid, M., “İki Çocuğun Merih Yıldızı Seyahati”, 1340, Sayı:55, Sayfa: 495, Türü: Roman.

Ziya, Abdullah, “Yeni Yol”, 1340, Sayı:55, Sayfa:496, Türü: Şiir.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:55, Sayfa: 497, Türü: Piyes.

İmzasız, “Fıkra”, 1340, Sayı:55, Sayfa:498, Türü: Fıkra.

İmzasız, “Mektep Havadisleri”, 1340, Sayı:55, Sayfa: 498, Türü: Duyuru.

İmzasız, “Bilmece ve Aramacımız”, 1340, Sayı:55, Sayfa: 499, Türü: Bilmece.

Açbırak, “ Mikroplar Diyarında”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 502, Türü: Makale.

İmzasız, “Konuşan Mağara”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 503, Türü: Masal.

İmzasız, “Münderacatsız Hikâye”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 504, Türü: Resimli Hikâye.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 504-505, Türü: Piyes.

İmzasız, “Avusturalya Yerlileri”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 506-507, Türü: Gezi.

İmzasız, “Fıkra”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 507, Türü: Fıkra.

Mehmet, “Sihirli Söz”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 508-509, Türü: Hikâye.

Cahid, M., “Otuz Sene Sonra”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 510-511, Türü: Roman.

Cahid, M., “Esrarengiz Topraklar”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 512-513, Türü: Gezi.

İmzasız, “Ayılar Teyyare ile Seyahat Ediyorlar.”, 1340, Sayı:56, Sayfa: 514, Türü: Haber.

İmzasız, “Şehrin Renkleri”, 1340, Sayı:56, Sayfa:514, Türü: Haber.

Feridun, “Bilmece”, 1340, Sayı: 56, Sayfa: 515, Türü: Bilmece.

Açbırak, “Telefot”, 1340, Sayı: 57, Sayfa: 518, Türü: Makale.

Akdoğan, “Çalışmak”, 1340, Sayı: 57, Sayfa: 518, Türü: Şiir.

Basri, H., “Korkunç Ormanlarda”, 1340, Sayı:57, Sayfa: 519-521, Türü: Masal.

Kenan, Y., “Avusturalya Yerlileri”, 1340, Sayı:57, Sayfa: 522-524, Türü: Gezi.

İmzasız, “ Vazife”, 1340, Sayı:57, Sayfa: 524-525, Türü: Piyes.

Cahid, M., “ Otuz Sene Sonra”, 1340, Sayı:57, Sayfa: 526-527, Türü: Roman.

İmzasız, “Fıkra”, 1340, Sayı:57, Sayfa: 526, Türü: Fıkra.

Cahid, M., “Esrarengiz Topraklar”, 1340, Sayı:57, Sayfa:527, Türü: Gezi

Açbırak, “Beyaz Karıncaların İnşaatı”, 1340, Sayı:57, Sayfa: 528, Türü: Makale.

Kazım, “Edirne’nin Kurtuluş Bayramı”, 1340, Sayı:57, Sayfa:528, Türü: Haber.

Altay, Hüsnü, “Yeni Yol’un Mizah Sütunu”, 1340, Sayı:57, Sayfa: 529, Türü: Fıkra.

İmzasız, “Karesi’nin Genç ve Kıymetli Maarif Müdürü İsmail Hakkı Beyefendi”, 1340, Sayı: 57, Sayfa: 530, Türü: Duyuru.

Faik, Melahat, “Bilmece ve Aramacalarımız”, 1340, Sayı: 57, Sayfa: 531, Türü: Bilmece.

Açbırak, “Ozofon”, 1340, Sayı:58, Sayfa: 534, Türü: Makale.

Turgut, Kemal, “Cumhuriyet’in Çocuklarına”, 1340, Sayı: 58, Sayfa: 534, Türü: Şiir.

Zeybek, “Gülünç İntikam”, 1340, Sayı: 58, Sayfa: 535-536, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Vazife”, 1340, Sayı:58, Sayfa: 536-537, Türü: Piyas.

Cahid, M., “Esrarengiz Topraklar”, 1340, Sayı: 58, Sayfa: 537-538, Türü: Gezi.

İmzasız, “Fıkra”, 1340, Sayı:58, Sayfa: 538, Türü: Fıkra.

Cahid, M., “Otuz Sene Sonra”, 1340, Sayı:58, Sayfa: 539, Türü: Roman.

İmzasız, “Garip Bir Konser”, 1340, Sayı:58, Sayfa: 540-541, Türü: Haber.

Açbırak, “Roma Oyunları”, 1340, Sayı: 58, Sayfa: 542-543, Türü: Makale.

Kenan, Y., “Ahtapot Kolları Arasında”, 1340, Sayı:58, Sayfa: 543-544, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Yeni Yol’un Mizah Sütunu”,1340, Sayı:58, Sayfa: 544, Türü: Fıkra.

İmzasız, “Münderecatsiz Hikâye”, 1340, Sayı:58, Sayfa:545, Türü: Resimli Hikâye.

İmzasız, “Dünya Havadisleri”, 1340, Sayı: 58, Sayfa: 546, Türü: Haber.

İmzasız, “Bilmece”, 1340, Sayı:58, Sayfa:547, Türü: Bilmece.

Açbırak, “Hava Buharatıyla Mütharik Türbinler”, 1340, Sayı: 59, Sayfa: 550, Türü: Makale.

Zeybek, “Yüksek Cümle”, 1340, Sayı:59, Sayfa: 551, Türü: Hikâye.

Kenan, Y., “Karıncalar Dünyasına Bir Seyahat”, 1340, Sayı:59, Sayfa:552-553, Türü: Sohbet.

Stacpaul, “Yeşil Kavanozun Sırrı”1340, Sayı:59, Sayfa: 555-556, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Avrupayı Amerikalılar mı Keşfetmiş?”,1340, Sayı: 59, Sayfa: 557-558, Türü: Sohbet.

İmzasız, “Coğrafya Dersinde”, 1340, Sayı:59, Sayfa: 558, Türü: Fıkra.

Cahid, M., “Otuz Sene Sonra”, 1340, Sayı: 59, Sayfa: 559-560, Türü: Roman.

İmzasız, “Dünya Havadisleri”, 1340, Sayı:59, Sayfa: 561, Türü: Haber.

İmzasız, “Küçük Alim”, 1340, Sayı:59, Sayfa:562, Türü: Hikâye.

Vefik Efendi, “Bilmece ve Aramacamız”, 1340, Sayı:59, Sayfa: 563, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Cazibe-i Arziyye”, 1341, Sayı:60, Sayfa no yok, Türü: Makale.

İmzasız, “Yeşil Kapaklı Kavanozun Sırrı”, 1341, Sayı:60, Sayfa: 566-567, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Vazife”, 1341, Sayı:60, Sayfa: 567-568, Türü: Piyes.

Neşet, Ahmet, “Cesaret”, 1341, Sayı:60, Sayfa: 570-571, Türü: Hikâye.

Faik, Melahat, “Yeni Yol’un Kahkaha Sütunu”, 1341, Sayı:60, Sayfa: 571, Türü: Fıkra.

Gündüz, “İkinci Kamer”,1341, Sayı: 60, Sayfa: 572-573, Türü: Makale.

İmzasız, “Dünya Havadisleri”, 1341, Sayı: 60, Sayfa: 575, Türü: Haber.

Cahid, M., “Otuz Sene Sonra”, 1341, Sayı: 60, Sayfa: 576-577, Türü: Roman.

Cahid, M., “Zenciyle Pelikan Kuşu”, 1341, Sayı: 60, Sayfa: 577-578, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Bilmece ve Aramacalarımız”, 1341, Sayı:60, Sayfa: 579, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Yıldızların Şer Ettikleri Hararet Nasıl Ölçülür?”, 1341, Sayı:61, Sayfa No Yok.
Türü: Makale.

İmzasız, “Kim demiş Bir Şey Öğrenmedi Diye”, 1341, Sayı:61, Sayfa:582, Türü:Fıkra.

İmzasız, “Yeşil Renkli Kavanozun Sırrı”1341, Sayı:61, Sayfa:582-583, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Garip Bir Spor”, 1341, Sayı:61, Sayfa:584, Türü: Söyleşi.

İmzasız, “Otuz Sene Sonra”, 1341, Sayı:61, Sayfa:585-586, Türü: Roman.

Muallim Fevzi, “Gömülü Hazine”,1341, Sayı:61, Sayfa:586-588, Türü:Sohbet.

İmzasız, “Dört Ayaklı Artistler”,1341, Sayı:61, Sayfa:588, Türü: Sohbet.

Talat, “Madencilik”, 1341, Sayı:61, Sayfa:589-590, Türü: Sohbet.

İmzasız, “Dünya Havadisleri”, 1341, Sayı:61, Sayfa:591, Türü: Haber.

Bey Baba, “Köprü Parası”, 1341, Sayı:61, Sayfa:592-593, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:61, Sayfa:594-595, Türü: Hikâye.

- Açbırak, “Kuduz Böceği”, 1341, Sayı:62, Sayfa No Yok. Türü: Makale.
- Basri, H., “Şaka”, 1341, Sayı:62, Sayfa: 598-599, Türü: Hikâye.
- İmzasız, “Vazife”,1341, Sayı:62, Sayfa:600, Türü: Piyes.
- İmzasız, “Elektirik Ziyası Altında Nebatat”, 1341, Sayı:62, Sayfa:601, Türü:Makale.
- İmzasız, “Otuz Sene Sonra”, 1341, Sayı:62, Sayfa:602-603, Türü: Roman.
- İmzasız, “Turhanla Doğan’ın Seyahati”, 1341, Sayı:62, Sayfa:604-605, Türü: Gezi.
- Ata, M., “Koca Ali”, 1341, Sayı:62, Sayfa:605, Türü: Hikâye.
- Kenan, “Lav Selleri Altında”, 1341, Sayı:62, Sayfa:606-607, Türü: Anı.
- İmzasız, “Esrara İçinde Esrar”, 1341, Sayı:62, Sayfa:608-609, Türü: Hikâye.
- Melahat Hanım, “Yel Değirmeni”, 1341, Sayı:62, Sayfa:609, Türü: Deneme.
- İmzasız, “Bali Adasına Seyahat”, 1341, Sayı:62, Sayfa:610, Türü: Gezi.
- Vedia Türkan Hanım, “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:62, Sayfa:611, Türü: Bilmece.
- İmzasız, “Ay Dedemize Nasıl Gidebileceğiz”, 1341, Sayı:63, Sayfa:614, Türü: Sohbet.
- Zeybek, “Şimdi Oldu”, 1341, Sayı:63, Sayfa:615, Türü:Anı.
- İmzasız, “Vazife”, 1341, Sayı:63, Sayfa:616-617, Türü: Piyes.
- T.M., “Hizmetçinin Marifetleri”, 1341, Sayı:63, Sayfa:618, Türü: Resimli Hikâye.
- İmzasız, “Turhanla Doğan’ın Seyahati”, 1341, Sayı:63, Sayfa:619, Türü:Gezi.
- T.,M., “İki Küçük Avcının Korkunç Sergüzeşleri”, 1341, Sayı:63, Sayfa:620-621, Türü:Roman.
- Açbırak, “Yılan Balıkları”, 1341, Sayı:63, Sayfa:622-623, Türü:Makale.
- İmzasız, “Esrar İçinde Esrar”, 1341, Sayı:63, Sayfa:624-625, Türü:Hikâye.

Lütfi, Ömer, “Garip Bir Tesadüf”, 1341, Sayı:63, Sayfa:625, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Dünya Havadisleri”, 1341, Sayı:63, Sayfa:626, Türü: Haber.

İmzasız, “ Arz-ı İtiraz”, 1341, Sayı:63, Sayfa:626, Türü: Duyuru.

Ali Efendi, “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:63, Sayfa:627, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Buzlar Diyarında”, 1341, Sayı:64, Sayfa :630, Türü:Makale.

Kenan, Y., “Goriller Arasında”, 1341, Sayı:64, Sayfa:631-632, Türü: Masal.

İmzasız, “Süt Veren Nebatlar”, 1341, Sayı:64, Sayfa:633-634, Türü: Makale.

Zeybek, “Mirasyedi”, 1341, Sayı:64, Sayfa:635, Türü: Hikâye.

T.M., “İki Küçük Avcının Sergüzeşleri”, 1341, Sayı:64, Sayfa:636-637, Türü: Roman.

İmzasız, “Turhanla Doğan Bursa’da”, 1341, Sayı:64, Sayfa:638-639, Türü:Gezi.

Ata, M., “ Münacat”, 1341, Sayı:64, Sayfa:639, Türü: Şiir.

İmzasız, “Dünya Havadisleri”,1341, Sayı: 64, Sayfa:640, Türü: Haber.

Abdullah Şevket Efendi, “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:64, Sayfa:643, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Yanar Dağlar”,1341, Sayı:65, Sayfa:646, Türü: Makale.

Basri.H., “Dirilen Mumya”,1341, Sayı:65, Sayfa:647-649, Türü:Hikâye.

İmzasız, “Hayvanlarda Sanat”, 1341, Sayı:65, Sayfa:650-652, Türü: Makale.

Zeybek, “Veda”, 1341, Sayı:65, Sayfa: 654-656, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Papağan”, 1341, Sayı:65, Sayfa: 657, Türü: Makale.

- T.M., “Turhanla Doğan Bursa’da”, 1341, Sayı:65, Sayfa: 658-659, Türü: Gezi.
- İmzasız, “Vazife”, 1341, Sayı: 65, Sayfa: 658-659, Türü: Piyes.
- İmzasız, “Korkunç Dakika”, 1341, Sayı:65, Sayfa:661-663, Türü: Hikâye.
- İmzasız, “Cengiz Han’ın Dünya Seferi”, 1341, Sayı:65, Sayfa: 664-665, Türü: Masal.
- İmzasız, “Resimli Hikâye”, 1341, Sayı:65, Sayfa:666, Türü: Hikâye.
- Açbırak, “Yazı Yazan Hayvanlar”, 1341, Sayı:65, Sayfa:667-668, Türü:Makale.
- Cici Anne, “Dikiş Sahifeleri”, 1341, Sayı:65, Sayfa:668-669, Türü: Sohbet.
- Kenan.Y., “İki Küçük Avcının Korkunç Sergüzeşleri”, 1341, Sayı:65, Sayfa: 670-671, Türü:Roman.
- N.A., “Küçük Şehit”,1341, Sayı:65, Sayfa: 672-673, Türü: Hikâye.
- İmzasız, “Toraman Bey’in Şişmanlık Dersi”, 1341, Sayı: 65, Sayfa: 673, Türü: Resimli Hikâye.
- Gökalp, M., “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:65, Sayfa:675, Türü: Bilmece.
- İmzasız, “Madenler Nasıl Aranır?”, 1341, Sayı:66, Sayfa No Yok, Türü: Makale.
- İmzasız, “Filler”, 1341, Sayı:66, Sayfa No Yok, Türü: Makale.
- Basri, H., “Kaplan’ın İntikamı”, 1341, Sayı:66, Sayfa:678-680, Türü: Hikâye.
- İmzasız, “Hesap Dersinde”, 1341, Sayı:66, Sayfa:680, Türü:Fıkra.
- İmzasız, “Zürafa”, 1341, Sayı:66, Sayfa:681, Türü: Makale.
- İmzasız, “Altın Hasılatı”, 1341 “Sayı:66, Sayfa:681, Türü:Makale.
- İmzasız, “Bal Arıları”, , 1341, Sayı:66, Sayfa:681, Türü: Makale.
- Zeybek, “Alacaklı”, 1341, Sayı:66, Sayfa:682-683, Türü: Hikâye.
- T.M., “İki Küçük Avcının Sergüzeşleri”, 1341, Sayı:66, Sayfa: 684-685, Türü: Roman.

İmzasız, “Su ve Tarak Kullanmayan Millet”, 1341, Sayı:66, Sayfa:686, Türü: Makale.

İmzasız, “Dağ Şimendiferleri”, 1341, Sayı:66, Sayfa:687, Türü:Makale.

İmzasız, “Yeni Bir Usul Tedavi Yahut Doktor Karabinanın Marifetleri”, 1341, Sayı:66, Sayfa:688-689, Türü:Hikâye.

Aksungur, “Hekim Aksungur Bey’in Sıhhi Öğütleri”, 1341, Sayı:66, Sayfa:689, Türü: Sohbet.

İmzasız, “Yeni yol’un Büyük Müsabakası”, 1341, Sayı:66, Sayfa: 690, Türü:Duyuru.

Cevad, M., “ Yeni Yol’un Kahkaha Sütunu”, 1341, Sayı:66, Sayfa: 690, Türü: Fıkra.

İmzasız, “ Toraman Bey’in Şişmanlık Derdi”, 1341, Sayı:66, Sayfa:691, Türü: Resimli Hikâye.

İmzasız, “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:66, Sayfa:691, Türü: Bilmece.

Tuğrul, Nedim, “Musahabe”, 1341, Sayı:67, Sayfa No Yok, Türü: Makale.

İmzasız, “Yerli Hilesi”, 1341, Sayı:67, Sayfa: 694-695, Türü:Hikâye.

İmzasız, “ Vazife”, 1341, Sayı:67, Sayfa: 695, Türü: Piyes.

İmzasız, “Tabiat”, 1341, Sayı:67, Sayfa:696, Türü: Makale.

İmzasız, “45 Santim Boyunda Bir Adam”, 1341, Sayı:67, Sayfa:697-698, Türü: Masal.

İmzasız, “Bir Kedi ve Cıvcıvleri”, 1341, Sayı:67, Sayfa:699, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Kahire’de Bir Gezinti”, 1341, Sayı:67, Sayfa:700-701, Türü: Gezi.

Filorineli Nazım, “Cumhuriyet Marşı”, 1341, Sayı:67, Sayfa:702, Türü: Marş.

İmzasız, “İki Küçük Avcının Korkunç Sergüzeşleri”, 1341, Sayı:67, Sayfa:703, Türü: Roman.

T.M., “Turhan’la Doğan’ın Seyahati”, 1341, Sayı:67, Sayfa:704, Türü:Gezi.

İmzasız, “Yıldırım’dan Nasıl Korunmalıdır?”, 1341, Sayı:67, Sayfa:705, Türü: Söyleşi.

İmzasız, “Toraman Bey’in Şişmanlık Derdi”, 1341, Sayı:67, Sayfa:706, Türü: Resimli Hikâye.

Enver Efendi, “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:67, Sayfa:706, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Güneş Nasıl Çarpar?”, 1341, Sayı: 68, Sayfa no yok, Türü: Sohbet.

Afyonlu Himmet Baba, “Çirkin Çocuk”, 1341, Sayı: 68, Sayfa: 710-711, Türü: Masal.

Neşet, Ahmet, “Bir Çocuğun Hatıra Defterinden”, 1341, Sayı:68, Sayfa: 713-714, Türü: Anı.

İmzasız, “Deniz Aygırı”, 1341, Sayı:68, Sayfa: 715-716, Türü: Makale.

Vehbi, Ziya, “Meçhul Mehmetçiğe”, 1341, Sayı: 68, Sayfa: 716, Türü: Şiir.

İmzasız, “Garip Bir Ağaç”, 1341, Sayı:68, Sayfa: 716, Türü: Haber.

T., M., “İki Küçük Avcının Korkunç Sergüzeştleri”, 1341, Sayı:68, Sayfa:717-718, Türü: Roman.

Zeki, Salih, “Vazife”, 1341, Sayı:68, Sayfa: 719, Türü: Piyes.

T., M., “Turhanla Doğan’ın Seyahati”, 1341, Sayı:68, Sayfa:720, Türü: Gezi.

İmzasız, “Dikiş Sahifesi”, 1341, Sayı:68, Sayfa:721, Türü: Sohbet.

İmzasız, “Fıkra”, 1341, Sayı:68, Sayfa: 721, Türü: Fıkra.

İmzasız, “Toraman Bey’in Şişmanlık Derdi”, 1341, Sayı:68, Sayfa:723, Türü: Resimli Hikâye.

Şevket, Mahmut, “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:68, Sayfa:723, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Balık Kavağa Çıkar mı?”, 1341, Sayı: 69, Sayfa: 726, Türü: Söyleşi.

İmzasız, “Aslanlar Arasında”, 1341, Sayı: 69, Sayfa: 727-728, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Birmanya ve Heykeller”, 1341, Sayı: 69, Sayfa:729, Türü: Makale.

İmzasız, “Cennet Kuşu”, 1341, Sayı: 69, Sayfa: 730-731, Türü: Makale.

İmzasız, “Fettah Efendi’nin Hilesi”, 1341, Sayı:69, Sayfa:734, Türü: Piyes.

Aksungur, “Temizlik”, 1341, Sayı:69, Sayfa:735, Türü: Sohbet.

İmzasız, “Dikiş Sahifesi”, 1341, Sayı:69, Sayfa: 736-737, Türü: Sohbet.

İmzasız, “Turhanla Doğan’ın Seyahati”, 1341, Sayı:69, Sayfa: 738-739, Türü: Gezi.

Sabri, Hüseyin, “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:69, Sayfa: 739, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Havanın Bozulacağını Nasıl Anlarız?”, 1341, Sayı:71, Sayfa no yok, Türü: Sohbet.

İmzasız, “Korkunç Adada”, 1341, Sayı:71, Sayfa: 758-760, Türü: Anı.

İmzasız, “Fettah Efendi’nin Hilesi”, 1341, Sayı:71, Sayfa: 761-762, Türü: Piyes.

İmzasız, “Saka Kuşu”, 1341, Sayı:71, Sayfa: 763, Türü: Makale.

İmzasız, “Kuşlar Ne Kadar Yüксеlebilir?”, 1341, Sayı:71, Sayfa: 764, Türü: Makale.

T., M., “İki Küçük Avcının Sergüzeştleri”, 1341, Sayı:71, Sayfa: 765-766, Türü: Roman.

İmzasız, “Dikiş Sahifesi”, 1341, Sayı:71, Sayfa: 767, Türü: Sohbet.

İmzasız, “Tilki Ahmet’in Marifeti”, 1341, Sayı: 71, Sayfa: 768, Türü: Hikâye.

İmzasız, “Dünya Havadisleri”, 1341, Sayı:71, Sayfa: 769, Türü: Haber.

Veli, Hami, “Bilmecemiz”, 1341, Sayı:71, Sayfa: 770, Türü: Bilmece.

İmzasız, “Musahabe”, 1341, Sayı: 72, Sayfa no yok, Türü: Sohbet.

Afyonlu Himmet Baba, “Perili Ev”, 1341, Sayı:72, Sayfa no yok, Türü: Masal.

Açbırak, “Gemiler Nasıl Yüzer”, 1341, Sayı: 72, Sayfa: 776, Türü: Makale.

T.M., “Turhan’la Doğan’ın Seyahati”, 1341, Sayı:72, Sayfa:777-778, Türü: Gezi.

İmzasız, “Tavus Kuşu”, 1341, Sayı:72, Sayfa: 779, Türü: Makale.

N.A., “Ecel Köprüsü”, 1341, Sayı:72, Sayfa: 780-782, Türü: Hikâye.

C.A., “Dikiş Sahifesi”, 1341, Sayı:72, Sayfa: 783, Türü: Sohbet.

T.M., “İki Küçük Avcının Sergüzeşleri”, 1341, Sayı:72, Sayfa:784, Türü: Roman.

İmzasız, “Fettah Efendi’nin Hilesi”, 1341, Sayı:72, Sayfa:785, Türü: Piyes.

Hekim Aksungur, “Gıda”, 1341, Sayı:72, Sayfa:786, Türü:Sohbet.

Kemal, Ali, “Bilmecemiz”,1341, Sayı:72, Sayfa:787, Türü: Bilmece.

Tuğrul, Nedim, “ Büyük Paşamız Köylüler Arasında”, 1926, Sayı: 103/7, Sayfa: 1290, Türü: Makale.

Bekir, Hüviyet, “ Büyük Bir Geminin Feci Akıbeti”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa: 1290, Türü: Hikâye.

Nuriye, “ Zavallı Kuşum”, 1926, Sayı: 103/7, Sayfa: 1300, Türü: Anı.

İmzasız, “ En Âlâ Sığır”, 1926, Sayı: 103/7, Sayfa:1300, Türü: Resimli Hikâye.

İmzasız, “Büyük Bahr-i Muhit Ortasında Uyanan Ve Yükselen Millet”, 1926, Sayı: 103/7, Sayfa:1295, Türü: Makale.

Hulusi, “ Maymunlar”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa: 1295, Türü: Makale.

Hami, “ Türk Dünyasının Kubbesi”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa:1296-1297, Türü: Gezi.

Bekir, Hüviyet, “Arslan”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa:1297, Türü: Makale.

H. İzzeddin, “Kemal Paşa Hazretlerine”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa No Yok, Türü: Notalı Şarkı.

Tevfik, Hıfzı, “Küçük Kuş”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa No Yok. Türü: Notalı Şarkı.

Muallim Fethi, “Molla Recep’in Marifetleri”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa: 1294, Türü: Hikâye.

K.A., “ Tekir’in Kurnazlığı”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa:1294, Türü: Resimli Hikâye.

İmzasız, “Hayvanlar Yavrularını Nasıl Taşırlar?”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa:1292, Türü:Makale.

İmzasız, “Bilmece”, 1926, Sayı:103/7, Sayfa NoYok, Türü: Bilmece.

NOT: 70. Sayı Arşivde Bulunamamıştır.

ABSTRACT

One of the most important learning tools that feeds the child spirit is Child Magazines. Their pressing times starts with the first years of Tanzimat Period. The Periodic Magazines in this period is one of the westernization efforts that started to seen with the Tanzimat.

Child Magazines have lived lots of changes in the historical process. While the Child Magazines are written with Old Turkish Language before the 1928 Alphabet Revaluation, the ones published after Alphabet Revaluation are written with Latin Language.

Yeni Yol Magazine published before Alphabet Revaluation have been lived in more time period according to the other child magazines published in the same period. This magazine published between the years of 1923-1926 has 113 issue.

This child magazine which is one of the products' of Child Literature includes topics related with types of knowledges, funny stories and guidelines about the trues in our life. Because of this, we believe that all of the texts in the Yeni Yol Magazine strongly contribute to the child education.

This headline of this study is The Function of Yeni Yol Magazine, one of the child magazines written with old alphabet, in the Child Education.

In this study, all of the texts in the Yeni Yol Magazine had been read, summarized and classified one by one. Then, They had been classified under two main parts; " Literal Types and Other Topics." After the classification of each part, the conclusion and utilization part had been studied.

Many famous literature man had wrote some texts in Yeni Yol Magazine.

Some of them are Aka Gündüz, Ahmet Hamdi (TANPINAR). Also, there are some texts written by Kazım Karabekir, one of our valuable commander.In addition to above, Selim Sırrı (TARCAN), we know from sports area, also has wrote some topics in the magazine.

When we look at all literary types in the magazine one by one, we clearly see that Yeni Yol Magazine has contributed many great things to the child education.

ÖZET

Çocuk ruhunu besleyen en önemli eğitici unsurlardan biri olan çocuk dergilerinin ülkemizde ortaya çıkması Tanzimat'ın ilk yıllarına rastlamaktadır. Bu dönemde görülmeye başlayan süreli yayınlar, batılılaşma çabalarından biridir. Çocuk dergileri tarihî süreç içerisinde büyük değişiklikler geçirmişlerdir. 1928 harf devriminden önce çocuk dergileri, eski harflerle yazılırken, harf devriminden sonra yayımlanan çocuk dergileri Latin harfleriyle yazılmıştır.

Harf devriminden önce yayımlanan Yeni Yol dergisi, bu dönemde yayımlanan diğer çocuk dergilerine göre biraz daha uzun soluklu olmuştur. 1923-1926 yılları arasında yayımlanan bu dergi toplam 113 sayı yayımlanmıştır.

Çocuk edebiyatı ürünlerinden olan çocuk dergilerinin içinde bulunan türler çocuklara çeşitli konularda bilgi vermekte, onlara birtakım doğruları göstermekte ve çocukları eğlendirmektedir. Bundan dolayı, Yeni Yol dergisinin içinde bulunan metinlerin çocuk eğitime katkısı olduğu kanısındayız.

Bu çalışma Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi başlığını taşımaktadır.

Çalışmamızda Yeni Yol dergisindeki yazılar tek tek okunmuş, özetlenmiş ve fişlenmiştir. Daha sonra bunlar “Edebî Türler” ve “Diğer Konulardaki Yazılar” olarak iki ana başlık altında toplanmıştır. Her tür kendi içinde de sınıflandırılmış ve bütün bu çalışmalardan sonra sonuç ve değerlendirme kısmına gidilmiştir.

Yeni Yol dergisinde bir çok ünlü edebiyat adamı da yazmıştır. Aka Gündüz, Ahmet Hamdi (TANPINAR) bunlardan bazılarıdır. Bunun dışında dergide, değerli

komutanlarımızdan biri olan Kazım Karabekir'e ait yazılar da bulunmaktadır. Ayrıca dergide, spor alanından tanıdığımız Selim Sırrı (TARCAN)'a ait yazıların da bulunduğunu görmekteyiz.

Dergide bulunan bütün türlere tek tek bakıldığında Yeni Yol dergisinin çocuk eğitimine katkısının büyük olduğu görülmektedir.